

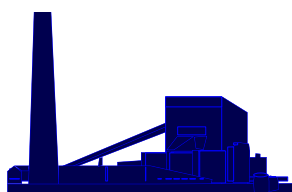

חברת החשמל לישראל בע"מ

תוכן עניינים

דוח תקופתי לשנת 2021

פרק א'	- תיאור עסקי התאגיד
פרק ב'	- דוח הדירקטוריון על מצב ענייני התאגיד
תוספת שנייה	- דוח של הדירקטוריון וההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי
פרק ג'	- דוחות כספיים
פרק ד'	- פרטים נוספים על התאגיד
נספח א'	- חוות דעת אקטואר החברה

חברת החשמל לישראל בע"מ

פרק א' - תיאור עסקי התאגיד

**לשנה שנסתיימה
ביום 31 בדצמבר 2021**

תוכן עניינים

3	חלק 1: תיאור ההתפתחות הכללית של עסקי החברה
3	1. פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה
6	2. תחומי פעילות
6	3. השקעות בהון החברה ועסקאות במניותיה
6	4. חלוקת דיבידנד
7	חלק 2: מידע אחר
7	5. מידע כספי לגבי תחומי הפעילות של החברה (במיליוני שקל חדש)
8	6. סביבה כללית והשפעת גורמים חיצוניים על פעילות החברה
11	חלק 3: תיאור עסקי החברה לפי תחומי פעילות
11	7. מגזר הייצור
38	8. מגזר ההולכה
49	9. מגזר החלוקה
59	10. מגזר האספקה
62	11. מגזר ניהול המערכת
63	חלק 4: תיאור עסקי החברה - מידע המתייחס לעניינים הנוגעים לפעילות החברה בכללותה
63	12. לקוחות - צרכני חשמל
65	13. עונתיות
65	14. מחקר ופיתוח
66	15. הון אנושי
71	16. רכוש קבוע, מקרקעין ומתקנים
73	17. נכסים לא מוחשיים
73	18. ספקים
73	19. הון חוזר - מדיניות אשראי
74	20. מימון
77	21. מיסוי
77	22. סיכונים סביבתיים ורגולציה סביבתית – כללי
78	23. מגבלות ופיקוח על פעילות התאגיד
96	24. הסכמים מהותיים
96	25. הליכים משפטיים – תביעות תלויות
97	26. ביטוח
98	27. יעדים ואסטרטגיה עסקית
100	28. תחזית ההשקעות שתידרשנה לביצוע תוכנית הפיתוח של החברה
101	29. אירוע או עניין החורגים מעסקי התאגיד הרגילים
101	30. דיון בגורמי סיכון

פרק א' - תיאור עסקי התאגיד

בדוח זה מוצגות עמדות, הערכות או דעות של החברה. העמדות, ההערכות או הדעות המוצגות ככאלה של החברה הן של החברה בלבד ואין לראות בהן משום עמדה, הערכה או דעה של המדינה או רשות מרשויותיה. לכן לא יהיה בעמדות, הערכות או דעות אלו כדי לכבול את ידי המדינה, או רשות מרשויותיה, לפעול ו/או להחליט ו/או להביע דעה באופן שונה מהעמדות, ההערכות או הדעות של החברה כאמור.

חלק 1: תיאור ההתפתחות הכללית של עסקי החברה

1. פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה

1.1 כללי

חברת החשמל לישראל בע"מ ("החברה" או "חברת החשמל") נתאגדה בארץ ישראל ביום 29 במרס 1923 תחת השם THE PALESTINE ELECTRIC CORPORATION LTD. בשנת 1961 שונה שמה של החברה לשמה הנוכחי. החברה עוסקת בייצור חשמל, הולכתו, חלוקתו, מכירתו ואספקתו לצרכנים בישראל. לפרטים בדבר תחומי פעילות החברה ראה סעיף 2.

בשנת 1926 העניק שלטון המנדט הבריטי בארץ ישראל לחברה זיכיון הידוע בשם "זיכיון הירדן" וכן הוסב אליה זיכיון הידוע בשם "זיכיון הירקון" (שהוקנה לפנחס רוטנברג, מייסד החברה) ("הזיכיונות"). הזיכיונות קיבלו תוקף סטטוטורי בפקודת זיכיונות החשמל-1927 ("פקודת זיכיונות החשמל").

תוקפם של הזיכיונות נקבע למשך תקופה של שבעים (70) שנה, אשר הסתיימה ביום 3 במרס 1996 והחל ממועד זה חלות על פעילות החברה הוראות חוק משק החשמל, התשנ"ו-1996 ("חוק משק החשמל"), אשר החליף את פקודת זיכיונות החשמל, והתקנות שהותקנו מכוחו. לפירוט בדבר עיקרי הוראות חוק משק החשמל, ראה סעיף 23.1.

למועד פרסום הדוח, החברה מייצרת, מוליכה, מחלקת ומספקת חשמל הנצרך במשק הישראלי בהתאם לרישיונות שהוענקו לה מכוח חוק משק החשמל והוארכו במהלך השנים. החברה עוסקת גם בהקמת התשתיות הנדרשות לפעילויות האמורות. בנוסף, עד יום 30 באוקטובר, 2021 פעלה החברה באופן חלקי כמנהל מערכת החשמל כאשר בהתאם להחלטת הממשלה בנושא הרפורמה (כהגדרתה להלן) והחלטת רשות החשמל, ביום 1 בנובמבר, 2021 נמכרה מלוא פעילות ניהול המערכת לחברת נגה- ניהול מערכת החשמל בע"מ (לשעבר חברת ניהול המערכת בע"מ) ("נגה"). כמו כן, החברה בעלת רישיון הולכה, חלוקה ואספקה בשטחה של מדינת ישראל, אשר מהווה "רישיון ספק שירות חיוני" (כהגדרת המונח בחוק משק החשמל). לפרטים נוספים בדבר רישיונות החברה ראה סעיף 23.1.2 להלן. לפרטים נוספים בדבר מכירת יחידת ניהול המערכת לחברת נגה ראה ביאור 1ה בפרק ג' לדוח התקופתי – דוחות כספיים מאוחדים לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021 ("דוחות הכספיים").

ביום 10 במאי 2018, הגיעו גורמי ממשלה רלוונטיים והחברה, לאחר היוועצות בנציגי העובדים וההסתדרות, להבנות ביחס למתווה העקרונות בקשר לשינוי מבני בחברה ("מתווה השינוי המבני"), אשר אושר על ידי דירקטוריון החברה באותו המועד. ביום 3 ביוני 2018 התקבלה החלטת ממשלה 3859 בנושא הרפורמה במשק החשמל ושינוי מבני בחברה ותיקון החלטת ממשלה ("החלטת הממשלה בנושא הרפורמה"), וכן ביום 19 ביולי 2018 אושר בכנסת חוק משק החשמל (תיקון מס' 16 והוראת שעה), תשע"ח-2018 ("התיקון לחוק משק החשמל" או "התיקון לחוק"). התיקון לחוק כולל, בין היתר, תיקונים לגבי תוקפם של רישיונות החברה וכן התייחסות לגבי מתווה השינוי המבני. לפרטים נוספים בדבר מתווה השינוי המבני ורישיונות החברה ותוקפם ובדבר ההסכם הקיבוצי שנחתם ביום 17 במאי 2018 בין החברה לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה וועד העובדים הארצי של עובדי חברת החשמל בנושא רפורמה ושינוי מבני וארגוני בחברה, ראה סעיפים 1.3 ו-23.1.2 וכן ביאור 1ה וביאור 12 בדוחות הכספיים.

החברה הינה חברה ממשלתית וציבורית ומפוקחת על ידי שורה של רגולטורים, ובין היתר, על ידי רשות החשמל אשר קובעת, בין היתר, את תעריפי החשמל ואת דרך עדכונם, וזאת בהתאם להוראות חוק משק החשמל, וכמפורט בסעיף 7.11. בחודש ינואר 1999 הוכרזה החברה, על-ידי הממונה על התחרות¹ כמונופולין במשק החשמל. לפרטים נוספים, ראה סעיף 23.8.

מניות החברה נסחרו בתקופה מסוימת² בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ ("הבורסה"), אך בעקבות הצעת רכש אשר פרסמה מדינת ישראל ביום 30 בספטמבר 1986 לבעלי המניות של החברה ואשר התקבלה על-ידי רוב בעלי המניות דאז, חדלו מניות החברה מלהיסחר בבורסה. למועד הדוח, לחברה אגרות חוב הנסחרות בבורסה. לפרטים נוספים, ראה סעיף 20.2. למועד הדוח, מדינת ישראל מחזיקה בכ- 99.85% מהון מניותיה המונפק והנפרע של החברה, ולפיכך, החברה הינה "חברה ממשלתית" כהגדרת מונח זה בחוק החברות הממשלתיות, תשל"ה-1975 ("חוק החברות הממשלתיות") והחברה ופעילותה כפופים גם להוראות חוק זה. יתר הונה המונפק והנפרע של החברה, מוחזק על-ידי כ- 120 יחידים.

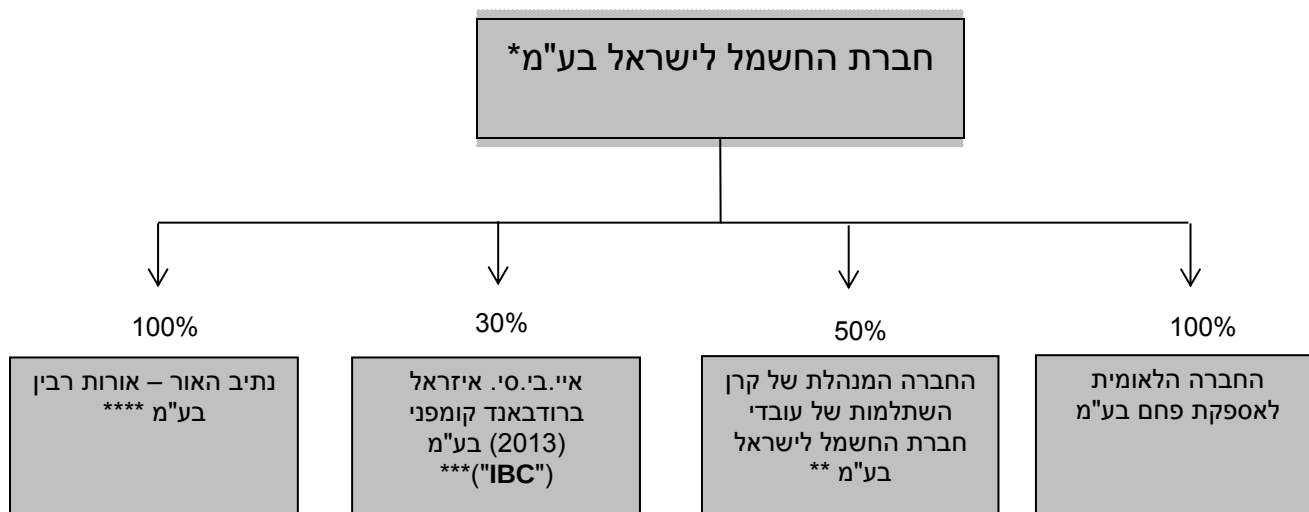
בחודש פברואר 2005, בעקבות פנייתה של החברה לרשות החברות הממשלתיות ("רשות החברות" או "רשות החברות הממשלתיות") בבקשה ללבן את סוגיית מעמדה של החברה כחברה ציבורית או פרטית, כמשמעות מונחים אלה בחוק החברות, תשנ"ט-1999 ("חוק החברות"), נמסרה לחברה חוות דעת של היועצת המשפטית של רשות החברות, ממנה עולה, כי לדעת רשות החברות, החברה הינה חברה ציבורית. בהתאם לחוות הדעת, העובדה שלא ניתן לזהות בוודאות את מקורן של המניות המוחזקות

¹ ביום 1 בינואר 2019 תוקן חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988, כך ששם החוק שונה ל"חוק התחרות הכלכלית", שם רשות ההגבלים העסקיים שונה ל"רשות התחרות", שם הממונה על הגבלים עסקיים שונה ל"ממונה על התחרות" ושם בית הדין להגבלים עסקיים שונה ל"בית הדין לתחרות".

² בידי החברה אין כיום מידע אשר למועד ולאופן בו הוצעו מניותיה בעבר לציבור.

בידי הציבור אינה מצדיקה שלילה של ההגנות המוקנות לציבור מחזיקי המניות על-פי חוק החברות והנטל הוא על החברה להוכיח כי כל המניות כאמור מקורן בהנפקות פרטיות דווקא. לאור חוות הדעת האמורה ולאור הגדרת המונח "חברה ציבורית" בחוק החברות, פועלת החברה כחברה ציבורית. מכוח היותה חברה ציבורית ומכוח הנפקת איגרות חוב לציבור על-פי תשקיף כמפורט לעיל והחזקתן בידי הציבור, החברה כפופה גם להוראות חוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968 ("חוק ניירות ערך").

1.2. תרשים מבנה אחזקות של החברה³

* כמו כן, לחברה אחזקות בשיעור של 49.99% מהמניות ומהזכויות בהון בחברה לפיתוח משאבי אנרגיה פמ"א בע"מ, אשר למיטב ידיעת החברה ונכון למועד הדו"ח אינה פעילה. חברות בנות נוספות של החברה, שאינן פעילות ואינן נכללות בתרשים: חברת נכסי הירדן בע"מ***** וחברת מגרשי קבלנים בע"מ.

** החברה מחזיקה 50% ממניות ההנהלה ומהזכויות למינני דירקטורים, ללא זכויות להשתתפות ברווחים. 50% הנותרים מוחזקים כדלקמן: האגודה לעזרה הדדית בין עובדי חברת החשמל במרחב הדרום (מחזיק סופי) (25%), עמותת עובדי חברת החשמל במרחב הצפון (ע"ר) (מחזיק סופי) (16.667%) והקרן לחסכון ועזרה הדדית של עובדי חברת החשמל בירושלים בע"מ (מחזיק סופי) (8.333%). מניית הכרעה, אשר מקנה למחזיק בה להכריע בכל מקרה של שוויון קולות באסיפה הכללית או בדירקטוריון, הוקצתה אישית למר דוד הגואל, יו"ר דירקטוריון חברת החשמל לשעבר. בעקבות פטירתו של מר הגואל בחודש אוגוסט 2019, החברה המנהלת פועלת להעברת מניית ההכרעה לאישיות ציבורית מוסכמת אחרת, בהתאם להוראות תקנון החברה המנהלת.

*** החברה מחזיקה 30% ממניות חברת IBC. בהתאם להסכם בעלי המניות והתקנון המעודכן של IBC, כל בעל מניות המחזיק (ביחד עם נעברים מורשים שלו) 11% ממניות IBC יהיה זכאי למנות דירקטור אחד לדירקטוריון החברה. על אף האמור, כל עוד החברה (ביחד עם נעברים מורשים שלה) מחזיקה לפחות 7% ממניות IBC, היא תהיה זכאית למנות דירקטור אחד לדירקטוריון IBC. נכון למועד הדוח מכהנים בחברת IBC שישה דירקטורים, מתוכם שניים מונו בידי החברה. בהצבעה בישיבות הדירקטוריון, לכל דירקטור או קבוצת דירקטורים שמונתה על ידי אותו בעל מניות יוקנה יחד כוח הצבעה הזהה לשיעור האחזקה של בעל המניות שמינה אותו/ם במניות IBC. לפרטים נוספים בדבר ההשקעה ב-IBC, ראה ביאור 11ב בדוחות הכספיים.

**** חברת נתיב האור – אורות רבין בע"מ ("נתיב האור") הוקמה במסגרת יישום השינוי המבני (כהגדרתו בסעיף 1.3) ובהתאם להחלטת ממשלה מס' 4682 מיום 3 בספטמבר 2019, שעניינה "מתן אישור להקמת חברת בת ממשלתית לחברת החשמל בע"מ – חברת נתיב האור בע"מ". החברה מחזיקה ב-100% מהזכויות שצמודות למניות, כולל הצבעה באסיפה הכללית של החברה, בזכות למינני דירקטורים, בזכות להשתתפות ברווחי החברה ובחלוקת נכסי החברה בפירוק, והכל בכפוף להוראות חוק החברות הממשלתיות ותקנון נתיב האור. בהתאם לתקנון נתיב האור, מתוך שבעת חברי הדירקטוריון, 3 דירקטורים מתמנים כדירקטורים נציגי ציבור ו-4 מתמנים מקרב עובדי החברה. לפרטים נוספים ובכללם הפעולות המבוצעות להקמת שני מחז"מים על ידי חברה זו, ראה ביאור 9 בדוחות הכספיים.

***** נכסי הירדן בע"מ מחזיקה שתי חברות בנות, שאינן פעילות, בבעלות מלאה: מעברות הירדן בע"מ ו-PALESTINE CONSTRUCTION COMPANY LTD ("החברות הנכדות"). בחודש אוגוסט 2021 התקבלה באסיפות הכלליות של החברות הנכדות החלטה בדבר פירוקן. פירוק החברות הנכדות כפוף להליכים ולאישורים רגולטוריים אשר טרם הושלמו למועד הדוח, ובכלל זה לאישור ממשלה אשר למיטב ידיעת החברה, טרם ניתן.

לפרטים נוספים ראה פרק ד לדוח התקופתי - פרטים נוספים על התאגיד ("פרק ד") תחת "פרטים נוספים בהתאם לחוזר 5-2020-1 של רשות החברות הממשלתיות", סעיף ה'.

³ לעניין האופציה שקיימת לחברה לקבלת מניות בסייבר ג'ים ראה ביאור 11ב בדוחות הכספיים. לעניין הלואה המירה למניות שהעניקה החברה לחברות ק.ר.ט ראה סעיף 14.

במהלך השנים נערכו דיונים בין הגורמים הרלוונטיים, מונו צוותים וכן נדונו מספר מתווים אפשריים ליישום שינוי מבני בחברת החשמל.

ביום 10 במאי 2018 הגיעו גורמי הממשלה הרלוונטיים והחברה, לאחר היועצות בנציגי העובדים וההסתדרות, להבנות ביחס למתווה השינוי המבני, אשר נקבע לתקופה של שמונה שנים. מתווה השינוי המבני אושר, באותו מועד, על ידי ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה כעסקה של החברה עם בעלת השליטה בה, וזאת למען הזהירות בלבד (בסעיף זה: **"החלטת הדירקטוריון"**).

החלטת הדירקטוריון וקיום התחייבויות החברה במסגרת מתווה השינוי המבני, היו כפופים ומותנים כולם ללא יוצא מן הכלל בקבלת החלטת ממשלה בהתאם למתווה השינוי המבני, בעיגון ההסדרים הנדרשים בחקיקה ראשית ו/או בחקיקת משנה ו/או בהחלטות מנהליות ו/או באסדרות של רשות החשמל, ובמתן רישיונות על ידי הגופים המוסמכים במדינה, ככל שנדרש לפי כל דין.

בהתאם לאמור לעיל, ביום 17 במאי 2018 פרסם שר האנרגיה (**"השר"**) עקרונות מדיניות לעניין שינויים מבניים במשק החשמל ובחברה (**"עקרונות מדיניות השר"**), ביום 3 ביוני 2018 התקבלה החלטת הממשלה בנושא הרפורמה, וביום 19 ביולי 2018 אושר בכנסת התיקון לחוק.

מתווה השינוי המבני, החלטת הממשלה בנושא הרפורמה, התיקון לחוק משק החשמל, עקרונות מדיניות השר והחלטת הדירקטוריון ייקראו להלן יחד **"השינוי המבני"**.

להלן הפעולות העיקריות שנעשו במסגרת יישום השינוי המבני בחברה: בשנת 2019 הושלמה מכירתו של אתר "אלון תבור", בשנת 2020 הושלמה מכירתו של אתר "רמת חובב" וכן הוקמה חברת הבת - "נתיב האור" אשר מקימה את שני טורבינות הגז במחזור משולב (**"מחזז"מ"**), כמתואר בסעיף 7.1.1. בנוסף, ביום 1 בנובמבר, 2021 מכרה החברה את מלוא פעילות יחידת ניהול המערכת לחברת "נגה" והחברה חדלה מלפעול כמנהל מערכת החשמל, נחתם הסכם למכירת החלק המזרחי של תחנת הכוח חגית, החלה פעילות לקידום תהליך מכירת תחנת הכוח אשכול והוקם מערך פיקוח הולכה. כמו כן, החברה עוברת תהליך מהותי של שינוי ארגוני ותכנית התייעלות במסגרתה קטנה מצבת העובדים בחברה.

לפרטים נוספים בדבר השינוי המבני, וכן פעולות נוספות שבוצעו כחלק מיישום השינוי המבני, ראה ביאורים 1ה ו-12 בדוחות הכספיים.

במסגרת עקרונות מדיניות השר, ובהתאם למענה רשות החשמל במסגרת חובת ההתייעלות החלה על שר האנרגיה, הובהר כי עלויות יישום הרפורמה מוערכות בהיקף של כ-7.2 מיליארד שקל חדש, המורכבים מכ-6.5 מיליארד שקל חדש בערך מהוון לשנת 2017, בגין התייעלות בחברה והגברת הגמישות הניהולית בהתאם להסכם הקיבוצי ומכ-0.7 מיליארד שקל חדש בגין עלויות רפורמה נוספות.

בהתאם לקבוע בסעיף 31(ב) לחוק משק החשמל, ביישום עקרון העלות לצורך קביעת תעריפים, תכיר רשות החשמל בעלויות הנובעות מעקרונות המדיניות שיקבע שר האנרגיה, כאשר כניסתם לתוקף של עקרונות מדיניות השר הותנתה בקבלת החלטת ממשלה ותיקוני חקיקה נדרשים. בהתאם לאמור לעיל, החלטת הממשלה והתיקון לחוק התקבלו. יצוין כי בהתאם למתווה השינוי המבני, אישר דירקטוריון החברה, ביום 10 במאי 2018, תכנית עסקית שמהווה את הבסיס למודל הפיננסי שהוצג לדירקטוריון במועד אישור השינוי המבני כאמור, המתבסס על עקרונות מתווה השינוי המבני שגובשו במהלך דיוני הרפורמה, לרבות היעדים הפיננסיים הבאים:

(א) יחס סך התחייבויות למאזן של החברה כהגדרתו במסגרת מתווה השינוי המבני, יעמוד על 68% לכל היותר עד לסוף שנת 2021 ויחס חוב פיננסי נטו ל-EBITDA מתואמת של החברה, כהגדרתו במסגרת מתווה השינוי המבני, יעמוד על 5.5 לכל היותר עד לסוף שנת 2021. לפרטים בנושא עמידת החברה ביעדים שהוגדרו לה על ידי דירקטוריון החברה ראה סעיף 1א1 בפרק ב לדוח התקופתי - דוח הדירקטוריון על מצב ענייני התאגיד ליום 31 בדצמבר 2021 (**"דוח הדירקטוריון"**).

(ב) יחס סך התחייבויות למאזן של החברה כהגדרתו במסגרת מתווה השינוי המבני, יעמוד על 66% לכל היותר עד לסוף שנת 2025 ויחס חוב פיננסי נטו ל-EBITDA מתואמת של החברה, כהגדרתו במסגרת מתווה השינוי המבני, יעמוד על 4.6 לכל היותר עד לסוף שנת 2025. לפרטים אודות היעדים הפיננסיים שאושרו בדירקטוריון החברה בימים 14-16 בדצמבר 2021 לתום תקופת הרפורמה בשנת 2025, ראה סעיף 1א1 בדוח הדירקטוריון.

המידע הנכלל בדוח זה, ובמסגרת הדוחות הכספיים של החברה, בדבר אופן יישום השינוי המבני ועלויות, במסגרתו, בין היתר, הפחתת פעילות החברה במגזר הייצור ויימכרו אתרי ייצור קיימים של החברה המופעלים בגז, הקמת שני מחזז"מים חדשים על ידי חברת נתיב האור, פתיחת מגזר האספקה בהדרגתיות לתחרות, עלויות יישום הרפורמה וההכרה בהן והעמידה ביעדים הפיננסיים המפורטים וכן האמור בקשר עם רישיונותיה הקיימים והצפויים של החברה והתהליך המהותי של שינוי ארגוני ותוכנית התייעלות בחברה, וכן המידע הנכלל בדוח זה ובמסגרת הדוחות הכספיים בדבר החלטות הגורמים הרגולטורים הנדרשות בקשר עם כך ובקשר לצפי של החברה לגבי הארכת רישיונותיה והתקופה אליה יוארכו, הינו בגדר מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך. מידע זה מבוסס על מידע המצוי בידי החברה למועד הדוח וכן על נתונים עתידיים, אשר התממשותם אינה ודאית ואינם בשליטתה של החברה, אלא תלויה בקבלת אישורים והסכמות רגולטוריות, באסדרות של רשות החשמל ובמתן רישיונות על ידי הגופים המוסמכים במדינה, ככל שנדרש לפי כל דין. הערכות כאמור עלולות שלא להתממש או להתממש באופן חלקי או שונה מכפי שנצפה וזאת, בין היתר ככל שלא יתקבלו האסדרות הנדרשות ו/או הרישיונות הנדרשים ו/או ככל שלא יתקבלו האישורים וההסכמות הנדרשים כאמור לעיל או שיתקבלו באופן או במתכונת שונים מהמתואר לעיל, אשר כולם אינם בשליטתה של החברה.

2. תחומי פעילות

החברה פועלת כאמור כמערכת אחת משולבת ומתואמת העוסקת בכל שלביה של שרשרת החשמל, החל מייצור חשמל בתחנות הכח, הולכתו, השנאתו, חלוקתו וכלה באספקתו (מכירתו) לצרכנים. בנוסף, החברה עוסקת בהקמת תשתיות הנדרשות לפעילויות האמורות.

למועד הדוח, פעילות החברה כוללת חמישה תחומי פעילות עיקריים, המוכרים כמגזרים בדוחותיה הכספיים, כמפורט להלן:

פעילות ייצור חשמל בתחנות הכח - פעילות החברה בתחום זה כוללת את כל הפעילות הכרוכה בייצור חשמל באתרי הייצור של החברה. לפרטים נוספים ראה סעיף 7.

פעילות ייצור במקטע הולכה והשנאה של חשמל - פעילות החברה בתחום זה כוללת את הולכת החשמל מאתרי הייצור של החברה ושל יצרני חשמל פרטיים ("יחפ"ים") באמצעות קווי הולכה במתח על אל תחנות המיתוג⁴ של החברה, שם מתבצע תהליך השנאה למתח עליון ומשם המשך הולכת החשמל מתבצעת באמצעות קווי מתח עליון אל תחנות המשנה⁵. בתחנות המשנה מבוצעת השנאה שנייה נוספת ממתח עליון למתח גבוה, והאנרגיה מועברת לרשת מתח גבוה באמצעות שני הספק. כמו כן, פיקוח, ניהול ובקרה על מערכת ההולכה וההשנאה באמצעות יחידת פיקוח הולכה וכן תפעול, תחזוקה וטיפול בתקלות. לפרטים נוספים ראה סעיף 8.

פעילות ייצור במקטע חלוקת חשמל - פעילות החברה בתחום זה כוללת העברת חשמל מתחנות משנה אל הצרכנים באמצעות קווי מתח גבוה וקווי מתח נמוך, כולל מניית האנרגיה הנצרכת במתקני הלקוחות (מוני החשמל). מקטע זה כולל השנאה ממתח גבוה למתח נמוך וזאת באמצעות עשרות אלפי שנאים. לפרטים נוספים ראה סעיף 9.

אספקת חשמל – פעילות החברה בתחום זה כוללת את מערך הגביה והשירות של החברה, האחראי על עריכת חשבונות והפקתם, פעולות גביה וכן שירותי צרכן הכוללים מוקד שירות לקוחות טלפוני, קבלת קהל ומתאמי תיק לקוח. לפרטים נוספים ראה סעיף 10.

אחר – כולל את פעילות החברה במסגרת יזמות עסקית (ראה סעיף 14), השקעה בחברת סייבר ג'ים ופעילות החברה במסגרת מיזם התקשורת IBC (ראה ביאור 11 בדוחות הכספיים).

יצוין, כי עד יום 30 באוקטובר 2021 החברה פעלה באופן חלקי גם כמנהל מערכת החשמל, כאשר בהתאם להחלטת הממשלה בנושא הרפורמה ולהחלטת רשות החשמל, ביום 1 בנובמבר 2021 נמכרה מלוא פעילות ניהול המערכת לחברת "נגה", וזאת כמפורט להלן בסעיף 11.

לפרטים בדבר מידע כספי אודות תחומי הפעילות של החברה, העקרונות והתוצאות של ייחוס דוחות רווח והפסד ומאזן לפי מגזרי הפעילות, ראה סעיף 5 להלן וביאור 36 בדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר השינוי המבני בחברה, ראה ביאור 1 בדוחות הכספיים וסעיף 1.3.

3. השקעות בהון החברה ועסקאות במניותיה

למיטב ידיעת החברה, במהלך השנתיים שקדמו למועד הדוח, לא בוצעו השקעות בהון החברה או עסקאות מהותיות כלשהן במניותיה.

4. חלוקת דיבידנד

4.1 ייעוד הרווחים

לפרטים בדבר ייעוד הרווחים, מדיניות חלוקת דיבידנד, החלטת הדירקטוריון בדבר ייעוד רווחי שנת 2021 ולפרטים נוספים ראה ביאור 25 בדוחות הכספיים.

4.2 רווחים ניתנים לחלוקה

יתרת הרווחים הניתנים לחלוקה של החברה ליום 31 בדצמבר 2021 הינה כ- 29,307 מיליוני שקל חדש.

⁴ תחנת מיתוג הינה תחנה שאליה מגיע מתח של 400 ק"ו או שמחוברת לתח"כ בהספק מעל 400 מגוה-וואט ובמתח 161 ק"ו.

⁵ בהתאם לסעיף 2 לחוק משק החשמל, "תחנת משנה" הינה תחנת השנאה, המקשרת בין רשתות חשמל לסוגיהן, שיש בה שנאים מורידים מתח או מעלי מתח.

חלק 2: מידע אחר

5. מידע כספי לגבי תחומי הפעילות של החברה (במיליוני שקל חדש)

להלן פירוט עלויות משתנות ועלויות קבועות בחלוקה לפי מגזרים:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021						
מגזרים						
י"צור	הולכה	חלוקה	אספקה	פעילות שאינה במסגרת שרשרת החשמל	אחרים	סה"כ
קבועות:						
שכר	1,310	152	952	271	46	2,757
פחת והפחתות	2,757	498	1,335	48	10	4,648
אחרות	749	148	356	156	11	1,452
סה"כ קבועות	4,816	798	2,643	475	67	8,857
משתנות:						
דלקים	5,492	-	-	-	-	5,492
רכישות חשמל והתחשבנות עם נגה, נטו	270	(5)	2,456	-	4,151	6,872
סה"כ משתנות	5,762	(5)	2,456	-	4,151	12,364
סה"כ עלויות משויכות	10,57	793	5,099	475	4,218	21,221

במסגרת יישום השינוי מבני בחברה, ביום 1 בנובמבר 2021 נמכרה פעילות ניהול המערכת לחברת נגה, חברה ממשלתית נפרדת. בדיווח לשנת 2021 הפעילות המיוחסת למנהל המערכת עד למועד הפרדת הפעילות, מוצגת בטור נפרד של הכנסות הוצאות ויתרות שלא הוכרו כמגזר. לפרטים נוספים ראו ביאור 36 בדוחות הכספיים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020						
מגזרים						
י"צור	הולכה	חלוקה	אספקה	פעילות שאינה במסגרת שרשרת החשמל	אחרים	סה"כ
קבועות:						
שכר	1,496	176	1,013	272	95	3,052
פחת והפחתות	2,721	500	1,286	50	12	4,569
אחרות	781	179	415	139	55	1,654
סה"כ קבועות	4,998	855	2,714	461	162	9,275
משתנות:						
דלקים	5,804	-	-	-	-	5,804
רכישות חשמל	-	-	1,821	-	3,448	5,269
סה"כ עלויות משויכות	5,804	-	1,821	-	3,448	11,073
סה"כ עלויות משויכות	10,802	855	4,535	461	3,610	20,348

סוגי ההוצאות העיקריות הקיימות לחברה הן: דלקים, פחת, שכר, ציוד וחומרים והוצאות אחרות. עלויות דלקים בחברה הינן בעיקרן עלויות משתנות.

הוצאות פחת, שכר, ציוד וחומרים הינן עלויות קבועות ברובן אשר החברה אינה יכולה להשפיע עליהן באופן מהותי בטווח הקצר, מהסיבות המנויות להלן:

- (א) עלויות רכוש קבוע אשר קיים לחברה (פחת).
- (ב) הסכמי עבודה עם מרבית העובדים (שכר ואחרות).
- (ג) הסכמי רכישה מספקים, ועלויות בלתי נמנעות אחרות (כגון ארנונה ושמירה).

לפרטים בדבר הכללים וההנחות לפיהם נערכה החלוקה למגזרי פעילות ופרטים נוספים, ראה ביאור 36 בדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר הסברי הדייקטוריון אודות התפתחויות שחלו בתוצאות הכספיות של החברה, ראה הסברים בסעיף 3א ו-4א בדוח הדייקטוריון.

לפרטים בדבר הכנסות החברה, רווחיה, נכסיה והתחייבויותיה, בחלוקה לפי מגזרי פעילות, ראה ביאור 36 בדוחות הכספיים.

6. סביבה כללית והשפעת גורמים חיצוניים על פעילות החברה

להלן הערכותיה של החברה באשר למגמות, האירועים וההתפתחויות בסביבה המקרו-כלכלית של החברה, שיש להם או שצפויה להיות להם השפעה מהותית על התפתחויות בחברה או על תוצאותיה העסקיות וכן ההשלכות בגינם על החברה.

6.1 רגולציה בתחומי פעילות החברה

פעילותה של החברה מושפעת במידה רבה מהרגולציה החלה על פעילותה, ובכללה הוראות חוק משק החשמל ותקנותיו, מכוחם ניתנים לה רישיונות לפעילותה, מדיניות הממשלה והחלטותיה (לרבות החלטות משרד האנרגיה, המשרד להגנת הסביבה ומשרד האוצר), החלטות רשות החשמל⁶ (לרבות בקשר לתעריף החשמל הנקבע על-ידי רשות החשמל ונגבה מלקוחות החברה), הוראות חוק החברות והתקנות מכוחו (בין היתר לעניין אופן התנהלות החברה כחברה ציבורית), הוראות חוק החברות הממשלתיות והתקנות מכוחו והחלטות רשות החברות הממשלתיות (בין היתר לעניין התנהלות החברה כחברה ממשלתית, אופן קבלת ההחלטות על-ידי האורגנים שלה, אופן עריכת דוחותיה הכספיים, מינוי דירקטורים ובעלי תפקידים מיוחדים ועוד), הוראות חוק משק הגז הטבעי, התשס"ב-2002 ("חוק משק הגז") והחלטות רשות הגז הטבעי ("רשות הגז"), הוראות חוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988 ("חוק התחרות הכלכלית") והחלטות רשות התחרות והממונה על התחרות (מכוח היותה של החברה מונופול או מכוח התקשרותה בהסכמים המחייבים קבלת אישור רשות התחרות), הוראות חוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985 ("חוק יסודות התקציב") (החברה הינה "גוף מתוקצב" כמשמעו בחוק האמור), הוראות חוק ניירות ערך והתקנות מכוחו והנחיות רשות ניירות ערך (מכוח היות החברה תאגיד מדווח וחברה ציבורית, כהגדרת מונחים אלה בחוק החברות), הוראות החוק לקידום התחרות וצמצום הריכוזיות, התשע"ד-2013 ("חוק הריכוזיות") ורגולציה הנוגעת לרישוי עסקים, לתכנון ובניה ולאיוות הסביבה (ראהסעיפים 7.12, 7.12.8, 9.9, 22.3) וכן דברי חקיקה נוספים, כמפורט בין היתר בסעיף 23.4.1. לפירוט בדבר מגבלות ופיקוח על פעילות החברה ראה סעיף 23.

6.2 מצב ביטחוני, גיאופוליטי וכלכלי בישראל וסביבתה

המצב הכלכלי, פוליטי וביטחוני במדינת ישראל משפיע באופן ישיר על החברה, אשר נכסיה ופעילותה מצויים בישראל. לפרטים נוספים, ראה גורם הסיכון בסעיף 30.1.2.

6.3 גז טבעי

לצורך ייצור החשמל, תלויה החברה במידה רבה באספקת הגז הטבעי משדות "תמר" ו"לויתן", וכן אספקת גז טבעי נזיל-Liquefied Natural Gas ("LNG"). הסיכונים למחסור באספקת הגז הטבעי עקב מגבלות ספקי הגז ו/או מגבלות הקשורות למערכת הולכת הגז הטבעי ו/או מדיניות ייצוא הגז ביחס לביקושים המקומיים, עדיין קיימים. לסיכונים אלה מתווספת העובדה שלחברה אין אמצעים לאחסן את הגז הטבעי. לפרטים בדבר ההשלכות העשויות להיות לשיבושים באספקת הגז הטבעי, הידלדלות או תקלות במאגרי גז טבעי בישראל והפרות חוזי הרכש על ידי ספקי הגז, ראה סעיף 30.2.2.

⁶ במסגרת תיקון שבוצע לחוק משק החשמל ונכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2016, הוקמה במשרד האנרגיה (משרד התשתיות הלאומיות, האנרגיה והמים דאז) רשות חדשה בשם "רשות החשמל", וזאת במקומם של הרשות לשירותים ציבוריים – חשמל ומינהל החשמל במשרד האנרגיה והמים. בהתאם לאמור, בדוח זה, יש לפרש את המונח "רשות החשמל" בשם לב לתאריכים אליו הוא מתייחס – ככל שמדובר במידע המתייחס למועדים הקודמים ליום 1 בינואר 2016, הרי שהכוונה היא לרשות לשירותים ציבוריים – חשמל; ככל שמדובר במידע המתייחס למועדים החל מיום 1 בינואר 2016 והלאה, הרי שהכוונה היא לרשות החשמל אשר הוקמה במסגרת התיקון לחוק משק החשמל כאמור.

6.4.1 שינויים בשערי מטבע

מאחר שכמעט כל הכנסות החברה נקובות בשקלים חדשים, בעוד שכ-44% מההתחייבויות הפיננסיות לטווח ארוך של החברה ללא חכירות ולפני ביצוע עסקאות הגנה, היו נכון ליום 31 בדצמבר 2021 נקובות במטבע חוץ (בדולר, יורו ויין יפני), החברה חשופה לשינויים בשערי החליפין של המטבעות האלו. שיעור הייסוף המשוקלל של השקל, אל מול המטבעות בהן נקובות ההתחייבויות הפיננסיות של החברה, בניכוי פיקדונות במט"ח ולמעט ההלוואה למימון פרויקט הולכת הגז אשר בגינה החברה אינה חשופה לשינויים בשערי מטבע, בשנת 2021 הוא כ-4.6% לעומת הייסוף המשוקלל בשנת 2020 של כ-6%. התנודות בשערי החליפין משפיעות על הוצאות החברה (פיננסיות ואחרות) ועל תוצאות פעילותה. יחד עם זאת, רוב ההתחייבויות אלו מכוסות באמצעות עסקאות הגנה. לפירוט נוסף בדבר חשיפת החברה לשינויים בשערי המטבע ומדיניות החברה בניהול חשיפה זו, ראה ביאור 26 בדוחות הכספיים.

בנוסף, החברה רוכשת דלקים בעיקר בדולר, כאשר תעריף החשמל כולל הכרה בהוצאות הדלקים לפי שער החליפין המוגדר בנוסחת המחיר הנורמטיבית. החברה מבצעת הגנות חלקיות על שער החליפין של חלק מתשלומי הדלק בגין פער הזמנים בין מועד ההכרה התעריפי במחיר הדולרי לבין מועד התשלום בפועל.

לפרטים בדבר תעריף החשמל ראה ביאור 3 בדוחות הכספיים.

6.4.2 שינויים במדד

מירב עלויות ההון וחלק מעלויות התפעול המוכרות בתעריף החשמל צמודות למדד המחירים לצרכן ("המדד"). לחברה הוצאות הצמודות למדד, הנובעות בעיקרן מההתחייבויות הפיננסיות של החברה הנקובות במטבע שקל צמוד למדד. בנוסף, לחברה התחייבויות פיננסיות נומינליות בשקל חדש אשר אינן צמודות למדד, אשר בגין החברה בוחנת באופן תקופתי כדאיות כלכלית לביצוע הגנה כלפי השינוי במדד המחירים לצרכן. לפרטים נוספים ראה ביאור 26ג בדוחות הכספיים.

6.5 מדיניות ממשלת ישראל בקשר להגברת התחרות במשק החשמל וייעול צריכת האנרגיה

החברה כמונופולין

למועד הדוח, החברה מייצרת, מוליכה, מחלקת ומספקת חשמל במדינת ישראל. בחודש ינואר 1999 הוכרזה החברה על ידי הממונה על התחרות ("הממונה" ובאותו מועד – הממונה על ההגבלים העסקיים) כמונופולין בתחומי אספקת חשמל ("ייצור חשמל ומכירתו), הולכת חשמל וחלוקתו ומתן שירותי גיבוי לצרכני החשמל ויצרניו. יחד עם זאת, בשנים האחרונות, עם כניסת יצרני החשמל הפרטיים חלה ירידה תלולה בנתח השוק של החברה במכירת חשמל לצרכני חשמל גדולים (צרכני מתח עליון וגבוה) ובשנת 2016 נתח השוק של החברה במכירת חשמל לצרכנים גדולים ירד לראשונה אל מתחת ל-50%.

אנרגיות מתחדשות

בחודש יולי 2020 קבע שר האנרגיה עקרונות מדיניות לעניין הגדלת יעדי ייצור חשמל באנרגיות מתחדשות ל-30% עד לשנת 2030. בחודש אוקטובר 2020 התקבלה החלטת ממשלה מס' 465 בנושא קידום אנרגיה מתחדשת במשק החשמל ותיקון החלטות הממשלה, אשר אימצה את עקרונות המדיניות שקבע השר כאמור. בנוסף, קבעה הממשלה יעד ביניים של 20% ייצור חשמל באנרגיות מתחדשות עד ליום 31 בדצמבר 2025. בתאריך 14 במרץ 2022 אישרה הממשלה, כחלק מהתמודדות המדינה עם משבר האקלים, עדכון לתכנית הלאומית למניעה ולצמצום של זיהום האוויר בישראל. לפרטים נוספים ראה ביאור 1ג.

חברת הבת – נתיב האור

בנוסף, ביום 3 ביוני 2018 התקבלה החלטת הממשלה בנושא הרפורמה לפיה, בין היתר, תופחת פעילות החברה במגזר הייצור (בעיקר באמצעות מכירת אתרי ייצור קיימים של החברה המופעלים בגז), החברה תהיה רשאית להקים חברת בת בבעלותה המלאה אשר תקים שני מחז"מים חדשים בהספק מותקן כולל של כ-1,200 מגה-וואט עם אפשרות סטייה כלפי מעלה של 5%. המחז"מ הראשון יחל לפעול עד חודש יוני 2022 ויאפשר את הפסקת פעילות של יחידות 1-4 באתר אורות רבין. הקמת המחז"מ השני תחל רק לאחר מכירת אתר אלון תבור ופרסום הליך תחרותי למכירת אתר רמת חובב. במסגרת זו, הושלמה בחודש דצמבר 2019 מכירת אתר הייצור באלון תבור ובחודש דצמבר 2020 הושלמה מכירת אתר הייצור ברמת חובב. ביום 18 בינואר 2022, העבירה החברה לרשות החשמל הודעה לגבי עדכון מועד ההפעלה של יחידה 70 במחז"מ אורות רבין. בהודעה ציינה החברה כי ניטרה את האירועים המשבשים את התקדמות הפרויקט וביניהם משבר הקורונה אשר גרר התמודדות עם קשיים ומכשולים שלא היו צפויים וכן הודעות מספק הציוד GE לגבי כשלים בציוד זהה ביחידות אחרות שלהם בעולם. בהמשך לאמור, עדכנה החברה את הצפי המשוער להפעלה יציבה של יחידה 70 לחודש ספטמבר 2022. יחד עם זאת, נכון למועד אישור הדוחות הכספיים קיימים עיכובים נוספים במועדי ההפעלה כאמור וכי הצפי המשוער להפעלה יציבה הינו ינואר 2023. הקמת המחז"מ השני הייתה תלויה בסיום מכירת אתר אלון תבור ופרסום הליך תחרותי למכירת אתר רמת חובב. כאמור לעיל, מכירת אתרים אלה הושלמה.

בנוסף, בהתאם להחלטת הממשלה לעיל, הוקם מערך פיקוח הולכה על ידי החברה, מגזר האספקה נפתח בהדרגתיות לתחרות ובוצע תהליך מהותי של שינוי ארגוני ותוכנית התייעלות בחברה, נמכרו תחנות הכוח אלון תבור ורמת חובב ונחתמה עסקה למכירת חגית. כמו כן, מכירת פעילות ניהול המערכת לחברת "נגה" הושלמה כאמור ביום 1 בנובמבר 2021. לפרטים נוספים ראה ביאור 1ה בדוחות הכספיים ו-1.3.1.

לפרטים בדבר מהלכים שמקדמת החברה על מנת לעמוד ביעדי הייצור באנרגיות מתחדשות, ראה ביאור 1ג בדוחות הכספיים.

בנוסף, ביום 1 בדצמבר 2021 פורסמו ברשומות תקנות משק החשמל (קידום התחרות במקטע הייצור) (הוראת שעה), תשפ"ב – 2021 אשר התקינה שרת האנרגיה ושקובעות, בין היתר, שקילת שיקולים של קידום התחרות הענפית בעת מתן רישיון ייצור ע"י רשות החשמל. לפרטים נוספים ראה ביאור 1ה בדוחות הכספיים של החברה.

מדינת ישראל פועלת לחיסכון בצריכה (הפחתת ביקושים). כך, בין היתר, נוקט משרד האנרגיה צעדים להגברת המודעות להתייעלות אנרגטית. החברה פועלת אף היא בהתאם למדיניות זו, ומעודדת את צרכניה ל"צרכנות נבונה" של חשמל⁷ וכן פועלת לצמצום צריכת האנרגיה באתריה.

6.6 גיוס אשראי

לפרטים ראה סעיף 30.3.1.

6.7 תנאי מזג אוויר השוררים בארץ

תקופות של מזג אוויר "קיצוני" (חורף קשה או קיץ חם במיוחד), עשויות להשפיע על היקף הביקוש לחשמל, כמו גם על אמינות אספקת החשמל ויכולתה של החברה לספק חשמל לכלל צרכניה. החברה נערכת באופן מתמיד ולפי מתודולוגיה סדורה על מנת להתמודד עם מצבי קיצון, המתאפיינים, בין היתר, בביקושי שיא לחשמל. החברה מבצעת הערכות לקיץ בהתאם לנוהל חברה הן מבחינת זמינות יחידות הייצור והן מבחינת מלאי דלקים זמין. בנוסף, החברה נערכת לשיאי קיץ וחורף באמצעות תחזוקה ושיפוץ יחידות הייצור בהיקפים אשר מבטיחים אמינותם כנדרש. יש לציין כי בשנים האחרונות חל גידול בהיקף הייצור המותקן במשק החשמל, בעיקר כתוצאה מכניסה של יחפ"ים לפעילות ייצור במשק החשמל. יצוין כי ברבעון האחרון של שנת 2021, הוקמה ועדת היגוי עליונה בראשות המנכ"ל להיערכות החברה לאירועי אסונות טבע, כתוצאה ממשבר האקלים. במקביל, פועלות 6 ועדות משנה, בראשות סמנכ"לים, לריכוז הטיפול וההיערכות, בתחומי הייצור, ההולכה וההשנאה, החלוקה, משק לשעת חרום, דוברות ושירות ומחשוב ותקשורת. לפרטים נוספים ראה סעיף 30.1.3 להלן.

6.8 אירועים גלובליים

החל מהרבעון הראשון של שנת 2020 פוקד את העולם אירוע בעל השלכות מאקרו כלכליות, שמקורו בהתפשטות נגיף הקורונה. מדינות רבות ברחבי העולם, ובכללן ישראל, נוקטות בצעדים משמעותיים בניסיון למנוע את התפשטות הנגיף, כגון הגבלות על תנועת אזרחים, הגבלות על התכנסויות, סגירת גבולות בין מדינות ועוד. לפרטים נוספים אודות הערכות החברה ביחס להתפשטות נגיף הקורונה ראה ביאור 1ט1 בדוחות הכספיים.

לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, בחודש פברואר 2022, פרצה מלחמה בין אוקראינה לרוסיה. לפרטים בדבר ההשפעות האפשריות של הלחימה על החברה ראו סעיף 2ט1 בדוחות הכספיים.

חלק 3: תיאור עסקי החברה לפי תחומי פעילות

להלן יובא פירוט נפרד בדבר כל תחום פעילות של החברה. לתיאור עניינים הנוגעים לפעילות החברה בכללותה, ראה חלק 4.

7 מגזר הייצור

7.1 מידע כללי על מגזר הייצור

7.1.1 מבנה תחום הפעילות ושינויים החלים בו

נכון ליום 31 בדצמבר 2021, החברה מחזיקה ומפעילה חמישה עשר אתרים של תחנות כוח עם כושר ייצור מותקן כולל של 11,615 מגה-וואט (חלף שישה עשר אתרים דאשתקד עם כושר ייצור מותקן כולל של 12,752 מגה-וואט). האתרים, המצויים כאמור בכל שטח מדינת ישראל, ממוקמים על גבי מקרקעין הנמצאים בעיקרם בבעלות החברה או מוחכרים על-ידי החברה מהמדינה. כל אחד מאתרי תחנות הכוח של החברה כולל יחידה אחת או מספר יחידות נפרדות לייצור חשמל. ביום 31 בדצמבר 2021 היו לחברה חמישים ושתיים יחידות ייצור, מתוכן שש עשרה יחידות ייצור קיטוריות, אחת עשרה יחידות טורבינות גז במחזור משולב ("מחז"מ"), שש עשרה יחידות טורבינות גז סילוניות⁸ ושש עשרה יחידות טורבינות גז תעשייתיות⁹ (חלף, לפי העניין, חמישים ושמונה יחידות ייצור, מתוכן שלושה עשר מחז"מים ושלוש עשרה יחידות טורבינות גז תעשייתיות דאשתקד).

במסגרת יישום השינוי המבני, החברה מפחיתה את פעילותה במגזר הייצור ובטווח זמן של כחמש שנים ממועד החלטת הממשלה בנושא הרפורמה, החברה צפויה למכור לצדדים שלישיים, חמישה אתרי ייצור קיימים של החברה המופעלים בגז, לרבות התשתיות והקרקע של כל אתר ("אתרי הייצור הנמכרים"). במסגרת זו, וכחלק מיישום מתווה השינוי המבני, מכרה החברה את אתרי הייצור אלון תבור ורמת חובב ונמצאת בשלבים מתקדמים למכירת חלקה המזרחי של אתר חגית. לפרטים נוספים, לרבות ביחס לאתרי הייצור הנוספים אותם צפויה החברה למכור במסגרת יישום השינוי המבני, וכן בנוגע לדחיית מועד מכירת תחנת הכוח "רידינג" והארכת רישיונות החברה באתר, ראה ביאור 1ה בדוחות הכספיים וביאור 3.

בהתאם לשינוי המבני, רישיונות הייצור של יחידות הייצור של החברה שאינן נכללות באתרי הייצור הנמכרים, יעמדו בתוקפם עד תום משך החיים ההנדסי של יחידות הייצור, כאשר רשות החשמל תקבע מהו משך החיים ההנדסי של יחידות הייצור כאמור. למועד הדוח טרם התקבלה החלטת מליאת הרשות כאמור.

בנוסף, במסגרת יישום השינוי המבני, הוקמה בחודש מרץ 2020 חברת נתיב האור, שהינה חברת בת בבעלות מלאה של החברה, אשר מקימה, באמצעות החברה, שני מחז"מים בטכנולוגיית H המופעלים באמצעות גז טבעי באתר אורות רבין בהספק מותקן של כ-1200 מגה-וואט עם אפשרות סטייה של 5% כלפי מעלה. על פי צפי החברה, המחז"מ הראשון יחל לפעול בהפעלה יציבה בחודש ינואר 2023. הפעלת המחז"מים תאפשר הפסקת פעילותן של יחידות 1-4 באתר אורות רבין והוצאתם לשימור, וזאת במחצית הראשונה לשנת 2023. במסגרת זו, הושלמה בחודש דצמבר 2019 מכירת אתר הייצור באלון תבור ובחודש דצמבר 2020 הושלמה מכירת אתר הייצור ברמת חובב. בחודש דצמבר 2021 הוכרז הזוכה במכרז למכירת חלקה המזרחי של תחנת הכח חגית והחברה צפויה להעביר את החזקתה לרוכש בחודש יוני 2022. לפרטים נוספים ראה ביאור 1ה9.

למעט כמפורט לעיל, בהתאם למתווה השינוי המבני החברה או חברת נתיב האור, לא תקים, תשחלף, תפעיל, תתכנן, תתחזק או תעסוק בפיתוח של תחנות כוח בישראל, בין בעצמה ובין כקבלן עבור גורם שלישי וכן לא תעסוק בייצור חשמל, לרבות במסגרת של מיקרוגנרציה או אנרגיות מתחדשות בישראל. בנוסף, החברה לא תפעל לקבלת רישיונות ייצור חדשים או להקמת תחנות ייצור חשמל חדשות או לשחלוף תחנות קיימות וכן לא תפעל לקבלת אישורים לתפעול תחנות כוח עבור גורמים אחרים בישראל. עם זאת, אין באמור לעיל כדי למנוע מהחברה או מחברת נתיב האור לייצור לעסוק בתפעול ותחזוקה של תחנות הכוח שלהן והתכנון הנדרש לשם פעולתן אלה. כאמור, חברת נתיב האור רשאית להקים ולתפעל שני מחז"מים ולבקש רישיונות ייצור בגינם. לפרטים נוספים בדבר חברת נתיב האור והפעולות המבוצעות להקמת שני מחז"מים על ידיה, ראה ביאור 1ה9 בדוחות הכספיים. לפרטים בדבר ההשפעות העשויות להיות ליישום מתווה השינוי המבני על החברה וכן בקשר לפעולות החברה בקשר עם יישום מתווה השינוי המבני, ראה ביאור 1ה בדוחות הכספיים. לפרטים בדבר האופן בו צפוי השינוי המבני להשפיע על החברה בתחום התחרות, ראה סעיף 7.4.3.

החברה מפעילה את יחידות הייצור בהתאם להוראות המועברות מחברת נגה. הוראות אלה מתבססות בין השאר על מגבלות סביבתיות, עלויות הדלקים לקוט"ש¹⁰ מיוצר, אילוצים תפעוליים ומערכתיים. בדרך כלל מופעלות היחידות של החברה על בסיס סדר העדיפות הבא: יחידות ייצור קיטוריות המופעלות בפחם בעומס מינימלי, יחידות מחז"מ המופעלות בגז טבעי, יחידות ייצור קיטוריות מוסבות לגז, יחידות טורבינות גז פתוחות המופעלות בגז טבעי או LNG ולבסוף הגדלת ייצור ביחידות פחמיות עד לעומס מרבי וסולר, כאשר סדר זה משתנה בהתאם לאילוצי המערכת ו/או אילוצים סביבתיים. במידת הצורך, בעיקר בתקופות של שיאי ביקוש, מופעלות בסולר יחידות גיבוי מסוג טורבינות גז תעשייתיות וטורבינות גז סילוניות, אשר ניתן להניע ולהפסיק את פעילותן בזמן קצר יותר יחסית ליחידות הייצור הקיטוריות, אך מנגד עלות הפעלתן יקרה יותר. הגורם המחליט על תמהיל התחנות המופעלות בכל עת היא חברת נגה, בכפוף לרגולציה החלה על החברה, המוסדרת, בין היתר, באמות המידה¹¹ ובהחלטות רשות החשמל, החלטות שר האנרגיה ורגולציה של המשרד להגנת הסביבה. במסגרת יישום השינוי המבני, עד יום 30 באוקטובר 2021 פעלה החברה באופן חלקי כמנהל מערכת החשמל כאשר בהתאם להחלטת הממשלה בנושא הרפורמה רשות החשמל, ביום 1 בנובמבר 2021 נמכרה מלאו פעילות ניהול המערכת לחברת נגה. לפרטים נוספים ראה סעיף 11.1 וביאור 1ה בדוחות הכספיים.

⁸ טורבינה המורכבת ממנוע סילון תעופתי המנוע בסולר, אשר חובר לגנרטור לצורך ייצור אנרגיה חשמלית. עלויות הייצור של יחידות אלו גבוהות במיוחד בשל עלויות הגבוהה של הסולר והשימוש בהן נעשה במצבי דחק ובשיאי ביקוש בלבד. לפרטים נוספים ראה סעיף 7.1.1.1(ב).

⁹ טורבינה המופעלת באמצעות מנועי סילון תעשייתיים, המונעים בסולר עם אפשרות להסבה לעבודה בגז טבעי.

¹⁰ קילואט שעה ("קוט"ש) - "קילואט" ("ק"ו") - יחידת מידה למדידת הספק. אחד קילואט שווה לאלף וואט. "קוט"ש" - יחידת אנרגיה השווה לצריכה רצופה של קילואט במשך שעה אחת.

¹¹ ספר אמות המידה מפורסם לציבור באתר רשות החשמל בכתובת: <http://www.pua.gov.il/31-339-he/Electricity.aspx>. לפירוט בדבר ספר אמות המידה ראה סעיף 23.1.3.1.

לפרטים בדבר צווים של שר האנרגיה בעניין הפחתת היקף ייצור החשמל ביחידות הייצור הפחמיות וכן בדבר היתרי הפליטה לפי חוק אוויר נקי, התשס"ח-2008 ("חוק אוויר נקי") לאתרי תחנות הכוח הפחמיות אורות רבין ורוטנברג והסבה לגז, ראה ביאור 17 בדוחות הכספיים.

היקפי ייצור החשמל ועיתויו מוכתבים על-ידי נתוני צריכת החשמל על-ידי הצרכנים הסופיים בכל רגע נתון. לפירוט בדבר העונתיות בצריכת חשמל, ראה סעיף 13. לפירוט בדבר התפתחויות בצריכת החשמל, שיאי ביקוש שנרשמו ומגמות בביקושים, ראה סעיף 7.5.

שימוש בגז טבעי לייצור חשמל מקטין את זיהום האוויר ופליטות גזי החממה הנוצרים בתהליך ייצור החשמל. על אף תהליך המעבר לשימוש בגז טבעי לצורך הפקת חשמל והסבת יחידות הייצור הקיטוריות להפעלתן באמצעות גז טבעי, אשר החל בפברואר 2004 כמפורט להלן, החברה החליטה לשמר את יכולתן של תחנות הכוח הקיטוריות להיות "דו-דלקיות"¹², והן תוכלנה לייצר חשמל הן באמצעות גז טבעי והן באמצעות דלק נוזלי, וזאת בנוסף לתחנות "דו-דלקיות" הניתנות להפעלה הן בפחם (כדלק ראשי) והן במזוט כמפורט בסעיף 7.1.1.1, וזאת כדי לשמר את יכולתן לייצר חשמל גם בעת מחסור באספקת גז טבעי, או עקב תקלה באספקתו. נכון ליום 31 בדצמבר 2021, החברה מייצרת את מרבית החשמל במדינת ישראל, כ- 51.4% מסך האנרגיה המיוצרת (לעומת כ- 61% נכון ליום 31 בדצמבר 2020), בעוד שיתרת החשמל מיוצרת על-ידי יצרני חשמל פרטיים ומתקנים פוטו וולטאים קטנים. לפרטים נוספים בדבר מדיניות הממשלה להגברת התחרות במשק החשמל ראה סעיף 6.5. בנוסף, על-פי חוק משק החשמל, החברה, כספק שרות חיוני, מחויבת לרכוש חשמל המיוצר על-ידי יח"פים. לפירוט נוסף בדבר יצרני חשמל פרטיים והתחרות בתחום פעילות ייצור החשמל ראה סעיף 7.4.

היחידות בהן נעשה כעת שימוש במזוט כדלק משני הן: יחידות 6-9 באשכול המופעלות דרך קבע בגז טבעי, השימוש במזוט כדלק משני הינו בהתאם לצורך ובכפוף להוראות היתרי הפליטה. יחידות אלה מיועדות למכירה ליצרן פרטי במסגרת המתווה לשינוי מבני בחברה עד לתאריך 3 ביוני 2023. יחידות 5-6 באתר אורות רבין ויחידות 1-4 באתר רוטנברג המופעלות דרך קבע בפחם. יחידות אלה מיועדות לעבור הסבה מדורגת לעבודה בגז טבעי. במסגרת ההסבה לגז תבוטל יכולת העבודה במזוט. פרויקט ההסבה מתוכנן להתחיל בחודש מארס 2022 ולהימשך מספר שנים עד אמצע 2026, כך שבסוף 2025, מועד הוצאת היחידה האחרונה להסבה – צפויה להסתיים כליל תקופת השימוש במזוט בחברת החשמל. לפרטים נוספים ראה ביאור 17 בדוחות הכספיים.

ביום 24 בינואר 2022 חתמה החברה עם שותפי תמר על תיקון להסכם המקורי משנת 2012 לאספקת גז טבעי ממאגר "תמר". כניסתו לתוקף של התיקון להסכם כפוף לאישור האורגנים המוסמכים של הצדדים ולאישורים רגולטוריים ככל שיידרשו, אשר נכון למועד פרסום הדוח טרם התקבלו, ויחול רטרואקטיבית החל מיום 1 ביולי 2021. לפרטים נוספים ביאור 35 בדוחות הכספיים.

להלן טבלה המפרטת את יחידות הייצור, לסוגיהן, ואת כושר הייצור במגה-וואט ליום 31 בדצמבר 2021:

סוג היחידה	האתר	מספר יחידות	כושר ייצור מותקן (במגה-וואט)
יחידות ייצור קיטוריות			
יחידות פחמיות			
פחם דלק ראשי, מזוט דלק משני (ביח' 5-6 בלבד)	אורות רבין (מאור דוד א, ב)	6	2,590
פחם דלק ראשי, מזוט דלק משני	רוטנברג	4	2,250
סך הכל יחידות פחמיות		10	4,840
יחידות מוסבות לגז טבעי			
גז טבעי דלק ראשי, מזוט דלק משני	אשכול	4	912
גז טבעי דלק ראשי	רדינג	2	428
סך הכל יחידות קיטוריות מוסבות לגז		6	1,340
סך הכל יחידות ייצור קיטוריות		16	6,180
טורבינות גז			
טורבינות גז תעשייתיות			
	צפית	2	220
	אילת	1	34
	עטרות	2	68
	גזר	4	592
סך הכל טורבינות גז תעשייתיות		9	914
טורבינות גז סילוניות			
	הרטוב	1	40
	איתן	1	40
	רעננה	1	11
	קיסריה	3	130
	חיפה	2	80
	כינרות	2	80
	אורות רבין	1	15
	רוטנברג	2	40
	אשכול	1	10
	אילת	2	58
סך הכל טורבינות גז סילוניות		16	504
סך הכל טורבינות גז		25	1,418
טורבינות גז במחזור משולב			
	חגית	4	1,394
	אשכול	2	771
	גזר	2	744
	צפית	1	360
	חיפה	2	748
סך הכל יחידות במחזור משולב		11	4,017
סך הכל יחידות ייצור בחברה		52	11,615

7.1.1.1 להלן פירוט יחידות הייצור של החברה

(א) יחידות ייצור קיטוריות

יחידות הייצור הקיטוריות של החברה, המייצרות חשמל באמצעות טורבינות קיטור, מופעלות כאמור באמצעות פחם או גז טבעי כדלק ראשי. חלק מיחידות הייצור, כמפורט בטבלה לעיל, הינן "דו-דלקיות", כלומר ניתנות להפעלה הן בפחם (כדלק ראשי) והן במזוט, או שניתנות להפעלה הן בגז טבעי (כדלק ראשי) והן במזוט.

(ב) טורבינות גז במחזור פתוח¹³

טורבינות הגז נחלקות לשני סוגים: טורבינות גז סילוניות וטורבינות גז תעשייתיות.

הקמת טורבינות גז תעשייתיות וסילוניות (כולן במחזור פתוח) כרוכה בהשקעות נמוכות יחסית ומשך הקמתן קצר. יחד עם זאת ייצור החשמל באמצעות יחידות טורבינות גז סילוניות יקר יותר מאשר ייצור באמצעות יחידות ייצור קיטוריות או טורבינות גז תעשייתיות. ניתן להניע ולהפסיק פעילותן של טורבינות גז בזמן קצר יותר יחסית להנעה ולהפסקה של יחידות הייצור הקיטוריות. משום כך, בדרך כלל מפעילה החברה את טורבינות הגז הסילוניות והתעשייתיות במחזור פתוח בעיקר בתקופות של ביקושי שיא.

(ג) יחידות ייצור במחזור משולב (מחז"מ)

המחז"מ הוא שילוב של טורבינת גז תעשייתית וטורבינת קיטור. בטכנולוגית מחזור משולב, החום השירי הנפלט מטורבינת גז תעשייתית מנוצל ונעשה בו שימוש להפעלת טורבינה קיטורית נוספת ללא תוספת של דלק לייצור, כך שבמקום שהגזים ייפלטו לאוויר (בטמפרטורה גבוהה), הם משמשים לצורך ייצור נוסף של חשמל. פעולה זו תורמת הן

מחזור פתוח – יחידת ייצור מסוג טורבינת גז סילונית או תעשייתית, הפועלת על גז או סולר, שאינה כוללת תוספת קיטורית לניצול החום הנפלט מהיחידה.

לחיסכון (בצריכת הדלק הסגולית) בניצול הדלק והן לשמירה על איכות הסביבה, משום שכשור הייצור גדל בלי שגדלה פליטת המזהמים לאוויר.

7.1.1.2 ייצור באמצעות גז טבעי

נכון ליום 31 בדצמבר 2021, כ- 51% מסך יכולת הייצור המותקנת והכוללת של החברה הינה באמצעות יחידות הניתנות להפעלה בגז טבעי.

7.1.1.3 משך השימוש ביחידות הייצור

לפרטים בדבר אורך החיים השימושיים של יחידות הייצור של החברה, לרבות בקשר עם החלטות רשות החשמל בנושא זה, ראה ביאור 2'א בדוחות הכספיים.

7.1.2 מגבלה, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על תחום הפעילות

פעילות החברה במגזר הייצור, בדומה לשאר תחומי פעילותה, מותנית בקבלת רישיונות מכוח חוק משק החשמל וכפופה למגבלות ולחוקים שונים. לפרטים נוספים ראה סעיף 23.

לפירוט אודות הוראות חוק משק החשמל ביחס לשינוי המבני, ראה ביאור 1'ה בדוחות הכספיים וסעיף 1.3.

למועד הדוח, לחברה 52 רישיונות ייצור (בדומה לאשתקד), אשר ניתנו לכל יחידת ייצור בנפרד ("רישיונות הייצור"). לפרטים בדבר התיקון לחוק משק החשמל, אשר כולל, בין היתר, תיקונים לתוקפם של רישיונות החברה, ראה סעיף 1.3 וביאור 1'ה בדוחות הכספיים.

בהתאם למתווה השינוי המבני, וכמפורט בביאור 1'ה בדוחות הכספיים, החברה פועלת למכירת מספר אתרי ייצור קיימים של החברה המופעלים בגז, וזאת בהתאם ללוחות הזמנים הקבועים במתווה השינוי המבני. רישיונות החברה באתרים אלה יעמדו בתוקפם לגבי כלל הפעילויות שיבוצעו לפי הרישיונות, עד למועד האחרון למסירת החזקה בהם, וזאת בהתאם ובכפוף לתנאים המנויים בהם ולהוראות חוק משק החשמל. רישיונות הייצור של יחידות הייצור של החברה שאינן נכללות באתרי הייצור הנמכרים כאמור לעיל, יעמדו בתוקפם עד תום משך החיים ההנדסי של יחידות הייצור, כאשר רשות החשמל תקבע מהו משך החיים ההנדסי של יחידות הייצור כאמור. לפרטים נוספים, לרבות ביחס למכירת אתרי הייצור רמת חובב ואלון תבור והתקדמות במכירת חלקה המזרחי של תחנת הכוח חגית, וכן ביחס לאפשרויות ההארכה של רישיונות החברה באתרי הייצור הנמכרים, ראה ביאור 1'ה1 בדוחות הכספיים. בנוסף, בהתאם למתווה השינוי המבני, החברה תפעל במגזר הייצור באמצעות מרכז רווח נפרד. לפרטים נוספים, ראה סעיף 23.1.3.6.

הכנסות החברה במגזר הייצור מושפעות מתעריף החשמל אשר נקבע על ידי רשות החשמל בהתאם לחוק משק החשמל. לפרטים אודות תעריף החשמל ואופן קביעתו, ראה ביאור 3 בדוחות הכספיים.

7.1.3 שינויים בהיקף הפעילות בתחום ייצור החשמל וברווחיות

להערכת החברה, הגורמים העיקריים העשויים להשפיע על היקף הפעילות בתחום וברווחיותו הינם יישום השינוי המבני, הכולל הפחתת פעילות החברה במגזר הייצור (לרבות באמצעות מכירת אתרי ייצור קיימים של החברה המופעלים בגז) והקמת שני מחז"מים חדשים על ידי חברת הבת לייצור, סגירת תחנות כוח פחמיות, הסבתן לגז ו/או הפחתת פעילותן וכן שינוי בתעריפי החשמל הנקבעים על-ידי רשות החשמל וטיב והיקף האסדרות של רשות החשמל, שיאפשרו שילוב וחיבור מתקני ייצור חדשים בכל סוגי הטכנולוגיות שיחוברו לרשת החשמל.

7.1.4 גורמי ההצלחה הקריטיים בתחום הפעילות והשינויים החלים בו

להערכת החברה, ההצלחה העסקית, כמו גם עמידת החברה במתווה התעריף של מגזר הייצור, תלויה, בין היתר, בזמינות הגז מספקיה של החברה, בהכרה בסך העלויות הדרושות לייצור החשמל בתעריף החשמל, ובהחלטות הגורמים הרגולטוריים הרלוונטיים ביחס לפעילותה של החברה במגזר הייצור, כמו גם התמודדותה של החברה עם התחרות במגזר זה (לפרטים נוספים ראה סעיף 7.4). בנוסף, הצלחת החברה תהיה מושפעת מהצלחתה לעמוד בלוח הזמנים שנקבע לביצוע השינוי המבני, הן ביחס למכירת יחידות ייצור והן ביחס להקמת שני המחז"מים באתר אורות רבין. לפרטים בעניין עיקרי השינוי המבני במגזר הייצור, ראה ביאור 1'ה1 בדוחות הכספיים.

7.1.5 שינויים במערך הספקים וחומרי הגלם לתחום הפעילות

הספקים וחומרי הגלם לתחום פעילות זה הינם ספקי פחם, מזוט, גז טבעי, גז טבעי נוזלי (LNG) וסולר, המשמשים לייצור החשמל. לפרטים לגבי מערך הספקים וחומרי הגלם, ראה סעיף 7.9.

7.1.6 חסמי הכניסה והיציאה העיקריים של תחום הפעילות ושינויים החלים בהם

7.1.6.1 חסמי כניסה

להערכת החברה, גופים הפועלים בהיקף ייצור משמעותי בתחום ייצור החשמל נדרשים, בעיקר, להשקעה ראשונית של הון בסכומים מהותיים, בין בדרך של השקעה בהון עצמי ובין בדרך של מימון בנקאי או אחר לצורך הקמת מתקני ייצור, ובהמשך נדרשים לאיתנות פיננסית לצורך תחזוקתם השוטפת. בנוסף, קיימת בתחום רגולציה סבוכה, שבגינה גוף המבקש לייצר חשמל נדרש לעבור הליך לקבלת רישיון יצרן חשמל מרשות החשמל (המתבצע במספר שלבים לאורך תקופה ארוכה), לעמוד בדרישות ובתקני איכות מחמירים, לקבל היתרים לעניין איכות סביבה, איתור אתרים וקבלת היתרי בניה, זמינות חומרי גלם, ובכלל זה דלקים, ועלויותיהם. כמו כן, קיימת חשיבות לידע מקצועי ולניסיון בתחום ייצור החשמל, למוניטין חיובי בענף וכן לזמינות קרקעות לצורך הקמת מתקני ייצור החשמל.

7.1.6.2 חסמי יציאה

חסם היציאה העיקרי מתחום הפעילות הינו הרגולציה המסדירה את פעילות החברה וכן היותה בעלת רישיון "ספק שירות חיוני" על פי חוק משק החשמל.

7.1.7 תחליפים למוצרי תחום הפעילות ושינויים החלים בהם

ייצור אנרגיה חשמלית יכול להתבצע באמצעות דלקים, טכנולוגיות חלופיות לדלקים ולטכנולוגיות הקיימות בחברה, דוגמת אנרגיה סולארית, טורבינות רוח, אגירה שאובה, אגירת אנרגיה ומערכות ייצור חשמל מבזרות.

7.1.8 מבנה התחרות בתחום ושינויים החלים בו

למועד הדוח, תחום ייצור החשמל בישראל מתאפיין בגידול משמעותי של נתח השוק של אנרגיות מתחדשות ושל יח"פים. כמו כן, במסגרת מתווה השינוי המבני, החברה מכרה את אתרי הייצור אלון תבור ורמת חובב וצפויה למכור לצדדים שלישיים שלושה אתרי ייצור נוספים המופעלים בגז טבעי, וזאת בהתאם ללוח הזמנים שנקבע במתווה השינוי המבני.

לפרטים נוספים אודות מבנה התחרות בתחום והגידול המתמיד בהיקף הפעילות של יח"פים ושל אנרגיות מתחדשות במגזר הייצור, ראה סעיף 7.4. לפרטים אודות הפעולות שמבצעת החברה ליישום השינוי המבני (לרבות מכירת אלון תבור ורמת חובב והקמת שני המחז"מים על ידי חברת נתיב האור) וההשפעות הצפויות בהקשר זה על מבנה התחרות במגזר הייצור, ראה ביאור 1 הדוחות הכספיים וסעיפים 1.3 ו- 7.1.

7.2 מוצרים ושירותים

כאמור, החברה פועלת לאספקת חשמל ללקוחות, החל מייצור החשמל באתרי הייצור ובהמשך הולכתו והשנאתו, עד לחלוקתו ואספקתו לנקודות הקצה של כל אחד מהצרכנים. החשמל המיוצר באתרי הייצור של החברה אינו נמכר לגורמים חיצוניים אלא מועבר לצרכנים הסופיים באמצעות מגזר ההולכה, ומסופק להם באמצעות מגזר החלוקה וכן משמש כגיבוי ליח"פים.

7.3 פילוח הכנסות מוצרים ושירותים

לפרטים בדבר הכנסות החברה ממכירות חשמל ששויכו למגזר הייצור בשנת 2021, ראה ביאור 36 בדוחות הכספיים.

7.4 תחרות

7.4.1 כללי; ייצור חשמל פרטי - מדיניות הממשלה והחלטות רשות החשמל

7.4.1.1 כללי

מאז חקיקת חוק משק החשמל, מדיניותה של ממשלת ישראל הינה עידוד התחרות במשק החשמל תוך הגדלת כושר ייצור החשמל על-ידי יצרני חשמל פרטיים. בהתאם לכך ממשלת ישראל ורשות החשמל נוקטות צעדים, וביניהם שינויי חקיקה, התקנת תקנות, קבלת החלטות והסדרים אחרים (לרבות פרסום מכרזים), שמטרתם לעודד כניסת יצרני חשמל פרטיים למשק החשמל ובכך לעודד תחרות במגזר הייצור.

בהתאם להחלטת הממשלה בנושא הרפורמה, החברה לא תפעל בתחום ייצור החשמל בישראל, מלבד הפעילות הקיימת והקמת שני מחז"מים חדשים באתר אורות רבין (באמצעות חברת נתיב האור). בנוסף, החברה מחויבת למכירת חמישה אתרי ייצור בהספק מותקן של כ- 4,500 מגה-וואט. לתאריך הדוח החברה מכרה שני אתרי ייצור בהספק מותקן של כ- 1,720 מגה-וואט ונמצאת בהליך מתקדם למכירת 2 יחידות מאתר ייצור נוסף בהספק מותקן כולל של 660 מגה-וואט.

לפרטים נוספים אודות מדיניות ממשלת ישראל בקשר להגברת התחרות במשק החשמל, ראה סעיף 6.5. לעיקרי השינוי המבני והשפעותיו על פעילות החברה במגזר הייצור ראה ביאור 1 בדוחות הכספיים וסעיף 1.3.

כחלק מהמדיניות לעודד תחרות במשק החשמל, בשנת 2005 נוספו על-ידי רשות החשמל פרקים ה' ו' לספר אמות המידה (המתעדכן מעת לעת)¹⁴, המסדירים בין היתר, מתן שירותי תשתיות לפיהם יח"פים יוכלו למכור אנרגיה לנגה או למספקים, על מנת לספק חשמל לצרכני קצה באמצעות רשת ההולכה של החברה; את אופן פעילותם של יח"פים במשק החשמל; וכן את התעריף שהחברה תגבה בגין הולכת החשמל בהתאם לתעריף שייקבע מעת לעת על-ידי רשות החשמל ("אמות המידה").

במהלך השנים האחרונות פרסמה רשות החשמל מספר הסדרות והחלטות שמטרתן השגת יעדי הממשלה להגברת התחרות במשק החשמל ולייצור חשמל באנרגיה מתחדשת, כמפורט בסעיף 6.5. לפרטים נוספים אודות החלטות עיקריות של רשות החשמל ראה סעיף 7.4.1.2.

למיטב ידיעת החברה, המתחרים העיקריים של החברה בתחום ייצור החשמל הינם יצרני החשמל הפרטיים: "דליה אנרגיות כוח בע"מ", "דוראד אנרגיה בע"מ", "או.פי.סי אנרגיה בע"מ", חברת "MRC Alon Tavor Power Ltd.", "Ramat Hovav Power", "Plant Limited Partnership" ותחנת הכוח "IPM באר טוביה".

ביום 6 באוקטובר 2021 פרסמה רשות החשמל קול קורא אשר נועד להתוות עקרונות אסדרה רוחבית למתקני ייצור ואגירה שישתלבו ברשת החלוקה. מטרת האסדרה לקבוע כללים בסיסיים ורוחביים לפעילותם של מתקני ייצור מבוזרים בכל הטכנולוגיות, כחלק משוק חשמל תחרותי ויעיל. בהתאם לקול קורא זה, מתקן ייצור יוכל להשתייך למספק פרטי ללא אמצעי ייצור ולבצע עסקאות בילטרליות ברשת החלוקה.

לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, ביום 6 במרס 2022 פרסמה רשות החשמל החלטה בנושא תיקון אמות המידה לצורך החלת מודל השוק על היצרנות הפרטית הקיימת ועל אנרגיות מתחדשות. החלטה זו מתקנת את הרגולציה הקיימת ליצרנים ברשת ההולכה בכל סוגי הטכנולוגיה ומחילה עליהם את אמות המידה המסדירות את אופן הפעולה של שוק האנרגיה בישראל, תוך יצירת בסיס רגולטורי אחיד למתקני ייצור ברשת ההולכה מבחינת אופן תשלומי הזמינות, אופן הגשת תכניות הייצור ותכנית העמסה וככל הניתן גם תשלומים עבור האנרגיה. לצד יצירת הבסיס הרגולטורי האחד הרשות משמרת את היכולת של יצרנים הפועלים בעסקאות בילטרליות להמשיך לפעול במתכונת זו, אך מאפשרת לאותם יצרנים לרכוש חשמל ממנהל המערכת במחיר שוק ככל שהם מעוניינים בכך. עוד מסדירה ההחלטה את האפשרות של מנהל המערכת להקטין עומס של יצרנים באנרגיה מתחדשת וכן את מנגנון הפיצוי עבור פעולה זו.

¹⁴ ספר אמות המידה מפורסם לציבור באתר רשות החשמל בכתובת: <http://www.pua.gov.il/31-339-he/Electricity.aspx>. לפירוט בדבר ספר אמות המידה ראה סעיף 23.1.3.1.

7.4.1.2 יצרני חשמל פרטיים

ההסדרים החקיקתיים והרגולטוריים החלים על היח"פים נקבעו תוך הבחנה בין טכנולוגיות הייצור השונות בהן עושים היח"פים שימוש, וכן בין רמות המתח השונות אליהן יחוברו (על-פי הספק המתקן). בהתאם לכך, נקבעו על ידי רשות החשמל הסדרים רלוונטיים אשר משתנים בהתאם לסוגי היח"פים העיקריים, כמפורט להלן:

- א. יח"פ קונבנציונלי -
יצרן המייצר חשמל באמצעות תחנות כוח אלקטרו מכניות המופעלות על ידי דלק פוסילי, כגון תוצרי זיקוק של נפט או גז טבעי.
- א. יח"פים המייצרים באמצעות מתקני קוגנרציה -
יצרן המפעיל מתקנים המפיקים ממקור אנרגיה אחד, בו זמנית, אנרגיה חשמלית ואנרגיה תרמית שימושית (המשמשת לרוב לצורכי תעשייה ולצרכים פרטיים).
- ב. יח"פים באגירה שאובה ("אנרגיה אגורה") -
יצרן המייצר חשמל על-ידי שימוש במשאבה חשמלית המחוברת לרשת החשמל לצורך שאיבת מים ממאגר מים תחתון למאגר מים עליון, והזרמת המים מהמאגר העליון למאגר התחתון, תוך ניצול הפרשי הגובה ביניהם על מנת להפעיל טורבינה לייצור חשמל. המתקנים יחוברו למערכת הולכה "מתח עליון".
- ג. יח"פים באנרגיה מתחדשת -
יצרן שמקור האנרגיה שלו הוא בין היתר: שמש, רוח, מים, פסולת, ביומסה, למעט דלק פוסילי. עיתוי יצור החשמל על-ידי יצרנים אלו תלוי בזמינות מקור האנרגיה עליו מתבססים. מתקני יצור אלו עשויים להתחבר למערכת ההולכה או למערכת החלוקה.
- במהלך שנת 2021 קיבלה רשות החשמל מספר החלטות שמטרתן יישום את החלטות הממשלה השונות בדבר ייצור מאנרגיות מתחדשות (ראה סעיף 6.5).

בנוסף, ביום 29 ביולי 2020 החליט שר האנרגיה, לאחר התייעצות עם רשות החשמל ובהתאם להמלצתה, על עקרונות המדיניות לעניין עדכון יעדי ייצור חשמל באנרגיות מתחדשות, באופן שיעד ייצור החשמל מאנרגיות מתחדשות יעמוד על שיעור של 30% מסך כל צריכת החשמל בשנת 2030.

ביום 25 באוקטובר 2020, התקבלה החלטת ממשלה בנושא קידום אנרגיה מתחדשת במשק החשמל לפיה היעד ליצור חשמל באנרגיה מתחדשת לשנת 2030 הוגדל ל-30% ועודכן יעד ביניים כך שזה יעמוד על 20% עד ליום 31 בדצמבר 2025. לפרטים נוספים ראה ביאור 1 לדוחות כספיים. החברה פועלת ליישום ההחלטה כאמור. עדכון היעד כאמור יביא להגדלת מכסות הייצור שנקבעו לייצור חשמל מאנרגיה מתחדשת בהתאם.

במהלך שנת 2021 קיבלה רשות החשמל מספר החלטות אשר מטרתן יישום החלטות הממשלה השונות בדבר ייצור מאנרגיות מתחדשות, לרבות שילוב החברה בתחום אגירת אנרגיה. לפרטים נוספים ראה ביאור 1 וכן 3 כח בדוחות הכספיים.

7.4.2 יצרני חשמל פרטיים - המצב בפועל

7.4.2.1 כללי

החברה, כספק שירות חיוני, מחויבת על-פי חוק משק החשמל:

(א) לרכוש חשמל מבעלי רישיון ייצור, מבעלי רישיון אגירה או ממי שמייצרים או מבצעים אגירה של חשמל הפטורים מחובת רישיון לפי סעיף 3(ב)(1)(א) או (ב) לחוק, כולם או חלקם, ולתת שירותי תשתית ושירותי גיבוי, הכל בהתאם לתנאי רישיונה ולפי כל דין.

יצוין כי חובת רכישת חשמל מבעלי רישיונות ייצור ואגירה המחוברים לרשת ההולכה וכן ממספקים פרטיים בעלי רישיונות ייצור ו/או אספקה עברה לחברת "נגה" ניהול מערכת החשמל בע"מ בהתאם לרישיונה וזאת לאחר השלמת מכירת יחידת ניהול המערכת מחברת החשמל ביום 1 בנובמבר 2021.

(ב) לחבר את היח"פים לרשת החלוקה וההולכה שלה על מנת לאפשר ליח"פים, בין היתר, להתקשר עם מספקים¹⁵, או לספק חשמל בעצמם לצרכני קצה.

7.4.2.2 התקשרויות החברה עם יצרני חשמל פרטיים

בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021 רכשה החברה כ-17,195 מיליון קוט"ש מיצרני חשמל פרטיים בהשוואה לכ-12,875 מיליון קוט"ש שנרכשו בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020. החל מיום 1 בנובמבר 2021 כלל ההסכמים עם יצרני חשמל פרטיים במתח עליון הוסבו למנהל המערכת, לפיכך הרכישות לעיל בשנת 2021 כוללות, החל מחודש נובמבר, רכישות במתח גבוה ובמתח נמוך בלבד. המחיר הממוצע ששילמה החברה לבעלי מתקני ייצור פרטיים בשנת 2021 (כולל מתקנים פוטו וולטאיים

¹⁵ "מספק" - בעל רישיון למכירת חשמל לצרכנים (רישיון אספקה).

קטנים) היה כ- 37 אגורות לקוט"ש לעומת כ- 41 אגורות לקוט"ש בשנת 2020. ירידה זו מוסברת בעיקר בשל המשך המגמה של ירידה בתעריפים המשולמים ליצרנים פרטיים באנרגיות מתחדשות. סך כושר הייצור המותקן של יצרנים במתח גבוה ובמתח נמוך, עמם התקשרה החברה נכון ליום 31 בדצמבר 2021, הינו כ-2,271 מגה-וואט, כאשר מתוכם, כ- 2,265 מגה-וואט משויכים ליצרנים באנרגיה מתחדשת.

עד למועד מכירת פעילות ניהול המערכת ביום 1 בנובמבר 2021, החברה התקשרה בהסכמים לרכישת יכולת ייצור זמינה ואנרגיה עם מספר יח"פים אשר הגדולים שבהם הינם חברת א.פ.י. סי. אנרגיה בע"מ, חברת דוראד אנרגיה בע"מ, חברת דליה אנרגיות כוח בע"מ חברת MRC Alon Tavor Power Ltd. וואט ותחנת הכוח רמת חובב - שותפות מוגבלת אשר פעילותה המסחרית נרכשה מהחברה בסוף שנת 2020 וכן עם מספר רב של יצרנים בעלי מתקנים פוטו וולטאים. החל מחודש נובמבר 2021 התקשרויות החברה עם יצרני חשמל פרטיים במתח עליון עברו לאחריותה של נגה.

7.4.3 השלכות התחרות במגזר הייצור על החברה

להערכת החברה, צפויה בשנים הקרובות עלייה נוספת בהיקף הייצור המותקן של יח"פים, לרבות ייצור באמצעות אנרגיות מתחדשות, וזאת במיוחד עם המשך יישום מתווה השינוי המבני. להערכת החברה, לעלייה כאמור עשויות להיות מספר השלכות, בין היתר, כדלקמן:

(א) היקף התחרות

מאז חקיקת חוק משק החשמל בשנת 1996, הממשלה עודדה ומעודדת כניסת יח"פים למשק החשמל. במסגרת זו ניתנו בתחילת שנות ה- 2000 הגנות ינוקא ליח"פים הראשונים שכללו, בין היתר, הבטחת רכישת אנרגיה תוך שימוש במערכת ההולכה והחלוקה של החברה ותוך שמירת מחויבות החברה לשמש כמקור גיבוי למקרה של חוסר יכולת יח"פים לספק חשמל לצרכנים. כמו כן, בהתאם למתווה השינוי המבני, החברה צפויה להפחית את פעילותה במגזר הייצור ובין היתר למכור 5 אתרי ייצור קיימים של החברה המופעלים בגז, כאשר במסגרת זו, בחודש דצמבר 2019 נמכרה תחנת הכוח הראשונה באתר אלון תבור, בחודש דצמבר 2020 הושלמה מכירת אתר הייצור ברמת חובב וביום 9 בדצמבר 2021 הוכרזו שמות הזוכים במכרז לרכישת אתר חגית מזרח, אשר חזקה בו צפויה להימסר לרוכשת ב 1 ביוני 2022. כל אלו יחד עם מדיניות הממשלה לעידוד ייצור מבוצר ואנרגיות מתחדשות צפויים לגרום להמשך ירידה בהיקף הייצור של החברה בשנים הקרובות, ביחס לכלל הייצור במשק.

לעיקרי מתווה השינוי המבני והשפעתו על פעילותה של החברה במגזר הייצור, ראה ביאור 1ה1) בדוחות הכספיים וסעיף 1.3.

(ב) השפעת התחרות על רווחיות החברה במגזר הייצור

רכיבי התעריף העיקריים במגזר הייצור הינם עלויות הדלקים, עלויות שירותי ההון ועלויות התפעול. בעקבות כניסת היצרנים הפרטיים (ומכירת תחנות הכוח אלון תבור ורמת חובב במסגרת יישום השינוי המבני), חלה ירידה בהיקף ייצור החשמל בפועל על ידי החברה, אשר להערכת החברה צפויה להימשך ואשר תוביל לירידה בעיקר בעלויות הדלקים ובחלק מינורי מהוצאות התפעול המשתנות במגזר הייצור (שכן מרבית הוצאות התפעול הן הוצאות קבועות). במסגרת הרגולציה הקיימת כיום, רווחיות החברה נגזרת ממבנה הנכסים הפעילים שלה ועל כן אינה אמורה להיפגע מהותית כתוצאה מכניסת יצרנים פרטיים.

- עלויות הדלקים - החברה לא צפויה להיפגע מכניסת היח"פים, כיוון שהכנסותיה מרכיב זה נקבעות בהתאם להיקף הייצור שלה בפועל. ככל שירד היקף הייצור החשמל של החברה, יקטנו עלויות הדלקים ובהתאמה גם הכנסות החברה ולכן לא תהיה לכך השפעה מהותית על רווחיות החברה. כמו כן, על בסיס תוצאות ניתוח תחרות צריכת הגז של החברה, רווחיות החברה לא צפויה להיפגע בהקשר להתחייבויותיה במסגרת מנגנון ה- "Take or pay". לפרטים בעניין מנגנון ה- Take or Pay ולפרטים בעניין החלטות רשות החשמל בהקשר זה ראה ביאור 1א35 בדוחות הכספיים. לפרטים בדבר התיקון להסכם תמר ראה ביאור 1א35 בדוחות הכספיים.

- עלויות בגין שירותי הון - ההכנסות מרכיב זה נקבעות מראש למגזר הייצור, על פי עלות הנכסים המוכרים עבור כל אחת מיחידות הייצור הפעילות של החברה, ועל כן, ירידה בהיקף הייצור אינה פוגעת בהכנסות החברה וברווחיה משירותי הון. יחד עם זאת, מאחר והעלויות נקבעות בהתאם לנכסי החברה הפעילים ואינן תלויות קוט"שים, כל ירידה בהיקף הייצור של החברה, תביא לגידול בתעריף לקוט"ש מיוצר.

יצוין כי החלטת הממשלה בנושא הרפורמה קובעת, כי על חברת החשמל למכור חלק מאתרי הייצור שלה וכי החברה לא תקים בעתיד יחידות ייצור נוספות (מלבד שני מחז"מים באמצעות חברת נתיב האור). בהתאם לכך, ולנוכח מכירת אתרי הייצור אלון תבור ורמת חובב כאמור לעיל, היקף הרכוש של החברה במגזר הייצור הצטמצם וצפוי להמשיך להצטמצם עם מכירת יתר אתרי הייצור הנמכרים בהתאם לשינוי המבני. ככל שהיקף הנכסים המוכרים לחברה במסגרת התעריף קטן, התשואה להון עצמי הנגזרת מנכסים אלו קטנה אף היא ושוחקת את רווחיות החברה במגזר הייצור.

- עלויות תפעול – רשות החשמל קבעה כי עלויות התפעול המוכרות בבסיס התעריף באגורות לקוט"ש תופרד לעלות קבועה ועלות משתנה ביחס של 88% עלות קבועה ו- 12% עלות משתנה. בכל שנה יחושבו עלויות התפעול המשתנות כך שהשיעור האמור לעיל יוכלל בכמות הקוט"ש המיוצר נטו לכל שנה ביחידות החברה, בעוד עלויות התפעול הקבועות יחושבו כך שהשיעור האמור לעיל יוכלל במגה-וואט המותקן של אותה שנה. עלויות התפעול והחלוקה בין עלות קבועה ומשתנה יבחנו בעת קביעת בסיס תעריף חדש למגזר הייצור. אופן הכרה זה חל מיום 1 ביוני 2013 ועד לקביעת בסיס תעריף חדש. מאחר והכנסות החברה בגין עלויות התפעול הקבועות אינן תלויות בקוט"שים, כל ירידה בהיקף הייצור של החברה, תביא לגידול בתעריף לקוט"ש מיוצר.

נוכח כך, במסגרת הרגולציה הקיימת כיום, החברה לא אמורה להיפגע בהכנסותיה הקבועות בתפעול כתוצאה מירידה בהיקף הייצור שלה, וכן לא נפגעה או אמורה להיפגע מהותית ברווחיות החברה ברכיב התפעול כתוצאה מכניסת יח"פ או כתוצאה ממכירת אתרי ייצור של החברה במסגרת יישום השינוי המבני.

- רכישות החשמל מיצרנים פרטיים ואנרגיות מתחדשות מכוסות במלואן בתעריף החשמל המתעדכן מדי עדכון שנתי - הרשות מכירה לחברה במקדמה בגין סך רכישות החשמל הצפויות לשנה הקרובה, ומפצה את החברה ככל הנדרש בדיעבד בגין הפער בין התחזית לעלויות רכישות החשמל שהתממשו בפועל, בכפוף לבקרת עלויות. לאמור לעיל עלולה להיות השפעה תזרימית כפונקציה של שינוי בהיקף רכישות החשמל מיצרנים פרטיים בפועל בהשוואה לתחזית. החל ממועד מכירת מלוא פעילות ניהול המערכת מהחברה לנגה, ביום 1 בנובמבר 2021, החברה תרכוש אנרגיה רק מיצרנים במתח נמוך ובמתח גבוה. בהתאם לכך, יוכרו לחברה רכישות חשמל מיצרנים אלו בלבד.
- במהלך שנת 2022 צפוי להתפרסם בסיס תעריף חדש למגזר הייצור במסגרתו תעודכן מתודולוגית ההכרה התעריפית של העלויות. בסיס התעריף צפוי לחול החל מה 1 בפברואר 2022.

(ג) השפעת היצרנים הפרטיים על פעילות החברה:

המנגנון התעריפי הקיים כיום, אמור להבטיח שהעלויות המוכרות לחברה לא יפגעו מהותית כתוצאה מכניסת יצרנים פרטיים. יחד עם זאת, כניסתם של יצרנים פרטיים בהיקפים הולכים וגדלים, צפויה לצמצם את היקף פעילות החברה בייצור חשמל ולהגדיל את רמות הרזרבה במשק.

- ליצרני חשמל פרטיים אשר מוכרים חשמל לחברה ולנגה, ישנה השפעה על היקף פעילות החברה במגזר הייצור בלבד.
- ליצרני חשמל פרטיים הפועלים גם כמספקים ומוכרים חשמל ללקוחות קצה ישנה השפעה על היקף פעילות החברה במגזרי הייצור והאספקה בלבד.
- ליצרני חשמל עצמיים וחשמל מבזר שאינם עושים שימוש בתשתיות החברה ישנה השפעה על כלל פעילות החברה, במגזרי הייצור, ההולכה, החלוקה והאספקה.

חשיפה של החברה, באם תהיה כזו, למצב בו יחידות ייצור שבבעלותה לא יידרשו עוד במשק בטווח הארוך, כתוצאה מכניסה מאסיבית של יצרנים פרטיים והגדלת היקף הרזרבות במשק מעבר לנדרש, טרם טופלה. החברה מעריכה כי היא תפוצה בגין עלויות נטושות (כלומר עלויות בגין יחידות ייצור שאינן בשימוש), ככל שתיווצרנה בעתיד, אף אם יידרש לשם כך תיקון חקיקה.

המידע בדוח זה ובמסגרת הדוחות הכספיים בדבר הערכות החברה ביחס לעליה הצפויה בהיקף הייצור המותקן של יח"פ כיום גם ביחס להיקף צריכת החשמל הצפוי מיח"פ, ההשלכות על החברה לרבות ההשפעה של מעבר הלקוחות של החברה לצריכה מיח"פ וההשפעה על היקף הכנסות החברה ורווחיותה, וכן, הערכות החברה ביחס לירידה הצפויה בהיקף הייצור החשמל בפועל על ידי החברה לרבות כתוצאה מיישום השינוי המבני, כמו גם ביחס להשלכות העשויות להיות לכניסת יח"פ על מגזרי הייצור, ההולכה, החלוקה והאספקה, וכן בכל הנוגע למכירת פעילות ניהול המערכת אל חברת נגה החל מה 1 לנובמבר 2021, ככל שתיווצרנה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק נירות ערך, המבוסס על מידע המצוי ביד החברה למועד הדוח וכן על תחזיות של החברה שהתקיימות מותנית בגורמים שעל חלקם אין לחברה שליטה, כגון: מתודולוגיה של הגדרת משטרי תפעול לטכנולוגיות הייצור השונות, הערכת מועדים אפשריים לתחילת הייצור בתחנות הכוח של היח"פ השונים, ושינוי שעשוי לחול בהם, הסכמים שבהם יתקשרו היח"פ עם לקוחות החברה והערכת סיכויי המימוש של כל פרויקט חשמל פרטי, היקף כניסתם של היח"פ למשק החשמל, האופן בו ייקבע התעריף וכן העלויות אשר תוכרנה לחברה בפועל. לפיכך, אין לחברה וודאות, כי הערכותיה וציפיותיה אכן יתממשו בפועל נוכח אי הוודאות הקיימת בדבר הרגולציה העתידית לרבות הסדרים תעריפיים חדשים ככל שיגובשו, והמציאות הכלכלית והפוליטית, כולל ההשלכות על היקף צריכת החשמל במשק.

7.5 כושר ייצור

בטבלה שלהלן מוצג כושר הייצור במגה-וואט של החברה ושיאי הביקוש במגה-וואט בשנים 2021 ו-2020:

לשנה שנתיימה	
ביום 31 בדצמבר	
2020	2021
מגה-וואט	מגה-וואט

12,752	11,615	כושר ייצור מותקן של החברה בשעת שיאי הביקוש
(**)	(*)	
9,470	7,568	מזה: ייצור על-ידי החברה בשעת שיאי הביקוש

(*) שיא ביקוש משקי זה נמדד ביום 5 באוגוסט 2021.
 (**) שיא ביקוש משקי זה נמדד ביום 3 בספטמבר 2020.

בשים לב למכירת פעילות ניהול המערכת לנגה, החברה איננה מפרסמת נתונים ביחס לשיאי הביקוש בכלל המשק וכן בנוגע לכושר הייצור הזמין במשק בשעת שיאי הביקוש. לפרטים נוספים בדבר מכירת פעילות ניהול המערכת לנגה ראה סעיף 1.1 לעיל.

7.6.1 כללי

ככלל נכסיה של החברה נחלקים לחמישה (5) סוגים עיקריים:

תחנת כוח - מתקן ייצור המשמש לייצור חשמל בהספק העולה על 5 מגה-וואט, לרבות מבנים, מכונות, מוליכים, מתקני השנאה, מתקני קירור ומערכות המשמשים למטרה זו.

תחנות משנה ותחנות מיתוג - מתקנים המשמשים במגזר ההולכה והמקשרים בין רשתות החשמל לסוגיהן ואשר מתקיים בהן תהליך של השנאת מתח החשמל ממתח על עליון (400 קילוואט) למתח עליון (161 קילוואט) או ממתח עליון (161 קילוואט) למתח גבוה (33 או 24 קילוואט).

חדרי טרנספורמציה - חדרים סגורים המשמשים במגזר החלוקה והמצויים ברחוב או כחלק מבניין מגורים, בהם מצויים שנאים שתפקידם התאמת המתח המועבר בקווי המתח הגבוה למתח הראוי לשימוש צרכני החשמל (מתח נמוך).

קווי תשתית - קווי חשמל עיליים או תת קרקעיים המשמשים במגזר ההולכה (עד תחנת הטרנספורמציה), או במגזר החלוקה (מתחנת הטרנספורמציה) של חשמל והם כוללים עמודי חשמל.

אתרים מנהליים לוגיסטיים - מחסנים, משרדים וכיוצא באלה נכסים המשמשים את שלושת מגזרי הפעילות של החברה, היינו הייצור, ההולכה וההשנאה, והחלוקה.

היקף האתרים הנזכרים לעיל המשמשים את כלל פעילות החברה הינו נרחב וכולל כ-15 תחנות כוח; כ-167 תחנות משנה ותחנות מיתוג; כ-15,000 חדרי טרנספורמציה; כ-900 עמודי חשמל אשר החברה מחויבת בגינם בתשלום ארנונה על-פי דין וכן עוד אלפי עמודי חשמל נוספים על מקרקעין שלגביהם אין לחברה זכויות בקרקע וכ-60 אתרים מנהליים לוגיסטיים, ובסך הכל כ-16,500 נכסים בעלי זכויות בקרקע, אשר כוללים בתוכם עשרות ואף מאות של מתקנים ונכסים מסוגים שונים.

פירוט הרכוש הקבוע והמתקנים המתוארים להלן, מתייחס לרכוש ולנכסים המוחזקים בידי החברה ו/או המשמשים אותה בתחומי פעילותה.

להלן פירוט תחנות הכוח, המשמשות את מגזרי הייצור, באתרים שונים:

שם האתר	מיקום	מהות	הזכויות במקרקעין
1 תחנת הכוח "רוטנברג"	אשקלון	תחנת כוח	השטח חכור מרשות מקרקעי ישראל ("רמ"י") בחוזה עד לשנת 2032, חלקו עד לשנת 2054 (ביחס לשלושת הסכמי החכירה קיימת אופציה לחברה להאריך את החכירה ב- 49 שנים נוספות); רצועת החוף והשטחים הימיים בהרשאה מקו צינור אילת אשקלון בע"מ עד לשנת 2017 (תום הזיכיון של קצא"א). חוזה ההרשאה מגדיר כי קצא"א תאריך את ההרשאה לחברה במידה והחוזה שלה מול המדינה יוארך. בהתאם לכך נכון למועד הדוח מתנהלים מגעים מול קצא"א להסדרת מכלול פעילויות החברה במקום בעקבות החוק שהסדיר את המשך פעילות חברת קצא"א. במסגרת הסכם הרפורמה, החברה התחייבה להעביר למדינה שטח של כ- 60 דונם בתוך התחנה אשר היה מיועד להקמת פרויקט. החברה מצויה במהלך לפירוק המתקנים בשטח ופניונו לצורך העברתו למדינה.
2 תחנת הכוח "רדינג"	תל אביב	תחנת כוח	השטח חכור ממדינת ישראל. חלק ממתחם זה צפוי לעבור לעיריית תל אביב בשנת 2022 במסגרת הסדר הנכסים ותמא10א3. לאור קביעות חוק ההסדרים והצורך בהארכת הפעלתן של יחידות הייצור ברידינג ד', החברה פועלת בתיאום עם עיריית תל אביב לדחיית מחויבות הפירוק והפינוי. לפרטים נוספים ראה ביאור 1ה1 וכן 9ה1 בדוחות הכספיים. השטחים הידועים כאתרי דלק 1,3 ו- 4 הועברו למדינה בהתאם להסדר הנכסים.
3 תחנת הכוח חיפה	חוף שמן, חיפה	תחנת כוח	בבעלות החברה, למעט חלקה מסוימת בחכירה מרמ"י עד לשנת 2016. חידוש החכירה מטופל מול רשות מקרקעי ישראל.
**4 תחנת הכוח חגית	ליד צומת אליקים	תחנת כוח	כמחצית מהשטח בחכירה מרמ"י עד לשנת 2051, היתרה בבעלות החברה. החלק המזרחי של התחנה נמצא בשלבי מכירה במסגרת יישום השינוי המבני.
5 תחנת הכוח גזר	ליד מפעל נשר רמלה	תחנת כוח	השטח חכור מרמ"י בחוזה עד לחודש ינואר 2046 עם אופציה להארכה ב- 49 שנים נוספות.
6 תחנת הכוח אשכול	אשדוד	תחנת כוח	בבעלות החברה. התחנה עתידה להימכר במסגרת יישום השינוי המבני.
7 תחנת הכוח "אורות רבין"	חדרה	תחנת כוח	מרבית שטח התחנה בבעלות החברה (זכויות הבעלות טרם נרשמו על שם החברה); כחמישית בחכירה מרמ"י עד לשנת 2040; היתרה בחכירה מהקדן לפיתוח קיסריה בשני חוזים האחד עד לשנת 2042 והשני עד לשנת 2048. בגין כל הסכמי חכירה אלו קיימת הערת אזהרה לטובת החברה בלשכת רישום המקרקעין.
*8 תחמ"ש ¹⁶ וטורבינת גז רעננה	אזור תעשייה רעננה	תחנת כוח	בבעלות החברה.
*9 תחמ"ש וטורבינת גז עטרות	אזור תעשייה עטרות	תחנת כוח	חכור מרמ"י עד לשנת 2022. קיימת אופציה לחברה להאריך את החכירה ב- 49 שנים נוספות, החברה בהליכי חידוש חכירה מול רמ"י. זכויות החכירה רשומות במנהל בלבד.
*10 תחמ"ש וטורבינת גז כינורות	צפונית לטבריה	תחנת כוח	כמחצית השטח בחכירה ממקורות ¹⁷ , והיתרה בהרשאה ממקורות.
*11 תחמ"ש וטורבינת גז הרטוב	אזור תעשייה בית שמש	תחנת כוח	חכור מרמ"י בשלושה הסכמים עד השנים 2018, 2020 ו- 2021 (קיימת אופציה לחברה להאריך את החכירה ב- 49 שנים נוספות, החברה במגעים למימוש 3 האופציות).
*12 תחמ"ש וטורבינת גז איתן	מושב איתן	תחנת כוח	לחברה זכויות חכירה הרשומות בלשכת רישום המקרקעין עד לשנת 2056.
*13 תחמ"ש וטורבינת גז אילת	אילת	תחנת כוח	חכור מרמ"י עד לשנת 2028 (קיימת אופציה לחברה להאריך את החכירה ב- 49 שנים נוספות). זכויות החכירה רשומות.
*14 תחמ"ש וטורבינת גז צפית	צפית	תחנת כוח	מרבית השטח חכור מרמ"י עד לשנת 2034 (קיימת אופציה לחברה להאריך את החכירה ב- 49 שנים נוספות); היתרה בהרשאה ממושב מבוא ביתר.
*15 תחמ"ש וטורבינת גז קיסריה	קיסריה	תחנת כוח	חכור בחכירת משנה מהקדן לפיתוח קיסריה עד לשנת 2048. זכויות החברה רשומות אצל החברה לפיתוח קיסריה. בגין חלק מחוזי החכירה נרשמה לטובת החברה הערת אזהרה בלשכת רישום המקרקעין.

16 תחנת משנה.

על-פי הסכם עם חברת מקורות מחודש מרס 1979 נתונה לחברה זכות חזקה ושימוש "לתקופה מוגדרת בתנאי שתקופה זו לא תעלה על תקופת החכירה הראשית שתירשם לזכות מקורות בלשכת רישום המקרקעין". למועד הדוח, לא נרשמה חכירה ראשית לטובת מקורות על המקרקעין.

(*) בתחנה זו קיימת גם תחנת משנה.
(**) בתחנה זו קיימות גם תחנות משנה ומיתוג.

לעניין רכוש קבוע ומתקנים במגזר ההולכה וההשנאה ראה סעיף 8.6.

על כל הנכסים והזכויות כאמור חלים שעבודים צפים שיצרה החברה להבטחת חלק מהתחייבויותיה. לפרטים בדבר שעבודים צפים וקבועים אשר יצרה החברה להבטחת התחייבויותיה ראה ביאור 20 בדוחות הכספיים.

לפרטים אודות השינוי המבני והפעולות שהחברה נוקטת ליישומן, ובכלל זה הפחתת פעילותה במגזר הייצור, לרבות באמצעות מכירת אתרי הייצור הבאים של החברה המופעלים בגז: אשכול, רדינג, והחלק המזרחי של אתר חגית, בהתאם ללוחות הזמנים הקבועים במתווה השינוי המבני וכן בקשר לאתרי הייצור שנמכרו (אלון תבור ורמת חובב), ראה ביאור 1 בדוחות הכספיים וסעיף 1.3.

בנוסף, במסגרת יישום השינוי המבני, הוקמה בחודש מרץ 2020 חברת נתיב האור, שהינה חברת בת בבעלות מלאה של החברה, אשר מקימה, באמצעות החברה, שני מחז"מים בטכנולוגיית H המופעלים באמצעות גז טבעי באתר אורות רבין.

7.7 פיתוח - מגזר הייצור

7.7.1 כללי

על-פי סעיף 19(א) לחוק משק החשמל, השר, בהתייעצות עם רשות החשמל ובהסכמת שר האוצר, רשאי לדרוש מבעל רישיון לניהול המערכת ומבעל רישיון חלוקה להגיש לאישורו, באופן ובמועד שידרוש, תוכנית פיתוח, שלמה או בחלקים, לצורך פעילויותיו לפי הוראות הרישיון; אישר השר בהתייעצות עם רשות החשמל ובהסכמת שר האוצר את התוכנית, לא יפעל בעל רישיון ספק שירות חיוני אלא בהתאם לתוכנית שאושרה. במידה שלא הוגשה תוכנית כאמור, רשאי השר, בהתייעצות עם רשות החשמל ובהסכמת שר האוצר, לקבוע תוכנית פיתוח.

ביום 1 בדצמבר 2020, נמכר חלק מפעילות ניהול המערכת (פעילות אגף תפ"ט וחלק מפעילות המחלקה לסטטיסטיקה וחקר שווקים) לנגה, וממועד זה החובות ביחס לתוכנית הפיתוח אינן חלות על החברה אלא על נגה. כאמור לעיל, ביום 1 בנובמבר 2021 נמכרה מלוא פעילות ניהול המערכת לחברת נגה והחברה חדלה מלפעול כמנהל מערכת החשמל. לפרטים נוספים ראה סעיף 11.1 להלן.

לפרטים בעניין השפעת השינוי המבני על תהליך קביעת תכניות הפיתוח במגזרי הייצור וההולכה של המשק, העברת עריכתן לחברה לניהול המערכת והפחתת פעילות החברה במגזר הייצור, ראה ביאור 1 בדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר יעדי משק האנרגיה לשנת 2030 ובדבר עקרונות מדיניות שר האנרגיה מיום 20 בנובמבר 2019, לאחר התייעצות עם רשות החשמל ובהתאם להמלצתה על הסבה הדרגתית לשימוש בגז טבעי עד לשנת 2025 ולא יאוחר משנת 2026 של יחידות הייצור 1-4 בתחנת הכוח "רוטנברג" ויחידות הייצור 5-6 בתחנת הכוח "אורות רבין", לשם הפסקת השימוש בפחם בשגרה, ראה ביאור 1 בדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר עקרונות מדיניות שר האנרגיה מיום 8 בפברואר 2021 בנוגע לבחינת היקף ואופן השימור של יחידות הייצור 1-4 בתחנת הכוח אורות רבין, ראה ביאור 1 בדוחות הכספיים.

7.7.2 פיתוח צפוי של כושר ייצור נוסף

כמפורט בסעיף 7.1.1, במסגרת יישום השינוי המבני, החברה תפחית את פעילותה במגזר הייצור ובטווח זמן של כחמש שנים ממועד החלטת הממשלה בנושא הרפורמה, החברה תמכור, לצדדים שלישיים, חמישה אתרי ייצור קיימים של החברה המופעלים בגז, לרבות התשתיות והקרקע של כל אתר. בנוסף, על פי מתווה השינוי המבני, תוקם חברת בת לייצור בבעלות מלאה של החברה, אשר תהא רשאית להקים שתי יחידות ייצור המופעלות באמצעות גז טבעי באתר אורות רבין בטכנולוגית מחזור משולב (מחז"מ). נכון למועד הדוח, במסגרת יישום השינוי המבני, החברה, בין היתר, מכרה את תחנות הכוח אלון תבור ורמת חובב וכן מקדמת את תהליך מכירת החלק המזרחי של תחנת הכוח חגית, כאשר במהלך חודש דצמבר 2021 נבחר רוכש. כמו כן, הקימה החברה את חברת נתיב האור ופועלת לתכנון והקמת שני המחז"מים בהספק מותקן כולל של כ-1,260 מגה וואט. לפרטים נוספים בדבר הקמת המחז"מים ראה ביאור 9 בדוחות הכספיים.

למעט כמפורט לעיל, בהתאם למתווה השינוי המבני, החברה או חברת נתיב האור לא תקים, תשחלף, תפעיל, תתכנן, תתחזק או תעסוק בפיתוח של תחנות כוח בישראל, בין בעצמה ובין כקבלן עבור גורם שלישי וכן לא תעסוק בייצור חשמל, לרבות במסגרת של מיקרוגנרציה או אנרגיות מתחדשות בישראל. בנוסף, החברה לא תפעל לקבלת רישיונות ייצור חדשים או להקמת תחנות ייצור חשמל חדשות ושחלוף תחנות קיימות וכן לא תפעל לקבלת אישורים לתפעול תחנות כוח עבור גורמים אחרים בישראל. עם זאת, אין באמור לעיל כדי למנוע מהחברה או מחברת נתיב האור לעסוק בתפעול ותחזוקה של תחנות הכוח שלהן והתכנון הנדרש לשם פעולות אלה.

לפרטים בדבר הפעולות שנקטה ונוקטת החברה ליישום השינוי המבני וההשפעות העשויות להיות ליישום השינוי המבני על החברה, ראה ביאור 1 בדוחות הכספיים.

7.7.3 תכנית הפחתת הפליטות

כחלק מתוכנית הפיתוח של החברה ובהתאם להוראות המשרד להגנת הסביבה, נדרשת החברה לפעול להפחתת פליטות לאוויר. לפרטים בדבר תיקון היתר הפליטה ולעדכונים נוספים בדבר פרויקט הפחתת הפליטות, ראה סעיף 7.12.2.1 וביאור 1 בדוחות הכספיים. לפרטים אודות ההכרה התעריפית בפרויקט הפחתת הפליטות בתחנות הכוח הפחמיות, ראה ביאור 3 בדוחות הכספיים.

להלן הפרויקטים העיקריים של החברה במסגרת תוכנית הפיתוח במגזר הייצור (נתונים במיליוני שקל חדש):

שם הפרויקט	היקף השקעה כוללת צפויה*	היקף השקעה עד לתאריך המאזן**	שיעור גמר תקציבי	יתרה להשקעה
פרויקט הפחתת פליטות רוטנברג ואורות רבין	7,108	6,769	95%	339
מחז"מ אורות רבין יח' 70-80 באמצעות חברת הבת נתיב האור- אורות רבין בע"מ	3,850	2,392	62%	1,458
פרויקט הסבה לגז – רוטנברג יח' 1	250	70	28%	180
שימור אורות רבין יחידות 1-4	110	17	15%	93
סה"כ	11,318	9,248	82%	2,070

* עמודת "היקף השקעה כוללת צפויה" הינה אומדן מעודכן לשנת 2022 אשר אושר על ידי דירקטוריון החברה בחודש דצמבר 2021. יובהר כי מדובר באומדן בלבד, אשר אף ככל שאושר, עשוי להשתנות מעת לעת, בין היתר, בהתאם להתקדמות הפרויקט, משך הפרויקט, והעלויות בהן תישא החברה בגינו. כמו כן, ההשקעה הכוללת הינה בניכוי עלויות בגין מדידות מחדש והיוון ריבית בזמן הקמה.

** עמודת "היקף השקעה עד לתאריך המאזן" מורכבת מביצוע מצטבר עד סוף שנת 2013 במחירי דצמבר 2013 וביצוע לשנים 2014-2021 במחירים שוטפים, בהתאם לכללי ה-IFRS. הנתונים תואמים את תוכנית הפיתוח התקציבית.

לפרטים בדבר החלטת רשות החשמל אשר התפרסמה ביוני 2020 בנוגע להכרה בעלויות מתקנים להפחתת פליטות ביחידות הייצור, קביעת אורך החיים של המתקנים, וכן קביעה לגבי אורך החיים של היחידות הפחמיות שהמתקנים מחוברים אליהם, ראה ביאור 3'א בדוחות הכספיים.

תקציב הפיתוח של מגזר הייצור לשנת 2022

7.7.5

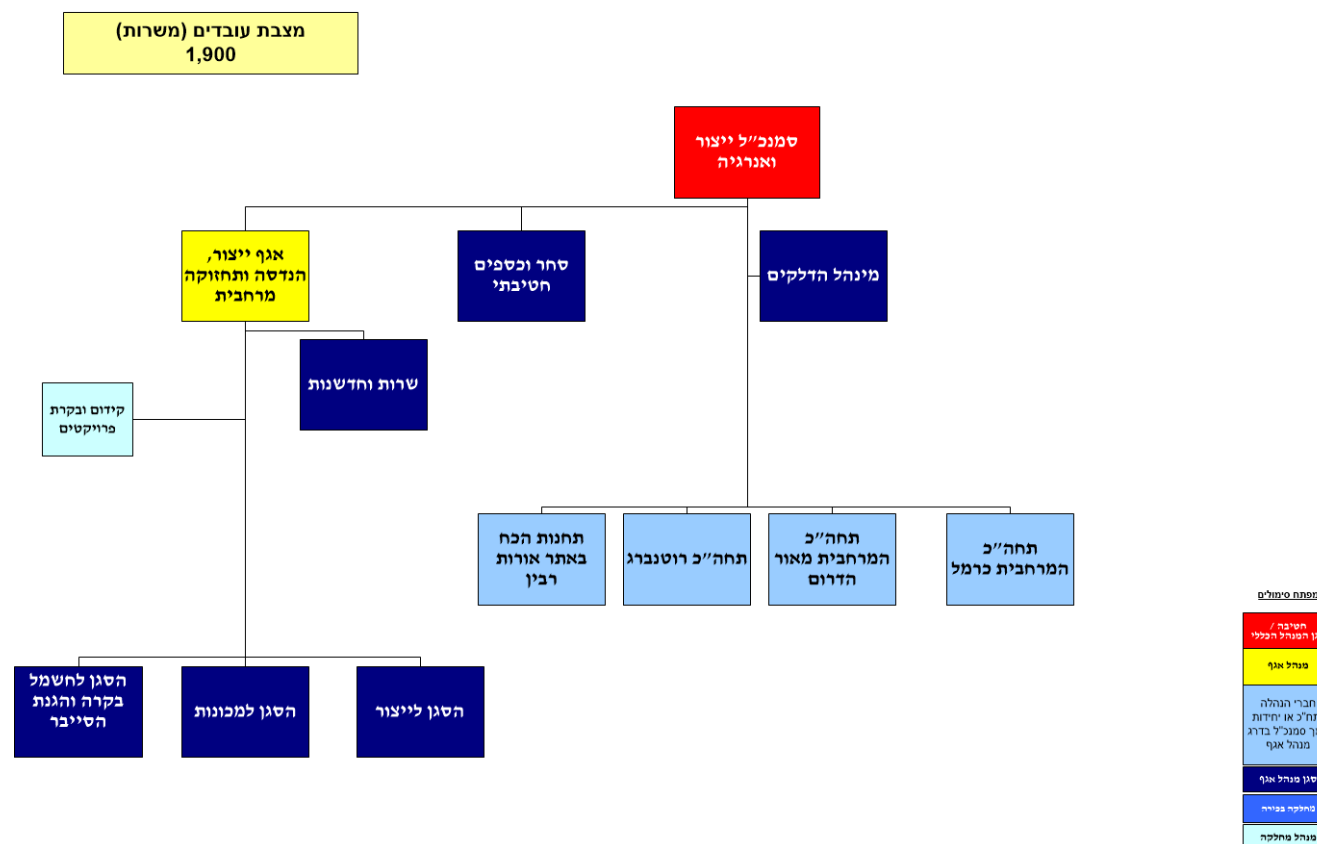
בשנת 2021 הושקע סכום של כ- 2,101 מיליון שקל חדש (חלף 1,591.4 מיליון שקל חדש דאשתקד) במגזר הייצור במחירים שוטפים, כולל עבודות השקעה בתחנות הכוח שבפעולה ושיפוצים מחזוריים בתחנות הכוח (בניכוי מדידות מחדש ופחת)¹⁸. הנתונים תואמים את תכנית הפיתוח התקציבית.

בהתאם להחלטת הדירקטוריון, תקציב הפיתוח של מגזר הייצור לשנת 2022 הינו כ-1.5 מיליארד שקל חדש, כאשר כ-666.6 מיליון שקל חדש מתוך סכום זה צפויים להיות מושקעים בהקמת מחז"מים באתר אורות רבין (יח' 70-80) באמצעות חברת נתיב האור.

¹⁸ מדידות מחדש הינו מונח המיוחס לנתון חשבונאי נטו הקשור למדידות והערכות אקטואריות. לפרטים נוספים ראה ביאור 2'א בדוחות הכספיים. נתוני תקציב החברה הינם מנוכי פחת (למעט פחת תחבורה וציוד מכני) החל משנת 2018. נתוני הביצוע נוכח בהתאם.

המבנה הארגוני במגזר הייצור:

תחום פעילות – מקטע הייצור

במגזר הייצור מועסקים, נכון ליום 31 בדצמבר 2021, 1,500 עובדים קבועים ו-400 עובדים ארעיים, לעומת 1,593 עובדים קבועים ו-357 עובדים ארעיים נכון ליום 31 בדצמבר 2020. מספר העובדים מתייחס לשיבוץ הארגוני בחטיבת הייצור והאנרגיה, באגף הייצור, ואינו כולל עובדים המשובצים באגפים אחרים ועובדים לטובת המגזר. לפירוט בדבר הטבות וטיבם של הסכמי ההעסקה וההתקשרות עם העובדים לסוגיהם, השקעות החברה באימונים והדרכה ופרטים נוספים ראה סעיפים 13.4 ו-13.5.

7.9 חומרי גלם וספקים

7.9.1 חומרי הגלם המשמשים את החברה לייצור חשמל הינם דלקים מסוגים שונים: פחם, גז טבעי, גז טבעי נזלי, מזוט וסולר.

7.9.2 הטבלה שלהלן מציגה את שיעור התפלגות הייצור (באחוזים) לפי סוגי הדלקים ששימשו במגזר הייצור חשמל בשנים 2020 ו-2021

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	
50.9%	53.1%	גז טבעי*
42.7%	44.3%	פחם
6.0%	2.4%	גז טבעי נזלי (LNG)*
0.3%	0.1%	סולר
0.1%	0.1%	מזוט
100%	100%	סך הכל

* חישוב אומדן חלוקת ייצור החשמל בגז לפי מקורותיו (מאגר תמר, מאגר לווייתן ו-LNG) בוצע על פי יחס כמויות הדלקים שהתקבלו משלושה מקורות אלו, תחת ההנחות שכל הגז מ-LNG נצרך על ידי החברה לייצור חשמל.

7.9.3 הטבלה להלן מציגה את סך עלויות הדלקים (כולל שכר עבודה משווק) אשר שימשו לייצור חשמל במגזר הייצור בשנים 2020 ו-2021

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	
במיליון שקל חדש		
2,019	2,791	פחם
3,475	2,632	גז טבעי
421	369	גז טבעי נזלי
175	100	סולר
33	31	עלויות אחזקת סולר חירום של משק החשמל
69	42	מזוט
4	5	מתנול
24	(25)	תנועה בהפרשה לירידת ערך מזוט
	(70)	זיכוי הסכם תמר משנת 2020
6,220	5,875	סך הכל

7.9.4 הטבלה להלן מציגה את העלויות הממוצעות של הדלקים בשימוש החברה לשנים 2020 ו-2021

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר באגורות לקוט"ש		
2020	2021	תחנות כוח המופעלות באמצעות
10.6	16.5	פחם
15.4	13	גז טבעי*
15.8	39.7	גז טבעי נזלי*
152.2	244.3	סולר
261.3	196	מזוט
112.1	147.4	מתנול

* חלוקה יחסית על בסיס אנרגטי לפי ערך קלורי זהה לשני סוגי הגז.

הטבלה להלן מציגה את עלות חומרי הגלם העיקריים בהם החברה עשתה שימוש, בשנים 2021 ו-2020:

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר עלות שנתית ממוצעת לטון בשקל חדש		תחנות כוח המופעלות באמצעות
2020	2021	
259	412	פחם*
983	808	גז טבעי**
620	1,225	גז טבעי נזלי**
5,268	5,210	סולר
2,621	2,605	מזוט
1,622	2,052	מתנול

* טון פחם מחושב לפי ערך קלורי של 6,244 קלוריות לטון.
 ** טון גז מחושב לפי מקדם המרה של 52.4 יחידות MMBTU לטון.

7.9.5 מקורות הדלקים

למועד הדוח, הגז הטבעי נרכש מהשותפים במאגר "תמר" ומהשותפים במאגר "לויתן". הסולר נרכש מבתי הזיקוק בישראל. שאר סוגי הדלקים המשמשים את החברה בתחום פעילות הייצור, לרבות פחם וגז טבעי נזלי, נרכשים, במישרין או בעקיפין, ממקורות מחוץ לישראל ולחברה ולמדינת ישראל אין כמעט שליטה על זמינות דלקים אלה וכל הפרעה באספקת הדלקים, אשר חלקם הינם מיובאים כאמור, לרבות במקרה של מלחמה ממושכת וסגירת נמלי הים והאוויר אשר התרחשות, עלולה לפגוע הן ביכולת החברה לספק חשמל לפי אמות המידה של זמינות ואמינות, והן בתוצאות הכספיות של החברה. על מנת לצמצם את ההשפעה השלילית של הפרעות כאלה, החברה שומרת עתודות מוגבלות מכל סוגי הדלקים המשמשים לייצור חשמל, כולל כמויות קטנות של גז טבעי באמצעות אחסון גז טבעי נזלי (LNG). החברה מעריכה שמלאי הפחם הנמצא בידיה יספיק ל-5 שבועות צריכה בעומס מלא. בנוסף, מחזיקה החברה מלאי של סולר ומזוט, אשר תקופת הצריכה לה יספיק מלאי זה תלויה בזמינות הדלקים האחרים ובעקומת הביקוש. לפירוט נוסף בדבר אחזקת מלאי ראה סעיף 7.10. יצוין כי בהתאם לחוק משק החשמל ולרישיונות החברה, על החברה להחזיק מלאי דלקים בהתאם להוראות מנהל מינהל הדלק במשרד האנרגיה.

לפרטים בדבר מלאי סולר בחירום ראה סעיף 7.10.3.

לפרטים אודות רכישת גז טבעי ממאגר "תמר" ראה סעיף 7.9.9.2(א).

לפרטים אודות רכישת גז טבעי ממאגר "לויתן" ראה סעיף 7.9.9.2(ב).

לפירוט בדבר הספקים המהותיים של החברה ראה סעיף 18.

הערכת החברה לפיה מלאי הפחם הנמצא בידיה יספיק ל-5 שבועות בעומס מלא, מהווה מידע צופה פני עתיד, כהגדרת מונח זה בחוק ניירות ערך. מידע זה מבוסס על אומדנים ותחזיות הקיימים בחברה למועד הדוח ואשר עשויים שלא להתממש או להתממש באופן חלקי או שונה מכפי שנצפה, וזאת, בין היתר, מסיבות שאינן בשליטת החברה, כגון היקף צריכת החשמל בפועל בתקופה הרלוונטית ומלאי הפחם שיהיה ברשות החברה באותו מועד.

7.9.6 פחם

בכל אחת מהתקופות של שנים עשר החודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2021 וביום 31 בדצמבר 2020, צרכה החברה כ-6.4 וכ-7.2 מיליון טון פחם, בהתאמה. החברה רוכשת את כל הפחם הנדרש לה באמצעות החברה הלאומית לאספקת פחם בע"מ ("חברת הפחם"), שהינה חברה בת בבעלות מלאה של החברה.

חברת הפחם רוכשת את הפחם ממספר מקורות בחו"ל, שעיקריהם בדרום אפריקה, קולומביה ורוסיה. חברת הפחם נוהגת להתקשר עם ספקי הפחם בחוזים למשך תקופה של שנה אחת לכל הפחות.

רכישות הפחם מתבצעות מספקי פחם גדולים ואמינים בעולם. מדיניות חברת הפחם היא לבזר את רכישות הפחם בין מדינות וכן בתוך המדינות עד כמה שניתן, והכל בהתאם למגבלות איכות הפחם שניתן לשרוף בתחנות הכוח. אף אחד מספקי הפחם של החברה לא מספק יותר מ-39% מסך רכישות הפחם השנתיות שלה. להערכת החברה, אין לחברת הפחם תלות במי מספקי הפחם שלה.

מרבית רכישות הפחם על-פי ההסכמים לרכישת פחם נעשות על-ידי חברת הפחם על בסיס מחיר FOB⁶⁴ לפיו למחיר הרכישה נוספות כל העלויות הכרוכות בהובלתו הימית של הפחם ובפריקתו באתרי הייצור של החברה, ואילו שאר הרכישות נעשות על בסיס מחיר CIF⁶⁵, לפיו מחיר הרכישה מגלם בתוכו את העלויות הכרוכות בהובלתו הימית של הפחם.

בהתאם להוראות היתר הפליטה החל על תחנת הכוח "אורות רבין", החברה כפופה לתקנות איכות סביבה שונות בנוגע לתכולת גופרית מירבית בפחם, וזאת על מנת למזער את פליטת דו תחמוצת הגופרית של תחנת הכוח לאוויר. כמו כן, נקבעה בהיתר מגבלה על תכולת האפר בפחם המשמש את כל היחידות באתר אורות רבין, לפרטים בדבר שימור יחידות 1-4 בתחנת הכוח

⁶⁴ Free On Board - מונח מתחום השילוח הימי או המסחר הבינלאומי שפירושו מסירת הטובין לקונה מתבצעת עם מעבר הטובין את מעקה האנייה בנמל המוצא, כשדופן האנייה מהווה את הנקודה הקריטית שבה הסיכון, ההוצאות והאחריות עוברים לקונה.

⁶⁵ Cost Insurance and Freight - מונח מתחום השילוח הימי או המסחר הבינלאומי שפירושו שהמוכר דואג להעברת הסחורה אל הספינה שתוביל את הסחורה אל הקונה, ביטוח המטען ועלויות ההובלה עד שהסחורה מגיעה לנמל הקונה.

"אורות רבין" עד ליום 31 בדצמבר 2025, ראה ביאור 1 בדוחות הכספיים. גם בהיתר הפליטה לאתר רוטנברג נקבעה מגבלה על תכולת הגופרית המירבית בפחם. בנוסף, נקבעה מגבלה על תכולת האפר עבור כלל יחידות היצור באתר רוטנברג הזזה לזו שבאתר אורות רבין. החברה רוכשת פחם עם אחוזי גופרית ואפר שונים ושורפת סוגי פחם שונים, המבטיחים עמידה בהוראות אלה. לפרטים נוספים אודות תחולת דיני איכות סביבה על השימוש בפחם ובדלקים נוספים, ראה סעיפים 7.12, 8.9 ו- 9.9.

לפרטים בדבר הוראות שר האנרגיה בעניין הפחתת היקף ייצור החשמל ביחידות הייצור הפחמיות וכן לפרטים בדבר היתרי הפליטה לפי חוק אוויר נקי לאתרי תחנות הכוח הפחמיות אורות רבין ורוטנברג, ראה סעיף 7.12.2.1 וביאור 1 בדוחות הכספיים. בחודש פברואר 2022, פרצה מלחמה בין אוקראינה לרוסיה. לפרטים בדבר ההשפעות האפשריות של הלחימה על החברה ראו סעיף 2ט1 בדוחות הכספיים.

7.9.7 מזוט

החברה משתמשת במזוט בעיקר לצרכים תפעוליים באתרי תחנות הכוח הפחמיות והמוסבות. בכל אחת מהתקופות של שנים עשר החודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2021 וביום 31 בדצמבר 2020, צרכה החברה כ- 9 וכ- 13 אלפי טון מזוט, בהתאמה.

לפרטים אודות תחולת דיני איכות הסביבה על שימוש במזוט ובדלקים נוספים, ראה סעיפים 7.12, 8.9 ו- 9.9.

7.9.8 סולר

בכל אחת מהתקופות של שנים עשר החודשים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2021 וביום 31 בדצמבר 2020 צרכה החברה כ- 16 וכ- 30 אלפי טון סולר, בהתאמה.

החברה משתמשת בסולר לצורכי ייצור בשיאי ביקוש, כדלק גיבוי ולבדיקות כשירות ביחידות הייצור הדו דלקיות.

בחודש נובמבר 2014 הוציא המשרד להגנת הסביבה הנחיות זמניות ליחידות המופעלות בגז טבעי המאפשרות, בכפוף לתנאים מסוימים, שימוש בדלק נוזלי, במצב בו הדבר דרוש נוכח מגבלות או תקלה באספקה ובהולכה של הגז, ולצורך שמירה על שרידות המערכת. הנחיות אלה הפכו לקבועות ומהוות חלק מהיתר הפליטה לכלל היחידות המופעלות בגז.

7.9.9 גז טבעי

7.9.9.1 כללי

למועד הדוח, לחברה שלושה מקורות לאספקת גז טבעי - מאגר "תמר" שהתחיל להזרים גז בתחילת חודש אפריל 2013, מאגר "לווייתן" שהתחיל להזרים גז בסוף חודש דצמבר 2019 ואוניה מגזזת המחוברת למצוף ימי הממוקם מערבית לחופי חדרה אשר הינה בעלת יכולת להפוך את הגז הטבעי הנוזלי (LNG) הנמצא על סיפונה ממצב צבירה נוזלי לגז.

בשנת 2021 צרכה החברה כ- 3.0 מיליון טון גז טבעי (לא כולל גז טבעי נוזלי) לעומת כ- 3.4 מיליון טון גז טבעי בשנת 2020. בנוסף צרכה החברה בשנת 2021 כ- 0.2 מיליון טון גז טבעי נוזלי לעומת כ- 0.4 מיליון טון גז טבעי נוזלי בשנת 2020.

לפירוט בעניין הגז הטבעי הנוזלי ראה סעיף 7.9.9.2 (ג).

מקור גז פוטנציאלי לשימוש עתידי הינו מאגר "כריש" שבבעלות חברת Energean Oil & Gas. בהתאם לפרסומים של חברה זו, תחילת הזרמת הגז צפויה בחצי השני של שנת 2022.

7.9.9.2 התקשרויות לרכישת גז טבעי

(א) שדה "תמר"

בחודש מרס 2012 חתמה החברה על הסכם לרכישת גז טבעי עם בעלי הזכויות ברישיון "תמר" (בסעיף זה – **"ההסכם"** או **"הסכם תמר"** ו-**"שותפי תמר"**, לפי העניין). במסגרת ההסכם נקבעו, בין היתר, שני מועדים בהם כל צד להסכם יהא רשאי לדרוש את התאמת מחיר הרכישה שנקבע בהסכם.

בחודש אוקטובר 2020 התקשרה החברה בתוספת להסכם עם חלק משותפי תמר המחזיקים ביחד 53% מהזכויות במאגר תמר (תמר פטרוליום בע"מ ישראל מקו נגב 2 - שותפות מוגבלת, דור חיפוש גז - שותפות מוגבלת ואורסט תשתיות - שותפות מוגבלת) 53 (להלן בהתאמה: **"התוספת להסכם"** ו- **"קבוצת ה-53"**), אשר גררה מחלוקות בין החברה וקבוצת ה-53, מצד אחד, לבין Nobel Energy Mediterranean Ltd. (**"נובל"**), כמפעילת מאגר תמר, ושותפי לווייתן (כהגדרתם להלן), מצד שני. לאחר משא ומתן בין הצדדים, ביום 31 בינואר 2021 הגיעה החברה לפשרה עם כלל שותפי תמר (קבוצת ה-53, נובל ודלק קידוחים - שותפות מוגבלת (**"דלק"**)) ועם שותפי לווייתן, ונחתמו תיקונים להסכם תמר ולהסכם לווייתן (כהגדרתם להלן) (**"התיקונים להסכמי תמר ולווייתן"**). התיקונים להסכמי תמר ולווייתן היו כפופים להתקיימות תנאים מתלים, אשר התקיימו במלואם ביום 27 במאי 2021. לפרטים נוספים בדבר התיקונים להסכמי תמר ולווייתן וכניסתם לתוקף, ראה ביאור 35 בדוחות הכספיים.

להערכת החברה המחיר אותו תשלם החברה על פי התיקונים להסכמי תמר ולווייתן משקף חיסכון צפוי בהיקף של למעלה ממאה מיליון ש"ח בהשוואה לתנאים המסחריים הקבועים בהסכם תמר ובהסכם לווייתן.

ביום 24 לינואר 2022 נחתם תיקון להסכם תמר בין החברה לבין כלל שותפי תמר, לרבות Tamar Investment 1 RSC Limited ו-Tamar Investment 2 RSC Limited, אשר רכשו את מלוא זכויות דלק קידוחים – שותפות מוגבלת במאגר תמר⁶⁶, וזאת בהגיע המועד הראשון להתאמת מחיר הרכישה הקבוע בהסכם תמר (**"התיקון להסכם תמר"**). התיקון להסכם תמר כולל, בין היתר, הסכמות ביחס להתאמות המחיר של הכמות המינימאלית של גז טבעי אשר החברה

⁶⁶ ביום 13 בדצמבר 2021, נמסר לחברה, כי ביום 9 בדצמבר 2021, נמכרו והועברו מלוא זכויותיה של דלק קידוחים במאגר תמר (בשיעור של 22%) ל-Tamar Investment 1 RSC Limited ו-Tamar Investment 2 RSC Limited

מחויבת לרכוש על פי הסכם תמר (מנגנון ה- TOP), שלהערכת החברה משקפות חיסכון צפוי של מאות מיליוני ש"ח על פני תקופת ההסכם, וזאת בהשוואה לתנאים אשר היו קבועים בהסכם תמר. להערכת החברה, ההיקף הכספי הכולל של כלל ההסכמות, צפוי לעמוד על סך של כ-5.6 מיליארד דולר. ההיקף הכספי המוערך מתייחס הן לכמות המינימאלית והן לכמות ההתחייבות התפעולית (כהגדרתן בביאור 35 בדוחות הכספיים). כניסתו לתוקף של התיקון להסכם תמר כפוף לאישור האורגנים המוסמכים של הצדדים ולאישורים רגולטוריים ככל שיידרשו, אשר נכון למועד פרסום הדוח טרם התקבלו, ויחול רטרואקטיבית החל מיום 1 ביולי 2021. לעיקרי התיקון להסכם תמר ראה ביאור 35 בדוחות הכספיים.

הערכות החברה ביחס לחיסכון הצפוי ולהיקף הכספי הכולל של ההסכמות כאמור לעיל, הינן בגדר מידע צופה פני עתיד, כמשמעו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. מידע זה מבוסס על נתונים ותחזיות המצויים בידי החברה למועד פרסום הדיווח, וכן על הערכות החברה אשר עשויות שלא להתממש או להתממש באופן ובהיקף שונה מכפי שמוערך על ידי החברה, וזאת עקב נסיבות אשר אינן בשליטת החברה, לרבות אי התקיימות תנאים מתלים, ובכלל זה אי קבלת האישורים הרגולטוריים הנדרשים, היקף הביקושים במשק ושינויים בהיקף, בקצב ובעיתוי צריכת הגז הטבעי על ידי החברה בפועל.

לפרטים נוספים בדבר ההסכם לרבות בקשר עם היקפי רכישת הגז על ידי החברה במסגרתו, האופציות להארכתו, אופן קביעת מחיר הגז בהסכם, מנגנון ה- "Take or Pay" (מנגנון ה- TOP) הכלול בהסכם והערכת החברה על פיה למועד דוח זה, לא צפויה החברה להקדים תשלום בגין גז, וכן החלטות רשות החשמל ביחס למנגנון ה- TOP, וכן לפרטים בדבר עיקרי ההסכמות אליהן הגיעו הצדדים במסגרת התיקון הראשון להסכם, התוספת להסכם והתיקונים להסכמי תמר ולוויתן, ראה ביאור 1א35 וביאור 2א35 בדוחות הכספיים.

האמור בדוח זה ובדוחות הכספיים ביחס להערכות ותחזיות החברה בקשר עם ההסכם והתיקונים לו, הערכות החברה ביחס לחיסכון הצפוי כאמור לעיל מהתיקונים להסכמי תמר ולוויתן, מנגנון ה- TOP, רכישת הגז וצריכתו על-ידי החברה, הינו מידע צופה פני עתיד כמשמעו בחוק ניירות ערך. הערכות אלו מבוססות על נתונים ותחזיות המצויים בידי החברה למועד פרסום הדוח ואשר עשויות שלא להתממש או להתממש באופן ובהיקף אחר מציפיות החברה, וזאת בין היתר כתוצאה מנסיבות אשר אינן בשליטתה המלאה של החברה, ובכלל כך היקף ביקושי החשמל במשק, מחירי הפחם בתקופה הרלוונטית, מחיר הגז בהסכמי רכישת הגז של החברה ושל יצרני החשמל הפרטיים ושינויים אשר עשויים לחול בהם, היקף הספיקה בפועל ממאגר תמר ומגבלות ייצור משדה תמר, היקף וקצב צריכת הגז על ידי החברה בפרט והיקף וקצב צריכת הגז במשק החשמל בכלל, שינויים בביקושים לחשמל במשק, שמישות ותמהיל יחידות הייצור השונות במערך הייצור של החברה, השפעה של תכנית הפחתת הפליטות לרבות ביחס למועד ביצוע שחלוק חלק מתחנות הכוח של החברה, תנאי רישיונות עסק וצווים אישיים החלים על אתרי הייצור, האינפלציה בתקופת הביניים, הרגולציה הקובעת את סדר והיקף העמסת יחידות הייצור במשק, האפשרות למכירת עודפי גז על ידי החברה אשר תחייב קבלת אישורים של גורמים רגולטוריים אשר למועד הדוח אין וודאות כי יינתנו ובכפוף לדין, ובקשר עם החיסכון הצפוי מהתיקונים להסכמי תמר ולוויתן, גם כתוצאה מאי התקיימותם של כלל התנאים המתלים לתיקונים אלה, לרבות אי קבלת האישורים הרגולטוריים הנדרשים בקשר עמם.

(ב) הסכם לרכישת גז קצר טווח משדה "לוויתן"

ביום 12 ביוני 2019 התקשרה החברה והשותפים בפרויקט לוויתן (דלק קידוחים - שותפות מוגבלת, Noble Energy Mediterranean Ltd. ורציו חיפושי נפט (1992) - שותפות מוגבלת, כולן יחד להלן: "**שותפי לוויתן**") בהסכם לרכישת גז טבעי לטווח קצר ("**הסכם לוויתן**"), שיחול על כמויות שהחברה תבחר שלא לרכוש משותפי תמר במסגרת הסכם תמר (כהגדרתו בסעיף (א) לעיל), למעט על כמויות שהחברה תרכוש על פי הוראות שמנהל המערכת רשאי להורות לה לרכוש.

ביום 31 בדצמבר 2019 החלה הזרמת הגז ממאגר "לוויתן", ובהתאם לכך החלה תקופת אספקת הגז על-פי הסכם לוויתן.

כאמור בסעיף 7.9.9.2(א) לעיל, החברה והצדדים הרלוונטיים הגיעו להסכמות אשר קיבלו ביטוי בתיקונים להסכמי תמר ולוויתן. לפרטים נוספים אודות הסכם לוויתן והתיקונים להסכמי תמר ולוויתן, ראה סעיף 7.9.9.2(א) לעיל וביאורים 1א35 ו-2א35 בדוחות הכספיים.

ביום 30 ביוני 2021 הסתיימה תקופת ההתקשרות בהתאם להסכם לוויתן ולאחר שהחברה השלימה את מלוא רכישת הגז בהתאם לתיקון להסכם. ביום 4 ביולי 2021 התקשרה החברה עם שותפי לוויתן בהסכם SPOT לרכישת גז טבעי ממאגר לוויתן, התקף למשך שנה, במסגרתו הוסכם כי מחיר הגז ייקבע כל חודש ואין לצדדים כל התחייבות לגבי הכמויות הנרכשות.

לפרטים בדבר סיום תקופת ההתקשרות בהתאם להסכם לוויתן והתקשרותה של החברה עם שותפי לוויתן בהסכם SPOT לרכישת גז טבעי ממאגר לוויתן ועיקריו, ראה ביאור 2א35 בדוחות הכספיים.

(ג) התקשרות בהסכם SPOT לרכישת גז טבעי ממאגר "כריש"

ביום 14 במרס 2022, התקשרה החברה עם חברת אנרג'יאן ישראל לימיטד בהסכם SPOT לרכישת גז טבעי ממאגר כריש, התקף למשך שנה, החל ממועד תחילת ההפקה של מאגר כריש. במסגרת ההסכם סוכם כי מחיר הגז ייקבע כל חודש ואין לצדדים כל התחייבות לגבי הכמויות הנרכשות. כניסתו לתוקף של ההסכם כפוף להשלמת ההליכים הנדרשים ואישור האורגנים המוסמכים בחברה, תוך 60 ימים ממועד החתימה (למעט אם סוכם אחרת על ידי הצדדים). לפרטים נוספים ראה ביאור 3א35 בדוחות הכספיים.

(ד) יבוא גז טבעי נוזלי LNG

בחודש ספטמבר 2012 התקשרה החברה עם חברת Hadera Gateway LLC בהסכם לחכירת אונייה בעלת יכולת לגזז את הגז הטבעי הנוזלי (LNG) הנמצא על סיפונה, ולהזרימו דרך מצוף (Buoy) שהוקם כעשרה ק"מ מערבית לחוף חדרה, ישירות אל מערכת ההולכה הארצית. ההסכם האמור הוארך מספר פעמים, כאשר ביום 21 באוקטובר 2020

הודיעה החברה לחברת Hadera Gateway LLC, בהתאם לתנאי ההסכם, כי ההתקשרות תסתיים ביום 25 באוקטובר 2022.

אספקת ה-LNG החלה ביום 26 בינואר 2013. כמות הגז המקסימאלית, שניתן להעביר מהמצוף למערכת ההולכה באמצעות הצינור הינה 590,000 מ"ק לשעה.

עלות חכירת האוניה, לרבות איבודי הגז והוצאות נוספות הכרוכות בתפעול האוניה (למעט עלות צריכת הגז הנוזלי והוצאות המימון בגין החכירה) הסתכמו בשנת 2021 בכ- 208 מיליון שקל חדש.

רשות החשמל מכירה לחברה בעלויות חכירת האוניה המגזזת, בעלות רכישת הגז הטבעי הנוזלי (LNG) וכן בעלויות נוספות, ישירות ועקיפות, כפי שבאו לידי ביטוי בהסכמים עם הספקים, וזאת בכפוף לבקרת עלויות.

במסגרת החלטת רשות החשמל מיום 17 ביוני 2020 (החלטה מס' 58207) בדבר מתן רישיון לחברת נגה, נקבע כי חברת נגה, תהיה אחראית על ניהול הרכישה והאחסון של הדלקים המשקיים, למעט גז טבעי נוזלי, ולהקצאתם ליצרני החשמל. ביחס לגז טבעי נוזלי כדלק משקי, נקבע כי חברת נגה תרכוש ותשווק את הגז בכפוף לקביעת כללים על ידי רשות הגז. עד ליישומם של סעיף זה, החברה רוכשת מטעני גז טבעי נוזלי בהתאם להנחיות נגה. לפרטים נוספים בדבר מכירת פעילות ניהול המערכת לחברת נגה במסגרת השינוי המבני ויישומם, ראה ביאור 1ה9 לעיל.

השימוש ב-LNG מתבצע על פי רוב בעת הפסקה או תקלה באספקת הגז ממאגר "תמר" ו/או ממאגר "לויתן", או כאשר כמויות הגז העומדות לרשות החברה במסגרת ההסכמים הקיימים לרכישת גז טבעי אינן מספיקות לייצור החשמל על מנת לעמוד בביקוש החשמל של החברה ובהתאם לצרכי מנהל מערכת החשמל.

במהלך שנת 2021 ביצעה החברה רכישה של מטעני LNG על פי הנחיות מנהל המערכת.

הסכם להולכת גז טבעי

(ה)

לפרטים אודות הסכם בו התקשרה החברה עם נתג"ז להולכת גז טבעי והעלות המשולמת על ידי החברה לנתג"ז בגין ההסכם האמור, ראה ביאור 34ב3 בדוחות הכספיים.

כאמור, החברה פועלת כמערכת משולבת ומתואמת אחת, לפיכך ההון החוזר נבחן במונחים של החברה בכללותה (לפירוט ראה סעיף 19). יחד עם זאת, יובאו להלן פרטים אודות מדיניות החברה וחובותיה בקשר לאחזקת מלאי דלקים המשיכים למגזר הייצור:

7.10.1 פחם - מדיניות החברה הינה להחזיק בכל אחת מתחנות הכוח מלאי המתאים לצריכה ממוצעת של שבעה שבועות, כאשר אין לרדת ממלאי של חמישה שבועות. במקרה של תקלה במערכת פריקת הפחם יבוצע שינוע פחם מאתר לאתר בהתאם לנוהל חירום הקיים בחברה. לפרטים נוספים ראה סעיף 7.9.6.

7.10.2 מזוט - מדיניות החברה הינה להחזיק מלאי כולל של 90 אלף טון באתרי החברה הבאים: אתר "אשכול" באשדוד בו ניתן להשתמש במזוט ביחידות הייצור הדו דלקיות, ובאתרים "אורות רבין" בחדרה ו- "רוטנברג" באשקלון לצרכים תפעוליים ולאחסון. יעד מלאי זה מתוכנן לרדת בהדרגה לאפס לקראת הפסקת הגיבוי במזוט לאור מכירת אתר אשכול וסיום הסבת יחידות פחמיות לגז. לפרטים נוספים ראה סעיף 7.9.7.

7.10.3 סולר - מדיניות החברה הינה להחזיק יעד מלאי של 145 אלף טון, כאשר מלאי זה כולל את דרישת משרד האנרגיה כי החברה תחזיק מלאי חירום בהיקף של לפחות 130 אלף טון. יעד מלאי זה יופחת לאחר מכירת אתרים נוספים בהתאם למתווה הרפורמה. למידע אודות סולר ראה סעיף 7.9.8.

סולר לרציפות תפקודית של משק החשמל - בהתאם להנחיות משרד האנרגיה, החברה מחזיקה מלאי סולר לגיבוי כלל תחנות הכוח אשר ייתן מענה בשעת חירום. מנגנון ההתחשבות לפעילות זו, מעוגן בהסדר נפרד מול רשות החשמל ולא במסגרת הון חוזר דלקים. לפרטים נוספים בנושא ראה ביאור 8 בדוחות הכספיים.

7.10.4 מלאי הדלקים הנוזליים נקבע כמותית ולא ניתן לקבוע את משך הזמן עבורו יספיק מלאי זה, הואיל והדבר תלוי במצב הייצור בפועל ומשתנה כתלות בשימוש בדלקים האחרים, לעומת מלאי הפחם שנקבע על-פי זמן צריכה, שכן צריכת הפחם צפויה וקבועה, פחות או יותר, לאורך זמן.

7.10.5 כמות המלאי המוחזקת על-ידי החברה כפופה להוראות שעתיות של החברה, בהתאם לצרכי החברה בעתות חירום, כך שכאשר קיים מחסור באספקת הגז הטבעי, פועלת החברה להגדלת מלאי הסולר העומד לרשותה.

7.10.6 מדיניות החברה להחזקת מלאי דלקים הינה בעיקר לצרכי גיבוי וזמינות מערכת החשמל במקרה של תקלה באספקת הגז ולעתות חירום.

7.11 **מגבלות ופיקוח על פעילות התאגיד במגזר הייצור**

לחברה רישיונות לייצור חשמל, מכוח חוק משק החשמל. לפרטים בדבר תוקף רישיונות הייצור של החברה, אופן הארכתם, מגבלות החלות עליהם, וסנקציות שיחולו עקב אי עמידה בתנאי הרישיונות, ראה סעיף 23.1.2. לצורך ייצור החשמל, החברה מתפעלת יחידות לייצור חשמל ומתקנים נלווים הנדרשים לייצור חשמל שעל הקמתם ותפעולם חלה רגולציה סבוכה וענפה הכוללת קבלת רישיונות, היתרים ואישורים (לרבות מכוח חוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965 ("חוק התכנון והבניה") חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968 ("חוק רישוי עסקים") ומכוח דיני הגנת הסביבה) אשר על החברה לעמוד בהם. לפירוט בדבר הרגולציה החלה על החברה ובכלל זה על מגזר הייצור ראה סעיף 23.

כמו כן, כפופה החברה להחלטות רשות החשמל בעניין תעריף החשמל. לפרטים בדבר אופן קביעת התעריף, לרבות אופן חישוב העלויות, אופן חישוב הנכסים המוכרים, פחת, תשואה על ההון העצמי ותשואה על ההון הזר, מנגנון עדכון התעריף וכן לפרטים בדבר פריקת הפחתת פליטות בתחנות הכוח הפחמיות, ולפרטים נוספים ראה ביאור 3 בדוחות הכספיים.

7.12 **סיכונים סביבתיים ודרכי ניהולם**

7.12.1 **סיכונים סביבתיים ורגולציה סביבתית - כללי**

פעילות החברה במגזר הייצור חשופה לסיכונים סביבתיים שונים ובהם פליטות מזהמים לאוויר של תוצרי שריפת דלקים, אחסון ושימוש בחומרים מסוכנים ודלקים, זיהום קרקע ומקורות מים, שפכים תעשייתיים, אסבסט, אפר פחם, רעש, קרינה בלתי מייננת ועוד.

לפיכך, כפופה פעילות הייצור לרגולציה נרחבת בתחום איכות הסביבה. במהלך השנים האחרונות חלה החמרה בדרישות הסביבתיות החלות (או שמצויות בהליכי חקיקה) על פעילותה של החברה וכן בפיקוח ובאכיפה של דרישות אלה. להערכת החברה, מגמה זו צפויה להימשך ואף להחמיר בשנים הבאות, בהתאם למודעות ודרישות בינלאומיות וכן, בין היתר, בהתאם למקובל במדינות המערב.

בין החוקים בתחום איכות הסביבה החלים על פעילות הייצור של החברה מצויים, בין היתר, החוק למניעת מפגעים, התשכ"א-1961 ("חוק למניעת מפגעים"); חוק התכנון והבניה; חוק רישוי עסקים; חוק המים, התשי"ט-1959; החוק למניעת זיהום הים ממקורות יבשתיים, התשמ"ח-1988 ("חוק למניעת זיהום הים ממקורות יבשתיים"); חוק החומרים המסוכנים, התשנ"ג-1993 ("חוק החומרים המסוכנים"); חוק שמירת הסביבה החופית, התשס"ד-2004 ("חוק שמירת הסביבה החופית"); חוק אוויר נקי; החוק למניעת מפגעי אסבסט ואבק מזיק, התשע"א-2011 ("חוק למניעת מפגעי אסבסט"); חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998; חוק הקרינה הבלתי מייננת, התשס"ו-2006 ("חוק הקרינה הבלתי מייננת"); חוק מקורות אנרגיה, התש"נ-1989 ("חוק מקורות אנרגיה"); חוק הגנת הסביבה (פליטות והעברות לסביבה - חובות דיווח ומרשם), התשע"ב-2012 ("חוק מרשם פליטות לסביבה"); תקנות הרוקחים (יסודות רדיואקטיביים ומוצריהם), התש"ס-1980 ("תקנות הרוקחים") והתקנות מכוחם של חוקים אלה וכן חוקי עזר שונים (יחד: "החוקים הסביבתיים").

החברה לומדת את השלכות החוקים הסביבתיים, פועלת למנוע או למזער את הסיכונים הסביבתיים העשויים להתרחש במהלך פעילותה, נערכת להשלכות הכלכליות, המשפטיות והתפעוליות הנובעות מהחוקים הסביבתיים ומקצה כספים בתקציביה לשם מילוי הוראות החוקים הסביבתיים החלים עליה ואלו אשר צפויים לחול עליה.

יחד עם זאת, אין כל ביטחון שהעלויות וההתחייבויות במסגרת החוקים הסביבתיים הקיימים והצפויים לא יעלו על הסכומים שהוקצו על-ידי החברה למטרות אלה, בייחוד על רקע מגמת ההחמרה ברגולציה סביבתית בשנים האחרונות ובהיקף ההשקעות הנדרש כדי לעמוד בה. להערכת החברה, נכון למועד דוח זה, ובהתבסס על הוראות חוק משק החשמל, העלויות המהותיות שיושגו על-ידי כפועל יוצא מדיניות רגולטורית חדשה בתחום איכות הסביבה יכוסו במסגרת תעריף החשמל. ואולם, ההחלטה בדבר הכרה בעלויות מצויה בסמכות רשות החשמל.

האמור לעיל בדבר הערכות החברה לגבי המשך ההחמרה בדרישות הסביבתיות החלות על פעילותה של החברה, כמו גם הערכות החברה בדבר כיסוי העלויות המהותיות שיושגו על-ידי החברה כפועל יוצא מדיניות רגולטורית אלה במסגרת תעריף החשמל הינן מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, משום שהתממשותן תלויה בגורמים שונים ואינן בשליטת החברה ואין ודאות כי יתממשו.

להערכת החברה, נכון למועד דוח זה, היא עומדת באופן מהותי בהוראות הדין המהותיות בתחום איכות הסביבה. החברה מחזיקה ברישיונות הסביבתיים הנדרשים לפעילותה ומקום שהם חסרים היא פועלת להשגתם. אי עמידה בהוראות החוק הסביבתיים ובתנאי היתרים ורישיונות הניתנים לחברה מכוחן עלולה לחשוף את החברה ומנהליה לחשיפה פלילית ומנהלית, לרבות הטלת קנסות ועיצומים והוצאת צווי סגירה למתקנים וחשיפה להוצאות ניקוי ושיקום נזקים סביבתיים.

7.12.2 אוויר

7.12.2.1 חוק אוויר נקי

כנדרש על פי הוראות חוק אוויר נקי, החברה מחזיקה בהיתרי פליטה עבור מקורות פליטה טעוני היתר שהיא מפעילה.

לפרטים נוספים בדבר היתרי הפליטה לאתרי תחנות הכוח הפחמיות, לרבות תהליך הפעלת אמצעי הפחתת פליטות ביחידה 3 באתר רוטנברג ("פרויקט הפחתת הפליטות"); לפרטים בדבר שימור יחידות 1-4 באתר אורות רבין; לפרטים בנוגע להפעלת יחידות הייצור בפחם במינימום האפשרי מבחינה תפעולית ומתן עדיפות בכל עת לייצור חשמל בגז טבעי, לפרטים בדבר הסבת היחידות הפחמיות לגז ולפרטים נוספים, ראה ביאור 12 בדוחות הכספיים.

המידע הנכלל בדוח זה ובמסגרת הדוחות הכספיים של החברה, בדבר הערכת החברה אודות העלויות הכרוכות בקיום הוראות היתרי הפליטה, הירידה הצפויה בהיקף ייצור החשמל בפועל על ידי החברה, הינו בגדר מידע צופה פני עתיד כהגדרת מונח זה בחוק ניירות ערך. מידע זה מבוסס על תחזיות והערכות אשר קיימות בחברה למועד הדוח ואשר עשויות שלא להתממש או להתממש באופן חלקי או שונה מכפי שנצפה וזאת בין היתר לאור העובדה שהתממשותן תלויה בגורמים שונים אשר בחלקם אינם בשליטת החברה.

החוק מסמיך את השר להגנת הסביבה לקבוע היטל בגין פליטת מזהמים לאוויר שיטול על בעלי היתר פליטה. נכון למועד הדוח, טרם נקבע היטל כאמור. לפרטים בדבר החלטת הממשלה בנוגע למעבר לכלכלה דלת פחמן, ראה ביאור 11 בדוחות הכספיים.

בחודש ספטמבר 2014 הודיע משרד הבריאות על סיווג חשיפה לזיהום אוויר ובכללו של חלקיקים נשימים כמסרטן לאדם, וזאת בעקבות סיווג דומה על ידי ארגון הבריאות העולמי. בהיתרי הפליטה ליחידות הייצור הפחמיות נקבע כי החל ממועדים דחויים (שיחולו לאחר השלמת מתקני הפחתת הפליטות ביחידות הפחמיות) יהא על יחידות הייצור הפחמיות לעמוד בערך חלקיקים של 20 מ"ג/מק"ת שהינו ערך מחמיר ביחס לערך החל כיום. החברה הבהירה כי מתקני הפחתת הפליטות לא תוכננו ולא נדרשו להביא להפחתה בערך החלקיקים ועל כן, עמידה בערך האמור יכול שתצריך התקנת מתקנים נוספים בעלויות משמעותיות. במכתב המלווה להיתר הפליטה הובהר על ידי המשרד, כי במידה ויימצא כי אין ביכולתה של החברה לעמוד בערך הפליטה לחלקיקים ללא השקעה נוספת, ייבחנו הדרכים לעמידה בערך הנדרש. עד כה, ביחידות בהן הושלמה התקנת מתקני הפחתת הפליטות (יחידות 5 ו-6 באורות רבין ויחידות 1-2 ו-4 ברוטנברג) נמצא כי ניתן לעמוד בערך החלקיקים.

ביום 6 ביוני 2020 התקבל מהמשרד להגנת הסביבה מכתב התראה לפני נקיטת הליכים בגין טענות להפרת היתר הפליטה של אתר חיפה, בטענה כי מתקן חיתוך הפלסמה באתר לוגיסטיקה בתחנת הכוח בחיפה פעל, לכאורה, ללא ארובה. החברה הגישה תגובתה למכתב ההתראה האמור. למועד פרסום הדוח טרם התקבלה תגובת המשרד להגנת הסביבה לטענות החברה.

ביום 30 ביוני 2020 התקבל באתר רוטנברג מכתב התראה בנושא הפרת חוק אוויר נקי, בטענה לכאורה לאי דיווח על תקלה כנדרש בהיתר הפליטה. החברה הגישה הבהרות מטעמה בקשר לנושא. נכון למועד דוח זה לא התקבל מענה המשרד להגנת הסביבה בעניין.

ביום 14 בספטמבר 2021 אישר המשרד להגנת הסביבה, בכפוף לתנאים, העברה של 1,050 שעות ממכסת השעות לשנת 2021 ליחידות ג' ו-ד' באתר אשכול, לאור צרכי מערכת החשמל הארצית (יחידות אלה אינן עומדות בערכי הטכניקה המיטבית הזמינה (BAT) לתחמוצות חנקן ולכן הוגבלו סה"כ שעות הפעלתן לשנה ולתקופת היתר הפליטה). יחידות אלו מוגבלות ל 9,200 שעות הפעלה בשנה (לכלל היחידות) ו- 70,000 שעות בכל תקופות היתר הפליטה, האישור שניתן הינו לתוספת של 1,050 שעות הפעלה לשנת 2021 תוך שמירת המסגרת הכללית של 70,000 שעות הפעלה בכל תקופת היתר הפליטה. במסגרת אישור קודם שניתן בעניין זה ביחס לשנת 2020 הובהר על ידי המשרד להגנת הסביבה, כי לא יינתן היתר פליטה נוסף להפעלת יחידות אלו לאחר המועד שנקבע בהיתר לסגירתן, קרי ספטמבר 2023. ביום 9 ביוני 2021 התקבל מכתב משרד האנרגיה ורשות החשמל, לפיו, לאחר קבלת עמדת חברת נגה, על החברה לפעול מול המשרד להגנת הסביבה בבקשה לחידוש היתר הפליטה. במשך לך, התקבל בחברה ניתוח שבוצע על ידי חברת נגה, לפיו יש צורך בהמשך הפעלת יחידות אשכול ג' ו-ד' על מנת לעמוד בקריטריוני האמינות של מערכת הייצור ומערכת המסירה. החברה לומדת את המידע ופועלת להגשת בקשה לחידוש היתר פליטה לאתר.

ביום 1 בנובמבר 2021 התקבלה בחברה התראה מהמשרד להגנת הסביבה בטענה לגרימת זיהום אוויר חזק או בלתי סביר בתחמוצות חנקן חריגה מערך פליטה בגזים הנפלטות לאוויר מארובת טורבינת גז יחידה – 6 בתחנת הכוח חגית. החברה הגישה הבהרות למשרד להגנת הסביבה לפיהן החריגות מהתקן המותר נעשו במהלך פעולות כיוול ולכן הדבר לא מהווה כל חריגה מהתקן.

לפרטים בדבר נושא ההתייעלות האנרגטית והחלטות ממשלה בנושא, ראה סעיף 22.5 וכן ביאור 1ג בדוחות הכספיים. לפרטים בדבר הוראת שר האנרגיה לעניין צמצום השימוש בפחם, ראה ביאור 1ז בדוחות הכספיים. לפרטים בדבר תכנית יעדי משק האנרגיה לשנת 2030, ראה ביאור 1ג בדוחות הכספיים.

7.12.2.2 פליטות לאוויר של אבק פחם ואבק אפר פחם

בחודש ינואר 2017 נערך שימוע במשרד להגנת הסביבה בנוגע לפליטת אבק פחם ממאגר הפחם בתחנת הכוח רוטנברג בחודש נובמבר 2016, בניגוד לכאורה להוראות היתר הפליטה. במסגרת השימוע הציגה החברה למשרד את טענותיה. בחודש מרס 2017 התקבלה הודעת המשרד להגנת הסביבה, לפיה הוחלט להגיש את התיק למשטרה הירוקה וכן להמליץ על פתיחה בחקירה בנושא.

7.12.3 קרקע ומים

במתקני החברה מאוחסנים וקיימים חומרים מסוכנים וכן תשתיות ומתקנים המכילים ומאחסנים דלקים וחומרים מסוכנים. החברה שוקדת על מניעה וטיפול של זיהום קרקע ומים מחומרים, תשתיות ומתקנים אלה.

החברה עשויה להידרש באתרים שונים, במסגרת דרישות שונות, לאיסום מאצרות מכלי דלק למניעת דליפות העלולות לגרום לזיהום קרקע ומקורות מים. דרישות אלו עלולות להטיל על החברה עלויות, העלולות אף להיות עלויות מצטברות מהותיות, בהתאם לתנאי האתר ולתשתיות המותקנות בו.

הערכה זו הינה מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוסס על נתונים עתידיים אשר התממשותם אינה ודאית ואינה בשליטת החברה, אלא תלויה באופן פרשנותן של דרישות אלה ע"י המשרד להגנת הסביבה, ויישומן, אם וככל שיידרשו, כאמור לעיל.

בעת טיפול בסגירת אתר וכן על פי הנחיות המשרד להגנת הסביבה, נדרשת החברה לעתים לפרק תשתיות דלק ישנות. במסגרת פירוק של תשתיות דלק עלול להתעורר צורך בביצוע עבודות שיקום של קרקעות מזוהמות ומקורות מים, במידת הצורך. עבודות אלו עשויות להיות כרוכות בעלויות מהותיות לחברה.

במסגרת פעילויותיה של החברה למילוי תנאים הנדרשים ברישיונות העסק שלה, מיושמת בחברה תכנית רב שנתית לביצוע בדיקות תקינות מתקני הדלק שברשותה.

ביום 3 באוקטובר 2021 התקבלה בחברה פנייתו של הממונה מתוקף תקנות המים (מניעת זיהום מים) (קווי דלק) במשרד להגנת הסביבה, לפיו על החברה להעביר מיפוי של קווי צנרת הדלק הארציים אשר ברשותה בצירוף מידע גיאוגרפי וכן מידע מפורט נוסף. החברה השיבה כי אין ברשותה קווי דלק מחוץ לאתרי החברה למעט קווי הדלק היבשתיים באזור רדינג, אשר לגביהם היא נמצאת בתהליך מיפוי.

בעניין דליפת הסולר באתר חגית, בחודש אוקטובר 2017 הוגש כנגד החברה וכנגד מספר עובדים בחברה כתב אישום, במסגרתו נטען, בין היתר, כי החברה הפעילה עסק ללא רישיון עסק כדין; הפרה תנאים בהיתר רעלים בנסיבות מחמירות; לא נמנעה מפעולה מזהמת מים או העלולה לזהם מים בנסיבות מחמירות; והשליכה פסולת המכילה חומר מסוכן.

ביום 8 במאי 2018 החליט בית משפט השלום בחיפה לאמץ הסדר טיעון עם החברה, במסגרתו הודתה החברה ומנהל לשעבר בחברה בעובדות כתב אישום מתוקן ובביצוע עבירות לפי חוק המים וחוק שמירת הניקיון, תשמ"ד-1984, והוטל על החברה קנס בסך 350 אלפי שקל חדש. בנוסף, החברה חתמה על התחייבות לשלוש שנים בסך 700 אלפי שקל חדש לפיה החברה תמנע מביצוע העבירות בהן הורשעה.

יש לציין כי החברה פעלה ופועלת בהתאם לתכנית שהגישה למשרד להגנת הסביבה לניהול הסיכון באתר, אשר כוללת, בין היתר, אמצעים לניטור נתיבי החשיפה האפשריים אשר עלולים לגרום לזיהום סביבת האתר ונקיטת פעולות מנע.

7.12.4 הנחיות המשרד להגנת הסביבה לחקירות קרקע

המשרד להגנת הסביבה מעדכן מעת לעת את עקרונות המדיניות בתחום מניעת זיהום קרקע והטיפול במזהמים בקרקע וכן מפרסם הנחיות מקצועיות אשר עוסקות, בין היתר, בנושא מניעת גרימת זיהומי קרקע, הוראות לדיווח על גרימת זיהומי קרקע, טיפול מיידי בדליפת חומר מזהם לקרקע והוראות לסקירה ושיקום של קרקע מזוהמת. ככל שישולבו הוראות ההנחיות המקצועיות בהיתרים או במסמכים מחייבים שתקבל החברה, עלולות להיות לכך השלכות מהותיות על החברה.

בחודש יוני 2018, נדרשה החברה על ידי המשרד להגנת הסביבה להגיש תכנית חקירת קרקע בכלל אתרי תחנות הכוח. החברה הגישה למשרד להגנת הסביבה תוכנית כנדרש.

בינואר 2020 אישר המשרד להגנת הסביבה לחברה לוחות זמנים מעודכנים לביצוע סקרי קרקע באתרי החברה (ללא אתרי אלון תבור ורמת חובב, אשר נמכרו לצדדים שלישיים כמפורט לעיל). סקרי הקרקע מבוצעים בכל האתרים בהתאם לתוכניות המוגשות לאישור המשרד להגנת הסביבה ולוחות הזמנים שסוכמו עם המשרד להגנת הסביבה.

הערכות החברה ביחס לעלויות האפשריות של ההנחיות המקצועיות של המשרד להגנת הסביבה על החברה, הינן בגדר מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, אשר עשוי שלא להתממש או להתממש באופן אחר מהאופן אותו צופה החברה וזאת, בין היתר, לאור אופן שילוב העקרונות וההנחיות במסמכים מחייבים.

7.12.5 שפכים

במהלך ייצור החשמל נוצרים במתקני מגזר הייצור שפכים תעשייתיים. שפכים תעשייתיים בתחנות כוח חופיות מנוצלים, לאחר טיפול, לשימוש חוזר לצרכי התחנה ואלו אשר אינם מנוצלים לשימוש חוזר מוזרמים לים בהתאם להיתרי הזרמה לים הניתנים לכל אתר מכוח החוק למניעת זיהום הים ממקורות יבשתיים.

במסגרת היתרי הזרמה לים לתחנות פרטניות, נדרשת החברה מעת לעת לשפר את האמצעים הקיימים במתקני הטיפול בשפכים באתרים השונים. הדבר יכול להיות כרוך בעלויות העלולות להיות משמעותיות.

לפרטים בדבר דרישות במסגרת הסדרה סביבתית משולבת (אינטגרטיבית) לכלל אתרי החברה, ראה סעיף 7.12.13.

הערכה זו הינה מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, אשר עשוי שלא להתממש או להתממש באופן אחר מהאופן אותו צופה החברה וזאת, בין היתר, בהתאם להחלטת המשרד להגנת הסביבה, כאמור בסעיף 7.12.13.

7.12.6 חומרים מסוכנים

החברה מחזיקה, משתמשת ומאחסנת חומרים מסוכנים באתרי תחנות הכוח. החברה מחזיקה בהיתרי רעלים כדין לצורך עיסוק בחומרים מסוכנים ומקום שהם חסרים היא פועלת להשגתם. החברה נוקטת בפעולות על מנת לעמוד בתנאי ההיתרים.

תנאים נוספים בהיתר הרעלים בעניין חוות מיכלים התקבלו באתרים רבים בחברה. התנאים קובעים, בין היתר, חובות ואיסורים שעניינם אופן תפעול ותחזוקת מיכלי הדלק בחוות מיכלים, ביצוע בדיקות אטימות, דרישות לעניין דיווח וטיפול באירועים סביבתיים, הפיכת תקן האב האמריקאי (API 2610) לתקן מחייב, חובות לעניין הכנת נהלים, וחובות לעניין אפיון המאצרות הקיימות בחוות המיכלים. החברה לומדת את משמעויות התנאים הנוספים, ואת השלכותיהם.

בדצמבר 2020 הופצה להערות טיוטת תנאים כלליים נוספים בהיתר רעלים, החברה העבירה הערותיה למשרד להגנת הסביבה. בנוסף התקבלו בחברה טיוטות של תנאים נוספים בהיתרי רעלים הנוגעים למערכת לגילוי גזים והגנה על מידע וסייבר, החברה העבירה הערותיה למשרד להגנת הסביבה.

7.12.7 אסבסט

על פי הוראות החוק למניעת מפגעי אסבסט נדרשה החברה, בין היתר, להסיר ולהטמין עד שנת 2021 את כל האסבסט הפריך אשר הותקן לצורך בידוד תרמי באתרים חיפה, אשכול ורדינג.

ביום 5 בנובמבר 2021 אושר חוק ההסדרים - פרק אנרגיה, אשר מאפשר את המשך השימוש באסבסט הפריך שהותקן לצורך בידוד תרמי בתחנת הכח רידינג, לתקופה המינימאלית הנדרשת ולא יאוחר מיום 3 ביוני 2032 וזאת בכפוף לקבלת האישורים הנדרשים וללוחות הזמנים המפורטים בתזכיר.

במהלך חודש יוני 2021 בוצע ניטור סיבי אסבסט בתחנת הכח אשכול כחלק מבדיקה פנימית שנערכה בחברה. תוצאות הניטור הראו נוכחות סיבי אסבסט ביחידות הייצור באשכול ג' ובאתרי הדלק. החברה עדכנה את המשרד ופעלה בהתאם להיתרי עבודה להסרת האסבסט שניתנו. עבודות האסבסט באתר הסתיימו.

ביום 29 בספטמבר 2021 התקבלה דרישת הממונה על האסבסט בהתאם לסעיף 9 לחוק האסבסט, הכוללת הוראות לביצוע פעולות ולמסירת מידע בהתייחס לתחנת הכח אשכול, לרבות מידע היסטורי וסקר אסבסט. החברה העבירה מידע וכן זומנה לשימוע בעניין זה, בסיומו הודיע המשרד לחברה כי ממכלול הנסיבות לא נמצא מקום לנקיטת צעדים נוספים כנגד החברה בגין אי קיום הוראות סעיף 5 לחוק בקשר עם האסבסט הפריך ביחידה ג' בתחנת הכוח אשכול.

7.12.8 תכנון ובניה

במסגרת פעילות הייצור כפופה החברה, בהיבטים הסביבתיים של פעילותה, בין היתר להוראות דיני התכנון והבניה. תחנות הכוח של החברה כפופות להוראות סביבתיות שונות הקבועות בתוכניות מתאר ובהיתרי בניה. עם מכירת פעילות ניהול המערכת לנגה, הועברה האחריות לביצוע חלק מהתכנון הסטטוטורי ותסקירי השפעה על הסביבה לנגה.

בנובמבר 2019 אושרה בממשלה תוכנית מתאר ארצית תמ"א 10/13 במסגרתה בוטלו הוראות סביבתיות העוסקות בתפעול תחנות הכוח ובאופן הפיקוח על תפעולן. כמו כן בוטלו הוראות התמ"א אות הקובעות את הדרג העליון והדרג המקצועי הארצי כגופי פיקוח על תחנות הכוח בהיבט הסביבתי.

ביום 27 בספטמבר 2021 אישרה הממשלה את החלטת ועדת השרים לענייני פנים, שירותים, תכנון ושלטון מקומי מיום 19 בספטמבר לאשר את תכנית תשתית לאומית מספר 81 – תכנית למקשרי דלק מצפון לנמל אשדוד. התוכנית מאפשרת את החלפתם של שני מקשרי הדלק הקיימים וכן שינוי תוואי צנרות הדלק שבאחריות החברה.

תחנת כוח רדינג

תכנית מתאר ארצית – תמ"א 10

בשנת 2014 התקבלה הוראת המועצה הארצית לתכנון ולבניה לערוך תכנית מתאר ארצית חדשה לשתי יחידות ייצור במחזור משולב (להלן: "התמ"א החדשה"). בהתאם לסעיף 5.א. להחלטת הממשלה בנושא הרפורמה, נקבע כי החברה תקדם באתר רדינג תכנון סטטוטורי (עד לרמת תכנית שניתן להוציא מכוחה היתרים, ועד בכלל) במטרה להביא להשלמת הליכי התכנון להקמת שתי

יחידות ייצור בטכנולוגיית מחזור משולב באמצעות גז טבעי ותחנת משנה. עוד נקבע כי החברה תגיש את המסמכים לאישור הפקדה, לרבות תסקיר השפעה על הסביבה, במועד התכנון הרלוונטי בתוך 18 חודשים מיום קבלת החלטת הממשלה כאמור. בחודש אוגוסט 2019 התקבלו בחברה הנחיות מעודכנות מהמשרד להגנת הסביבה לעניין עריכת תסקיר השפעה על הסביבה ביחס לתמ"א החדשה. החברה קיימה מגעים עם גורמי התכנון והרשויות השונים בנוגע להנחיות אלו, כאשר, כאמור לעיל, עם מכירת חלק מפעילות ניהול המערכת לנגה בחודש דצמבר 2020, הטיפול בנושא זה הועבר לנגה.

בשנת 2016 אושרה בממשלה תוכנית מתאר ארצית (חלקית) תמ"א 10/א/3 החלה על יחידות הייצור הקיימות באתר. תוכנית זו קובעת, בין היתר, את סיום הפעלת היחידות הקיימות עד ליום 1 בינואר 2021, שלביות הפסקת פעילות מתחמים מסוימים, הוראות מעבר ועוד.

בהתאם לתמ"א האמורה, נדרשה החברה, בין היתר, לבצע השקעות של פינוי, בינוי, שימור ועלויות סביבתיות באתר בהיקף כולל של מאות מיליוני שקלים. בנוסף, התמ"א כוללת שינוי ייעוד של הקרקע והפקעת שטחים מהחברה בסכומים אשר על פי הערכה ראשונית של החברה הינם סכומים מהותיים.

בחודש דצמבר 2021 אישרה המועצה הארצית לתכנון ובנייה את המשך הפעלת יחידות הייצור ברדינג ד' עד לינואר 2026, בהתאם למפורט בהחלטה.

חוק ההסדרים

ביום 5 בנובמבר 2021 אישרה הכנסת את חוק ההסדרים, אשר למיטב ידיעת החברה כולל, בין היתר, החלטות לשם היערכות למניעת פגיעה באספקת החשמל באזור גוש דן, ובכללן החלטות לדחיית מועדי סיום הפעלת אתר רדינג והקפאת הקמת שתי יחידות הייצור כאמור.

לפרטים בדבר רדינג והשינוי המבני, ראו ביאור 1 בדוחות הכספיים.

הסדר הנכסים

ביום 3 בינואר 2018 התקשרו החברה, המדינה, רשות מקרקעי ישראל ועיריית תל אביב בהסכמים ביחס להסדר הנכסים ("הסדר הנכסים"). במסגרת הסכמים אלו נקבעו, בין היתר, פעולות שימור, מימון עלויות בינוי ומסירת החזקה בשטחים ציבוריים בתחומי העיר תל אביב לעיריית תל אביב. לפרטים בדבר מרכיביו העיקריים של הסדר הנכסים, ראו ביאור 1 בדוחות הכספיים. חלק ממרכיבי הסדר הנכסים כוללים תמורה וכיסוי עלויות בגין נושאים כספיים הכרוכים במטלות שימור פינוי-בינוי ופינוי אתרים מכוחה של התמ"א. נושאים אשר לא כוסו במסגרת הסדר הנכסים, נכללו בפניה לרשות החשמל לצורך הכרה תעריפית וטרם זכו למענה.

מקשרים ימיים - רדינג

בחודש פברואר 2020 התקבלה בחברה החלטת המשרד להגנת הסביבה לפיה יש לפרק ולהוציא מהים את שלוש צנרות המקשרים הימיים ברדינג לכל אורכם. בהתאם לאמור, החברה מבצעת את העבודות הנדרשות להוצאת המקשרים ונמצאת בקשר עם המשרד להגנת הסביבה בנוגע לעדכון לוחות הזמנים ופועלת להוצאת המקשרים הימיים בל"ז שאושר.

קווי דלק יבשתיים - רדינג

החברה נמצאת בדיונים עם המשרד להגנת הסביבה בנוגע לאופן הטיפול בתשתיות במקטעי קווי צנרת הדלק היבשתיים היוצאים והנכנסים לתחנה. נכון למועד אישור הדוחות הכספיים, חלק מתוכניות הטיפול במקטעי צנרת ודיגומי קרקע אושרו. במסגרת מספר דיגומים שבוצעו באוקטובר 2020 וכן בינואר ובפברואר 2021, נמצאו סיבי אסבסט על גבי חלק מהקווים. החברה פועלת בתיאום עם המשרד להגנת הסביבה בעניין זה.

החברה החלה בעבודות להוצאת מקטעי קווי הדלק באזור שדה דב (מקטע המשתרע לאורך מאות מטרים). בכל הנוגע להמשך תוואי הקווים לכיוון מזרח (תוואי המשתרע לאורך מספר קילומטרים בכיוון תחנת הרכבת בבני ברק), החברה קיימה דיונים מול המשרד להגנת הסביבה ביחס לאופן ניהול הטיפול שיידרש בקווים. בהתאם לדיונים החברה עידכנה את הרשויות המקומיות הנוגעות בדבר, תוך הבהרה כי אין לתת אישורי חפירה בתוואי ובסמוך לו ללא תיאום מוקדם מראש. החברה נמצאת בתהליך מיפוי מדויק של הקווים וכן הציבה שילוט לאורך התוואי בתיאום עם הרשויות המקומיות.

בימים 7 ו-17 ביוני 2021 התקבלו בחברה מכתבים מאת ממונה מניעת זיהום מדלקים במשרד להגנת הסביבה, הכוללים דרישות הנוגעות לקווים אלו, לרבות דרישה לאיתור תשתיות, סימון, עריכת סיורים ופינוי. זאת, בין היתר, לצורך צמצום האפשרות לפגיעת צדדים שלישיים בקו והחשש כי בקו ימצאו שאריות דלק. לחברה השגות הנוגעות לדיון החל ביחס לקווים אלו, אותן העבירה לממונה ביום 20 ביולי 2021.

בהמשך לכך, התקבל בחברה מכתבו של מנהל מחוז תל אביב במשרד להגנת הסביבה, מיום 6 באוקטובר 2021, לפיו עמדת המשרד הינה כי תקנות המים (מניעת זיהום מים) (קווי דלק), התשס"ו - 2006 חלות על קווים אלו. במסגרת המכתב נדרשה החברה להעביר מידע ולנקוט פעולות שונות הנוגעות להשבתת הקווים. החברה העבירה מענה לפניה זו ביום 7 בנובמבר 2021.

למועד הדוח, אין ביכולתה של החברה להעריך אלו השלכות עשויות להיות על החברה, אם בכלל, בעניין זה. ככל שלעמדת המשרד להגנת הסביבה יידרש פינויים של הקווים בהמשך התוואי, עלולות להיות לכך השלכות מהותיות על החברה, וזאת בין היתר לאור אפשרות קיומו של אסבסט בקווים ובשים לב ללוחות הזמנים הקבועים בחוק האסבסט, אורכה של הצנרת, המורכבות בפינויה (שכן היא עוברת תחת שטחים ציבוריים ופרטיים שחלקם מאוכלסים) וכן לאור העובדה שאין בנמצא תיעוד על מיקומה המדויק.

האמור לעיל בדבר ההשלכות, העשויות לחול על החברה הינו בגדר מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, אשר עשוי שלא להתממש או להתממש באופן אחר מהאופן אותו החברה צופה, וזאת, בין היתר, בהתאם לתוצאות הדיגומים שייערכו בקווים אלו ובהתאם לעמדת המשרד להגנת הסביבה.

7.12.9

שמירת הסביבה החופית ומניעת זיהום ים

חוק שמירת הסביבה החופית אוסר, בין היתר, על פגיעה בסביבה החופית כהגדרתה בחוק (תחום של 300 מטרים מקו החוף), אלא אם כן ניתן לכך היתר כדין. במסגרת החוק הוקמה הוועדה לשמירת הסביבה החופית, אשר נדרשת לאישור תוכניות שונות בתחום הסביבה החופית. במסגרת החוק מוטלות לעתים על החברה דרישות ומגבלות על תכניות פיתוח של תחנות כוח חופיות.

חלק משמעותי ממתקני הייצור של החברה נמצאים לאורך רצועת חוף ים התיכון ולכן החברה נערכת הן למניעת זיהום הים בדלק, הן להגברת המוכנות שלה לאירועי זיהום ים והן להגנה על מתקניה מפני זיהום ים ממקור חיצוני.

בחודש ינואר 2017, בעקבות סדק שנוצר בצינור 24" במקשר הימי באשדוד, דלף לים שמן שטיפה אשר היה באותה שעה בצינור. החברה נקטה פעולות מידיות לטיפול באירוע ופעלה בהתאם להנחיות המשרד להגנת הסביבה בעניין זה. המשרד להגנת הסביבה החל בחקירה פלילית של האירוע. החברה נעזרה בחברות חיצוניות בינלאומיות העוסקות בבדיקות צינורות מסוג זה, כדי להעריך את התקופה בה ניתן יהיה להמשיך להשתמש בו, והעבירה את ממצאיהן והמלצותיהן למשרד להגנת הסביבה. בחודש ינואר 2021 התקבל מכתב המשרד להגנת הסביבה, לפיו עמדת המשרד שוללת המשך הפעלת הצינור הנוכחי מעבר לדצמבר 2022. עוד ציין המשרד כי על החברה לתכנן פעולות על מנת לבצע נטישה כראוי של הצינור ולקדם במקביל ובמידת הצורך חלופה. בהמשך לתכתובות עם המשרד להגנת הסביבה בעניין זה, התקבלה עמדתו החוזרת של המשרד להגנת הסביבה, לפיה באחריות החברה לדאוג לכך שצינור 24" הנוכחי יושבת, יוצא מהים, ויוחלף כולו עד סוף דצמבר 2022 ובמקביל, על החברה לדאוג למקשר תת ימי תקין וחדש לטובת המשך פעילות פז בית זיקוק אשדוד.

יצוין, כי במקביל לבדיקות המקשרים ותחזוקתם, נערכות עבודות לקידום תכנון ותוכנית מתאר להקמתם של שני צינורות ימיים חדשים בתוואי שונה וזאת בין היתר נוכח הקמתו של נמל הדרום.

ביום 31 במאי 2021 התקבלו בחברה תנאי איכות סביבה לרישיון העסק הזמני למקשרי הדלק הימיים באתר "אשכול". הכוללים דרישות שונות, לרבות דרישה להתקנת מערכת מיישוב אדים. בהמשך להשגה שהגישה החברה עודכנה הדרישה כך שהחברה תגיש להמשרד להגנת הסביבה תוך 60 יום מכניסת התנאים לתוקף תכנית ולוח זמנים להתקנה והפעלה של מתקן או אמצעי לטיפול בגזי פליטה. בחודש נובמבר 2021 התקבלו התנאים המעודכנים עליהם חתמה החברה עם הסתייגות לעניין מערכת מיישוב אדים. ביום 17 בינואר 2022 התקבלו בחברה תנאים נוספים להיתר הרעלים של אתר אשכול ביחס למקשר הימי, אשר כוללים תנאים חופפים ולעיתים סותרים את התנאים שניתנו ברישיון העסק. החברה העבירה הערותיה למשרד להגנת הסביבה בעניין זה.

למידע בדבר תכנית תשתית לאומית למקשרי דלק מצפון לנמל אשדוד ראו סעיף 7.12.8.

ביום 25 ביולי 2018 אותר כתם שמן בסמוך לבריכת ההשקטה של תחנת הכוח אשכול. הודעה הועברה למשרד להגנת הסביבה וננקטו פעולות מידיות לטיפול באירוע. ביום 1 ביולי 2020 התקבלה בחברה הודעת המשרד להגנת הסביבה, לפיה בכוונתו להטיל עיצום כספי לפי החוק למניעת זיהום ים בסך של כ- 2 מיליון שקל חדש. החברה העבירה את תגובתה לכוונה זו. ביום 9 באוגוסט 2021 התקבלה התייחסות המשרד, במסגרתה אושרה הפחתה בסכום העיצום הכספי, כך שיעמוד על כ- 1.6 מיליון שקל חדש. החברה שילמה את סכום הקנס המופחת כאמור.

בחודש ינואר 2021 התקבלה בחברה התראה על אי עמידה בתנאי היתר הזרמת מי תהום לים בתחנת הכוח אורות רבין. ההתראה כוללת טענות לחריגות מאמות המידה הקבועות בהיתר. לעמדת החברה מדובר ככל הנראה בחול אשר חדר לקו השאיבה. החברה העבירה התייחסותה למשרד להגנת הסביבה. נכון למועד פרסום הדוח טרם התקבלה תגובת המשרד להגנת הסביבה.

ביום 25 באוגוסט 2021 התקבלה בחברה התראה על זיהום חוף הים במוצא תעלת מי קירור יח' 3 ברוטנברג וחריגה מתנאי היתר ההזרמה לים. זאת בהמשך לכתם שנצפה על החול בסמוך לתעלת מי הקירור. במסגרת ההתראה התבקשה החברה להעביר מידע ולנקוט פעולות שונות. החברה העבירה תגובתה ביום 5 בספטמבר 2021. במסגרת זו טענה החברה, בין היתר, כי ההזרמות בוצעו בהתאם לתנאי ההיתר.

7.12.10

אפר פחם

במסגרת ייצור החשמל בתחנות הכוח הפחמיות "אורות רבין" ו"רוטנברג" נוצר אפר פחם. מאז שנת 1998, האפר שנוצר נמכר על-ידי החברה לשימושים בתעשיות הבנייה, התשתיות והחקלאות.

החל מחודש אוגוסט 2018 הוצאת אפר הפחם לשימושים מתבצעת עפ"י היתרי עיסוק באפר פחם של תחנות הכוח אורות רבין ורוטנברג, המתחדשים אחת לשנה.

מרבית יחידות הייצור של החברה פועלות מכוח רישיונות עסק אשר ניתנו לצמיתות ותנאים נלווים לרישיונות אשר מתעדכנים או מתחדשים מעת לעת. אלה נועדו להסדיר את פעילות יחידות הייצור ואתרי הייצור בכללותם, בין היתר, במטרה להקטין ולמנוע סיכונים ומפגעים סביבתיים. החברה פועלת להסדרת רישיונות העסק עבור יתר יחידות הייצור ועבור פריטים אחרים טעוני רישוי בהתאם להוראות הדין ודרישות הרשויות, כאשר הליך ההסדרה לגבי חלקם נמצא בשלבי אישור מתקדמים. הפעלת אתרי החברה או חלקם ללא רישיון עסק מהווה עבירה על חוק רישוי עסקים ועלולה להביא להפסקת פעילות העסק. לפירוט נוסף בדבר חוק רישוי עסקים ומצב רישוי הפריטים השונים הטעונים רישוי בחברה, ראה סעיף 23.7.

ביום 19 ביוני 2019 נערך שימוע לחברה במשרד להגנת הסביבה בשל טענות קיבוץ זיקים בעניין מפגעי ריח, אשר נטען כי נגרמו מאתר אחסון הפחם בתחנת הכוח רוטנברג המהווים הפרות לכאורה של היתר הפליטה של תחנת הכוח. במסגרת השימוע, טענה החברה, בין היתר, כי על פי בדיקות שנערכו בחברה, מקור הריח אינו בפעילות התחנה. ביולי 2019 התקבלה בחברה החלטת המשרד להגנת הסביבה, להמליץ על פתיחה בהליכי אכיפה כנגד החברה. נכון למועד פרסום הדוח לא ידוע לחברה על פתיחה בהליכי אכיפה כאמור.

הליך הרישוי האינטגרטיבי נועד לבחון באופן כולל את ההשפעות הסביבתיות של המפעל על הסביבה בכל ההיבטים (שפכים, אוויר, קרקע וכיו"ב) ולקבוע בהתאם תנאים פרטניים לכל מפעל בהתחשב בתנאיו הייחודיים ובאינטגרציה בין השפעות הסביבתיות השונות.

בהמשך לדרישת המשרד להגנת הסביבה, כחלק ממסמכי הבקשות להיתרי פליטה לאתרי הייצור, הוגשו גם מסמכים לבקשה לרישוי אינטגרטיבי. למיטב ידיעת החברה, בשלב זה הליך הרישוי האינטגרטיבי לא מקודם, ותנאים נוספים מטעם המשרד ביחס להיבטים הסביבתיים הרלוונטיים לכל סקטור בתעשייה יכולים להיות משולבים כתנאים נוספים ברישיון העסק או כתנאים נוספים בהיתר הרעלים.

ביום 6 בפברואר 2022 פורסם להערות הציבור תזכיר חוק לייעל הליכי רישוי סביבתי (תיקוני חקיקה), המבקש לתקן את הרישוי בחקיקה הסביבתית הקיימת. התיקון המוצע כולל מנגנון המאפשר מתן היתר סביבתי אחוד הכולל את דרישות היתרי פליטה, תנאים ברישיון העסק והיתרי רעלים. החברה העבירה את הערותיה לתזכיר החוק.

למועד הדוח, למיטב ידיעת החברה היא אינה חשופה לאירועים או עניינים מהותיים בקשר עם איכות הסביבה במגזר הייצור, אלא אם פורטו לעיל.

נגד החברה ומנהלים בה הוגשו בקשר עם מגזר הייצור הליכים משפטיים שונים, פליליים ואזרחיים, בטענות להפרת החוקים הסביבתיים. ההליכים הפליליים מתייחסים בעיקרם לזיהום מים וקרקע, מי ים ואוויר, ואלו שבירורם הסתיים לא היו כרוכים בקנסות מהותיים לחברה או למנהלים בה. למידע נוסף ראה ביאור 35 בדוחות הכספיים.

החברה רואה עצמה כאחראית וכמחויבת בנקיטת אמצעים להגנה על הסביבה וצמצום מפגעים סביבתיים לאורך שרשרת החשמל.

החברה פועלת על-פי מדיניות אסטרטגית וחזון סביבתי לשמירה על איכות סביבה מתוך אחריות לחברה ולסביבה, בראיה מקיימת ארוכת טווח וצופה פני עתיד, למזעור ההשלכות הסביבתיות הנובעות מפעילותה ולהובלה בתחום מניעת מפגעים והפחתת השפעות סביבתיות.

עקרונות המדיניות הסביבתית של החברה כוללים שילוב שיקולים סביבתיים בכל תחומי פעילותה ובכלל זה בתהליכי קבלת החלטות; תכנון ותפעול המתקנים; אימוץ אמות מידה סביבתיות מתקדמות מוכחות; שימוש מושכל בחומרי גלם ובמשאבי טבע ועידוד החיסכון בחשמל; צמצום ומחזור פסולת ותוצרי לוואי; שילוב שיקולים נופיים, מרחביים וסביבתיים בתכנון מתקנים חדשים ובתחזוקה של מתקנים קיימים; קיום דו-שיח פתוח ושקוף עם הציבור; פעילות משותפת עם גורמים סביבתיים, ממלכתיים וציבוריים ובינלאומיים, לרבות השתתפות במחקרים סביבתיים, בפיתוח ובייזום טכנולוגיות מתקדמות והטמעת ערכי סביבה בתרבות הארגונית.

להלן פירוט של השקעות החברה באיכות סביבה (הנתונים תואמים את תכנית הפיתוח והתפעול התקציבית):

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			מיליון שקל חדש, מחירים שוטפים (מנוכה מדידות מחדש)
במיליוני שקל חדש			
2019	2020	2021	
כ- 465	כ- 470	כ- 426	סך ההשקעה במתקני איכות סביבה
כ- 142	כ- 156	כ- 160	עלויות שוטפות (ללא פחת)

(א) השקעות במהלך 2021

בשנת 2021 השקיעה החברה כ- 406 מיליון שקל חדש, בהיבטי איכות סביבה במגזר הייצור (בנוסף סך של כ-20 מיליון שקל חדש במגזרי הולכה, חלוקה ובפרויקטים מיוחדים), בין היתר בהתקנת אמצעים להפחתת פליטות לאוויר בתחנות הכוח אורות רבין ורוטנברג (כגון "אמצעים ראשוניים", סולקנים והקמת מתקנים קטליטיים) ובהסבה לגז ביחידה 1 בתחנת הכוח רוטנברג.

בנוסף להשקעות הנ"ל הוציאה החברה בשנת 2021 במסגרת עלויות הפעלת תחנות הכוח והוצאות נלוות לדלקים, סכום של כ- 157 מיליון שקל חדש לצורך עמידה בדרישות הנובעות מהגנת הסביבה במערכת הייצור (ובנוסף, סך של כ-3 מיליון שקל חדש שאינם משויכים למערכת הייצור). להערכת החברה, העלויות הסביבתיות שהחברה נשאה בהן בשנת 2021 הושקעו ברובן במניעה עתידית ובהפחתת פגיעה בסביבה, והיתרה הושקעה בתיקון ושיקום הסביבה.

(ב) תקציב לשנת 2022

החברה מקצה בתקציבה כספים למטרת עמידה בתנאים וחוקים סביבתיים. לשנת 2022 הקציבה החברה במסגרת תקציבי התפעול והפיתוח השוטפים סך של כ- 780 מיליון שקל חדש (מנוכה מדידות מחדש ופחת) למטרות עמידה בדרישות הגנת הסביבה, ובין היתר, פעולות הגנה על החי והצומח, האוויר, הקרקע, מי תהום ומים עיליים, פינוי אסבסט, טיפול בשפכים, הפחתת רעשים, הגנה מפני קרינה וטיפול בפסולת.

(ג) תקציב הסבה לגז

במסגרת התקציב החמש שנתי אשר אושר בדירקטוריון בחודש דצמבר 2021, הקציבה החברה לנושא הסבת התחנות הפחמיות לגז סך של כ-1.1 מיליארדי שקל חדש, על סמך הערכה ראשונית. בשנת 2022 הוקצה סכום של כ-141.2 מיליון שקל חדש לפרויקט הסבה לגז. החלוקה הראשונית של התקציב על פני השנים התבססה על התוכנית הרב שנתית לתכנון לטווח ארוך וטרם הוכנה השקעה כוללת לפרויקט.

הערכות הנהלת החברה בדבר היקף ההשקעות הצפוי בתחום איכות הסביבה הינו מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוסס על תקציב ותוכניות העבודה של החברה. הערכות החברה ביחס להיקף ההשקעות הצפוי בתחום איכות הסביבה עשויות שלא להתממש או להתממש באופן חלקי או שונה מהערכתה, בין היתר, בשל גורמים אשר אינם בשליטת החברה, ובכלל זה שינוי בדרישות הרגולטוריות החלות על החברה, שינוי בהיקף פעילות הייצור של החברה והדלקים באמצעותם מייצרת החברה ואירועים נוספים לרבות כאלו הנבעים מהתממשות גורמי הסיכון של החברה.

7.13 הליכים משפטיים

לפרטים בדבר הליכים משפטיים תלויים ועומדים נוספים כנגד החברה, לרבות הליכים בגין מגזר הייצור, ראה ביאור 35 בדוחות הכספיים. לפרטים בדבר הליכים משפטיים בהם החברה היא התובעת בהליך ראה סעיף 25.

8.1 מידע כללי על מגזר ההולכה

8.1.1 מבנה תחום הפעילות ושינויים החלים בו

למועד פרסום הדוח, פעילות הולכת החשמל והשנאתו מתבצעת במסגרת רישיון שהחברה קיבלה בשנת 1997 "להולכה, לחלוקה, לאספקה, למכירה של חשמל ולסחר בו" ואשר מכונה על ידי החברה כ"רישיון כללי" ("הרישיון הכללי").

לחברה אין רישיון נפרד לפעילות במגזר ההולכה והפעילות מבוצעת על-פי נוסח הרישיון הכללי (שכאמור התייחס למספר פעילויות). לפרטים נוספים אודות הרישיון הכללי ראה סעיף 23.1.1.

בהתאם למתווה השינוי המבני, החברה תמשיך לפעול כספק שירות חיוני ותבצע את פעילויות ההולכה, בין היתר, בהתאם לרישיון ההולכה שיינתן לה ובהתאם לתוכנית הפיתוח למערכת ההולכה וההשנאה כפי שתאושר, מעת לעת, על ידי שר האנרגיה, בהסכמת שר האוצר ולאחר היוועצות ברשות החשמל. בנוסף, ובהמשך לעקרונות מדיניות השר, ביום 15 ביולי 2018 התקבל בחברה מכתבו של השר בו צוין כי מקובלת על השר עמדת הדרג המקצועי ברשות החשמל לפיה יש לקבוע את תוקף רישיונות החלוקה וההולכה שיינתנו לחברה ל-20 שנה לאור אופי פעילות החברה ולהשקעות ארוכות הטווח הנדרשות ממנה. יצוין, כי בהתאם למתווה השינוי המבני, בכל עת יהיה בתוקף רק רישיון אחד לפעילות ההולכה. לפרטים בדבר רישיון ההולכה שצפוי להינתן לחברה בהתאם למתווה השינוי המבני ותוקפו של רישיון כאמור, ראה סעיף 1.3 וביאור 1 הדוחות הכספיים.

במסגרת תחום פעילות זה, החשמל המיוצר על-ידי החברה ויצרני החשמל הפרטיים, מועבר על-ידי החברה באמצעות רשת ההולכה שלה. רשת ההולכה פרושה על פני כל מדינת ישראל והשטחים הנתונים תחת שלטונה מאז יוני 1967 (מזרח ירושלים והגדה המערבית) (בסעיף זה, מטעמי נוחות בלבד, "הארץ"). רשת ההולכה מורכבת מרשת מתח על (400 ק"ו) ומתח עליון (161 ק"ו) וכן מרשת ישנה 110 ק"ו בהיקף מצומצם להזנת צרכנים פרטיים. באמצעות רשתות ההולכה מועברת האנרגיה החשמלית מיחידות הייצור לתחנות המיתוג (תחנות במתח 400 ק"ו) ולתחנות המשנה הגדולות (תחנות במתח 161 ק"ו) ומתחנות המיתוג ותחנות המשנה הגדולות לתחנות משנה הפרושות ברחבי הארץ. בתחנות המיתוג והמשנה של החברה מבוצעת פעילות ההשנאה, המשנה את רמות מתח החשמל ממתח על למתח עליון (באמצעות שנאי קישור בתחנות מיתוג), וממתח עליון למתח גבוה (באמצעות שנאי הספק בתחנות המשנה). הולכת החשמל במתח על ועליון מאפשרת העברת אנרגיה בין תחנות הכוח המייצרות את האנרגיה לבין תחנות המיתוג והמשנה שבמגזר ההולכה באיבודים נמוכים יחסית. לאחר השנאה למתח גבוה (רשת חלוקה), מועברת האנרגיה אל צרכני מתח גבוה ובאמצעות שנאי רשת לצרכני מתח נמוך. לפרטים על מגזר החלוקה ראה סעיף 9. חלק מלקוחות החברה הינם לקוחות מתח עליון, הכוללים בעיקר צרכנים גדולים דוגמת מפעלי תעשייה, חברת מקורות, מתקני התפלה ועוד (ראה סעיף 12). ביצוע פעילות במסגרת מגזר הולכת האנרגיה החשמלית, כוללת גם תפעול, תחזוקה וטיפול בתקלות.

לחברה שלושה סוגים של תחנות משנה: (1) קבועות; (2) ארעיות; ו- (3) ניידות. תחנות המשנה הניידות המוצבות באתרים שונים בסמיכות למרכז העומס או באתרי תחנות משנה קיימות, בדרך כלל עד הקמת תחנת משנה קבועה באזור, לתקופה (ברמת התכנון) של בין חמש לעשר שנים. בנוסף, קיימות תחנות משנה פרטיות המחולקות ל-2 סוגים:

- תחנות משנה חדשות שהינן בבעלות צרכן או יצרן במתח עליון או מתח על. כאשר האחריות התפעולית והתחזוקתית במתח עליון ובמתח על בתחנות אלה חלה על חברת חשמל.
- תחנות משנה ישנות שהינן בבעלות צרכן במתח עליון (מאפשרת גם קליטת יצרן פרטי לאחר בדיקה והתאמת תחנת המשנה הפרטית לתנאים החדשים).

בהתאם למתווה השינוי המבני ולמכירת פעילות ניהול המערכת לנגה בנובמבר 2021 כחלק מיישומו של השינוי המבני, החברה מבצעת פיקוח הולכה לצורך תפעול ובקרה של מערכת ההולכה וההשנאה. הפיקוח מתבצע באמצעות מערכת פיקוח הולכה של החברה (TMS). יחידת פיקוח הולכה, אשר הוקמה בשלהי שנת 2019, כוללת מערך פיקוח הולכה אשר מנהל, מתפעל ומבקש את מערכת ההולכה וההשנאה.

בנוסף, בהתאם להחלטת הממשלה בנושא הרפורמה, מתכננת החברה להקים ולתפעל מתקני אגירת אנרגיה בתוך התשתית הפיסית ברשת ההולכה. לפרטים נוספים בדבר השינוי המבני, לרבות בדבר הקמתו של מערך פיקוח הולכה, ראה סעיף 1.3 וביאור 1 הדוחות הכספיים.

8.1.2 מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על תחום הפעילות

פעילות החברה במגזר ההולכה, בדומה לשאר תחומי פעילותה, כפופה להוראות חקיקה, כגון אלו הקבועות בהוראות חוק משק החשמל, חוק החשמל, התשי"ד-1954 ותקנותיו, כללים ותקנות שהוצאו על ידי משרד האנרגיה ובספר אמות המידה המתפרסם על-ידי רשות החשמל, לאילוצים הקשורים בנושאי רישוי ודרישות להיתרים מרשויות ומשרדים ממשלתיים שונים כגון רשות החשמל, משרד האנרגיה והמשרד להגנת הסביבה, ולתוכנית הפיתוח במשק החשמל, המאושרת על-ידי שר האנרגיה והאוצר בהתייעצות עם רשות החשמל מכוח סמכותם שבסעיף 19(א) לחוק משק החשמל.

בהתאם למתווה השינוי המבני, החברה תמשיך לפעול כספק שירות חיוני ותבצע את פעילות ההולכה בהתאם לרישיון ההולכה שיינתן לה ובהתאם לתוכנית הפיתוח למערכת ההולכה שתוכנן על ידי בעל רישיון ניהול המערכת וכפי שתאושר על ידי שר האנרגיה, בהסכמת שר האוצר ולאחר היוועצות ברשות החשמל, זאת במידה שבעל רישיון ניהול המערכת נדרש להכנת תוכנית פיתוח כזו בהתאם לסעיף 19(א) לחוק משק החשמל. לפני הגשת תוכנית פיתוח כאמור, קיימת חובת היוועצות של בעל רישיון ניהול המערכת עם בעל רישיון הולכה בנוגע ללוחות הזמנים לביצוע הפעולות הכלולות בתוכנית ולחלופות לפעולות אלה. ככל שהתגלעו חילוקי דעות בין בעלי הרישיונות האמורים לגבי ההיתכנות לביצוע הפעולות, ובכלל זה ההיתכנות לביצוען בלוחות הזמנים כאמור, יגיש בעל רישיון ניהול המערכת לשר האנרגיה, נוסף על תוכנית הפיתוח כאמור שערך, גם את עמדת בעל רישיון ההולכה במחלוקת. בנוסף יציין שר האנרגיה, בפנייתו לרשות החשמל ולשר האוצר, את המחלוקת, ויעביר להם את העמדות כפי

שהוגשו לו. בנוסף, בהתאם לסעיף 19(א3) לחוק משק החשמל, החברה כבועה כבעל רישיון חלוקה תערוך את תכנית הפיתוח המשמשת לחלוקה ותגישה לאישור שר האנרגיה בהסכמת שר האוצר ולאחר היוועצות ברשות החשמל, התוכנית תוכן בהתאם להנחיות בעל רישיון לניהול המערכת לעניין נקודות החיבור והשפעות הגומלין בין מערכת ההולכה למערכת החלוקה. לפרטים נוספים בדבר מגזר החלוקה, ראה סעיף 9.1.2.

לפרטים נוספים בדבר השינוי המבני בקשר עם מגזר ההולכה, ובכלל זה לפרטים בדבר התיקון לחוק משק החשמל, אשר כולל, בין היתר, תיקונים לתוקפם של רישיונות החברה לרבות הרישיון הכללי, וכן לפרטים בדבר רישיון ההולכה שניתן לחברה במסגרת יישום השינוי המבני ותוקפו של רישיון כאמור, ראה סעיף 1.3 וביאור 1 הדוחות הכספיים.

לפירוט בדבר מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על כלל פעילות החברה ראה סעיף 23. לפרטים אודות תעריף החשמל במגזרי הייצור, ההולכה וההשנאה והחלוקה, ראה סעיפים 7.11, 8.10, 9.10.

8.1.3 שינויים בהיקף הפעילות בתחום וברווחיות

להלן המגמות והשינויים העיקריים אשר עשויים להשפיע על היקף פעילות ההולכה וההשנאה:

- (א) בהתאם למתווה השינוי המבני, החברה תמשיך לפעול כספק שירות חיוני ותבצע את פעילויות ההולכה בהתאם לרישיון ההולכה שניתן לה ובהתאם לתוכנית הפיתוח למערכת ההולכה וההשנאה כפי שתאושר. לפרטים נוספים בדבר השינוי המבני בקשר עם מגזר ההולכה, וכן לפרטים בדבר התיקון לחוק משק החשמל, אשר כולל, בין היתר, תיקונים לתוקפם של רישיונות החברה לרבות הרישיון הכללי, וכן לפרטים בדבר רישיון ההולכה שניתן לחברה במסגרת יישום השינוי המבני ותוקפו של רישיון כאמור, ראה סעיף 1.3 וביאור 1 הדוחות הכספיים.
- (ב) עקב הגדלת כושר הייצור במשק, בין אם בידי יח"פים ובין אם בידי החברה, כניסת אנרגיות מתחדשות והגידול ברזרבה⁶⁷ של יכולת ייצור החשמל, החברה נדרשת להקים תחנות מיתוג, תחנות משנה וקווי מתח על ומתח עליון נוספים, כמו גם לשדרג צירי הולכת חשמל קיימים לחזקים יותר. לפרטים נוספים בדבר יעדי אנרגיות מתחדשות ראה ביאור 1 הדוחות הכספיים.
- (ג) החברה צופה, כי עקב העלייה המתמדת בביקושים לחשמל היא תידרש לבנות תחנות משנה נוספות ולהגדיל השנאה בתחנות מיתוג ומשנה קיימות.
- (ד) עקב הדרישות הסביבתיות המחמירות והשטחים המוגבלים בערים צפויה החברה לבנות תחנות משנה פנימיות (דהיינו, תחנה שבה כל הציוד החשמלי נמצא בתוך מבנה ומבודד בגז) בהיקף גדול יותר. בנוסף, קיימות דרישות של גורמים חיצוניים להטמנת קווי הולכה עיליים לתת קרקעיים או הסטת קוויים קיימים במסגרת מדיניות "הימנעות נבונה", שהיא יישום אמצעים סבירים לצמצום רמות שדות מגנטיים היכן שהדבר ניתן.
- (ה) הקמת מספר גדול יותר של תחנות מיתוג ומשנה פרטיות על-ידי יצרני חשמל פרטיים ולקוחות מתח עליון ועל תוביל להשקעה גדולה יותר של החברה בהכנסה לניצול של מתקני היצרן ו/או הצרכן הפרטי, לבדיקות ולתחזוקה. זאת לאור היות החברה ספק שירות חיוני בתחום ההולכה.
- (ו) ייצור מבזר מייצר אתגרים הקשורים לזרימות הספק במערכת ההשנאה, ליצירת משטרי תפעול שונים, בתלות במשטר העבודה של הייצור (כגון: יום /לילה).
- (ז) גידול בהשקעות החברה בתחום חידוש הציוד והחלפת מבדדים בתחנות.
- (ח) שינויים באמות המידה לרמה, לטיב ולאיכות השירות שנותן בעל רישיון ספק חיוני בתחום ההולכה, הנקבעות על-ידי רשות החשמל, עלולים לחייב את החברה בתשלומים גבוהים יותר כשיפוי ליצרני חשמל ולצרכנים המחוברים לרשתות מתח עליון. יישום אמת מידה במתח עליון עלול להשית על החברה קנסות בגין אי עמידה בלוח הזמנים הקבוע לחיבור יצרן חדש או אי אספקת חשמל מסיבות שונות.
- (ט) הטמנת קווי מתח עליון 161 ק"ו בהתאם לתוכנית מתאר (תמ"א) עקב דרישת מנהלת התכנון במשרד האוצר, מאריכה את משך הקמתם של קווי מתח עליון.
- (י) דרישות איכות הסביבה בנוגע לקרינה אלקטרומגנטית והקושי להשיג פרודורי קוויים צפויים יעלו את היקף הכבלים התת קרקעיים במתח עליון ועל.
- (יא) דרישות הנבעות מחוקים, תקנים ודרישות ונהלי גופי המדינה עשויות להגדיל את הוצאות החברה בתחום פעילות זה.
- (יב) במסגרת החלטת הממשלה לקליטת 1,600 מגה-וואט של אנרגיה לא קונבנציונלית לרשת (מתקני PV), החברה נערכת ליישום תכנית רב-שנתית להתקנת ושדרוג שנאי הספק בתחנות משנה ושדרוג מעגלי הולכה ברשת 161 ק"ו.

⁶⁷ הכוונה להפרש בין יכולת הייצור לבין הביקוש לחשמל באותה עת על-ידי הצרכנים.

שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על תחום הפעילות

8.1.4

להלן השינויים הטכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על תחום הפעילות ואשר החברה החלה בתהליך ליישומם:

- (א) שינוי תצורת תקשורת הבא לידי ביטוי בהפרדת תשתית, נוכח שינוי מבני, לצורך העברת מידע ממערכות החברה לפקוח הולכה, פקוח חלוקה ולניהול המערכת. בנוסף, מתבצע שדרוג ציוד ישן בתחנות הקיימות.
- (ב) החלפות שנאים בתחמ"ש קיימות לשנאים חדשים בהספקים של 50-75 מגה וולט אמפר לרבות הציוד הנלווה.
- (ג) הוספת אמצעי אגירת אנרגיה בטכנולוגיות שונות.
- (ד) הכנסת טכנולוגיות חדשות בתחום ההולכה כגון תיילים בעלי יכולת הולכת אנרגיה גבוהה, משקל קטן יחסית ובעלי יכולת תרמית גבוהה בהשוואה לתיל רגיל באותו שטח חתך המשמשים להגדלת יכולת ההולכה, בקווי ההולכה הקיימים כדי למנוע הקמת קווים חדשים.
- (ה) ציוד לאבטחת מידע בתחום המחשוב והתקשורת לתחנות משנה.
- (ו) תפעול מערכת פיקוח הולכה באמצעות קליטת מערכת GE-TMS בפיקוח הולכה אשר מחליפה את מערכת EMS של יחידת ניהול המערכת, שיצאה מהחברה בנובמבר 2021.
- (ז) תחמ"ש ניידות חדשות בהספק של 30 מגה וולט אמפר.
- (ח) התקנת מגבילי זרם קצר ברשתות מתח גבוה, הנובעת מזרמי קצר הנגרמים ממערכת ההולכה וההשנאה וממתקני ייצור מבזרים ברשת החלוקה.

גורמי ההצלחה הקריטיים של תחום הפעילות והשינויים החלים בהם

8.1.5

להערכת החברה, ההצלחה העסקית של מגזר ההולכה תלויה בעיקר ביכולתה של החברה לבצע את ההשקעות הנדרשות במגזר זה על פי תכנית הפיתוח, וכן ברמת הביקוש לחשמל, בעלויות התחזוקה והתפעול של מתקני ההולכה וההשנאה, בפרויקט חידוש הציוד, במקצועיות אנשיה לעמידה בתחזוקת מתקני הולכה והשנאה, בהכרה בסך העלויות הדרושות להולכת החשמל והשנאתו במסגרת תעריף החשמל וביכולת מגזר ההולכה להתיעל הן מבחינה מבנית והן מבחינה טכנולוגית.

חסמי הכניסה והיציאה העיקריים של תחום הפעילות ושינויים החלים בהם

8.1.6

(א) חסמי כניסה

להערכת החברה, חסם הכניסה העיקרי בתחום הפעילות הינו הצורך בקבלת רישיון הולכה על פי חוק משק החשמל. בהתאם לתיקון לחוק, רישיון הולכה יינתן רק לחברה ממשלתית ובכל עת יהיה בתוקף רק רישיון אחד לפעילות זו. כאמור לעיל, במסגרת מתווה השינוי המבני נקבע כי החברה תבצע את פעילויות ההולכה בהתאם לרישיון ההולכה שיינתן לה ובהתאם לתוכנית הפיתוח למערכת ההולכה וההשנאה כפי שתאושר.

(ב) חסמי יציאה

הרגולציה המסדירה את פעילות החברה וכן היותה בעלת "רישיון ספק שירות חיוני", על פי חוק משק החשמל והוראות רישיונותיה, המחייב אותה להוליך את החשמל לכלל הציבור, באמינות וביעילות, לפי תנאי רישיונה, הינם החסמים העיקריים המונעים יציאה מתחום הפעילות.

מבנה התחרות בתחום הפעילות ושינויים החלים בו

8.1.7

למועד הדוח, החברה פועלת כמונופול בתחום ההולכה של החשמל ואין לה מתחרים. בנוסף, החברה מחויבת לאפשר ליצרני חשמל פרטיים שימוש במערכת ההולכה שלה. לפרטים ראה סעיף 7.4.

לא קיים מוצר חלופי למערכת ההולכה וההשנאה של החברה.

מוצרים ושירותים**8.2**

שירותים בתחום ההולכה ניתנים ללקוחות מתח עליון (יצרנים פרטיים ו-10 צרכנים גדולים כגון מפעלי ים המלח, מתקני התפלה) ולאגפי הרשת של החברה (מערכת החלוקה שמוכרת חשמל במתח גבוה ובמתח נמוך לצרכני מדינת ישראל). הצרכן הסופי משלם עבור מרכיב ההולכה בתעריף הכללי שנקבע על-ידי רשות החשמל (לפרטים נוספים ראה סעיף 10).

בנוסף, בהתאם לספר אמות המידה החברה מספקת גם שירותי הכנסה לניצול, תחזוקה ותפעול בתחמ"שים של יח"פים בכל הנוגע לחיבור במתח עליון ומתח על.

פילוח הכנסות מוצרים ושירותים**8.3**

לפרטים בדבר הכנסות החברה ממכירות חשמל ששויכו למגזר ההולכה בשנת 2021, ראה ביאור 36 בדוחות הכספיים.

תחרות**8.4**

(א) היקף התחרות

בהתאם לשינוי המבני, החברה תמשיך לפעול כספק שירות חיוני במגזרי הרשת ותמשיך להקים, לתחזק ולתפעל את מתקני הרשת, כך שרוב היח"פים ימשיכו להשתמש ברשת ההולכה ו/או החלוקה של החברה. יחד עם זאת, בשנים הקרובות צפוי גידול בייצור עצמי מבזר, של יצרנים וצרכנים אשר חלקם לא צפויים להשתמש ברשתות ההולכה והחלוקה של החברה. עם זאת, לאור המעבר למבנה תעריפים של קיבולת ואנרגיה, כל עוד אותם יצרנים עצמיים יהיו מחוברים לרשת החשמל, הם יהיו מחויבים בתשלום בגין קיבולת הרשת ותעריף מערכתיות, בהיקף חלקי, וכפי שייקבע על-ידי רשות החשמל מעת לעת. לפרטים בדבר השינוי המבני ראה סעיף 1.3 וביאור 1 בדוחות הכספיים.

(ב) השפעת התחרות על רווחיות החברה במגזר ההולכה

החברה צפויה להגדיל באופן משמעותי את היקף ההשקעות ברשת. בהתאם לכך, ולאור אופן קביעת התעריפים במסגרת בסיס תעריפי הרשת משנת 2018, לפיו ההכרה התעריפית הינה בהתאם להיקף ההשקעות המבוצעות על ידי החברה, התשואה להון עצמי הנגזרת מנכסים ורווחיות החברה במגזר זה צפויים לגדול אף הם. על פי בסיס התעריפים למגזרי הרשת שנכנס לתוקף ביום 8 בינואר 2018, ההשקעות מוכרות בהתאם להיקף ההשקעות בפועל על פי מחירון נורמטיבי ועלויות התפעול מוכרות בהתאם לתפוקות בפועל. בנוסף, חל שינוי במבנה התעריף בצורת תמחור לפי רכיבי אנרגיה וגודל חיבור. לעמדת החברה, מבנה תעריף זה מתאים יותר לשינויים המתרחשים במשק החשמל ומצמצם את חשיפת החברה, הנובעת מהרחבת הייצור העצמי של היצרנים הפרטיים.

לפרטים בדבר בסיס תעריף הרשת לשנים 2018-2022, ראה ביאור 3 בדוחות הכספיים.

האמור לעיל בדבר המגמות והשינויים העיקריים אשר עשויים להשפיע על היקף הפעילות בתחום ורווחיותו מהווה מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוסס על הערכות ותחזיות של החברה למועד הדוח ואין וודאות כי יתממש, כולו או חלקו, באופן האמור או באופן אחר ועשוי להתממש באופן שונה מהותית, בין היתר, בשל נסיבות שאינן תלויות בחברה בלבד כגון: שינויים ברגולציה החלה על תחום הפעילות, שינויים בביקוש לחשמל, כניסתם לפעילות של יצרני חשמל פרטיים ותלות בגורמים חיצוניים.

להלן פירוט אורך מעגלי ההולכה⁶⁸ של החברה:

מועד	קווי 400 קילו וולט ("ק"ו") ק"מ מעגל	קווי 161 ק"ו עיליים ק"מ מעגל	קווי 115 ק"ו ק"מ מעגל	161 ק"ו תת-קרקעי ⁶⁹ ק"מ מעגל
31.12.2021	777.6	4,789.2	41.5	157.8
31.12.2020	777.6	4,747.7	41.5	147.9

נכון ליום 31 בדצמבר 2021 הספק מותקן בשנאי קישור⁷⁰ 161/400 קילו-וולט עמד על 12,945 מגה וולט אמפר, ללא שינוי מאשקד.

כמו כן החברה בשלבי הקמה שונים של רשת מתח על ועליון שנבנתה במשך שנת 2021, אך עדיין לא חושמלה (ולכן אינה חלקה מהמצאי – כמופיע בטבלה לעיל):

נתוני פרויקטים ועבודות שבוצעו ב- 2021 וטרם הסתיימו			
נתונים	400 ק"ו	161 ק"ו עילי	161 ק"ו תת-קרקעי
סה"כ ק"מ מעגל בהקמה, שטרם הסתיימו בשנת 2021	92.5	132.3	12.0
הערכת החברה בדבר שיעור השלמה בשנת 2021 לפי מדידה פיזית מתוך הפרויקטים שביצעה החברה	24%	28%	38%

נכון ליום 31 בדצמבר 2021, יכולת ההשנאה המותקנת הייתה כ- 18,815 מגה וולט אמפר לעומת יכולת השנאה מותקנת של כ- 18,420 מגה וולט אמפר, נכון ליום 31 בדצמבר 2020.

בטבלה להלן מוצגים מספר תחנות מיתוג ("תחמ"ג", הכוללות גם תחנות משנה) ומספר תחמ"ש, של החברה, נכון ליום 31 בדצמבר בשנים 2021 ו-2020:

שנה	סוג תחנת משנה		
	תחמ"ג	תחמ"ש	סה"כ
31.12.2021	11	148	159
31.12.2020	11	149	160

השינויים המהותיים במערכת ההולכה וההשנאה אשר התרחשו בשנת 2021 הינם: התקנת תוספת השנאה בתחמ"ש איילון במקום

השנאה בתחמ"ש ת"א מזרח ופרוקה. הכנסה לפעולה של לקוחות פרטיים (יצרנים וצרכנים), תוספת השנאה והחלפת שנאים מ 33 ל 50 מגה וולט אמפר בתחנות משנה של החברה.

⁶⁸ ככלל, בין שני עמודי חשמל יש יותר מקו הולכה אחד המכונה "מעגל" ונמדד בק"מ.

⁶⁹ תת-קרקעי.

⁷⁰ שנאי קישור משנה רמות מתח בתוך מערכת ההולכה (מ- 400 ק"ו ל- 161 ק"ו).

⁷¹ מערכת ההולכה בנויה משלוש (3) רמות מתח: (1) מתח על - 400 ק"ו; (2) מערכת מתח עליון 161 ק"ו ו- (3) מערכת מתח עליון 115 ק"ו (מערכת ישנה שהשימוש בה הולך ופוחת).

לפירוט בדבר נכסים המשמשים את החברה בתחומי פעילותה, לרבות בתחום ההולכה וההשנאה, ראה סעיף 7.6.1.

להלן פירוט תחנות המיתוג ותחנות המשנה הגדולות, המשמשות את מגזר ההולכה, באתרים שונים:

שם האתר	מיקום	מהות	מהות הזכויות
*קיסריה	קיסריה	תחנת מיתוג	חכירת משנה מהקרן לפיתוח קיסריה עד שנת 2048.
**צפית	ליד כפר מנחם	תחנת מיתוג	חכירה עד שנת 2053.
*פתח תקווה	ליד צומת מורשה	תחנת מיתוג	בעלות.
*זבולון	כפר חסידים	תחנת מיתוג	הסכם פיתוח עם רמ"י עד שנת 2000 עם זכות לקבלת חכירה. טרם נחתם הסכם חכירה.
*גן שורק	ראשון לציון	תחנת מיתוג	בחודש פברואר 2021 נחתם הסכם חכירה עם רמ"י. הסכם החכירה עד לשנת 2068.
*אבן ספיר	דר'-מע' למושב אבן ספיר	תחנת מיתוג	חכירה עד 2040.
**גזר	ליד רמלה	תחנת מיתוג	חכירה עד 13.1.2046.
רמת חובב	רמת חובב	תחנת מיתוג	חוזי חכירה עד 2028/2029. מתבצע הליך של התאמת החוזים למכירה אשר בוצעה במסגרת הרפורמה.
***חגית + עין תות	ליד מחלף עין תות	תחנת מיתוג	327 דונם בחכירה עד 2051. היתר בבעלות.
יבנה + ניר גלים	צומת אשדוד	תחנת משנה גדולה	17.6 דונם בחכירה עד 2023. היתר בבעלות.
קישון	נשר	תחנת משנה גדולה	חכירה עד 2058.
אלון תבור	איזור תעשייה אלון תבור	תחנת משנה גדולה	חכירה עד 2039.
*ירקון (עתידיים)	ת"א, רמת החייל	תחנת משנה גדולה יצאה מניצול במהלך 2016. מתקני ההשנאה החדשים ממוקמים בתוך תחנת המיתוג החדשה המצויה בהקמה באתר	כ- 25 דונם בבעלות. עוד כ- 12 דונם בחזקה.
איילון (גנות)	מחלף גנות	תחנות מיתוג	חכירה עד 2061 (עסקה אושרה ברמ"י ובחברה, אתר בהקמה, חוזה הונפק, נחתם בחברה והועבר לחתימת רמ"י).

* האתר כולל תחמ"ש.

** שטח תחנות המיתוג ותחנות המשנה הגדולות המופיעות לעיל כולל תחמ"ש והינו כלול בשטח האתר של תחנות הכוח הרלוונטית, כפי שמופיע בסעיף 7.6.

*** שטחי תחנות המיתוג הנ"ל כלולים בשטח האתר של תחנת הכוח "חגית", כפי שמופיע בסעיף 7.6.

קיימות שתי תחמ"ש נוספות שמצויות בתחום תחנות כוח. למידע נוסף ראה סעיף 7.6.

בנוסף לתחנות המיתוג המפורטות לעיל, כולל מגזר ההולכה כ-110 אתרי תחנות משנה קבועות עצמאיות (שלא בתוך תחנות כוח או תחנות מיתוג), כ-30 אתרי תחמ"ש עתידיות או בשלבי הקמה, כ-12 אתרי תחנות משנה ארעיות עצמאיות וכ-17 אתרי תחנות משנה ניידות פעילות עצמאיות (שלא בשטחי תחנות כוח ו/או תחנות מיתוג ו/או אתרי תחמ"ש קבועות או ארעיות) הפזורות ברחבי ישראל.

8.7.1 אופן קביעת תוכניות הפיתוח של מגזר ההולכה

החל מיום 1 בדצמבר 2020, מועד מכירת חלק מפעילות ניהול המערכת (פעילות תפ"ט וחלק מפעילות המחלקה לסטטיסטיקה ולחקר שווקים) מהחברה לחברת נגה, החובה להגשת תכנית פיתוח רב שנתית חלה על נגה.

ביום 22 בפברואר 2019 אישר שר האנרגיה, לאחר התייעצות עם רשות החשמל ובהסכמת שר האוצר, את תכנית הפיתוח למערכת ההולכה וההשנאה לשנים 2018-2022. התוכנית כוללת, בין היתר, הקמה של פרויקטים חדשים ופרויקטים הכוללים הרחבות ושיפורים של המערכת הקיימת, וזאת לצורך התאמת מערכת ההולכה וההשנאה לצורכי משק החשמל, תוך התחשבות בזמינות האתרים, וביכולת החברה למימוש פרויקטים.

למיטב ידיעת החברה, בחודש ינואר 2021, הגישה חברת נגה לרשות החשמל ולאישור שרת האנרגיה, לאחר תיאום מול חברת החשמל, כבעלת רישיון הולכה, תכנית פיתוח עד לשנת 2030 בראייה של יעדי הממשלה בתחומי אנרגיה מתחדשת. לפרטים נוספים ראה ב"אור 1ג בדוחות הכספיים. למועד פרסום הדוח, ולמיטב ידיעת החברה, טרם התקבל אישור רשות החברות והשרה לתכנית כאמור.

ברישיון שניתן לחברת נגה נקבע כי בעל רישיון לניהול המערכת יגיש תכנית פיתוח למגזרי הייצור וההולכה לפי חוק משק החשמל. במגזר ההולכה, התכנית תכלול, בין היתר, הקמה ושדרוג של מעגלי מתח על-עליון ועליון, תחנות מיתוג וכן תחנות משנה ולוחות זמנים לביצוע. החברה כבעלת רישיון הולכה נדרשת לפעול לפי תכנית הפיתוח לרשת ההולכה שהוכנה על ידי בעל רישיון לניהול המערכת ואשר אושרה על ידי שר האנרגיה (בהתייעצות עם רשות החשמל ובהסכמת שר האוצר).

בהתאם לתיקון לחוק, החברה תמשיך לפעול כספק שירות חיוני ותבצע את פעילויות ההולכה בהתאם לרישיון ההולכה שניתן לה ובהתאם לתוכנית הפיתוח למערכת ההולכה וההשנאה שהינה, כאמור לעיל, באחריות חברת נגה, כפי שתאושר ע"י שר האנרגיה, בהסכמת שר האוצר ולאחר היוועצות ברשות החשמל. לפרטים נוספים בדבר השינוי המבני בקשר עם מגזר ההולכה, ראה סעיף 1.3 וביאור 1ה4 בדוחות הכספיים.

לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, בתאריך 7 במרץ 2022 פרסמה רשות החשמל הצעת החלטה לשימוע לעניין חובת היוועצות בנושא עדכון תכנית הפיתוח למערכת המסירה: אספקת חשמל לגוש דן. לפי הצעת ההחלטה, הרשות ממליצה לעדכן את תכנית הפיתוח המאושרת למערכת המסירה לשנים 2018 – 2022 ולקבוע תכנית פיתוח לאחר שנת 2022 למערכת המסירה הנחוצה לצורך אספקת חשמל לגוש דן כמענה להתפתחות הביקוש הצפויה באזור זה, בהתאם ללוחות הזמנים המפורטים בהחלטה.

8.7.2 הנחות ומגבלות עיקריות בבסיס תוכנית הפיתוח

כלל, תוכנית הפיתוח מבוססת על: (א) פריסה גיאוגרפית של העומס, התואמת את תחזית הביקוש הארצי; (ב) תוכנית פיתוח מערכת הייצור לרבות יצרני חשמל פרטיים-עמידה ביעדי ממשלה; (ג) קריטריוני התכנון; (ד) יישום טכנולוגיות מתקדמות ומוכחות במערכת ההולכה וההשנאה; (ה) ניתוח סיכויי מימוש של הפרויקטים; ו-(ו) התחשבות במכלול האילוצים.

מטרת תוכנית הפיתוח הינה להתאים את מערכת ההולכה וההשנאה לצורכי המשק הלאומי, תוך צמצום עלויות ומזעור משאבי הקרקע, בהתאם לרמת האמינות והאיכות של החשמל שנקבעה בתיאום עם משרד האנרגיה. התוכנית נבנית בהתחשב באי ודאויות ואילוצים טכנוניים, קרקעיים, סביבתיים רגולטוריים וכלכליים והשלכותיהם על יכולת יישום התוכנית.

כאמור לעיל, תוכנית הפיתוח שהוכנה על ידי החברה, ואושרה בפברואר 2019 על ידי שר האנרגיה, הינה בתוקף עד לשנת 2022. הכנת תוכנית הפיתוח לשנת 2023 ואילך הינה, כאמור לעיל, באחריות חברת נגה אשר אליה הועברה אחריות זו החל מיום 1 בדצמבר 2020.

8.7.3 פיתוח מערכת ההולכה

בהתאם לתוכנית הפיתוח של החברה, בשנים 2022-2026 מתכננת החברה להוסיף למערכת ההולכה במתח על-עליון (400 ק"ו) כ- 779 ק"מ מעגל, מותנה בסיום הליכים סטטוטוריים לאישור הקווים.

בשנים 2022-2026 מתכננת החברה להקים כ-748 ק"מ מעגל עילי במערכת ההולכה מתח עליון (161 ק"ו). בנוסף יבוצע שידרוג בהיקף של כ- 760 ק"מ מעגל על תשתיות קיימות (עמודים) וייבנו מחדש 389 ק"מ מעגל. כמו כן מתוכננים להתווסף כ- 137 ק"מ מעגלי כבלים תת קרקעיים.

8.7.4 פיתוח מערכת השנאה 400/161 ק"ו

בשנים 2022-2026 תוקמנה תחנות מיתוג עתידיים בעלת שלושה שנאי קישור בהספק כולל של כ- 1,950 מגה-וולט אמפר בשנת 2022, תחמ"ג דימונה סולארית בעל שני שנאי קישור בהספק כולל של כ- 1,300 מגה-וולט אמפר בשנת 2023, תחמ"ג גליל מזרחי בעלת 2 שנאי קישור בהספק כולל של כ- 1,300 מגה-וולט אמפר בשנת 2025, תחמ"ג ירושלים בעלת 2 שנאי קישור בהספק כולל של כ- 1,300 מגה-וולט אמפר ותחמ"ג חפר בעלת 2 שנאי קישור בהספק כולל של כ- 1,300 מגה-וולט אמפר בשנת 2026. בסוף שנת 2026 צפויות לעמוד לרשות החברה שש עשרה תחנות מיתוג 400/161 ק"ו בהספק כולל של כ- 22,275 מגה-וולט אמפר.

8.7.5 פיתוח יכולת השנאה 161 ק"ו

פיתוח תחנות המשנה של מגזר ההולכה מבוצע בהתאם לתכנון רב שנתי המתואם מול חברת נגה, תוך התחשבות ביעדי הממשלה לפיתוח אנרגיות מתחדשות עד שנת 2030 ובפריסה גיאוגרפית של הביקוש. תחזית זו מתבטאת בהקמת תחנות משנה קבועות חדשות, תחנות משנה ארעיות וניידות ובתוספת השנאה בתחנות משנה קיימות.

בהנחה של השלמת כלל הפרויקטים של החברה, עד לסוף שנת 2022, צפויות להיות כ-150 תחנות משנה עם כושר השנאה של 19,972 מגה-וולט אמפר וכן 12 תחנות מיתוג.

צפויות להתווסף בין השנים 2022-2026 כ-38 תחנות משנה קבועות בעלות יכולת השנאה כוללת של כ-4,480 מגה וולט אמפר וכן 5 תחנות מיתוג בהתאם לצרכי תכנית הפיתוח. בסוף שנת 2026 צפויות להיות כ-186 תחנות משנה בעלות יכולת השנאה כוללת של כ-25,616 מגה וולט אמפר (קבועות, ארעיות וניידות). התחזית מפורטת בהנחה שתחנות הנמצאות בשלב איפיון סטטוטורי שבאחריות חברת נגה יועברו במועד לאחריות החברה.

8.7.6 תקציב הפיתוח של מגזר ההולכה

בשנת 2021 הושקע סכום של כ- 1,353.4 מיליון שקל חדש בפיתוח של מגזר ההולכה וההשנאה (הנתונים תואמים את תוכנית הפיתוח התקציבית). בהתאם להחלטת הדירקטוריון, תקציב הפיתוח של מגזר ההולכה לשנת 2022 הינו כ-1,783 מיליון שקל חדש (מנוכה מדידות מחדש ופחת). להלן עיקרי הפרויקטים הנוכחים והצפויים של החברה במגזר ההולכה (נתונים במיליוני שקל חדש):

שם / זיהוי הפרויקט	היקף השקעה כוללת צפויה *	היקף השקעה עד לתאריך המאזן **	שיעור גמר תקציבי	יתרה להשקעה	מועד הפעלה צפוי
תחמ"ג עתידים	306	223	73%	83	06/2022
תחמ"ג דימונה	293	31	11%	262	12/2023
תחמ"ש גבעתיים	172	57	33%	115	12/2023
אשכול צפון	656	264	40%	392	05/2025
אשכול נגב ***	724	439	61%	285	12/2023
קו צפית-גזר	208	22	11%	186	12/2023
קו איתן-דימונה	276	19	7%	257	12/2023
TMS פיקוח הולכה	193	104	53%	89	06/2023

* ההשקעה הכוללת בעמודות "היקף השקעה כוללת צפויה" הינה אומדן מעודכן לשנת 2022 אשר אושר על ידי דירקטוריון החברה בחודש דצמבר 2021. בנוסף, יובהר כי מדובר באומדן בלבד, אשר עשוי להשתנות מעת לעת, בין היתר, בהתאם להתקדמות הפרויקט, משך הפרויקט, והעלויות בהן תישא החברה בגינו. הנתונים תואמים את תוכנית הפיתוח התקציבית.

** עמודות "היקף השקעה עד לתאריך המאזן" מורכבת מביצוע מצטבר בשנים 2006-2021 במחירים שוטפים, בהתאם לכללי ה-IFRS.

*** באשכול נגב בשלושה מתוך ארבעת המגזרים הוגשה בקשה לדחיית מועד ההפעלה לספטמבר 2022, במקום דצמבר 2021 כמתוכנן.

החברה מחויבת על פי חוק משק החשמל לבצע את הפרויקטים בתוכנית הפיתוח של החברה, שאושרה על ידי השר.

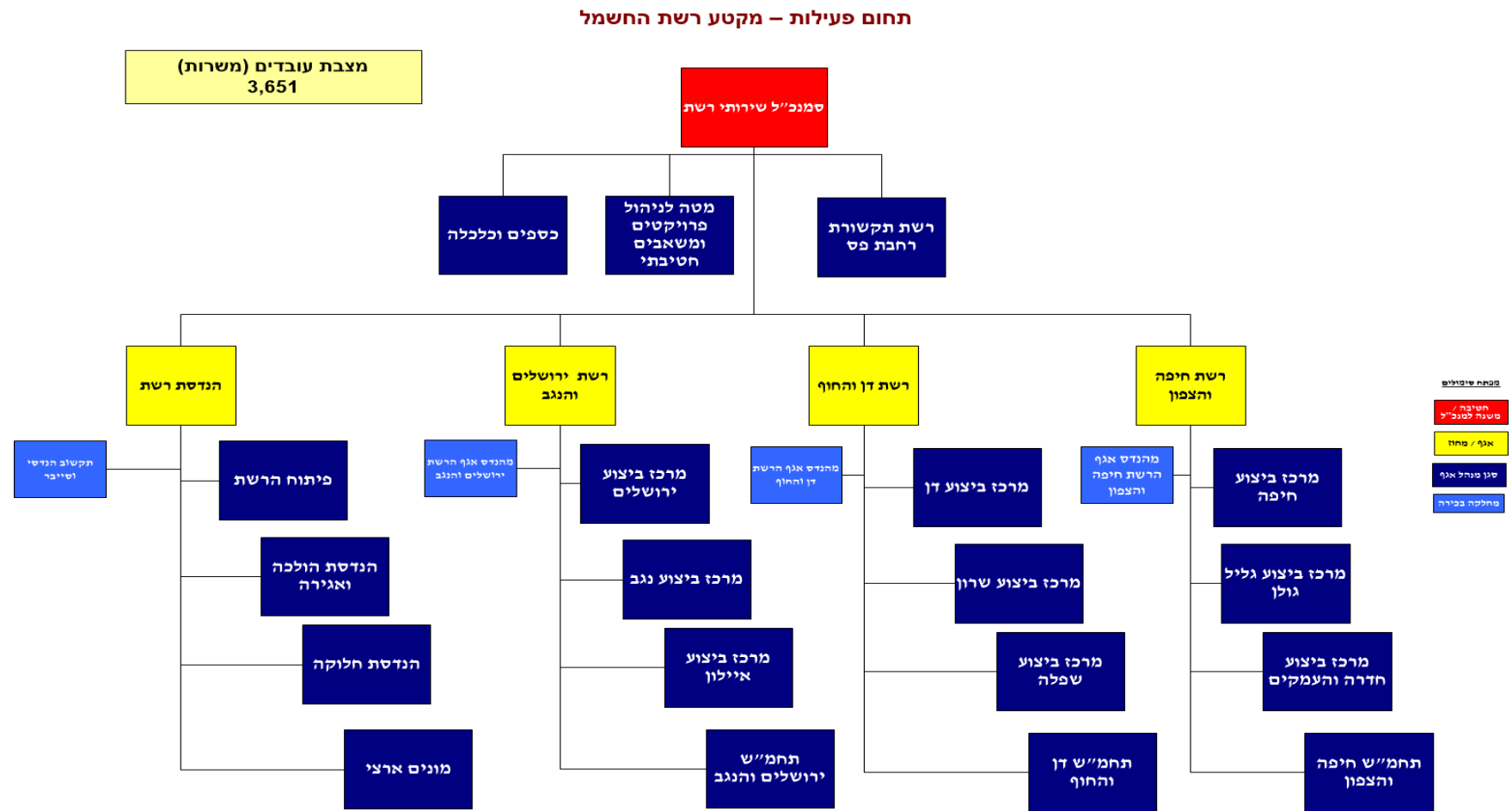
בהתאם לתכנון הפיננסי שהוצג ואושר בדירקטוריון בדצמבר 2021, היקף ההשקעות הצפוי במערכת ההולכה בשנים 2022-2026 יעמוד על כ- 9 מיליארד שקל חדש.

אגירת אנרגיה

במסגרת התקציב החמש שנתי אשר אושר בדירקטוריון בחודש דצמבר 2021, הקציבה החברה לנושא אגירת אנרגיה סך של כ- 272 מיליון שקל חדש, על סמך הערכה ראשונית. תוכנית זו טרם אושרה על ידי השר. הפרויקט כולל התקנה של 10 מתקני אנרגיה באתרי תחמ"ש של החברה ואמור להתפרס על פני השנים 2022-2023.

האמור לעיל בדבר תוכנית הפיתוח של החברה למגזר ההולכה ובדבר תקציב הפיתוח הצפוי לשנים 2022-2026 ומועדי ההפעלה הצפויים של הפרויקטים לעיל במגזר ההולכה, ובדבר יעד הסיום של חמשת מתקני אגירת האנרגיה, הינו בגדר מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך. מידע זה כולל תחזיות, הערכות סובייקטיביות ותוכניות אחרות של החברה ומבוסס על נתונים עתידיים, אשר התממשותם אינה ודאית ואינם בשליטתה הבלעדית של החברה. הגורמים העיקריים, העשויים להשפיע על כך שהמידע הצופה פני העתיד לא יתממש או שיחולו שינויים בלוח הזמנים המשווער לביצועו, בהתאם למתואר לעיל, הינם, בין היתר: שינוי בשיעור הגידול הצפוי בביקוש לחשמל, יישום השינוי המבני (ראה ביאור 1 בדוחות הכספיים); תוכניות פיתוח עתידיות שיאשר השר למגזר ההולכה; קשיים בקבלת רישוי ו/או שינויי רגולציה בתחום איכות הסביבה והרישוי; היעדר כיסוי תעריפי מתאים ויכולת החברה לגייס את המימון הנדרש לביצוע תוכנית הפיתוח.

המבנה הארגוני במגזר ההולכה וההשנאה:

נכון ליום 31 בדצמבר 2021 מועסקים במגזר ההולכה וההשנאה 2,528 עובדים קבועים ו-1,123 עובדים ארעיים, לעומת 2,634 עובדים קבועים ו-1,212 עובדים ארעיים נכון ליום 31 בדצמבר 2020 (מספר העובדים מתייחס לשיבוץ הארגוני בחטיבת שירותי רשת, באגפי הרשת חיפה והצפון, דן והחוף, ירושלים והנגב ואגף הנדסת רשת, ולא כולל עובדים המשובצים באגפים אחרים ועובדים לטובת המגזר. כאמור לעיל, חלקם של העובדים המשייכים ארגונית למגזר ההולכה וההשנאה, עוסקים נוסף להקמת מערכת החלוקה ולתחזוקתה, גם בהקמה ותפעול של רשתות ההולכה למעט הקמה של רשתות הולכה במתח על ועליון שמבוצע במגזר פרויקטים הנדסיים (ראה סעיף 8.7)).

לפירוט בדבר הטבות וטיבם של הסכמי ההעסקה ופרטים נוספים ראה סעיף 12 בדוחות הכספיים.

8.9 סיכונים סביבתיים ודרכי ניהולם - מגזר ההולכה

8.9.1 סיכונים סביבתיים ורגולציה סביבתית - כללי

פעילות החברה במגזר ההולכה חשופה לסיכונים סביבתיים שונים ובהם אחסון ושימוש בחומרים מסוכנים ודלקים, זיהום קרקע ומקורות מים, קרינה בלתי מייננת ועוד. לפירוט בדבר הסיכונים הסביבתיים והרגולציה החלה על החברה בתחומים אלה, ראה סעיפים 7.12 ו-9.9.

8.9.2 קרקעות

החברה מקדמת פעולות למניעת זיהום קרקע ממתקני ההולכה וההשנאה שלה.

8.9.3 חומרים מסוכנים

אגף הולכה והשנאה מחזיק היתר רעלים המתחדש מדי שלוש שנים. לפירוט בנוגע לסיכונים מחומרים מסוכנים, ראה סעיף 7.12.6.

8.9.4 רישוי עסקים

לפירוט בנושא זה, ראה סעיף 22.3.

8.9.5 אירועים או עניינים מהותיים בקשר עם איכות הסביבה

נכון למועד הדוח, למיטב ידיעת החברה היא אינה חשופה לאירועים או עניינים מהותיים בקשר עם איכות הסביבה במגזר ההולכה וההשנאה, אלא אם פורטו לעיל.

8.9.6 הליכים משפטיים או מנהליים מהותיים בקשר עם איכות הסביבה

לפרטים בדבר הליכים משפטיים בקשר למגזר ההולכה וכתבי שיפוי שניתנו על-ידי החברה בהתאם לסעיף 197 לחוק התכנון והבנייה, ראה ביאור 35 בדוחות הכספיים.

8.9.7 מדיניות התאגיד בניהול סיכונים סביבתיים

לפירוט בנושא זה, ראה סעיף 7.12.

8.9.8 עלויות סביבתיות והשקעות החברה באיכות הסביבה

לפירוט בנושא זה, ראה סעיף 22.8.

8.10 מגבלות ופיקוח על פעילות התאגיד במגזר ההולכה

לפירוט בדבר רישיון החברה בתחום פעילות ההולכה ראה סעיף 8.1. לפירוט בדבר הרגולציה החלה על החברה, ובכלל זה על מגזר ההולכה ראה סעיף 23.1.2. לפרטים בדבר החלטות רשות החשמל בעניין תעריף החשמל במגזרי ההולכה והחלוקה, בסיס תעריף הרשת לשנים 2018-2022 והכרה בעלויות הפרישה של עובדי חברת החשמל, ראה ביאור 3 בדוחות הכספיים.

8.11 הליכים משפטיים

לפרטים בנושא זה ראה ביאור 35 בדוחות הכספיים.

8.12 חומרי גלם וספקים

הספקים העיקריים של החברה בתחום ההולכה וההשנאה הם:

- ספקי שנאים לתחנות משנה ושנאי קישור לתחנות מיתוג:

- A.B.B POWER GRID-ITALY
- SIEMENS TRANSFORMER-ITALY
- G.E GRID SOLUTION-TURKEY
- ETD TRANSFORMATORY A.S –CZECH Republic
- BEST-TURKEY

- ספקי הציוד למסדרים, הכולל ציוד מיתוג (מפסיקי זרם ומנתקים), מערכות פיקוד, בקרה והגנות: ABB Technologies Ltd, GE- General Electric, Schneider Electric, EFCON, General Engineers Ltd. (Alstom Grid) Siemens Israel Ltd., Schweitzer Electrical Laboratories SEL, Maschinenfabrik Reinhausen, Eberle, שני-טק אלקטרה אנג'לס מסחר ופיתוח בע"מ ו- SEL (Schweitzer).

- ספקי סוללות קבלים מתח עליון ומתח גבוה: GE, ארדן תעשיות (ישראל).

- ספקי כבלים 161 ק"ו: סינג'י כבלים, SUDKABEL GMBH, Hengtong Submarine Power.

- ספקי עמודי מתח על ועליון: מפעלי הנדסה רמים, א.פ.י.ד. טכנולוגיה, MITAS.

9.1.1 מבנה תחום הפעילות ושינויים החלים בו

רשת החלוקה של החברה מעבירה אנרגיה חשמלית מתחנות המשנה, בהן רמת המתח יורדת לרמת המתח הגבוה, לאזורי הצריכה. מערכת החלוקה בנויה מקווי חלוקה ברמות מתח גבוה של 33 קילו-וולט, 22 קילו-וולט עד 12.6 קילו-וולט (כל אלה - קווי מתח גבוה), קווי מתח נמוך 0.4 ק"ו וכן שגאי חלוקה המקשרים ביניהם.

החברה מספקת למרבית הצרכנים חשמל במתח נמוך, ולצרכנים גדולים (דהיינו, צרכנים הצורכים כמות חשמל גבוהה, כדוגמת מפעלים גדולים ויצרנים פרטיים) חשמל במתח גבוה ועליון.

מגזר החלוקה מורכב משלושה אגפי רשת (עד אמצע שנת 2020 היו ארבעה מחוזות) ואגף הנדסת רשת, אשר באמצעותם מתבצע החלק העיקרי של קשרי העבודה והשירות בין החברה וצרכני החשמל, שמספרם נכון למועד דוח זה הינו כ- 2.9 מיליון.

בהתאם למתווה השינוי המבני, היקף רישיונות החלוקה במשק שיוענקו לגופים שאינם החברה לא יעלה על 10% מהיקף הצריכה השנתי במשק (ואולם לא תבוא בחשבון לעניין זה עלייה טבעית בהיקף הצריכה ואזור החלוקה שנקבע ברישיון לעומת היקף הצריכה כאמור בעת מתן הרישיון), לפרטים נוספים ראה ביאור 1 הדוחות הכספיים וסעיף 1.3.

9.1.2 מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על תחום הפעילות

פעילות החברה במגזר החלוקה, בדומה לשאר תחומי פעילותה, כפופה למגבלות חקיקה, כגון אלו הקבועות בהוראות חוק משק החשמל, אמות המידה שקובעת רשות החשמל וחוק החברות הממשלתיות, ולאילוצים הקשורים בנושאי רישיון ודרישות להיתרים מרשיות ומשרדים ממשלתיים שונים כגון רשות החשמל, רשות החברות, משרד האנרגיה והמשרד להגנת הסביבה ולתוכניות חירום ופיתוח במשק החשמל. למועד פרסום הדוח, פעילות חלוקת ואספקת החשמל מבוצעת במסגרת הרישיון הכללי, מבלי שהוצא לחברה רישיון נפרד לפעילות זו.

בהתאם לסעיף 19(א) לחוק משק החשמל, שר האנרגיה בהתייעצות עם רשות החשמל ובהסכמת שר האוצר, רשאי לדרוש מבעל רישיון חלוקה להגיש לאישורו, באופן ובמועד שיידרש, תוכנית פיתוח, שלמה או בחלקים, לצורך פעילויותיו לפי הוראות הרישיון. בעל רישיון ספק שירות חיוני יפעל בהתאם לתוכנית הפיתוח שאושרה ולחובות החלות עליו על-פי כל דין. בעל רישיון חלוקה יערוך את תכנית הפיתוח לרשת החשמל המשמשת לחלוקה שהוא מגיש בהתאם להנחיות בעל רישיון לניהול המערכת לעניין נקודות החיבור והשפעות הגומלין בין מערכת ההולכה למערכת החלוקה.

בנוסף, במסגרת החלטת הממשלה בנושא הרפורמה ותיקון מס' 16 לחוק משק החשמל, נקבעו עקרונות חדשים לאופן חיבור צרכנים במשק לרשת החשמל במגזר החלוקה תוך קביעת גבולות חדשים בין המחלק לצרכניו וחלוקת אחריות חדשה מזו הנהוגה עד היום. בהמשך לכך, ביום 1 באפריל 2019, התקבלה החלטת רשות החשמל בנושא "חיבורים לרשת החשמל במגזר החלוקה – הבהרת הרשות בנושא חיבור צרכנים לרשת החשמל בהמשך לתיקון מס' 16 לחוק משק החשמל" (לפרטים על תיקון מס' 16 לחוק משק החשמל ראה ביאור 1 הדוחות הכספיים). ההחלטה היוותה הוראת מעבר אשר אפשרה לצרכן לקדם הזמנת חיבור חדשה לפי המתווה שקדם לתיקון האמור לחוק משק החשמל, וזאת עד שרשות החשמל תקבע אמות מידה חדשות שיסדירו את נושא החיבורים בהתאם לעקרונות שנקבעו בהחלטת הממשלה ובתיקון לחוק כאמור. תוקף הוראת המעבר היה עד 30 ביוני 2020, או עד כניסת אמות מידה עדכניות לתוקף, לפי המוקדם מבניהם (בסעיף זה: "הוראת המעבר"). ביום 17 ביוני 2020 קיבלה רשות החשמל החלטה שעניינה הארכת תוקפה של הוראת המעבר עד לפרסום ברשומות של אמות מידה הנוגעות לחיבורי חשמל בחטיבת קרקע. כמו כן, ביום 17 בנובמבר 2021 התקבלה החלטת רשות החשמל מס' 61904 במסגרתה הוסיפה פרק חדש – ב' 1 – חיבור חדש לרשת החשמל בחטיבת קרקע. נכון למועד פרסום הדוח, טרם פורסמה ההחלטה ברשומות ועד לפרסומה חלה הוראת המעבר כאמור.

כמו כן, ביום 5 באפריל 2021 התקבלה החלטת רשות החשמל מס' 60504 במסגרתה עודכנו אמות מידה 220, 220 א ו-220ב – תנאים לזכאות לתעריף למיתקנים שקמים במסגרת הליכים תחרותיים ברשת החלוקה כך שבהליכים התחרותיים העתידיים, לגביהם יחולו אמות המידה האמורות, ערבות ההקמה של הזוכים בהליכים תוגש ישירות למחלק הדומיננטי ותנוהל על ידו.

לפרטים נוספים בדבר מתווה השינוי המבני בקשר עם מגזר החלוקה, לרבות תיקונים לתוקפם של רישיונות החברה ובכלל זה הרישיון הכללי ותוקף רישיון החלוקה שצפוי להינתן לחברה בהתאם למתווה השינוי המבני, ראה סעיף 1.3 וביאור 1 הדוחות הכספיים.

9.1.3 שינויים בהיקף הפעילות בתחום וברווחיותו

להערכת החברה, קיימים גורמים שונים העשויים להשפיע על היקף הפעילות בתחום, כגון שינויים בהיקף צריכת החשמל ושינויים בתעריפי החשמל וכן שינויים באסדרות של רשת החשמל. בנוסף, הגדלת כושר הייצור במשק, בין אם בידי יח"פים ובין אם בידי החברה וכן המעבר מייצור מרוכז למבוזר, דורשת הגדלה וחיידוש של מערכת החלוקה וההולכה. לפרטים בדבר היקף התחרות והשפעה על הרווחיות במגזר החלוקה, ראה סעיף 9.4.

9.1.4 שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על תחום הפעילות

בטווח הקצר, החברה לא צופה כי יתרחשו שינויים טכנולוגיים מהותיים העשויים להשפיע על תחום הפעילות. יחד עם זאת, בטווח הבינוני והארוך, תחומי ה"מניה החכמה" ואגירת אנרגיה צפויים להשפיע על תחום הפעילות של החברה. לפירוט בדבר "מניה חכמה" ראה סעיף 9.7.4.2.

9.1.5 גורמי ההצלחה הקריטיים בתחום הפעילות והשינויים החלים בהם

להערכת החברה, ההצלחה העסקית של מגזר החלוקה תלויה, בין היתר, ברמת הביקוש לחשמל, בעלויות ההקמה, התחזוקה והתפעול של מתקני החלוקה, בהכרה בסך העלויות הדרושות לחלוקת החשמל במסגרת תעריף החשמל וביכולת מגזר החלוקה להתייעל הן מבחינה מבנית והן מבחינה טכנולוגית.

9.1.6 שינויים במערך הספקים וחומרי הגלם לתחום הפעילות

החברה עושה מאמצים נרחבים להגדיל משמעותית את מעגל הספקים של החברה לרבות ספקים ממדינות בהן עלות הייצור נמוכה (Low Cost Countries) על מנת להפחית את עלויות הרכש. כמו כן, החברה החלה לעבוד באמצעות התקשרויות ארוכות טווח ופיצול לשני ספקים זוכים או יותר (ככל הניתן) בכדי לשמור על מקורות אספקה זמינים לכל הפריטים הקריטיים במגזר החלוקה.

9.1.7 חסמי כניסה ויציאה עיקריים של תחום הפעילות ושינויים החלים בהם

חסמי כניסה:

להערכת החברה, חסמי הכניסה העיקריים לתחום הפעילות הינם קבלת רישיונות חלוקה ואספקה. בנושא זה ראה גם פירוט בגין מתן רישיונות למחלקים היסטוריים בסעיף 9.4. בהתאם למתווה השינוי המבני, היקף רישיונות החלוקה במשק שאינם בבעלות החברה לא יעלה על 10% מהיקף הצריכה השנתי במשק (ואולם לא תבוא בחשבון לעניין זה עלייה טבעית בהיקף הצריכה ואזור החלוקה שנקבע ברישיון לעומת היקף הצריכה כאמור בעת מתן הרישיון).

חסמי יציאה:

הרגולציה המסדירה את פעילות החברה וכן היותה "ספק שירות חיוני", על-פי חוק משק החשמל והוראות רישיונותיה, המחייבים אותה באספקת חשמל לכלל הציבור, באמינות וביעילות, לפי תנאי רישיונה, הינם חסמי היציאה העיקריים מתחום הפעילות. לפרטים אודות מתווה השינוי המבני והשפעתו על מגזר החלוקה (לרבות המונים), ראה ביאור 1ה לדוחות הכספיים וסעיף 1.3.

9.2 מוצרים ושירותים

כאמור, באופן היסטורי החברה פועלת כמערכת אחת, משולבת ומתואמת, לאספקת חשמל לצרכנים, החל מייצור החשמל באתרי הייצור, המשך בהולכתו והשנאתו ועד לחלוקתו ואספקתו לנקודות הקצה של כל אחד מהצרכנים. כמו כן, מבצעת החברה חיבורים לבתי הצרכנים והגדלות לחיבורים קיימים.

9.2.1 מבנה התחרות בתחום הפעילות ושינויים החלים בו

למועד הדוח, החברה פועלת כמונופול בתחום החלוקה ולמעט בשטחי מחלקים היסטוריים (רובם קיבוצים ומספר אזורי תעשייה שהינם בעלי רישיונות חלוקה), החברה מחלקת חשמל לרובם המכריע של הצרכנים במשק. בנוסף, החברה מחויבת, בין היתר, כבעלת רישיון ספק שירות חיוני לאפשר ליצרני חשמל פרטיים שימוש במערכת ההולכה והחלוקה שלה. לפרטים נוספים ראה סעיף 7.4.

יוער, כי במסגרת תיקון מספר 16 לחוק משק החשמל נוספו לסעיף 3 לחוק משק החשמל פטורים מהחובה להחזיק ברישיונות לצורך ביצוע פעילויות לפי חוק משק החשמל, בכפוף לתנאים והנסיבות המתוארים בסעיף זה, כאשר תכלית התיקון הייתה להקל ולפשט את דרישות הרגולציה לביצוע פעילויות במשק החשמל בכלל ובמגזר החלוקה, בפרט.

בין היתר נקבע בתיקון 16 לחוק, כי אדם המייצר חשמל בהספק שאינו עולה על 16 מגה-וואט או בהספק גבוה יותר שייקבע בכללים על ידי הרשות באישור השר (עד כה לא נקבעו כללים כאמור) ואינו מוכרו לאחר יהיה פטור מרישיון חלוקה.

אותו הדין חל על אדם המבצע פעילות אגירה בהספק שקבעה הרשות בכללים. נכון להיום הספק זה נקבע על ידי הרשות במסגרת הכללים גם הוא ל-16 מגה-וואט, ללא הגבלת תכלית האגירה. עוד נקבע במסגרת זו כי צרכן בחטיבת קרקע המעביר ו/או המוכר חשמל לבעל זכויות אחר בחטיבת הקרקע, יהיה פטור מהחובה להחזיק ברישיון חלוקה וכן ברישיון הספקה לצורך העברת ומכירת החשמל. יחד עם זאת, הפטור מרישיון הספקה מוגבל לכך שהשימוש העיקרי בחטיבת הקרקע אינו למטרות מכירת חשמל.

הפטור מרישיון חלוקה חל גם על צרכן המייצר חשמל בחטיבת הקרקע, ובלבד שייצר את החשמל ביחידת ייצור הנמצאת באותה חטיבת קרקע, או על אדם המעביר חשמל לצרכן ממתקן חשמל המשמש לאגירה שנמצא באותה חטיבת קרקע שבה נמצא הצרכן. עוד נקבע כי פטור כאמור מרישיון חלוקה, יינתן גם לאדם המעביר חשמל שיוצר ביחידת ייצור לצרכן הרוכש אנרגיה תרמית שנוצרה אגב ייצור החשמל באותה יחידת ייצור, ובלבד שרשת החשמל נמצאת בתוואי שבו מונחת התשתית המשמשת להעברת האנרגיה התרמית, ובצמוד לתשתית האמורה.

אדם הפטור בנסיבות כאמור מקבלת רישיון חלוקה וברשותו בחטיבת הקרקע מתקן ייצור או אגירה שגם הם פטורים מרישיון לפי הכללים שקבעה הרשות, יהיה פטור גם מרישיון הספקה. תיקון זה עשוי לשנות את תמהיל הצרכנים של החברה במתחים השונים, ולהקטין עלויות התשתית, שכן תשתית בתוך חטיבת קרקע כהגדרתה בחוק תונח על ידי ועל חשבון הצרכן.

9.3 פילוח הכנסות מוצרים ושירותים

לפרטים בדבר הכנסות החברה ממכירות חשמל ששיכו למגזר החלוקה בשנת 2021, ראה ביאור 36 בדוחות הכספיים.

(א) היקף ותנאי תחרות

למועד הדוח, החברה מחלקת חשמל ללקוחותיה כמעט בכל שטחי המדינה ובשטחים אלו אין לה מתחרים בתחום החלוקה, למעט מחלקים היסטוריים בקיבוצים בעיקר ומספר בודד של אזורי תעשייה, בהתאם להוראת המעבר שנקבעה לעניין זה בתיקון 16 לחוק משק החשמל.

בהתאם למתווה השינוי המבני, לחברה יינתן רישיון חלוקה לתקופה ממושכת כמקובל בתחום התשתיות הציבוריות כדוגמת ענפי הגז הטבעי והמים. ביום 15 ביולי 2018 התקבל בחברה מכתבו של השר בו צוין כי מקובלת על השר עמדת הדרג המקצועי ברשות החשמל לפיה יש לקבוע את תוקף רישיונות החלוקה וההולכה שיינתנו לחברה ל-20 שנה לאור אופי פעילות החברה ולהשקעות ארוכות הטווח הנדרשות ממנה.

בהתאם לחוק משק החשמל היקף רישיונות החלוקה שיינתנו לכל מי שאינם חברה ממשלתית לא יעלה על 10% מהיקף הצריכה השנתי במשק, ואולם לא תבוא בחשבון לעניין זה עלייה טבעית בהיקף הצריכה ואזור החלוקה שנקבע ברישיון לעומת היקף הצריכה כאמור בעת מתן הרישיון. לעניין זה "עלייה טבעית בהיקף הצריכה באזור החלוקה" - לרבות בשל גידול במספר הצרכנים בתחום הגוף המקומי או אזור התעשייה או בשל הגדלת תחום הגוף המקומי או אזור התעשייה, ובלבד שלעניין אזור תעשייה – השטח שנוסף לו צמוד לאזור התעשייה הקיים. מגבלה זו של היקף רישיונות של עד 10% אינה חלה על חברה שהייתה בעלת רישיון חלוקה עד ליום תחילתו של תיקון מס' 16 לחוק משק החשמל.

במסגרת התיקון לחוק, נוספו הגדרות למונחים "דרך ציבורית" ו"חטיבת קרקע" כך שבכל חטיבת קרקע יהיה גורם אחד שייחשב לצרכן (מי שרוכש חשמל או שירותים מבעל רישיון או מבקש חיבור לרשת החשמל), והוא יוכל למכור חשמל, לשימוש בתחום חטיבת הקרקע, בלא רישיון הספקה ולהעביר חשמל לצורך כך בלא רישיון חלוקה, ובלבד שאין מדובר בצרכן שהשימוש העיקרי שלו בחטיבת הקרקע הוא מכירת חשמל. חטיבת הקרקע אינה כוללת דרך ציבורית. בנוסף, בהתאם לתיקון לחוק, חל איסור על בעל רישיון חלוקה לבצע חלוקה בתחום חטיבת הקרקע (אלא בהתאם לאמות מידה שתקבע רשות החשמל). לצד כך, נקבעה החובה על בעל רישיון חלוקה למכור חשמל לכל צרכן באזור החלוקה שהגדר ברישיונו, לבקשת הצרכן.

במסגרת החלטת הממשלה בנושא הרפורמה נקבע, בין היתר, כי חברת החשמל תהיה היחידה לספק שירותי חלוקה במקרקעין ציבוריים ובדרכים ציבוריות, למעט במקרקעין ציבוריים או בדרכים ציבוריות המצויים בשטחי בעלי רישיונות חלוקה אחרים, ולמעט בשטחים שבהם שירותי חלוקה ניתנים על ידי יצרן קוגנרציה בהתאם לתנאים הקבועים בדיון. למען הסר ספק, לענייני פריסת רשת חשמל המחברת בין סוגי מתקנים במקרקעין ציבוריים ובדרכים ציבוריות כגון עמדות טעינה ותאורת רחוב, אשר חברת חשמל לא מחלקת בהם כיום, יישמר המצב הקיים.

כמו כן, בהחלטת הממשלה האמורה נקבע כי, בשטחים אשר ייעודם מגורים או תעשייה, תבוצע חלוקת החשמל, בין במקרקעין ציבוריים ובין במקרקעין פרטיים, על ידי חברת החשמל, ובלבד שלכל ישות משפטית נפרדת יינתן חיבור אחד. יובהר כי חברת החשמל לא תקים תשתיות בתוך שטחים כאמור של ישות משפטית אחת. חברת החשמל תחלק חשמל לכל דירה שאינה בתחום החלוקה של בעל רישיון חלוקה אחר, ותספק חיבור נוסף לוועד הבית. באזורי תעשייה יינתן חיבור אחד לכל מפעל, לרבות למפעל בעל מספר מבנים המצויים בבעלות ישות משפטית אחת. מבנים בשטחים המיועדים לתעשייה והמצויים בבעלות ישות אחת והמושכרים במלואם או בחלקם לישויות משפטיות שונות, כל ישות נפרדת במבנה תקבל חיבור נפרד מחברת החשמל.

על מבנים שאינם משמשים לתעשייה המצויים בשטחים המיועדים לתעשייה, הסדר זה לא יחול. בחודש נובמבר 2021 התקבלה החלטת רשות החשמל בעניין חיבור חדש לרשת החשמל בחטיבת קרקע. בהחלטה נקבע כי אמות המידה ייכנסו לתוקף עם פרסומן ברשומות ויחולו על הזמנות חיבור חדשות, שיפתחו לאחר מועד התחולה. עד לפרסום אמות המידה ברשומות תחול הוראת המעבר של הרשות מאפריל 2019 שמוותירה המצב החוקי הקיים על כנו, קרי ניתן לחלק חשמל בחטיבות קרקע פרטיות בייעוד מסחרי אם הצרכן מבקש זאת.

החל ממועד מכירת פעילות ניהול המערכת מהחברה ביום 1 בנובמבר 2021, ניהול ההסכמים מול יצרני חשמל פרטיים במתח עליון הועבר לאחריותה של נגה. החברה מתקשרת עם יצרני חשמל פרטיים במקטע החלוקה בלבד. למועד הדוח, היקף כושר הייצור של יצרני החשמל הפרטיים עימם מתקשרת החברה עומד על כ-2,271 מגה-וואט, רובם יצרני חשמל באנרגיה מתחדשת.

לפרטים נוספים בדבר מתווה השינוי המבני השפעתו על מגזר החלוקה ומכירת פעילות ניהול המערכת ביום 1 בנובמבר 2021, ראה סעיף 1.3 וביאור 1ה בדוחות הכספיים.

לעניין הוראות חוק משק החשמל הקובעות מגבלות על החזקה של רישיונות בכלל ולתחום החלוקה בפרט, ראה ביאור 1ה בדוחות הכספיים וסעיף 1.3. מאחר ורוב היחידים משתמשים ברשת ההולכה ו/או החלוקה ומשלמים בשל כך שירותי תשתית, החברה מעריכה כי הכנסות החברה במגזרי ההולכה והחלוקה לא צפויות להיפגע משמעותית בעקבות כניסת היצרנים הפרטיים למשק החשמל ועשויות אף לעלות. יחד עם זאת, בשנים הקרובות צפוי גידול בייצור עצמי מבוסס, של יצרנים וצרכנים אשר חלקם לא צפויים להשתמש ברשתות ההולכה והחלוקה של החברה. עם זאת, לאור המעבר למבנה תעריפים של קיבולת ואנרגיה, כל עוד אותם יצרנים עצמיים יהיו מחוברים לרשת החשמל, הם יהיו מחויבים בתשלום בגין קיבולת הרשת ותעריף מערכתיות, בהיקף חלקי, וכפי שייקבע על-ידי רשות החשמל מעת לעת. לפרטים נוספים בדבר השינוי המבני, ראה ביאור 1ה בדוחות הכספיים וסעיף 1.3.

(ב) לפרטים בעניין השפעת התחרות על רווחיות החברה במגזר ההולכה, ראה סעיף 8.4.

החל ממועד יציאת יחידת ניהול המערכת מהחברה ביום 1 בנובמבר 2021, ניהול ההסכמים מול יצרני חשמל פרטיים במתח עליון הועבר לאחריותה של נגה. לפרטים נוספים בדבר מכירת פעילות ניהול המערכת לנגה ראה ביאור 9ה1 בדוחות הכספיים.

החברה מתקשרת עם יצרני חשמל פרטיים במקטע החלוקה בלבד. למועד הדוח, היקף כושר הייצור של יצרני החשמל הפרטיים עימם מתקשרת החברה עומד על כ-2,271 מגוואט, רובם יצרני חשמל באנרגיה מתחדשת.

9.5 כושר חלוקה

נכון ליום 31 בדצמבר 2021 כללה מערכת החלוקה כ-29,718 ק"מ אורך קווי רשת מתח גבוה (לעומת כ-29,223 ק"מ ביום 31 בדצמבר 2020); כ-52,847 שנאי חלוקה בהספק כולל של כ-26,643 מגה וולט אמפר (לעומת כ-52,050 שנאי חלוקה בהספק כולל של כ-25,962 מגה וולט אמפר ליום 31 בדצמבר 2020); וכ-39,925 ק"מ אורך קווי רשת מתח נמוך כולל כבלי חיבור לבתים (לעומת כ-39,121 ק"מ אורך קווי רשת מתח נמוך ביום 31 בדצמבר 2020).

9.6 רכוש קבוע, מקרקעין ומתקנים

לפירוט בדבר נכסים המשמשים את החברה בתחומי פעילותה, לרבות בתחום ההולכה וההשנאה, ראה סעיף 7.6.1.

לחברה משרדים מחוזיים ואזוריים, בהיקף כולל של כ-160,000 מ"ר. בנוסף, לחברה כ-15,000 חדרי טרנספורמציה, מיתוג וצובר הפזורים בכל רחבי הארץ.

בהתאם לתכניות השינוי הארגוני בחברה בעקבות השינוי המבני, בוצע בחברה תהליך כינוס אזורים וצמצומם.

לפירוט בדבר סוג זכויות החברה בנכסים אלה ראה סעיף 8.6. ראה גם ביאור 13 בדוחות הכספיים. כמו כן, נכסי החברה בתחום הפעילות כוללים נכסים, בעיקר רשתות וקווים, הנמצאים ביהודה ושומרון (לרבות בשטחי הרשות הפלשתינאית) ("השטחים"). להערכת החברה, ימשך השימוש בנכסים אלו לצורך אספקת חשמל, והנכסים יישארו בבעלות החברה. במידה שהבעלות על יתרת הנכסים או חלקם הנמצאים בשטחים תועבר מידי החברה, אין החברה יכולה להעריך אם החברה תקבל שיפוי מלא או חלקי, אם בכלל, בגין נכסים אלו.

9.7 פיתוח משק החשמל – מגזר החלוקה

9.7.1 אופן קביעת תוכניות הפיתוח של מגזר החלוקה

לפירוט בדבר חובת החברה להגשת תוכנית פיתוח ולעמידה בתנאיה ובלוחות הזמנים הקבועים בה, ראה סעיף 23.1.3.2.

תוכנית הפיתוח במערכת החלוקה לשנים 2018-2022 המותאמת למסגרות תקציביות, טרם פורסמה לשימוע. בכוונת החברה להגיש לשר האנרגיה תוכנית פיתוח לשנים 2022-2026, אשר כוללת את המרכיבים העיקריים של תוכנית הפיתוח לשנים 2018-2022 והחברה פועלת מול רשות החשמל להשלמת תוכניות הפיתוח. תוכניות הפיתוח צפויות, להערכת החברה, לתת מענה מספק למרבית הנושאים שעלו במסגרת דוח מבקר המדינה בנושא "פיתוח רשת החשמל ותחזוקתה". התוכנית אשר טרם הוגשה לאישור השר מכוח סמכותו לפי סעיף 19(א) לחוק משק החשמל²⁷, כוללת שלושה מרכיבים מרכזיים של רשת החלוקה: רשת מתח גבוה, שנאים לחלוקה ורשת מתח נמוך. לכל אחד מהרכיבים הנ"ל קיימת התייחסות בתוכנית הפיתוח ביחס לבנייתם או החלפתם. בנוסף, כוללת רשת החלוקה את מרכיב מוני החשמל, אוטומציה וחיבורים לבתים. תוכנית הפיתוח נועדה להתאמת מערכת החלוקה לצורכי משק החשמל לאור הכנסת תחנות משנה חדשות ופיתוח תחנות משנה קיימות, תוספת צרכנים, גידול העומס החזוי של צרכנים קיימים והתיישנות הרשת הקיימת, בהתאם לקריטריוני תכנון טכנו כלכליים. בנוסף, כוללת התוכנית השקעות נדרשות לשילוב מתקני ייצור במערכת החלוקה, על-פי מדיניות השר. תוכנית פיתוח מערכת החלוקה נערכת על-ידי אגף הנדסת רשת בשיתוף עם אגפי הרשת של החברה אשר באחריותם לתכנון, לבצע, לתפעל ולתחזק את רשת החלוקה.

בהתאם לחוק משק החשמל, השר בהתייעצות עם הרשות ובהסכמת שר האוצר רשאי לדרוש מבעל רישיון חלוקה להגיש לאישורו תוכנית פיתוח של מערכת החלוקה, בעל רישיון החלוקה יערוך את תוכנית הפיתוח בהתאם להנחיות בעל רישיון לניהול המערכת לעניין נקודות החיבור והשפעות הגומלין בין מערכת ההולכה למערכת החלוקה. לפרטים נוספים ראה סעיף 1.3 וביאור 1ה בדוחות הכספיים.

לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, בתאריך 7 במרץ 2022 פרסמה רשות החשמל קול קורא בנושא אתגרי משק החשמל והרגולציה הנדרשת לקראת שילוב משמעותי של רכבים חשמליים בישראל. הרשות מציינת כי בהתאם למגמה העולמית של חשמול רכבים ובהמשך למדיניות הממשלתית בנושא, נראה כי צפויים להשתלב במשק הישראלי עשרות ואף מאות אלפי כלי רכב חשמליים בעשור הקרוב. מעבר לשימוש בכלי רכב חשמליים צפוי להגדיל את היקף צריכת החשמל ותידרש התאמה ופיתוח של רשת החשמל ושל מערך הייצור. לצורך כך, שדרוג הרשת והקמת תשתית התומכת בעמדות טעינה מתאימות הם הכרחיים לצורך תמיכה בכניסת כלי הרכב החשמליים תוך עמידה ביעדי הממשלה לצמצום פליטות מזהמות. ניהול ביקושים ע"י שינוי התנהגות הצרכנים או על ידי מערכת לטעינה מנוהלת עשויה לסייע לניצול משאב הרשת המקומי ויצור החשמל המשיק באופן אופטימלי. מתן תמריצים כלכליים להחלקת הביקושים לאורך שעות היממה וניהול טעינה ברמה המקומית הם הגורמים העיקריים שיקבעו את

²⁷ כמפורט לעיל, אישור השר, ככל שיינתן, יהיה בהתייעצות עם רשות החשמל ובהסכמת שר האוצר.

היקף ההשקעה הנדרשת בתשתית החשמל. ככל שגורמים אלו יאומצו על ידי הציבור, העלות המשקית הנדרשת תפחת וכתוצאה מכך גם תעריך החשמל. הרשות רואה חשיבות גדולה בטיוב הרגולציה הקיימת ובבחינה שוטפת של הצורך בהתערבות ממשלתית ורגולטורית בנושא זה בשוק, בין היתר גם על מנת למנוע עלויות משקיות גבוהות בכלל ובתעריף החשמל בפרט.

9.7.2 הנחות ומגבלות עיקריות בבסיס תוכנית הפיתוח

תוכנית פיתוח רשת החלוקה של החברה, אשר כאמור לעיל, מחייבת עדיין את קבלת אישור השר בהתייעצות עם רשות החשמל ובהסכמת שר האוצר, מבוססת על הנתונים וההנחות כדלהלן:

- א. תחזית מספר חיבורים ביתיים ועסקיים קטנים חדשים והגדלת החיבור, שמתקבלת מהמחלקה לסטטיסטיקה וחקר שווקים של החברה, המתואמת עם תחזית החיבורים המבוצעים במחוזות החברה.
- ב. תחזית מספר חיבורים עסקיים גדולים חדשים המבוססת על ממוצע הביצועים של שנים קודמות, המופקים ממערכת ההזמנות של החברה.
- ג. נתוני צרכני מתח גבוה, המתקבלים ממערכת ההזמנות של החברה.
- ד. הנחיות טכניות לתכנון רשת החלוקה הניתנות על-ידי הרשות הארצית.
- ה. הנחיות מטעם משרד האנרגיה, רשות החשמל, רשויות מקומיות, ורשויות סטטוטוריות לתכנון ולביצוע תשתיות לאומיות, כגון הנחיית משרד האנרגיה משנת 2001 לבניית רשת תת קרקעית באזורים עירוניים ותעשייתיים המאופיינים על-ידי צפיפות אוכלוסין גבוהה.
- ו. התיישנות רשת החלוקה מחייבת היערכות לחידושה בהתאם לתוכנית שגובשה בחברה.
- ז. תחזית גידול טבעי של הביקוש לחשמל.
- ח. תחזית חיבור מתקני ייצור באנרגיות מתחדשות ברשת החלוקה מבוססת על הזמנות חיבור קיימות וצפי להזמנות חיבור בהתאם לאסדרות ומכרזים עתידיים, בכפוף לתשובת מחלק, זמינות הרשת ופוטנציאל שטחים וגגות.

9.7.3 פיתוח צפוי של כושר חלוקה נוסף

הפיתוח הצפוי של כושר חלוקה נוסף מתבסס על התכנון לטווח ארוך של החברה משנת 2021 בחלופה המותאמת למסגרות תקציביות ולשינוי המבני, שמוגש לדירקטוריון במסגרת התכנון הפיננסי של החברה, מדי שנה.

במסגרת תוכנית הפיתוח בחלופת המסגרות התקציביות המאושרת ובכפוף לביצועה המלא, בשנים 2022-2026 צפויים להתווסף כ- 4,020 ק"מ קווי מתח גבוה עיליים ותת-קרקעיים. בנוסף, יוחלפו כ- 455 ק"מ רשת.

בנוסף, צפויים להתווסף כ- 4,358 ק"מ קווי מתח נמוך עיליים ותת-קרקעיים. בנוסף יוחלפו כ- 146 ק"מ של רשתות וכ- 6,035 שנאים חדשים. בשנים אלו מתוכננים להחלפה כ- 3,204 שנאים.

9.7.4 תקציב הפיתוח של מגזר החלוקה

בשנת 2021 הושקע סכום של כ- 1,724 מיליוני שקל חדש בפיתוח מגזר החלוקה. בהתאם להחלטת הדירקטוריון, תקציב הפיתוח של מגזר החלוקה לשנת 2022 הינו 1,876 מיליון שקל חדש (הנתונים תואמים את תכנית הפיתוח התקציבית).

בהתאם לתכנון הפיננסי שהוצג ואושר בדירקטוריון החברה בדצמבר 2021, היקף ההשקעות הצפוי בשנים 2022-2026 במערכת החלוקה יעמוד על כ- 9.1 מיליארד שקל חדש.

האמור לעיל בדבר תכנית הפיתוח של החברה למגזר החלוקה ובדבר תקציב הפיתוח הצפוי לשנת 2022 מהווה מידע הצופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך. מידע זה כולל תחזיות, הערכות סובייקטיביות ותוכניות אחרות של החברה ומבוסס על נתונים עתידיים, אשר התממשותם אינה ודאית ואינם בשליטתה הבלעדית של החברה. הגורמים העיקריים, העשויים להשפיע על כך שהמידע צופה פני עתיד לא יתממש או שיחולו שינויים בלוח הזמנים המשווער לביצועו, בהתאם למתואר לעיל, הינם, בין היתר: אי מימוש פרויקטים מיוחדים, שינוי בשיעור הגידול הצפוי במספר החיבורים, יישום השינוי המבני במשק החשמל ובחברה (ראה ביאור 1 הדוחות הכספיים וסעיף 1.3), תוכנית הפיתוח שיקבע השר לרבות שינויים שיערכו בה, קשיים בקבלת רישוי ו/או שינוי חקיקה בתחום איכות הסביבה והרישוי, היעדר כיסוי תעריפי מתאים (ראה ביאור 3 בדוחות הכספיים); יכולת החברה לגייס את המימון הנדרש לביצוע תוכנית הפיתוח, שינוי בשיעור הגידול הצפוי בביקוש לחשמל וגידול במספר הצרכנים.

9.7.4.1 חידוש רשת החלוקה

במהלך שנת 2021, רשות החשמל פרסמה החלטה לעניין חידוש רשת החלוקה, מנגנון להכרה בעלויות על-פני השנים. ההחלטה קובעת תמריצים לחברת החשמל על מנת לשפר את רמת השירות לצרכניה וליצרני החשמל המתחברים לרשת החלוקה.

9.7.4.2 פרויקט מניה חכמה

פרויקט מניה חכמה כולל: התקנת "מוני אנרגיה חכמים", בעלי יכולת ניהול ותפעול המניה מרחוק, המאפשרים מדידה רציפה של צריכת האנרגיה ופרמטרים חשמליים נוספים, אגירת המידע ותקשורת דו-כיוונית. הקמת מרכז ומערכות לניהול המניה החכמה, שיאפשרו מעקב, בקרה וניהול נתוני המניה החכמה ומתן חיווי מצב הצריכה וחיוויים נוספים ללקוחות באמצעות האינטרנט, וזאת לטובת התייעלות אנרגטית ועריכת חשבון החשמל אשר נשלח ללקוחות.

למניה החכמה תועלות רבות למשק האנרגיה בישראל ולרשת החכמה. מטרת המיזם לקדם את משק האנרגיה בהתמודדותו עם אתגרים כגון: שימוש ברכבים חשמליים ואסדרה מול היצרנים הפרטיים (אנרגיות מתחדשות בעיקר), תחרות במגזר האספקה וכיו"ב.

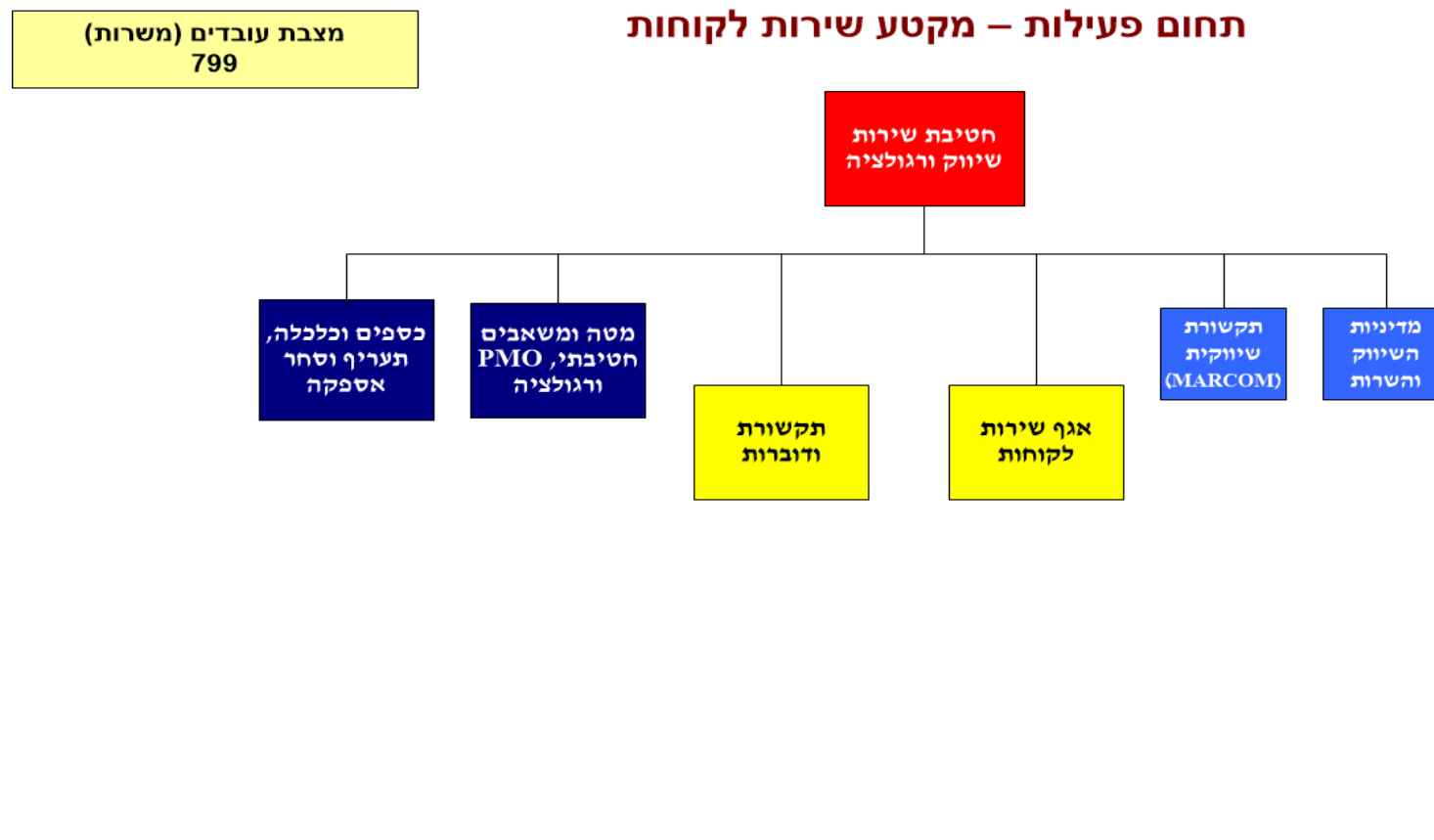
נכון לסוף שנת 2021 מותקנים בישראל כ- 140 אלף נקודות מניה מרחוק (ביתיים ומסחריים), והחברה מתכננת להגיע לכמיליון נקודות מניה מרחוק מותקנות עד סוף שנת 2024, כאשר מחודש נובמבר שנת 2021 מתקינה החברה מונים חכמים בלבד בהתקנות חדשות.

בחודש פברואר 2020 אישר דירקטוריון החברה את המתווה לפרויקט מו"ח (מונים חכמים) לתקופת ביניים (בשנים 2021-2023) ולהיערכות להמשך הפרויקט מעבר לשנת 2024. כמו כן החברה מתנהלת מול רשות החשמל בהקשר לכיסוי התעריפי. בחודש אוקטובר 2021 פרסמה רשות החשמל החלטה שתקפה עבור פריסה של עד 450 אלף מונים ועד סוף שנת 2023, כאשר תינתן אופציה לפריסה של 150 אלף מונים נוספים בכפוף להוראות הרשות. החברה נערכת לפריסת מונים חכמים בהתאם למתווה.

לפרטים בדבר פיילוט תחרות באספקה, ראה סעיף 10.4.

לפרטים נוספים בדבר פרויקט מניה חכמה ראה ביאור 3 בדוחות הכספיים.

המבנה הארגוני של מגזר חלוקה:

נכון ליום 31 בדצמבר 2021 מועסקים במגזר החלוקה 255 עובדים קבועים ו- 544 עובדים ארעיים בחטיבת שירות שיווק ורגולציה באגף שירות הלקוחות ובתקשורת ודוברות, לעומת 268 עובדים קבועים ו- 695 עובדים ארעיים, נכון ליום 31 בדצמבר 2020 (מספר העובדים מתייחס לשיבוץ הארגוני ואינו כולל עובדים, המשובצים באגפים אחרים והעובדים לטובת המגזר ולהפך). לפרטים בדבר הסכמי ההעסקה ופרטים נוספים ראה ביאור 12 בדוחות הכספיים.

לפירוט בנושא זה, ראה סעיף 7.12.

9.9.2 **קרינה בלתי מייננת**

לצורך הקמת והפעלת מקורות קרינה, כהגדרתם בחוק הקרינה הבלתי מייננת, נדרשת החברה להחזיק בהיתרים מתאימים הניתנים מטעם המשרד להגנת הסביבה על פי החוק. הפעלת מקור קרינה ללא היתר כדון או בחריגה מתנאי עלולה להוות הפרה של החוק ועלולה, בין היתר, להביא להוצאת צו לסילוק מקור הקרינה.

החברה מחזיקה בהיתרים הנדרשים לפעילות מקורות הקרינה הבלתי מייננת שהיא מקימה ומפעילה. החברה מקימה מתקני חשמל חדשים בהתאם לתנאים הכלולים בהיתרי ההקמה וההפעלה בכל הנוגע ליישום אמצעים להגבלת רמות החשיפה, הגבלת הגישה, הצבת שלט אזהרה, חובות דיווח וכיו"ב.

במהלך ארבעת העשורים האחרונים נערכים מחקרים רבים בעולם לבחינת קשר בין חשיפה ממושכת לשדות מגנטיים ממתקני רשת החשמל או ממכשירי חשמל ביתיים לבין אפשרות לשכיחות יתר של מחלות מסוימות. בנובמבר 2010 פורסמו הנחיות הוועדה הבינלאומית להגנה מקרינה בלתי מייננת (ICNIRP) לערך חשיפה מרבי לשדה מגנטי מרשת החשמל של 2,000 מיליגאוס להשפעות קצרות טווח עבור האוכלוסייה הכללית, המבוסס על ההשפעות הבריאותיות הידועות הנובעות מהשראה של שדה חשמלי בגוף²⁸. באותו מסמך הנחיות ציינה הוועדה כי לא נצבר מידע מספק לצורך קביעת ערך נמוך מהערך הנ"ל.

כמענה לאפשרות היווצרות אפקטים בריאותיים ארוכי טווח בחשיפה ממושכת לשדות מגנטיים, תומכים ארגון הבריאות העולמי (WHO) וגופים נוספים בעולם ביישום עקרון הזהירות לפיו גם בהיעדר ודאות לגבי עצם קיום סיכון והיקפו המוגבל - אם בכלל - יש מקום לנקיטת צעדים מסוימים, לא מרחיקי לכת, בכל הקשור לחשיפה לשדות מגנטיים.

עיקרון הזהירות ביחס לשדות מגנטיים עוגן בישראל בחוק הקרינה הבלתי מייננת וחל גם על החברה בהקמת והפעלת מקורות קרינה. כן פורסם בחודש מרץ 2005 דו"ח ועדת המומחים לעניין שדות מגנטיים מרשת החשמל (להלן: "ועדת המומחים"). ועדת המומחים אימצה את ערך סף החשיפה המרבי משדות מגנטיים מרשת החשמל של ICNIRP בזמנו, קרי 1,000 מיליגאוס, ובמקביל קבעה את הצורך ליישם את עיקרון הזהירות בעת תכנון מתקנים חדשים ותפעול מתקנים קיימים. החברה פועלת לביצוע הדרגתי של יישום עיקרון הזהירות במתקנים קיימים בהתאם להמלצות דוח ועדת המומחים. בנוסף, להערכת החברה ועל-פי בדיקות שביצעה, מתקני החשמל בבעלותה עומדים בהנחיות ICNIRP.

מספר רשויות תכנון קבעו בהיתרי בניה למתקני חשמל וכן בתוכניות מתאר להקמת תחנות משנה תנאי ביחס לרמות שדה מגנטי מרביות ממתקני החשמל עבור שימושים רגישים (בין 2 ל-10 מיליגאוס). תנאים אלו עלולים להוות מכשול להקמה וחיבור מתקנים לרשת החשמל ולאכלוס מבנים שונים.

בהתאם להנחיה משותפת מטעם מנהל התכנון והממונה על הקרינה במשרד להגנת הסביבה מיום 15 ביוני 2015, תכניות והיתרי בניה אינם צריכים לקבוע ערכי סף לחשיפה לקרינה בלתי מייננת.

המשרד להגנת הסביבה כולל דברי הסבר בנושא קרינה בלתי מייננת במענה לפניות הציבור אליו בנושא הזה, בדוחות מדידות קרינה בלתי מייננת המבוצעים על-ידי המשרד ועל-ידי מודדים פרטיים וכן באתר האינטרנט של המשרד להגנת הסביבה. דברי הסבר אלה, בניסוחים שונים, כוללים מידע לפיו ערך הסף לחשיפה קצרת טווח לשדות מגנטיים מרשת החשמל הוא 1,000 מיליגאוס, חשיפה ממושכת לרמות מעל 4 מיליגאוס היא גורם אפשרי לסרטן וכי ההמלצה היא כי הרמה הממוצעת בחשיפה רצופה של 24 שעות תהיה עד 4 מיליגאוס עבור היממה העמוסה בשנה, כך שעל פי תחשיב המשרד הממוצע השנתי לא יעלה על 2 מיליגאוס. ערכים אלה אף צוינו בתכתובות שונות המתקבלות בחברה ובעקבותיהם מועלות טענות ותביעות כלפיה. החברה העבירה הסתייגויות מעמדה זו למשרד להגנת הסביבה ולמשרד האנרגיה וטענה כי ערכים אלה מתורגמים על-ידי הציבור ועל-ידי חלק מהרשויות כתקן מחייב, אשר החברה אינה יכולה לעמוד בו.

בהתאם לחוק הקרינה הבלתי מייננת, רמות החשיפה המרביות המותרות עבור בני אדם לקרינה ממקור קרינה, ייקבעו בתקנות שאמורות היו להיות מותקנות עד יום 1 בינואר 2007. החוק קובע, כי כל עוד לא הותקנו תקנות כאמור בעניינים הנוגעים למשק החשמל, החלטות הממונה על הקרינה במשרד להגנת הסביבה בעניין, בין היתר, תנאים בהיתרי הקמה והפעלה בעניינים הנוגעים למשק החשמל, תהיינה בהתאם להמלצות שבדוח ועדת המומחים.

בנוסף, החוק קובע כי החלטת הממונה לעניין החוק בעניינים בעלי השפעה על עלויות למשק החשמל, שניתנה לגביהם הודעה בכתב לממונה, מאת השר להגנת הסביבה או שר האנרגיה טעונה אישור השר להגנת הסביבה, שר האוצר ושר האנרגיה. בדצמבר 2011 הודיע שר האנרגיה לשר להגנת הסביבה כי תקנות אשר תקבענה ערכי סף לחשיפה לקרינה בלתי מייננת שמקורה ממתקן חשמלי עלולות להשפיע השפעה ישירה ומהותית על העלויות למשק החשמל. הודעה דומה העביר שר האוצר לשר להגנת הסביבה בפברואר 2012. במסגרת עתירה שהוגשה לבג"ץ כנגד השר להגנת הסביבה ואחרים, הודיעה המדינה בדצמבר 2018 כי תפרסם טיוטת תקנות מכוח חוק הקרינה הבלתי מייננת. הטיוטה פורסמה להערות הציבור בינואר 2019. החברה הגישה את הערותיה לטיוטה. בטיטות התקנות שפורסמה לא נקבעו ערכי סף, למעט סף חשיפה קצרת מועד לשדות מגנטיים מרשת החשמל של 1,000 מיליגאוס. כן נקבע בטיטה כי במקורות קרינה קיימים יושקעו 31 מיליון שקל חדש כל שנתיים ובמקורות קרינה חדשים יושקעו 70 מיליון שקל חדש בכל שנתיים לשם יישום אמצעים להפחתת רמות החשיפה באזורי שהיה ממושכת.

ביום 14 באוקטובר 2020, הגישה המדינה לבג"ץ הודעה מתוקנת מטעמה, במסגרתה פורט כי התקבלו במשרד להגנת הסביבה מכתבי הסכמה לנוסח התקנות מאת שרי האוצר והאנרגיה, וכן מכתב שר הבריאות המאשר קיומה של היועצות. בהמשך לכך, ביום 13 באוקטובר 2020, פנתה השרה להגנת הסביבה ליושב ראש ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת בצירוף נוסח טיוטת תקנות הקרינה הבלתי מייננת (תיקון), התשפ"א-2020, בבקשה להביא את נוסח התקנות המוצע לאישור הוועדה. בהתאם לעמדת המדינה, לאור כל האמור לעיל, העתירה התייתרה ודינה להימחק.

ביום 24 בפברואר 2021 ניתנה החלטת בג"ץ, לפיה לאור קידום התקנות, העתירה מיצתה עצמה ולפיכך מתייתרת. עם זאת, הודגש הצורך כי המשרד להגנת הסביבה ימשיך לפעול לקידום התקנות.

החברה מעריכה כי העלויות שינבעו מהתקנות לכשתאושרנה (ככל שתאושרנה), יוכרו לה במלואן במסגרת תעריף החשמל.

המידע הנכלל בדוח זה ובמסגרת הדוחות הכספיים של החברה, בדבר הערכת החברה כי העלויות שתנבענה מהתקנות, לכשתאושרנה (ככל שתאושרנה), יוכרו לה במלואן במסגרת תעריף החשמל הינו בגדר מידע צופה פני עתיד, כהגדרת מונח זה בחוק ניירות ערך. מידע זה מבוסס על תחזיות והערכות אשר קיימות בחברה למועד הדוח ואשר עשויות שלא להתממש או להתממש באופן חלקי או שונה מכפי שנצפה זאת, בין היתר, לאור העובדה שהתממשותן תלויה בגורמים שונים אשר בחלקם אינם בשליטת החברה ובכללם רשות החשמל והאופן בו תכיר בעלויות האמורות.

9.9.3 הליכים משפטיים או מנהליים מהותיים בקשר עם איכות הסביבה

נכון למועד הדוח, למיטב ידיעת החברה לא מתנהלים הליכים משפטיים או מנהליים מהותיים בקשר עם איכות הסביבה במגזר החלוקה.

9.9.4 אירועים או עניינים מהותיים בקשר עם איכות הסביבה

נכון למועד הדוח, למיטב ידיעת החברה, היא אינה חשופה לאירועים או עניינים מהותיים בקשר עם איכות הסביבה במגזר החלוקה, אלא אם פורטו לעיל.

9.9.5 מדיניות התאגיד בניהול סיכונים סביבתיים

לפירוט בנושא זה, ראה סעיף 7.12.

9.9.6 עלויות סביבתיות והשקעות החברה באיכות הסביבה

הוצאות החברה בגין הימנעות מקרינה בלתי מייננת הסתכמו בשנת 2021 בכ-4.2 מיליון שקל חדש. (הנתונים תואמים את תכנית הפיתוח התקציבית).
לפירוט נוסף בעניין זה, ראה סעיף 22.8.

9.10 מגבלות ופיקוח על פעילות החברה במגזר החלוקה

9.10.1 אמות מידה לאמינות אספקה - כללי אספקת חשמל לצרכנים

לפירוט בדבר ספר אמות המידה, ראה סעיפים 8.1.2 ו-23.1.3.1.

רשות החשמל פרסמה אמת מידה לפיצוי צרכנים ויצרנים בגין אמינות אספקה ירודה, הקובעת את התנאים בהם יפוצו לקוחות במקרים של הפסקות חשמל מעבר להיקף שנקבע.

בתאריך 12 באוקטובר 2021 התקבלה החלטה על מנגנון תמריצים בגין חיבור צרכנים ויצרנים לרשת החלוקה, לשיפור במשך זמן החיבור של צרכנים המבקשים להתחבר לרשת החלוקה ולשיפור משך זמן יצרנים המבקשים להתחבר לרשת החלוקה וכן מציגה מודל לבחינת העמידה ביעדים שנקבעו. ההחלטה אינה כוללת מנגנון תמריצים לשיפור אמינות אספקת החשמל, רשות החשמל הודיעה כי תפרסם בהמשך החלטה בנושא. התמריצים יחושבו החל מה 1 לינואר, 2022 ויבדקו לשנה החל מהעדכון השנתי הבא.

9.10.2 אמות מידה לאיכות ולאמינות אספקה - כללי אספקת חשמל לצרכנים

ביום 17 ביוני 2020 פרסמה רשות החשמל לשימוע מדדים של רמת אמינות אספקה (החלטת רשות החשמל מס' 58208 - תמריצים לפיתוח רשת החלוקה):

(א) יעד אמינות אספקה מדרגי עד לשנת 2030 של 100 דקות אי אספקה ממוצע ללקוח בשנה, מדקות אי האספקה שגורמיהן הפרעות ברשת מתח גבוה ובמגזר הכולל והשנאה בלבד.

(ב) החברה נדרשת לצמצם את סטיית התקן שבין רמות האמינות בנפות השונות ב-60% לפחות עד שנת 2030.

החברה פועלת מול רשות החשמל, לגיבוש מתווה ויעדים בני השגה.

עלויות הפרויקטים אשר נועדו לשפר את אמינות האספקה יוכרו בתעריף החשמל.

ללא קשר ליעד אשר יאושר על ידי רשות החשמל כאמור לעיל, החברה פועלת לשיפור מדדי אמינות האספקה בתכנית קצרת טווח לשנת 2021 והכנת תכנית ארוכת טווח עד לשנת 2030.

מדד דקות אי אספקה הכולל ללקוח לשנת 2021 היה 195.6 דקות בהשוואה ל 230.9 דקות בתקופה מקבילה אשתקד (בניכוי אירוע חריג²⁹ מחודש מרס 2020 בעקבות תנאי מזג האוויר, המדד הכולל בתקופה מקבילה אשתקד מסתכם ב 203.6 דקות).

שיעור דקות אי אספקה שגורמיהן עקב הפרעות ברשת מתח גבוה ובמגזר הכולל וההשנאה בשנת 2021 היה 145.1 דקות ללקוח בהשוואה ל 178.3 דקות בתקופה מקבילה אשתקד (בניכוי אירוע חריג¹ מחודש מרס 2020 בעקבות תנאי מזג האוויר, המדד הכולל בתקופה מקבילה אשתקד מסתכם ב 151 דקות).

²⁹ על פי אמת מידה 1 בספר אמות המידה של רשות החשמל, אירוע חריג הוא אירוע אשר במהלכו הופסקה אספקת החשמל ברציפות למשך שמונה שעות או יותר, ל 20,000 צרכנים לפחות, או אירוע של עומס פניות למוקד או אירוע של תקלה מחשבונית או תפעולית נרחבת אצל ספק שירות חיוני המונעת מספק שירות חיוני אפשרות למתן שירות לצרכנים.

סטיית התקן בין הנפוח לשנת 2021 הינה 48.8 דקות למרכיבי מדד זה בהשוואה ל69 דקות בתקופה מקבילה אשתקד. החברה מבצעת ניטור מאפייני איכות החשמל, ניתוח אירועים חריגים ברשת החשמל וסטטיסטיקה רב-שנתית של מאפייני איכות החשמל, כל זאת על מנת להבטיח את עמידותה של חברת החשמל בהתאם לתקנים ואמות המידה הרלבנטיות לניטור איכות החשמל. לפירוט בדבר ספר אמות המידה, ראה סעיף 8.1.2.

9.11 חומרי גלם וספקים

למועד הדוח, אין ספקים בתחום החלוקה שלחברה תלות מהותית בהם.

פעילות אספקת החשמל מתבצעת במסגרת הרישיון הכללי שהחברה קיבלה בשנת 1997 "להולכה, לחלוקה, לאספקה, למכירה של חשמל וסחר בו". לפרטים נוספים אודות הרישיון הכללי ראה סעיף 23.1.2.

מגזר האספקה כולל את מערך הגביה והשירות של החברה, הכוללים עריכה והפקת חשבונות ופעולות גביה וכן שירותי צרכן הכוללים בעיקר מוקד שירות לקוחות טלפוני, שירות לקוחות פרונטלי ומנהלי תיק לקוח.

בהתאם להחלטת הממשלה בנושא הרפורמה, חברת החשמל לא תתחרה במגזר האספקה לצרכני מתח גבוה, עליון, ועל-עליון, אלא תגבה את התעריף שייקבע על ידי רשות החשמל. לאחר 5 שנים ממועד החלטת הממשלה (קרי בשנת 2023) הנושא ייבחן בשנית, בין היתר בהתאם לתנאי התחרות בשוק, על ידי רשות החשמל, משרד האנרגיה, משרד האוצר ורשות התחרות.

החברה תשמש כמספק ברירת מחדל במגזר האספקה.

בנוסף, בהתאם לסעיף 5(ד)(2) לחוק משק החשמל, על כל בעל רישיון חלוקה למכור חשמל לכל צרכן באזור החלוקה המוגדר ברישיון בהתאם לבקשתו. כל בעל רישיון חלוקה המחלק באזור המוגדר ברישיון הינו מספק ברירת מחדל באותו שטח.

ביחס למגזר האספקה לצרכני מתח נמוך, בהתאם להחלטת הממשלה בנושא הרפורמה, במגזר האספקה במתח נמוך, ככל שזה ייפתח לתחרות באופן הדרגתי, חברת החשמל תהא רשאית להתחרות (באופן הוגן ובכפוף לאסדרה שתיקבע) רק אם שיעור לקוחותיה ירד מ-60% ממספר הלקוחות במגזר האספקה במתח נמוך, וזאת בכפוף למדיניות השר ובהתאם לאסדרה שתקבע.

בנוסף, בהתאם להחלטת הממשלה בנושא הרפורמה, מיום שמספר הצרכנים של החברה ירד משיעור של 75% מסך הצרכנים במגזר האספקה במתח נמוך – החברה תוכל לספק שירותי סייבר לכלל הצרכנים, ושירותי "בית חכם" והתייעלות אנרגטית לצרכני מתח נמוך בלבד (נושא זה יוגדר ברישיון האספקה שיינתן לחברה לאחר פקיעת הרישיון הכללי שבידה כיום).

לפרטים נוספים ביחס לשינוי המבני, לרבות בקשר עם מגזר האספקה, ראה ביאור 1ה בדוחות הכספיים.

10.1.2 מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על תחום הפעילות

פעילות החברה במגזר האספקה, בדומה לשאר תחומי פעילותה, כפופה למגבלות חקיקה, כגון אלו הקבועות בהוראות חוק משק החשמל וחוק החברות הממשלתיות, ולאילוצים הקשורים בנושאי רישוי ודרישות להיתרים מרשויות ומשרדים ממשלתיים שונים, כגון רשות החשמל, משרד האנרגיה והמשרד להגנת הסביבה ולתוכניות חירום ופיתוח במשק החשמל. כאמור לעיל, פעילות אספקת החשמל מבוצעת במסגרת הרישיון הכללי. בהתאם למתווה השינוי המבני, החברה תפעל במגזר האספקה באמצעות מרכז רווח נפרד. לפרטים נוספים ראה סעיף 23.1.3.6.

ביום 25 ביולי 2019 נכנס לתוקפו תיקון מס' 57 לחוק הגנת הצרכן (המכונה גם: "חוק 6 דקות"). במסגרת התיקון האמור נקבע, בין היתר, כי במקרה בו לקוח פונה לחברה באחד משלושת הנושאים שהוגדרו בחוק (תקלות; בירור חשבון; וסיום התקשרות) יש ליתן מענה אנושי בתוך 6 דקות מרגע ההתקשרות.

ביום 23 בספטמבר 2019 התקבלה החלטה מס' 6 של רשות החשמל מיישיבה 565, לתיקון אמות מידה צרכנות. בהחלטה האמורה ניתנה לספק שירות חיוני, אפשרות לחרוג מזמן ההמתנה הקבוע בחוק הן במצב של אירוע חריג ועומס פניות למוקד, והן חריגה כללית בשיעור מוגבל של 15% מתוך כלל השיחות המתקבלות בנושאי טיפול בתקנה, בירור חשבון וסיום התקשרות במוקד הטלפוני (בחישוב ממוצע חצי שנתי).

יצוין כי גם בנושאים האחרים (שלא הוגדרו בחוק "6 דקות") החברה מחויבת לפעול ופועלת בהתאם לאמות המידה ובהתאם להוראות חוק הגנת הצרכן, לפיו ככלל זמן ההמתנה לקבלת מענה אנושי לא יעלה על 3 דקות, אך כאשר זמן ההמתנה למענה אנושי צפוי לעלות על 3 דקות יובא הדבר לידיעת הצרכן במענה קולי לא יאוחר משתי דקות מתחילת השיחה, ותינתן לצרכן אפשרות של השארת הודעה לקבלת שיחה חוזרת, כאשר המתנת צרכן לשיחה חוזרת לא תעלה על הזמנים הקבועים בהחלטה. החברה נערכה ליישום החוק ומשקיעה מאמצים רבים על מנת לספק מענה אנושי בזמן קצר ככל הניתן.

ביום 2 בדצמבר 2020 רשות החשמל קיבלה החלטה, אשר פורסמה ביום 4 בדצמבר 2020, בנושא עדכון לוח התשלומים בגין הפרת אמות מידה במסגרתה עדכנה את לוח התשלומים הקיים בגין הפרת אמות מידה והוסיפה סוגי הפרות חדשים: חריגה מזמן למענה תוך 6 דקות במוקד 103, בדיקת דיוק מונה ותקינתו, הפסקת שירותי צריכת חשמל ביוזמת הצרכן, החלפת צרכנים, המועד לשליחת חשבון מתוקן וחיבור צרכן תוך 6 שעות לאחר תשלום חובו. לוח התעריפים 12.1-1 המעודכן פורסם ברשומות ביום 4 ביולי 2021 במסגרתו נקבע כי מועד התחילה של לוח זה יהיה שישה חודשים מיום פרסומם, דהיינו מיום 4 בינואר 2022.

10.1.3 שינויים בהיקף הפעילות בתחום וברווחיות

להערכת החברה, הגורמים העיקריים אשר עשויים להשפיע על היקף פעילות החברה בתחום האספקה הינם רגולציה וכללי התחרות שייקבעו במשק בהתאם לאמות מידה שתקבע רשות החשמל. עמידת החברה ביעדי ההתייעלות המפורטים בתעריף אשר נכנס לתוקף החל משנת 2018 ומבנה התעריף שייקבע בעתיד יכולים להשפיע על רווחיות החברה במגזר זה.

10.1.4 גורמי הצלחה קריטיים בתחום הפעילות והשינויים החלים בו

להערכת החברה, ההצלחה העסקית של מגזר האספקה תלויה בעיקר ביכולתה של החברה לבצע התייעלות הן מבחינת עלויות החברה והן מבחינה מבנית וכן במקצועיות אנשיה במתן שירות איכותי ללקוחותיה. בנוסף, נדרש כי ייקבעו תנאי תחרות הוגנים, כולל מבנה תעריף יעיל.

חסי כניסה:

להערכת החברה, חסם הכניסה העיקרי לתחום הפעילות הינו קבלת רישיון אספקה.

חסי יציאה:

הרגולציה המסדירה את פעילות החברה וכן היותה "ספק שירות חיוני", על-פי חוק משק החשמל והוראות רישיונותיה, המחייב אותה באספקת חשמל לכלל הציבור, באמינות וביעילות, לפי תנאי רישיונה, הינם חסי היציאה העיקריים מתחום הפעילות. לפרטים אודות השינוי המבני, לפיו בין היתר יערכו שינויים במגזר האספקה, ראה ביאור 1 בדוחות הכספיים.

10.2 מוצרים ושירותים

עיקרי השירותים במגזר האספקה כוללים עריכת והפקת חשבוניות ופעולות גביה, מוקד שירות לקוחות טלפוני, שירות לקוחות פרונטלי ומנהלי תיק לקוח.

10.3 פילוח הכנסות מוצרים ושירותים

לפרטים בדבר הכנסות החברה ממכירות חשמל ששיכו למגזר האספקה, ראה ביאור 36 בדוחות הכספיים.

10.4 תחרות

יצרנים פרטיים המחזיקים רישיון אספקה בנוסף לרישיון הייצור המאפשר להם לשמש גם כמספקים לצרכנים סופיים, ומספקים פרטיים אשר אין ברשותם אמצעי ייצור, מביאים לצמצום פעילות החברה במגזר זה. לפרטים בדבר החלטת הממשלה בנושא הרפורמה והשפעותיה על מגזר האספקה ראה סעיף 10.1.1 וביאור 1 בדוחות הכספיים.

ביום 20 באוגוסט 2020 פורסמה החלטת רשות החשמל בנושא עקרונות לפתיחת מגזר האספקה במשק החשמל למספקים חדשים ולאספקה לצרכנים ביתיים, באופן הדרגתי. בהתאם להחלטה כאמור סך ההספק המוקצה לפיילוט הינו MVA 400 בשלב ראשון, כאשר מתוך ההספק האמור MVA 100 יוקצו לתחרות על צרכנים ביתיים בלבד. העקרונות הקבועים בהחלטה נקבעו לתקופה של שנתיים, במהלכן נבחנה ההסדרה לצורך יישום התחרות בשוק אספקה. המספקים רכשו את כלל החשמל המסופק לצרכניהם מנגה, וזאת על בסיס מנגנון תעריפי המפורט בהחלטה.

כמו כן, ביום 3 במרס 2021 פרסמה הרשות החלטה בנושא קביעת אסדרה למספקים שאין ברשותם אמצעי ייצור ותיקון אמות מידה למספקים קיימים. החלטה זו מסדירה את העקרונות שנקבעו בהחלטת הרשות מיום 20 באוגוסט 2020 לרבות הסדרת אופן שיוך צרכנים למספק פרטי, אופן סיום עסקאות, מעבר בין מספקים ותשלום חשבון. מגזר האספקה במשק החשמל נפתח למספקים חדשים ולאספקה לצרכנים ביתיים, באופן הדרגתי, בהתאם לל"ז עדכני לפתיחת מגזר האספקה לתחרות, כפי שפורסם ע"י רשות החשמל ביום 3 במרס 2021, ההסדרה החלה בחודש ספטמבר 2021. כמו כן, ביום 24 בינואר 2022 פרסמה רשות החשמל החלטה לפיה תוגדל המכסה שנקבעה למספקים פרטיים ב- 1000 מגה-וואט במצטבר.

ביום 26 בדצמבר 2021 פורסמה ע"י רשות החשמל החלטה בנושא "עדכונים, שנויים ותוספות לאמות מידה צרכנות לצורך פתיחת מקטע האספקה". לאור פתיחת התחרות במגזר האספקה ולצורך אבחנה והפרדה בין מגזר החלוקה למגזר האספקה כלפי הצרכנים השונים, קבעה הרשות תיקונים והבהרות של מושגים ותהליכים הקבועים באמות המידה. כמו כן נקבעה אמת מידה חדשה המסדירה את הליך ביצוע החלפת צרכן בעלים לחטיבות קרקע.

למועד אישור הדוח על המצב הכספי ניתנו 29 רישיונות ייצור למספקים אשר אין באמצעותם אמצעי ייצור. לפרטים בנושא החלטות הרשות בנוגע למתן רישיונות אספקה למספקים ללא אמצעי ייצור, לגובה המכסה שהוקצתה לפיילוט האספקה ולהרחבתה, התקשרות בעסקאות בילטרליות של מספקים עם בעלי מתקני ייצור בחלוקה וקול קורא שפרסמה רשות החשמל בנושא מודל שוק ברשת החלוקה המאפשר לבצע עסקאות בילטרליות עם מספקים פרטיים אשר אין בבעלותם אמצעי ייצור ראה ביאור 3 בדוחות הכספיים.

נכון לסוף שנת 2021 עברו כ- 1,150 לקוחות גדולים, הרוכשים חשמל בכ- 4,070 מקומות צרכנות לרכוש חשמל ממספקים פרטיים. בנוסף, להערכת החברה, בשנת 2022 ואילך תהליך זה צפוי להימשך, אם כי לחברה אין ודאות בשלב זה לגבי מספר הלקוחות אשר יעברו ליצרנים הפרטיים וההשלכות הצפויות על החברה בטווח הבינוני והארוך.

הערכות החברה ביחס להשלכות העשויות להיות למעבר של לקוחות למספקים אחרים ולפתיחת מגזר האספקה לתחרות, מהווה מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך. הערכות אלה מבוססות על מידע המצוי ביד החברה למועד הדוח, אשר עשויות שלא להתממש או להתממש באופן חלקי או שונה מכפי שנצפה, וזאת, בין היתר, לאור העובדה שהתממשות תלויה בגורמים שונים אשר בחלקם אינם בשליטתה של החברה, כגון היקף כניסתם של מספקים אחרים למשק החשמל, האופן בו ייקבע התעריף וכן העלויות אשר תוכרנה לחברה בפועל.

השפעה על רווחיות במגזר שירותי הצרכנות (אספקה):

הכנסות החברה במגזר האספקה, אשר מהוות חלק מהעלויות בגין שירותי צרכנות, מהוות כיום כ-2% בלבד מסך הכנסותיה ונגבות מלקוחות החברה באמצעות תשלום קבוע שאינו תלוי צריכה.

כיום מרבית הלקוחות הינם לקוחות של החברה. לאור העובדה כי הכנסות המגזר מהוות נתח קטן מסך הכנסות החברה, כאמור לעיל, הרי שתחת מנגנון התעריף הנוכחי הרווחיות אינה צפויה להיפגע באופן מהותי עקב מעבר לקוחות נוספים למספקים אחרים אך עשויות להיות לכך השפעות עקיפות, בפרט עם פתיחת מגזר האספקה לתחרות בהיקף רחב יותר.

10.5 סיכונים סביבתיים ודרכי ניהולם- מגזר האספקה

לפרטים בדבר סיכונים סביבתיים אליהם חשופה פעילות החברה במגזר האספקה, ראה סעיף 7.12.

10.6 הליכים משפטיים

לפרטים בדבר הליכים משפטיים ותביעה ייצוגית חדשה, לרבות הליכים בגין מגזר האספקה, ראה ביאור 3ב35 בדוחות הכספיים וכן ביאור 2ה1.

למועד פרסום הדוח, החברה אינה פועלת עוד כמנהל מערכת החשמל.

עד יום 30 באוקטובר 2021 החברה פעלה באופן חלקי כמנהל מערכת החשמל, כאשר בהתאם להחלטת הממשלה בנושא הרפורמה ולהחלטת רשות החשמל, ביום 1 בנובמבר 2021 נמכרה מלוא פעילות ניהול המערכת לחברת נגה. לפרטים נוספים, בעניין התפתחויות הנוגעות למכירת מלוא פעילות ניהול המערכת לחברת נגה וכן בדבר מעבר העובדים, ראה ביאור 1ה בדוחות הכספיים. כמו כן, ביום 26 באוקטובר 2021 פרסמה רשות החשמל החלטה בנוגע למנגנון התשלומים בין חברת נגה לחברה, כמפורט בביאור 3יב בדוחות הכספיים.

על פי חוק משק החשמל, רישיון ניהול המערכת כולל את ניהול מערכת החשמל במגזרי הייצור וההולכה, ובכלל זה, בין היתר, איזון תמידי בין ההיצע של החשמל והביקוש לו, הבטחת השרידות של מערך הייצור וההולכה של החשמל, רכישה ואחסון של סוגי דלק שמשמשים את משק החשמל, הקצאתם ומכירתם לבעלי רישיונות ייצור או לאדם המייצר חשמל הפטור מחובת רישיון בהתאם לחוק משק החשמל, ניהול של העברת האנרגיה מתחנות כוח דרך רשתות החשמל או תחנות משנה באמינות ובאיכות נדרשות, תזמון ביצוע של עבודות תחזוקה ביחידות הייצור ובמערכת ההולכה, ניהול פעילותם של מתקני חשמל המשמשים לאגירה, ניהול הסחר בחשמל בתנאים תחרותיים, שווינויים ומיטביים, לרבות ביצוע הסכמים לרכישת יכולת זמינה ואנרגיה, ותכנון הפיתוח של מערכת ההולכה וההשנאה, עריכת תחזיות לביקוש לחשמל במשק החשמל, דיווח לשר על מחסור צפוי בחשמל וכן החובה לרכוש ולאחסן סוגי דלקים שמשמשים את משק החשמל לשם הקצאתם או מכירתם לבעלי רישיונות ייצור. בהתאם להוראות חוק משק החשמל, גורם אשר ניתן לו רישיון לניהול המערכת מהווה ספק שירות חיוני.

עם מכירת מלוא הפעילות לחברת נגה, פקע רישיון החברה לניהול המערכת, בהתאם להוראות סעיף 60א(ב)(1)(א) לחוק משק החשמל, התשנ"ו-1996. עם זאת, החברה תמשיך להיות בעלת רישיון "ספק שירות חיוני" הואיל והינה בעלת רישיונות הולכה וחלוקה, וזאת כמפורט בסעיפים 8.1.2 ו-9.1.2 ובביאור 1ה4 בדוחות הכספיים. בתאריך 1 בדצמבר 2020 פרסמה רשות החשמל החלטה בדבר תיקון ספר המידה אשר מסדירה הפרדת הפעילויות שבוצעו עד כה על ידי החברה והחל ממועד כניסתו לתוקף של רישיון חברת נגה, יבוצעו על ידי חברת נגה.

ביום 13 בספטמבר 2021 פרסמה רשות החשמל הבהרה לפיה עד לפרסום החלטה בנושא אמת מידה 4 א' והעברת האחריות על ניהול ההתחשבות עם המספקים הפרטיים לחברת נגה, הרשות לא רואה בחשיפה של עובדי החברה למידע שנדרש להם לצורך מילוי תפקידים לשם מתן שירות ללקוחות מספקים פרטיים או לצורך פעולתם כמחלק, הפרה של אמת המידה, כפוף לכך שיחשפו למידע המינימלי הדרוש להם לצורך ביצוע תפקידים כאמור ובכפוף לחתימה על התחייבות לשמירת סודיות. כמו כן, ביום 26 באוקטובר 2021 פרסמה רשות החשמל החלטה במסגרתה נקבעו עקרונות מנחים לאיסוף המידע, האופן בו ינוהל המידע במשק החשמל והאופן בו הוא יועבר לשחקנים השונים כאשר נקבע כי בעל המידע יהיה יצרן או צרכן, מנהל המערכת הינו הגורם אשר ירכז ויעביר את כלל המידע במשק וכן יפרסם מידע לתועלת הציבור. בנוסף נקבע בהחלטה כי מחזיק מידע ישמור על פרטיות ואבטחת המידע ויעביר מידע שהוא נדרש להעבירו על פי כל דין באופן שיועבר המידע המינימלי הנדרש. כמו כן, נקבע כי הגורמים אצל בעל רישיון הולכה או חלוקה האחראים לקריאה, תפעול ותחזוקה של המונים יהיו אחראים לטיב המידע המתקבל ממונים כולל טיוב המידע, שלמותו ובקרה על איכותו. בהחלטה נקבעו תקופות מעבר מיום קבלת ההחלטה כדי לאפשר לכלל בעלי הרישיון במשק להיערך למבנה החדש. השינויים במבנה זרימת המידע יוטמעו במסגרת ספר אמות המידה ובכלל זה באמת מידה 4 א' העוסקת במתן הרשאות לגורמים נדרשים למידע סודי.

11.1.2 **מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים החלים על תחום הפעילות**

עד ליום 1 בנובמבר 2021, פעילותה החלקית של חברת החשמל במסגרת ניהול המערכת בוצעה בהתאם לחוק משק החשמל, תקנות משק החשמל, החלטות ומאות מידה של רשות החשמל, הנחיות משרד האנרגיה – כדוגמת הגבלה ביצור ביחידות פחמיות, הגבלות משרד להגנת הסביבה – כדוגמת תפעול משק החשמל בדלקים חלופיים בשגרה ובחירום והחלטות רשות הגז לגבי חלוקת הגז במצבים של מחסור במשק בגז. לפרטים נוספים ביחס לשינויים במגזר ניהול המערכת ומכירתו לחברת נגה במסגרת יישום השינוי המבני, ראה ביאור 1ה בדוחות הכספיים.

11.2 **מוצרים ושירותים**

השירותים שניתנו במגזר ניהול המערכת כללו בעיקר אבטחת אספקת חשמל תקינה ושרידות מערכת החשמל במגזרי הייצור וההולכה, תיאום והוצאה לפועל של תכניות תחזוקה במגזרי הייצור וההולכה ובמערכת הגז. אישור תכניות ייצור וצריכה והפקת תכנית העמסה לכלל השחקנים במשק החשמל, ביצוע התחשבות במשק החשמל מול היצרנים הפרטיים, הפקת דוחות למיניהם בהתאם לחובת הדיווח של מנהל המערכת אודות פעילות במשק החשמל וליווי יזמים (בתחום הייצור) עד לשלבי ההפעלה המסחרית.

11.3 **פילוח הכנסות מוצרים ושירותים**

הכנסות מגזר ניהול המערכת מעוגנות בהחלטות רשות החשמל ומוגדרות כעלויות מערכתיות הנגבות מכלל צרכנים במשק. עלויות אלו כוללות שירותים לאיזון המערכת, שירותי גיבוי, הסדרים נלווים במשק החשמל ועלויות אדמיניסטרטיביות.

חלק 4: תיאור עסקי החברה - מידע המתייחס לעניינים הנוגעים לפעילות החברה בכללותה

מידע המתייחס לעניינים הנוגעים לפעילות החברה בכללותה - כללי

בהמשך למידע המתואר לעיל, שמתייחס בנפרד לכל תחום פעילות של החברה, מובא להלן מידע המתייחס לעניינים הנוגעים לפעילות החברה בכללותה. המידע בחלק זה, בצירוף המידע לעיל, משקף את תיאור כלל עסקי החברה על בסיס מאוחד.

12. לקוחות - צרכני חשמל

12.1 החל משנת 2021 אימצה החברה מודל פילוח חדש ללקוחות החברה אשר מבוסס על רכיב התשלום הקבוע ללקוח. בעקבות אימוץ המודל לעיל, מספר לקוחות החברה – צרכני החשמל נכון ליום 31 בדצמבר 2020 עודכן בהתאם למודל החדש. מספר לקוחות החברה נכון ליום 31 בדצמבר 2021, עמד על כ- 2,963 אלפי לקוחות, לעומת כ- 2,911 אלפי לקוחות ביום 31 בדצמבר 2020 (על פי המודל הישן 2,940 אלפי לקוחות), המהווה גידול של כ- 52 אלפי לקוחות. צריכת החשמל בשנת 2021 הייתה כ- 51,537 מיליון קוט"ש, שמהווה ירידה של כ- 535 מיליון קוט"ש בהשוואה לשנת 2020.

12.2 סוגי לקוחות החברה

החברה מסווגת את לקוחותיה למשקי בית, תעשייה, ציבורי מסחרי, שאיבת מים, חקלאות חברת החשמל מזרח ירושלים ורשות פלשתינאית.

הטבלה להלן מציגה את צריכת החשמל לפי סוגי הלקוחות בתקופה של שנים עשר חודשים שהסתיימה ביום 31 בדצמבר בשנים 2021 ו- 2020 (במיליון קוט"ש, ובאחוזים) (לפירוט בדבר הכנסות החברה לפי סוגי הלקוחות, ראה ביאור 27 בדוחות הכספיים):

2020	ב- % מסך צריכת החשמל	2021	ב- % מסך צריכת החשמל	
21,657	41	21,106	41	ביתי
8,188	16	7,415	14	תעשייתי
12,845	25	13,227	26	ציבורי מסחרי
2,301	4	2,330	4	שאיבת מים
838	2	936	2	חקלאות
2,184	4	1,864	4	חברת החשמל מזרח ירושלים
4,059	8	4,659	9	רשות פלשתינאית
52,072	100	51,537	100	סה"כ

12.2.1 הסקטור הביתי -

נכון ליום 31 בדצמבר 2021, החברה משרתת כ- 2.6 מיליון משקי בית, המייצגים כמעט את כל משקי הבית במדינת ישראל, בדומה ליום 31 בדצמבר 2020.

בשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021 הכנסות הסקטור הביתי ירדו בכ- 4.3%. הירידה בהכנסות נובעת מירידת הצריכה הביתית בכ- 2.5% לצד ירידת המחיר הממוצע בכ- 1.8% יחסית לתקופה המקבילה אשתקד.

12.2.2 הסקטור הציבורי-מסחרי -

כולל צריכת חשמל על-ידי בתי מסחר, מרכזי קניות, עסקים שונים ורשויות של המגזר הציבורי, כגון: רשויות מקומיות, משרדי הממשלה ובתי ספר.

הכנסות הסקטור הציבורי מסחרי ירדו בכ- 1.1%. הירידה בהכנסות נובעת מעליית הצריכה של הסקטור הציבורי-מסחרי בכ- 3% לצד ירידת המחיר הממוצע בכ- 3.9% יחסית לתקופה המקבילה אשתקד.

12.2.3 הסקטור התעשייתי -

כולל צריכת החשמל ע"י מפעלי תעשייה, מספקים פרטיים ויח"פ.

הכנסות הסקטור התעשייתי קטנו בכ- 13%. הירידה בהכנסות נובעת מירידת הצריכה של הסקטור התעשייתי בכ- 9.4% לצד ירידת המחיר הממוצע בכ- 4% יחסית לתקופה המקבילה אשתקד. עם זאת, החל מה 1 בנובמבר 2021 לא נכללים נתוני "רכישות מספקים פרטיים ויחפים" בסקטור התעשייתי עקב מכירת פעילות ניהול המערכת. הכנסות הסקטור התעשייתי (ללא "רכישות מספקים פרטיים ויחפים") קטנו בכ- 3.7%. הירידה בהכנסות נובעת מירידה בצריכה של 0.2% לצד ירידת המחיר הממוצע בכ- 3.5% יחסית לתקופה המקבילה אשתקד.

12.2.4 שאיבת מים -

נדרשת כדי לספק לכל חלקי הארץ מי שתייה ומים להשקיה ולמטרות אחרות.

הכנסות סקטור שאיבת המים ירדו בכ- 0.3%. הירידה בהכנסות נובעת מעליית הצריכה של סקטור שאיבת המים בכ- 1.4% לצד ירידת המחיר הממוצע בכ- 1.1% יחסית לתקופה המקבילה אשתקד.

12.2.5 הסקטור החקלאי

הכנסות הסקטור החקלאי עלו בכ- 3.7%: העליה בהכנסות נובעת מעליית הצריכה של הסקטור החקלאי בכ- 11.7% לצד ירידת המחיר הממוצע בכ- 7.1% יחסית לתקופה המקבילה אשתקד.

12.2.6 חברת החשמל מזרח ירושלים

הכנסות חברת החשמל מזרח ירושלים בע"מ ("חמ"י") ירדו בכ- 21.5%. הירידה בהכנסות נובעת מירידה באחוז הצריכה של חמ"י בכ- 14.7% לצד ירידת המחיר הממוצע בכ- 8% יחסית לתקופה המקבילה אשתקד. לפרטים בדבר חובותיה של חמ"י לחברה והליכים משפטיים אשר התנהלו בין החברה לבין חמ"י, וכן בדבר הסכם שנחתם בין החברה לבין חמ"י ביום 8 ביולי 2020, אשר נועד להסדיר את חובותיה של חמ"י לחברה ולהביא לידי סיום את כל ההליכים המשפטיים בין החברות, ובדבר צעדים שנוקטת החברה לאור היקף החוב שנצבר לחמ"י, ראה ביאור 6 בדוחות הכספיים.

12.2.7 רשות פלשתינאית

הכנסות סקטור הרשות הפלשתינאית גדלו בכ- 6.3%. העלייה בהכנסות נובעת מעליית הצריכה של סקטור הרשות הפלשתינאית בכ- 14.8% לצד ירידת המחיר הממוצע בכ- 7.4% יחסית לתקופה המקבילה אשתקד. תשלומי הרשות הפלשתינאית וחברת החשמל מזרח ירושלים נעשים הן באמצעות העברת תשלומים על ידי הרשות הפלשתינאית ועל ידי חברת החשמל מזרח ירושלים והן באמצעות העברות שמקבלת החברה ממשרד האוצר, מתוך סכומים העומדים לזכות הרשות הפלשתינאית באוצר. לפרטים בדבר חובותיה של הרשות הפלשתינאית לחברת החשמל ובדבר הסכם עקרונות לפתרון חובות אלו ולהסדרת החשמל הפלשתינאי, ולהסכמים שחתמה החברה עם חברת ההולכה הפלשתינאית (PETL) לחיבור תחמ"שים לרשות החשמל מכוח הסכם העקרונות האמור, ראה ביאור 6 בדוחות הכספיים.

12.3 סוגי תעריפי החשמל

בהתאם להוראות חוק משק החשמל, רשות החשמל קובעת לחברה תעריפי חשמל נפרדים למגזרי פעילותה השונים. אולם, מרבית צרכני החשמל (צרכנים בתעריף חשמל "ביתי", "כללי" ומקצתם "מאור לרחובות ציבוריים", כמפורט להלן) משלמים עבור החשמל תעריף אחד משוקלל ואחיד כל השנה, הכולל את כל מגזרי הפעילות של החברה.

בהתאם לקבוע בספר אמות המידה, למועד הדוח, תעריפי החשמל לצרכן מתחלקים לארבעה סוגים כדלקמן:

(א) תעריפים אחידים - תעריף המחושב על בסיס ממוצע שנתי בהתאם ל"תעריף עומס זמן" (כמפורט להלן) ולמאפייני שעות הצריכה של הקבוצה שאליה משתייך הצרכן. ואלה הקבוצות לעניין זה: (א) "ביתי" - בתים המשמשים למגורים בלבד, מבנים לצרכי חקלאות ובתי תפילה; (ב) "מאור לרחובות ציבוריים" - תאורת רחובות וגנים ציבוריים; ו- (ג) "כללי" - תעריף חשמל המיועד למבנים המשמשים למלאכה, לתעשייה או למסחר, לרבות מוסדות חינוך ותרבות, מרכזי קליטה, מבנים המשמשים עמותות ומוסדות ללא כוונת רווח, מרפאות, בתי חולים, בתי מלון, משרדי ממשלה ומבנים המחוברים בחיבור זמני (קרי, מתייחס ליתר הצרכנים בתעריף אחיד אשר אינם בתעריף "ביתי" או "מאור לרחובות ציבוריים");

(ב) "צובר" (תעריף החל על מכירת חשמל לרשות הפלשתינאית);

(ג) "תעריף עומס זמן" תעריף המחושב לפי עומס המערכת וזמן הצריכה ("תעו"ז").

(ד) "תעריף מכירה מרוכזת" - תעריף חשמל לצרכני מתח נמוך וגבוה המחלקים ומספקים חשמל לאחר.

תעריפי תעו"ז חלים מנדטורית על צרכני מתח עליון, מתח גבוה ומתח נמוך שגודל החיבור שלהם הוא 3X200 אמפר ומעלה, או שצריכתם השנתית עולה על 40,000 קוט"ש. תעריף תעו"ז מבוסס על העלויות השוליות במערכת ונועד ליצור קשר ישיר בין עלויות ייצור החשמל ואספקתו בשעות השונות לבין המחיר שמשלם הצרכן. בחשבון החשמל של צרכני תעו"ז מפורטת הצריכה לפי מקבצי השעות השונים (בהתאם לעונות השנה, היום בשבוע והשעה במהלך היום) ומותקן להם מונה אלקטרוני המתוכנת למטרות תעריף זה. מחירי הקוט"ש בתעו"ז משתנים גם על-פי מתח האספקה. בנוסף, כל צרכן בתעריף האחיד, שלא חל עליו תעריף תעו"ז מנדטורי, יכול לבקש להצטרף לתעו"ז ברירתו.

ביום 12 באוקטובר 2021 פרסמה רשות החשמל שימוע להתייחסות הציבור בעניין עדכון מקבצי שעות הביקוש. לפרטים נוספים ראה ביאור 3ב.

סך כל מספר הצרכנים בתעו"ז נכון ליום 31 בדצמבר 2021 הוא 115,999 לעומת 99,061 צרכנים נכון ליום 31 בדצמבר 2020. כלומר, כ- 3.4% בלבד ממספר הצרכנים צורכים כ- 45.5% מסך כל צריכת החשמל השנתית.

סך-הכל מספר הצרכנים בתעריף ה"ביתי" נכון ליום 31 בדצמבר 2021 הוא כ- 2.6 מיליון, לעומת כ- 2.56 מיליון ליום 31 בדצמבר 2020. כלומר, כ- 88% ממספר הצרכנים צורכים כ- 40.9% מסך כל צריכת החשמל השנתית.

13. עונתיות

הביקוש לחשמל במדינת ישראל הוא עונתי. עונות השנה בהקשר זה מוגדרות כעונת הקיץ (החודשים יולי עד אוגוסט, כולל), עונת החורף (החודשים דצמבר עד פברואר, כולל) ועונות המעבר - האביב (החודשים מרס עד יוני, כולל) והסתיו (החודשים ספטמבר עד נובמבר, כולל). הביקושים גבוהים יותר בעונת הקיץ (בשל השימוש במזגנים) ובעונת החורף (בשל השימוש במכשירי חימום) לעומת עונות המעבר (הסתיו והאביב). בעונות החורף והקיץ צריכת החשמל הממוצעת גבוהה מזו שבעונות המעבר ואף מתאפיינת בימים של ביקושי שיא עקב תנאים קיצוניים של קור או חום.

פרוט הכנסות מחשמל, נטו, לשנים 2021 ו- 2020					
במיליוני שקל חדש					
סה"כ	רבעון 4	רבעון 3	רבעון 2	רבעון 1	
21,923	4,821	7,193	4,878	5,031	2021
23,504	5,157	7,374	4,681	6,292	2020

14. מחקר ופיתוח

יחידת החדשנות בחברה הוקמה בשנת 2020 עם תקציב של כ-20 מיליון שקל חדש, מתוכם כ-5 מיליון שקל חדש למחקר ופיתוח. החדשנות בחברה תחת היחידה מתחלקת לשני תחומים עיקריים: חדשנות פתוחה, קרי עבודה משותפת עם סטארט אפים בפילוסטרים טכנולוגים, כשחברת החשמל מספקת את המעטפת התוכנית, את המומחיות ואת הפלטפורמה (כלומר את רשת החשמל והתשתיות היחודיות לשוק החשמל והאנרגיה לבחינת טכנולוגיות חדשות) בעוד הסטארט אפ מביא את הטכנולוגיה שלו. התחום השני בו החברה מתמקדת הינו יזמות פנים ארגונית דרך פלטפורמות שונות, החל מפלטפורמה חברתית, המשך בסדנאות וקורסים וכלה בחממת יזמות פנים ארגונית שהמחזור הראשון שלה הסתיים ומוצרים שתוכננו במסגרתה צפויים לעבור תהליכי התמסחרות בשנים הקרובות. בתחום המחקר ופיתוח הוסכם על שיתופי פעולה עם אוניברסיטאות מובילות כגון: הצטרפות למרכז האנרגיה הלאומי באוניברסיטת בר אילן, פירסום קול קורא לאקדמיה וחתימת הסכמים ראשונים עם ספקי מו"פ לבניית פתרונות לאתגרים של חברות חשמל.

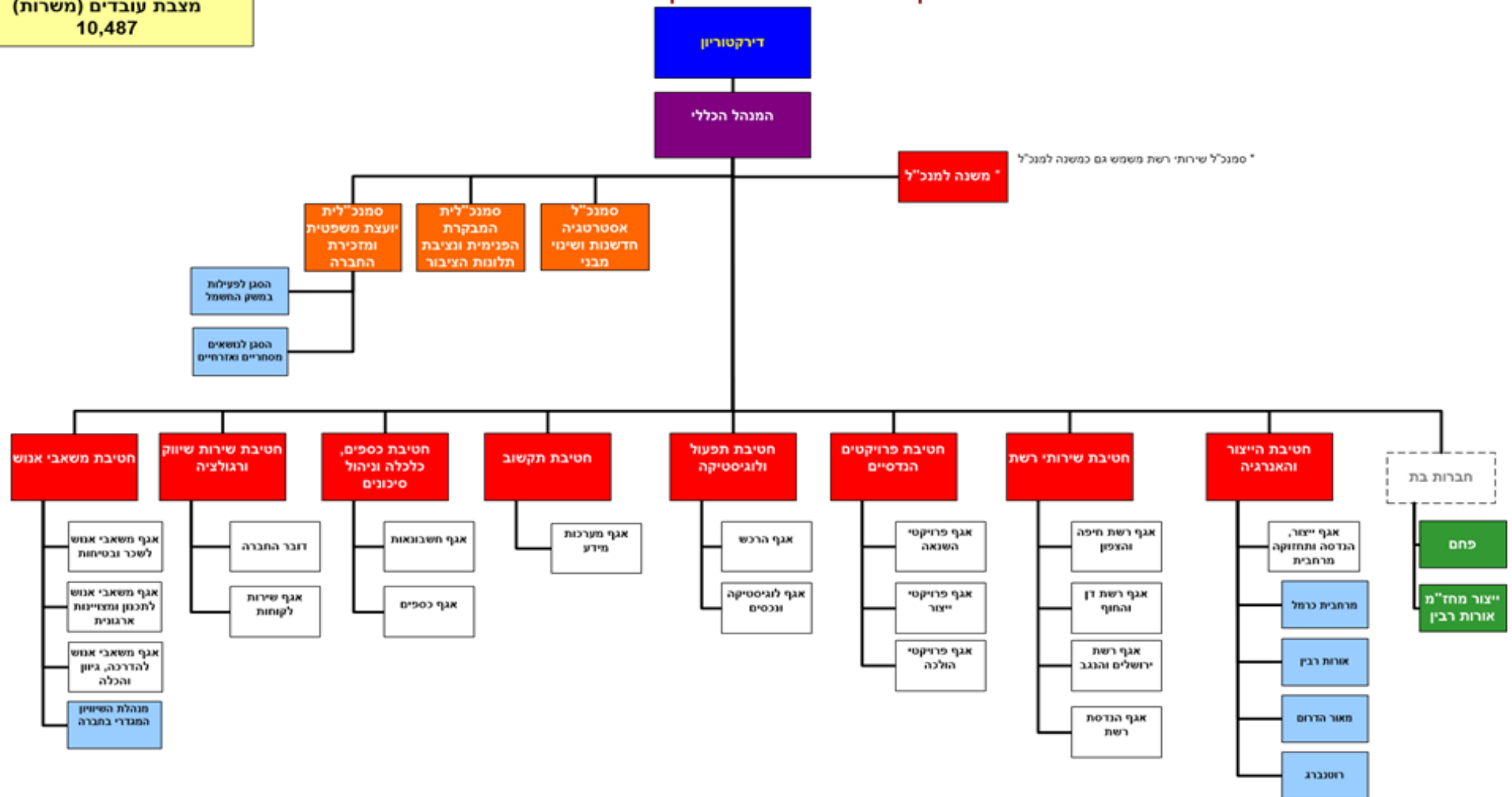
קר"ט והשקעות

קר"ט - קידום רעיונות טכנולוגים היתה החממה הטכנולוגית של החברה. עד שנת 2019 השקיעה החממה סך כולל של כ-40 מיליוני שקל חדש בכ-22 חברות באמצעות הלוואות המירות. עם פרסומו של חוזר החדשנות של רשות החברות הממשלתיות משנת 2018³⁰, המתווה השונה להשקעות בחברות ממשלתיות בשנת 2017 והחלטת הממשלה בנושא מ-2018, שונתה דרך העבודה בחברה. בעוד שהחברה פועלת למיצוי זכויותיה בהשקעות קר"ט הקיימות, החברה מחפשת באופן אקטיבי השקעות בתחומי הליבה שלה באמצעות המנגנון החדש. בשנת 2021, השקיעה החברה מיליון דולר בחברת EGM המייצרת פתרון לניטור רשת. יצוין כי החברה מחזיקה בחלק מחברות הקר"ט מניות בשיעורים שונים אשר אינם מהותיים לחברת החשמל ועל פי רוב אינם עולים על 5%.

³⁰ החלטת ממשלה מספר 3837 בנושא תכנית החדשות בחברות ממשלתיות ואישור מותנה לפי חוק החברות הממשלתיות להקים או לרכוש חברות בתחום החדשנות מיום 24 במאי 2018.

מבנה ארגון חברת החשמל בחתך חטיבות ואגפים 31.12.2021

מצבת עובדים (משרות)
10,487

מפתח סימולים

מצבת כוח אדם (משרות) נכון ליום 31 בדצמבר 2021 הינה: 10,487 משרות עובד לעומת 11,224 משרות עובד נכון ליום 31 בדצמבר 2020. נכון ליום 31 בדצמבר 2021 עבדו בחברה 11,103 עובדים לעומת 11,483 עובדים נכון ליום 31 בדצמבר 2020. פילוח מצבת המשרות במגזרים משקף את השייך הארגוני בחברה ולא את הפעילות הפנימית ההדדית, הנעשית בין יחידות החברה, במגזרים השונים. הנתונים הנ"ל אינם כוללים 267 משרות של עובדים בהעסקה מיוחדת (חניכים ועובדים עם מוגבלות). מצבת העובדים בחברה בשנתיים שקדמו למועד הדוח הינה כמפורט להלן:

מצבת עובדים (משרות)		
ליום 31 בדצמבר		
2020	2021	תחום
2,052	* 1,900	ייצור
963	799	שירות לקוחות (חטיבת שירות, שיווק ורגולציה, ותקשורת ודוברות ואגף שירות לקוחות)
*3,846	**3,651	רשת החשמל (חטיבת שירותי רשת, אגפי רשת חיפה והצפון, דן והחוף, ירושלים והנגב ואגף הנדסת רשת)
1,307	1,179	מטה (המנהל הכללי, אגף שכר, ארגון ובטיחות, אגף משאבי אנוש, חטיבת משאבי אנוש, אגף תכנון, פיתוח וטכנולוגיה, חטיבת כספים, כלכלה וניהול סיכונים, אגף חשבונאות וכלכלה, אגף כספים, אסטרטגיה, חדשנות ושינוי מבני, חטיבת התקשוב, אגף מערכות מידע ותקשוב)
1,246	1,188	שרות (חטיבת תפעול ולוגיסטיקה, אגף הרכש, אגף לוגיסטיקה ונכסים)
** 1,810	*** 1,770	פרויקטים הנדסיים (חטיבת פרויקטים הנדסיים, אגף פרויקטי השנאה, אגף פרויקטי הולכה, אגף פרויקטי ייצור)
11,224	10,487	סה"כ

* ללא מערכת החשמל ב 2021

** כולל עובדים העוסקים בהקמת רשת החשמל

*** עוסקים בהקמה ושיפוץ של תחנות כוח, בהקמת תחנות משנה ומיתוג והקמת קווי הולכה במתח על ועליון.

לפרטים בדבר תהליך מהותי של שינוי ארגוני ותוכנית התייעלות אשר צפויים להיות מיושמים בחברה כחלק מהשינוי המבני, ראה ביאור 1ה בדוחות הכספיים.

האמור לעיל בדוחות הכספיים בדבר שינוי ארגוני ותוכנית התייעלות בחברה הינו בגדר מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך. מידע זה מבוסס על מידע המצוי בידי החברה למועד הדוח וכן על נתונים עתידיים, אשר התממשותם אינה ודאית ואינם בשליטתה של החברה, אלא תלויה ביישום השינוי המבני אשר טעון קבלת אישורים והסכמות רגולטוריים, אסדרות של רשות החשמל, ומתן רישיונות על ידי הגופים המוסמכים במדינה, ככל שנדרש לפי כל דין, אשר כולם אינם בשליטתה של החברה.

15.3 **שינויים במצבת כח אדם**

השינוי במצבת כוח האדם ביום 31 בדצמבר 2021 לעומת 31 בדצמבר 2020 נבע מקיטון במצבת העובדים הקבועים אשר נבע בעיקרו מהפרישות המוקדמות שחלו במהלך שנת 2021 (כפועל יוצא מיישום ההסכם הקיבוצי מיום 17 במאי 2018 בדבר רפורמה ושינוי מבני וארגוני), ממכירת תחנות כוח ומציאת עובדים, כחלק ממכירת ניהול המערכת, לנגה.

לפרטים נוספים בדבר הסכם קיבוצי רפורמה והסכם קיבוצי מיוחד, ראה ביאור 12 בדוחות הכספיים של החברה.

לפרטים בדבר מתווה העקרונות לפיו, בין היתר, החברה תעבור תהליך מהותי של שינוי ארגוני ותוכנית התייעלות, ראה ביאור 1ה לדוחות הכספיים וסעיף 1.3 לעיל.

קריית ההדרכה לחשמל אנרגיה וסביבה בחברה נועדה לספק תמיכה בשיפור ביצועי החברה והעלאת רמת ההון האנושי, האקדמי והמקצועי של עובדי החברה. המערך מספק הכשרה מקצועית בתחומי העיסוק העיקריים של החברה ומעניק את ההסמכות הנדרשות על-ידי משרדי ממשלה (משרד העבודה, משרד התחבורה) על-פי חוקים ותקנות. מערכת ההדרכה בנויה לפי תחומים מקצועיים המעניקים מענה הדרכתי לכלל החברה.

להלן התחומים המקצועיים העיקריים:

- חשמל ורשת - הכשרות בתחום החשמל ומקצועות הרשת.
- תפעול - מתן מענה לעובדי משמרת.
- מכונות - הכשרות מכאניות, גז טבעי, לרבות קורסי ריתוך, פיקוח קבלנים, אביזרי צנרת ועוד.
- רשות הסמכה - מתן מענה לעובדים בגובה, עגורנים, מלגזות, במות הרמה ועוד.
- בקרה, מחשבים וסייבר.
- פיתוח הדרכה - יישום טכנולוגיות חדשות כאמצעי להטמעת הידע, טכנולוגיית מובייל, לומדות, סרטי הדרכה ועוד.
- שרות לקוחות - הכשרת נציגי שרות למוקד 103, סדנאות שרות, הכשרת ראשי צוותים, מנהלי מוקדים, אחראי משמרת.
- תיכון מקצועי אנרג'י-טק - הכשרת תלמידי כיתה י"ב במגמת מיכון תעשייתי ובמגמת חשמל.
- תיכון אור עתיד - תמיכה בתוכניות לימודים, ייעוץ, והשמה.

מרכז למנהיגות וניהול עסקי:

המרכז למנהיגות וניהול עסקי אחראי על תהליכי פיתוח המנהלים בחברה ופועל לעיצוב והתאמת התרבות הארגונית – ניהולית, לחברה עסקית בשוק תחרותי, באמצעות יצירת תהליך למידה רב ערוצי מתמשך. תהליכי פיתוח המנהלים כוללים הכשרות קבוצתיות (הטרוגניות ואורגניות), ייעוץ, ליווי אישי ולמידת עמיתים.

ההוצאות בגין הדרכה ואימונים בחברה לשנים 2021 ו-2020 היו כ-152 וכ-111 מיליוני שקל חדש בהתאמה.

15.5 תוכניות תגמול לעובדים, הטבות והסכמי העסקה

15.5.1 הסכמי העסקה

יחסי העבודה בחברה מוסדרים בחקיקת העבודה וכפופים להוראות דין שונות, לרבות חוק יסודות התקציב. בנוסף, יחסי העבודה מוסדרים בהסכמים קיבוציים ובהסדרים קיבוציים ("הסכמי העבודה"), המהווים נוסח מחייב בחברה בענייני קבלת אדם לעבודה או סיום עבודתו, תנאי עבודתו, יחסי עבודה, זכויות וחובות הצדדים. הסכמי העבודה חלים על כל העובדים בחברה (למעט עובדים בחוזים אישיים), בסייגים המפורטים בהם.

בהסכמי העבודה מוסדרים מרבית תנאי העבודה של עובדי החברה, לרבות: שכר ותנאי שירות, זכאות לסל אנרגיה (זכאות של 7,000 עובדיה הקבועים של החברה ו-7,860 גמלאים ושאימים לחשמל לצריכה ביתית ולשימוש אישי בדירת מגוריהם בתעריף עובדי חברה, דהיינו- ללא עלות עד לתקרה שנתית של 18,000 קוט"ש לשנה, כולל גילום מס בגינו ובכפוף לתבחינים שבנהלי החברה), שעות עבודה ומנוחה, עבודה בשעות נוספות, תנאי עבודה במשמרות, היעדרויות בתשלום (חופשה, מחלה וכיוצ"ב), תנאי הפרישה לפנסיה³¹ ועוד.

כמו כן, כוללים הסכמי העבודה הוראות שונות הנוגעות לניהול המשאב האנושי בחברה, וביניהן: הליך קליטת עובדים והליך פיטורי עובדים (לרבות מגבלות על הסיבות בגין ניתן לפטר עובדי חברה, אופן ביצוע הליך הפיטורים וכן נסיבות בהן קיים צורך בקבלת הסכמת ארגון העובדים בדבר פיטורי עובדים); מגבלות על ניווד עובד מתפקיד לתפקיד; סדרי משמעת; וכיוצא באלה.

שינויים ועדכונים בהסכמי העבודה נערכים מעת לעת, לרבות בעקבות משא ומתן בין הנהלת החברה לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה וועד העובדים הארצי של עובדי החברה, וטעונים אישור של רשות החברות הממשלתיות, הממונה על השכר והסכמי עבודה במשרד האוצר ודירקטוריון החברה.

ניתן לסווג את עובדי החברה לשתי קבוצות: עובדים בדירוג מינהלי ועובדים בדירוג מקצועי (הכוללים מהנדסים, אקדמאים ומשפטנים, הנדסאים וטכנאים). קיימת בחברה טבלת שכר אחת, כשלכל דרגה בדירוג המנהלי יש דרגה מקבילה בדירוג המקצועי. הזכויות הפנסיוניות של העובדים וזכויות אחרות בקשר עם סיום יחסי עובד-מעביד משתנות בהתאם לקבוצה אליה העובדים משתייכים, כמפורט להלן.

בתחילת חודש נובמבר 2018 נכנס לתוקף ההסכם הקיבוצי המיוחד אשר נחתם ביום 17 במאי 2018 בנושא רפורמה ושינוי מבני וארגוני בחברה. הסכם קיבוצי זה מעגן את ההסכמות שהושגו בתחום יחסי העבודה בעקבות השינוי המבני הכולל את הרפורמה הצפויה במשק החשמל בכלל ובחברת החשמל בפרט, ובכלל זה השלכות השינוי הארגוני ותכנית ההתייעלות בחברה, על העובדים ("ההסכם הקיבוצי"). ההסכם הקיבוצי קיבל את אישורן של הרשויות המוסמכות. לעיקרי ההסכם הקיבוצי והסכמים קיבוציים מתקנים ומשלימים שיצאו בעקבותיו, ראה גם ביאור 12 בדוחות הכספיים.

כמו כן לפרטים בדבר ההסכמים הקיבוציים בין החברה, הסתדרות העובדים הכללית החדשה וועד העובדים הארצי, שנחתמו ביום 30 בנובמבר 2020, ראה ביאור 11 ו-12 בדוחות הכספיים.

ביום 11 בדצמבר 2016 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בין החברה לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה וארגון העובדים ("הסכם 2016") אשר דן, בין היתר, בנושא יישום הסכם שכר בגין השנים 2013-2017 בהתבסס על הסכם השכר שנחתם בשירות הציבורי. מכוח

³¹ תנאי הפרישה לפנסיה מוסדרים בתקנות הפנסיה לעובדי חברת החשמל משנת 1958, בתקנון קופת הגמל המרכזית לקצבה, בנהלי החברה ובהוראות החברה השונות.

הסכם 2016 שולמו לעובדי החברה תוספות שכר בשיעור מצטבר של 7.25%, הסכם תוספת שכר זה הסתיים בשנת 2017. נכון להיום אין הסכם תוספת שכר בגין השנים 2018 ואילך.

15.5.2 יחסי עבודה והבאתם לידי סיום

יחסי העבודה בחברה מושתתים בעיקרם על העקרונות הקבועים בהסכמי ובהסדרי העבודה. חוקת העבודה והנהלים שהוצאו מכוח מהווים את המקור הנורמטיבי הראשי בכל הנוגע לקבלה לעבודה בחברה, סיום עבודה, תנאי עבודה ויחסי עבודה. התוקף ההסכמי של חוקת העבודה הסתיים ביום 31 בדצמבר 2015, וזאת בהתאם להוראות החוקה לעובדי חברת החשמל מיום 25 במרס 2002, שהינה הסדר קיבוצי, אך החברה ממשיכה לפעול לפיה.

במסגרת ההסכם הקיבוצי מיום 17 במאי 2018 נקבעה מסגרת מוסכמת לעדכון יחסי העבודה, שינוי התרבות הארגונית בחברה ועקרונות שינוי מבנה הארגון והתייעלות. בין היתר, הוסדרו בהסכם הנושאים הבאים: מנגנון הכרעה בהליכי פשיטת בחברה באמצעות משפטן המשמש כמכריע חיצוני, הורחבו סמכויות הנהלת החברה בקשר עם פרסום ועריכת מכתבים פנימיים לתפקידי מנהלי מחלקות ובקשר עם ניווד עובדים, הגבלת הזכויות לחשמל בתעריף חברה לעובדים חדשים, הסכמה על שינוי שיטת שכר עידוד ומבנה שכר ונושאים נוספים בתחום יחסי העבודה. לפרטים בדבר סכסוכי העבודה נכון למועד הדוח, ראה ביאור 35 בדוחות הכספיים.

15.5.3 חריגות שכר והסדרתם

כחברה ממשלתית, החברה כפופה לסעיף 29 לחוק יסודות התקציב, המגביל למעשה את יכולותיה לפעול באופן עצמאי בענייני שכר והטבות לעובדיה, ומטיל עליה מחויבות לקבל את אישור הממונה על השכר בעניינים אלה.

15.5.4 קופת גמל מרכזית לקצבה

החל מיום 8 במרס 2005 מפקידה החברה כספים לכיסוי ההתחייבות לפנסיה בגין עובדי המבוטחים בהסדר הפנסיה התקציבית (עובדים שהתקבלו לעבודה בחברה עד ליום 10 ביוני 1996) בקופת הגמל המרכזית לקצבה ("הקופה"). לפרטים נוספים, לרבות בדבר החברה המנהלת את קופת הגמל המרכזית לקצבה הפער בין התחשיבים האקטואריים של החברה לבין אלה של החברה המנהלת, ראה ביאור 112 בדוחות הכספיים.

15.5.5 חשבון הנאמנות לרכיבים פנסיוניים לא קצבתיים

לפרטים בדבר חשבון הנאמנות, ראה ביאור 12 בדוחות הכספיים.

15.5.6 עובדים קבועים

נכון ליום 31 בדצמבר 2021, עובדים בחברה 6,905 עובדים קבועים. עובד קבוע הוא עובד שקיבל קביעות בהתאם לנהלי החברה. קבוצת עובדים זו נחלקת לעובדים המבוטחים בהסדר הפנסיה התקציבית (עובדים שהחלו עבודתם בחברה עד ליום 10 ביוני 1996), על-פי תקנות הפנסיה לעובדי חברת החשמל משנת 1958 ועל-פי תקנון קופת הגמל המרכזית לקצבה של עובדי חברת החשמל; ולעובדים (שהחלו עבודתם בחברה החל מיום 11 ביוני 1996 ואילך), אשר מבוטחים בקופות ביטוח פנסיוני חיצוניות צוברות.

15.5.7 עובדים בהסכם מיוחד

נכון ליום 31 בדצמבר 2021, עובדים בחברה 509 עובדים בהסכם מיוחד - עובד המתקבל למשרה שאינה צמיתה, לביצוע משימה מוגדרת הנמשכת תקופה קצובה, כגון הקמת תחנות כוח או תחנות משנה. הפיצויים שישולמו לעובדים בהסכם מיוחד בעת פטוריהם יהיו מוגדלים כדלקמן: בגין השנתיים הראשונות לעבודה פיצויים בשיעור של 200% לכל שנת עבודה, ומהשנה השלישית ואילך פיצויים בשיעור של 300% לכל שנה.

15.5.8 עובדים ארעיים

נכון ליום 31 בדצמבר 2021, עובדים בחברה 1,276 עובדים ארעיים - עובד המתקבל למשימה שאינה כמפורט לגבי עובד בהסכם מיוחד. הפיצויים שישולמו לעובדים ארעיים יהיו כמתחייב על-פי דין. לפרטים בדבר הארכת העסקתם של עובדים ארעיים, ראה ביאור 412 בדוחות הכספיים.

15.5.9 עובדים ארעיים בהסכם מיוחד

נכון ליום 31 בדצמבר 2021, עובדים בחברה 1,882 עובדים ארעיים בהסכם מיוחד - עובד ארעי שעבד לפחות שנתיים בחברה והועבר בהמלצת ממוניו למעמד ארעי בהסכם מיוחד. הפיצויים שישולמו לעובדים ארעיים בהסכם מיוחד, יהיו כמתחייב על פי דין.

15.5.10 עובדים בהסכם עבודה אישי

נכון ליום 31 בדצמבר 2021, עובדים בחברה 121 עובדים בחוזה אישי, הקובע ביחס לכל עובד את שכרו ומסדיר את כל תנאי עבודתו בחברה. בנוסף עובדים בחברה 112 חניכים ושוליות וכן 4 מקבלי מלגה העובדים במסגרת פרויקט "עתיד נאור"³² וכן 294 עובדים ארעיים בפרויקט "ניצן אור", פרויקט הנותן מענה תעסוקתי לעובדים עם מוגבלות. בהתאם להסכם הקיבוצי מיום 17 במאי 2018, החל מכניסת ההסכם לתוקף, החברה תהיה רשאית להעסיק עד 160 מנהלים ועובדים נוספים בהתאם לתבחנים שנקבעו בהסכם הקיבוצי, בחוזה אישי ושלא בהתאם להסכמים הקיבוציים החלים על עובדי החברה. בחודש דצמבר 2018 החל המעבר של חברי ההנהלה הבכירה לחוזים אישיים. החברה תאייש את כל תפקידי הנהלה

³² "עתיד נאור" הינו פרויקט אשר במסגרתו מוענקות מלגות לסטודנטים מצטיינים מהפריפריה הלוומדים באוניברסיטאות בארץ מקצועות הנדרשים לחברה. במסגרת פרויקט זה עובדים הסטודנטים בחברה תוך כדי תקופת לימודיהם. בתמורה להענקת המלגה מתחייבים הסטודנטים לעבוד בחברה בסיום לימודיהם למשך תקופת התחייבות של מספר שנים.

(סגן מנהל אגף ומעלה) בעובדים המועסקים בחוזים אישיים. נכון ליום 31 בדצמבר 2021, רובם המוחלט של המנהלים ברמה של סגן מנהל אגף ומעלה הועברו לחוזים אישיים.

15.6 תגמול עובדים שאינם נושאי משרה

כלל, אין בחברה תכניות תגמול לעובדים שאינם נושאי משרה (כמשמעות המונח בחוק החברות), מלבד האמור להלן:
דירקטוריון החברה רשאי להחליט על תשלום בONUS לעובדי החברה בגין הצטיינות והצלחה של החברה, וזאת בכפוף להוראות חוזר רשות החברות³³ (בסעיף זה "החוזר"), הקובעות, בין היתר, כי לא תותר חלוקת בONUS לעובדים אלא בהתקיים תנאי סף ובאישור רשות החברות הממשלתית. במסגרת החוזר נקבע כי עלות הBONUS לחברה (לרבות כל התשלומים הכרוכים שעל החברה לשלם בגין תשלום הBONUS) לא תעלה על 10% מהרווח השנתי הנקי של החברה על פי הדוחות הכספיים המאושרים של החברה וכי לא תותר חלוקת בONUS לעובדים אם לא חולק דיבידנד בשנה בגינה מבוקש הBONUS, אלא באישור חריג של מנהל רשות החברות. הBONUS ישולם לעובדים מיד לאחר העברת הדיבידנד למדינה. כמו כן קובע החוזר כי הBONUS יהיה דיפרנציאלי ויחולק בהתאם לאמות מידה עליהן יחליט הדירקטוריון ועל פי נוהל המבוסס על הערכת עובדים ובתנאי שלא יעלה על שתי משכורות. אין לקבוע רמת הBONUS אחידה לכל מקבלי הBONUS, ולפחות רבע מעובדי החברה יקבלו בONUS שלא יעלה על חצי משכורת.

עובדים בדרג מנהלי אגפים (שהינם "פקידים בכירים" בהתאם למשמעות המונח בחוק החברות הממשלתית, ושאין בגדר נושאי משרה), זכאים לתגמול שנתי בהתאם למודל תגמול שנתי אשר נקבע בהתאם להוראות חוזר רשות החברות הממשלתית "עקרונות למודל תמרוץ ותגמול עובדים בכירים בחברות הממשלתיות"³⁴ ("חוזר התגמול"). המודל, כמו גם התשלום לפיו, מאושרים מדי שנה על ידי ועדת התגמול, דירקטוריון החברה ורשות החברות הממשלתית.

בנוסף, בשנת 2021 ניתן אישור רשות החברות הממשלתית לתשלום תגמול שנתי ל-98 עובדים בדרג סגני מנהלי אגפים בחברה המועסקים בחוזה אישי, בהתאם למודל אשר נקבע על בסיס עקרונות החוזר האמור, ובאישור מנכ"ל החברה.

עובדים בדרג מנהלי אגפים ועובדים בדרג סגני מנהלי אגפים ייקראו יחד להלן בסעיף זה "עובדים בכירים".

ביום 20 ביולי 2021 שולם תגמול בסך של כ-11.5 מיליון שקל חדש לעובדים בכירים, וזאת לאחר קבלת האישורים הנדרשים. נכון ליום 31 בדצמבר 2021 מועסקים בחברה 105 עובדים בכירים המועסקים בחוזה אישי וזכאים לתגמול האמור.

15.7 מדיניות התגמול ביחס לנושאי המשרה בחברה

ביום 18 בנובמבר 2021 אישר דירקטוריון החברה, בהתאם להמלצת ועדת התגמול מיום 4 בנובמבר 2021, את מדיניות התגמול המעודכנת של החברה לנושאי המשרה ("מדיניות התגמול"). מדיניות התגמול אושרה באסיפה הכללית ביום 3 בפברואר 2022.

בהתאם למדיניות התגמול ולחוזר התגמול, זכאים נושאי המשרה בחברה, שאינם דירקטורים, לתגמול שנתי בהתאם למודל תגמול שנתי, המובא מדי שנה לאישור ועדת התגמול, הדירקטוריון ורשות החברות הממשלתית.

לאחר שמליאת הדירקטוריון קיבלה את המלצת ועדת התגמול, לאשר לנושאי משרה המועסקים בחוזים אישיים תשלום תגמול אישי בגין שנת 2020, בהתאם למדיניות התגמול, ביום 20 ביולי 2021 שולם תגמול בסך של כ-3.8 מיליון שקל חדש ל-12 נושאי משרה, וזאת לאחר קבלת אישור כנדרש מרשות החברות הממשלתית.

נכון ליום 31 בדצמבר 2021, בחברה 13 נושאי משרה כהגדרת מונח זה בחוק החברות, המועסקים בהסכם עבודה אישי בONUS שאושר על-ידי רשות החברות ובהתאם להנחיות הרשות. לפרטים בדבר מדיניות התגמול ותנאי הכהונה וההעסקה של נושאי המשרה בחברה, ראה סעיף 6 בדוח הדירקטוריון.

15.8 שינוי מבני/ ארגוני - תוכניות התייעלות

לעניין השינוי המבני הכולל את הרפורמה במשק החשמל וההסכם הקיבוצי בנושא הרפורמה והשינוי המבני והארגוני בחברה ולתכנית הפרישה וההתייעלות במסגרתו, ראה סעיף 15.5.1 וביאור 12 ו-11 בדוחות הכספיים.

15.9 סכסוכי עבודה

ביום 4 בנובמבר 2018 נחתם הסכם מתוקן להסכם הקיבוצי מיום 17 במאי 2018, במסגרתו עוגנו השינויים הנדרשים בהתאם לאישור רשות המיסים ביחס לאופן ביצוע התשלומים לעובדים שיפרשו מהחברה ולעובדים הנשארים בחברה, ובכך התמלאו התנאים המתלים לכניסתו לתוקף של ההסכם הקיבוצי מיום 17 במאי 2018 כפי שנקבעו בו. עם כניסתו לתוקף פגו כלל סכסוכי העבודה המוכרזים הקיימים בין ההסתדרות לבין החברה.

ביום 1 באוגוסט 2021 הוכרז סכסוך עבודה ע"י יו"ר האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות על סכסוך עבודה. בהתאם להודעה על סכסוך העבודה, הנושאים העיקריים בגינם הוכרז סכסוך העבודה הינם קידום החלטות והסדרות חדשות במשק החשמל שיש להן השלכות על זכויות עובדי החברה לרבות חשש לפגיעה בתנאי שכרם וביטחונם התעסוקתי. לפרטים נוספים ראה גם ביאור 3 בדוחות הכספיים.

15.10 הוראות נוספות לעניין זכויות עובדי קבלן בענפי השמירה והניקיון

בכל הקשור לזכויות עובדי קבלן בענפי השמירה והניקיון, פועלת החברה בהתאם להוראות חקיקה ספציפיות וכן בהתאם לצווי הרחבה בענף הניקיון ובענף השמירה והאבטחה.

³³ חוזר רשות החברות הממשלתית 2013-7-2 מיום 2 ביוני 2013.

³⁴ חוזר רשות החברות הממשלתית 2017-3-1 מיום 17 בספטמבר 2017. החל משנת העבודה 2022 יחול חוזר 2021-7-2 מיום 2 בפברואר 2022, אשר מבוסס על החוזר משנת 2017.

הנכסים המשמשים את החברה הינם בבעלותה או בהחזקתה או במסגרת הסכמי חכירה ארוכי טווח (בעיקר עם רשות מקרקעי ישראל), או מכח רכישה, או מכח הפקעה, או במסגרת זכויות שהוענקו לחברה על-ידי בעלי הנכסים (למשל, זיקת הנאה או הרשאה לשימוש ללא תמורה שאינה בגדר חכירה, או זכויות חזקה שקיים תהליך להסדרתן בחוזה), או במסגרת זכויות שקיימות לחברה מכוח הדין. החברה פועלת על-פי תכנית עבודה לביצוע הסדר ורישום זכויותיה בנכסיה העיקריים, אשר ניתן לבצע לגביהם רישום והסדר זכויות, ומנהלת מעקב אחר אלו אשר אינה יכולה לבצע בגינם הליך כאמור. בנוסף, לחברה זכויות באלפי נכסים קטנים (בעיקר חדרי טרנספורמציה למיניהם), אשר הליך הסדר ורישום הזכויות בנכסים אלו החל, אולם הוא כפוף למגבלות כפי שיפורטו בהמשך. בחלק מהותי מנכסי המקרקעין זכויות החברה אינן רשומות ואף אינן מוסדרות. החברה משתמשת בנכסים, כולם או חלקם לפי העניין, מזה תקופה ארוכה, והיא פועלת לחתימת חוזים או הסדרת הזכויות במקום שאלה אינן מוסדרות או לפינוי פולשים ככל שיש כאלה. מעמדם של נכסי המקרקעין אשר טרם הוסדרו נובע מטעמים שונים כגון: סיבות תכנוניות (היעדר פרצלציה או דרישות להסדרת תוכניות מתאר, מספר נכסים רב, תלות בגורמי חוץ, היעדר מסמכים), מחלוקות עם רשויות שונות, לרבות רשויות המס, המונעות קבלת אישורים לרישום הזכויות. לאור המורכבות אין ביכולתה של החברה להעריך את משך התקופה לסיים הסדרת הרישום, אך להערכתה העלויות הכרוכות בכך אינן צפויות להיות מהותיות (ראה ביאור 13 בדוחות הכספיים).

כמו כן, החברה שוכרת מאת גורמים שונים (כגון רשות מקרקעי ישראל, רשויות מקומיות, גופים פרטיים וכדומה) כ- 60 נכסים נוספים המשמשים לשימושים שונים, כגון: משרדים, מחסנים, תחנות ניטור, תחנות משנה ארעיות וניידות וכד'. ההסכמים נערכים לתקופות שונות, החל משנה אחת עד לעשר שנים ומתחדשות או מתעדכנות בהתאם לצרכי החברה במקומות שונים ולצרכים שונים. הסכמי השכירות בגין הנכסים, כולל תקופת האופציות של החברה להארכתם, מסתיימים בין השנים 2020 ל- 2025. החברה סבורה כי תוכל לחדש את הסכמי השכירות בתנאים דומים לאלה הקיימים למועד הדוח.

המידע בדבר הערכות החברה לגבי עלויות רישום הנכסים ולגבי הארכת הסכמי השכירות הינו מידע הצופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך. אין ודאות אשר להערכה כאמור וזאת, בין היתר, בשל היותו מבוסס על מידע הקיים בחברה למועד הדוח והיותו תלוי בגורמים שונים שאינם תלויים בחברה, כגון תנאי השוק, צורכי החברה, הסכמות עם המשכירים וכדומה.

החברה יצרה שעבודים צפים על כלל נכסיה עליהם היא רשאית ליצור שעבוד להבטחת חלק מהתחייבויותיה, לרבות על הנכסים והזכויות המפורטים כאמור, ושלושה שעבודים קבועים לצורך הבטחת התחייבויותיה כלפי גורמים מממנים שונים בגין מימון תוכנית החירום שלב א', מימון פרויקט הפחתת פליטות ומימון תוכנית החירום שלב ב' (ראה ביאור 20 בדוחות הכספיים).

לפרטים אודות השינוי המבני במסגרתו, בין היתר, החברה תידרש להפחית את פעילותה במגזר הייצור, לרבות באמצעות מכירת אתרי הייצור הנמכרים, וכן לפרטים בדבר הפעולות שהחברה ביצעה ומבצעת כחלק מיישום השינוי המבני, לרבות מכירת אתרי הייצור אלון תבור ורמת חובב, ראה ביאור 1 בדוחות הכספיים וסעיף 1.3.

לפרטים אודות הסכמים בהם התקשרו החברה, המדינה, רשות מקרקעי ישראל ועיריית תל-אביב בהסכמים ביחס להסדר הנכסים במשק החשמל ("הסכמי ההסדרה"), ראה דיווח מיידי של החברה מיום 3 בינואר 2018³⁵ וביאור 11 לדוחות הכספיים.

לחברה שני משרדים ראשיים בחיפה ובתל אביב, להלן:

שם האתר ומיקומו	מהות הזכות ורישומה	שטח קרקע (במ"ר)	הערות
1. משרדי הנהלה ראשית - חיפה	זכויות החברה בנכס זה הן זכויות חכירה עם רשות מקרקעי ישראל לתקופת חכירה המסתיימת בשנת 2048 עם אופציה לחברה להאריך תקופה זו ב- 49 שנים נוספות. בגין זכויותיה רשומה לטובת החברה הערת אזהרה. לאחרונה הושלם הליך פרצלציה בגין הנכס, וכעת החברה בהליך לרישום הזכויות בנכס על שמה.	80,000	1. על המקרקעין רשומות הערות בגין הפקעות ואתר עתיקות. 2. קיים הסכם עם עיריית חיפה לפיו לא יופקעו חלקים נוספים מהחלקה.
2. משרדי הנהלה ראשית - רחוב החשמל תל אביב	בעלות של החברה הרשומה בלשכת רישום המקרקעין.	14,540	קיימות שתי הערות על יעוד - מבנה לשימור. חלק ממתחם זה צפוי לעבור למדינה בשנת 2023 במסגרת הסדר הנכסים. לפרטים נוספים ראו ביאור 11 בדוחות הכספיים.

לחברה שמונה אתרים לוגיסטיים ברחבי הארץ הממוקמים על גבי מקרקעין בשטח של כ- 600,000 מ"ר ומשמשים כשטחי אחסון.

³⁵ (מס' אסמכתא 2018-01-001837)

16.2 רכוש קבוע

הרכוש הקבוע של החברה נחלק לשתי קבוצות עיקריות: רכוש קבוע מופעל ורכוש קבוע בהקמה. רכוש קבוע מופעל מורכב בעיקר מתחנות כוח (כולל מקרקעין, בנינים ומכונות) ומתחנות משנה, רשתות חלוקה, תחנות מיתוג, קווי מתח עליון 161 ק"ו וקווי מתח על 400 ק"ו. רכוש קבוע בהקמה מורכב בעיקר מתחנות כוח ובניינים, תחנות משנה וקווי מתח עליון ועל עליון.

לחברה נכסים (בעיקר רשתות חלוקה) בשטחי הרשות הפלשתינאית. לפרטים בדבר נכסי החברה הנמצאים בשטחי הרשות הפלשתינאית, ראה סעיף 9.6.

16.3 הסדר העברת זכויות ונכסים לפי סעיף 62 לחוק משק החשמל

סעיף 62 לחוק משק החשמל קובע הוראות שונות לעניין זכויות ונכסים מסוימים שהוחזקו על-ידי החברה עם פקיעת הזכויות שניתנו לחברה מכוח פקודת זכויות החשמל (ביום 4 במרס 1996) וזאת על אף האמור בסעיף 46 לחלק א' לתוספת לפקודת זכויות החשמל.

לפרטים בדבר התקשרות החברה, המדינה, רשות מקרקעי ישראל ועיריית תל אביב בהסכמים ביחס להסדר הנכסים, ראה ביאור 11 בדוחות הכספיים.

17. נכסים לא מוחשיים

17.1 מערכות מידע ותקשוב

החברה עוסקת באפיון, פיתוח ויישום של מערכות מידע ופתרונות התומכים בתהליכים עסקיים בחברה בתחומים הבאים: שירות לקוחות ו-Billing, שרשרת החשמל, תכנון והקמה של פרויקטים הנדסיים, תוכנות בנושאי ביטחון ובטיחות, וכן תוכנות העוסקות בנושאים ניהוליים, עסקיים ולוגיסטיים. בנוסף, לחברה ניסיון וידע רב שנצבר בנושאים הבאים: תכנון, אירוח והפעלת תשתיות מחשוב בכל סוגי הפלטפורמות, תשתיות ושירותי טלקום ושליטה ובקרה, חליפות מיגון, התמחות בארכיטקטורה וטכנולוגיות IT מגוונות עם דגש על הגנת מרחב הסייבר, מניה חכמה, יישום חבילת SAP, אסטרטגיית מידע עסקי וכן בכל שלבי מחזור החיים של פרויקטים בנושאי מחשוב וטלקום רבי היקף. לפרטים נוספים ראה ביאורים 2 ו-14 בדוחות הכספיים.

17.2 זיכיונות

לחברה רישיון שימוש בתדרי VHF וכן רישיון שימוש בתדרי UHF ותדרי מיקרוגל.

18. ספקים

הטבלה שלהלן מציגה את הספקים המהותיים של החברה, ששיעור הרכישה מהם במהלך שנת 2021 עלה על שיעור של 10% משיעור רכישות החברה מספקים בכל שנת 2021:

שם הספק	חומר הגלם	שיעור הרכישה
שותפי תמר	גז	17.47%

לפירוט בדבר התקשרויות החברה עם שותפי תמר וכן לפרטים אודות הסכם בו התקשרה החברה לרכישת גז טבעי ממאגר "לוויתן", ראה סעיף 7.9.9.2.

19. הון חוזר - מדיניות אשראי

19.1 אשראי לקוחות

לפירוט בדבר ימי אשראי ללקוחות והיקף ממוצע של אשראי לקוחות, ראה סעיף אב6 בדוח הדירקטוריון.

19.2 אשראי מספקים

לפירוט בדבר ימי אשראי מספקים והיקף ממוצע של אשראי ספקים, ראה סעיף אב6 בדוח הדירקטוריון.

20.1 כללי:

תעריף החשמל לצרכנים נקבע על ידי רשות החשמל בהתאם להוראות חוק משק החשמל, כמפורט בביאור 3 בדוחות הכספיים. תעריף החשמל אינו נותן כיסוי מלא להשקעות ברכוש קבוע בעת ביצוען, היות שהן מוכרות בפריסה על פני אורך חיי הרכוש על ידי הכרה בפחת, בהוצאות מימון ובתשואה על ההון העצמי, ולכן החברה נדרשת לגייס ממקורות מימון חיצוניים את רוב המימון הנדרש להשקעות ולצורכי מחזור החוב הקיים של החברה.

לפרטים אודות הרכב אגרות החוב שהונפקו על ידי החברה בארץ ובחו"ל וכן לפרטים אודות גיוסי חוב ופירעונות מהותיים במהלך שנת 2021, פרסום תשקיף מדף ודירוג אשראי של החברה, ראה ביאור 20 בדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר יעדי החברה להפחתת יחס החוב למאזן ובדבר החלטת דירקטוריון החברה בקשר עם כרית הביטחון של החברה, ראה סעיף א'1 בדוח הדירקטוריון.

20.2 אגרות חוב סחירות:

למועד הדוח, לחברה אגרות חוב (סדרה 26), (סדרה 27), (סדרה 29), (סדרה 30), (סדרה 31), (סדרה 32) ו- (סדרה 33) הנסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב. אגרות החוב האמורות הונפקו לאורך השנים על פי תשקיף או דוחות הצעת מדף של החברה והן מובטחות בשעבוד צף. לפרטים נוספים ראה סעיף ד' בדוח הדירקטוריון של החברה ליום 31 בדצמבר 2021.

20.3 שיעור ריבית ממוצע על הלוואות

החברה מממנת את פעולותיה באשראי בנקאי ובאשראי חוץ בנקאי. להלן פירוט שיעור ממוצע של הריבית הנקובה והריבית האפקטיבית לתקופה של שניים עשר החודשים שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021, למעט ההלוואה למימון פרויקט הולכת הגז (כמפורט בביאור 134 בדוחות הכספיים) אשר אינה מיועדת לשימוש החברה, בפילוח של אשראי לזמן ארוך ולזמן קצר ממקורות בנקאיים וחץ בנקאיים.

אשראי לזמן קצר		אשראי לזמן ארוך		
שיעור ריבית אפקטיבית ממוצע (%)	שיעור ריבית נקובה ממוצע (%)	שיעור ריבית אפקטיבית ממוצע (%)	שיעור ריבית נקובה ממוצע (%)	
0.5	0.5	2.6	1.6	מקורות אשראי בנקאיים
-	-	4.0	4.6	מקורות אשראי לא בנקאיים

אשראי בחברת הפחם:

זמן ארוך:

הלוואה בדולר מתאגיד בנקאי בריבית ליבור + 2.5% (שיעור ריבית ממוצעת 2.58%).

זמן קצר:

הלוואות בדולר מתאגידים בנקאיים בריבית ליבור + 1.6% (שיעור ריבית ממוצעת 1.68%).

הלוואות בשקל חדש מתאגידים בנקאיים בריבית הפריים – 0.3% (שיעור ריבית ממוצעת 1.3%).

לפרטים נוספים בעניין שיעורי הריבית על הלוואות ואג"ח של החברה, ראה ביאור 20 בדוחות הכספיים.

20.4 מגבלות החלות על התאגיד בקבלת אשראי

יכולתה של החברה ללוות ממערכת הבנקאות הישראלית מוגבלת בשל מגבלות האשראי החלות על-פי הוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל (הוראה מספר 313). על-פי הוראות אלה, בנק ישראלי לא יעניק הלוואות ל"לווה בודד" בשיעור העולה על 15% מהונו העצמי, לאחר התאמות, ובנוסף בנק ישראלי לא יעניק הלוואות ל"קבוצת לוויים" בשיעור העולה על 25% מהונו העצמי של הבנק, לאחר התאמות. המונח "קבוצת לוויים" כולל, בין היתר, את הלווה, אדם השולט בו וכל מי שנשלט על-ידם, למעט בנקים וכן לוויים אחרים כגון לוויים שלהם תלות מסחרית מהותית בחברה. לעניין מגבלות אלה, המדינה אינה נחשבת כלוה והיא אינה נכללת ב"קבוצת הלוויים".

על-פי תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), תשע"ב-2012, באופן כללי, משקיע מוסדי³⁶ רשאי להחזיק בניירות ערך של תאגיד מסוים, להפקיד פיקדונות באותו תאגיד או להעניק לו הלוואות בשיעור של עד 5% משווים המשוערך של נכסיו, או מעבר לכך בכפוף לתנאים שנקבעו בתקנות האמורות.

כמו כן, על-פי תקנות אלו, משקיע מוסדי או קבוצת משקיעים רשאים להחזיק באגרות חוב סחירות (שאינן איגרות חוב של מדינת ישראל) בשיעור של עד 25% מערך הנקוב הכולל של איגרות החוב מאותה סדרה, או מעבר לכך בכפוף לתנאים שנקבעו בתקנות האמורות.

בפועל, להערכת החברה, בהתבסס על פרסומים פומביים של חלק מהגופים המוסדיים, החזקות גופים מוסדיים בניירות הערך של החברה אינן מגיעות לשיעור המרבי המותר להן על-פי התקנות כאמור.

³⁶ לעניין חברה מנהלת קופות גמל או קרנות פנסיה – לגבי השקעות המבוצעות בעבור קופת גמל שבניהולה; לעניין מבטח – לגבי השקעות העומדות כנגד התחייבויות תלויות תשואה.

הפוטנציאל התיאורטי לקבלת הלוואות ממערכת הבנקאות ומהשוק המוסדי בישראל עומד, להערכת החברה, על סכום נמוך מצורכי המימון של החברה, אשר אינו יכול להוות מקור מימון יחיד לשם כך (וזאת, גם בשים לב לעובדה, שלמיטב ידיעת החברה, יכולתם של הגופים המוסדיים להעמיד מימון לחברה מושפעת גם מהחשיפה הכוללת שלהם למשק החשמל בישראל (קרי - גם ספקים מהותיים אשר תלויים בחברה, יצרני חשמל פרטיים וספקי הגז, כולל חברת נתג"ז, האחראית להולכת הגז), ולא רק מהיקף החשיפה שלהם לחברה). המגבלות הרגולטוריות החלות על מערכת הבנקאות ביחס לחשיפה למגזר מסוים ועל השוק המוסדי בישראל, יחד עם מגבלות ההשקעה הפנימיות הנקבעות על-ידי גופים אלו, מקשות על החברה לגייס את החוב הנדרש לחברה בלעדית בישראל ולכן לעיתים מגייסת החברה את האשראי הדרוש לה משוקי ההון והמערכת הבנקאית בחו"ל.

20.5 אשראי שנתקבל מתאריך הדוחות ועד למועד החתימה על דוח זה

לפרטים אודות גיוסי חוב על ידי החברה לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, ראה ביאור 20g בדוחות הכספיים.

20.6 מגבלות החלות על התאגיד מכוח הסכמי מימון

לפרטים בדבר תנאים אשר עשויים לגרום להעמדת חוב החברה על-פי ההסכם, לפירעון מיידי, ראה ביאור 20ה בדוחות הכספיים. ביחס לעילות העמדה לפירעון מיידי אשר כלולות בהסכמי מימון בהם התקשרה החברה המוגדרים כ"הלוואות מהותיות" לעניין יישומה של הנחיית רשות ניירות ערך בעניין "אירוע אשראי בר דיווח", ראה סעיף 20.10.

20.7 מסגרות אשראי

נכון ליום 31 בדצמבר 2021 לחברה קיימים קווי אשראי בנקאיים זמינים לטווח ארוך בסך של 2,200 מיליון שקל חדש. בתקופת הדוח ביצעה החברה משיכות מקווי אשראי לזמן קצר בסך כולל של 700 מיליון שקל חדש אשר נפרעו במלואן במהלך התקופה. משיכות אלו נשאו ריבית בשיעור משוקלל של 1.2%.

20.8 אשראי בריבית משתנה

ליום 31 בדצמבר 2021, לחברה אשראי בריבית משתנה בסך של כ- 4,217 מיליון שקל חדש. להלן פירוט אודות האשראי בריבית משתנה שקיבלה החברה:

סוג התחייבות ומטבע		טווח שיעורי ריבית (ב- %)		טווח הריבית בשנת 2021 (ב-%)		יתרת קרן בלתי מסולקת ל- 31.12.2021 (במיליונים)	
		גבוה	נמוך	גבוה	נמוך	מטבע מקורי	שקל חדש
הלוואות בדולר ארצות הברית	Libor 6m + 2.5	Libor 6m + 2.5	2.7	2.8	2.7	57	178
הלוואות באירו	Euribor 6m + 2.5	Euribor 6m + 0.95	0.5	2.5	0.5	96	339
הלוואות בשקל לא צמוד	Prime – 0.6	Prime – 0.7	0.9	1.0	0.9	1,500	1,500
הלוואות לז"ק בשקל לא צמוד	Prime – 1.1	Prime – 1.1	0.5	0.5	0.5	2,200	2,200

הערות:

- לא כולל הלוואה למימון פרויקט הולכת הגז אשר אינה מיועדת לשימוש החברה.
- לא כולל אשראי חברת הפחם (לפרטים ראה סעיף 20.3).

20.9 דירוג אשראי

החברה מדורגת על-ידי שתי חברות דירוג אשראי מקומיות ושתי חברות דירוג אשראי בינלאומיות. לפרטים אודות דירוג האשראי של החברה, ראה ביאור 20ז בדוחות הכספיים.

20.10 אירועי אשראי בר דיווח

בהתאם לעמדה משפטית מספר 15-104 של רשות ניירות ערך מיום 30 באוקטובר 2011, בדבר אירוע אשראי בר דיווח ולעדכון עמדת הסגל מיום 19 במרס 2017, למועד הדוח אין לחברה התקשרות בהסכמי הלוואה מעל סף המהותיות שהוגדר³⁷.

20.11 השלכות של הליכי חדלות פירעון על החברה

למועד פרסום הדוח, רישיונות החברה אינם כוללים הוראה מפורשת על פיה במקרה של פתיחת הליכי חדלות פירעון כנגד החברה יפקע באופן אוטומטי איה מרישיונות החברה. יחד עם זאת, בהתאם להוראות חוק משק החשמל, ובהתאם גם להוראות רישיונות

³⁷ בהתאם לעמדת רשות ניירות ערך, כפי שעודכנה ביום 19 במרס 2017, "הלוואה מהותית" הינה "כל הלוואה, למעט הלוואה מחברה בת, ובכלל זה התחייבות מכוח הנפקת תעודות התחייבות או מימוש מסגרת אשראי, החורגת ממימון התאגיד הרגיל בשל טיבה, היקפה או תוצאתה האפשרית, ואשר יש לה או עשויה להיות לה השפעה מהותית על התאגיד; חזקה שיראו הלוואה כמהותית אם: (א) ביחס להלוואה שנטלה החברה כחברת אם - היקפה או יתרתה בדוחות הכספיים המאוחדים מהווה חמישה אחוזים או יותר מסך נכסי התאגיד (כ- 4.5 מיליארדי ₪) וכן מהווה עשרה אחוזים או יותר מסך הלוואות התאגיד (כ- 3.2 מיליארדי ₪) כחברה אם, כפי שהן מוצגות בדוח על המצב הכספי המאוחד לתום שנת הדיווח; (ב) ביחס להלוואה שנטלה חברה בת - היקפה או יתרתה בדוחות הכספיים המאוחדים מהווה חמישה אחוזים או יותר מסך נכסי התאגיד וכן מהווה עשרה אחוזים או יותר מסך הלוואות כלל החברות הבנות של התאגיד, כפי שהן מוצגות בדוח על המצב הכספי המאוחד לתום שנת הדיווח.

החברה, רשאית רשות החשמל (או – בהתאם לחלק מרישיונות החברה, רשאי השר) לבטל או להתלות את רישיונות החברה, בין היתר, אם חדלו להתקיים בחברה תנאי הכשירות הנדרשים לקבלת רישיון על פי חוק משק החשמל ו/או נתקיים סייג מהסייגים לקבלתו, ואשר במסגרתם, בין היתר, נקבע כי לא יינתן רישיון לתאגיד אם מונה לו כונס נכסים או מפרק, או שהחליט על פירוק מרצון. בנוסף, אף אם לא יבוטלו או יותלו רישיונות החברה לאור אי התקיימות תנאי הכשירות כאמור לעיל, הרי שייתכן שעם פתיחת הליכי חדלות פירעון כנגד החברה, לא יהיה בידי החברה לקיים את כל או את חלק מהתחייבויותיה על פי רישיונותיה השונים. הפרה של תנאי הרישיון על ידי החברה, עשויה אף היא להוות עילה לביטול או התליית הרישיון הרלוונטי של החברה על ידי רשות החשמל או השר (לפי הרלוונטי). יצוין, כי ככל שיבוטל או יותלה רישיון כלשהו של החברה, הרי שבהתאם לתנאי רישיונות החברה, לא תהיה החברה רשאית לספק את השירות נשוא הרישיון.

בנוסף, ובהתאם לאמור לעיל, ככל שימונה לחברה כונס נכסים או מפרק, או שתחליט החברה על פירוק מרצון, לא תעמוד החברה בתנאי הכשירות הקבועים בחוק משק החשמל לקבלת רישיונות חדשים.

לפרטים בדבר רישיונות החברה ובדבר השינוי המבני, ראה סעיפים 1.3 ו- 23.1.2.

בנוסף החברה התקשרה מעת לעת בהסכמים אשר עשויים להיות מבוטלים על ידי הצד האחר להם כתוצאה מפתיחת הליכי חדלות פירעון כנגד החברה, ובכלל כך גם חלק מהסכמי החכירה של החברה מול רשויות מקומיות.

מעבר לכך, ככל שלאור הליכי חדלות פירעון כנגד החברה לא יהיה בידי החברה לעמוד בהתחייבויותיה על פי הסכמי החכירה אשר היא צד להם, או על פי הסכמים אחרים אשר היא צד להם או היתרים ורישיונות אחרים אשר להם החברה נדרשת על פי דיני התכנון והבנייה, דיני הגנת הסביבה או דינים כלליים אחרים החלים על החברה, עשוי הדבר להוות עילה לביטול אותם הסכמים על פי דיני החוזים הכלליים, או על פי תנאיהם של אותם רישיונות והיתרים וכן להוביל להטלת סנקציות כנגד החברה, וזאת חרף העובדה שבמרבית החוזים, ההיתרים והרישיונות של החברה לא נכללות הוראות מפורשות המאפשרות את ביטול ההסכם, ההיתר או הרישיון כאמור אך ורק עקב נקיטת הליכי חדלות פירעון כנגד החברה.

לפרטים אודות עילות להעמדה לפירעון מיידי בהסכמי המימון של החברה, לרבות קיומן של עילות הפרה צולבת והאצה צולבת בחלק מהותי של הסכמי המימון של החברה וקיומן של עילות להעמדה לפירעון מיידי בחלק ממסמכי המימון של החברה במקרים של מתן צו פירוק, הקפאת הליכים, או מינוי כונס נכסים על נכסים מהותיים של החברה, ראה ביאור 20 לדוחות הכספיים.

20.12 חיזוק האיתנות הפיננסית של החברה

לפרטים אודות מתווה השינוי המבני, אשר חיזוק האיתנות הפיננסית של החברה הינו אחד ממטרותיו, ולפרטים בדבר הדרכים להשגתה של האיתנות הפיננסית כאמור במסגרת השינוי המבני, ראה ביאור 1 לדוחות הכספיים וסעיף 1.3.

21. מיסוי

ראה לעניין זה ביאור 21 בדוחות הכספיים.

22. סיכונים סביבתיים ורגולציה סביבתית – כללי

22.1 כללי

לפירוט בדבר היבטי איכות סביבה וסיכונים סביבתיים בכל אחד ממגזרי הפעילות של החברה, ראה סעיפים 7.12, 8.9, 9.9, ו-10.5.

22.2 חומרים מסוכנים

החברה מחזיקה, משתמשת ומאחסנת חומרים מסוכנים בחלק מאתר. בהתאם לכך, החברה מחזיקה באתרים בהם נדרש היתרי רעלים כדין לצורך עיסוק בחומרים מסוכנים ומקום שהם חסרים היא פועלת להשגתם. החברה נוקטת בפעולות על מנת לעמוד בתנאי ההיתרים.

22.3 רישוי עסקים

פעילויות שונות של החברה במתקנים הלוגיסטיים והמנהליים טעונות רישוי על-פי חוק רישוי עסקים, כאשר במסגרת תנאי הרישיונות מוסדרים גם היבטים סביבתיים. נכון למועד הדוח, החברה פועלת להסדרת הרישוי של הפעילויות אשר הליך רישוי טרם הושלם בהתאם להוראות הדין ולדרישות הרשויות. הפעלת אתרי החברה או חלקם ללא רישיון עסק מהווה עבירה על חוק רישוי עסקים ועלולה להביא להפסקת פעילות העסק. לפירוט נוסף בנושא זה ראה סעיף 23.7. לפרטים בדבר הליך הרישוי האינטגרטיבי, ראה סעיף 7.12.13.

22.4 אירועים או עניינים מהותיים בקשר עם איכות הסביבה

למועד הדוח, למיטב ידיעת החברה היא אינה חשופה לאירועים או עניינים מהותיים בקשר עם איכות הסביבה בפעילותה, אשר לא פורטו בדוח.

22.5 התייעלות אנרגטית

פעילות החברה כפופה בין היתר, לחוק מקורות אנרגיה ולתקנות שונות שהוצאו מכוחו, אשר עניינם התייעלות אנרגטית וכן להחלטות ממשלה המתפרסמות מעת לעת בנוגע למדיניות להתייעלות אנרגטית ולהפחתת פליטות גזי חממה. החברה שוקדת על עמידה ברגולציה זו ולומדת את ההשלכות שלה ושל יוזמות רגולטוריות חדשות בתחום. למידע נוסף אודות החלטות ממשלה בנושא התייעלות אנרגטית, ראה ביאור 31.3 בדוחות הכספיים.

22.6 הליכים משפטיים או מנהליים מהותיים בקשר עם איכות הסביבה

נגד החברה הוגשו מספר תביעות ויצוגיות ותביעות מהותיות אחרות. לפרטים ראה ביאור 35.3 בדוחות הכספיים.

22.7 מדיניות התאגיד בניהול סיכונים סביבתיים

לפירוט בנושא זה, ראה סעיף 7.12.

22.8 עלויות סביבתיות והשקעות החברה באיכות הסביבה

להלן פירוט של השקעות החברה באיכות סביבה בחלוקה לשלוש השנים האחרונות. הנתונים אינם כוללים את מגזר הייצור לגבי ניתן מידע נפרד בסעיף 7.12.17, והם כוללים את מגזר ההולכה, מגזר החלוקה והוצאות כלליות שלא ניתן ליחסן למגזר מסוים (הנתונים תואמים את תכנית הפיתוח התקציבית).

2021	2020	2019	מיליוני שקל חדש (מחירים שוטפים, מנוכה מדידות מחדש ופחת)
כ - 20	כ - 27	כ - 14	סך ההשקעה במתקני איכות סביבה
כ - 5	כ - 4	כ - 3	עלויות שוטפות (ללא פחת) (דלקים, מחקר ופיתוח ועוד)

החברה בדעה, כי העלויות המהותיות הנדרשות לעמידתה בהוראות החקיקה הנוגעת לאיכות הסביבה, ככל שתהיינה, יכוסו במסגרת תעריפי החשמל וזאת בהתבסס על העובדה כי בעבר אושרו הוצאות דומות על-ידי רשות החשמל, גם אם לאחר דיונים רבים וביצוע בקרת עלויות. ההחלטה בדבר הכרה בעלויות נתונה לרשות החשמל, ועל כן, וחרף עמדת החברה, אין ודאות כי כלל העלויות הנדרשות לעמדת החברה כאמור יוכרו בסופו של דבר במסגרת התעריף.

הערכת החברה בדבר כיסוי העלויות הנדרשות לעמידה בהוראות החקיקה הנוגעות לאיכות הסביבה הינה מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוסס על ניסיון העבר של החברה במגעים עם רשות החשמל אשר אין ודאות כי יתממש, במלואו או בחלקו.

23.1 הוראות חוק משק החשמל, תקנות שהותקנו מכוחו, רישיונות שהוצאו מכוחו והחלטות רשות החשמל

23.1.1 כללי

החל מיום 4 במרס 1996 פעילות משק החשמל מוסדרת בחוק משק החשמל ובתקנות מכוחו והחברה פועלת לפיהם. הוראות חוק משק החשמל קובעות, כי מטרת החוק הינה להסדיר את הפעילות במשק החשמל לטובת הציבור, וזאת תוך הבטחת אמינות, זמינות, איכות, יעילות והתייעלות אנרגטית והכל תוך יצירת תנאים לתחרות ומזעור עלויות.

לפי חוק משק החשמל, לא יעשה אדם פעילות במשק החשמל אלא על-פי רישיון שניתן לו לפי חוק זה. סוגי הרישיונות הניתנים לפעילויות במשק החשמל הינם כדלקמן: (1) רישיון ייצור - רישיון לייצר חשמל; (2) רישיון אגירה - רישיון לכל אלה: המרת אנרגיה חשמלית לאנרגיה הניתנת לאחסון, אחסון האנרגיה והמרתה בחזרה לאנרגיה חשמלית; (3) רישיון להולכת חשמל - רישיון להעברת חשמל ממקור ייצור או ממתקן חשמל המשמש לאגירה במתח עליון ועל עליון אל תחנת משנה; (4) רישיון חלוקה - רישיון להעברת חשמל אל צרכן, דרך קווי מתח גבוה או נמוך; (5) רישיון הספקה - רישיון למכירת חשמל; (6) רישיון ייצור עצמי - ייצור חשמל לשימוש עצמי מבלי למכרו לאחר, למעט חריגים מסוימים; ו- (7) רישיון לניהול המערכת - רישיון לניהול של מערכת החשמל במגזרי הייצור וההולכה. בנוסף, קובע חוק משק החשמל כי המחזיק רישיון לניהול המערכת, להולכה או לחלוקה של חשמל הינו בעל רישיון ספק שירות חיוני. כמו כן, שר האנרגיה רשאי לקבוע מעת לעת, כי בעל רישיון ייצור מרכז בידיו חלק מהותי מהייצור במשק החשמל, ומשקבע כאמור יחולו עליו הוראות החוק לעניין בעל רישיון ספק שירות חיוני. על יצרן חשמל ועל בעל רישיון שבידיו שליטה, במישרין או בעקיפין, ביצרן חשמל, יחולו הוראות חוק משק החשמל לעניין בעל רישיון ספק שירות חיוני, למעט הוראה המחייבת בעל רישיון ספק חיוני לרכוש חשמל מיצרן חשמל פרטי, ולתת שירותי תשתית ושירותי גיבוי.

בנוסף, בהתאם לחוק משק החשמל על רשות החשמל לפעול בהתאם למטרותיו של חוק משק החשמל ובהתאם למדיניות השר ולמדיניות הממשלה בהתאם לסמכויותיהם לפי כל דין, בתחום משק החשמל, וליישם את מדיניותם בהתאם להוראות חוק משק החשמל וכן לפקח על מילוי ההוראות לפי חוק זה ולפי הרישיונות ולמלא את התפקידים שנקבעו לה בחוק זה ושהוטלו עליה לפי כל דין אחר. בנוסף, רשות החשמל היא הגורם המקצועי בתחום משק החשמל, המסייע לשר בגיבוש מדיניותו. בגיבוש עקרונות המדיניות יתייעץ השר עם רשות החשמל כגורם המקצועי בתחום משק החשמל לרבות בעניין עלויות הנובעות מיישום המדיניות. בנוסף, רשות החשמל תייעץ לממשלה בקביעת מדיניות בתחום משק החשמל, אם תתבקש לכך על ידי השר. על רשות החשמל למלא את התפקידים שנקבעו לה בחוק משק החשמל (או שהוטלו עליה לפי כל דין אחר), ובהם קביעת תעריפי החשמל ודרכי עדכוןם וביצוע בקרת עלויות. לשם כך לפי שיקול דעתה המקצועי הבלעדי קבוע בחוק, הרשות אחראית על קביעת אמות מידה לרמה, לטיב ולאיכות השירות שנותן בעל רישיון ספק שירות חיוני לצרכן, לבעל רישיון הספקה, ליצרן חשמל, ליצרן חשמל פרטי, לבעל רישיון אגירה או לבעל רישיון ספק שירות חיוני אחר ופיקוח על מילוי חובותיו לפי אמות מידה אלו, מתן רישיונות ופיקוח על מילוי תנאים שנקבעו ברישיונות, וכן קביעת תנאים למתן רישיון או כללים להפעלת רישיון והחובות שיחולו על בעל הרישיון, ככל שלא קבע השר, קביעת אמות-מידה לעניין המקרקעין שייחשבו לחטיבת קרקע ולעניין הגורם, שייחשב לצרכן בחטיבת קרקע אם יש יותר מגורם אחד שיכול להיחשב לצרכן כאמור, קביעת כללים לעריכת עסקאות בין בעל רישיון ספק שירות חיוני לבין בעל רישיון ופיקוח על מילוי ההוראות לפי חוק משק החשמל על ידי בעל רישיון ואכיפתן. כמו כן, לרשות החשמל סמכות לבדוק תלונות של צרכנים ולהחליט בהן.

בהתאם לחוק משק החשמל, ככל שהשר סבור כי החלטה שקיבלה רשות החשמל אינה תואמת את מדיניותו או את מדיניות הממשלה בתחום משק החשמל, או את מטרות חוק משק החשמל, רשאי הוא להצביע בפני רשות החשמל על ההיבטים שבהם חרגה החלטה לדעתו מהמדיניות כאמור או ממטרות חוק משק החשמל, ולהורות לרשות החשמל על קיום דיון נוסף בעניין. עשה כן, תושהה החלטת רשות החשמל עד לעריכת דיון נוסף בנושא, לשם בחינת ההתאמות, אם הן נדרשות לדעת רשות החשמל. מצאה רשות החשמל שהחלטתה תואמת את המדיניות כאמור או את מטרות חוק משק החשמל, ואין צורך בשינויה, תפרט את נימוקי החלטתה והשהיית החלטה תבוטל.

סמכות כאמור לא תחול בקשר להחלטות רשות החשמל בעניין תעריפים, שלגביהן יישמר שיקול דעתה המקצועי הבלעדי של הרשות ועל החלטות רשות החשמל שהיו בדיון נוסף. עוד נקבע כי יו"ר הרשות יהיה כפוף במישרין לשר.

חוק משק החשמל מסמיך את רשות החשמל ליתן רישיונות ולפקח על מילוי תנאים שנקבעו ברישיונות וכן, ככל שלא קבע השר, לקבוע כללים בדבר תנאים למתן רישיון, כללים להפעלת רישיון והחובות שיחולו על בעל הרישיון, לרבות מתן ערבויות וביטוח. רשות החשמל רשאית לקבוע ברישיון תנאים וכן להגביל או שלא להגביל את תקופת תוקפו. באשר לתנאים למתן רישיון או לכללים להפעלת רישיון, ככל שלא קבע השר תקנות בנושאים אלה רשאית רשות החשמל לקבוע כללים, זאת בכפוף למדיניות השר ולאחר שפנתה לשר כדי שיבחן אם ברצונו לקבוע תקנות כאמור. ככל שהשר לא השיב לפניית רשות החשמל בתוך שישים ימים ממועד פנייתה, רשאית רשות החשמל לקבוע כללים כאמור. ככל שקבע השר תקנות בנושאים האמורים, תהייה רשות החשמל רשאית לקבוע כללים בעניינים אלה בכפוף למדיניות השר ולתקנות שקבע.

חוק משק החשמל קובע, כי רשות החשמל, בבואה להחליט אם ליתן רישיון או לקבוע בו תנאים, תפעל בהתאם למדיניות הממשלה או למדיניות השר בתחום משק החשמל, ותשקול בין השאר את: תרומת מתן הרישיון לרמת השירותים לציבור, טובת הצרכנים ותרומת מתן הרישיון לתחרות במשק החשמל.

רישיון ייצור בהיקף העולה על 100 מגה-וואט, רישיון הספקה בהיקף העולה על 100 מגה-וואט, רישיון חלוקה בהיקף העולה על 5% מההיקף הצריכה השנתי, רישיון הולכה או רישיון לניהול המערכת, ייכנס לתוקפו לאחר אישורו בידי השר. היקף רישיונות החלוקה שניתנו לכל מי שאינם חברה ממשלתית, לא יעלה על 10% מההיקף הצריכה השנתי במשק, ואולם לא תובא בחשבון לעניין זה עלייה טבעית בהיקף הצריכה באזור החלוקה שנקבע ברישיון לעומת היקף הצריכה כאמור בעת מתן הרישיון.

חוק משק החשמל קובע, כי השר, בהתייעצות עם רשות החשמל או לפי הצעתה, רשאי לקבוע תנאים למתן רישיון, דרכי בחירה בין מבקשי רישיון לפעילות מסוימת במקום או באזור מסוים, נהלים להגשת בקשה לרישיון, כללים להפעלת רישיון והחובות שיחולו על

בעל הרישיון לרבות מתן ערבויות וביטוח, וכן לקבוע אחריות של בעל רישיון הולכה לפיתוח מערכת ההולכה וההשגה והוראות בדבר חובתו של בעל רישיון לניהול המערכת לבצע פעולות שיקבע השר לשם הבטחה של רמת הפיתוח הנדרשת במערכת ייצור החשמל. בהתאם, תוקנו בשנת 1997 תקנות משק החשמל (תנאים ונהלים למתן רישיון וחובות בעל רישיון), התשנ"ח-1997, הקובעות, בין השאר, תנאים ונהלים שעל מבקש רישיון לעמוד בהם בכלל זה: מתכונת הבקשה ואופן הגשתה, המידע והמסמכים הנדרשים, תנאים בעניין הון עצמי מינימלי, שיעור מימון עצמי מינימלי, כאשר התנאים בעניין ההון העצמי ושיעור המימון לא יחולו על מבקש רישיון ייצור בהספק שאינו עולה על 10 מגה-וואט ומי שיינתן לו רישיון ייצור לאחר שזכה באחד מהמכרזים המפורטים בתקנות. בנוסף, קובע החוק כי עסקאות עם בעל רישיון ספק שירות חיוני ייערכו בהתאם לכללים שקבעה רשות החשמל ויפורסמו ברשומות ובאתר האינטרנט של הרשות. בכללים כאמור ייקבעו המקרים שבהם תהיה הרשות רשאית לתת הוראות אחרות לעניין עסקה מסוימת. בהתאם לכך, התקין השר את כללי משק החשמל (עסקאות עם ספק שירות חיוני), התש"ס-2000. הכללים קובעים בין היתר, כי עסקה לרכישת חשמל תיערך לפי חוזה שייחתם בין הספק ובין היצרן. אם פורסם מכרז, ייחתם חוזה בהתאם לתנאי המכרז, וככל ולא פורסם מכרז, ייחתם חוזה המותאם לשיטת העסקה והטעון אישור של יושב ראש רשות החשמל.

במסגרת תיקון מס' 16 לחוק משק החשמל, נוספו הגדרות למונחים "דרך ציבורית" ו"חטיבת קרקע" כך שבכל חטיבת קרקע יהיה גורם אחד שייחשב לצרכן (מי שרוכש חשמל או שירותים מבעל רישיון או מבקש חיבור לרשת החשמל), והוא יוכל למכור חשמל, לשימוש בתחום חטיבת הקרקע, בלא רישיון הספקה ולהעביר חשמל לצורך כך בלא רישיון חלוקה, ובלבד שאין מדובר בצרכן שהשימוש העיקרי שלו בחטיבת הקרקע הוא מכירת חשמל. חטיבת הקרקע אינה כוללת דרך ציבורית. בנוסף, בהתאם לתיקון בחוק משק החשמל, חל איסור על בעל רישיון חלוקה לבצע חלוקה בתחום חטיבת הקרקע הפרטית אלא בהתאם לאמות מידה שקבעה רשות החשמל. בחודש יולי 2020 פרסמה רשות החשמל הצעת החלטה לשימוע בנושא אמת מידה לחיבור חדש לרשת החשמל בחטיבת קרקע, וביום 6 בספטמבר 2020 הועברה התייחסות החברה לשימוע. בהצעת ההחלטה נקבע כי אמות מידה חטיבת קרקע תכנסנה לתוקף רק עם פרסומן ברשומות ויחולו על הזמנות חיבור חדשות. בחודש נובמבר 2021 התקבלה החלטת רשות החשמל בעניין חיבור חדש לרשת החשמל בחטיבת קרקע. בהחלטה נקבע, כי אמות המידה ייכנסו לתוקף עם פרסומן ברשומות ויחולו על הזמנות חיבור חדשות, שייפתחו לאחר מועד התחולה. עד לפרסום אמות המידה ברשומות, תחול הוראת השעה של הרשות מחודש אפריל 2019 שמותיירה המצב החוקי הקיים על כנו, קרי ניתן לחלק חשמל בחטיבות קרקע פרטיות חדשות בייעודי מסחר אם הצרכן מבקש זאת. יצוין כי בייעודי מגורים ותעשייה, חברת החשמל תמשיך לחלק חשמל בחטיבות קרקע פרטיות בהתאם לקבוע באמות המידה, וכך גם לגבי דרך ציבורית. להרחבה בעניין תיקון 16 לחוק משק החשמל ראה ביאור 1ה בדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר השינוי המבני, ובכלל זה החלטת הממשלה בנושא הרפורמה והתיקון לחוק משק החשמל, ראה ביאור 1ה בדוחות הכספיים. לפרטים בדבר הסדר העברת זכויות ונכסים לפי סעיף 62 לחוק משק החשמל, ראה סעיף 16.3 וביאור 1ו בדוחות הכספיים.

23.1.2 רישיונות שהוענקו לחברה מכוח חוק משק החשמל

כמפורט לעיל, לחברה הוענק רישיון כללי להולכה, לחלוקה, לאספקה, למכירה של חשמל ולסחר בו. בנוסף, במהלך השנים הוענקו לחברה רישיונות ייצור עבור יחידות הייצור המופעלות על-ידה.

בהתאם לרישיונות החברה, על החברה לפעול בהתאם להוראות הדין, לרבות כל דין שנכנס לתוקף לאחר מתן הרישיונות ואמנות בין לאומיות שמדינת ישראל הינה צד להן בעניין הפעולות לפי הרישיון, וזאת כאמור כפוף לכל דין. הפרת הדין מהווה הפרת הרישיונות, ורשות החשמל רשאית לבטל או להתלות את הרישיונות אם מצאה כי הופר תנאי מתנאיהם (לעניין סמכות הרשות לבטל את הרישיונות ראה סעיף ביטול התליית ושינוי תנאי רישיונות). למועד הדוח, ככלל החברה עומדת באופן מהותי בתנאי הרישיונות שניתנו לה.

בהתאם למתווה השינוי המבני, וכמפורט בביאור 1ה בדוחות הכספיים, החברה תמכור אתרי ייצור קיימים של החברה המופעלים בגז, כאשר רישיונות החברה באתרים אלה יעמדו בתוקפם לגבי כלל הפעילויות שיבוצעו לפי הרישיונות, עד למועד האחרון למסירת חזקה בהם, וזאת בהתאם ובכפוף לתנאים המנויים בהם ולהוראות סעיף 60א לחוק משק החשמל. רישיונות הייצור של יחידות הייצור של החברה שאינן נכללות באתרי הייצור הנמכרים כאמור לעיל, יעמדו בתוקפם עד תום משך החיים ההנדסי של יחידות הייצור, כאשר רשות החשמל תקבע מהו משך החיים ההנדסי של יחידות הייצור כאמור. למועד פרסום הדוח טרם נקבע משך החיים כאמור ע"י הרשות. לפרטים נוספים, לרבות ביחס לאתרי הייצור רמת חובב ואלון תבור אשר נמכרו על ידי החברה ואפשרויות ההארכה של רישיונות החברה באתרי הייצור הנמכרים, ראה ביאור 1ה בדוחות הכספיים.

בנוסף, בהתאם למתווה השינוי המבני, פעילות ניהול המערכת, כאמור לעיל, נמכרה לנגה ביום 1 בנובמבר 2021. לפרטים נוספים ראה ביאור 2ה וביאור 9ה בדוחות הכספיים. עם מכירת מלוא הפעילות לחברת נגה, פקע רישיון החברה לניהול המערכת, בהתאם להוראות סעיף 60א(ב)(1)(א) לחוק משק החשמל, התשנ"ו-1996. עם זאת, החברה תמשיך להיות בעלת רישיון "ספק שירות חיוני" הואיל ותהיה בעלת רישיונות הולכה וחלוקה וזאת כמפורט בסעיפים 8.1.2 ו-9.1.2 ובביאור 4ה בדוחות הכספיים. כאמור לעיל, בהתאם להחלטת הממשלה בנושא הרפורמה, השינוי המבני כולל, בין היתר, מתן רישיונות הולכה וחלוקה חדשים לחברה (אשר יינתנו לתקופה ממושכת כמקובל בתחום התשתיות הציבוריות), אשר למועד פרסום הדוח טרם התקבלו ואין ודאות מלאה לגבי קבלתם ותנאיהם הסופיים. לפרטים נוספים ראה ביאור 1ה בדוחות הכספיים.

על-פי הוראות חוק משק החשמל, החברה כבעל רישיון ספק חיוני, מחויבת -

(א) לתת שירות לכלל הציבור בלא הפליה בהתאם לאמות המידה שקבעה רשות החשמל, באמינות וביעילות, והכול לפי תנאי רישיונותיה ולפי כל דין; לפרטים בדבר אמות המידה שנקבעו ראה להלן.

(ב) לרכוש חשמל מבעלי רישיון ייצור, מבעלי רישיון אגירה או ממי שמייצרים או מבצעים אגירה של חשמל הפטורים מחובות רישיון בהתאם להוראות החוק, כולם או חלקם, ולתת שירותי תשתית ושירותי גיבוי, הכול בהתאם לתנאי רישיונותיה ולפי כל דין;

(ג) לתת שירותי גיבוי לבעל רישיון ייצור עצמי, לפי בקשתו, הכול בהתאם לתנאי רישיונותיה ולפי כל דין;

(ד) לפעול להבטחת מתן מלוא שירותיה במשך כל תקופת רישיונותיה, לרבות מתן שירותים לפי תכנית הפיתוח שאושרה לפי חוק משק החשמל (לעניין זה ראה סעיף 7.7.1), תוך עשיית כל הפעולות הדרושות למתן השירותים כאמור.

בהתאם, ברישיונותיה של החברה נקבע, כי הפעילויות המבוצעות על-ידה והשירותים הניתנים על-ידה מכוח רישיונותיה, יבוצעו על-ידי החברה באמינות וביעילות וללא הפליה ובאופן שלא תיפגע אפשרות של תחרות הוגנת.

בנוסף, הרישיון הכללי של החברה קובע, כי החברה תספק שירותי תשתית וגיבוי לבעלי רישיונות אחרים וכן כי החברה תרכוש חשמל מייצרני חשמל פרטיים בהתאם לתנאי רישיונותיהם ובהתאם לכללים שיקבע השר, לרבות קביעת כמויות החשמל שיימכרו, מועדי רכישה ומועדי שינויים. לפרטים נוספים ראה סעיף 7.4.1.

חוק משק החשמל קובע עוד, כי בעל רישיון ספק שירות חיוני יגבה תשלומים בהתאם לתעריפים שקבעה רשות החשמל וכן כי בעל רישיון ספק שירות חיוני ישלם תשלומים לבעל רישיון או לצרכן בהתאם לתעריפים שקבעה רשות החשמל (לרבות אם התשלומים נגבים בעבור על ידי אחר). המונח "תעריפים" כולל את כל סוגי התשלומים: (1) שמשלם צרכן או בעל רישיון לבעל רישיון ספק שירות חיוני, לרבות תשלומים עבור מתן שירותי תשתית ושירותי גיבוי; (2) שמשלם בעל רישיון ספק שירות חיוני לבעל רישיון אחר או לאדם המייצר חשמל או מבצע אגירה, למעט תשלום שנקבע במכרז שפורסם בידי המדינה; וכן (3) שמשלם ספק שירות חיוני לצרכן עבור ייצור חשמל על-ידי הצרכן ותשלומים לצרכן בעבור הסדרים לניהול הצריכה.

כמו כן, על-פי הוראות חוק משק החשמל, על רשות החשמל לקבוע אמות מידה שלפיהן יהיה רשאי בעל רישיון ספק שירות חיוני שלא לתת את השירות או שלא לבצע את הרכישה שבהם הוא חייב לפי חוק משק החשמל, להפסיקם, לעכבם או להגבילם, אם לא שולמו לבעל הרישיון התשלומים בעדם לפי כל דין או לא נתקיימו התנאים למתן השירות או לביצוע הרכישה כדיון. רשות החשמל קבעה אמות מידה כאמור בספר אמות המידה המפורט להלן. כמו כן, נקבעו על-ידי השר תקנות משק החשמל (כללים, תנאים ומקרים להפסקת אספקת חשמל), התשס"ג-2003, אשר מסדירות את המקרים בהם רשאי בעל רישיון ספק שירות חיוני להפסיק את אספקת החשמל.

בחודש דצמבר 2021 פרסמה רשות החשמל, מכוח סעיף 30 לחוק משק החשמל, את הנוסח המעודכן של "ספר אמות המידה" הקובע אמות מידה באשר לרמה, לטיב ולאיכות השירות שנותן בעל רישיון ספק שירות חיוני, כפי שאלה נתונים לעדכונים ושינויים אשר מבצעת רשות החשמל מעת לעת³⁸. אמות המידה נועדו להסדיר את הפעילות במשק החשמל, לפקח ולהבטיח את טיב החשמל ורמת השירות שמספקת החברה לצרכנים והן מתעדכנות באופן שוטף מעת לעת.

ספר אמות המידה דן, בין היתר, בנושאים הבאים: שמירת סודיות ומערכות המידע, צריכת החשמל (ובכלל זה תעריפי צריכת החשמל, צרכנות, חשבונות, תלונות צרכנים), חיבורים לרשת החשמל, אמינות האספקה, שירותי תשתית, רכישת חשמל, תחזוקה, משטר הפעלה של בעלי רישיונות ייצור פרטיים, עבודות על חשבון אחרים ואיכות סביבה.

חוק משק החשמל קובע כי רשות החשמל תקבע הוראות לעניין תשלומים שישלם בעל רישיון ספק שירות חיוני לצרכנים, בשל הפרת אמות המידה שנקבעו על-ידה. בהתאם, קבעה רשות החשמל בספר אמות המידה כי ספק שירות חיוני אשר יפר אחת או יותר מאמות המידה, ישלם לצרכן בגין הפרה זו תשלום כקבוע בכל אחת מאמות המידה אשר הופרו, תוך שישים יום ממועד ביצוע ההפרה כאמור.

³⁸ ספר אמות המידה מפורסם לציבור באתר רשות החשמל.

השר, בהתייעצות עם רשות החשמל ובהסכמת שר האוצר, רשאי לדרוש מהחברה, כבעלת רישיון חלוקה, להגיש לאישורו, באופן ובמועד שיידרש, תוכנית פיתוח, שלמה או בחלקים לצורך פעילויותיו לפי הוראות רישיון החלוקה. במידה והשר אישר בהתייעצות עם רשות החשמל ובהסכמת שר האוצר, את התכנית, יפעל בעל רישיון ספק שירות חיוני בהתאם לתכנית שאושרה, לרבות שינויים שאושרו בה והחובות החלות עליו על פי כל דין ובעל רישיון ספק שירות חיוני. במידה ולא הוגשה תוכנית פיתוח לאישורו כאמור, רשאי השר לקבוע לחברה (בעל רישיון חלוקה), בהתייעצות עם רשות החשמל ובהסכמת שר האוצר, תוכנית פיתוח, ובמקרה כזה יחא על בעל רישיון ספק שירות חיוני לפעול לפיה. לפני קביעת תכנית פיתוח חלוקה ישמע השר את עמדתו של בעל רישיון לניהול המערכת לעניין נקודות החיבור והשפעות הגומלין בין מערכת ההולכה למערכת החלוקה. החברה, כבעלת רישיון חלוקה, תערוך את תכנית הפיתוח לרשת החשמל המשמשת לחלוקה שהיא מגישה בהתאם להנחיות בעל רישיון לניהול המערכת לעניין נקודות החיבור והשפעות הגומלין בין מערכת ההולכה למערכת החלוקה. תכנית פיתוח שאושרה יכול שתכלול הוראות לעניין אישור שינויים בתכנית, ובכלל זה הגורם המוסמך לאשרם. תכנית פיתוח למערכת ההולכה וההשנאה תוגש על ידי בעל רישיון לניהול מערכת, ותכלול לוחות זמנים לביצוע הפעולות הכלולות בתכנית. טרם הגשתה לאישור של תכנית פיתוח כאמור, יתייעץ בעל רישיון לניהול המערכת עם החברה, כבעלת רישיון הולכה, בנוגע ללוחות הזמנים לביצוע הפעולות הכלולות בתכנית וכן בנוגע לבחינת חלופות לפעולות אלה. במידה והתגלו חילוקי דעות בין בעלי הרישיונות האמורים לגבי ההיתכנות לביצוע הפעולות, ובכלל זה ההיתכנות לביצוען בלוחות הזמנים כאמור, יגיש בעל רישיון לניהול המערכת לשר, נוסף על תכנית הפיתוח שערך, גם את עמדת בעל רישיון ההולכה במחלוקת והשר יציין בפנייתו לרשות ולשר האוצר את המחלוקת האמורה, ויעביר להם את העמדות כפי שהוגשו לו. ברישיונות החברה נקבע, כי בעל רישיון שהוא ספק שירות חיוני יגיש לשר תכנית פיתוח לעניין פעילותו על-פי הרישיון. לפרטים בדבר תכניות הפיתוח של החברה, ראה סעיפים 7.7, 8.7 ו-9.7. לפרטים בדבר מכירת מלוא פעילות ניהול המערכת לנגה ראה סעיף 11.1 לעיל.

23.1.3.3 **מגבלות על סוגי הפעילויות אותן רשאית החברה לבצע**

חוק משק החשמל קובע, כי לא ינתן רישיון ספק שירות חיוני אלא לחברה שהתחייבה לעסוק רק בפעילויות לפי הרישיונות שניתנו לה לפי חוק משק החשמל ובפעולות נלוות להן. עם זאת, בעל רישיון ספק שירות חיוני רשאי לעסוק בפעולות אחרות, שאישרו לו השרים, בהתייעצות עם רשות החשמל, שאין בעיסוק בהן כדי לפגוע בפעילויותיו או בפיקוח על מילוי חובותיו לפי חוק משק החשמל.

בהתאם, בכל אחד מרישיונותיה של החברה, מצוינת הפעילות בגינה ניתן הרישיון ואשר החברה רשאית לעסוק בה. כמו כן נקבע ברישיונותיה של החברה, כי בעל הרישיון רשאי לבצע פעולות הנלוות לפעילויות על-פי הרישיון, ואשר מפורטות בנספח לרישיון. בחלק מן הרישיונות, פעולות נלוות מסוימות טעונות אישור מנהל מינהל החשמל.

על כן, כאשר החברה מתעתדת לעסוק בפעולה נלווית הטעונה אישור מנהל מינהל החשמל או בפעילות אחרת אשר אינה מוסדרת במסגרת רישיונותיה, פונה החברה לקבלת אישור מנהל מינהל החשמל או השרים, בהתאמה, לצורך כך.

23.1.3.4 **מגבלות על העברת רישיון, שעבוד, עיקול**

על-פי חוק משק החשמל, רישיון או כל חלק ממנו אינם ניתנים להעברה, לשעבוד או לעיקול, במישורין או בעקיפין, אלא באישור רשות החשמל. כמו כן לא ניתן לשעבד או לעקל ערבויות שנתן בעל הרישיון וכספים הנובעים ממימוש. בנוסף, על-פי החוק, רשות החשמל רשאית לקבוע ברישיון, כי נכסים מסוימים של בעל הרישיון, הדרושים לדעת רשות החשמל לביצוע הפעילות לפי הוראות הרישיון, אינם ניתנים להעברה, לשעבוד או לעיקול, במישורין או בעקיפין, אלא באישור רשות החשמל. רשות החשמל, בבואה לתת אישור להעברה, שעבוד או עיקול כאמור, תפעל בהתאם למדיניות הממשלה או למדיניות השר בתחום משק החשמל, ותשקול, בין השאר, את תרומת מתן הרישיון לרמת השירותים לציבור, טובת הצרכנים ותרומת מתן הרישיון לתחרות במשק החשמל.

ברישיונותיה של החברה נקבע איסור שעבוד, העברה או עיקול, במישורין או בעקיפין, של נכסים המפורטים ברישיונות (הכוללים את מרבית נכסי החברה), אלא באישור השר. הרישיון הכללי קובע בנוסף, כי השר רשאי להוסיף או לגרוע מרשימת הנכסים שבנספח לרישיון, במשך תקופת הרישיון. הכללת או אזכור נכס, בנספח, אין בה בכדי להקנות לבעל הרישיון כל זכות בנכס ולגרוע מחובותיו לגבי בהתאם לאמור בחוק משק החשמל. כמו כן נקבע ברישיונות, כי היו מוקנות לצד שלישי כלשהו, במועד כניסתו של הרישיון לתוקף, זכויות בנכס מהנכסים המשמשים לשם מתן פעילות בעל הרישיון, יבטיח בעל הרישיון ככל יכולתו, כי לא ייווצר מצב בו עלול מימוש הזכויות בנכס כאמור לפגוע בביצוע התחייבויותיו לפי הרישיון. לעניין הסדר הנכסים, לרבות בקשר עם הסכמים בהם התקשרה החברה ביחס להסדר הנכסים, ראה סעיף 16.3 וביאור 11 בדוחות הכספיים.

בהתאם להוראות הדין, כפי שעודכנו מעת לעת ורישיונות החברה כאמור, החברה אינה רשאית ליצור שעבדים על נכסיה (בין אם מדובר בשעבוד צף ובין אם מדובר בשעבוד קבוע של נכסים הנכללים ברישיונות החברה כאמור), אלא בכפוף לאישור רשות החשמל³⁹.

עד לשנת 2011, לא נכללו באישורים אשר ניתנו לחברה ליצירת שעבדים על נכסי החברה תניות מיוחדות לעניין מימוש השעבוד, אך מימוש השעבוד טעון אישור בהתאם להוראות הדין. באישורים אשר ניתנו לחברה החל משנת 2011 נכללו תנאים מגבילים, בעיקר כדלהלן:

- לא תבוצע כל מכירה, העברה או השכרה של נכסים המשמשים לביצוע פעילות על-פי חוק משק החשמל, אלא למי שיהא רשאי על-פי הדין בישראל לעסוק בפעילות כאמור באמצעות אותם נכסים ואשר יקבל את זכויותיו בנכסים ויחזיק בהם לשם ביצוע אותן פעילויות, על-פי רישיונות המתירים את ביצוען;

³⁹ עד לתיקון מס' 13 לחוק משק החשמל, אשר פורסם ברשומות בחודש נובמבר 2015, יצירת שעבדים על נכסי החברה הייתה כפופה לאישור השר. החל ממועד פרסום התיקון לחוק כאמור, יצירת שעבדים על נכסי החברה כפופה לאישור רשות החשמל.

- הנכסים האמורים יוחזקו בכל זמן בידי מי שיש לו רישיון להפעילם לפי חוק משק החשמל וישמשו בכל זמן למטרת הרישיונות בלבד;
 - מינוי כונס נכסים זמני או קבוע (בסעיף זה: "הכונס") יותנה בהתחייבותיו לפעול באופן שיקוימו חובות החברה, כפי שהיו מזמן לזמן;
 - האישור ליצירת שעבוד אינו מהווה אישור למימוש הזכויות המוקנות בשעבוד, לרבות מינוי הכונס;
 - זהות הכונס טעונה אישור מוקדם של השר ומינויו יותנה בהמשך קיום החובות לפי הרישיונות של החברה ובכלל זה בהמשך ההפעלה הסדירה של הפעילויות לפי חוק משק החשמל, באמצעות נכסי ומתקני החברה;
 - הסמכויות המוקנות בדין כלפי החברה כבעלת רישיונות יחולו, בשינויים המחויבים, כלפי כל מחזיק אחר ברכוש המשועבד.
- באישורים האמורים נכתב כי אינם גורעים מכל התחייבות אחרת של החברה, לרבות לפי הסכמי שעבוד אחרים, וכי אינם קובעים סדרי קדימויות ביחס לשעבודים אחרים של החברה.

23.1.3.5 מגבלות על בעל רישיון ספק שירות חיוני

חוק משק החשמל קובע כי רשות החשמל רשאית לקבוע ברישיון כי שינוי או ארגון מחדש בבעל רישיון, לרבות מיזוג, פיצול, פשרה, הסדר או פירוק מרצון, טעונים אישור רשות החשמל. במרבית רישיונותיה של החברה נקבעה הוראה דומה.

מעבר למפורט לעיל, חוק משק החשמל קובע כי לא תועבר שליטה בבעל הרישיון, במישרין או בעקיפין, אלא באישור רשות החשמל והרשות רשאית לאשר העברת שליטה כאמור, ובלבד שנתקיימו במקביל להעברה התנאים הנדרשים למתן הרישיון לפי חוק משק החשמל. כמו כן, חוק משק החשמל קובע כי מלבד המדינה, בעל רישיון לא ירכוש ולא יחזיק אמצעי שליטה בבעל רישיון אחר, אלא באישור רשות החשמל.

תקנות משק החשמל (תנאים ונהלים למתן רישיון וחובות בעל רישיון), תשנ"ח-1997 ("תקנות תנאים ונהלים למתן רישיון") קובעות כי שר האנרגיה רשאי להתנות מתן רישיון של ספק שירות חיוני במבנה ארגוני ומשפטי של מבקש הרישיון או במתן התחייבות לשינוי המבנה כאמור, במועד שיוורה עליו השר. השר אף רשאי להורות לבעל רישיון ספק שירות חיוני בהתאם לתקנות לשנות את המבנה הארגוני והמשפטי במהלך תקופת תוקפו של הרישיון, לאחר מתן זכות שימוע לבעל הרישיון זמן סביר מראש. למועד הדו"ח לא ניתנו הנחיות כאמור בהתאם לתקנות.

לענין זה נקבע בתקנות כי "מבנה ארגוני משפטי" לרבות הקמת חברת בת או תאגיד אחר הנמנה עם התשלובת שעמה נמנה מבקש רישיון ספק שירות חיוני או בעל רישיון כאמור, לצורך פעילותו לפי החוק, וכן מיזוג או פיצול.

ביום 10 במאי 2018 הגיעו גורמי ממשלה רלוונטיים והחברה, לאחר היוועצות בנציגי העובדים וההסתדרות, להבנות ביחס לשינוי המבני. לפרטים בדבר השינוי המבני ראה סעיף 1.3 וביאור 1 הדוחות הכספיים.

23.1.3.6 ביצוע פעילות כמרכזי רווח, אופן עריכת והגשת דוחות כספיים

חוק משק החשמל קובע כי בעל רישיון ספק שירות חיוני יערוך דוחות כספיים במתכונת כפי שקבעו השרים, בהתייעצות עם שר המשפטים לעניין מידת הפירוט בהם, העקרונות החשבונאיים לעריכתם, ההצהרות והביאורים שיצורפו אליהם.

בהתאם, על פי תקנות משק החשמל (תנאים ונהלים למתן רישיון וחובות בעל רישיון), תשנ"ח-1997, וכן על פי רישיונותיה של החברה, החברה, כספק שירות חיוני, מחויבת להגיש דוחות כספיים בנפרד לכל אזור, לכל פעילות ולכל מרכז רווח, וכן להגיש דוחות מאוחדים לעניין פעילויותיה לפי כל הרישיונות שבידה. "מרכז רווח" מוגדר בתקנות אלו כ"יחידה בעלת מבנה הכנסות והוצאות סגור, ללא סבסוד צולב עם פעולות של יחידה אחרת ואשר בשל פעולותיה יוגשו דו"חות כספיים נפרדים מיתר פעולות בעל הרישיון".

רישיונות החברה קובעים כי מרכזי הרווח יוגדרו על פי הוראת שר האנרגיה או רשות החשמל בהתאם לדרישות הרלוונטיות של כל רישיון, לרבות כל הדרישות המפורטות בנספח מרכזי הרווח המצורף לרישיון. יחד עם זאת, יובהר כי נספח מרכזי הרווח לא צורף לרישיונות הייצור של החברה.

על פי הנדרש בתקנות משק החשמל ובמרבית רישיונות החברה על החברה היה להגיש דוחות כספיים שנתיים מבוקרים בנפרד לכל אזור, לכל פעילות, לכל יחידת ייצור או תחנת כוח.

בהתאם למתווה השינוי המבני, פעילות החברה במגזרי הייצור (לפרטים בדבר מכירת אתרי ייצור של החברה ראה ביאור 1ה1 בדוחות הכספיים), ההולכה, החלוקה, האספקה וכן פעילות כללית של החברה, ידווחו באמצעות מרכזי רווח נפרדים. ביום 5 במאי 2021 התקבל בחברה סיכום הצוות הממשלתי באשר לאופן הדיווח למרכזי רווח לפיו נדרשת החברה להגיש את דוחותיה. החברה החלה את יישום מתכונת הדיווח בדוחותיה הכספיים לשנת 2021. לפרטים נוספים ראה ביאור 36 בדוחות הכספיים.

23.1.3.7 הוראות מיוחדות לעניין חברה ממשלתית

חברה ממשלתית שקיבלה רישיון חלוקה, רישיון הספקה ורישיון הולכה, לא יינתן לה רישיון ייצור והיא לא תבצע פעילות ייצור (לרבות תכנון הנדסי), פעולות תכנון לפי חוק התכנון, הקמה, תפעול, תחזוקה או שחלוף, והכל לגבי יחידות ייצור שמשמשות או צפוי שימשו את משק החשמל וכן ייעוץ בנוגע לפעולות האמורות לעיל, בין בעבור עצמה ובין בעבור אחר שעוסק או מעוניין לעסוק בפעילות, למעט בכפוף לתנאים שנקבעו בתקין לחוק משק החשמל. לפרטים, בדבר פעילות חברת החשמל במגזר הייצור ראה ביאור 1 הדוחות הכספיים.

בהתאם להחלטת הממשלה בנושא הרפורמה, חברת החשמל תהיה רשאית להקים ולתפעל מתקני אגירה אך ורק בתוך התשתית הפיסית של רשת ההולכה, כאשר האגירה בתשתית הפיסית תיקבע בתוכנית הפיתוח שיכין בעל רישיון ניהול המערכת. כמו כן, חברת החשמל תהיה רשאית לתכנן, להקים ולתפעל מתקני אגירה בתוך התשתית הפיסית של רשת החלוקה והכל לפי עקרונות שתקבע רשות החשמל לשילוב מתקני אגירה ברשת החלוקה ובהתאם לאמור ברישיונותיה ובחוק משק החשמל.

על-פי הוראות רישיונותיה, מחויבת החברה לשפות את המדינה עבור תשלום בו חויבה בגין מעשה או מחדל של החברה, בקשר לפעילותה על-פי הרישיון. בנוסף, תישא החברה בכל ההוצאות המשפטיות והאחרות של המדינה, ככל שתהיינה בגין חוב כאמור. חובת השיפוי לא תחול אלא אם ניתנה לחברה, במועד סביר, הודעה על התביעה שהגיש צד ג' נגד המדינה כדי לאפשר לה להשתתף בהגנה והמדינה הסכימה להשתתפותה של החברה בהליך המשפטי. חובת שיפוי זו אינה מוגבלת בזמן או בסכום.

כמו כן, בהתאם לתנאי הרישיונות, כל אישור, היתר או הוראה שניתנו לחברה לצורך הרישיון או במסגרתו, בין שניתנו לפני מתן הרישיון ובין שניתנו לאחר מכן, לא יטיל על המדינה כל אחריות כלפי החברה וכל צד ג' ולא ישמש עילה לתביעה של החברה או צד ג' כלפי המדינה. בנוסף, אין בסמכות האישור או הפיקוח הניתנים על-פי הרישיון, לרבות שימוש בסמכות כאמור, כדי להטיל על המדינה, אחריות כלשהי המוטלת, לפי הרישיון על החברה, או כדי להסיר או להמעיט מאחריות זו. כאמור לעיל, השינוי המבני כולל, בין היתר, מתן רישיונות חדשים לחברה, אשר למועד פרסום הדוח טרם התקבלו ואין ודאות מלאה לגבי קבלתם ותנאיהם הסופיים. לפרטים נוספים ראה ב"אור 1 בדוחות הכספיים.

23.1.4

ביטול התליית ושינוי תנאי רישיונות

לפי חוק משק החשמל והוראות רישיונותיה של החברה, רשות החשמל רשאית, בכל עת, לבטל רישיון או להתלותו, וכן היא רשאית להוסיף בו תנאים, כללים וחובות או לשנותם, אם מצאה שהופר תנאי מתנאי הרישיון, ובכלל זה חובה לגלות מידע כנדרש בהוראות החוק, שנתקיים סייג מן הסייגים לקבלתו או שחידלה להתקיים הכשירות הנדרשת להחזקתו לפי חוק משק החשמל. בנוסף, לפי חוק משק החשמל, רשות החשמל רשאית לבטל רישיון, להתלותו, לשנותו או להוסיף בו תנאים כאמור, גם שלא מאחת הסיבות האמורות לעיל אלא משיקולים המנויים בחוק של תרומת הרישיון לרמת השירותים לציבור, טובת הצרכנים או תרומת הרישיון לתחרות במשק החשמל. עם זאת, רשות החשמל לא תעשה שימוש בסמכויותיה כאמור, בנוגע לרישיונות הטעונים אישור של השר כמפורט בסעיף 23.1.1, למעט לעניין ביטול רישיון או התלייתו אם מצאה שהופר תנאי מתנאי הרישיון, שנתקיים סייג מן הסייגים לקבלתו או שחידלה להתקיים הכשירות הנדרשת להחזקתו לפי חוק משק החשמל, אלא באישור השר. ביטול או קביעה של רשות החשמל בדבר בטלותו של תנאי ברישיון או חלקו של תנאי, יחול רק לגבי אותו התנאי או חלקו של התנאי לפי העניין ואין בהם לכשעצמם כדי לפגוע בתוקפו המחייב של הרישיון ולגרוע מחובותיה של החברה על-פי הרישיון. רשות החשמל לא תבטל או תתלה רישיון, אלא אם כן נתנה לבעל הרישיון הזדמנות להשמיע את טענותיו. השרים רשאים לקבוע כללים למתן פיצוי על ביטול, שינוי או התליית רישיון שניתן על-פי חוק משק החשמל, שלא עקב הפרת תנאי מתנאי הרישיון, התקיימות סייג מן הסייגים לקבלתו או משום שחידלה להתקיים הכשירות הנדרשת להחזקתו, אלא משיקולי הרשות כהגדרתם לעיל, ויכול שעל-פי כללים כאמור, יהיה שיעור הפיצוי אפס.

אף על-פי שבחלק מרישיונות הייצור של החברה, ניתנה הסמכות לבטל, להתלות או לשנות תנאי רישיון לשר ולא לרשות החשמל, הרי שבהתאם לתיקונים שנערכו בחוק משק החשמל, יש לקרוא את ההוראות ברישיונות אלה כמקנות את הסמכות לשר או לרשות החשמל בהתאם לקבוע בחוק משק החשמל לאחר תיקונו במסגרת חוק ההסדרים.

למועד הדוח, רישיונות החברה לא הוטלו או בוטלו והחברה לא קיבלה הודעה כי היא אינה עומדת בתנאי מתנאיהם.

נוסף על האמור, לרשות החשמל מוקנית סמכות לבטל את תוקפו של רישיון ספק שירות חיוני (לאחר שהתרתה בבעל רישיון זה), אם היא נוכחה לדעת כי בעל רישיון ספק שירות חיוני לא ביצע את כל התשלומים המגיעים (לפי חוק משק החשמל או תנאי הרישיון) לבעל רישיון אחר. החברה, למעט מקרים חריגים ובנסיבות שלא היו בשליטתה (כגון שביתה), הקפידה לשלם לבעלי רישיונות אחרים לפעילויות במשק החשמל, את התשלומים המגיעים להם על-פי דין, במועדם וכסדרם. בפועל החברה לא קיבלה כל הודעה על כוונה לבטל את תוקפו של רישיון שניתן לה ולהערכתה, לאור תפקידה כספק שירות חיוני במשק החשמל, גם במקרה של הפרת החובה לשלם לבעל רישיון אחר תשלום המגיע לו על-פי דין, הסבירות להפעלת סנקציה כה חמורה ובעלת השלכות מרחיקות לכת על משק החשמל הינה נמוכה מאוד.

הערכות החברה לגבי הסבירות להפעלת סנקציות במקרה של הפרת חובת תשלום כלפי בעל רישיון אחר, הינן בגדר מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו על-פי חוק ניירות ערך, ומבוסס על הערכת החברה לאור מעמדה כספק שירות חיוני במשק החשמל. יחד עם זאת, אין כל וודאות כי הערכות החברה יתממשו, שכן התממשותן עשויה להיות מושפעת מגורמים חיצוניים אשר אינם בשליטת החברה ובכלל כן החלטות רשות החשמל ומדיניותה כפי שתהיה מעת לעת.

על-פי תקנות תנאים ונהלים למתן רישיון, עוגנה סמכות השר⁴⁰, לדרוש ברישיון מתן ערבויות או בטוחות להבטחת מילוי התחייבויותיו של בעל הרישיון לביצוע הפעילות לפי הרישיון. בהתאם, בחודש מאי 2007, הודיעה רשות החשמל על כוונתה לקבוע ברישיונות הייצור הקבועים, חובת הפקדת ערבות להבטחת מילוי תנאי הרישיונות. על-פי ההחלטה, תקרת הערבות למחזיק רישיונות לא תעלה על סכום כולל של 15 מיליון דולר. בהתאם להחלטה האמורה הדרשה להעמדת ערבויות ברישיונות הייצור שניתנו תתבצע בהתאם להתקדמות בהליכי השינוי המבני בחברה, ובכללם הענקת רישיונות לפעילויות החברה. למועד הדוח, טרם נתבקשה החברה להעמיד בפועל ערבות כאמור.

23.1.5

סנקציות בגין ביצוע פעילות לפי חוק משק החשמל ללא רישיון, בגין הפרת תנאי הרישיונות ובגין הפרת חובות אחרות של החברה לפי חוק משק החשמל

חוק משק החשמל קובע, בין היתר, כי ביצוע פעילות הטעונה רישוי לפי חוק משק החשמל (לרבות בתחום ייצור החשמל) ללא רישיון מהווה עבירה פלילית שדינה מאסר שלוש שנים או קנס פי ארבעה משיעור הקנס האמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין. תשל"ז-1977 ("חוק העונשין") וכן קנס נוסף לכל יום שבו נמשכת העבירה, פי ארבעה מן הקנס האמור בסעיף 61(ג) לחוק העונשין.

כמו כן, קובע חוק משק החשמל, כי העובר על הוראות סעיפים 17(ב) (שעניינו עריכת דוחות כספיים על-פי עקרונות שקבעו השרים), 17(ג) (שעניינו חובת גבייה של תשלומים בהתאם לתעריפים שנקבעו על-ידי רשות החשמל), 34 (שעניינו חובות בדבר רישום חשבונאי ודיווח לציבור שיחולו על בעל רישיון ספק שירות חיוני, בהתאם לקביעת רשות החשמל) או 35 (שעניינו חובת של

⁴⁰ אף שהסמכות הוקנתה בתקנות לשר, בהתאם לתיקונים שבוצעו בחוק משק החשמל יש לקרוא את התקנות כמקנות את הסמכות לרשות החשמל.

בעל רישיון ספק שירות חיוני להגיש לרשות החשמל דינים וחשבונות וכל מידע, בהתאם לדרישותיה, לשם מילוי תפקידיה, או בעל רישיון המפר תנאי מתנאי הרישיון, לענין פעילות נושא הרישיון, דינו - מאסר שנה אחת או קנס פי שלושה משיעור הקנס האמור בסעיף 61(א)(2) לחוק העונשין, וקנס נוסף לכל יום שבו נמשכה העבירה, פי שלושה משיעור הקנס האמור בסעיף 61(ג) לחוק העונשין. כמו כן, על-פי סעיף 65 לחוק משק החשמל, חוק זה נמנה עם רשימת החוקים המפורטים בתוספת הראשונה לחוק העבירות המנהליות, תשמ"ו-1985.

חוק משק החשמל עוד קובע כי העובר על הוראת סעיף 17(א) (שעניינה מתן שירות ללא אפליה לכלל הציבור, בהתאם לאמות המידה שקבעה הרשות, באמינות וביעילות, בהתאם לתנאי הרישיון ולפי כל דין, רכישת חשמל מיצרן פרטי ומתן שירותי תשתית וגיבוי ליצרן פרטי, בהתאם לתנאי הרישיון ולפי כל דין, מתן שירותי גיבוי לבעל רישיון ייצור עצמי, לפי בקשתו, בהתאם לתנאי הרישיון ולפי כל דין והבטחת מתן מלוא שירותיו במשך כל תקופת רישיונו, לרבות מתן שירותים לפי תכנית הפיתוח שאושרה לפי סעיף 19, תוך עשיית כל הפעולות הדרושות למתן השירותים כאמור) דינו - מאסר שלוש שנים או קנס פי ארבעה משיעור הקנס האמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין וקנס נוסף לכל יום שבו נמשכה העבירה, פי ארבעה מן הקנס האמור בסעיף 61(ג) לחוק העונשין. בנוסף, קובע חוק משק החשמל, כי נושא משרה, שהפר חובתו לפקח ולעשות כל שניתן למניעת עבירות על החוק, בידי התאגיד או עובד מעובדיו - דינו מאסר שנה אחת וקנס (כאמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין). חוק משק החשמל קובע, כי אם נעברה עבירה לפיו, על-ידי תאגיד או עובד מעובדיו, חזקה כי נושא המשרה בתאגיד הפר את חובת הפיקוח האמורה, אלא אם הוכיח כי נהג ללא מחשבה פלילית וללא רשלנות ועשה כל שניתן כדי למלא את חובתו.

23.1.6 בעל רישיון לניהול המערכת

בהתאם לחוק משק החשמל, רישיון לניהול המערכת הינו רישיון לניהול של מערכת החשמל במגזרי הייצור וההולכה, ובכלל זה איזון תמידי בין ההיצע של החשמל והביקוש לו, הבטחת השרידות של מערך הייצור וההולכה של החשמל, רכישה ואחסון של סוגי דלק שמשמשים את משק החשמל, הקצאתם ומכירתם לבעלי רישיונות ייצור או לאדם המייצר חשמל הפטור מחובת רישיון, ניהול של העברת האנרגיה מתחנות כוח דרך רשתות החשמל אל תחנות משנה באמינות ובאיכות נדרשות, תזמון ביצוע של עבודות תחזוקה ביחידות הייצור ובמערכת ההולכה וההשנאה, ניהול פעילותם של מתקני חשמל המשמשים לאגירה, ניהול הסחר בחשמל בתנאים תחרותיים, שוויוניים ומיטביים לרבות ביצוע הסכמים לרכישה ולמכירה של יכולת זמינה ואנרגיה ותכנון הפיתוח של מערכת ההולכה וההשנאה.

בנוסף, חוק משק החשמל קובע כי רישיון לניהול המערכת יכול, בין היתר, מתן אפשרות לבעל הרישיון, במסגרת מילוי חובותיו על פי הרישיון, לתת הוראות תפעוליות לבעלי רישיונות לפי חוק משק החשמל (ובכלל כך גם לחברה). כאמור לעיל, ביום 1 בנובמבר 2021 נמכרה מלוא פעילות ניהול המערכת מהחברה לנגה, אשר מחזיקה ברישיון לניהול המערכת. לפרטים נוספים ראו סעיף 11.1 לעיל.

23.1.7 הוראות חוק משק החשמל והחלטות רשות החשמל בדבר תעריף החשמל

בהתאם להוראות חוק משק החשמל, רשות החשמל קובעת את תעריף החשמל. כאמור לעיל, מרבית צרכני החשמל משלמים עבור חשמל תעריף אחד משוקלל, הכולל את כל מגזרי הפעילות.

לצורך קביעת התעריפים הרשות תבצע פעולות של בקרת העלויות של בעל רישיון ספק שירות חיוני, כאשר היא רשאית שלא להביא בחשבון, לענין קביעת תעריפים, הוצאות, כולן או חלקן, אשר לדעתה אינן דרושות למילוי חובותיו של בעל רישיון ספק שירות חיוני. ביישום עקרון העלות לצורך קביעת התעריפים, תכיר הרשות בעלויות הנובעות מכל אלה: (1) עקרונות מדיניות השר; (2) הוראות השר לענין הפעלת משק החשמל בשעת חירום; (3) הוראות השר לענין הפעלת משק הגז בשעת חירום בהתאם לחוק משק הגז הטבעי; ו- (4) הוראות השר שעניינן מענה לצרכים הנובעים ממצב חירום, הנדרשות לביצוע בזמן חירום, שניתנו בכתב לבעל רישיון ספק שירות חיוני בזמן חירום, לפי כל דין או בהתאם לתנאי רישיונו.

לפירוט בדבר העקרונות לקביעת תעריף החשמל וכן בדבר אופן קביעת תעריף החשמל בכל אחד מהמגזרים, ראה סעיפים 7.11 ו-9.10.

23.2 טענות החברה בענין תעריף החשמל

הכנסות החברה מבוססות על תעריף החשמל שנגבה מצרכני החשמל השונים. בהתאם לחוק משק החשמל, תעריפי החשמל ודרכי עדכון, נקבעים באופן בלעדי על-ידי רשות החשמל. מצבה הפיננסי של החברה, הכנסותיה, רווחיה ותזרים המזומנים שלה מושפעים אפוא באופן מהותי מגובה וממבנה תעריפי החשמל. ככלל, התעריף נקבע בהתאם למנגנון של הכרה בעלויות הדרושות למילוי חובות החברה כספק שירות חיוני במגזרים השונים, כגון: דלקים, עלויות תפעול ותחזוקה ועלויות הון (פחת, מימון ותשואה על ההון). לפירוט נוסף בדבר אופן קביעת תעריף החשמל ועדכון ראה ביאור 3 בדוחות הכספיים. בהחלטות שונות של רשות החשמל בקשר עם תעריף החשמל, קובעת רשות החשמל כי החלטותיה מתקבלות תוך איזון בין הצורך לאפשר לחברה לבצע את פעילותה במגזרי שרשרת החשמל תוך שמירה על איתנותה הפיננסית, לבין שמירה על האינטרסים של הצרכנים למזעור עלויות החברה המשתקפות בתעריף.

על פי החוק, לצורך קביעת התעריפים על הרשות לבצע בקרת עלויות, והיא רשאית שלא להביא בחשבון, לענין קביעת תעריפים, הוצאות, כולן או חלקן, אשר לדעתה אינן דרושות למילוי חובותיו של בעל רישיון ספק שירות חיוני. לאורך השנים נתגלו מחלוקות בין הרשות לבין החברה וכן הועלו טענות של החברה כנגד הרשות בגין עיכובים בקבלת החלטות בענין הכרה תעריפית בעלויות בהן נשאה החברה. במקרים בהם התעריף אינו מכסה את עלויותיה של החברה או שהוא אינו מעודכן בזמן, יכולה להיות לכך השפעה שלילית על מצבה הפיננסי של החברה או על ביצועיה התפעוליים.

בשנים האחרונות חלו שינויים בתעריף החשמל ועודכנו תעריפים קיימים על ידי רשות החשמל, זאת לצד צעדי התייעלות שהחברה נקטה בהם שהביאו לשיפור במצבה הפיננסי של החברה. יחד עם זאת, קיימים עדיין נושאים פתוחים, שנויים במחלוקת בנוגע לתעריף החשמל, אשר מטופלים ונדונים בשוטף על ידי הנהלת החברה מול רשות החשמל.

23.3.1 החלטות ממשלה בנושא משק החשמל

כאמור, פעילות החברה מושפעת מהותית מהחלטות הממשלה, לרבות בנושא משק החשמל ובשל היותה "חברה ממשלתית" (ראה סעיף 23.5). במהלך השנים שחלפו החל ממועד חקיקת חוק משק החשמל, קיבלו ממשלת ישראל וגופים ממשלתיים מספר החלטות והמלצות בהקשר למשק החשמל, שחלקן אומצו לאחר מכן כתיקונים לחוק משק החשמל וחלקן לא אומצו בחוק ואף לא יושמו, בשל שיקולים שונים לרבות המשך דיונים בין החברה לבין גורמי הממשלה בנושא השינוי המבני.

כאמור לעיל, ביום 3 ביוני 2018 התקבלה החלטת הממשלה בנושא הרפורמה. בנוסף, ובהמשך להחלטה זו התקבלה ביום 3 בספטמבר 2019 החלטת ממשלה להקמת חברת נתיב האור שהינה חברה בבעלות מלאה של החברה. לפרטים נוספים ראה ביאור 1ה בדוחות הכספיים.

23.3.2 תכנית החדשנות בחברות ממשלתיות ואישור מותנה לפי סעיף 11(א)(9) לחוק החברות הממשלתיות, לחברות ממשלתיות להקים, יחד עם אחרים, חברות בתחום חדשנות

בהמשך למאמצי המדינה לקידום חדשנות טכנולוגית בחברות הממשלתיות, ביום 7 במאי 2018, התקבלה החלטה של ועדת השרים לענייני חברה וכלכלה (הקבינט החברתי – כלכלי) אשר קיבלה תוקף של החלטת ממשלה (מספר 3837) ביום 24 במאי 2018 שעניינה "תכנית החדשנות בחברות ממשלתיות ואישור מותנה לפי חוק החברות הממשלתיות, לחברות ממשלתיות להקים או לרכוש חברות בתחום החדשנות" (בסעיף זה "ההחלטה"). המאפשרת לחברות הממשלתיות, המנויות בנספח להחלטה (לרבות החברה), ולחברות בת שלהן, להקים יחד עם אחרים חברות, או לרכוש, או לקבל בדרך אחרת מניות בחברות קיימות, אשר עיקר עיסוקן בחדשנות טכנולוגית, כהגדרתן בהחלטה ובכפוף לתנאיה, חלף אישור ממשלה כנדרש לפי סעיף 11(א)(9) לחוק. בנוסף, ההחלטה קבעה כי תוקם ועדת היגוי בין משרדית להסרת חסמים העומדים בפני חברות ממשלתיות לאמץ טכנולוגיות חדשניות.

23.3.3 תכנית רב שנתית לביצוע הנפקות מיעוט בחברות ממשלתיות

ביום 5 באוקטובר 2014, אישרה ועדת השרים לענייני חברה וכלכלה (קבינט חברתי – כלכלי) ("הקבינט") "תכנית רב שנתית לביצוע הנפקות מיעוט של חברות ממשלתיות" אשר אושרה בהחלטת ממשלה מספר 2093 מיום 7 באוקטובר 2014 (בסעיף זה "ההחלטה"). במסגרת ההחלטה הוחלט, בין היתר, לאשר תכנית רב-שנתית לביצוע הנפקות מיעוט⁴¹ של חברות ממשלתיות ("התכנית"), ולקדם יצירת תשתית חוקית הולמת לביצוע הנפקות מיעוט בחברות ממשלתיות לצורך יישום התכנית. הקבינט סיווג את החברה כחברה שבה למדינה אינטרס בשמירה על שליטה ממשלתית לטווח הארוך. במסגרת מתווה התכנית נקבע כי בשנת 2017, בכפוף להחלטת ממשלה על ביצוע שינוי מבני בחברה, ובשים לב לאופי השינוי המבני שיתגבש, תבוצע הנפקת מיעוט בחברה בשיעור כולל של עד 25% מהון המניות של החברה (בדילול מלא). למועד הדוח ההחלטה לא יצאה לפועל ולמיטב ידיעת החברה, אף לא נתקבלה החלטת המשך כלשהי בנושא זה על ידי הממשלה.

23.3.4 שיפור המוכנות למצבי חירום

בהתאם להחלטת ממשלה מספר 2017 מיום 30 באוקטובר 2016, על מנת להבטיח את ההיערכות למצב חירום ולאפשר המשכיות באספקת שירותים ומוצרים שהם חיוניים לקיום אוכלוסייה ינקטו הפעולות כדלקמן:

- א. משרד ממשלתי ינקוט את הפעולות הדרושות על מנת להבטיח מבעוד מועד כי שירותים ומוצרים שהם חיוניים לקיום האוכלוסייה, המסופקים על ידו בשגרה או שאספקתם מצויה בתחום אחריותו, יינתנו גם במצב חירום – וכן יפעל לכך שיחידות הסמך שלו, החברות הממשלתיות והתאגידים הסטוטוריים שבאחריותו ערוכים כאמור, ככל שבסמכותו לעשות כן על פי דין.
 - ב. משרד ממשלתי העומד להתקשר בחוזה לאספקת שירות או מוצר שהם חיוניים לקיום האוכלוסייה, או להאריך תוקפו של חוזה כאמור, ייתן דעתו לצורך לכלול בחוזה ההתקשרות תנאים להבטחת היערכותו למצב חירום של הגוף עמו הוא מתקשר.
 - ג. רשות מוסמכת המופקדת על הענקת רישיון, היתר או אישור לפי חוק או מכוחו, תקבע תנאים סבירים ומידתיים, ככל שהדבר עולה בקנה אחד עם הוראות החוק המסמך, שיבטיחו היערכות מקבל הרישיון. ההיתר או האישור, לפי העניין, לרציפות באספקת מוצרים ושירותים שהם חיוניים לקיום האוכלוסייה במצב חירום.
 - ד. לא תוגש הצעה להפרטת חברה ממשלתית לוועדת השרים לענייני הפרטה לפי פרק 11 לחוק החברות הממשלתיות, אלא אם נשקלו ההיבטים הבאים ביחס לחברה הממשלתית:
 - אם קיים גוף ממשלתי אחר, המספק את השירותים והמוצרים שהם חיוניים לקיום האוכלוסייה במצב חירום, שאותם מספקת החברה הממשלתית.
 - אם לא קיים גוף ממשלתי כאמור, התנאים הנדרשים להבטחת היערכותה של החברה למתן מענה במצב חירום, לרבות הצורך בהכרזתה כ"מפעל חיוני" לפי חוק שירות עבודה בשעת חירום והצורך בקביעת אינטרסים חיוניים בקשר לחברה, בצו, לפי סעיף 59ח(א) לחוק החברות הממשלתיות.
- אין בסעיף זה כדי לגרוע מסמכויותיה של ועדת השרים לענייני הפרטה לפי פרקים 11 ו-12 לחוק החברות הממשלתיות.

כמו כן, בתיקון מספר 16 לחוק משק החשמל נקבע כי השר רשאי להחליט על מדיניות בתחום משק החשמל, בין השאר בעניינים אלו:

- א. פעילות משק החשמל במצבי חירום ובמצבים מיוחדים אחרים.

⁴¹ בהתאם להחלטה, הנפקות מיעוט הינן הנפקות בשיעור כולל שבין 25% בדילול מלא לבין 49% בדילול מלא מהון המניות של החברות.

ב. התיקון מחייב את רשות החשמל בבואה לקבוע תעריף להביא בחשבון את הוראות השר לעניין הפעלת משק החשמל בשעת חירום שניתנו לפי סעיף 58(ב) לחוק וכן הוראות השר שעניינן מענה לצרכים הנובעים ממצב חירום, הנדרשות לביצוע בזמן חירום, שניתנו בכתב לבעל רישיון ספק שירות חיוני בזמן חירום, לפי כל דין או בהתאם לתנאי רישיונו.

23.4 רגולציה החלה על פעילות התאגיד

23.4.1 רגולציה מכוח חוק החברות הממשלתיות

למועד הדוח, החברה הינה "חברה ממשלתית" כהגדרתה בחוק החברות הממשלתיות. כחברה ממשלתית, כפופה החברה להוראות חוק החברות הממשלתיות והתקנות והכללים שהותקנו מכוחו. על חברות הבת של החברה, שהן חברות בת ממשלתיות כמשמען בהוראות חוק החברות הממשלתיות (חברה שיותר ממחצית כוח ההצבעה באספותיה הכלליות או הזכות למנות יותר ממחצית מספר הדירקטורים שלה הם בידי חברה ממשלתית, בידי חברת בת ממשלתית או בידי חברה ממשלתית יחד עם חברת בת ממשלתית) חלות הוראות חוק החברות הממשלתיות בשינויים המפורטים בסעיף 57 לחוק החברות הממשלתיות. על-פי סעיף 2 לחוק החברות הממשלתיות, פקודת החברות תחול על החברה, וכל זאת בכפוף להוראות חוק החברות הממשלתיות. להלן תיאור תמציתי של חלק מההוראות העיקריות החלות על החברה מכוח חוק החברות הממשלתיות.

23.4.2 השקעות הממשלה בחברה⁴²

כל עוד החברה הינה חברה ממשלתית, לא תשקיע הממשלה בחברה, אלא באישור ועדת הכספים של הכנסת.

23.4.3 פעולות והחלטות של חברה ממשלתית הטעונות אישור הממשלה

בהתאם להוראות סעיף 11 לחוק החברות הממשלתיות, מספר החלטות של חברה ממשלתית טעונות אישור הממשלה, וזאת כמפורט להלן: (1) שינוי במטרות החברה; (2) הגדלת הון המניות הרשום של החברה; (3) שינוי בזכויות הצמודות למניות של החברה; (4) הקצאה של מניות החברה או הסכמה להעברת מניות כשהיא דרושה לפי מסמכי היסוד - אם יש בהן כדי להביא לשינוי מהותי ביחסי הכוחות בין חברי החברה או כדי להקנות לחבר חדש 10% או יותר מן הערך הנקוב של הון המניות או מכוח ההצבעה בחברה או זכות למנות דירקטור; (5) הנפקת מניות בכורה הניתנות לפדיון על-ידי החברה; (6) הנפקת איגרות חוב הניתנות להמרה במניות, והמרה במניות של איגרות חוב שהוצאו בלי זכות המרה או של הלוואה שקיבלה החברה; (7) הפיכת החברה מחברה שאינה פרטית לחברה פרטית או מחברה פרטית לחברה שאינה פרטית; (8) חידוש ארגונה של החברה, פירוקה מרצון, פשרה, סידור, מיזוג עם חברה אחרת; (9) הקמת חברה, לבד או עם אחרים, ורכישת מניות בחברה קיימת, למעט רכישת מניות בבורסה בידי חברה שרכישה כזאת היא בין עיסוקיה הרגילים; סברה החברה כי פעולה או עסקה אינה טעונה אישור ורשות החברות הממשלתיות חלקה על כך, תובא הפעולה או העסקה לאישור הממשלה; לעניין זה - "חברה" - לרבות תאגיד אחר, וכן מיזם אשר מתקיימים לגביו התנאים שיקבע שר האוצר; "מיזם" - התקשרות, לרבות המשך התקשרות, לביצוע פעילות כלכלית, ובלבד שיש בה כדי להשפיע באופן מהותי על רווחיות החברה, רכושה או התחייבויותיה; (9א) זכות שהעניקה חברה או התחייבות שנטלה על עצמה חברה אשר יכול שיהיה בה כדי להגביל, במישרין או בעקיפין, את הממשלה, בין בתפקידה השלטוני ובין במעמדה כבעלת מניות בחברה, לרבות בקשר עם ביצוע שינויים מבניים והפרטה, קידום התחרות והסדרת הענף שבו פועלת החברה; לעניין זה, "זכות או התחייבות" - לרבות זכות או התחייבות ולפיה מעשה או מחדל של הממשלה, שאינו בשליטת החברה, יקנה לצד שלישי סעדים ותרופות נגד החברה; (9ב) הצעת ניירות ערך לציבור על-פי תשקיף, אם סברה רשות החברות כי כתוצאה מפרסום התשקיף עלולה המדינה, בהיותה בעלת שליטה בחברה, לחוב באחריות לנזק שייגרם מחמת פרט מטעה שהיה בתשקיף, לפי חוק ניירות ערך, והודיעה על כך לחברה; (10) פעולה כבעלת מניות בחברת בת ממשלתית באחד העניינים האמורים בפסקאות (1) עד (9ב); (11) התחייבות לאחת הפעולות האמורות בפסקאות (1) עד (10).

החלטות כאמור של חברת בת ממשלתית טעונות גם הן אישור הממשלה, והן תובאנה לפני השרים, באמצעות החברה האם, לשם השגת אישור זה.⁴³

החלטה של חברה ממשלתית למכור מניות שהיא מחזיקה בחברת בת ממשלתית שלה, טעונה אף היא אישור הממשלה ואישור ועדת הכספים של הכנסת.⁴⁴

23.4.4 שיקולים עסקיים וייעוד רווחים

שיקולים עסקיים

על-פי סעיף 4(א) לחוק החברות הממשלתיות, חברה ממשלתית תפעל לפי השיקולים העסקיים שעל פיהם נוהגת לפעול חברה לא ממשלתית, זולת אם קבעה לה הממשלה, באישור ועדת הכספים של הכנסת, שיקולי פעולה אחרים. נכון למועד הדוח, לא נקבעו לחברה שיקולי פעולה אחרים.

ייעוד רווחים

על-פי סעיף 33(ג) לחוק החברות הממשלתיות, החלטת דירקטוריון בדבר ייעוד רווחים של החברה או בדבר חלוקה כהגדרתה בחוק החברות, טעונה אישור רשות החברות. אם חלקה רשות החברות על החלטת הדירקטוריון, תפעל החברה על-פי החלטת רשות החברות כפי שאישרה אותה הממשלה. בהתאם לחוזר רשות החברות הממשלתיות 2018-5-2 מיום 11 בדצמבר 2018 בדבר מדיניות לענין חלוקה וייעוד רווחים בחברות ממשלתיות המונח "ייעוד רווחים" רחב יותר מדיבידנד, שכן הוא כולל "חלוקה", כהגדרתה בחוק החברות, או ייעוד רווחי החברה בכל דרך אחרת, כגון העברת עודפים לקרנות, או לכל מטרה אחרת. בהתאם לחוזר האמור, עיקרי מדיניותה של רשות החברות לייעוד רווחים לתשלומי דיבידנדים הינה כדלקמן: (א) ככלל, על החברה הממשלתית ליעד מדי שנה לפחות 50% מהרווחים השוטפים, לפני תשלום בונס מתוך הרווחים לעובדים, לצורך חלוקת דיבידנד במזומן; (ב) רשות החברות רשאית לקבוע, בהתאם לדין, מדיניות חלוקה שונה מהאמור בסעיף (א) לעיל וכן רשאית לקבל החלטה החורגת מהמדיניות האמורה בסעיף (א) לעיל והכל נוכח נסיבותיה הפרטניות של החברה. לעניין חלוקת דיבידנד בשיעור לב למתווה השינוי המבני, ראה ביאור 16ג בדוחות הכספיים. להחלטת הדירקטוריון בנושא הדיבידנד, ראה ביאור 25 בדוחות הכספיים.

⁴² סעיף 10 לחוק החברות הממשלתיות.

⁴³ סעיף 57(2) לחוק החברות הממשלתיות.

⁴⁴ סעיף 15א לחוק החברות הממשלתיות.

סעיף 33(א) לחוק החברות הממשלתיות קובע, כי על הדירקטוריון לדאוג מדי שנה לעריכת מאזן, דוח רווח והפסד כולל ייעוד רווחים, דוח משאבים ואופן השימוש בהם ובחברות ממשלתיות שיש להן חברות בנות - דוחות כספיים מאוחדים. כמו כן, סעיף 33(ב) לחוק החברות הממשלתיות קובע, כי שר האוצר רשאי לחייב חברה ממשלתית בעריכת דוח נוסף ולקבוע מועד להגשתו. בהתאם, הותקנו תקנות על-פיהן חברות ממשלתיות מחויבות לצרף לדוחות הכספיים דוח נוסף בדבר הפעולות שננקטו והמצגים שניתנו להבטחת נכונות הדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון, ובו יכללו הצהרות חתומות נפרדות של כל נושא משרה החתום על הדוחות. כמו כן, הותקנו מכוח הסעיף האמור תקנות על-פיהן מחויבות חברות ממשלתיות מסוימות, ובהן החברה, לצרף לדוחות הכספיים דוח נוסף בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי, שבו יפורטו החולשות המהותיות, אם קיימות, ויכללו הצהרות חתומות של כל נושא משרה החתום על הדוחות, וכן דוח של רואה החשבון המבקר של החברה שילול את חוות דעתו בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי בחברה ובדבר חולשות מהותיות שהוא זיהה (תקנות החברות הממשלתיות המוזכרות בסעיף זה ייקראו להלן ביחד ובנפרד: "תקנות החברות הממשלתיות").

בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970 ("תקנות הדיווחים") חלה חובה על כל התאגידים המדווחים, אשר ניירות הערך שלהם רשומים למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב, להצהיר על אפקטיביות הבקרה הפנימית שלהם על הדיווח הכספי והגילוי. בנוסף, ליו"ר רשות ניירות ערך יש סמכות, בהתאם לתקנות 9(ו) ו-38(ו) לתקנות הדיווחים, לקבוע כי חברה ממשלתית, שהינה גם תאגיד מדווח לפי חוק ניירות ערך המיישמת את תקנות החברות הממשלתיות, תדווח בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית במתכונת הקבועה בתקנות החברות הממשלתיות. החברה פנתה ליו"ר רשות ניירות ערך, בבקשה שיפעיל את סמכותו על מנת שהדיווח בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית של החברה, כחברה ממשלתית, יהיה בהתאם לתקנות החברות הממשלתיות, כך שהחברה לא תידרש להגיש דוח נוסף בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית גם בהתאם לתקנות הדיווחים.

במענה לפניית החברה, החליט יו"ר רשות ניירות ערך ביום 4 בינואר 2011 להיענות לבקשתה, כי דיווחי החברה בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית ייעשו במתכונת שנקבעה בהוראות תקנות החברות הממשלתיות, וזאת, כל עוד החברה עומדת בהוראות אלו.

הסדר זה, כפוף להתחייבות החברה, כי בכל תאריך דוח, תבחן החברה האם אירע שינוי כלשהו במסכת העובדתית אשר הוצגה בפני סגל רשות ניירות ערך בפניות החברה ותיידע אותו בדבר כל שינוי כאמור. בכלל זה תבחן החברה שינויים בהוראות התקנות או בהוראות תקנות החברות הממשלתיות, שינויים במעמדה של החברה המשפיעים על הדינים החלים עליה, שינויים באופן יישום הוראות תקנות החברות הממשלתיות בחברה וכל שינוי אחר רלוונטי לעניין. למועד הדוח, החברה מילאה את ההתניות שהוטלו עליה ומצאה שאין שינוי בתקנות או שינוי רלבנטי אחר.

סעיף 33א לחוק החברות הממשלתיות קובע, כי נוסף על הוראות כל דין, רשאי שר האוצר, בהתייעצות עם שר המשפטים, וביחס לחברה ציבורית - בהתייעצות עם רשות ניירות ערך, לקבוע לפי הצעת רשות החברות הממשלתיות כללים לעריכת דוחות כספיים של חברה ממשלתית שלגביה קבע כי היא נותנת שירות חיוני לציבור, לרבות לענין הפרטים שייכללו בהם, העקרונות החשבונאיים לעריכתם, וההצהרות והביאורים שיצורפו להם.

סעיף 33ב לחוק החברות הממשלתיות קובע, כי במקרה בו ראתה רשות החברות הממשלתיות כי אינטרס ציבורי מחייב זאת, רשאית היא להורות לחברה ממשלתית על דרך הצגת פרטים בדוחות הכספיים או בכל דוח אחר שהחברה נדרשת להגיש לפי כל דין, ובלבד שהוראות לענין זה לא נקבעו בכללים, בדן או בעקרונות החשבונאיים המקובלים ובכללי הדיווח המקובלים; וכן רשאית היא אם ראתה כי אינטרס ציבורי מחייב זאת, להורות לחברה לגלות את עמדת רשות החברות ולתאר את המחלוקת בדוחות, להנחת דעת רשות החברות.

למועד הדוח, למיטב ידיעת החברה היא מיישמת את הוראות רשות החברות הממשלתיות כאמור, ככל שחלות עליה. לפרטים בדבר כללים לעריכת דוחות כספיים בחברות ממשלתיות וכן לפרטים נוספים והוראות שנתנה רשות החברות לחברה ביחס לדרך הצגת פרטים בדוחות ראה ביאור 36 בדוחות הכספיים.

בחוק החברות הממשלתיות נקבע⁴⁵ כי רשות החברות הממשלתיות תייעץ לממשלה, באמצעות שר האוצר, ותייעץ לשרים בעניינים הנוגעים לחברות הממשלתיות; תטפל לפי הנחיות הממשלה בעניינים המשותפים לכלל החברות הממשלתיות או לסוגי חברות; תעקוב אחר מילוי המלצות מבקר המדינה הנוגעות לחברות ממשלתיות ותסייע במילוי; תייעץ ותסייע לחברות ממשלתיות בניהול עסקיהן; תעקוב ברציפות אחר הפעילות של כל אחת מן החברות הממשלתיות, הגשמת מטרותיה, מהלך עסקיה, מצבה הכספי ומדיניות השכר שלה ותודיע על ממצאיה לשרים; תבדוק דוחות המוגשים לה מחברה ממשלתית ואת החומר עליו מבוססים הדוחות ותעיר הערותיה עליהם לחברה ולשרים; תטפל ותסייע בהקמה ובביצוע של פירוק, מיזוג, פשרה, סידור, חידוש, ארגון ומכירת מניות של חברות ממשלתיות; תייעץ לוועדת השרים בענייני הפרטה ותטפל בביצוע החלטות הפרטה; תפעל לקידום ולהשגת ייצוג הולם לאוכלוסיות שנקבעו בחוק בקרב עובדי חברות ממשלתיות; תמלא לגבי חברה ממשלתית כל תפקיד שיטילו עליה הממשלה או השרים וכל תפקיד אחר המיועד לה על-פי חוק החברות הממשלתיות.

מינוי דירקטורים מטעם המדינה (א) דירקטור מטעם המדינה בחברה ממשלתית (בסעיף זה: "דירקטור מטעם המדינה" או "דירקטור") מתמנה בידי השרים לאחר התייעצות עם הוועדה לבדיקת מינויים שהרכבה ותפקידיה מפורטים בחוק החברות הממשלתיות.

(ב) כשירות לכהונה כדירקטור מטעם המדינה

⁴⁵ סעיף 54 לחוק החברות הממשלתיות.

בהוראות חוק והנחיות שונות (ובכלל כך חוק החברות הממשלתיות והתקנות מכוחו, הנחיה 6.5000 של היועץ המשפטי לממשלה, "מינויים בחברות ממשלתיות ובתאגידים ציבוריים" והחלטה מספר 3849 של הממשלה מיום 27 ביולי 2008, "מינוי דירקטורים בחברות ממשלתיות, בחברות בת ממשלתיות ובחברות מעורבות - המשך דיון") נקבעו תנאי כשירות לכהונה כדירקטור מטעם המדינה (לרבות ביחס לדירקטור שיש לו זיקה אישית, עסקית או פוליטית לשר משרי הממשלה, כאשר הצעת מועמדים בעלי זיקה כאמור לא תהיה כדבר שבשגרה, אלא במקרים חריגים וכאשר מינויים אלה ראויים למעלה מכל ספק בשל תרומה ייחודית ונכבדה ביותר), סייגים לכשירות לשמש כדירקטור, משך הכהונה, תנאי כהונה, הוראות בדבר פקיעת כהונת דירקטורים והשעייתם, הוראות לעניין ניגוד עניינים (ובין היתר איסור על הימצאות במצב של חשש לניגוד עניינים אשר חל גם על ניגוד העניינים האישי של נושאי המשרה וגם על ניגוד עניינים מוסדי).

עוד נקבע כי מנהל רשות החברות הממשלתיות רשאי לקבוע, בהתייעצות עם השר האחראי על ענייני החברה, לגבי דירקטורים שאינם עובדי מדינה, תנאי התאמה שעניינם מומחיות וכשירות מקצועית, בהתחשב, בין היתר, בתחומי העיסוק של החברה, היקף פעילותה והרכב הדירקטוריון שלה, אשר יחולו על עד שליש (1/3) ממספר הדירקטורים המירבי בחברה. תנאי ההתאמה האמורים יחייבו את השרים בבואם למנות דירקטורים. בהתאם קבע מנהל רשות החברות הממשלתיות כי בחברה יכהן: דירקטור אחד בעל ניסיון מומחיות בתחום הפיננסי של 7 שנים לפחות ותואר אקדמי רלבנטי, דירקטור אחד שיהיה או מכהן בתפקיד בכיר (סמנכ"ל לפחות) בתאגיד בהיקף כספי של 300 מיליון שקל חדש ומעלה, ודירקטור אחד שהוא מהנדס בתחום עיסוקה של החברה, בעל 7 שנות ניסיון בתפקידו.

(ג) הוראות לעניין גמול והוצאות לדירקטורים מטעם המדינה

גמול הדירקטורים מקרב הציבור נקבע, בהתאם לסיווגה של החברה על פי הסכומים הנקובים בתקנות החברות הממשלתיות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור מקרב הציבור בחברות ממשלתיות), התשנ"ד-1994 ("תקנות הגמול הממשלתיות"), כאשר סיווגה של החברה לעניין זה למועד הדוח הנו 10(1).

היות והחברה הנה חברה ציבורית, הגמול של הדירקטורים החיצוניים הינו לפי תקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000.

תיקון 20 לחוק החברות עוסק בהסדרת תנאי כהונה והעסקה של נושאי משרה בחברות ציבוריות ובחברות איגרות חוב (כהגדרתן בחוק החברות) ("מדיניות תגמול"). בהתאם לכך, סעיף 267א לחוק החברות קובע כי דירקטוריון חברה ציבורית או פרטית שהיא חברת איגרות חוב יקבע מדיניות תגמול בחברה אשר תהא טעונה אישור האסיפה הכללית. יחד עם זאת, תקנות החברות (הקלות לעניין החובה לקבוע מדיניות תגמול), התשע"ג-2013, החלות על החברה, פוטרות חברה ממשלתית או חברת בת ממשלתית, בתנאים מסוימים הקבועים בתקנות, מלאשר את מדיניות התגמול באסיפה הכללית. כמו כן, התקנות מאפשרות לוועדת התגמול או לדירקטוריון של חברה ממשלתית או חברת בת ממשלתית שלא לפרט במדיניות התגמול עניינים המפורטים בחלק א' בתוספת הראשונה א' לחוק החברות ולא לקבוע בה הוראות כמפורט בחלק ב' לתוספת האמורה, ביחס לרכיבים במדיניות התגמול אשר נקבעו בהנחיות מכוח חוק החברות הממשלתיות או אושרו בידי רשות החברות הממשלתיות מכוח החוק האמור, או שנקבעו בתנאי העסקה קיבוציים שאושרו לפי סעיף 29 לחוק יסודות התקציב, והכל באופן שאינו מותיר בידי החברה שיקול דעת לגבי היקף או סכום התגמול באותם עניינים.

23.4.8 דירקטורים מקרב העובדים

בחברה ממשלתית המעסיקה לפחות מאה עובדים ימונה כדירקטור נציג מטעם עובדי החברה ("נציג נבחר"). בתקנות החברות הממשלתיות (כללים לקביעת נציג נבחר מקרב עובדי החברה כדירקטור), התשל"ז-1977, נקבעו אופן ותהליך הבחירה של נציגים נבחרים ותנאי כשירותם, שהינם תנאי כשירות ספציפיים, אשר אינם זהים לכללי הכשירות הרגילים הקבועים בסעיף 16א לחוק החברות הממשלתיות לגבי דירקטור מטעם המדינה וסעיף זה אינו חל על נציג נבחר ובלבד שמלאו לו 25 שנים ביום המינוי. מספר הדירקטורים מטעם עובדי החברה יהיה שניים. נכון למועד הדוח מכהנים בחברה שני דירקטורים מטעם העובדים: מר יואב דרוקר וגב' ענת אורן-אלעד, אשר מונו ביום 10 בספטמבר 2019.

על-פי סעיף 17(ד) לחוק החברות הממשלתיות, מספר הדירקטורים מבין עובדי המדינה לא יעלה על שני שלישים (2/3) מכלל חברי הדירקטוריון שנתמנו כנציגי הממשלה.

על-פי סעיף 18א וסעיף 18א1 לחוק החברות הממשלתיות, בהרכב הדירקטוריון של החברה כחברה ממשלתית יינתן ביטוי הולם לייצוגם של בני שני המינים ולייצוגה של האוכלוסייה הערבית, לרבות האוכלוסייה הדרוזית והצ'רקסית. נכון למועד הדוח כיהנו בדירקטוריון החברה סך הכל אחד עשר דירקטורים, מתוכם שלוש דירקטוריות וקיים בדירקטוריון ייצוג לאוכלוסייה הערבית.

על פי סעיף 18א2 לחוק החברות הממשלתיות בדירקטוריונים של חברות ממשלתיות יינתן ביטוי הולם לייצוגם של אנשים עם מוגבלות, של מי שהוא או שאחד מהוריו נולדו באתיופיה, של בני האוכלוסייה החרדית ושל עולים חדשים, כהגדרתם בחוק שירות המדינה (מינויים), התשי"ט-1959.

חובות מסירת מידע למדינה על ידי דירקטור מטעם המדינה

סעיף 20 לחוק החברות הממשלתיות קובע כי דירקטור מטעם המדינה חייב, על אף כל דין אחר, למסור לשרים ולרשות החברות הממשלתיות, לפי דרישתם, ידיעות על ענייני החברה ועל פעולותיו בה. בנוסף, בהתאם לסעיף 20(ב) לחוק החברות הממשלתיות, מקום שנודע לדירקטור על עניין של החברה שנתגלו בו לכאורה פגיעה בחוק או בטוהר המידות, עליו להביא את הדבר ללא דיחוי לידיעתם של יו"ר הדירקטוריון, של השרים, של רשות החברות הממשלתיות ושל מבקר המדינה.

מנין חוקי והשלמת

על-פי סעיף 28 לחוק החברות הממשלתיות, המניין החוקי לשיבות הדירקטוריון הוא רוב חבריו ובהם לפחות דירקטור אחד מטעם המדינה; ההחלטות יתקבלו ברוב דעות של המשתתפים בהצבעה; היו הדעות שקולות - יכריע יושב הראש; והכל כשאין הוראה אחרת במסמכי היסוד. בהתאם לתקנון החברה, המניין החוקי לשיבות הדירקטוריון הינו שלושה דירקטורים. בהתאם להוראות סעיף 23א לחוק החברות הממשלתיות, פחת מספר חברי הדירקטוריון הרשאים להשתתף בשיבותיו מהמניין החוקי לשיבותיו, ומצב זה נמשך למעלה מ-30 ימים, או פחת מספר החברים מן המספר המזערי הקבוע בתקנון החברה ומצב זה נמשך למעלה מ-60 ימים, רשאית הממשלה, בהתייעצות עם הוועדה לבדיקת מינויים, למנות דירקטור או דירקטורים במספר הדרוש להשלמת המניין החוקי.

הוראות לעניין דירקטוריון חברה ממשלתית**יושב ראש הדירקטוריון**

(א)

סעיף 24 לחוק החברות הממשלתיות קובע, כי הדירקטוריון של חברה ממשלתית יבחר באחד מחבריו ליושב ראש הדירקטוריון, ובחירתו טעונה אישור השרים לאחר התייעצות עם הוועדה לבדיקת מינויים. הממשלה רשאית למנות יו"ר דירקטוריון מבין חבריו, אם ראתה צורך בכך ולאחר שנועצה בוועדה לבדיקת מינויים.

סעיף 16א לחוק החברות הממשלתיות קובע תנאים לכשירות יו"ר הדירקטוריון. בנוסף, נקבע כי המנהל הכללי של החברה לא יהיה יושב ראש הדירקטוריון. יושב ראש הדירקטוריון חייב, על אף כל דין אחר, למסור לשרים ולרשות החברות הממשלתיות, אחת לששה חדשים ובכל עת לפי דרישת השרים או הרשות, דין וחשבון בכתב על פעולות החברה ועל עבודת הדירקטוריון. כן עליו להגיש להם את הצעת התקציב, תכניות העבודה וטיטוט הדוחות הכספיים, לפני הדיון בהם.

למועד פרסום הדוח בחברה לא מכהן יו"ר דירקטוריון.

(ב)

עבודת הדירקטוריון

סעיף 26(א) לחוק החברות הממשלתיות קובע כי ישיבות הדירקטוריון של החברה יתקיימו לפי צרכי החברה ולפחות אחת לחודשיים, זולת אם קבעו השרים, לאחר התייעצות עם רשות החברות הממשלתיות, מועדים אחרים לפי טיב עסקיה של החברה. כמו כן, על הדירקטוריון לקיים ישיבה מיוחדת אם דרשו כך השרים, רשות החברות הממשלתיות, או כל אחד מהדירקטורים. הזמנה לישיבות הדירקטוריון וועדותיו תימסר גם לרשות החברות הממשלתיות, והיא רשאית לשלוח לכל ישיבה נציג שהיה ראוי להשתתף בישיבה ומעמדו בה יהיה כשל דירקטור, אלא שלא ייחשב במניין החוקי ולא תהיה לו זכות הצבעה. סעיף 29 לחוק החברות הממשלתיות קובע הוראות לעניין אפשרות הדירקטוריון להקים מבין חבריו ועדות קבועות או לעניין מסוים, וסעיף 30 לחוק החברות הממשלתיות קובע הוראות לעניין האצלת סמכויות הדירקטוריון, פרט לסמכויות שאינן ניתנות להאצלה (והמנויות בחוק החברות הממשלתיות) ולסמכות שהממשלה החליטה או שהשרים הודיעו לחברה שאין לאצלה.

(ג)

תפקידי הדירקטוריון

סעיף 32 לחוק החברות הממשלתיות קובע את תפקידי הדירקטוריון, ובין היתר, חובה לדון בכל ענין שהשרים או רשות החברות הממשלתיות בחרו להעמיד על סדר היום.

המנהל הכללי (מנכ"ל)

לפי סעיף 37 לחוק החברות הממשלתיות, המנהל הכללי מתמנה על-ידי הדירקטוריון, כאשר המינוי טעון אישור השרים לאחר התייעצות עם הוועדה לבדיקת מינויים, אולם רשאית הממשלה למנות את המנהל הכללי אם ראתה צורך בכך, ויחולו הוראות חוק החברות הממשלתיות גם לעניין זה.

חוק החברות הממשלתיות קובע תנאי כשירות למנהל הכללי של חברה ממשלתית וסייגים להם, וכן הוראות לעניין פקיעת כהונתו וביניהם העברה מכהונה על ידי הממשלה.

האסיפה הכללית רשאית להגביל או לסייג את סמכויות המנהל הכללי, וכך גם הדירקטוריון.

חוק החברות הממשלתיות קובע כי מינוי של רואה חשבון לחברה ממשלתית ומינוי של יועץ משפטי לחברה ממשלתית טעונים אישור של רשות החברות.
רואה החשבון של חברה ממשלתית נדרש, על אף כל דין אחר, למסור לדירקטוריון, לשרים ולרשות החברות הממשלתיות, על-פי דרישתם, ידיעות על ענייני החברה, לערוך ביקורות מיוחדות ולמסור דוחות על תוצאותיהן.

הוראות לעניין בחירת פקידים בכירים

הפקידים הבכירים בחברה הממשלתית (המנהל הכללי, המשנה והסגנים למנהל הכללי, מנהלי האגפים, מנהל ענייני הכספים, המבקר הפנימי, מזכיר החברה ונושאי תפקידים אחרים שקבעו לענין זה השרים לאחר התייעצות עם רשות החברות הממשלתיות) מתמנים באישור דירקטוריון החברה, על פי המלצת המנהל הכללי. המנהל הכללי מתמנה בהתאם למפורט בסעיף 23.4.13 לעיל.

קבלת מידע מחברה ממשלתית

(א) מידע לרשות החברות הממשלתיות

על-פי סעיף 55 לחוק החברות הממשלתיות, רשות החברות הממשלתיות, לרבות מי שהרשות הסמיכה לכך, רשאית, לצורך מילוי תפקידה, לדרוש מחברה ממשלתית או מחברה מעורבת,⁴⁶ וכן מדירקטור מטעם המדינה, מהמנהל הכללי של חברה ממשלתית, ובאמצעותו מכל מי שעובד בחברה ממשלתית או מועסק בשירותה, מידע וחומר בענייני חברה ממשלתית, ורשאית היא לעיין ברשומות ובמסמכים של חברה כאמור.

על-פי תקנות החברות הממשלתיות (כללים בדבר הסמכת בודק בידי הרשות), התשס"ה-2005, אם החליטה רשות החברות הממשלתיות, לצורך מילוי תפקידה, על ביצוע בדיקה, היא רשאית להסמיך בודק מטעמה המוסמך לעיין ברשומות ובמסמכים של החברה, ולדרוש מהחברה, או מהמנויים בסעיף 55 לעיל, מידע וחומר בענייני החברה. ביום 30 במאי 2018 התקבל בחברה מכתב מרשות החברות לפיו, כחלק מבדיקה רוחבית שרשות החברות הממשלתיות מבצעת בחברות הממשלתיות, בכוונתה לערוך ביקורת בחברה בנושא אתיקה ומינהל תקין בחברות הממשלתיות. הביקורת בתהליך.

בחודש יוני 2019 התקבל בחברה מכתב מרשות החברות הממשלתיות לפיו, כחלק מבדיקה רוחבית שהרשות מבצעת בחברות הממשלתיות, בכוונתה לערוך ביקורת בחברה בנושא "התנהלות כספית של החברה מול ארגון העובדים". הביקורת בתהליך.

מידע לציבור הרחב

חוק חופש המידע, התשנ"ח-1998 ("חוק חופש המידע") חל על רשות ציבורית ובכלל זה על חברה ממשלתית וחברה בת ממשלתית, למעט חברות שהוצאו מתחולת חוק חופש המידע באופן מלא או חלקי, על-פי קביעת שר המשפטים באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת. נכון למועד הדוח, החברה לא הוחרגה באופן מלא או חלקי מתחולת הוראות חוק חופש המידע ולפיכך הוא חל עליה. חוק חופש המידע קובע, כי לכל אזרח ישראלי או תושב מוקנית זכות לקבל מידע מרשות ציבורית, בהתאם לחוק חופש המידע.

בהתאם להוראות חוק חופש המידע, החברה רשאית לדחות בקשה לקבלת מידע בנסיבות מסוימות, ולא למסור מידע כאשר יש חשש שמידע כאמור יפגע בביטחון המדינה, ביחסי החוץ שלה ובביטחון הציבור, או בביטחון או בשלום של אדם, ביחס לכל מידע בנושא ששר הביטחון קבע בצו כי גילוי פוגע בפרטיות (כמשמעותה בחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981) וכן כל מידע שאין לגלותו על-פי דין. למיטב ידיעת החברה, נכון למועד הדוח, לא נקבעו צווים לגבי החברה בנושא זה.

בנוסף, בהתאם לחוק חופש המידע, החברה רשאית שלא למסור מידע במקרים מסוימים, ובין היתר, מידע שעלול לשבש את תפקודה התקין או את יכולתה לבצע את תפקידה, מידע אודות מדיניות בשלבי עיצוב או אודות פרטי משא ומתן עם גוף או אדם מחוץ לחברה, מידע אודות ניהול פנימי של החברה שאין לו נגיעה לציבור, מידע שהוא סוד מסחרי או סוד מקצועי או שהוא בעל ערך כלכלי שפרסומו עלול לפגוע פגיעה ממשית בערכו, וכן רשאית שלא למסור מידע בנסיבות נוספות שנקבעו בחוק חופש המידע.

בנוסף תקנות חופש המידע (העמדת מידע על איכות הסביבה לעיון הציבור), התשס"ט-2009 קובעות כי על רשות ציבורית להעמיד לעיון הציבור מידע שמקורו בדיווח או באיסוף מידע לגבי חומר, ריח או קרינה שנמדדו או נפלטו לאוויר, לקרקע, למים או לים והם מסוג העלול לגרום למפגע סביבתי, בדרכים ובמועדים שנקבעו בתקנות הנ"ל. החברה מעדכנת מעת לעת מידע כאמור באתר האינטרנט של החברה.

הוראות לעניין העסקת עובדים

בהיותה חברה ממשלתית, כפופה החברה להוראות חוק החברות הממשלתיות ולתקנות שהוצאו מכוחו וכן להנחיות רשות החברות ולהחלטות הממשלה, בין היתר גם בנושא כוח אדם.

הליכי גיוס עובדים לחברה כפופים לתקנות החברות הממשלתיות (כללים בדבר העסקת קרובי משפחה), תשס"ה-2005, וכן להוראות הפנימיות של החברה, המותאמות לתקנות ולהנחיות דירקטוריון החברה. לאור האמור, נקבעו בחברה מגבלות על העסקת קרובי משפחה בתפקידים אשר מתקיימים ביניהם יחסי כפיפות או כאשר עלול להתעורר חשש לניגוד עניינים. במסגרת הביקורת הפנימית על כלל פעילותה של החברה, מבוקר גם נושא העסקת קרובי משפחה והחברה פועלת בהתאם להמלצות מבקר הפנים של החברה. כחברה ממשלתית, כפופה החברה להוראות בדבר ייצוג הולם למגזרים שונים בקרב עובדיה, בהתאם לנסיבות העניין.

⁴⁶ ובלבד שיותר מרבע מכוח ההצבעה באסיפה הכללית או הזכות למנות יותר מרבע ממספר הדירקטורים שלה הם בידי המדינה.

חוק החברות הממשלתיות קובע הוראות החלות על חברה ממשלתית שוועדת השרים לענייני הפרטה החליטה על הפרטה שלה, באחת מן הדרכים שנמנו בחוק זה או שילוב שלהן: מכירת מניות על פי תשקיף או בדרך אחרת, הנפקת מניות על ידי החברה, הנפקת ניירות ערך הניתנים להמרה במניות, מכירת נכס מהותי של החברה או כל נכסיה, שינוי בזכויות הצמודות למניות, ארגון מחדש, מיזוג, וכל דרך אחרת שתקבע ועדת השרים (להלן: "חברה בהפרטה"). בין היתר, מאפשר חוק החברות הממשלתיות לרשות החברות הממשלתיות לכנס אסיפה כללית לשם קבלת החלטות לשם ביצוע ההפרטה ולהצביע בהן מכוח החזקות המדינה; מטיל חובות על חברה בהפרטה ועל הפקידה הבכירים בה, לרבות חובה למסור לרשות החברות הממשלתיות ולמומחים מטעמה, או להעמיד לעיונם, מידע ומסמכים ככל שדרוש לשם ביצוע החלטת ההפרטה, או לשם הערכת החברה, מניותיה או נכסיה; חובה למסור מידע למועמד לרכישת מניות החברה או נכסיה, שרשות החברות הממשלתיות אישרה, או למומחים מטעמו, ככל שדרוש לדעת רשות החברות הממשלתיות כדי להעריך את שווי החברה, מניותיה או נכסיה, בכפוף להסכמי סודיות; חובה להכין כל מיתאר או תשקיף שיידרשו לצורך הצעת מכר לביצוע החלטת ההפרטה. נכון למועד הדוח החברה אינה חברה בהפרטה.

23.5 **חוקים, תקנות וצווים אחרים החלים על החברה כחברה ממשלתית**

23.5.1 **חוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985**

- חברה ממשלתית נחשבת ל"גוף מתוקצב", כהגדרתו בחוק יסודות התקציב. לפיכך, חלות על החברה מספר הוראות, אשר עיקריהן מפורטים להלן:
- (1) בהתאם להוראות סעיף 29 לחוק יסודות התקציב, החברה אינה יכולה להסכים לשינויים בשכר, בתנאי פרישה או בגמלאות, או על הטבות כספיות אחרות הקשורות לעבודה, ולא תנהיג שינויים או הטבות כאמור, אלא בהתאם למה שהוסכם או הונהג לגבי כלל עובדי המדינה או באישורו של שר האוצר.
 - (2) על אף האמור בכל דין, כל הסכם או הסדר בטל במידה שהוא נוגד את הוראות סעיף 29 לחוק יסודות התקציב. ראה שר האוצר כי גוף מתוקצב לא קיים את הוראות סעיף 29 לחוק יסודות התקציב, רשאי הוא להפחית סכום השווה לסכום ששולם עקב כך מן הסכומים שיש להעבירם לאותו גוף מתקציב המדינה לפי כל דין, ורשאי הוא להפסיק או להפחית כל מענק או השתתפות שהגוף היה מקבל מהממשלה אלמלא החריגה, כל עוד מבצע הגוף תשלומים בניגוד להוראות סעיף זה ורשאי הוא לקבוע הוראות אשר יחולו על הגוף המתוקצב בדבר חובתו לתבוע השבה של הטבה שהוענקה על פי הסכם או הסדר בניגוד להוראות סעיף 29 לחוק יסודות התקציב.
 - (3) על החברה כגוף מתוקצב למסור למנהל הכללי של משרד האוצר לפי דרישתו, כל מידע שיש בו צורך למטרות מעקב אחר ביצוע חוק יסודות התקציב או חוק תקציב שנתי.
 - (4) על החברה כגוף מתוקצב למסור לממונה על השכר והסכמי העבודה במשרד האוצר מידע אחת לשנה, במועד ובאופן שייקבעו בתקנות.

23.5.2 **חוק שיווי זכויות האישה, התשי"א-1951**

על-פי חוק זה, בגוף ציבורי, הכולל חברה ממשלתית, ובוועדות המכרזים והמינויים של גוף ציבורי, יינתן ביטוי הולם בנסיבות העניין, לייצוגן של נשים.

23.5.3 **יישוב סכסוכים בין החברה לבין המדינה או חברות ממשלתיות אחרות**

לפי הנחייה 6.1201 של היועץ המשפטי לממשלה, תביעה אזרחית על-ידי המדינה נגד חברה ממשלתית לא תוגש אלא לאחר קבלת אישור אחד מאלה: היועץ המשפטי לממשלה, פרקליט המדינה, המשנה לפרקליט המדינה או מנהל המחלקה האזרחית בפרקליטות המדינה. תחילה ייעשה ניסיון ליישוב הסכסוכים בדרך של משא ומתן, תיווך, מתן חוות דעת משפטית או בדרך אחרת, ואם הסכסוך לא ייושב תוך זמן סביר יחליט היועץ המשפטי לממשלה באשר להמשך.

הנחייה 6.1202 של היועץ המשפטי לממשלה מתווה דרך פעולה לפיה מן הראוי להימנע ככל שניתן מהתדיינויות בבית משפט לצורך יישוב סכסוכים משפטיים בעניינים אזרחיים בין חברה ממשלתית לבין המדינה או תאגיד שהוקם על-פי דין או חברה ממשלתית אחרת ומן הראוי שחברה ממשלתית תעשה כל מאמץ ליישב סכסוך כזה שלא על-ידי הגשת תביעה לבית משפט. על-פי ההנחיה, חברה ממשלתית שלא עלה בידה ליישב את הסכסוך בדרך אחרת, והיא מבקשת להגיש תביעה, תודיע על כך למנהל רשות החברות הממשלתיות אשר יפעל ליישוב הסכסוך מחוץ לכותלי בית-המשפט, בדרכים המפורטות בהנחיה. ככל שהסכסוך לא יושב בתוך זמן סביר, יפנה מנהל רשות החברות הממשלתיות את הסכסוך לטיפולו של היועץ המשפטי לממשלה או מי שיסמך לכך. לא יושב הסכסוך בתוך זמן סביר, יחווה היועץ המשפטי לממשלה את דעתו בפני הצדדים בשאלה כיצד יש לפעול בהמשך. אם הנסיבות מחייבות לפנות באופן דחוף לבית-המשפט כדי לא להחמיץ מועד שנקבע בחיקוק או למנוע שינוי המצב או נזק רציני אחר, ייעשה מאמץ להאריך את המועד או למנוע את הנזק, לפי העניין. ואם נתברר שאין זה אפשרי, ניתן יהיה לפנות לבית-המשפט כנדרש בנסיבות העניין, ומיד לאחר מכן לנקוט בצעדים ליישוב הסכסוך כמפורט לעיל.

23.5.4 **יישוב סכסוכים בין חברות ממשלתיות בענייני תשתיות**

בהתאם לחוק החברות הממשלתיות החברה הינה חברת תשתית ולפיכך חלות עליה ההוראות שבחוק החברות הממשלתיות העוסקות ביישוב סכסוכים בין חברות ממשלתיות בענייני תשתיות. בין היתר, בהתאם לחוק החברות הממשלתיות, תוקם ועדה ליישוב סכסוכים, שתפקידה לפסוק בסכסוכים בין חברות ממשלתיות בענייני תשתית, וביניהם סכסוכים בעניין תיאום לגבי עבודות תשתית, היקפן של עבודות תשתית, לוחות הזמנים לביצוע עבודות תשתית, התשלום הנדרש בעד ביצוע עבודות תשתית, תיאום לגבי מעבר בשטחים המוחזקים בידי חברת תשתית וסכסוך אחר המעכב או עלול לעכב עבודות תשתית ("הוועדה ליישוב סכסוכים"). לוועדה ליישוב סכסוכים הסמכות הבלעדית לדון ולפסוק בסכסוך כאמור, אלא אם כן החליטה שלא לפסוק בסכסוך. הוועדה ליישוב סכסוכים רשאית לתת תוקף של הכרעה סופית לפשרה שכל הצדדים לסכסוך הסכימו לה. הכרעה סופית של הוועדה ליישוב סכסוכים ניתנת לערעור בשאלה משפטית בלבד לבית המשפט לעניינים מנהליים אם ניתנה רשות לכך מאת שופט בית המשפט לעניינים מנהליים. הכרעה סופית של הוועדה ליישוב סכסוכים שלא הוגשה עליה בקשת רשות ערעור במועד הקבוע לכך או שלא התקבלה לגביה רשות ערעור, כדין פסק דין סופי של בית משפט.

חוק מבקר המדינה, התשי"ח-1958 [נוסח משולב] ("חוק מבקר המדינה"), מכפיף כל "גוף מבוקר", כהגדרתו בחוק מבקר המדינה, לביקורתו של מבקר המדינה, וקובע, בין היתר, כי: כל חברה ממשלתית היא גוף מבוקר אשר יעמוד לביקורתו של מבקר המדינה; גוף מבוקר כפוף להוראות שונות בדבר המצאת מסמכים וידיעות וחלה עליו החובה למנות צוות לתיקון הליקויים ולקבל החלטות בקשר עם תיקון הליקויים שיימצאו בבקרה; על-פי החוק אדם רשאי להגיש תלונה לנציב תלונות הציבור על גוף מבוקר והנציב יהיה רשאי, במקרה שמצא כי התלונה מוצדקת, להצביע על הצורך בתיקון הליקוי ועל הדרך והמועד לתיקון. נציבות תלונות הציבור בחברה אחראית לטיפול בתלונות והשגות לקוחות החברה וכן בקשר עם מבקר המדינה בעניין זה.

דוחות מבקר המדינה:

דוח איום הרחפנים

ביום 12 באפריל 2021 פורסם דוח מבקר המדינה השנתי מספר 71 בנושא "ההיערכות הלאומית להגנה מפני איום הרחפנים". במסגרת הדוח, בחן משרד המבקר את תיקון הליקויים אשר נמצאו במסגרת דוח קודם שערך, בשנת 2017, אשר עסק באותו הנושא. בין היתר, נבחנה היערכותה של החברה לאיום הרחפנים, כבעליה של תחנת הכוח רוטנברג, אשר בשל קרבתה לרצועת עזה נכללת ברשימת האתרים האסטרטגיים להגנה. במסגרת הביקורת נמצא כי בתחנת הכוח רוטנברג נכתבו איום ייחוס ותרשישי ייחוס, אך לא מתקיימים בה תהליכי בניין הכוח הנדרשים.

דירקטוריון החברה אישר ביום 17 ביוני 2021 "תכנית לתיקון ליקויים" שהוכנה על-ידי צוות בראשות המנכ"ל, כמתחייב מכוח חוק מבקר המדינה. במסגרת זו, ציינה החברה כי היא פועלת ליישום החלטת הקבינט המדיני בטחוני ב/254 (החלטתה שהתקבלה בעקבות ממצאי דוח משרד המבקר משנת 2017), ובכלל כך רכשה את אמצעי היירוט הרלוונטיים, אם כי למועד פרסום הדוח טרם ניתנה הנחיית משטרה באשר להפעלתם ומשכך טרם בשלו התנאים להשלמת יישום החלטת הקבינט במלואה.

דוח משילות בנגב

ביום 4 באפריל 2021 פורסם דוח מבקר המדינה השנתי מספר 72 בנושא "היבטי משילות בנגב- התווית מדיניות לקידום כלכלי ולצמצום פערים". הדוח בחן היבטים שונים הנוגעים למשילות המדינה בנגב, במשרדי הממשלה ובגופים שונים, ביניהם החברה. בין היתר, נבחנה תחומי הבטיחות, איכות סביבה, חיבור לתשתיות, איכפה וכיוצ"ב. הגם שהדוח מותח ביקורת על משרדי הממשלה ועל גופים שונים, חלקה של החברה בדוח יחסית שולי, וכך גם הביקורת כלפיה, המתמקדת בעיקר בחיבור החסר לתשתיות ביישובים הבדואיים ובצורך בשיתוף פעולה של כלל הגורמים הרלוונטיים למיגור התופעה של פגיעה בתשתיות, דוגמת תשתיות החשמל.

דירקטוריון החברה אישר ביום 21 באוקטובר 2021 "תכנית לתיקון ליקויים" שהוכנה על-ידי צוות בראשות המנכ"ל, כמתחייב מכוח חוק מבקר המדינה. תכנית זו הופצה למשרד מבקר המדינה, לרשות החברות ולאגף לענייני ביקורת המדינה במשרד ראש הממשלה, כמתחייב מחוק מבקר המדינה, מחוזר רשות החברות הממשלתיות ומנוהל החברה.

דוח ניהול החוב

ביום 19 באוקטובר 2021 פורסם דוח מבקר המדינה השנתי מספר 72 בנושא "ניהול החוב בחברת החשמל לישראל בע"מ". הדוח בחן את ניהול החוב בחברה, לרבות הפעולות שנקטו החברה והמאסדרים להפחתת החוב ועלויותיו. הדוח ציין לחיוב את השיפור הדרמטי שחל במצבה הפיננסי של החברה בין השנים 2013-2019, אשר בא לידי ביטוי, בין היתר, בצמצום משמעותי של למעלה מ-40% מהחוב הפיננסי של החברה (מסך של כ-52 מיליארד שקל חדש בשנת 2012 לסך של כ-36 מיליארד שקל חדש בשנת 2019 ו-30 מיליארד שקל חדש בשנת 2020). זאת, בנוסף לירידה ברמת המינוף של החברה ושיפור בכיסוי החוב. בעקבות זאת, כך מציין משרד המבקר, השתפרו תנאי גיוס ההון של החברה, והריבית השולית של גיוס ההון היא הנמוכה מאז החלה החברה לגייס.

לצד זאת, הדוח כולל ביקורת על החברה במספר נושאים, ביניהם יעדי האיתנות הפיננסית ודירוג האשראי שלה (אשר על פי משרד המבקר יש לשפרם); עלויות החוב והמימון של החברה (אשר על פי משרד המבקר יש לבחון כדאיות נקיטת פעולות להפחתתן) ויעדי תכניות פיתוח (אשר על פי משרד המבקר קובעים היקף השקעות נמוך, שאינו מספק את צרכי המשק). החברה הגישה את תגובתה לממצאים בדוח ועמדתה הובאה במסגרת הדוח הסופי.

דירקטוריון החברה אישר ביום 20 בינואר 2022 "תכנית לתיקון ליקויים" שהוכנה ואושרה על-ידי צוות בראשות המנכ"ל, כמתחייב מכוח חוק מבקר המדינה. במסגרת זו, ציינה החברה, בין היתר, כי היא פועלת, ותמשיך לפעול, במגוון ערוצים למען התייעלות ושיפור מצבה הפיננסי, לצד עמידה בתכנית פיתוח ובמלוא ההשקעות הנדרשות לפיתוח הרשת.

תכנית זו תופץ למשרד מבקר המדינה, לרשות החברות ולאגף לענייני ביקורת המדינה במשרד ראש הממשלה, כמתחייב מחוק מבקר המדינה, מחוזר רשות החברות הממשלתיות ומנוהל החברה.

דוח ניהול השקעות

ביום 19 באוקטובר 2021 פורסם דוח מבקר המדינה השנתי מספר 72 בנושא "ניהול השקעות בקרב גופים שונים". הדוח בחן את ניהול ההשקעות הפיננסיות בקרב גופים שונים, ביניהם החברה. בין היתר, בחן משרד המבקר את הרכב תיקי ההשקעות של החברה, מדיניות ההשקעות של החברה ואופן אישורה ועבודת ועדת ההשקעות של החברה. מרבית הביקורת שהופנתה כלפי החברה הושמטה מהדוח הסופי בעקבות תגובת החברה לטיטוט הדוח, אשר הועברה למשרד המבקר. הדוח הסופי כולל מספר המלצות בעלות אופי טכני, אשר ברובן מקובלות על החברה, וכבר נמצאות בהליכי יישום.

דירקטוריון החברה אישר ביום 20 בינואר 2022 "תכנית לתיקון ליקויים" שהוכנה ואושרה על-ידי צוות בראשות המנכ"ל, כמתחייב מכוח חוק מבקר המדינה. במסגרת זו, ציינה החברה, כי מיד עם פרסום הדוח היא החלה לפעול ליישום ההמלצות שניתנו במסגרתו.

תכנית זו תופץ למשרד מבקר המדינה, לרשות החברות ולאגף לענייני ביקורת המדינה במשרד ראש הממשלה, כמתחייב מחוק מבקר המדינה, מחוזר רשות החברות הממשלתיות ומנוהל החברה.

דוח משבר האקלים

ביום 26 באוקטובר 2021 פורסם דוח ביקורת מיוחדת של מבקר המדינה בנושא "פעולות ממשלת ישראל והיערכותה למשבר האקלים". מדובר בדוח ביקורת מיוחד ומקיף, במסגרתו נבחנה היבטים שונים הנוגעים לפעילות של עשרות משרדי ממשלה וגופים

ממשלתיים וציבוריים בסוגיית ההיערכות הלאומית למשבר האקלים. בין היתר, נבחנו הפעולות שנקטות להפחתת פליטות גזי חממה ולהתייעלות אנרגטית; ההיערכות להתמודדות עם הסיכונים הכרוכים בשינויי האקלים; המשמעות הכלכלית של משבר האקלים; אופן גיבוש המדיניות ותהליכי העבודה להתמודדות עם משבר האקלים וכיוצ"ב. הגם שהדוח מותח ביקורת על חלק ממשרדי הממשלה ועל גופים שונים, החברה מצוינת בו לחיוב, בפרט בנוגע להיערכותה להתמודדות עם אירועי אקלים קיצוניים. דירקטוריון החברה אישר ביום 20 בינואר 2022 "תכנית לתיקון ליקויים" שהוכנה ואושרה על-ידי צוות בראשות המנכ"ל, כמתחייב מכוח חוק מבקר המדינה. במסגרת זו, ציינה החברה, כי היא תמשיך לפעול באופן מיטבי על מנת להביא לצמצום פליטות גזי חממה ועל מנת שתהיה ערוכה להתמודדות עם אירועי אקלים קיצוניים. תכנית זו תופץ למשרד מבקר המדינה, לרשות החברות ולאגף לענייני ביקורת המדינה במשרד ראש הממשלה, כמתחייב מחוק מבקר המדינה, מחוזר רשות החברות הממשלתיות ומנוהל החברה.

23.5.6 נציב תלונות הציבור

על-פי חוק מבקר המדינה, רשאי נציב תלונות הציבור לברר תלונות נגד החברה בהיותה, כאמור, "גוף מבוקר" כמשמעותו בסעיף 9 לחוק מבקר המדינה. זאת בשל מעשה או מחדל או פיגור בעשייה הפוגע במישרין במתלונן עצמו, או המונע ממנו במישרין טובת הנאה, או מעשה הפוגע במישרין באדם אחר או המונע ממנו במישרין טובת הנאה והמתלונן קיבל, להנחת דעתו של נציב תלונות הציבור, את הסכמתו של אותו אדם להגיש תלונה בעניינו, או כשהמתלונן הוא חבר הכנסת - אף מעשה הפוגע במישרין בזולת או המונע ממנו במישרין טובת הנאה. ממצאי נציב תלונות הציבור על הברור שעשה והמלצותיו לתיקון ליקויים מועברים לגוף המבוקר. נציבות תלונות הציבור בחברה אחראית לטיפול בתלונות והשגות לקוחות החברה וכן בקשר עם מבקר המדינה בעניין זה.

23.5.7 דיני מכרזים

בהתאם לחוק חובת המכרזים, תשנ"ב-1992, החל על החברה כחברה ממשלתית, החברה לא תתקשר בחוזה לביצוע עסקה בטובין או במקרקעין, או לביצוע עבודה, או לרכישת שירותים, אלא על-פי מכרז פומבי הנותן לכל אדם הזדמנות שווה להשתתף בו. תקנות חובת המכרזים, התשנ"ג-1993 ("תקנות חובת המכרזים") קובעות הוראות בדבר הליכי המכרזים ונסיבות בהן יש פטור מעריכת מכרז, וכן חובות והוראות המיוחדות לחברות ממשלתיות וחברות בנות ממשלתיות. בנוסף לאמור לעיל, חלות על החברה, בין היתר, תקנות חובת המכרזים (העדפת תוצרת הארץ), תשנ"ה-1995, ותקנות חובת המכרזים (חובת שיתוף פעולה תעשייתי), תשס"ז-2007 ("תקנות חובת שיתוף פעולה תעשייתי").

בנוסף לחוק חובת המכרזים והתקנות מכוחו, על החברה חלות הוראות הסכם הרכישות הממשלתיות (GPA) בארגון הסחר העולמי (WTO). חוק חובת המכרזים קובע כי התקנות שנקבעו לפי החוק יחולו ככל שאינן סותרות התחייבות של המדינה באמנה בינלאומית.

23.5.8 חוק הביקורת הפנימית

חוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992 ("חוק הביקורת הפנימית") חל, בין היתר, על גוף ציבורי (כהגדרתו שם) ובכלל זה על חברה ממשלתית. בהתאם לחוק הביקורת הפנימית, בכל גוף ציבורי תקום ביקורת פנימית על-ידי מבקר פנימי.

23.6 תכנון ובנייה

הקמת כלל מתקניה של החברה נעשית בהתאם להיתרי בנייה המוצאים מכוח הוראותיו של חוק התכנון והבנייה, או במסגרת הפטורים השונים הקבועים בתקנות שהותקנו מכוחו של חוק התכנון והבנייה. הקמתם של מתקני רשת חשמל עילית כהגדרתה בתקנות התכנון והבנייה (הסדרת הולכה, חלוקה ואספקה של חשמל), התשנ"ח-1998, נעשית בהתאם להרשאות הניתנות מכוח התקנות האמורות ובהתאם לחוק התכנון והבנייה.

במידה שמסתבר לחברה כי עבודות בניה כלשהן, הטעונות היתר כאמור, לא בוצעו בעבר בהתאם לדיון, החברה פועלת מול הרשויות הרלוונטיות לקבלת היתרים כדין. בהתאם לחוק התכנון והבנייה, עבודה ללא היתר חושפת את החברה להליכים פליליים נגדה ונגד מנהלה, כמו גם לדרישה להריסה של הבניה הבלתי חוקית.

בהתאם להוראת המועצה הארצית לתכנון ולבנייה, לשם הקמתם של קווי 400 ק"ו נדרשות תוכניות מתאר ארציות. הכנת תוכניות המתאר, כמו גם ההליכים הפרוצדורליים לאישורן, נעשים בהתאם להוראות חוק התכנון והבנייה.

על-פי חוק התכנון והבנייה, בעל זכות במקרקעין רשאי להגיש כנגד הוועדה המקומית שבתחומה חלה תוכנית מתאר תביעה לפיצוי בגין ירידת ערך המקרקעין, שלא בדרך של הפקעה, כתוצאה מאישור של התוכנית. בגין תוכניות מתאר מסוימות, אשר החברה קידמה והגישה לאישור כיוזמת התכנית, התחייבה החברה לשפות את הוועדות המקומיות שבתחומן חלות תוכניות אלה במלוא הסכומים שהוועדות יאלצו לשלם לבעלי המקרקעין שייפגעו, הכל בכפוף ובהתאם לאמור בנוסח כתבי השיפוי (מלבד תוכנית אחת בה נטל הפיצויים יתחלק בין הגופים המוסדיים המעורבים בתוכנית).

כנגד חלק מהוועדות המקומיות שבתחומן חלה תוכנית מתאר כאמור, הוגשו עררים לוועדות הערר הרלוונטיות, שעניינם ירידת ערך. בהתאם להוראות כתבי השיפוי, צורפה החברה לעררים כמי שעלולה להיפגע מקבלתם (ראה גם ביאור 35 ב5 בדוחות הכספיים). בכתבי השיפוי שהחברה מסרה או בסעיפי השיפוי שבתוכנית לא מצוינים סכומי הפיצוי אלא מדובר בשיפוי בשיעור 100%, או שיעור אחר מסכום הערר שהוגש כנגד הוועדה המקומית. סך התביעות מפורט בדוחות הכספיים ומתעדכן מעת לעת. לפרטים נוספים בדבר תכנון ובנייה, ראה סעיף 7.12.8 וכן ביאור 35ב5 בדוחות הכספיים.

23.7 רישוי עסקים

23.7.1 לפי חוק רישוי עסקים, החברה נדרשת לקבל רישיון עסק לכ- 156 פריטים טעוני רישוי מאלו המפורטים בצו רישוי עסקים (עסקים טעוני רישום), תשע"ג-2013, ובין היתר תחנות כוח, תחנות תדלוק, חדרי אוכל ואתרים ומתקנים נוספים שלה. הפעלת אתרי החברה ללא רישיון עסק מהווה עבירה על חוק רישוי עסקים ועלולה להביא להפסקת פעילות העסק.

23.7.2 למועד הדוח לחברה רישיון לכ-70% מהפריטים האמורים בלבד, כאשר הוכנו או הוגשו בקשות ביחס לכ-30% נוספים מכלל הפריטים. החברה פועלת להסדרת רישיון עסק לפריטים טעוני רישוי עסק באתרי ומתקני החברה, זאת בהתאם לחוק רישוי עסקים, וכן מכוח נוהל חברה פנימי בנושא. הסדרת נושא הרישוי כרוכה בעמידה בדרישות כיבוי אש, בהתאם לתקנים העדכניים ביותר, אשר גובה העלות בגין הסדרתן בשנת 2021 עלול להגיע כדי סכום של כ-24 מיליון שקל חדש בגין כל האתרים (עיקר העבודות בקשר עם כיבוי אש). מעת לעת מתקבלות בחברה התראות בגין פעילות ללא רישוי עסקים ובעבר אף הוגשו כתבי אישום נגד החברה ועובדיה. למועד הדוח לא קיים כתב אישום נגד החברה. התראות בודדות שהתקבלו בחברה חלקן טופלו והוסרו וחלקן האחר מטופל.

23.7.3 למועד הדוח, למרבית יחידות הייצור עצמן במגזר הייצור, יש רישיונות עסק, המתעדכנים או מתחדשים מעת לעת. בנוסף, אצל החברה התקבלו תנאי המשרד להגנת הסביבה למתן רישיון עסק ליחידות הייצור של החברה והחברה פועלת לעמידה בתנאי המשרד. לעניין תנאים סביבתיים במסגרת רישיונות עסק, ראה סעיפים 7.12.11, 7.12.13 ו-8.9.9.

לפרטים נוספים בדבר רישוי עסקים, ראה סעיפים 7.12.11, 7.12.13 ו-22.3.

23.8 תחרות כלכלית

מכוח סמכותו לפי חוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988 ("חוק התחרות הכלכלית" או בשמו הקודם, חוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988), הכריז הממונה על התחרות (בסעיף זה "הממונה") ביום 5 בינואר 1999 על החברה כבעלת מונופולין בתחומי אספקת חשמל ("ייצור חשמל ומכירתו"), הולכת חשמל וחלוקתו, ומתן שירותי גיבוי לצרכני החשמל ויצרניו.

יצוין, כי ביום 1 בינואר 2019 תוקן חוק התחרות הכלכלית במסגרת תיקון חוק ההגבלים העסקיים (תיקון מס' 21) (חיזוק האכיפה והקלת נטל האסדרה), התשע"ט-2019 (בסעיף זה – "התיקון לחוק").

עד למועד פרסום דוח זה לא הייתה להכרזתה של החברה כמונופולין השפעה מהותית על פעילותה, רווחיותה או מצבה הפיננסי. חרף האמור, החברה אינה יכולה להעריך מה תהיינה ההשלכות בעתיד להכרזה האמורה על פעילות החברה, רווחיותה ומצבה הכספי, אם כי יתכן ותהיינה לכך השלכות מהותיות בעתיד, וזאת בשים לב בין היתר לרמת הפיקוח הקיימת על החברה מצד רשות התחרות, וכן לכך שבמסגרת התיקון לחוק, תקרת העיצום הכספי שבידי רשות התחרות להטיל על תאגיד שהפר את הוראות החוק עלתה משמעותית ועומדת על סכום של כ-100 מיליון שקל חדש. לכך יש להוסיף גם את קביעת מ"מ הממונה מיום 6 במרס 2017, המפורטת בהמשך, במסגרתה הוטלו דרישות עיצום כספי על החברה, על נושא משרה מכהן ועל נושא משרה לשעבר וכן את הערעור שהגישה החברה לבית המשפט העליון בעניין.

נוסף לאמור לעיל, כפופה החברה להוראות חוק התחרות הכלכלית, לרבות לעניין הסדרים כובלים, מונופול ומיזוגים. החברה מיישמת תכנית אכיפה פנימית בנושא דיני התחרות. תכנית האכיפה נועדה למנוע מראש, ככל שניתן, הפרה של חוק התחרות הכלכלית, באמצעות הטמעה של דיני התחרות בחברה, ולמזער נזקן של הפרות שקרו. הלכה למעשה אושר והופץ נוהל חברה שהינו בתוקף למועד הדוח, אשר נועד לקבוע עקרונות ודרכי פעולה לרבות: אחריות, קביעת הממונה על אכיפה פנימית כסמכות מקצועית עליונה בנושא דיני התחרות, מינוי צוות אכיפה פנימית ארצי וצוותי אכיפה פנימית יחידתיים, נהלים ואישורים, טיפול במקרים של הפרות חוק או חשש להפרה כאמור, שמירת מסמכים, הדרכה, ביקורת פנימית, הגשת דו"ח שנתי למנכ"ל ודיווח לדירקטוריון בנוגע לאכיפה הפנימית בנושא דיני התחרות, עדכונים להנהלה ולעובדים, טיפול בדרישת נתונים ועוד. הנהלה מטיל אחריות על כל סמנכ"ל לקיים את הוראות חוק התחרות הכלכלית והנהלה ביחידות הכפופות לו ישירות וכן מטיל אחריות על כל מנהל אגף / יחידה לקיום הוראות חוק התחרות הכלכלית והנהלה בתחומי אחריותו.

ביום 6 במרס 2017 התקבלה בחברה קביעתו של ממלא מקום הממונה לפיה החברה ניצלה את מעמדה המונופוליסטי לרעה בקשר עם שירותי מנהל תיק לקוח ("מת"ל") בניגוד להוראות סעיפים 29א(א), 29א(ב), 29א(ג) ו-29א(ד) לחוק התחרות הכלכלית וכן הוטלו דרישות עיצום כספי בסך 13 מיליון שקל חדש על החברה, בסך 110,000 שקל חדש על נושא משרה מכהן ובסך 165,000 שקל חדש על נושא משרה לשעבר ("הקביעה").

בשנת 2018, הוגשו לבית הדין לתחרות, עררים על הקביעה מטעם החברה, נושא משרה מכהן, ונושא משרה לשעבר. ביום 19 בינואר 2021, ניתן פסק דין, לפיו העררים האמורים נדחים. ביום 20 במאי 2021 הוגש לבית המשפט העליון בירושלים (בשבתו כבית משפט לערעורים אזרחיים), ערעור מטעם החברה ונושא משרה מכהן, על פסק הדין. מועד הדיון בערעור קבוע ליום 22 ביוני 2022. להרחבה נוספת ראה ביאור 1 בדוחות הכספיים. ביום 3 בנובמבר 2017 הוגשה בקשה להכרה בתובענה כייצוגית על סך של 175 מיליון שקל חדש בטענה לנזקים שנגרמו כביכול, למגיש התובענה ולצרכנים המיוצגים על ידו כתוצאה מכך שהחברה גרמה, כביכול, לעיכוב בהיקף הייצור של יצרני החשמל הפרטיים, אשר מייצרים חשמל שתעריפו מוערך על ידי המבקש כזול יותר בכ-8%-10% מתעריף החברה. בעקבות בקשה שהוגשה על-ידי החברה לעיכוב ההליכים עד להכרעת בית הדין לתחרות בערר שהחברה תגיש על קביעת מ"מ הממונה בקשר עם הנושא שבמוקד בקשת האישור, התקיים דיון. במסגרת הדיון הוסכם, כי בקשת האישור לתובענה הייצוגית תימחק, ואולם כל זכויות המבקש והקבוצה הנטענת הקיימות כיום (ככל שקיימות) יישמרו עד לחלוף 120 ימים ממועד מתן פסק דין חלוט בנוגע לקביעת מ"מ הממונה. ההסכמה האמורה קיבלה תוקף של פסק דין, ובקשת האישור נמחקה.

ביום 11 בדצמבר 2013 פורסם חוק הריכוזיות. פרק ב' לחוק הריכוזיות עניינו בשקילת שיקולי ריכוזיות כלל משקית ושיקולי תחרותיות ענפית בהקצאת זכויות. במסגרת חוק הריכוזיות, הוקמה "הועדה לצמצום הריכוזיות" ("הועדה") בה חברים הממונה על התחרות (כיו"ר הוועדה), מנכ"ל משרד האוצר או ראש אגף במשרד האוצר הממלא תפקיד של ראש אגף כלכלה (אם שר האוצר מינה אותו כחבר הוועדה) וראש המועצה הלאומית לכלכלה הפועלת לפי החלטת הממשלה או אחד מסגניו (אם ראש הממשלה מינה אותו כחבר הוועדה).

לחוק הריכוזיות עשויה להיות השפעה משמעותית על החברה לאור כך שהוועדה קבעה לאורו כי החברה הינה 'גורם ריכוזי' כהגדרתו בסעיף 3 לחוק הריכוזיות, וזאת הן בשל היותה תאגיד ישראלי משמעותי, על פי ההגדרה המופיעה בסעיף 4 לחוק הריכוזיות והן משום שהיקף הפעילות המצטבר שלה בתחום תשתית חיונית (כהגדרת מונח זה בחוק הריכוזיות) עולה על מחצית מכלל הפעילות באותו תחום.

הגדרת החברה כגורם ריכוזי עשויה להשפיע על החברה כמפורט להלן:

23.9.1 הקצאת זכויות וכן חידוש או הארכה של זכויות הנתונות לחברה - בהתאם להוראות חוק הריכוזיות, על כל גורם המוסמך להקצות זכות, לחדשה או להארכה (זכות משמעה רישיון, חוזה או החזקה בשיעור משמעותי כהגדרתו בחוק), בתחום תשתית חיונית, לשקול שיקולי ריכוזיות כלל-משקית בהקצאת הזכות. המאסדר המקצה את הזכות רשאי שלא להקצות אותה לגורם ריכוזי. אם הוא מבקש להקצותה לגורם ריכוזי או לאפשר לגורם ריכוזי להשתתף בהליך ההקצאה, עליו לקיים תחילה התייעצות עם הוועדה. כמו כן, סימן ג' לפרק ב' בחוק הריכוזיות מחייב את המאסדר לשקול שיקולי קידום תחרותיות ענפית בהקצאת זכויות מסוימות. בנוסף, אם הזכות המוקצית תיכלל ברשימה שיפרסם הממונה על התחרות, יהיה עליו להתייעץ עמו טרם ההקצאה. לעניין סימן ג' הגדרת "זכות" כוללת בנוסף לאמור לעיל גם רישיון בתחום פעילות שאינו תשתית חיונית אם מספר הפועלים באותו ענף מוגבל מטבעו.

23.9.2 הרחבת פעילות החברה לתחום תשתית חיונית נוסף בהליך לפי חוק החברות הממשלתיות – חוק הריכוזיות מחייב לשקול שיקולי ריכוזיות כלל משקית בקבלת החלטת ממשלה המאפשרת לחברה ממשלתית שהיא גורם ריכוזי לפעול בתחום תשתית חיונית נוסף. לפי חוק הריכוזיות, על רשות החברות הממשלתיות להתייעץ עם הוועדה בטרם תגבש את חוות דעתה לממשלה בעניין זה. בנוסף, לאור היותה של החברה חברה ממשלתית, משפיע חוק הריכוזיות על החברה כמפורט להלן:

23.9.3 הקצאת זכות בתשתית חיונית על ידי החברה - בהתאם להוראות חוק הריכוזיות, ככל שחברה ממשלתית תבקש לבצע התקשרות עם צד שלישי לביצוע הפעילות שהיא תחום מתחומי תשתית חיונית, הרי שיש בכך משום הליך הקצאת זכות על ידי החברה. במצב דברים זה ועדת המכרזים של החברה הממשלתית, כגורם מקצה, מחויבת לשקול שיקולי ריכוזיות כלל משקית בהליך ההקצאה. בהתאם, החברה הממשלתית רשאית שלא להקצות את הזכות לגורם ריכוזי. אם החברה הממשלתית מבקשת להקצות את הזכות לגורם ריכוזי, עליה להתייעץ תחילה עם הוועדה. כמו כן, לפי סימן ג' לפרק ב' בחוק הריכוזיות, ועדת המכרזים של החברה תידרש, בנוסף על כל שיקול אחר שעליה לשקול על פי דין לעניין ההקצאה, לשקול שיקולי קידום תחרות ענפית בהקצאת זכויות כאמור. כמו כן, אם הזכות המוקצית תיכלל ברשימה שיפרסם הממונה על התחרות, יהיה עליה להתייעץ עמו טרם ההקצאה.

23.9.4 הארכת תוקפה של זכות – לפי סימן ד' לפרק ב' בחוק הריכוזיות, דין הארכת תוקפה של זכות כדין הקצאת זכות ויחולו עליה הוראות סימן ב' או סימן ג' לפרק ב' לחוק הריכוזיות, לפי העניין, בהתקיים שני אלו: (א) המחזיק בזכות שלגביה מבוקשת הארכת התוקף מחזיק בה תקופה העולה על עשר שנים, בין שנקבעה בהקצאה בודדת ובין שנצברה בכמה הקצאות; ו- (ב) הקצאת הזכות או הארכה קודמת של תוקפה לא נבחנו לפי הוראות פרק ב' לחוק הריכוזיות, בעשר השנים שקדמו להארכת התוקף המבוקשת. בעת דיון בהארכת תוקפה של זכות, ועדת המכרזים של החברה תידרש לשקול, בין מכלול השיקולים, את מאפייני ההליך להארכת תוקפה של הזכות הנדונה ונסיבותיו.

23.9.5 הפרטת חברה ממשלתית – בגיבוש החלטה להפרטת חברה ממשלתית (כהגדרתה בסעיף 1 לחוק החברות הממשלתיות), תתייעץ רשות החברות הממשלתיות עם הוועדה בטרם תגבש את חוות דעת או תזכיר מטעמה, לפי סעיף 59ב לחוק החברות הממשלתיות, לעניין האפשרות להקצות זכויות בחברה הממשלתית לגורם ריכוזי ולעניין התנאים לכך וכן לעניין הגדרת שיקולי הריכוזיות כאינטרס חיוני. בנוסף, לפי סימן ג' לפרק ב' בחוק הריכוזיות, במסגרת חוות הדעת האמורה תשקול רשות החברות הממשלתיות שיקולים של קידום התחרותיות הענפית. כמו כן, אם הזכות המוקצית תיכלל ברשימה שיפרסם הממונה על התחרות, יהיה עליה להתייעץ עמו טרם ההקצאה.

לפרטים בדבר הסכמי ביניים בהם התקשרה החברה עם חברת Palestinian Electricity Transmission Limited ("PETL") בקשר עם חיבור ארבע תחנות משנה (בג'נין, שכם, רמאללה ותרקומיה) לרשת ההולכה של החברה לצורך מכירת חשמל לחברת PETL ומתן שירותים נלווים, ראה ביאור 26 בדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר הסכם בו התקשרה החברה עם חברת חשמל מזרח ירושלים ("חמ"י"), שנועד להסדיר את חובה של חמ"י לחברה, הכולל את חובות חמ"י בגין חשבוניות חשמל שלא שולמו לתקופות המפורטות בהסכם, וכן להביא לידי סיום את כל ההליכים המשפטיים ביניהן ראה ביאור 26 בדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר עקרונות מתווה השינוי המבני והסכמים שנחתמו במסגרת יישומו ראה ביאור 1 בדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר הסכמים לאספקת גז טבעי מ"שדה תמר" והסכם לרכישת גז לטווח קצר מ"שדה לויתן" ראה ביאור 35 בדוחות הכספיים.

25. הליכים משפטיים – תביעות תלויות

להלן פירוט ההליכים המשפטיים המהותיים⁴⁷ שהחברה היא צד להם, נכון למועד הדוח:

25.1 תובענות ייצוגיות

למידע בדבר תובענות ייצוגיות, ראה ביאור 35 בדוחות הכספיים.

25.2 הליכים תלויים ועומדים:

להלן הליכים תלויים ועומדים, אשר אינם מפורטים במסגרת ביאור 35 בדוחות הכספיים, בהם החברה היא התובעת בהליך.

(א) ביום 20 באוקטובר 2010 הגישה החברה תביעה הצהרתית לבית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו, כנגד עיריית תל אביב-יפו (בסעיף זה: "העירייה"), בגין קרקעות אותן חוכרת החברה מהעירייה בשטח כולל של עשרות אלפי מ"ר ואשר עליהם בנויים מבנים שונים המשמשים את החברה. חוזה החכירה עם העירייה הינם לתקופה של 60 שנה (שהסתיימה ביום 31 באוגוסט 2010) עם זכות להאריך את תקופת החכירה ב- 49 שנים נוספות ("הליך החברה נגד העירייה", "האופציה" ו- "תקופת החכירה הנוספת" בהתאמה).

ביום 17 ביוני 2010, המציאה העירייה לחברה "מדריך לחוכר" אשר פירט את התנאים שקבעה העירייה למימוש הזכות להאריך את תקופת החכירה כאמור. במסגרת המדריך לחוכר, נקבע, בין היתר, כי בגין מימוש האופציה על החוכר לשלם לעירייה 91% משווי המקרקעין (במידה והחוכר יבחר לשלם לעירייה דמי חכירה מהוונים עבור כל 49 השנים מראש) או 29% משווי המקרקעין עבור כל 7 שנים (במידה והחוכר יבחר לשלם לעירייה את דמי החכירה כל 7 שנים מראש) וכי בתום תקופת החכירה הנוספת יוחזר המוחכר, לרבות כל הבנוי והנטוע בו, לרשות העירייה מבלי שהחוכר יהיה זכאי לתמורה כלשהי מהעירייה.

במסגרת כתב התביעה אשר הוגש כנגד העירייה, נתבקש בית המשפט להצהיר, בין היתר, כי התנאים שנקבעו על ידי העירייה במדריך לחוכר הינם מקפחים, בלתי סבירים, בלתי הוגנים, ונוגדים את חוזה החכירה המקורי שחתמו בין הצדדים וכוונת הצדדים, ועל כן הינם בטלים.

ביום 6 בדצמבר 2011 שלחה העירייה לחברת החשמל הצעה להסדר ביניים ("הצעת העירייה להסדר הביניים"), עבור התקופה שממועד חתימת חוזה החכירה החדש ועד למועד קבלת פסק דין חלוט בעניין. על פי הצעת העירייה להסדר הביניים, חברת החשמל תשלם דמי חכירה על פי אחת החלופות כדלקמן: בגין שבע השנים הראשונות של תקופת החכירה הנוספת, ישולם סך השווה לשיעור של 20.3% משווי הקרקע; או, לחלופין, בגין כל תקופת החכירה (49 שנים), ישולם סך השווה לשיעור של 63.7% משווי הקרקע.

יצוין, כי במסגרת תביעה מאוחדת שהוגשה כנגד העירייה, בגין אותה עילת התביעה, הגישו חוכרים אחדים לבית המשפט המחוזי בקשה לעיכוב הליכים של תביעות פינוי אשר הוגשו כנגדם על ידי העירייה בבית משפט השלום בתל אביב-יפו ("הליך החוכרים נגד העירייה"). ביום 15 באוקטובר 2013 ניתנה החלטת בית המשפט הדוחה את הבקשה לעיכוב הליכים, בין היתר משום שלדעת בית המשפט אין לאפשר מצב בו חוכרים עושים שימוש במקרקעין ללא תשלום דמי חכירה לעירייה, ומכיוון שהסדר הביניים המוצע על ידי העירייה הוא הסדר נכון וצודק עד לביטול העניין. בקשת רשות ערעור שהוגשה לבית המשפט העליון על החלטת נדחתה אף היא ובעקבות זאת הצדדים הופנו על ידי בית המשפט לגבש הסדר ביניים בין החוכרים לבין העירייה גובש הסכם גישור אשר ניתן לו גם תוקף של פסק דין במסגרת הליך החוכרים נגד העירייה.

נכון למועד דוח זה, נחתם הסדר ביניים ביחס לנכס אחד והחברה נמצאת בשלב מתקדם של חתימה על הסכם ביחס לנכס זה וכן ביחס לנכס נוסף, על פי עקרונות הסכם גישור שגובש במסגרת הליך החוכרים נגד העירייה. במסגרת הסדר הנכסים נקבע מנגנון מוסכם לפינוי השבחה, שווק וחלוקת תמורות בגין הנכסים "גיבורי ישראל" ו"המרכז הטכני" לגבי הללו לא יוחלו עקרונות הסכם הגישור אלא יחול ההסכם הפרטי שנקבע בהסדר הנכסים. בהתאם לכך, הדיון בהליך החברה נגד העירייה התייתר והתיק נסגר. לפרטים אודות הסדר הנכסים ראה ביאור 11 בדוחות הכספיים.

למידע נוסף בעניין הליכים תלויים ועומדים כנגד החברה, ראה ביאור 35 בדוחות הכספיים.

⁴⁷ בסעיף זה נכללו הליכים משפטיים שהינם תובענות ייצוגיות וכן תביעות כספיות בסכום העולה על 100 מיליון שקל חדש.

26.1 כללי

החברה קובעת מה הם הסיכונים הראויים לביטוח, בהתבסס, בין היתר, על מדיניות ניהול סיכונים ועל הסיכונים כפי שזוהו בסקרי סיכונים שביצעה החברה. החברה הינה חברה עתירת רכוש, המקיימת פעילות ענפה בכל רחבי המדינה. החברה רוכשת פוליסות ביטוח, כגון ביטוחי רכוש, חבויות, הקמה, אחריות נושאי משרה, ביטוחי רכב וביטוחים ימיים, אשר אמורים לתת מענה הולם לנזקים אשר עלולים להיגרם לרכושה, לעובדיה ולתביעות של צדדים שלישיים. יש לציין שפוליסות הביטוח מחריגות, בדרך כלל, נזקים שמקורם בטרור ומלחמה, אשר מכוסים באמצעות קרן מיוחדת שמעמידה מדינת ישראל לפיצוי בגין נזקי טרור ומלחמה מכוח חוק מס רכוש וקרן פיצויים.

26.2 הסיכונים העיקריים המבוטחים

הסיכונים העיקריים המבוטחים, הינם: נזק פיזי לרכוש, אובדן הכנסות והוצאות דלק מוגדלות, נזקי טבע, וחבויות כלפי צד שלישי וכלפי העובדים.

החברה רוכשת פוליסות ביטוח בהתאם לקבוע ברישיון החשמל. כמו כן, רוכשת החברה פוליסות ביטוח נוספות במטרה לספק כיסוי נאות ורחב יותר לסיכונים אליהם היא חשופה, בהתאם לנהלי החברה ולהחלטת הגורמים המוסמכים בחברה, לאחר התייעצות עם גורמים מקצועיים בחברה ויועצי ביטוח מחוצה לה. פוליסות הביטוח הנרכשות על-ידי החברה הינן כלהלן:

- (א) פוליסת ביטוח "כל הסיכונים" לכיסוי נזקים לרכוש החברה (למעט רשת החשמל), גבול הכיסוי בפוליסה זו הינו 1 מיליארד דולר. הכיסוי כולל אובדן הכנסות והוצאות דלק מוגדלות. כמו כן, הפוליסה כוללת הרחבה לכיסוי נזקי רכוש מסיכונים סייבר בגבול כיסוי של 100 מיליון דולר.
- (ב) פוליסת ביטוח חבויות הכוללת כיסוי בגין אחריות כלפי צד שלישי כללי, אחריות המוצר, אחריות מקצועית, אחריות בגין נזקי זיהום תאונתי, אחריות בגין קרינה אלקטרומגנטית ואחריות מעבידים. גבול הכיסוי בפוליסה הינו 100 מיליון דולר. כמו כן, הפוליסה כוללת כיסוי אחריות כלפי צד שלישי בגין נזקי סייבר בגבול כיסוי של 5 מיליון דולר.
- (ג) פוליסת ביטוח אחריות נושאי משרה המכסה את אחריותם של נושאי המשרה בחברה. גבול הכיסוי הינו 220 מיליון דולר.
- (ד) ביטוח חבויות צד שלישי ימי ואחריות חוכרים המכסה פעילותה הימית של החברה (כגון: פריקה/ טעינה של דלקים, פעילותה של האוניה המגזזת, גרירת אוניות פחם וכד'). גבול האחריות בפוליסה הינו 300 מיליון דולר.
- (ה) ביטוחי חובה וצד ג' לצי כלי הרכב של החברה.
- (ו) ביטוח מטענים בהובלה ימית, אווירית ויבשתית.
- (ז) ביטוחים לכלי שייט של החברה.
- (ח) ביטוחים נוספים, כגון: ביטוח הקמה וביטוח עבודות קבלניות, בהתאם לצרכי החברה.

להערכת החברה, פוליסות הביטוח שנרכשו כאמור, מספקות כיסוי ביטוחי נאות.

27.1 חזון

27.1.1 כללי

החברה שואפת להמשיך להיות החברה העסקית המובילה בישראל במשק האנרגיה ולשם כך, שואפת להיות ספק החשמל המוביל בישראל, יצרן חשמל יעיל ומתקדם וחברת תשתיות הרשת מהמובילות והמתקדמות בעולם. החברה חותרת לפעול ביעילות, במקצועיות ובהוגנות, בסביבה תחרותית מתפתחת וטכנולוגיה משתנה ומתקדמת, במטרה להבטיח לחברה רווחיות נאותה ואיתנות פיננסית, הנדרשות לצורך אספקת חשמל זמין ואיכותי למשק ולהמשך פיתוח משק החשמל.

בכוונת החברה לפתח ולהתאים את החברה למבנה ולתנאי השוק המשתנים ולתמורות הכלכליות, החברתיות והטכנולוגיות בארץ ובעולם, לרבות בתחומי אנרגיות מתחדשות, התייעלות אנרגטית, אגירת אנרגיה, רכב חשמלי ו"רשת חכמה" וכן לשאוף לפעילות בשווקים חדשים ובינלאומיים.

לשם כך החברה תפתח ותספק מוצרים ושירותים העונים באופן מיטבי על צרכי לקוחותיה, תספק שירות מעולה, תבטיח איכות ובטיחות ברמה הגבוהה ביותר, תחתור למצוינות ניהולית, לחדשנות טכנולוגית, ליצירתיות וליעילות מירבית, וכל זאת תוך שמירה מירבית על הסביבה וקידום עקרונות הקיימות התאגידית.

מטרותיה העיקריות של החברה הן:

- לספק מענה מיטבי לצרכי לקוחותיה ולהעניק שירות חדשני, איכותי וזמין ברמת יעילות המותאמת לתנאי השוק.
- להוביל את השוק, לענות על צרכיו ולהקדים את המתחרים באיכות ובטיב השירותים והמוצרים שהחברה תספק.
- לפעול בכבוד, ביושרה, בהגינות ובאמינות כלפי לקוחות, עובדים, מתחרים, ספקים, מלווים, בעלי מניות וגורמי ממשל.
- להכיר בעובדיה כנכס מרכזי של החברה, לכבדם ולנהל עמם תקשורת פתוחה, לתמוך בקידומם, ליצור אצלם הרגשת גאווה ושייכות, ולעודד אותם לפעול באמון ושיתוף הדדי, מתוך להט, מחויבות ויצירתיות.
- לגלות מנהיגות ולקחת אחריות על החלטות ופעילויות שמבצעת החברה ועל תוצאותיהן.
- לשמש דוגמה למצוינות בניהול, בתפעול, בחדשנות טכנולוגית, בממשל תקין ובשקיפות הראויה, תוך קידום וטיפול נורמות וערכים ארגוניים ראויים, ואפס סובלנות לכל סטייה מהם.
- לפעול בנחישות לשמירה על הסביבה, תוך הפקת אנרגיה נקייה יותר וחתימה לפיתוח בר קיימא.
- להיות קשובים לסביבה האנושית בה החברה פועלת, תוך שיתוף פעולה עם הקהילה וגילוי מעורבות, אכפתיות ואחריות חברתית.

27.1.2 המטרות יושגו באמצעות:

27.1.2.1 פיתוח

- (א) קידום ויישום השינוי המבני, ובכלל זה המשך הקמת 2 יחידות יצור מונעות בגז טבעי בטכנולוגית מחז"מ H, אשר יופעלו על ידי חברת נתיב האור, מכירת תחנות כוח בהתאם למתווה הרפורמה ושמירת כושר הייצור הקיים של החברה בהתאם ליעדי זמינות ואמינות נדרשים.
- (ב) קידום פרויקט הסבה לגז של 6 יחידות הייצור הפחמיות הגדולות, השלמת ביצוע פרויקטי הפחתת הפליטות בתחנות הכוח הפחמיות וביצוע השקעות אחרות בתחום איכות הסביבה.
- (ג) פיתוח מערכות ההולכה וההשנאה והתאמתן לגידול בצרכי המשק, יעדי משרד האנרגיה לאנרגיות מתחדשות בשנת 2030 וכניסת יצרנים פרטיים חדשים וזאת בסטנדרטים המבטיחים את העברת האנרגיה ברמות האמינות והאיכות הנדרשות.
- (ד) פיתוח מערכת החלוקה כמענה לגידול במספר הצרכנים, לגידול בביקוש של צרכנות קיימת, לקליטת ייצור מבוזר בחלוקה, היערכות לרכב חשמלי ופיתוח רשת חכמה להשגת רמת האמינות ואיכות החשמל הנדרשת ומענה לבעיות בטיחות, תוך מעורר עלויות.
- (ה) פיתוח תחומי עיסוק נוספים.

27.1.2.2 תפעול

- (א) הטמעת מדיניות תפעול ופיתוח בהתאם לשיקולים סביבתיים ומדיניות איכות הסביבה של החברה.
- (ב) תפעול אופטימלי של אמצעי הייצור, ההולכה, ההשנאה והחלוקה של החברה תוך שמירה על איזון כלכלי בהקצאת משאבים וברמת זמינות ואמינות נאותים.
- (ג) יישום מדיניות תפעול ותחזוקה מיטבית ופרקטיקה הנדסית מקובלת, המבטיחה זמינות מערכות החשמל בזמן ביקושי שיא, וביצוע תחזוקה על בסיס שיקולי כדאיות כלכלית.

27.1.2.3 לקוחות

- (א) פיתוח מוצרים ושירותים חדשים ללקוחות.
- (ב) מתן שירות לכלל הלקוחות, בהתייחס לצרכי פלחי השוק השונים.
- (ג) טיפוח הקשר עם לקוחות החברה תוך יישום גישת ניהול קשרי לקוחות.
- (ד) קידום מערכות וכלים דיגיטליים, לשיפור השירות ללקוח, במגוון ערוצים.

- (א) שימור, טיוב וטיפול המשאב האנושי באמצעות פיתוח מסלולי קידום והכשרה מקצועיים וניהוליים.
- (ב) ניהול נכסי החברה בהתאם למתודולוגית ניהול נכסים ע"ב ניהול סיכונים.
- (ג) ביצוע רכש מושכל של דלקים בהתאם לדרישות התפעול, תוך הקפדה על איכות הדלקים ועלותם, הגנת הסביבה, אמינות אספקת החשמל וגיוון מקורות הדלק.
- (ד) ניהול פיננסי אחראי שיאפשר השגת רווחיות נאותה, שמירה על תזרים מזומנים יציב, גיוס הון למימון צרכי החברה, שמירה על דירוג האשראי של החברה ופעולות לשיפור הדירוג.
- (ה) יישום של כלל השינויים הארגוניים והתייעלות החברה, בהתאם למתווה הרפורמה במשק החשמל.

- (א) עמידה ביעדי השינוי המבני:
 - הערכות למכירת תחנות הכח "אשכול" ו"רדינג" והשלמת מכירת חלקה המזרחי של תחנת הכוח "חגית".
 - כמו כן, המשך הקמת שתי יחידות ייצור בטכנולוגיית מחזור משולב (מחז"מ) באתר "אורות רבין" באמצעות חברת נתיב האור, והמשך קידום הסדר הנכסים.
 - (ב) מיקוד החברה בליבת העסקים שלה, בדגש על מיקוד ברשת, בייצור, בתחום ניהול הפרויקטים ובתחום השירות ללקוח.
 - (ג) שיפור השירות ללקוח בהיבטים המסחריים והטכניים.
 - (ד) העמקת השירות במגוון ערוצים דיגיטליים.
 - (ה) פיתוח ההון האנושי לאור השינויים בסביבה העסקית.
 - (ו) פיתוח מנהלים.
 - (ז) יישום הסכם העסקה חדש וקידום הסכם שכר לעובדים חדשים.
 - (ח) שיפור, יעול והאחדת תהליכי עבודה תוך הסרת חסמים.
 - (ט) המשך עמידה ביעדים הפיננסיים, כפי שהוגדרו ע"י הדירקטוריון.
 - (י) קידום התוכנית להסבת 6 יחידות פחמיות לעבודה בגז.
 - (יא) קידום תכנית לפיתוח רשת ההולכה וההשנאה.
 - (יב) קידום פרויקט הפיקוח האסטרטגיים: פרויקט מנח"מ (ADMS) ופרויקט מנ"ה (TMS).
 - (יג) קידום פרויקט מניה חכמה.
 - (יד) קידום הקמת 10 מתקני אגירה בתחמ"שים.
 - (טו) קידום פרויקט שילוב רכב חשמלי ותחבורה חשמלית ציבורית ברשת.
 - (טז) קידום היערכות החברה לתחרות במגזר האספקה.
 - (יז) השלמת פרויקט הפחתת הפליטות.
 - (יח) המשך היערכות לאירועי קיצון (מזג אויר קיצוני, מצבי חרום לאומיים ואירועי סייבר).
 - (יט) קידום רכישת שירותים נוספים במסגרת "מיקור חוץ".
 - (כ) בטיחות: מתן דגש לנושא הבטיחות והטמעה של נושא הבטיחות הפראקטיבית בחברה והמשך קיום הדרכות וסדנאות בטיחות.
 - (כא) בטיחות בתעבורה: המשך קיום הדרכות תעבורה, אכיפה מוגברת וביצוע סימולציות נהיגה.
 - (כב) המשך קידום מערך החדשנות בחברה, תוך יצירת תרבות ארגונית תומכת של חדשנות.
 - (כג) בריאות העובד: עידוד תזונה נכונה, פעילות ספורטיבית וביצוע בדיקות תקופתיות ובדיקות לגילוי מוקדם.
 - (כד) סייבר: המשך התמודדות עם איום הסייבר ואבטחת המידע.
 - (כה) שיפור תדמית החברה בקרב הציבור תוך חיזוק האמון במחויבות החברה ודרך שיפור השירות וחוויית הלקוח.
 - (כו) קיימות ואיכות סביבה: המשך הידברות שוטפת עם ארגוני הסביבה. נקיטת יוזמה להפיכת החברה לגורם מוביל ושותף בפיתוח תחום האנרגיה המתחדשת ואגירת אנרגיה בישראל.
 - (כז) מערכות מידע: שדרוג אסטרטגיית מערכות המידע בחברה בהתאמה לאסטרטגיית החברה, בדגש על נושא השירות.
 - (כח) פיתוח עסקי: הטמעת פעילות פיתוח עסקי בחברת הפחם הכוללת מכירת שירותים בתחום התכנון ההנדסי והסייבר ומודלים עסקיים לפיתוח חדשנות.
 - (כט) קידום תוכנית המורשת של חברת החשמל שעיקרה הקמת מרכז מורשת ומיקוד באתרים הנוגעים למורשת החברה.
 - (ל) קידום פרויקט שימור יחידות הייצור 1-4 באתר אורות רבין.
 - (לא) המשך קידום פרויקט ארגון מכוון נתונים לקידום דיגיטציה ושימוש בכלי אנליטיקה מתקדמים.
 - (לב) קידום תכניות להתמודדות עם שינויי אקלים.
 - (לג) בחינת תכנית לשימוש במימן כדלק בתהליך הייצור.

היחידה לפיתוח עסקי פועלת לאיתור ומימוש פעילויות עסקיות בנוסף ובמנותק מפעילות החברה כספק שירות חיוני, בארץ ובחו"ל. מטרת היחידה הן להרחיב את תחומי העיסוק של החברה כדי להביא לניצול מיטבי של ידע מקצועי ומשאבים, לשפר יכולות מקצועיות וכדי להגדיל את הכנסותיה ורווחיה של החברה. פעילות הפיתוח העסקי בחו"ל הינה בעיקר בתחומי שירותי תכנון ויעוץ וכן שירותים בתחום הגנת סייבר. פעילות הפיתוח העסקי בישראל ממוקדת במכירת שירותים וניצול מושכל של תשתיות ומשאבים של החברה.

בעקבות החלטת הממשלה בנושא הרפורמה, מתקיים הליך פנימי בצד מהלך חיצוני מול הגופים הרגולטוריים הרלבנטיים המיועד לגיבוש אסטרטגית היזמות המעודכנת של החברה ואשר תתמקד במיצוי נכסים, שירותים (בחו"ל ובארץ) וחדשנות. במקביל לכך, פועלת החברה אל מול גורמי מדינה להטמיע את פעילות הפיתוח העסקי בחברת הפחם אשר במקביל לתפקידה בתחומי רכש הפחם תהווה חברת בת שתעסוק בפיתוח העסקי בעיקר בחו"ל.

למועד הדוח, פועלת היחידה במספר תחומים עיקריים:

מכירת שירותים:

- (א) מכירת ידע, שירותי יעוץ ושירותי הנדסה בארץ ובחו"ל.
- (ב) מכירת שירותי הגנת סייבר למערכות קריטיות בחו"ל ובארץ.
- (ג) שירותים מבוססי נכסים: אנטנות, פריקת דלקים, פריקת מוצרים, ניצול יתרות תשתיות.
- (ד) מסחור של מוצרי הלוואי הנוצרים בייצור החשמל - כגון אפר פחם, גבס וכדומה.

מכירת שירותים נלווים:

- (ה) מעבדות מקצועיות, הדרכה, אחסנה, לוגיסטיקה.
- (ו) תחום התקשורת
- לפרטים אודות הקמת חברת התקשורת, ראה ביאור 1ב11 בדוחות הכספיים.

(ז) פעילות עסקית בתחום החדשנות

בעקבות החלטת הממשלה מיום 24 במאי 2018 ל"תכנית החדשנות בחברות ממשלתיות", פועלת החברה לממש את הפעילות בתחום החדשנות בהתאם. בתוך כך פועלת החברה להטמעת פונקציות ההקמה או הרכישה של חברות בתחום החדשנות, הכל בכפוף להחלטת הממשלה האמורה ובהתאם לתנאים המפורטים בה.

(ח) הטמעת פעילות פיתוח עסקי בחברת הפחם

- (ט) הסכם סייבר ג'ים. לפרטים בנושא, ראה ביאור 2ב11 בדוחות הכספיים.

28. תחזית ההשקעות שתידרשנה לביצוע תוכנית הפיתוח של החברה

בהתאם לתכנית הפיננסית לטווח ארוך לשנים 2022-2026, אשר אושרה בדירקטוריון ביום 14 בדצמבר 2021, הוצגה תכנית השקעות כדלהלן:

בשנת 2022 יושקעו כ- 6 מיליארד שקל חדש ובשנים 2023-2026 יושקעו כ- 5.3 מיליארד שקל חדש כל שנה (בממוצע). הנתונים ללא העמסות חשבונאיות נוספות.

בשנת 2021 הושקע סכום של כ- 5.8 מיליארד שקל חדש (בניכוי מדידות מחדש ופחת) בתכנית הפיתוח של החברה.

ההערכות המפורטות לעיל באשר לתחזית ההשקעות שתידרשנה לביצוע תוכנית הפיתוח של החברה הינן בבחינת מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, המבוססות על התחזיות וההנחות המתוארות לעיל, אשר קיימות בידי החברה נכון למועד הדוח, וייתכן כי בסיום בניית תחזית השקעות מעודכנת או בשל הוראות שיינתנו לחברה על-ידי השר כספק שירות חיוני בדבר תוכניות הפיתוח שעליה ליישם, תידרש החברה להשקעות בהיקפים שונים מהאמור לעיל. מידע זה כולל תחזיות, הערכות סובייקטיביות, אומדנים ותוכניות אחרות של החברה למועד הדוח בקשר עם הנחות העבודה ששימשו אותה בבניית התחזית ומועדי התממשות אותן הנחות. מידע כאמור מבוסס על נתונים עתידיים, אשר התממשותם אינה ודאית ואינם בשליטתה הבלעדית של החברה. הגורמים העיקריים, העשויים להשפיע על כך שהמידע הצופה פני עתיד לא יתממש או שיחולו שינויים בלוח הזמנים המשוער לביצוען של תוכנית הפיתוח וההשקעות בגינה, בהתאם למתואר לעיל, הינם, בין היתר: שינוי בשיעור הגידול הצפוי בביקוש לחשמל; אופן יישום השינוי המבני של משק החשמל ושל החברה (ראה ביאור 1ה בדוחות הכספיים וסעיף 1.3); זמינות גז טבעי לשימוש במערכת הייצור; קשיים בקבלת רישוי ו/או שינויי רגולציה בתחום איכות הסביבה והרישוי; שינויים ביחס לתכנית הפיתוח, העדר כיסוי תעריפי מתאים (ראה ביאור 3 בדוחות הכספיים) ויכולת החברה לגייס את המימון הנדרש לביצוע תוכנית הפיתוח.

29. אירוע או עניין החורגים מעסקי התאגיד הרגילים:

לפרטים בדבר תביעה שהגישה החברה כנגד נושאי המשרה ועובדי החברה אשר הורשעו בלקיחת שוחד מחברת Siemens AG וסימנס ישראל בע"מ, ראה ביאור 1ב35 בדוחות הכספיים.

30. דיון בגורמי סיכון

סיכונים מהווים חלק בלתי נפרד מהסביבה העסקית ומתהליכי העבודה והניהול בחברה ומושפעים מגורמים חיצוניים ופנימיים כאחד. סיכוני החברה נחלקים לסיכונים אסטרטגיים, סיכונים תפעוליים, סיכונים פיננסיים וסיכוני ציות ורגולציה. החברה פועלת בהתאם לחוזר רשות החברות הממשלתיות מפברואר 2017 בנושא: "היערכות החברה ליישום מודל בקרה מקובל במסגרת ביקורת אפקטיביות הבקרה הפנימית" וכן בהתאם לחוזר רשות החברות הממשלתיות 1-13-2020 בנושא ניהול סיכונים תאגידי בחברות ממשלתיות וחברות בת ממשלתיות שפורסם ביום 8 בינואר 2020 (מרבית הוראות החוזר מיושמות. החברה נערכת ליישום יתר הוראות החוזר החדשות).

ביום 5 בדצמבר 2019 אושר במליאת הדירקטוריון סקר סיכונים כולל, וזאת בהתאם להנחיות חוזר רשות החברות.

להלן פעולות עיקריות בהן נוקטת החברה:

- דיווחים שוטפים להנהלה ולוועדת תקציב, ניהול פיננסי וניהול סיכונים של הדירקטוריון ובנוסף דיווחים שנתיים למליאת הדירקטוריון.
- פיקוח על כלל הנושאים הנוגעים לניהול הסיכונים בחברה באמצעות ועדה לניהול סיכונים בראשותו של מנהל הסיכונים.
- ביצוע סקרי סיכונים תקופתיים.
- זיהוי סיכונים חדשים בהתאם ליעדים ובחינת ההשלכות שלהם על החברה, לרבות קביעת מדיניות לגבי הטיפול בהם.
- קביעת החשיפה המצרפית לסיכון (תיאבון הסיכון) של החברה אשר מאפשרת התנהלות עסקית ראויה לצורך עמידה בציפיות מחזיקי העניין.
- הכנת תכניות עבודה להפחתת רמת הסיכונים ו/או הטמעת בקורות / פעולות מניעה והטמעתן בפעילות החברה.
- שימוש במערכת מידע ממוחשבת לניהול סיכונים.
- הבטחת המשכיות עסקית עבור תהליכים קריטיים במקרה של שיבושים כמו מצבים של שעת חירום ו/או אירוע חירום.

יעדי המדיניות לניהול סיכונים הינם, בין היתר:

- (א) הפחתת הסיכונים לצורך השגת יעדי החברה בתחומים תפעוליים, פיננסיים, אסטרטגיים ועוד ומזעור הפסדים הנובעים מאירועי כשל להם חשופה החברה והכל תוך עמידה במגבלות החשיפה המצרפית לסיכון של החברה.
- (ב) זיהוי מוקדם, ככל הניתן, של הסיכונים העלולים להשפיע על יעדי החברה על ידי מיפוי הקשר בין יעדי החברה/החטיבות לבין הסיכונים העלולים לפגוע בהם תוך יישום תוכניות עבודה להפחתתם.
- (ג) יישום תרבות ניהולית אפקטיבית לניהול סיכונים לצורך הגברת המודעות לניהול סיכונים בתהליכי קבלת החלטות, לרבות שיפור תהליכי מעקב ובקרה על הפחתת הסיכונים.

בטבלה להלן מוצגים גורמי הסיכון של החברה, אשר דורגו, בהתאם להערכת החברה, על-פי מידת ההשפעה העשויה להיות להם על פעילות החברה ולפי סבירות התרחשותם:

סיווג גורם הסיכון	דירוג			
	נמוך	בינוני	גבוה	
	השפעה קלה על החברה	השפעה מתונה על החברה	השפעה משמעותית על החברה	
סיכוני מאקרו				
סיכוני ציות ורגולציה		X		(1) רגולציה וחקיקה חדשה
סיכונים תפעוליים			X	(2) היערכות וניהול אירועי ביטחון
סיכונים תפעוליים		X		(3) אסונות טבע וניהול אירועי חירום
סיכונים תפעוליים			X	(4) התפוצצות ואש
סיכונים תפעוליים			X	(5) אבטחת מידע וסייבר
סיכונים תפעוליים		X		(6) זמינות מערכות תקשוב
סיכונים ענפיים				
סיכונים פיננסיים		X		(1) קביעת תעריף החשמל
סיכונים תפעוליים		X		(2) דלקים
סיכוני ציות ורגולציה			X	(3) איכות הסביבה
סיכונים תפעוליים		X		(4) רכש והתקשרויות
סיכונים תפעוליים			X	(5) בטיחות בעבודה וגיהות תעסוקתית
סיכונים תפעוליים		X		(6) מערך התעבורה
סיכונים תפעוליים		X		(7) ניהול פרויקטים
סיכונים ייחודיים לחברה				
סיכונים פיננסיים		X		(1) ניהול פיננסי – שוק, גיוס ונזילות
סיכונים פיננסיים	X			(2) חשבונאות ומיסוי
סיכונים אסטרטגיים			X	(3) תחרות
סיכונים אסטרטגיים		X		(4) יישום השינוי המבני
סיכונים ציות ורגולציה		X		(5) משפטי
סיכונים תפעוליים			X	(6) ניהול מערך הלקוחות
סיכונים תפעוליים			X	(7) ניהול מערך הייצור וכשלים טכניים
סיכונים תפעוליים			X	(8) ניהול רשת החשמל
סיכונים ציות ורגולציה		X		(9) מעילות והונאות
סיכונים אסטרטגיים		X		(10) ניהול תקשורת
סיכונים תפעוליים		X		(11) הון אנושי ויישום השינוי הארגוני

30.1.1 רגולציה וחקיקה חדשה

חברה ממשלתית וציבורית וכבעלת רישיון "ספק שירות חיוני" החברה נתונה לפיקוח נרחב הן ע"י המחוקק והן ע"י הממשלה וגורמי פיקוח נוספים, כמו כן החברה מושפעת באופן שוטף מחקיקה חדשה ועדכוני חקיקה להם היא מחויבת.

אי הוודאות הרגולטורית, הנובעת בין היתר מכפיפות החברה לרגולטורים הרבים המפקחים עליה, כמו גם לחוקים ולתקנות חדשים וקיימים הקשורים בסביבה העסקית והתפעולית של החברה, עלולה להוביל להשלכות כספיות ניכרות על החברה, לפגיעה ביכולת העסקית תחרותית שלה ולמגבלות תפעוליות. סיכונים עיקריים הנכללים במסגרת נושא זה הינם פגיעה בפעילות החברה כתוצאה מחקיקה חדשה, שינויים בחקיקה קיימת, או כתוצאה מהחלטות ממשלה וכן פגיעה בפעילות החברה כתוצאה מהחלטות רגולטורים אחרים (לרבות רשות החברות הממשלתית, רשות התחרות וכיו"ב) החלות על החברה ועשויות להשפיע על פעילותה, בעיקר אם עלויות העמידה או אי העמידה בהוראות הדין שיתוקנו בעתיד (לרבות החלטות ממשלה ורגולטורים) לא יוכרו במלואן בתעריף או שאם יוכרו בו, לא יוכרו בו במועד.

בנוסף וכמפורט לעיל, החברה פועלת בהתאם לרישיונות אשר ניתנו לה מכוח הוראות חוק משק החשמל והוארכו מעת לעת. לפרטים נוספים ראה ביאור 1ה בדוחות הכספיים.

אי הארכת רישיונות החברה או שינויים בתנאי רישיונות או בהוראות אחרות הקבועות בחוק משק החשמל עלולים להשפיע באופן מהותי לרעה על פעילותה העסקית של החברה ותוצאותיה הכספיות.

לפרטים בדבר הוראות חוק משק החשמל ורישיונות החברה ראה סעיף 23.1.

30.1.2 היערכות וניהול אירועי ביטחון

המצב הביטחוני, הגיאופוליטי והכלכלי במדינת ישראל ובסביבתה, משפיע באופן ישיר על החברה אשר כל או כמעט כל נכסיה ופעילותה מצויים במדינת ישראל. התעוררותן של פעולות איבה גדולות במזרח התיכון נגד ישראל, אי יציבות במצב הפוליטי בישראל או במדינות הסמוכות לה, או הרעה ביחסי המסחר הבינלאומי של ישראל עלולות לפגוע באופן מהותי בפעילות החברה.

אירועים ביטחוניים עלולים לפגוע בפעילות החברה בכל אחד ממגזריה, לרבות במתקני הייצור, ההולכה, המיתוג והשנאה וחלוקת החשמל, ומערכי הובלת הדלק ואחסונו. פגיעה במתקני החברה תפגע בכושר הייצור שלה ועלולה לפגוע ביכולתה לספק חשמל רציף, אמין ואיכותי לכלל לקוחותיה. להערכת גורמי חירום במדינה ולהערכת החברה, חלק מהמתקנים עלולים להוות יעד להתקפות טרור או אירועים ביטחוניים אחרים.

החברה בתיאום מול רשות הכוח (חברת נגה) ומנהל ענייני החשמל במשרד האנרגיה, מקיימת דיונים שמטרתם קבלת החלטות בכל הקשור לשעת חירום. בנוסף, החברה מבצעת שורה של פעולות לטיפול באיומים השונים וביניהן, פנייה לראשי גורמי החירום במדינה למתן הגנות על מתקני החברה הרגישים, קידום הטיפול בנושאי חילוץ והצלה בחברה, ביצוע תרגילים פנימיים ומשותפים עם גורמי חוץ לשיפור המוכנות, תיאום היערכות לחירום עם משטרת ישראל, פיקוד העורף ועוד.

בשל השירותים החיוניים שמספקת החברה למדינת ישראל ולתושביה, החברה עלולה להיות בסיכון ולהוות מוקד לפעולות איבה שיכוונו למתקניה, לרבות פעולות סייבר. החברה מקפידה לבצע שמירה נרחבת על מתקניה ומקבלת הנחיות מגורמים מורשים בנושאים ביטחוניים שונים, לרבות רשות חירום לאומית (רח"ל), משרד הביטחון, המשטרה, פיקוד העורף ואחרים. אשר לייצור החשמל, החברה ביצעה הערכה לאיום זה ונוקטת צעדי מנע הנוגעים לעובדים במתקניה. אין ביכולת החברה לצפות בוודאות אם התקפות מסוג זה על מתקניה יתרחשו בעתיד ואם לאו, או אם מתקניה ייפגעו בעת מלחמה ומה תהיה ההשפעה של פגיעה כאמור ככל שתהיה.

פוליסות הביטוח הנרכשות על-ידי החברה מחריגות בדרך כלל נזקים שמקורם בטרור ומלחמה, אשר מכוסים באמצעות קרן מיוחדת שמעמידה מדינת ישראל לפיצוי בגין נזקי טרור ומלחמה מכוח חוק מס רכוש וקרן פיצויים. אם ייקבע בעתיד כי החברה לא זכאית לתשלום ממס רכוש בכל הנוגע לתשלום נזקי מלחמה, או שסכומי הפיצוי שייקבעו לחברה יהיו נמוכים מאלה להם זכאית החברה כיום על-פי הוראות הדין, עלולה להיות לכך השפעה לרעה על תוצאות החברה.

30.1.3 אסונות טבע וניהול אירועי חירום

החברה ומתקניה חשופים לפגעי טבע, כגון מזג אוויר חריג או קיצוני במיוחד, שיטפונות והצפות, צונאמי, רעידת אדמה חמורה באזור (אשר עשויים אף להביא להתממשות של אסונות נוספים כגון התפוצצות, אש וסיכוני בטיחות וביטחון נוספים) העלולים לפגוע במתקני החברה ובעסקיה.

בחברה קיימת ועדת היגוי בראשות סמנכ"ל חטיבת תפעול ולוגיסטיקה בנושא רעידות אדמה וצונאמי (בסעיף זה – "ועדת ההיגוי"), אשר בכפוף לה פועלות ארבע ועדות משנה אשר עוסקות בתכנון וביצוע היערכות החברה לאירועים אלו במטרה לצמצם ולמזער את הנזק לחיי אדם ומתקנים כתוצאה מאירוע רעידת אדמה ולאפשר צמצום במשך זמן השיקום לאחר האירוע.

ועדת ההיגוי קבעה תוכנית עבודה רב שנתית להתמודדות עם רעידות אדמה וצונאמי, הכוללת ביצוע סקרים סיסמיים בחלק מאתרי החברה וניתוח תרחישים שונים שבעזרתם מזהות נקודות תורפה העלולות להיפגע. על סמך ניתוח תרחישים אלה, מועברות המלצות לביצוע חיזוקים ועיגונים של רכיבים שונים של מערכת החשמל, כאשר יישומן נכלל בתכניות העבודה של ועדות המשנה השונות. בנוסף הדירקטוריון מינה ועדת משנה לליווי ובקרה אחר היערכות החברה למצבי חירום, אשר עוסקת בפעילות זו. החברה מדווחת על פעילותה בנושא לוועדה הלאומית להיערכות לרעידות אדמה.

החברה נערכת להמשך רציפות תפקודית במהלך אירועי מזג אוויר חריג. חטיבות החברה מבצעות פעולות היערכות ובכללן: היערכות לשיא ביקוש גבוה מהצפי לפי התחזית, תחזוקת יחידות תחמ"ש, קווי הולכה וחלוקה בהתאם לתוכנית העבודה, גיזום צמחייה וחישוב, ריענון נהלים חטיבתיים בנושא הפעלת מטות במצב חירום ובדיקות מוכנות להפעלתם. בנוסף, הוקמה בחברה וועדת היגוי עליונה בראשות המנכ"ל להיערכות החברה לאירועי מזג אוויר קיצון הנובעים ממשבר האקלים והתחממות הגלובלית. הוועדה הגדירה את הסיכונים הנובעים משינויי האקלים וביניהם משקעים קיצוניים, שלג משמעותי, רוחות קיצוניות, שיטפונות והצפות, סופות חול או אבק קיצוניות, מפולות בוץ, סופות ברקים קיצוניות וגלי חום או קור. החברה משתפת פעולה עם גופים מקצועיים בנושא חיזוי תופעות מזג אוויר על מנת לצפות את שכחות וחומרת האירועים הללו בעתיד.

החברה מבצעת כל שנה שני תרגילי מוכנות ארציים, לקיץ ולחורף (תרגיל היערכות לקיץ בוצע בחודש מאי 2021 ותרגיל היערכות לחורף בוצע בחודש אוקטובר 2021). לקראת תרגילים אלה נבדקות כלל מערכות המידע והשליטה התומכות של החברה ובנחת מוכנות מטות ההפעלה החטיבתיים והאגפיים. התרגילים נותנים מענה לשיפור ההיערכות לרבות לצורך רציפות תפקודית של תהליכים קריטיים כנדרש בהיחול סיכונים. הפקת לקחים מוסדרת בוצעה לאחר כל אחד מהתרגילים ומתבצע מעקב אחר יישום המסקנות. בנוסף משתלבת החברה גם בתרגילים לאומיים, תרגילים מטכ"ליים ותרגילים של משרד האנרגיה ומשרד ממשלה וגופי תשתית שונים.

החברה פועלת, יחד עם רשות הכוח בחירום ומשרד האנרגיה לעדכן את תרחישי ההיערכות בנושא מלחמה ורעידת אדמה. לאחר עדכון, תבנה החברה תוכנית מענה, תזהה פערים ותפעל מול הגופים הרלוונטיים לסגירתם.

בנוסף, מערכות השליטה והבקרה בחברה עוברות שידורים ועדכונים לשיפור יכולת הרכבת תמונת מצב. במסגרת זו, פותחה מערכת לניהול אירועים, ביצוע הערכות מצב והרכבת תמונות מצב, הוקם מטה הפעלה ראשי וחלופי עבור המנכ"ל והוקמו מטות חירום חדשים עבור הסמנכ"לים. החברה מעדכנת נהלים רלוונטיים לחירום ופועלת עם גורמים נוספים במשק החשמל כגון רשות הכוח ומשרד האנרגיה בהגדרת נהלים משותפים לגבי המפעלים החיוניים ברמה הלאומית והמפעלים החיוניים בחברה בהתאם למבנה הארגוני החדש ומתבצעות ביקורות במפעלים החיוניים של רשות הכוח (רשות ייעודית של משרד האנרגיה, האחראית על רציפות תפקודית של משק החשמל באירועי חירום). בנוסף, החברה שומרת על כשירות מערך החילוץ וההצלה העצמאי, כולל רכש ציוד מתאים וביצוע הכשרות רלוונטיות ושומרת על קשר ושיתוף פעולה עם מגיבים ראשוניים (כבאות והצלה, מד"א, משטרת ישראל) לטובת שיפור יכולות המענה הראשוני לאירועי אסונות טבע.

החברה פועלת, יחד עם משרד האנרגיה, רשות החשמל, משרד הביטחון ופיקוד העורף לשיפור המיגון בנקודות קריטיות במשק החשמל ובנוסף, פועלת בשיתוף פעולה עם משרד האנרגיה, מערך ההגנה האווירית ומשרד הביטחון לבניית יכולת הגנה אקטיבית באתרי החברה הקריטיים. במסגרת פרויקט זה נפרסות מערכות יירוט באתרים נבחרים בחברה.

החברה מחזיקה מלאים תפעוליים ואסטרטגיים של דלקים, חומר וציוד כמענה לשעת חירום וכשלים תפעוליים ופועלת למימוש החלטת הקבינט המדיני ביטחוני 116'ב' להגדלת מלאי חירום אסטרטגי לשימוש משק החשמל.

החל מהרבעון הראשון לשנת 2020 פוקד את העולם אירוע בעל השלכות מאקרו כלכליות, שמקורו בהתפשטות נגיף הקורונה. מדינות רבות ברחבי העולם, ובכללן ישראל, נוקטות בצעדים משמעותיים בניסיון למנוע את התפשטות הנגיף. החברה פועלת רבות בנושא זה ונוקטת בגישה שמרנית ביחס למגיפה ופועלת על פי הנחיות מחמירות, תוך התייעצות עם רופאי החברה ויועץ מיוחד שמינתה לענייני המגיפה.

נכון למועד פרסום דוח זה, למעלה מ-90% מעובדי החברה התחסנו וחלה ירידה דרמטית במספר החולים והמבודדים בקרב עובדי החברה וכן במדינה כולה, ובהתאם, הוסרו מרבית הנחיות המחמירות באשר למניעת התפשטות המחלה. החברה ממשיכה במעקב אחרי התפשטות המגיפה ותעדכן בהתאם את הנחיותיה לעובדים.

המשך התפשטות נגיף הקורונה, לרבות התפשטותם של ויראנטים חדשים אשר החיסון אינו יעיל או יעיל באופן חלקי כנגדם, עלול לגרום להשפעה מהותית לרעה על עסקי החברה, לרבות בשל עיכוב ביישום השינוי המבני (לרבות עיכוב הקמת שני המחז"מים באורות רבין), עיכוב ביישום תכניות הפיתוח של החברה ובהסבת היחידות הפחמיות באתר רוטנברג לגז טבעי, עיכוב בביצועם של פרויקטים במגזר ההולכה והאספקה, השבתת תחנות ייצור ועיכובים בתיקון תקלות, עיכובים במתן מענה ללקוחות החברה ובחיבור לקוחות ויצרנים לרשת החשמל, פגיעה בהתחייבויות החברה כלפי קרנות הפנסיה של עובדי החברה וגמלאיה וכן פגיעה בפעילות מערכת החשמל, לרבות בשל מחסור בכוח אדם ופגיעה בשרשראות האספקה של סחורות ברחבי העולם.

החברה פעלה ופועלת רבות לשמירת בריאותם של כלל העובדים ובדגש מיוחד על עובדיה הקריטיים, וזאת בהתאם לרמת התחלואה במדינת ישראל ובקרב עובדי החברה. לשם כך משתמשת החברה בכלים מיחשוביים ייעודיים מתקדמים המשקפים תמונת מצב רציפה על היקף העובדים החולים והמבודדים בחברה וכן מפרסמת הנחיות קפדניות לכלל עובדיה.

לפרטים בדבר השפעת נגיף הקורונה על החברה ותוצאותיה והערכות החברה ביחס להתפשטות נגיף הקורונה, ראה ביאור 1ט1 בדוחות הכספיים.

המידע הנכלל בדוח זה, ובמסגרת הדוחות הכספיים של החברה בדבר הערכות החברה לעיל ביחס להשלכות האפשריות של אירוע התפשטות נגיף הקורונה על החברה הינו בגדר מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך. מידע זה מבוסס על נתונים הנמצאים בידי החברה במועד פרסום הדוח, ובכלל זה, בין היתר, על פרסומים בארץ ובעולם בנושא התפשטות נגיף הקורונה וההשלכות הנלוות לכך. נתונים אלה אינם נמצאים בשליטתה של החברה, ולפיכך המידע האמור עשוי שלא להתממש או להתממש באופן אחר מהאופן אותו צופה החברה, וזאת בין היתר כתוצאה מקצב התפשטות הנגיף בפועל, מהתפשטותם של ויראנטים חדשים אשר החיסון אינו יעיל או יעיל פחות כנגדם. כתוצאה מהנחיות הממשלה והרגולטורים בנושא ובדבר רצף הפעילות במשק.

יצוין כי ביטוח "כל הסיכונים" לרכוש החברה מכסה את הסיכון הכרוך באסונות טבע, למעט ביחס לרשת החשמל ובכפוף להשתתפות העצמית הנקובה בפוליסת הביטוח של החברה.

מתקני החברה לרבות תחנות הכוח, תחמ"שים (כולל תחנות משנה תת קרקעיות במקומות בהם ריכוז אזרחים רבים), בתי מלאכה, מחסנים וכד' חשופים לסיכונים התפוצצות ואש מסוגים שונים, בשל הימצאות דלקים, חומרים מסוכנים, מטעני-אש (ריכוז חומרים דליקים), טמפרטורות ולחצים גבוהים, מתקני חשמל ובקרה רבים ומכונות סובבות שגורמות לחיכוך וכן בשל עבודות תחזוקה באש גלויה.

התרחשותה של שריפה בתחנת כוח עלולה להביא לנזקים ישירים כתוצאה מהפסקת פעילותן של יחידות ייצור וכן לגרום לנזקים עקיפים כתוצאה מהפעלת התחנות האחרות בדלקים יקרים יותר. אירועי שריפה כרוכים בניקוי, תיקון, החלפת מיתקנים, פינוי פסולת וכדומה. בנוסף, שריפות עלולות להוות איום בטיחותי לעובדים במתקני החברה.

בהתייחס לתחנות כוח המופעלות בגז טבעי, בהן סיכונים התפוצצות ואש מושפעים, בין היתר, מסיכונים הגז הטבעי, החברה הקפידה לבנות מתקני גז טבעי לפי דרישות התקנים ומבצעת עבודות תחזוקה או עבודות אחרות בקרבת מתקני גז לפי דרישות תחיקתיות של מדינת ישראל ונמצאת בפיקוח רשות הגז. החברה קיבלה היתר הזרמה לגז טבעי בהתאם לתקינה לכלל אתרי הייצור.

החברה מפעילה מערך להתמודדות עם סיכונים אש, הכולל מערכות גילוי וכיבוי אש מתוחכמות אשר תוכננו והותקנו בהתאם לדרישות תקנים ישראלים ובינלאומיים מחמירים. החברה ביצעה סקרים בשנים 2018-2020 בתחום בטיחות אש ופועלת ליישום הפערים שהתגלו במסגרתם. בנוסף, מערך כבאות וצוותי חרום אתריים, עורכים תרגילים משותפים עם שירותי הכבאות על מנת לבחון את שיתוף הפעולה ולתרגל את היכולות המבצעיות הנדרשות לכיבוי שריפות גדולות, וכן מעבירים הדרכות בהיקף גבוה לעובדי החברה, על מנת להעלות את מודעותם לסיכונים אש ולתת להם כלים להתמודדות עם שריפות. חשוב לציין כי החברה פועלת למניעת שריפות עצים בודדים, יערות, חורשות בקרבת קווים ומתקני חשמל אסטרטגיים באמצעות גיזום וביקורת חזותית של התקרבות עצים לקווי חשמל תוך הקפדה על שמירת מרחקי הגיזום הנדרשים. מעבר לכל האמור לעיל, בסקרי סיכונים המבוצעים על-ידי מהנדסי חברות הביטוח ומהנדסי ברוקרים לביטוח במסגרת ביטוח "כל הסיכונים" לרכוש החברה, מוערכים, בין היתר, סיכונים אש במתקני החברה ומתקבלות המלצות לצמצום או ביטולם.

ביטוח "כל הסיכונים" לרכוש החברה מכסה נזקי שריפה ישירים ועקיפים בכפוף להשתתפות עצמית הנקובה בפוליסת הביטוח.

אבטחת מידע וסייבר

30.1.5

החברה הינה חברת תשתית לאומית אסטרטגית המספקת חשמל למדינת ישראל. תהליכים עסקיים בשרשרת החשמל תלויים בתשתיות תקשוב מורכבות, ולפיכך מתקפת סייבר עלולה לפגוע בתהליך שרשרת החשמל במדינה. פריצה לתשתיות התקשוב עלולה לגרום לפגיעה בתהליכים עסקיים פיננסיים, בתהליכים תפעוליים, דליפת מידע רגיש או פגיעה בתדמית החברה.

יצוין, כי בשנים האחרונות קיימת עליה הדרגתית ברמת האיום האמור, בכמות האירועים בפועל ובחומרתם, בארץ ובעולם.

תחום הסייבר מנוהל במתודולוגיה של ניהול סיכונים, תוך מיפוי התהליכים העסקיים והתהליכים התפעוליים המרכזיים, מיפוי הנכסים המרכזיים בחברה ובדיקת פוטנציאל הנזק של איומי סייבר בתהליכים אלו. יצוין כי החברה מונחית בתחום הסייבר על ידי רגולטור – מערך הסייבר הלאומי (מס"ל). החברה מעדכנת את הרגולטור ומתואמת עמו בכל תכניות העבודה.

החברה פועלת למניעת כשלים במערכות התפעוליות, התקשוב והמידע, בין היתר, באמצעות מנגנוני בקרה, מניעה, הגנה, גיבוי ואבטחה. החברה פועלת לשיפור והעלאת רמת ההגנה בפני איומי סייבר במספר מישורים, וביניהם הפעלת מרכז סייבר ארצי לניטור וטיפול באירועי סייבר ברשתות החברה, ניטור מקומי במתקנים קריטיים כגון תחנות כוח, העלאת רמת הגנת הסייבר של הרשתות הקריטיות, קישור מאובטח בין הרשת הניהולית לרשתות הקריטיות, קישור מאובטח לאינטרנט וקישור מאובטח בין מתקנים קריטיים ליצרן נותן שירותי התחזוקה לתחנות הכוח. הפעילות נעשית תוך גיבוש ארכיטקטורות מאובטחות, בחינה והטמעה של כלים מתקדמים ופעולות הסברה שוטפות לצורך העלאת המודעות לנושא בקרב עובדי החברה. כמו כן, החברה מבצעת תרגילים ביחידות/אגפים/חטיבות ותרגילי סייבר ארצי לבדיקת חוסנה של החברה והעלאת מודעות העובדים לנושא. החברה מקיימת מערך הדרכה עשיר למגוון גורמים להעשרת הידע ולהרחבת כוח ההגנה של החברה. כמו כן החברה הקימה צוותי תגובה לצורך טיפול באירועי סייבר או חשד לאירועי סייבר.

מנכ"ל החברה עומד בראש ועדת היגוי עליונה להגנת הסייבר בחברה ומעודכן אחת לשנה ע"י פורום סמנכ"לים בסטאטוס חוסנה של החברה. סמנכ"ל תקשוב מוביל מקצועית את כל פעילות אבטחת המידע והסייבר בחברה, בכפיפות אליו פועלת מינהלת הסייבר של החברה בה חברים בעלי התפקידים המרכזיים בתחום זה מכל יחידות החברה.

ציוד התקשוב והמערכות הממוחשבות של החברה מכוסים, בדומה לשאר הרכוש התפעולי של החברה, במסגרת ביטוח הסייבר וביטוח "כל הסיכונים" הכולל אובדן רווחים בעקבות נזקים בכפוף להשתתפות העצמית הנקובה בפוליסה. החברה מונחית רגולטורית בתחום הסייבר.

זמינות מערכות תקשוב

30.1.6

מערכות התקשוב בחברה תומכות, בין השאר, בתהליכים העסקיים המרכזיים לרבות מערכות מידע התומכות בפעילות הניהולית של ייצור ואספקת חשמל, תהליכים פיננסיים, לוגיסטיים, אחזקה, שירות ללקוחות, ביצוע פרויקטים, משאבי אנוש ועוד. חוסר זמינות של מערכות המידע והתקשורת / או ריבוי תקלות, עלולים להוביל לשיבושים בפעילות העסקית של החברה ולהוביל לנזק כספי, תפעולי ותדמיתי.

סיכונים עיקריים הנכללים במסגרת זו קשורים למצבי חוסר זמינות של רשת המחשוב או של המערכות הקריטיות מעל 24 שעות והיעדר חדשנות.

במסגרת ההתמודדות עם סיכונים אלה מתבצעים, בין השאר, תכנון והקמת רכיבים בעלי זמינות גבוהה, גיבויים, קיום מערכות UPS וגנרטור חירום, מניעת חיבור ציוד לא מורשה ותוכנות אנטי וירוס. בנוסף, קיימים בחברה שני מרכזי מחשבים (Data Centers) בחיפה ובת"א תוך גיבוי הדדי ביניהם, כולל קביעת דרכי זמני התאוששות ממצבי חירום בתחום וביצוע תרגול שנתי לגיבוי ההדדי. כמו כן נעשות תכניות אב למחשוב, ריענון וחדשנות טכנולוגית.

30.2.1 קביעת תעריף החשמל

הכנסות החברה מבוססות על תעריף החשמל אשר גובה החברה מהצרכנים. בהתאם לחוק משק החשמל, תעריפי החשמל ודרכי עדכון, נקבעים באופן בלעדי על-ידי רשות החשמל. מצבה הפיננסי של החברה, הכנסותיה, רווחיה ותזרים המזומנים שלה מושפעים אפוא באופן מהותי מרמת תעריפי החשמל. ככלל התעריף נקבע בהתאם למנגנון של הכרה בעלויות הדרושות למילוי חובות החברה כספק שירות חיוני, כגון: דלקים, עלויות תפעול ותחזוקה ועלויות הון (פחת, מימון ותשואה על ההון). לפירוט נוסף בדבר אופן קביעת תעריף החשמל ועדכון, ראה סעיף 7.11.

על פי חוק משק החשמל, לצורך קביעת התעריפים על רשות החשמל לבצע בקרת עלויות, והיא רשאית שלא להביא בחשבון, לעניין קביעת תעריפים, הוצאות, כולן או חלקן, אשר לדעתה אינן דרושות למילוי חובותיו של בעל רישיון ספק שירות חיוני.

במקרים שבהם התעריף אינו מכסה את עלויותיה של החברה או שבסיס התעריף אינו מעודכן בזמן, יכולה להיות לכך השפעה שלילית על מצבה הפיננסי של החברה או על ביצועיה התפעוליים.

רשות החשמל צפויה לקבוע בסיס תעריף חדש למגזר הייצור במהלך שנת 2022. במידה והרשות תקבע תעריף שלא ייתן כיסוי מספק לעלויות החברה במגזר הייצור, או שיקבעו דרישות זמינות שהחברה תתקשה לעמוד בהן, הדבר עלול לגרום לפגיעה ברווחיות החברה ובמצבה הכספי ולחשיפה לירידת ערך אפשרית של נכסי החברה. החברה פועלת על מנת לוודא כי בסיס התעריף שייקבע בצורה נאותה את הוצאותיה, וכי לא תיווצר חשיפה להפסדים.

לעיתים איחור בעדכון רכיבים מסוימים של התעריף מביא לפגיעה תזרימית בלבד בחברה, מאחר וההחזר המתקבל כולל ריבית והצמדה.

בשנים האחרונות ניכר שיפור במערכת היחסים בין החברה לרשות החשמל, לרבות צמצום בפערים המתודולוגיים ובהשפעת העיכובים בקבלת ההחלטות ברשות. לפרטים אודות פניותיה של החברה לרשות החשמל ביחס לנושאים שונים הקשורים לתעריף החשמל, ראה ביאור 3 בדוחות הכספיים.

30.2.2 דלקים

בשל התלות הגוברת של החברה בייצור חשמל באמצעות גז טבעי קיימים סיכונים הנובעים ממחסור באספקת הגז הטבעי לחברה. עם תחילת הזרמת הגז משדה "לויתן" בסוף חודש דצמבר 2019, הורחב מעגל ספקי הגז הטבעי והופחתה הסבירות למחסור בגז טבעי בשל התלות במספר ספקים מצומצם, אך הסיכונים למחסור באספקת הגז הטבעי עקב מגבלות ספקי הגז ו/או מגבלות הקשורות למערכת הולכת הגז הטבעי, עדיין קיימים.

למועד הדוח, המקורות לאספקת גז טבעי לחברה הינם מאגר "תמר", מאגר "לויתן" והגז הטבעי הנוזלי (LNG) המסופק באמצעות האונייה המגזזת (בסעיף זה "ספקי הגז"), אשר פעילותה צפויה להסתיים ביום 25 באוקטובר, 2022 בהתאם להחלטת השר שהתקבלה בחודש דצמבר 2020. במציאות הנוכחית, מחסור באספקת גז טבעי יכול להיווצר כתוצאה מאי אספקת הכמויות המוגדרות בכל אחד מההסכמים על ידי אחד מספקי הגז, מכשל בצנרת המוליכה את הגז הטבעי ממאגרי הגז אל נקודות הכניסה החופיות למערכת ההולכה באשדוד ו/או בדור, ומאי יכולתה של מערכת ההולכה הארצית להזרים לחברה את כמויות הגז החוזיות העומדות לרשותה.

לפרטים נוספים אודות התקשרויות החברה עם ספקי הגז, ראה סעיף 35 לעיל.

שיבושים באספקת הגז עלולים לגרום לחברה להפעיל את מערכת הייצור באמצעות דלקים חלופיים יקרים יותר ומזהמים יותר וזאת על מנת לספק לצרכנים את הביקוש לחשמל. בנוסף, שיבושים בהולכת הגז ממאגרי הגז אל החוף ו/או במערכת הולכת הגז הארצית, אשר תיקונם עלול להימשך זמן רב, מוערכים אמנם בהסתברות נמוכה על-ידי החברה, אולם במקרים אלה, עלויות הדלקים של החברה עלולות להיות גבוהות מעלויות חזויות לפיהן נקבעו תעריפי החשמל בתחילת השנה ("עלויות הדלקים העודפות"). על אף שהחברה מאמינה כי עלויות הדלקים העודפות יכוסו בסופו של דבר בתעריף, פער הזמן בין המועד בו נגרמות לחברה ההוצאות בגין עלויות הדלקים העודפות, למועד בו יעודכן התעריף והחברה תפצה בגין עלויות אלו, עשוי לגרום לפגיעה זמנית בתזרים המזומנים של החברה.

הפסקה ארוכה של הזרמת גז לחברה, המוגדרת אומנם בסבירות נמוכה מאוד, הגוררת שימוש מוגבר בדלקים חלופיים (כאשר גם שימוש כאמור מוגבל בזמן בחלק מהיחידות לפי הוראות היצרן, מחשש לגרימת נזק לציד), עלולה לגרום למחסור בזמינות דלקים אלו כך שלחברה לא תהיה יכולת ייצור מספקת בדלקים חלופיים על מנת לספק את הביקושים לחשמל, תרחיש אשר עשויות להיות לו השלכות שליליות מבחינה פיננסית ותדמיתית.

בנוסף, הפחם והגז הטבעי הנוזלי המשמשים את החברה בתהליך ייצור החשמל נרכשים באופן ישיר או עקיף ממקורות מחוץ לישראל. בשל התלות הרבה במקורות זרים, חשופה החברה לסיכונים רבים, כגון עיכוב באספקת דלקים אשר עלולים להיגרם כתוצאה מחוסר יציבות פוליטית או ביטחונית באזורנו או באזורי המקור, לרבות במקרה של מלחמה ממושכת או סגירת נמלי הים והאוויר בעקבותיה, חרם סחורות על מדינת ישראל ושבתות בנמלים. לשיבושים באספקת דלקים אלה המשמשים לייצור חשמל השלכות שליליות על החברה, הן מבחינה פיננסית והן מבחינה תדמיתית. בחודש פברואר 2022 פרצה מלחמת רוסיה – אוקראינה, אשר עשויות להיות לה השלכות על מחירי הדלקים שרוכשת החברה (למעט גז טבעי) והשפעות מהותיות על רכש, איכות ומחיר הפחם. לפרטים נוספים בדבר ההשפעות העוללות להיות על החברה בעקבות המלחמה, ראה ביאור 201 בדוחות הכספיים.

לצורך בחינת ההתחייבויות החוזיות של החברה לרכישת דלקים, החברה מבצעת בחינה של צריכת הדלקים החוזיה לטווח הקצר והארוך. ההערכה מתבססת על כלים אנליטיים ועל מגוון רחב של נתונים (תחזיות ביקוש לחשמל, ביצועי מערכת הייצור, תחזית מחירי דלקים ועוד) שלגביהם קיימת רמת אי וודאות גבוהה. לצורך הפחתת הסיכון להערכת יתר/חסר של כמויות הדלקים הצפויות, גובשה תכנית מפורטת לביצוע תהליך החישוב, כולל מקורות לנתונים השונים וגורמי אישור להנחות היסוד ותוצאות החישוב, תכנית זו מהווה תכנית להפחתת הסיכון.

פעילויות החברה כפופות לחוקים ותקנות בנושא הגנת הסביבה, המתייחסים לנושאים שונים, כגון זיהום אוויר, זיהום קרקעות ומים, מניעת רעש, קרינה בלתי מייננת (שדות חשמליים ומגנטיים), עיסוק בחומרים מסוכנים ועוד. במהלך השנים האחרונות חלה החמרה בתקנים הסביבתיים החלים על פעילותה של החברה, בפיקוח על איכות הסביבה ובאכיפת תקני סביבה. לפיכך, כפופה פעילות הייצור לרגולציה נרחבת בתחום איכות הסביבה. במהלך השנים האחרונות חלה החמרה בדרישות הסביבתיות החלות (או שמצויות בהליכי חקיקה) על פעילותה של החברה וכן בפיקוח ובאכיפה של דרישות אלה. להערכת החברה, מגמה זו צפויה להימשך ואף להחמיר בשנים הבאות, בהתאם למודעות ודרישות בינלאומיות וכן, בין היתר, בהתאם למקובל במדינות המערב. אי עמידה בהוראות החוק והתקנה בתחום איכות הסביבה עלולה לחשוף את החברה ומנהליה לאחריות פלילית ומנהלית, לרבות הטלת קנסות ועיצומים והוצאת צווי סגירה למתקנים וחשיפה להוצאות ניקוי ושיקום נזקים סביבתיים.

החברה לומדת את השלכות החוקים והתקנות המוצעים בתחום איכות הסביבה, פועלת למנוע או למזער את הסיכונים הסביבתיים העשויים להתרחש במהלך פעילותיה, נערכת להשלכות הכלכליות, המשפטיות והתפעוליות הנובעות מהחוקים והתקנות ומקצה כספים בתקציבה לשם מילוי החוקים והתקנות בתחום איכות הסביבה החלים עליה ואלו אשר צפויים לחול עליה. יחד עם זאת, אין כל ודאות שהעלויות שידרשו מהחברה בקשר עם החוקים והתקנות הקיימים והצפויים בתחום איכות הסביבה לא יעלו על הסכומים שהוקצו על-ידי החברה למטרות אלה, אולם להערכת החברה, נכון למועד דוח זה, ובהתבסס על הוראות חוק משק החשמל, העלויות המהותיות שיושגו על-ידי כפופה יוצא מדרישות רגולטוריות חדשות יכוסו במסגרת תעריף החשמל, בכפוף לבקרת עלויות ואולם, ההחלטה בדבר הכרה בעלויות מצויה בסמכות רשות החשמל.

האמור לעיל בדבר הערכות החברה לגבי המשך ההחמרה בדרישות הסביבתיות החלות על פעילותה של החברה, כמו גם הערכות החברה בדבר כיסוי העלויות המהותיות שיושגו על החברה כפופה יוצא מדרישות רגולטוריות אלה במסגרת תעריף החשמל הינן מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, אשר מבוסס על מידע המצוי בידי החברה למועד הדוח. התממשותן של הערכות אלה תלויה בגורמים שונים אשר אינם בשליטת החברה ובהתאם הערכות כאמור עלולות שלא להתממש או להתממש באופן חלקי או שונה מכפי שנצפה.

לפירוט בדבר הוראות איכות סביבה החלות על החברה והשלכותיהן עליה, ראה סעיפים 7.12, 8.9, 9.9, 10.5, 11.8 ו-22. יש לציין כי נזקים פתאומיים ובלתי צפויים לצדדים שלישיים כתוצאה מאירועי זיהום מכוסים במסגרת ביטוח החבויות של החברה, בהתאם לתנאי הפוליסה וחריגיה.

כשלים בהליכי הרכש בחברה ו/או מול הספקים בתחומים תפעוליים, פיננסיים, חוקיים ועוד (ללא רכש דלקים) עלולים לפגוע, בין היתר, בפעילות השוטפת של החברה ובאספקת החשמל, בביצוע פרויקטים ובהיערכות לחירום. בשנת 2017 התבצע תהליך של כינוס פעילות הרכש, ולמועד הדוח כמעט כלל פעילות הרכש בחברה מבוצעת על ידי אגף הרכש. במסגרת זו, מונו מנהלי תחומים ממחלקות הרכש מול החטיבות השונות כדי שתהליכי הרכש יתבצעו על ידי גורמים הרואים את התמונה הכוללת של הרכש בחברה ועל מנת למזער סיכונים במהלך כינוס הרכש. הליך הכינוס עבר ומיושם בהצלחה.

אירוע של חדלות פירעון של ספק ציוד או חומר גלם קריטי עלול להוביל לחסרים ולפגוע ביכולת הייצור ובתפעול השוטף. כמו כן, רמת מלאי נמוכה בשל מגבלות תקציביות, מקרים של איחורים באספקות וכן אספקת ציוד פגום, עלולים לפגוע בתפעול השוטף ובעמידה בלוחות זמנים של פרויקטים. אי עמידת ספק שירותים בדרישות איכות הסביבה עלול להביא להפרה של חוקים, תקנות ורגולציה בתחום איכות הסביבה. יצוין כי החברה מבצעת פעולות על מנת למזער סיכונים אלו כדוגמת בדיקת "אורות אדומים"⁴⁸ לספקים טרם זכייה במכרזים וכן בדיקה של קיומם של היתרים מתאימים של הספק כתנאי מקדים להתקשרויות שונות. כמו כן, כאסטרטגיה בהתקשרויות לרכישת פריטים קריטיים, אגף הרכש נוטה לפצל את ההזמנה לפחות לשני ספקים כדי למזער את הסיכון.

בנוסף, קיימת חשיבות רבה לאופן ההובלה והאחסון של הציוד וחומרי הגלם העלולים להיפגע כתוצאה מגורמים שונים ובכללם תקלות תחבורה, גישה מוגבלת לנמלים, פגעי טבע וכו'. החברה מאחסנת את הציוד בהתאם להוראות הספקים ובהתאם לנהלים על מנת להימנע מאחסון ציוד ו/או חומרים מסוכנים בצורה שאינה מבוקרת.

משלוחי חומרי גלם וציוד שרוכשת החברה מספקים בחו"ל עלולים להתעכב או לא להגיע לארץ בשל חוסר יציבות פוליטי, אמברגו, שביתות נמל, מתיחות ביטחונית, חבלות ועוד. כך למשל, בשל התפשטות נגיף הקורונה חלו בשנתיים האחרונות שיבושים חמורים בשרשרות האספקה בעולם אשר הובילו לעליה במחירי סחורות ושירותים. כחלק מהפעילות לצמצום הסיכונים פועל אגף הרכש:

1. להקדמת הזמנות מהספקים תוך שמירה על רמות מלאי ביטחון גבוהות בכלל ובפרט חלקים רזרביים לתחנות כוח ופריטי רשת וחיבור לבתים.
 2. פיצול זכייה במכרזים למספר ספקים והרחבת מקורות האספקה.
- נכון למועד פרסום דוח זה, החברה לא הושפעה באופן מהותי משיבושים אלו אולם אין באפשרותה להעריך מה תהיה השפעתם של שיבושים נוספים על החברה בעתיד. לפרטים נוספים ראו סעיף 30.1.3 וביאור 1ט בדוחות הכספיים.

פעילויותיה התפעוליות של החברה כרוכות בסיכונים בטיחות שונים שיכולים לפגוע בבריאות עובדיה ועיסוקיה ובגינם עלולה החברה להיות חשופה לתביעות בגין נזקי גוף או נזקים אחרים. החברה נוקטת בכל האמצעים לביטול או לצמצום סיכונים אלה לרמה

⁴⁸ אורות אדומים - החברה מקבלת מידע אשראי על עסקים, חברות וישויות מחברת המידע BDI (Business Data Israel), כגון התראות אודות לקוחות אסטרטגיים בנושאים פיננסיים שונים לרבות, פשיטות רגל, חשבונות חסומים וכו'.

קבילה. החברה מגבשת הוראות עבודה, הוראות בטיחות ונהלים המשקפים את דרישות החקיקה והתקינה החלות עליה בנושא בטיחות וגהות ואף מחמירים ביחס אליהם, ופועלת לפי הוראות ונהלים אלה לצורך הגנה על שלומם ובריאותם של עובדיה. כמו כן, לצורך הפחתת הסיכונים כתוצאה מגורמי סיכון כגון: אש, חומרים מסוכנים, גובה, חשמל וחוסר סנכרון אפשרי בענייני בטיחות בעבודה מול נגה, נכתבות תכניות ניהול בטיחות ביחידות החברה השונות לפיהן פועלות היחידות. על אף האמור, אין ביכולתה של החברה למנוע כליל את הסיכון האמור. יצוין כי החברה מחזיקה כיסויים ביטוחיים לעובדים ולצד ג' בכפוף להשתתפויות עצמיות הנקובות בפוליסות הביטוח שלה.

30.2.6 מערך התעבורה

בחברה מספר רב של כלי רכב, החל מרכבים קטנים המיועדים לנסיעות בדרכים סלולות בלבד, ועד לרכבים כבדים ורכבי עבודה המיועדים לעבודות שטח מורכבות ומהנוגה בהם נדרש רישיון ייעודי ורמת מיומנות גבוהה. במסגרת הסיכון נכללים הסיכונים לתאונות דרכים בכלל הרכבים הנ"ל, בדגש על תאונות באשמת הנהג. הפעולות להפחתת הסיכון כוללות, בין השאר, הדרכות נהיגה מונעת לציבור הנהגים והקפדה על תחזוקה ראויה של צי הרכב בכללותו.

30.2.7 ניהול פרויקטים

החברה עוסקת בניהול מגוון פרויקטים. פעילות זו כרוכה בחשיפה לסיכונים כגון: זמינות משאבים, עיכובים בקבלת היתרים, אירועי בטיחות, כשל בהתקשרויות עם ספקים, תקציב פרויקט, השפעות מזג אוויר קיצוני ועוד. התממשות סיכונים הפרויקטים, עלולה לגרום לפגיעה במוניטין של החברה, להוות עילה להגשת תביעות נגד החברה, חריגה מתקנות, חוקים ודרישות סטטוטוריות, לאי עמידה בל"ז, בתקציב ובאיכות הפרויקטים, לשיבושים בשרשרת אספקת החשמל, לפגיעה בנפש או ברכוש עקב אירועים בטיחותיים, ולפגיעה במצבה הפיננסי של החברה.

בתחום הייצור החברה מבצעת שלושה פרויקטים עתירי השקעה. שניים בתחום איכות הסביבה - פרויקט להפחתת פליטות באתרי התחנות הפחמיות (אורות רבין ורטנברג) הנמצא בשלבי סיום, ופרויקט הסבת תחנות פחמיות לעבודה בגז טבעי. שני הפרויקטים יאפשרו לחברה לעמוד בהוראות היתרי הפליטה. הפרויקט השלישי הינו הקמת שתי יחידות של מחזור משולב באתר אורות רבין עבור חברת נתיב האור - אורות רבין בע"מ, כחלק מיישום השינוי המבני. מועד הפעלת היחידה הראשונה הינו ספטמבר 2022 ומועד הפעלת היחידה השנייה הינו מרץ 2023. פרויקטים אלו מגלמים בחובם סיכונים מסוגים שונים לרבות כספיים, רגולטוריים, בטיחותיים וכדומה.

בתחום ההשנאה מצופה מהחברה להשלים הקמה של בין 7-10 תחנות משנה/מיתוג חדשות בשנה בממוצע (כולל התייחסות לתכנית הממשלה להגדלת יעדי ייצור חשמל באנרגיות מתחדשות ל- 30% עד לשנת 2030, כמפורט בסעיף 6.5), לעומת ממוצע הקמה של 3-5 תחנות משנה/מיתוג בשנה בשנים קודמות, לצד ביצוע פרויקטי הרחבה. בנוסף, בתחום ההולכה, עוסקת החטיבה בתכנון והקמה של קווי מתח על ועליון ונדרשת לעמוד בתוכנית עבודה מאתגרת מאוד לחומש הקרוב אשר כוללת את הפרויקטים האסטרטגיים - אשכול נגב, אשכול צפון, קו קצרין- עמק הבכא, קווי אילת ואחרים רבים.

חטיבת פרויקטים הנדסיים הצליחה לקדם באופן משמעותי את הפרויקטים ולעמוד בתוכניות העבודה על אף קשיים שנבעו ממשבר הקורונה ומגבלות התו הסגול.

בתחילת משבר הקורונה הצליחה החברה לזהות את סיכונים הקורונה המשמעותיים ולמצוא דרכים יצירתיות לטיפול בהם, כדוגמת קבלת שירותי מומחים מקוונים, ביצוע ישיבות וידאו, שיכון עובדי קבלן באתרים ואספקת ציודי מגן לכל עובדי השטח, עבודות בקבוצות בהתאם למגבלות ההתקהלות וחלוקת ציוד לעובדי החטיבה אשר איפשר יכולת עבודה מרחוק. בנוסף ביצעה החטיבה התקשרויות מסגרת עם מספר ספקי ציוד לצורך התמודדות עם קשיי אספקה וייצור שזוהו כגבוהים.

חשיבותם של פרויקטי הייצור ופרויקטי ההשנאה והולכה, הן בהיבט ההשקעה והן בהיבט הסיכון, ממקדת אליהם תשומת לב ניהולית של החברה והם מדווחים באופן שוטף למנכ"ל ולדירקטוריון החברה.

כל שינוי בלוחות הזמנים של פרויקטי הייצור והשנאה מחייב קבלת אישור ממשרדי הממשלה השונים. החברה נמצאת בקשר שוטף עם המשרדים הרלוונטיים, ומדווחת על התקדמות הפרויקטים, לרבות עיכובים בלוחות הזמנים של הפרויקטים, לפרטים נוספים, ראה ביאור 1 בדוחות הכספיים.

30.3 סיכונים ייחודיים לחברה

30.3.1 ניהול פיננסי - שוק גיוס ונזילות

הסיכון מתייחס לכשלים ביישום הניהול הפיננסי של החברה והבטחת המשאבים הכספיים הנדרשים לפעילות החברה העלולים להוביל להיעדר נזילות כספית, עילה להעמדה לפירעון מיידי של התחייבויות פיננסיות ולפגיעה בפעילות הסדירה של החברה מימוש יעדיה.

לפרטים בדבר סיכונים השוק, גיוס החוב והנזילות של החברה, ראה ביאור 26 בדוחות הכספיים.

לפירוט בדבר התנאים העיקריים בחוזי המימון של החברה שעשויים לגרום לפירעון מיידי, ראה ביאור 20 בדוחות הכספיים.

30.3.2 חשבונאות ומיסוי

סיכון חשבונאות ומיסוי הינו סיכון המבטא מצב בו מתקיימים כשלים בבקורות פנימיות העלולים להוביל לטעויות, איחורים או ליקויים בדוחות הכספיים של החברה וכן יישום לקוי של דיני המס בהיבטי המיסוי.

התממשות הסיכון עלולה להשפיע, בין היתר, על תדמית החברה ועל קשרי המשקיעים ולגרום קנסות והטלת אחריות אישית על נושאי המשרה.

במסגרת התמודדות עם הסיכון, החברה מבצעת, בין היתר, את הצעדים הבאים:

- הטמעת המתודולוגיה החשבונאית והמיסויית ודרישות המידע, בקרב הגורמים העוסקים בפעילות בעלת השלכות חשבונאיות.
- יישום תקנות החברות הממשלתיות, אשר נקבעו ברוח עקרונות סעיף 404 לחוק ה-SOX "תקנות החברות הממשלתיות (דוחות נוספים בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי)", התשס"ח-2007" לבחינת אפקטיביות הבקורות הפנימיות על הדיווח והגילוי בדוחות הכספיים.

למועד הדוח, החברה מייצרת, מוליכה, מחלקת ומספקת חשמל הנצרך במדינת ישראל. בחודש ינואר 1999 הוכרזה החברה על ידי הממונה על התחרות ("הממונה") כמונופולין בתחומי אספקת חשמל ("יצור חשמל ומכירתו"), הולכת חשמל וחלוקתו ומתן שירותי גיבוי לצרכני החשמל ויצרניו. יחד עם זאת, בשנים האחרונות, עם כניסת יצרני החשמל הפרטיים ("היח"פים") למשק החשמל, חלה ירידה תלולה בנתחי השוק של החברה במכירת חשמל לצרכני חשמל גדולים (צרכני מתח עליון וגבוה) ובשנת 2016 נתח השוק של החברה במכירת חשמל לצרכנים גדולים המחוברים לרשת מתח עליון וגבוה ירד לראשונה אל מתחת ל-50%.

כמתואר בסעיף 6.5, הירידה בנתחי השוק של החברה במכירת חשמל לצרכני חשמל גדולים (צרכני מתח עליון וגבוה), נובעת מהליך רגולטורי ממושך של ממשלת ישראל ורשות החשמל שמטרתן עידוד התחרות במשק החשמל תוך הגדלת כושר ייצור החשמל על-ידי היח"פים אשר חלקם מחזיקים גם ברישיונות אספקה. בהתאם לכך התקבלו בשנים האחרונות שורה ארוכה של החלטות, תקנות והסדרים אחרים, אשר הביאו להגדלת חלקם של היח"פים במשק החשמל בישראל, תוך הענקת רשת בטחון והסדרות מסוימות אשר נועדו להיטיב עם היח"פים ולהקטין משמעותית את הסיכונים החלים עליהם בפעילותם. החלטות אלו, להערכת החברה, צפויות להמשיך לגרום לעלייה בהיקף ייצור האנרגיה של היח"פים, לרבות ייצור באמצעות אנרגיה מתחדשת.

במסגרת יישום השינוי המבני, מכרה החברה את אתרי הייצור אלון תבור ורמת חובב והיא צפויה למכור במסגרת יישום השינוי המבני עוד שלושה אתרי ייצור עד סוף שנת 2025. ביום 9 בדצמבר, 2021 הודיעה החברה על זוכה במכרז למכירת החלק המזרחי באתר חגית, והחברה צפויה להעביר את הבעלות באתר זה ביוני 2022.

בהתאם לכך, צפויה המשך ירידה בהיקף הייצור של החברה ביחס לכלל הייצור במשק וצמצום נוסף של נתח השוק של החברה במגזר זה.

ירידה נוספת בנתח השוק צפויה עקב שינוי במשטרי ההפעלה של היחידות הפחמיות ועקב יישום התוכנית להפסקת שימוש בפחם ולהסבת התחנות האמורות לשימוש בגז טבעי.

לפירוט נוסף בדבר ההשלכות של גידול בהיקף הייצור הפרטי על פעילות החברה בכל אחד ממגזרי הפעילות שלה, לרבות השפעה על הכנסות ורווחיות החברה, ראה סעיפים 7.4, 8.4, 9.4 ו-10.4.

לפרטים נוספים בדבר השינוי המבני, ובכלל זה גם ביחס להשפעותיו על מגזרי ניהול המערכת, ייצור, הולכה וחלוקה וכן מגזר האספקה, ראה ביאור 1ה בדוחות הכספיים.

לפרטים בדבר החלטת הממשלה להגדיל את יעדי ייצור החשמל באנרגיות מתחדשות וההשפעות העשויות להיות לה על החברה, ראה סעיף 7.4 וכן ביאור 35א5 בדוחות הכספיים.

עם זאת, ועל אף גידול בהיקף הייצור הפרטי, בהתאם לשינוי המבני לפיו החברה תמשיך לפעול כספק שירות חיוני במגזרי רשת ההולכה והחלוקה ותמשיך להקים, לתחזק ולתפעל את מתקני הרשת כך שרוב היח"פים ימשיכו להשתמש ברשת ההולכה ו/או החלוקה של החברה. כמו כן, היקף ההשקעות המבוצעות על ידי החברה ברשת מתוכנן לעלות בשנים הקרובות על מנת לאפשר חיבור יצרנים פרטיים מסוגים שונים לרשת.

בשנים הקרובות צפוי גידול בייצור עצמי מבזר, של יצרנים וצרכנים שיחברו במגזר החלוקה. קיימים מספר צרכנים ויצרנים אשר חלקם לא צפויים להשתמש ברשתות ההולכה והחלוקה של החברה, אלא לכל היותר במסגרת שירותי גיבוי. יובהר כי לאור המעבר למבנה תעריפים של קיבולת ואנרגיה, כל עוד אותם יצרנים עצמיים יהיו מחוברים לרשת החשמל, הם יהיו מחויבים בתשלום בגין קיבולת הרשת ובגין תעריף מערכתיות, בהיקף חלקי, וכפי שייקבע על-ידי רשות החשמל מעת לעת.

במישור פעילות האספקה ומכירת החשמל של החברה, העובדה שיצרנים פרטיים מחזיקים רישיון אספקה נוסף לרישיון הייצור המאפשר להם לשמש גם כמספקים לצרכנים סופיים, מביאה לצמצום פעילות החברה במגזר זה בהתאם. כמו כן, החלטת הממשלה בנושא הרפורמה קובעת כי אספקת החשמל לצרכני מתח גבוה, מתח עליון, ומתח על תיפתח לתחרות מלאה, אך החברה לא תהיה רשאית לפעול כגורם תחרותי במגזר זה. יובהר כי בהחלטת הממשלה נקבע כי לאחר 5 שנים ממועד הרפורמה הנושא ייבחן בשנית, בין היתר בהתאם לתנאי התחרות בשוק במגזר האספקה במתח נמוך. בספטמבר 2021 החלה לפעול אסדרה עבור מספקים שפועלים ללא אמצעי ייצור במכסה כוללת של 400 מגה-וואט אמפר, כאשר צפויה הגדלת המכסה בהיקף כולל של 500 מגה-וואט אמפר בחודש אפריל 2022 ועוד הגדלת מכסה בהיקף של 500 מגה-וואט אמפר בחודש יולי 2022. עד כה ניתנו 24 רישיונות אספקה. החברה תהא רשאית להתחרות (באופן הוגן ובכפוף לאסדרה שתקבע) רק אם שיעור לקוחותיה ירד מ-60% במגזר זה, ובנוסף, מיום שמספר הצרכנים של החברה במגזר זה ירד משיעור של 75% מסך הצרכנים במגזר האספקה במתח נמוך, תהא החברה רשאית לספק שירותי סייבר לכלל הצרכנים ושירותי "בית חכם" והתייעלות אנרגטית לצרכני מתח נמוך בלבד. לפרטים נוספים בדבר השינוי המבני וההשפעותיו על מגזר האספקה, ראה ביאור 1ה בדוחות הכספיים.

ההחלטות כאמור שפרסמה רשות החשמל בנושא עקרונות לפיילוט תחרות במגזר האספקה במשק החשמל וכן אמות מידה המסדירות פעילותם של מספקים אלו (לפרטים ראה סעיף 9.7.4.2), צפויים להביא לצמצום נוסף בנתח השוק של החברה במגזר האספקה.

כמו כן, רשות החשמל פרסמה קול קורא בנושא מודל השוק עבור יצרנים בחלוקה, במסגרתו יצרנים הפועלים במגזר החלוקה יוכלו להתקשר בעסקאות פרטיות עם המספקים ללא אמצעי ייצור שהחלו לפעול כאמור בספטמבר 2021.

לפרטים אודות השינוי המבני, במסגרתו, בין היתר, נדרשה החברה להפחית את פעילותה במגזר הייצור, לרבות באמצעות מכירת אתרי ייצור קיימים של החברה המופעלים בגז (יצוין כי מכירת אתר הייצור באלון תבור הושלמה ביום 3 בדצמבר 2019 ומכירת אתר הייצור ברמת חובב הושלמה ביום 3 בדצמבר 2020), מגזר האספקה ייפתח לתחרות הדרגתית, פעילות ניהול המערכת יצאה מן החברה ביום 1 בנובמבר 2021, והחברה תפעל במגזרי ההולכה והחלוקה (עד המונה, כולל), לרבות הפעולות אותן מבצעת החברה ליישום השינוי המבני, ראה ביאור 1ה בדוחות הכספיים וסעיף 1.3. ליישום מתווה השינוי המבני, צפויה להיות השפעה מהותית מאוד על חלקה של החברה במגזר הייצור ובמגזר האספקה.

יישום השינוי המבני המפורט בביאור 1ה בדוחות הכספיים כולל, בין היתר, מכירת אתרי ייצור של החברה, הקמת שני מחז"מים על ידי חברת נתיב האור- אורות רבין בע"מ, אשר תרכוש שירותי תכנון, הקמה תפעול ותחזוקה מהחברה, הוצאת פעילות ניהול המערכת מהחברה, ביצוע הליך של שינוי ארגוני ותוכנית התייעלות בחברה וכן פעולות נוספות, וזאת כמפורט בביאור 1ה בדוחות הכספיים. יישום השינוי המבני עלול להיתקל בעיכובים שאינם בשליטת החברה, וזאת מאחר שהפעולות ליישום השינוי המבני כרוכות, בין היתר, בקבלת אישורים רגולטוריים, במתן רישיונות ובאסדרות של רשות החשמל, אשר למועד הדוח אין ודאות מלאה לגבי מועד קביעתם, קבלתם ותנאיהם הסופיים.

ככל שיחולו עיכובים ביישום השינוי המבני, או ככל שתנאי האסדרות ו/או הרישיונות שהחברה תקבל יהיו שונים מאלו אותם צופה החברה, עשוי הדבר להשפיע על יישום השינוי המבני, ובנסיבות מסוימות להביא להשפעה לרעה על החברה, מצבה הפיננסי ותוצאותיה.

בנוסף, וכמפורט לעיל, השינוי המבני נקבע לתקופה של 8 שנים, כאשר למועד הדוח קיימת אי ודאות ביחס לשאלה האם לאחר תקופה זו יושם מתווה נוסף או שיעשו פעולות נוספות או אחרות לשינוי במבנה החברה, ומה תהייה השלכותיהם של מתווה או פעולות כאמור, ככל שיושמו, על החברה.

יצוין כי להערכת החברה, הפעולות הבאות, הנדרשות להיות מבוצעות במסגרת יישום השינוי המבני, עשויות להיות כרוכות במורכבויות וסיכונים ייחודיים מנקודת מבטה של החברה:

- א. תהליך מכירת תחנות הכוח מתאפיין במורכבות רגולטורית, וביחס לחלק מהתחנות, גם במורכבות טכנית להכנת התחנות למכירה ולוח זמנים מאתגר.
- ב. בעניין יישום השינויים הארגוניים ותוכנית התייעלות, ראה ביאור 1ה8 בדוחות הכספיים.

לשם טיפול במכלול הנושאים הקשורים ליישום מתווה השינוי המבני, החברה הקימה צוות היגוי בראשותו של מנכ"ל החברה, המדווח לדירקטוריון, לוועדת האסטרטגיה ולוועדות דירקטוריון נוספות. צוות ההיגוי מורכב מצוותי פעולה בראשם עומדים בעלי תפקיד בכירים ואלה עוסקים בהיבטים תהליכיים, טכנולוגיים ותשתיתיים, היבטים ארגוניים, היבטי תאגוד ניהול המערכת והיבטים פיננסיים ורגולציה. כמו כן ישנם סיכונים בתחום יישום תוכנית התייעלות המטופלים על ידי צוות מנהלת שינוי ארגוני בראשו עומד ראש מנהלת שינוי ארגוני.

30.3.5 **משפט**

תביעות מהותיות ו/או אישור בקשות לתובענות ייצוגיות כנגד החברה, עלולות להוביל להשלכות תדמיתיות וכספיות על החברה. כמפורט בביאור 35 בדוחות הכספיים, כנגד החברה הוגשו תביעות משפטיות המסתכמות לתאריך פרסום הדוח להיקף כולל של כ- 15.8 מיליארד שקל חדש: (1) 11 בקשות לתובענות ייצוגיות בסכום כולל של 7.3 מיליארד שקל חדש; (2) 5 בקשות לתובענות ייצוגיות אשר אינן נוקבות בסכום (מתוכן אחת מוערכת על ידי המבקשים במאות מיליונים); (3) 2 בקשות לתובענות ייצוגיות שהוכרו בהיקף של כ- 5 מיליארד שקל חדש וכן הרחבה לבקשה אחת בסכום של כ- 3 מיליארד שקל חדש שעדיין תלויה ועומדת וטרם הוכרה; (4) תביעות משפטיות אחרות במהלך העסקים הרגיל של החברה בסכום של כ- 0.47 מיליארד שקל חדש.

במסגרת תכניות הפחתת הסיכון ננקטים צעדים כגון: ביטוח חבויות צד ג' כללי וביטוח אחריות נושאי משרה; פילוח התביעות לנושאים וקטגוריות וטיפול מערכתי בנושאים בהם יש מגמת עליה בתביעות המוגשות כנגד החברה; טיפול נקודתי במפגעים נשוא דרישות/תביעות המוגשות כנגד החברה ונמצאות מוצדקות על ידיה; טיפול שוטף בדרישות ותביעות המוגשות כנגד החברה באמצעות גורמים פנימיים ובאמצעות משרדי עו"ד חיצוניים; קיום תכניות אכיפה בהגבלים עסקיים, דיני ניירות ערך, דיני חברות וחברות ממשלתיות, ואיסור מתן שוחד לעובד ציבור.

30.3.6 **ניהול מערך הלקוחות**

החברה מעניקה אשראי ללקוחותיה וכתוצאה מכך חשופה לסיכון של הפסד כספי כתוצאה מחדלות פירעון של לקוחות או ירידה באיכות האשראי של חייבים או צדדים לחוזה או לסיכונים הנובעים ממאפיינים ייחודיים של חלק מלקוחות החברה, לדוגמה ראה ביאור 6ג ביחס ליתרת החוב של הרשות הפלשתינאית. החברה פועלת בנושא אכיפת הגבייה הן באמצעות מוקד גביה והן באמצעות עובדי גביה במשרד ובשטח. כמו כן, נעזרת בעו"ד חיצוניים לגביית חובות בחשבונות חשמל שאינם פעילים.

החברה משתמשת במאגרים חיצוניים לצורך קבלת מידע אודות הרעה במצבם העסקי של לקוחותיה העסקיים. מידע זה מתקבל באופן שוטף מחברות המידע העסקי ומועבר למרכזי השירות.

החברה מספקת שירות לכ- 2.96 מיליוני לקוחות. כשלים במתן מענה מיטבי ללקוחות, עלולים להוביל לפגיעה בתדמית החברה. לפיכך, החברה משקיעה ביישום והטמעת תפיסת שירות אשר שמה דגש על טיפוח מצוינות וחדשנות בתחום השירות וחווית הלקוח תוך הקפדה על שקיפות, הגינות ואמינות במתן השירות.

בשנת 2021 המשיכה החברה לפעול לשיפור מערך השירות והטמעת התפיסה לפיה "הלקוח במרכז" כערך ארגוני, שימת דגש על הבנת צרכי הלקוחות, לצד שילוב טכנולוגיות ומערכות תקשוב מתקדמות ומותאמות לתפיסה זו. כמו כן, נערכה החברה לשינויים ארגוניים נוספים במערך השירות, שיתמכו באיכות השירות וחווית הלקוח אשר יצאו לפועל במהלך שנת 2022.

לפרטים בדבר פסיקת בית המשפט העליון (בשבתו כבית משפט גבוה לצדק), בעתירה שהוגשה כנגד שר האנרגיה, רשות החשמל והחברה, בנושא תיקון אמות מידה בעניין הליכי גביית חובות לרבות ניתוקי חשמל, ראה ביאור 35ב5ג בדוחות הכספיים.

לאמינות הציוד הקיים בתחנות כוח, עשויה להיות השפעה על אמינות התחנה כולה וגם על אמינות מערכת החשמל. במקרה של כשל בציוד, עלולה התחנה להיות מוגבלת בכושר הייצור, ואף חמור מכך, לצאת ממעגל הייצור. תיקון תקלות רחבות היקף כרוך בעלויות ישירות ועקיפות גבוהות מאד על ציוד, חלקי חילוף, עבודת מומחים, קבלנים ועובדי חברה ועלויות הנובעות מהפעלת יחידות פחות נצילות תוך שימוש בדלק חליפי בגלל תחנות מושבות העובדות בגז טבעי / פחם והפעלה של תחנות אחרות העובדות בסולר.

הפעלה ו/או תחזוקה לא אופטימליות של יחידות הייצור (כגון במשטרי תפעול קיצוניים או שלא ע"פ הנחיות היצרן), עשויה להוביל לאי עמידה בדרישות חברת נגה ובדרישות רגולטוריות, לפגיעה בביצועי הייצור, לשחיקה מוגברת של יחידות הייצור וקיצור אורך חייהן ותקלות במערך הייצור. בנוסף, יש סיכון של כשלים טכניים במתקני הייצור, מסיבות טכניות ופיזיקאליות שונות העלולות להביא להפסקת הייצור או להגבלתו לתקופות ממושכות. בכדי להקטין סיכון זה, מבצעת החברה בקורות תחזוקה ותפעול (כגון: ניהול ותכנון תחזוקה, ניטור מצב הציוד, ניתוח אירועים חריגים, העברת מידע בין התחנות השונות בפורומים מקצועיים, שיפור מיומנויות צוות הפעלה וניהול ובקרה של מלאי החלפים האסטרטגיים).

במקרים בהם סיכון זה מתממש ומוביל לאי עמידה במלוא הביקושים לחשמל, הדבר עלול להתפרש כאי עמידת החברה במחויבותיה על-פי רישיונותיה או הוראות הדין, ולכן עלול להשפיע לרעה על החברה, מבחינות ביצועיה ותדמיתה בעיני הציבור.

תפעול נכון, ניטור רציף של נתונים, הקפדה על תחזוקה חזויה ותחזוקה מתוכננת במרווחים המומלצים ורכש של ציוד אמין, המבוסס על טכנולוגיות מוכרות הינם, להערכת החברה, האמצעים היעילים להורדת מספר כשלים טכניים ולכן להגברת אמינות הציוד.

החברה מבצעת שיפוצים ביחידות הייצור, וזאת על מנת לשמור על בטיחות העובדים, עמידה בחוקים ותקנות ומשיקולי אמינות וזמינות היחידות. כמו כן, החברה מבצעת שיפורים במערכות על בסיס שיקול טכני כלכלי להבטחת זמינות ואמינות של יחידות הייצור.

החברה לומדת את ההשלכות של החלטת השר בנוגע לאנרגיות מתחדשות על יחידות הייצור שברשותה שיבואו לידי ביטוי במשטרי ההפעלה וההשלכות התחזוקתיות.

ביטוח "כל הסיכונים" לרכוש החברה מכסה נזקי רכוש פיזיים ישירים ועקיפים בכפוף להשתתפות עצמית הנקובה בפוליסת הביטוח.

בסקרי הסיכונים המבוצעים על-ידי מהנדסי חברות הביטוח ומהנדסי ברוקרים לביטוח במסגרת ביטוח "כל הסיכונים" לרכוש החברה, מוערכים, בין היתר, סיכוני רכוש פיזיים למתקני החברה ומתקבלות המלצות לצמצום או ביטולם.

ניהול רשת החשמל

30.3.8

ניהול לא מיטבי של מערך ההולכה, ההשנאה והחלוקה ו/או ממשקי עבודה עם נגה עלול לבוא לידי ביטוי, בין היתר, בהיעדר התאמה של תכנית פיתוח רשת ההולכה, ההשנאה והחלוקה לצרכים בפועל, בהיעדר סנכרון ותיאום בין החברה לנגה בתכנון מערכת ההולכה, בכשלים ביישום תכנית הפיתוח במגזר ההולכה וההשנאה – לרבות פגיעה ביכולת החברה לחבר מתקני ייצור מבוצרים לרשת ולא-עמידה ביעדי הממשלה לשנת 2030, בכשלים בתפעול ובתחזוקה שוטפת של ציוד ברשת החשמל, בהיעדר ציות להוראות הדין ולנהלי החברה בקשר עם ניהול רשת החשמל, ביישום לקוי של מדיניות שימור הידע בחברה, בבחירת ציוד באופן שאינו מיטבי וכן בקושי בשילוב חדשנות בניהול השליטה והבקרה על הרשת.

ניהול לא מיטבי כאמור עלול לגרום לריבוי כשלים טכניים, לפגיעה באמינות אספקת החשמל, לחשיפה מוגברת של הציבור לסכנות התחשמלות ושריפה אשר עלולה להוביל לפגיעה בבני אדם או נזק לרכוש, לנזקים כלכליים, וכן לפגיעה בתדמית החברה ובשירות הניתן ללקוחותיה, וכן לפגיעה ביכולת החברה להוות שחקן מרכזי בשוק תחרותי.

מעילות והונאות

30.3.9

החברה מנהלת פעילות עסקית נרחבת בהיקף כולל של מיליארדי שקלים בשנה, ולכן חשופה לקשת רחבה של סיכונים מעילות והונאות אשר עלולים לגרום לנזק כספי ותדמיתי. במסגרת סיכון זה נכללים, בין היתר, ניצול לרעה של נכסים, אמצעי תשלום, הטיית מכרזים ועוד.

תהליכי העבודה המרכזיים בחברה נתמכים, בין היתר, ע"י מספר מערכות מידע. סיכון מעילות והונאות עשוי להתממש בתוך תהליך העבודה או באמצעות מערכות המידע התומכות בו. החשיפות העיקריות אשר זוהו, עלולות להתממש בתחומים הבאים: רכש והתקשרויות עם ספקים, ניהול מכרזים, הכנסות מגבייה ומביצוע פרויקטים מיוחדים, אחסנה וניהול מלאי, שכר, ניהול השקעות ושימוש באמצעי תשלום, ניהול מידע וסודות מסחריים.

החברה עורכת באופן שוטף סקרי סיכונים בתחום מעילות והונאות בחטיבות ובתחומי הפעילות השונים. יישום המלצות הסקרים מבוצע במסגרת תכנית ההפחתה אשר מימושה ההדרגתי כולל, בין היתר, פעולות למזעור הסיכון הנובעות מהשינוי המבני והפונקציונלי בחברה, איתור ומניעת תרחישי סיכון חדשים, מיסוד בקורות בתחום מניעת שוחד ושחיתות ופגיעה בנכסי חברה במסגרת בקורות SOX, פרויקט הפרדת התפקידים, העמקת הפעולות לבקרה על תפקידים רגישים ועוד.

במסגרת הטיפול בסיכון, בוצע בשנים 2014 ו- 2015 סקר מוקדי סיכון מעילות והונאות, וכן סקר ממוקד לסיכונים אלו בתחום הרכש וההתקשרויות. במהלך שנת 2017 ערכה החברה סקר בנושא כינוס הרכש והכינה תכנית הפחתה. במהלך שנת 2018 ערכה החברה סקרי סיכונים ממוקדים לחטיבת לקוחות⁴⁹ וכן לנושא מסלקות בנקאיות וחשבונות דיגיטליות. במהלך שנים 2019-2021 פעלה החברה לתיקוף רשימת התפקידים הרגישים, עסקה בהכנת סקר סיכונים מעילות והונאות בחטיבת תקשוב, מינהל הדלקים, כינוס מערך החשבונות ובחטיבת פרויקטים הנדסיים, וכן עסקה בגיבוש מתודולוגיה ליישום מדדי בקרה בתחומי רכש ומלאי.

בנוסף ביצעה החברה בשנים 2019-2021 צעדים להטמעת תרבות אירגונית בהתאם לקווי המדיניות למניעת מעילות והונאות הכוללים הדרכות וימי עיון, ביצוע קמפיין חוצה חברה בנושא מודעות למניעת מעילות והונאות. כמו כן, המשיכה בהפרדת סמכויות במערכות הממוחשבות; ופעלה ליישום פעולות בקרה לגבי בעלי תפקידים רגישים בסיכון גבוה וגבוה מאוד.

החברה פועלת בהתאם לקווי המדיניות המאושרת למניעת מעילות והונאות ואף פרסמה נוהל חברה המסדיר את פעולת מניעת מעילות והונאות במסגרת ניהול סיכון זה על ידי בעל הסיכון ובקר סיכון מעילות והונאות. כצעד נוסף להפחתת סיכון מעילות והונאות החברה הטמיעה מערכת לניהול ובקרה על תהליכים עסקיים ("מערכת נוב"ע"), מערכת נוב"ע הינה כלי ממוחשב, אשר מתריע על אנומליות בתהליכים העסקיים וזאת על פי מתודולוגיה להערכת סיכון מעילות והונאות.

במסגרת תכנית ההפחתה מתבצעת, בין היתר, גם תכנית אכיפה פנימית בתחום איסור מתן שוחד. במסגרת זו גיבשה החברה מתווה לתוכנית בתחום איסור מתן שוחד לעובד ציבור זר בהתאם לקריטריונים המנחים שנקבעו, בין היתר, על-ידי ארגון ה-OECD, ואיסור כללי על שוחד עפ"י הדין הישראלי. קודמה תכנית אכיפה פנימית למניעת שוחד ובמסגרתה פורסם נוהל חברה "איסור מתן שוחד ומערך אכיפה", ובוצעו פעולות להמשך קידום תכנית האכיפה, לרבות מינוי בעלי תפקידים לפי הנוהל.

אחת לתקופה מדווח בקר הסיכון על סטטוס התקדמות תכנית ההפחתה הרב שנתית לוועדת היגוי ייעודית לנושא מעילות והונאות אשר בראשה עומד הסמנכ"ל בעל הסיכון. כן מדווח הסטטוס לוועדות הדירקטוריון השונות.

30.3.10 ניהול תקשורת

היעדר היערכות וטיפול תקשורתי לקוי באירועים פנימיים או חיצוניים בעלי השפעה תדמיתית שלילית ו/או התחזקות דעת קהל שלילית על החברה עלולים לפגוע באמון מחזיקי העניין⁵⁰ הציבורי ביחס לרצונה של החברה לפעול ולהוביל את החברה לשינויים תפעוליים וניהוליים משמעותיים ולפגיעה בתדמית החברה. לצורך התמודדות עם סיכון זה, החברה עוסקת, בין השאר, בשגרה ובחירום, בקיום קשר שוטף ורציף עם התקשורת על כל סוגיה, ובפעולות תקשורתיות מגוונות כולל העברת מידע, הנחיות, עדכונים ומסרים בעת התרחשות משברים שונים הקשורים באספקת החשמל, מתן שירות מיטבי ללקוחות, יחסי עבודה, איכות הסביבה, נושאים כספיים וכיו"ב.

30.3.11 הון אנושי ויישום השינוי הארגוני

הסיכון מתייחס לכשלים בניהול משאבי האנוש, בשגרה ובחירום (אי עמידה בדרישות רגולטוריות, קשיים בתהליכי גיוס, שימור ופיתוח עובדים, שימור ידע ועוד), קשיים ביישום השינוי המבני הכולל רפורמה במשק החשמל, מחלוקות עם ארגון העובדים ביישום השינוי הארגוני שעלולים להוביל למתיחות ביחסי העבודה תוך פגיעה בפעילות השוטפת ובהמשכיות העסקית ולהוביל להוצאות כספיות, אובדן ידע חיוני ולאי עמידה ביעדי החברה, כמו כן - היעדר איוון אקטוארי בקרן הפנסיה של העובדים העלולים להוביל לפגיעה באיתנות הפיננסית.

החברה מתמודדת עם סיכון זה באמצעות תכנון משאבי אנוש לטווח בינוני וארוך, תחלופת כוח אדם שוטפת, נידור ורוטציה, תכניות דבר שינוי מבנה השכר לעובדים החדשים, הסדרי שימור כוח אדם לעובדים קבועים ולעובדים ארעיים (במקצועות נדרשים), הכשרה טכנולוגית וייעודית והכנת עתודה ניהולית.

יחסי העבודה בחברה מושתתים בעיקרם על הסכמי עבודה קיבוציים והסדרי עבודה קיבוציים כולל חוקת העבודה והנהלים שהוצאו מכוחה. הסכמים והסדרים אלו מהווים את המקור הנורמטיבי הראשי בכל הנוגע לקבלה לעבודה בחברה, סיום עבודה, תנאי עבודה ויחסי עבודה. תוקפה ההסכמי של חוקת העבודה, שמעמדה המשפטי הוא של הסדר קיבוצי דו צדדי, פג ביום 31 בדצמבר 2015 כמפורט בסעיף 15.5.2. החברה ממשיכה להתנהל בהתאם למדיניות ולהסכמים הקיימים בחוקת העבודה וזאת למרות שתוקפה פג. בשלב זה אין התנהלות אקטיבית לאישור או כתיבת חוקת עבודה חדשה. עם זאת, הסדרים שסוכמו עם וועד העובדים בהסכמים ו/או הסדרים קיבוציים בשנים האחרונות, גוברים על הוראות ישנות אשר עוגנו בחוקת העבודה ומחליפים אותן.

לפרטים בנושא השינוי המבני, שינוי ארגוני ותוכנית התייעלות, במסגרתה תקטן מצבת העובדים בחברה, ראה ביאור 1ה בדוחות הכספיים.

החברה פועלת לשמירה על יחסי עבודה תקינים, תוך קיום הידברות שוטפת עם ארגון העובדים, ההסתדרות וגורמי המדינה הרלוונטיים. שינוי בתחום יחסי העבודה, לרבות עקב הנחיות או החלטות רלוונטיות של רגולטורים ובכללם הממונה על השכר, יכול לבוא לידי ביטוי בסכסוך עבודה, שעלול להוביל לעיצומי עובדים עד כדי שביתה כוללת וממושכת. החברה תמשיך לפעול באופן בו השינויים ייעשו בהסכמת ובאישור הגורמים הרלוונטיים. לפרטים בדבר סכסוך עבודה שהוכרז ביום 1 באוגוסט 2021 על ידי האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות, ראה סעיף 15.9. נכון למועד פרסום הדוח, סכסוך העבודה האמור לא הוביל לשיבושים בפעילות החברה.

אף שבעבר לא נגרמה פגיעה מהותית באספקת חשמל, בעתיד, עיצומים או שביתה כוללניים או מתמשכים, עלולים לגרום לפגיעה

⁴⁹ לפרטים בדבר שינויים שבוצעו ביחס לחטיבת לקוחות בתקופת הדוח, לרבות שינוי שמה לחטיבת שירותי רשת, ראה סעיף 15.2.

⁵⁰ כלל הקבוצות הפנימיות או החיצוניות לחברה אשר משפיעות ו/או עשויות להיות מושפעות מפעילותה, מוצריה או שירותיה של החברה.

באספקת החשמל הסדירה ללקוחות החברה, בהכנסות החברה, בתוצאותיה העסקיות, בתדמית ובמוניטין שלה.

קופת הגמל המרכזית לקצבה של עובדי החברה ("הקופה") נועדה לאפשר לחברה לשלם תשלומי קצבה לעובדים הזכאים לפנסיה תקציבית ("העובדים הזכאים"). ההפקדות לקופה בגין העובדים הזכאים, נקבעות על פי המאזן האקטוארי המחושב על ידי אקטואר הקופה בסוף שנה. המאזן מבוסס על היות תזרימי עתידי בהתאם לסט הנחות אקטואריות. קיים סיכון כי הגרעון האקטוארי בקופה יהיה גבוה מהתחזית המתבצעת בחברה. ובמקרה זה החברה תידרש להפקיד סכומים בקופה להשלמת המחויבות העלולים להצטבר לסכומים מהותיים.

המודל האקטוארי לחישוב ההפקדות לקופה עלול להשתנות בעתיד, בין היתר, בהתאם לשינויים בתוחלת החיים, בהוראות רגולטוריות ובאקלים הכלכלי, שעשוי להשפיע על הריבית להיוון ההתחייבויות. שינויים במודל האקטוארי, כאמור לעיל, עלולים לחייב את החברה לבצע הפקדות נוספות, בסכומים מהותיים, לקופה.

ההסכם הקיבוצי שנכנס לתוקפו בחודש נובמבר 2018, הכולל, בין היתר, הסכם פרישות מוקדמות, והשאלת עובדים לתקופת זמן מוגבלת ליצרנים פרטיים שירכשו אתרי ייצור מהחברה ולאחריה יסימו לעבוד בחברה, גרם לגידול במחויבות האקטוארית בגובה עלות הקדמת תשלומי הפנסיה לפורשים. ההסדר התחיקתי חייב העברת כספים לצורך השלמת הגרעון בגין עלות הקדמת הפרישות דלעיל, וזאת תוך שנה ממועד כניסת ההסכם לתוקף. בעקבות פניית החברה לרשות שוק ההון, ביום 20 בנובמבר 2019 פורסם תיקון לחוזר הוראות לניהול קופת גמל מרכזית לקצבה ובו הסדר פריסת ההפקדות לקופה בגין הגידול, כאמור, בכפוף לאישור הממונה מראש ובכתב. ביום 9 במרס 2020 התקבל אישור הממונה לבקשת החברה לפריסת ההפקדות. עלות זו נלקחת בחשבון בתחזית תזרימי ההפקדות לקופה.

בנוסף, מעבר עובדים הזכאים לפנסיה תקציבית לחברת נגה, כחלק ממכירת הפעילות, חייב העברת כספים לכיסוי הגרעון אקטוארי בגינם לקופת הגמל המרכזית לקצבה של חברת ניהול המערכת "נגה" ("קופת חנ"מ") כך שבעת המעבר לחברת נגה קופת חנ"מ תהיה באיזון אקטוארי. העברת הכספים הושלמה בהתאם להסכם המכירה שנחתם בין החברה לבין חברת נגה.

שלמה ארביב
דירקטור חיצוני*

עופר בלוך
המנהל הכללי

תאריך: 15 במרס 2022

* ביום 1 באוגוסט 2021 הסתיימה כהונתו של מר יפתח רון-טל כיו"ר דירקטוריון החברה ונכון למועד חתימת הדוחות טרם מונה יו"ר דירקטוריון חדש.

לאור האמור, בישיבתו מיום 15 במרס 2022, הסמיך דירקטוריון החברה את מר שלמה ארביב, המכהן כדירקטור חיצוני, לחתום על דוח עדכון תיאור עסקי התאגיד של החברה לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021 חלף חתימת יו"ר הדירקטוריון.

חברת החשמל לישראל בע"מ

פרק ב' – דוח הדירקטוריון
על מצב ענייני התאגיד
לשנה שנסתיימה
ביום 31 בדצמבר 2021

דירקטוריון חברת החשמל לישראל בע"מ (להלן: "החברה") מתכבד להגיש את דוח הדירקטוריון על מצב ענייני החברה לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021 (להלן: "תקופת הדוח") בהתאם להוראות תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל-1970 (להלן: "תקנות ניירות ערך") ולהוראות רשות החברות הממשלתיות (להלן: "רשות החברות").

א. הסברי הדירקטוריון למצב ענייני התאגיד:

1. תיאור תמציתי של החברה וסביבתה העסקית:

א) כללי

החברה פועלת כמערכת אחת משולבת ומתואמת העוסקת באספקת חשמל לצרכנים, החל משלב ייצורו של החשמל, הולכתו, חלוקתו, אספקתו של החשמל וכן בסחר בו - הכל בהתאם לרישיונות אשר הוענקו לה לכל סוג פעילות. החברה עוסקת גם בהקמת תשתיות הנדרשות לפעילויות האמורות. פעילותה של החברה כוללת חמישה תחומי פעילות עיקריים: ייצור חשמל, הולכה והשנאה של חשמל, חלוקת חשמל, אספקת חשמל ופעילויות נוספות שאינן במסגרת שרשרת החשמל. בנוסף עד יום 31 באוקטובר 2021, פעלה החברה באופן חלקי כמנהל מערכת החשמל, כאשר בהתאם להחלטת הממשלה בנושא הרפורמה והחלטת רשות החשמל, ביום 1 בנובמבר 2021, נמכרה מלוא פעילות ניהול המערכת מהחברה לחברת נגה - ניהול מערכת החשמל בע"מ, כמפורט בביאור 1 בדוחות הכספיים (להלן: "הדוחות הכספיים"). החברה הינה בבעלות מדינת ישראל המחזיקה בכ- 99.85% ממניותיה ולפיכך היא ופעילותה כפופים בין היתר להוראות חוק החברות הממשלתיות, התש"ל-1975 (להלן: "חוק החברות הממשלתיות"). החל מיום 5 במרס 1996 פועלת החברה בהתאם לחוק משק החשמל, התשנ"ו-1996 והתקנות מכוחו (להלן: "חוק משק החשמל"). חוק משק החשמל החליף את פקודת זכינות החשמל ולפיו הוקמה רשות החשמל אשר תפקידה בין השאר קביעת תעריפי החשמל ודרכי עדכוןם וכן מתן רישיונות ופיקוח על מילוי הוראות שנקבעו ברישיונות (אשר במקרים מסוימים מצריכים את אישור שר האנרגיה). לפרטים נוספים אודות חוק משק החשמל ובכלל זה לפרטים בדבר סמכויותיה ותפקידה של רשות החשמל, בין היתר בהתאם לתיקון שבוצע בחוק משק החשמל ראה ביאור 1 בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2021.

ב) סקירת תמצית השינויים בסביבה העסקית בתקופת הדוח

- 1) לפרטים בדבר החלטות ממשלה הנוגעות למשק החשמל, ראה ביאור 1 בדוחות הכספיים.
- 2) לפרטים בנושא יישום מתווה לשינוי מבני בחברה הכולל, בין היתר, עדכונים בנושאים הבאים: חתימת הסכם למכירת תחנת הכח ב"חגית מזרח", הקמת חברת הבת לייצור, עידכון מועדי ההפעלה של המחז"מים, הארכת רישיונות החברה באתר רידינג והשפעות על פעילות האתר כתוצאה מחוק ההסדרים, וכן בדבר מכירת פעילות ניהול המערכת לחברת "נגה", ראה ביאור 1 בדוחות הכספיים.
- 3) לפרטים בנושא הוראות דין מהותיות החלות על החברה בתחום הגנת הסביבה, לרבות פירוט והתפתחויות בנוגע לפינוי האסבסט באתר רידינג ועדכונים נוספים בנושא היחידות הפחמיות, ראה ביאור 1 בדוחות הכספיים.
- 4) לפרטים בנושא עדכוני תעריף החשמל ורגולציה וכן החלטות רשות החשמל בתקופת הדוח ראה ביאור 3 בדוחות הכספיים.
- 5) לפרטים בנושא חובות חמ"י והרשות הפלסטינאית, ראה ביאור 6 בדוחות הכספיים.
- 6) לפרטים בדבר דירוג האשראי של החברה, פירסום תשקיף מדף וכן בדבר גיוסים ופירעונות של אגרות חוב והלוואות בתקופת הדוח ולאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, ראה ביאור 20 בדוחות הכספיים.
- 7) לפרטים בנושא תביעות ייצוגיות ותביעות מהותיות נוספות, ראה ביאור 35 בדוחות הכספיים.
- 8) לפרטים בנושא החתימה על הסכם לאספקת גז ממאגר "לויתן" וכן בדבר החתימה על התיקון ההסכם לאספקת הגז ממאגר "תמר" לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, ראה ביאור 35 בדוחות הכספיים.
- 10) לפרטים בנושא התפשטות נגיף הקורונה והשלכותיו על המצב הכספי ותכניות העבודה של החברה בתקופת הדוח ולאחריו, ראה ביאור 1ט1 בדוחות הכספיים.
- 11) לפרטים אודות השפעת מלחמת רוסיה אוקראינה, ראה ביאור 2ט1 בדוחות הכספיים.
- 12) לפרטים בדבר סיום כהונתו של יו"ר דירקטוריון החברה האלוף (במיל') מר יפתח רון-טל, ראה סעיף 4 להלן.
- 13) לפרטים בדבר הודעת מנכ"ל החברה מר עופר בלוך על כוונתו לסיים את כהונתו בשל מינויו למנכ"ל שופרסל, ראה סעיף 5 להלן.

- א. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד: (המשך)
1. תיאור תמציתי של החברה וסביבתה העסקית: (המשך)

ג) מידע הנדרש בהתאם להוראות רשות החברות

1) יעדים פיננסיים עיקריים

להלן היעדים שאושרו בדירקטוריון החברה בימים 16-14 בדצמבר 2021 עד לתום תקופת הרפורמה בשנת 2025:

- א) יחס חוב פיננסי ריאלי נטו ל-EBITDA: היעד הינו יחס של עד 4.3, יעד ביניים לשנת 2023-4.6. בפועל ליום 31 בדצמבר 2021 היחס עומד על כ-4.34. היחס מבוסס על החוב הפיננסי הריאלי נטו של החברה ליום 31 בדצמבר 2021 בסך של 32,429 מיליוני שקל חדש ועל ה-EBITDA כולל תנועה בחשבונות פיקוח ובנטרול ארועים מיוחדים ולא שוטפים לשנת 2021, בסך של 7,473 מיליוני שקל חדש. לעניין מדדים פיננסיים שאינם מבוססים על כללי חשבונאות מקובלים (Non-GAAP) ראה סעיף א7 להלן.
- ב) יחס סך החוב לסך הנכסים (מינוף) יקטן ל-65% בהדרגה. בפועל נכון ליום 31 בדצמבר 2021 היחס עומד על כ-68%.
- ג) שמירה על הדירוג הבינלאומי הקיים של 'BBB' לפחות. לפרטים בדבר דירוג האשראי של החברה, ראה ביאור 20 בדוחות הכספיים.
- ד) כרית הביטחון תהיה בערך כספי שלא יפחת מ-3 מיליארד שקל חדש ותורכב מ: יתרת מזומנים והשקעות לטווח קצר שלא יפחתו מ-1.5 מיליארד שקל חדש וקווי אשראי מובטחים ולא מנוצלים בעלי תוקף ארוך משנה עד ל-1.5 מיליארד שקל חדש. נכון ליום 31 בדצמבר 2021 החברה עומדת ביעד.
- ה) החוב הפיננסי הריאלי נטו לא יעלה על 31 מיליארדי שקל חדש בשנת 2025 ו-34 מיליארדי שקל חדש בשנת 2023, זאת בכפוף לעמידה ביעדים הפיננסיים המפורטים לעיל, בנוגע ליחסי החוב. להרכב החוב הפיננסי ראה סעיף א7 להלן.
- בנוסף אישר דירקטוריון החברה יעדים נוספים בהתאם לחוזר רשות החברות הממשלתיות (ראה סעיף א7 להלן).
- ו) יחס FFO לחוב פיננסי מתואם בטווח שבין 11%-18% בטווח הקצר ובטווח שבין 15%-23% בטווח ארוך. בפועל ליום 31 בדצמבר 2021 היחס עומד על 12.5%.
- ז) יחס FFO + הוצאות ריבית חלקי הוצאות ריבית הגדול מ-3. בפועל ליום 31 בדצמבר 2021 היחס עומד על 4.35.
- ח) יחס תשואה להון מועסק (ROCE) בגובה של 4.2% בטווח הקצר. בפועל ליום 31 בדצמבר 2021 היחס עומד על 4.6%.

2) יעדים ואסטרטגיה עסקית

לפרטים כלליים בדבר היעדים והאסטרטגיה העסקית של החברה ראה סעיף 27 בפרק א' - דוח תיאור עסקי התאגיד ליום 31 בדצמבר 2021.

3) תכנית אסטרטגית ליצירת מודעות ומוכנות לחירום בחברת החשמל

הערכות החברה לחירום ועיקרי "התכנית האסטרטגית ליצירת מודעות ומוכנות לחירום" הוצגו ואושרו בדיון בדירקטוריון החברה לראשונה ביום 14 באוגוסט 2013. הנושא מוצג אחת לשנה, עדכון אחרון של סטוס התכנית הוצג בדירקטוריון ביום 21 בדצמבר 2021.

התכנית מבוססת על הנחיות רשות החברות הממשלתיות, כפי שפורטו בחוזר רשות החברות בנושא מיום 11 ביולי 2012. התכנית כוללת את מדיניות ויעדי החברה להמשך רציפות תפקודית ואספקת חשמל בחירום על בסיס סדרי עדיפויות מוגדרים בראש ובראשונה למפעלים חיוניים ולאחריהם לשאר לקוחות החברה בשעת חירום.

- א. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד: (המשך)
1. תיאור תמציתי של החברה וסביבתה העסקית: (המשך)

ג) מידע הנדרש בהתאם להוראות רשות החברות (המשך)

3) תכנית אסטרטגית ליצירת מודעות ומוכנות לחירום בחברת החשמל: (המשך)

במסגרת היערכות החברה לחירום, התקבל מרשות חירום לאומית (רח"ל) תרחיש ייחוס מצרפי הכולל מספר תרחישים, על בסיסו החברה נערכה למתן מענה. הוכנה תכנית מענה לתרחיש מלחמה שהוצגה ואושרה בהנהלה, במשרד האנרגיה וברשות החשמל, לצורך בניין הכח. תוכנית לסגירת הפערים שזוהו אושרה בהנהלת החברה, במשרד האנרגיה, ברשות החשמל ועל ידי שר האנרגיה ונמצאת בשלבי מימוש מתקדמים. החברה פועלת מול רשות החירום הלאומית ומשרד האנרגיה לקראת עדכון התרחיש לשנים 2021-2025, התרחיש המעודכן הוצג למנכ"ל החברה ולמנכ"ל משרד האנרגיה ואושר על ידם.

החברה פועלת לאבטחת רציפות תפקודית ואספקת חשמל גם לנוכח מגפת הקורונה. החברה נוקטת בגישה שמרנית ביחס למגיפה ופועלת על פי הנחיות מחמירות, כפי שנקבעות על ידי המנכ"ל והנהלת החברה, תוך התייעצות עם רופאי החברה והיועץ המיוחד לענייני המגיפה, פרופ' מאיר אורן. החברה פועלת רבות לעידוד עובדיה להתחסן ולהגן על עובדיה הקריטיים בפני הידבקות. החברה בנתה כלים מיחשוביים ייעודיים מתקדמים על מנת לקבל תמונת מצב רציפה על היקף העובדים החולים והמבודדים, תוך שימוש בדיווחי העובדים, משאבי אנוש ומגוון יכולות ניתוח גיאוגרפיות. החברה נקטה בגישה שמרנית גם בכניסה לאתריה ומתנה את הכניסה אליהם בהצגת תו ירוק או ביצוע בדיקות קורונה. החברה פועלת גם כרשות הכוח בשיתוף פעולה מלא מול היח"פ, מסייעת להם במידת הצורך ומדווחת להם על כל פעולה הנדרשת במאבק במגיפה. כמו כן, החברה פועלת ברציפות מול משרד האנרגיה והרשויות הייעודיות האחרות.

החברה פועלת בשיתוף עם אגף חירום, ביטחון, מידע וסייבר במשרד האנרגיה והגופים המנחים במדינה, בונה תרחישים ומגדירה תכניות מענה אליהם, מכינה תכניות ונהלי חירום, מגדירה רמות שירות לחירום, דואגת לריתוק כח אדם לחירום, פועלת לחיזוק הרציפות התפקודית במשק החשמל, מפעילה מערך חוסן אירגוני ואישי, מבצעת הדרכה, אימון ותרגול של עובדים ומערכות למצבים שונים ומבצעת הפקת לקחים מאירועי אמת ותרגילים ומעקב אחר יישומם. החברה פועלת לשיפור המיגון הפיסי באתרים הקריטיים להמשך אספקת חשמל באמצעות פרויקט "מעיל גשם" המבוצע בשיתוף משרד האנרגיה ופיקוד העורף ובמקביל, פועלת לשיפור והרחבה של מערך ההגנה האקטיבית במתקניה הקריטיים בשיתוף רח"ל, משרד הביטחון, צה"ל ומערך ההגנה האווירית.

בחברה קיים מערך ניהול סיכונים בכפוף לדרישות הרגולציה, לרבות תכניות לזיהוי הסיכונים ופעילות למזעורם. החברה רכשה פוליסת ביטוח לנזקים והוצאות עקיפות כתוצאה מאירועי אסונות טבע, אש, התפוצצות, זיהום ופגיעות מכניות. החברה פועלת גם בנושא רעידות אדמה וצונאמי באמצעות וועדת היגוי הנהלה ו-4 וועדות משנה לזיהוי נקודות תורפה במתקניה ופועלת לצמצום הנזק מחד ויכולת שיקום מהיר לאחר אירוע מאידך. החברה נערכת גם למזג אוויר חריג באמצעות ביצוע תרגילים ייעודיים כהיערכות לחורף ולקיץ, מפתחת מערכות שליטה לביצוע פעולות מניעה ויכולת מתן מענה מהיר לאחר אירוע, וזאת לטובת החזרת אספקת החשמל מהירה ככל האפשר ללקוחותיה. החברה מחזיקה מלאים של דלקים, חומר וציוד כמענה לשעת חירום וכשלים תפעוליים ופועלת להשלמת מלאי חירום אסטרטגי לשימוש משק החשמל תחת החלטת הקבינט מספר 116ב'. החברה פועלת להגברת היתירות במשק החשמל ובין היתר תפעל להסבת יחידות ייצור פחמיות לשימוש בגז טבעי ולשימור יחידות פחמיות בתה"כ אורות רבין. החברה הקימה מערך מטות הפעלה לשליטה בחירום, מטות חילופיים לדילוג בעת הצורך, כללים ומערכות דיווח בחירום המתורגלים כל שנה.

לחברה מערך אבטחה, כיבוי אש, ציוותי חילוץ והצלה למענה ראשוני ומידי, כולל האמצעים הנדרשים לחירום. החברה נערכת להמשכיות עסקית במערכות המחשוב, הקשר, הדוברות והמידע לציבור. החברה מבצעת שני תרגילים ארציים פנימיים על בסיס שנתי קבוע ומגבירה את שיתוף הפעולה מול גופים אחרים על ידי השתלבות בתרגילים לאומיים, תרגילים של משרד האנרגיה ומשרדי ממשלה אחרים, רשויות ייעודיות, פיקוד העורף ומשטרת ישראל, הן ברמה הארצית והן ברמה המחוזית/מקומית. החברה פועלת, יחד עם משרד האנרגיה, רשות החשמל, משרד הביטחון ופיקוד העורף לשיפור המיגון בנקודות קריטיות במשק החשמל. החברה פועלת בשיתוף פעולה עם משרד האנרגיה ומשרד הביטחון לבניית יכולת הגנה אקטיבית באתרי החברה הקריטיים. החברה פועלת להכרזה על מפעלים חיוניים ברשות הכוח ומעדכנת מאגר מידע לגבי מפעלים חיוניים ברמה הלאומית.

החברה מממשת את השינויים הנובעים מהרפורמה במשק החשמל, לרבות היערכות להעברת האחריות על רשות הכח בשעת חירום לחברת נגה ומתרגלת את פעילותה בחירום תחת שינוי הרפורמה. במסגרת זו פינתה החברה את מטות ההפעלה לחירום במתקני ניהול המערכת, ובנתה מטות הפעלה חדשים אשר ישרתו אותה בשעת חירום בחיפה ובתל אביב. לפרטים נוספים בנושא השינוי המבני ראה ביאור 1 בדוחות הכספיים. לעניין השפעות התפשטות נגיף הקורונה ומלחמת רוסיה-אוקראינה על מצבה הכספי ותוכנית העבודה של החברה ראה ביאור 10 בדוחות הכספיים.

א. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד: (המשך)

1. תיאור תמציתי של החברה וסביבתה העסקית: (המשך)

ד) דיווח על פערים בין העלויות המוכרות בתעריף החשמל לבין העלויות בפועל לשנת 2021

גילוי זה ניתן בהתאם להחלטת רשות החשמל, כאמור, ובמתכונת שנקבעה על ידה. מטרתו להשוות בין הסכומים שהוכרו בגין כל רכיב בתעריף לבין התוצאות בפועל. יחד עם זאת, הייחוס לרכיבי התעריף השונים בוצע על סמך אומדנים והערכות אותם ביצעה החברה, על בסיס הבנתה את תעריף החשמל. לעניין הקצאת העלויות וההנחות עליהן מתבססת הקצאה זו, ראו ביאור 36 בדוחות הכספיים בדבר מגזרי הפעילות של החברה. גילוי זה אינו כולל התייחסות להוצאות המימון והמס.

חברת החשמל לישראל בע"מ

דוח הדירקטוריון על מצב ענייני התאגיד
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021

א. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד: (המשך)

1. תיאור תמציתי של החברה וסביבתה העסקית: (המשך)

ד) דיווח על פערים בין העלויות המוכרות בתעריף החשמל לבין העלויות בפועל לשנת 2021: (המשך)

מגזר ייצור ורכישות חשמל								סעיף
רכיב תעריפי במיליוני שקל חדש								
תשואה מוכרת משוקללת ברוטו / רווח תפעולי	פחת	הכנסות התייעלות, הכנסות המשיכות למימון עלויות רפורמה והכנסות אחרות	תפעול – אחרות (כולל הוצאות בגין פנסיונרים)	תפעול - שכר	רכישות חשמל	דלקים	סה"כ הכנסות	
							9,486	הכנסות לפי התעריף בפועל/בתוקף כפי שמחושב ע"י החברה בתוספת הכנסות (הוצאות) במסגרת התחשבות עם חברת נוגה (1)
							1,582	בניכוי/בתוספת החזר חוב צרכני בגין שנים קודמות הכלול בתעריף בפועל
							529	בניכוי/בתוספת פיצוי בגין פיגור בעדכון בגין השנה השוטפת (*)
							11,597	סה"כ הכנסות בספרים
							(34)	סטייה בהכנסות בפועל עקב סטייה בהתפלגות צריכה (2)
							82	תשלומים מהסכם חמי ורשפ בניכוי הכנסות על בסיס מזומן
							11,645	הכנסות תיאורטיות מהתעריפים לפני החלת התייעלות ובניכוי סטייה בהתפלגות הצריכה והתאמת אי הכרה בהכנסה חמ"י (3)
951	1,774	(730)	1,443	1,863	2	6,342	-	התייעלות והכנסות המשיכות למימון עלויות רפורמה
-	(2)	730	(246)	(482)	-	-	-	הכנסות תיאורטיות מהתעריפים לאחר ניכוי התייעלות ובניכוי סטייה בהתפלגות הצריכה והתאמת אי הכרה בהכנסה חמ"י
951	1,772	-	1,197	1,381	2	6,342	11,645	
-	-	-	(84)	(157)	-	241	-	מיונים לעומת הדוחות הכספיים (4)
-	216	-	(216)	-	-	-	-	מיון 1 – נלוות דלק
31	87	-	(118)	-	-	-	-	מיון 2 – השקעות בתחנות כח בפעולה
40	21	-	(61)	-	-	-	-	מיון 3 – שירותי הון בגין רכוש משותף
(11)	-	-	11	-	-	-	-	מיון 4 – שירותי הון בגין חלקי חילוף
1,011	2,096	-	729	1,224	2	6,583	11,645	מיון 5 – מימון הון חוזר אשראי ספקים
(818)	2,757	-	749	1,310	270	5,492	9,760	סה"כ הכנסות תיאורטיות מהתעריפים ממוינות לפי דוחות כספיים
2,430	(319)	-	-	-	-	-	2,111	תוצאות בפועל על פי ביאור דיווח מגזרי (5)
(6)	-	-	-	-	-	-	(6)	בתוספת/בניכוי נכסי פיקוח שנוכו/התווספו (6)
-	(178)	-	135	43	-	-	-	הכנסות שונות (7)
10	(1)	-	(4)	(5)	-	-	-	מיון 1 - שיפוצים השקעות
-	(252)	-	-	-	-	252	-	מיון 2 - עלויות נוספות הנובעות מעלויות הרפורמה מעבר לעלויות הפרישה
-	-	-	-	(131)	-	131	-	מיון 3 - פחת דלקים
-	-	-	-	-	(268)	-	(268)	מיון 4 - שכר בגין נלוות דלק
1,616	2,007	-	880	1,217	2	5,875	11,597	מיון 5- התחשבות עם נוגה
605	89	-	(151)	7	-	708	(48)	סיכום ביניים
190	-	-	-	-	-	-	-	הפרשים (8)

הכנסות/הוצאות בגין שנים קודמות שלא נרשמו כנגדן נכסי פיקוח

* ללא נטרול השפעת אי גביית תעריף ממוצע ואי הכרה בהכנסה חמ"י.

נכסי הפיקוח אינם כוללים נכסי פיקוח בגין מימון אשר נרשמו בצד ההוצאות.

הסברים עיקריים להפרשים מוצגים בהמשך.

חברת החשמל לישראל בע"מ

דוח הדירקטוריון על מצב ענייני התאגיד
לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2021

א. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד: (המשך)

1. תיאור תמציתי של החברה וסביבתה העסקית: (המשך)

(ד) דיווח על פערים בין העלויות המוכרות בתעריף החשמל לבין העלויות בפועל לשנת 2021: (המשך)

מגזר הולכה						סעיף
רכיב תעריפי במיליוני שקל חדש						
הכנסות המשויכות לעלויות הרפורמה / הכנסות אחרות	תשואה מוכרת משוקללת ברוטו/רווח תפעולי	פחת	תפעול (כולל הוצאות בגין פנסיונרים)	רכישות חשמל	סה"כ הכנסות	
1,715	..					הכנסות לפי התעריף בפועל/בתוקף כפי שמחושב ע"י החברה בתוספת הכנסות (הוצאות) במסגרת התחשבות עם חברת נוגה (1) ..
106						בניכוי/בתוספת החזר חוב צרכני בגין שנים קודמות הכלול בתעריף בפועל ..
(157)						בניכוי/בתוספת פיצוי בגין פיגור בעדכון בגין השנה השוטפת (*) ..
1,664						סה"כ הכנסות בספרים ..
6						תשלומים מהסכס חמי ורשפ בניכוי הכנסות על בסיס מזומן ..
(63)						סטייה בהכנסות בפועל עקב סטייה בהתפלגות צריכה (2) ..
						הכנסות תיאורטיות מהתעריפים לפני החלת התייעלות ובניכוי סטייה בהתפלגות הצריכה והתאמת אי הכרה
405	(52)	817	437	-	1,607	בהכנסה חמ"י (3) ..
-	52	(2)	(50)	-	-	התייעלות והכנסות המשויכות למימון עלויות רפורמה ..
405	-	815	387	-	1,607	הכנסות תיאורטיות מהתעריפים לאחר ניכוי התייעלות ובניכוי סטייה בהתפלגות הצריכה והתאמת אי הכרה
						בהכנסה חמ"י ..
13	-	22	(35)	-	-	מיונים לעומת הדוחות הכספיים (4) ..
418	-	837	352	-	1,607	מיון 1 – שירותי הון בגין רכוש משותף ..
						סה"כ הכנסות תיאורטיות מהתעריפים ממיונות לפי דוחות כספיים ..
918	-	496	302	(5)	1,711	תוצאות בפועל על פי ביאור דיווח מגזרי (5) ..
(370)	-	319	-	-	(51)	בתוספת/בניכוי נכסי פיקוח שנוכ/התוספו (6) ..
(1)	-	-	-	-	(1)	הכנסות שונות (7) ..
12	-	-	(12)	-	-	מיון 1 - עלויות נוספות הנובעות מעלויות הרפורמה מעבר לעלויות הפרישה ..
-	-	-	-	5	5	מיון 2- התחשבות עם נוגה ..
559	-	815	290	-	1,664	סיכום ביניים ..
141	-	22	62	-	57	הפרשים (8) ..
(31)	-	-	-			הכנסות/הוצאות בגין שנים קודמות שלא נרשמו כנגדן נכסי פיקוח ..

* ללא נטרול השפעת אי גביית תעריף ממוצע ואי הכרה בהכנסה חמ"י.
נכסי הפיקוח אינם כוללים נכסי פיקוח בגין מימון אשר נרשמו בצד ההוצאות.
הסברים עיקריים להפרשים מוצגים בהמשך.

- א. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד: (המשך)
1. תיאור תמציתי של החברה וסביבתה העסקית: (המשך)

ד) דיווח על פערים בין העלויות המוכרות בתעריף החשמל לבין העלויות בפועל לשנת 2021: (המשך)

מגזר חלוקה סעיף						רכיב תעריפי במיליוני שקל חדש					
						הכנסות סה"כ	רכישות חשמל	תפעול (כולל הוצאות בגין פנסיונרים)	פחת	הכנסות המשיכות לעלויות הרפורמה הכנסות/ אחרות	תשואה מוכרת משוקללת ברוטו/רווח תפעולי
הכנסות לפי התעריף בפועל/בתוקף כפי שמחושב ע"י החברה בתוספת הכנסות (הוצאות) במסגרת התחשבות עם חברת נוגה						5,446					
בניכוי/בתוספת החזר חוב צרכני בגין שנים קודמות הכלול בתעריף בפועל						(740)					
בניכוי/בתוספת פיצוי בגין פיגור בעדכון בגין השנה השוטפת (*)						751					
סה"כ הכנסות בספרים						5,457					
סטייה בהכנסות בפועל עקב סטייה בהתפלגות צריכה (2)						(17)					
תשלומים מהסכס חמי ורשפ בניכוי הכנסות על בסיס מזומן						4					
הכנסות תיאורטיות מהתעריפים לפני החלת התייעלות ובניכוי סטייה בהתפלגות הצריכה והתאמת אי						5,444	2,194	1,565	1,175	(156)	666
הכרה בהכנסה חמ"י (3)						-	-	(153)	(3)	156	-
התייעלות והכנסות המשיכות למימון עלויות רפורמה											
הכנסות תיאורטיות מהתעריפים לאחר ניכוי התייעלות ובניכוי סטייה בהתפלגות הצריכה והתאמת אי						5,444	2,194	1,412	1,172	-	666
הכרה בהכנסה חמ"י											
מיונים לעומת הדוחות הכספיים (4)											
מיון 1 – שרותי הון בגין רכוש משותף						-	-	(288)	219	-	69
מיון 2 – שרותי הון בגין מונים						-	-	(118)	95	-	23
סה"כ הכנסות תיאורטיות מהתעריפים ממוינות לפי דוחות כספיים						5,444	2,194	1,006	1,486	-	758
תוצאות בפועל על פי ביאור דיווח מגזרי (5)						5,805	2,456	1,306	1,337	-	706
בתוספת/בניכוי נכסי פיקוח שנוכו/התווספו (6)						11	-	-	132	-	(121)
הכנסות שונות (7)						(119)	-	(126)	-	-	7
מיון - עלויות רפורמה						-	-	(6)	(4)	-	10
מיון 2- התחשבות עם נוגה						(240)	(240)	-	-	-	-
סיכום ביניים						5,457	2,216	1,174	1,465	-	602
הפרשים (8)						13	(22)	(168)	21	-	(156)
הכנסות/הוצאות בגין שנים קודמות שלא נרשמו כנגדן נכסי פיקוח						-	-	-	-	-	(30)
* ללא נטרול השפעת אי גביית תעריף ממוצע ואי הכרה בהכנסה חמ"י.											
נכסי הפיקוח אינם כוללים נכסי פיקוח בגין מימון אשר נרשמו בצד ההוצאות.											
הסברים עיקריים להפרשים מוצגים בהמשך.											

א. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד: (המשך)

1. תיאור תמציתי של החברה וסביבתה העסקית: (המשך)

ד) דיווח על פערים בין העלויות המוכרות בתעריף החשמל לבין העלויות בפועל לשנת 2021: (המשך)

מגזר אספקה						סעיף
רכיב תעריפי במיליוני שקל חדש						
הכנסות	סה"כ	תפעול בניכוי	פחת	רכישות חשמל	הכנסות המשוויכות לעלויות הרפורמה / הכנסות אחרות	תשואה מוכרת משוקללת ברוטו/רווח תפעולי
461	461	הכנסות לפי התעריף בפועל/בתוקף כפי שמחושב ע"י החברה בתוספת הכנסות (הוצאות) במסגרת התחשבות עם חברת נוגה בניכוי/בתוספת החזר חוב צרכני בגין שנים קודמות הכלול בתעריף בפועל				
(21)	(21)	בניכוי/בתוספת פיצוי בגין פיגור בעדכון בגין השנה השוטפת (*)				
10	10	סה"כ הכנסות בספרים				
450	450	סה"כ הכנסות בפועל עקב סטייה בהתפלגות צריכה (2)				
-	-	הכנסות תיאורטיות מהתעריפים לפני החלת התייעלות ובניכוי סטייה בהתפלגות התאמת אי הכרה בהכנסה חמ"י (3)				
450	450	התייעלות והכנסות המשוויכות למימון עלויות רפורמה				
1	1	הכנסות תיאורטיות מהתעריפים לאחר ניכוי התייעלות ובניכוי סטייה בהתפלגות הצריכה והתאמת אי הכרה בהכנסה חמ"י				
451	451	מיונים לעומת הדוחות הכספיים (4)				
-	-	מיון 1 – שירותי הון בגין רכוש משותף	29	-	6	-
451	451	סה"כ הכנסות תיאורטיות מהתעריפים ממיונות לפי דוחות כספיים	29	-	(6)	-
496	496	תוצאות בפועל על פי ביאור דיווח מגזרי (5)	48	-	-	21
(10)	(10)	בתוספת/בניכוי נכסי פיקוח שנוכו/ התווספו (6)	-	-	-	(10)
(36)	(36)	הכנסות שונות (7)	-	-	-	(1)
-	-	מיון - עלויות נוספות הנובעות מעלויות הרפורמה מעבר לעלויות הפרישה	-	-	-	2
-	-	מיון 2- התחשבות עם נוגה	-	-	-	-
450	450	סיכום ביניים	48	-	-	12
(1)	(1)	הפרשים (8)	(19)	-	-	12
-	-	הכנסות/הוצאות בגין שנים קודמות שלא נרשמו כנגדן נכסי פיקוח	-	-	-	1

* ללא נטרול השפעת אי גביית תעריף ממוצע ואי הכרה בהכנסה חמ"י .
נכסי הפיקוח אינם כוללים נכסי פיקוח בגין מימון אשר נרשמו בצד ההוצאות.
הסברים עיקריים להפרשים מוצגים בהמשך.

א. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד: (המשך)

1. תיאור תמציתי של החברה וסביבתה העסקית: (המשך)

ד) דיווח על פערים בין העלויות המוכרות בתעריף החשמל לבין העלויות בפועל לשנת 2021: (המשך)

מגזר אחרים סעיף						רכיב תעריפי במיליוני שקל חדש					
הכנסות	סה"כ	רכישות	תפעול בניכוי	התייעלות (כולל	התייעלות	תשואה מוכרת	פחת	התייעלות	הכנסות	תשואה מוכרת	פחת
הכנסות	סה"כ	רכישות	תפעול בניכוי	התייעלות (כולל	התייעלות	תשואה מוכרת	פחת	התייעלות	הכנסות	תשואה מוכרת	פחת
4,327	213	(346)	4,194	(30)	10	6	-	26	64	4,078	4,174
הכנסות לפי התעריף בפועל/בתוקף כפי שמחושב ע"י החברה בתוספת הכנסות (הוצאות) במסגרת התחשבות עם חברת נוגה בניכוי/בתוספת החזר חוב צרכני בגין שנים קודמות הכלול בתעריף בפועל	213	(346)	4,194	(30)	10	6	-	26	64	4,078	4,174
בניכוי/בתוספת פיצוי בגין פיגור בעדכון בגין השנה השוטפת (*)	(346)										
סה"כ הכנסות בספרים	4,194										
סטייה בהכנסות בפועל עקב סטייה בהתפלגות צריכה (2)	(30)										
תשלומים מהסכם חמי ורשף בניכוי הכנסות על בסיס מזומן	10										
הכנסות תיאורטיות מהתעריפים לפני החלת התייעלות ובניכוי סטייה בהתפלגות הצריכה התאמת אי הכרה בהכנסה חמ"י (3)	4,174										
התייעלות והכנסות המשיכות למימון עלויות רפורמה	-										
הכנסות תיאורטיות מהתעריפים לאחר ניכוי התייעלות ובניכוי סטייה בהתפלגות הצריכה והתאמת אי הכרה בהכנסה חמ"י	4,174										
מיונים לעומת הדוחות הכספיים (4)	-										
מיון 1 – שירותי הון בגין רכוש משותף	-										
סה"כ הכנסות תיאורטיות מהתעריפים ממוינות לפי דוחות כספיים	4,174										
תוצאות בפועל על פי ביאור דיווח מגזרי (5)	4,313										
בתוספת/בניכוי נכסי פיקוח שנוכו/ התווספו (6)	(133)										
מיון - עלויות נוספות הנובעות מעלויות הרפורמה מעבר לעלויות הפרישה	-										
מיון 2- התחשבות עם נוגה	14										
סיכום ביניים	4,194										
הפרשים (8)	20										
הכנסות/הוצאות בגין שנים קודמות שלא נרשמו כנגדן נכסי פיקוח	-										

* ללא נטרול השפעת אי גביית תעריף ממוצע ואי הכרה בהכנסה חמ"י .
נכסי הפיקוח אינם כוללים נכסי פיקוח בגין מימון אשר נרשמו בצד ההוצאות.
הסברים עיקריים להפרשים מוצגים בהמשך.

- א. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד: (המשך)
1. תיאור תמציתי של החברה וסביבתה העסקית: (המשך)

ד) דיווח על פערים בין העלויות המוכרות בתעריף החשמל לבין העלויות בפועל לשנת 2021: (המשך)

הנחיות פרטניות:

- (1) סה"כ חיובי צרכנים בגין צריכת חשמל בשנת בדוח (לרבות חיובים בגין מקדמות, פריסות, פיצוי בגין פיגור בעדכון וחובות צרכניים אחרים וחיובים שטרם הופק חשבון בגינם בסוף תקופת הדיווח) וכן תוספת הכנסות/הוצאות) במסגרת ההתחשבות עם חברת נוגה.
 - (2) הסכום משקף את הסטייה שנוצרת מכך שהתעריפים ליחידת כמות נקבעים על פי התפלגות תיאורטית, וההתפלגות בפועל שונה.
 - (3) ההכנסה התיאורטית בגין תקופת הדיווח (משמע ללא החזר חובות צרכניים בגין העבר) אילו לא היו סטיות בהתפלגות הצריכה והתעריף היה מעודכן באופן רציף. העלויות שהחברה סבורה שיש לאשר לה בגין תקופת הדיווח וטרם אושרו ורשמה בגינם בסוף התקופה נכסי פיקוח. משמע, הכנסה זו כוללת גם רווח שמוגדר רווח שטרם מומש על פי הכללים החשבונאיים.
 - (4) סכומים שנכללים בתעריף ברכיב מסוים ונכללים בדוחות הכספיים ברכיב אחר.
 - (5) עמודות "דלקים" עד "תשואה מוכרת משוכללת ברוטו/רווח תפעולי" הינם זהות לסה"כ ההוצאות במקטע, למעט הוצאות מימון ומס.
 - (6) הפחתה/הוספה של נכסי פיקוח שנוכו/התווספו בסעיפי ההוצאות בדוח ורווח והפסד.
 - (7) הכנסות מפעילות לא מפוקחת הנכללות בהכנסות המקטע. הכנסות המקטע כוללות הכנסות שלא יוחסו להן עלויות.
 - (8) ההפרשים בין הכנסות תיאורטיות ממוינות לפי דוחות הכספיים לבין סיכום הביניים. ההכנסות ותשואה מוכרת משוקללת ברוטו/רווח תפעולי, כלומר עודף ההכנסות בפועל על התיאורטי מוצג בסימן חיובי. ביתר העמודות עודף הוצאה על הכנסה מוצג בסימן שלילי.
- הרשות בקבעה את התעריף הכירה בחלק מסעיפי ההוצאות שלא על פי הסיווגים הרשומים בדוחות הכספיים. בהתאם לכך, בוצעו התאמות בצד ההכנסות ובצד ההוצאות באותם הסעיפים שהוכרו על ידי הרשות בשונה מהרשום בדוחות הכספיים, כך שתתקבל השוואה נאותה בין הכנסות החברה להוצאותיה.

להלן פירוט ההסברים העיקריים לפערים לפי רכיבים:

1. דלק -

הפערים מדלקים נובעים מהסיבות הבאות:

- רווח/הפסד מדלקים - מורכב מרווח/הפסד ממחיר אשר נובע מפערים בין המחיר המוכר לבין עלות הדלקים הנצרכת מהמלאי
- פער מנלוות דלקים - נובע מפערים בין העלויות הנלוות בגין דלקים בפועל לבין העלויות הנלוות הנורמטיביות.

א. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד: (המשך)

1. תיאור תמציתי של החברה וסביבתה העסקית: (המשך)

(ד) דיווח על פערים בין העלויות המוכרות בתעריף החשמל לבין העלויות בפועל לשנת 2021: (המשך)

להלן פירוט ההסברים העיקריים לפערים לפי רכיבים: (המשך)

2. תפעול –

חוסר ההכרה נובע בעיקר מהקפאת מדד השכר במקטע הייצור באופן שאינו משקף את השפעות הסכמי השכר במשק והשפעתם על גידולי השכר בחברה וכן בגין הפחתת עלויות התפעול באלון תבור וברמת חובב.

3. הכנסות משנים קודמות –

תוספת הכנסות בגין עדכון שנתי 2022.

- א. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד: (המשך)
1. תיאור תמציתי של החברה וסביבתה העסקית: (המשך)

(ה) סוגיות פתוחות עיקריות מול רשות החשמל

להלן פירוט של סוגיות מהותיות הנמצאות במחלוקת בין החברה לרשות החשמל. הסכומים המפורטים בטבלה זו מייצגים את הערכות החברה בלבד בנוגע להשלכות הכספיות לפערים הקיימים ואין כל וודאות כי רשות החשמל תכיר בכל או בחלק מן הסכומים המפורטים להלן:

פירוט	הסוגיה
ביום 4 ביוני 2020 פורסמה החלטת רשות בנושא הכרה בעלויות המתקנים להפחתת פליטות ביחידות הפחמיות של החברה. החלטת הרשות מסדירה את ההכרה התעריפית בעלויות הקמה (השקעות וריבית בזמן הקמה) בסך של כ-8.3 מיליארדי שקל חדש, עלויות תפעול קבועות בסך של כ-86 מיליוני שקל חדש בשנה (לכל המתקנים וללא הצמדה). ההחלטה משקפת חוסר הכרה בהשקעות ובריבית בזמן הקמה (לרבות השקעות וריביות עתידיות לסיום הפרויקט), לעומת אומדן החברה בדוחות כספיים קודמים, בסך של כ-560 מיליוני שקל חדש. ביום 25 במרס 2021, התקבלה תגובת הרשות להשגות שהגישה החברה על החלטת הרשות בנושא, בתגובה זו כאמור, נאמר כי אין הצדקה לתיקון ההחלטה וכן כי הרשות מיצתה את ההליך מול החברה לעניין החלטה זו. ביום 6 במאי 2021, אישר דירקטוריון החברה הגשת עתירה לבג"ץ כנגד החלטת רשות החשמל בנושא. ביום 8 ביוני 2021 הוגשה עתירה לבג"ץ בדבר אי הכרה בעלויות פרויקט הפחתת פליטות בסכום העולה על חצי מיליארד שקל חדש. למועד אישור הדוחות הכספיים טרם הוגשה תגובת רשות החשמל וטרם התקיים דיון בעתירה.	הכרה בעלויות פרויקט הפחתת פליטות בתחנות הפחמיות
הרשות הפחיתה את עלויות התפעול המוכרות בגין מכירת תחנת הכח אלון תבור ורמת חובב בהתאם לעלות ממוצעת ל-MW. הנ"ל מביא להפסדי הכנסות תפעול בגין התחנות הנמכרות. למרות הפגיעה ברווחיות החברה, הצעת החברה להפחית את העלויות בהתאם לעלות ממוצעת לפי טכנולוגיה לא התקבלה ע"י הרשות בנימוק שמדובר בעדכון מתודולוגיה אשר מבוצע רק בעת קביעת בסיס תעריפים חדש. במסגרת בסיס תעריף חדש שיוחל רטרואקטיבית מפברואר 2022, ככל הנראה, לא צפוי הפסד נוסף ממכירת תחנות עקב הכרה פרטנית לפי יחידות ייצור. על כן, המחלוקת האמורה הינה בגין השנים 2020-2021	הקטנת עלויות התפעול של מקטע הייצור עקב מכירת תחנות כוח במסגרת הרפורמה
עבור שנת 2020 - לאור משבר הקורונה אשר הוביל לירידה בשיעור התעסוקה ובכך העלה מלאכותיות את השכר הממוצע במשק, קבעה הרשות כי מדד השכר לחישוב עלויות התפעול המוכרות במקטע הייצור בגין השנים 2020 יישאר על השכר הממוצע לשנת 2019. כלומר, הרשות לא הכירה בגידול שכר עובדי החברה בייצור בגין שנת 2020. עבור שנת 2021 - הצמדת עלויות התפעול תהיה בהתאם לגידול במדד שכר חודשי ממוצע לתת מגזר ממשלה מרכזית לפי פרסומי הלמ"ס. הנ"ל תואם את מדד השכר במקטעי הרשת ועומד על כ-2.8%. קביעה זו מהווה שינוי מתודולוגי, זאת על אף שטרם עודכן בסיס התעריף המקטע הייצור.	הצמדת עלויות השכר המוכרות של מקטע הייצור

א. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד: (המשך)

2. מצב כספי:

להלן נתוני המצב הכספי של החברה לימים 31 בדצמבר 2021 ו- 31 בדצמבר 2020:

במיליוני שקל חדש			
אחוזים	גידול (קיטון)	31 בדצמבר 2020	31 בדצמבר 2021
נכסים שוטפים			
(40%)	(1,653)	4,107	2,454
(7%)	(26)	358	332
(7%)	(310)	4,600	4,290
2%	14	651	665
155%	905	584	1,489
(10%)	(14)	142	128
44%	49	111	160
(10%)	(1,035)	10,553	9,518
נכסים שאינם שוטפים			
(7%)	(118)	1,742	1,624
24%	442	1,852	2,294
(69%)	(9)	13	4
9%	315	3,607	3,922
נכסים בגין הטבות לאחר סיום העסקה:			
35%	1,775	5,012	6,787
(3%)	(47)	1,540	1,493
26%	1,728	6,552	8,280
רכוש קבוע, נטו:			
(1%)	(763)	52,626	51,863
34%	1,858	5,402	7,260
2%	1,095	58,028	59,123
(2%)	(29)	1,217	1,188
3%	2,074	79,957	82,031
סך נכסים			
24%	1,646	6,935	8,581
4%	3,720	86,892	90,612
סך נכסים ויתרות חובה של חשבונות פיקוח נדחים			

- א. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד: (המשך)
2. מצב כספי: (המשך)

להלן נתוני המצב הכספי של החברה לימים 31 בדצמבר 2021 ו- 31 בדצמבר 2020: (המשך)

אחוזים	במיליוני שקל חדש		
	גידול (קיטון)	31 בדצמבר 2020	31 בדצמבר 2021
התחייבויות שוטפות			
אשראי מתאגידים בנקאיים ומנותני אשראי			
אחרים	42%	3,831	5,425
ספקים ונותני שירותים	14%	2,453	2,786
זכאים ויתרות זכות	(11%)	1,391	1,238
מקדמות ממזמיני עבודות בניית עבודות			
בביצוע	30%	568	740
הפרשות	3%	665	686
התחייבויות מיועדות למכירה	(100%)	142	-
	20%	9,050	10,875
התחייבויות שאינן שוטפות			
אגרות חוב	(5%)	25,817	24,488
התחייבויות לתאגידים בנקאיים	57%	3,278	5,155
התחייבויות בגין הטבות אחרות לאחר סיום			
העסקה	3%	6,676	6,874
מיסים נדחים, נטו	10%	6,524	7,198
התחייבויות למדינת ישראל	2%	1,762	1,793
התחייבויות בגין חכירה	(24%)	709	542
התחייבויות אחרות	6%	557	592
	3%	45,323	46,642
הון			
הון מניות	-	908	908
קרנות הון	(10%)	758	684
קרן הון מדידה מחדש	(30%)	(2,960)	(2,074)
עודפים	5%	28,022	29,307
	8%	26,728	28,825
סך התחייבויות והון	6%	81,101	86,342
יתרות זכות של חשבונות פיקוח נדחים	(26%)	5,791	4,270
סך התחייבויות, הון ויתרות זכות של חשבונות פיקוח נדחים	4%	86,892	90,612

- א. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד: (המשך)
2. מצב כספי: (המשך)

(א) נכסים שוטפים ושאינם שוטפים:

להלן פירוט השינויים העיקריים:

- (1) עיקר הקיטון במזומנים ושווי מזומנים נובע בעיקרו מהתמורה שנתקבלה כתוצאה ממכירת אתר רמת חובב בדצמבר 2020, לפרטים נוספים ראה ביאור 29 בדוחות הכספיים.
- (2) גידול במלאי דלקים (שוטף ולא שוטף) נובע בעיקרו מעליית מחיר הפחם לאור הביקוש העולמי וההיצע המוגבל. (לפרטים ראה ביאור 8 בדוחות הכספיים).
- (3) השינויים בקבוצות מימוש הכוללות נכסים והתחייבויות מיועדים למכירה נובעים ממכירת מלוא פעילות ניהול המערכת ומסיווג חלק מיחידות הייצור מתוך אתר חגית כקבוצת מימוש המוחזקת למכירה, לפרטים ראה ביאור 9 בדוחות הכספיים.
- (4) הגידול בסעיף עודף נכסי תוכנית הפנסיה על מחויבות לפנסיה נובע בעיקר מגידול בנכסי התוכנית עקב תשואה על נכסי התוכנית בתקופה בקיזוז גידול במחויבות עקב ירידה בוווקטור הריבית להיוון המחויבות (לפרטים ראה ביאור 12 בדוחות הכספיים).

(ב) השקעות ברכוש קבוע:

להלן פירוט השקעות החברה ברכוש קבוע בתקופת הדוח ובתקופה המקבילה אשתקד:

לשנה שנסתיימה ביום		
31 בדצמבר 2020	31 בדצמבר 2021	
במיליוני שקל חדש		
1,814	2,247	תחנות כח, מחז"מים, מבנים
551	700	תחמ"שים וקווי מתח עליון
448	438	תחנות מיתוג וקווי מתח על 400 ק"ו
980	1,216	רשתות לחלוקה ומונים
909	861	מלאי מחסנים
390	494	אחרות
5,092	5,956	סה"כ

ההשקעות כוללות יישום של תקן IFRS-16 חכירות, השפעות תקן IAS 19 מדידות מחדש ומתני רפורמה שהווננו לרכוש קבוע.

בנטרול השפעות אלו, יש גידול בהשקעות בסך כ- 1,004 מיליוני שקל חדש (מ- 4,860 מיליוני שקל חדש בשנת 2020 ל- 5,864 מיליוני שקל חדש בשנת 2021).

(ג) התחייבויות שוטפות ושאינן שוטפות:

- (1) הגידול בסך ההתחייבויות הפיננסיות נובע בעיקרו מנטילת הלוואות (בעיקר לזמן קצר) והנפקת אגרות חוב בתקופת הדוח המקוזזים בחלקן על ידי פירעונות שבוצעו בתקופת הדוח (לפרטים ראה ביאור 20 בדוחות הכספיים).
- (2) הגידול בהתחייבויות בגין הטבות אחרות לאחר סיום העסקה נובע בעיקרו מירידת ווקטור הריביות להיוון המחויבות. (ראה ביאור 12 בדוחות הכספיים).

(ד) חשבונות פיקוח נדחים:

לפרטים אודות יתרות של חשבונות פיקוח נדחים והשינויים בהם בתקופת הדוח ראה ביאור 15 בדוחות הכספיים.

א. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד: (המשך)

3. השוואה וניתוח תוצאות הפעילות בתקופת הדוח לעומת התקופה המקבילה אשתקד:

(א) להלן דוחות רווח והפסד ורווח כולל אחר במיליוני שקלים חדשים:

סעיף	שינוי	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020		לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021		
		במיליוני שקל חדש	%	במיליוני שקל חדש	%	
ב	(7%)	(1,628)	100%	23,778	100%	דוחות רווח והפסד
ג	6%	1,092	78%	18,481	88%	הכנסות
						עלות הפעלת מערכת
						החשמל
						רווח מהפעלת מערכת
		(2,720)	22%	5,297	12%	החשמל
						הוצאות (הכנסות) אחרות,
	(101%)	2,831	(12%)	(2,816)	0%	נטו
	(4%)	(33)	4%	886	4%	הוצאות מכירה ושיווק
4י	(19%)	(189)	4%	971	4%	הוצאות הנהלה וכלליות
						הכנסות מהתחייבויות
1י	96%	(23)	0%	(24)	0%	לפנסיונרים נטו
						תוצאות הסכם הרפורמה
5י		(360)	3%	708	2%	והסכמים אחרים
						רווח מפעולות
		(4,946)	23%	5,572	3%	רגילות
ה	274%	1,401	2%	511	9%	הוצאות מימון
						רווח (הפסד) לפני מיסים
		(6,347)	21%	5,061	(6%)	על ההכנסה
	(122%)	(1,455)	5%	1,189	(1%)	מיסים על ההכנסה
						רווח (הפסד) אחרי מיסים
		(4,892)	16%	3,872	(5%)	על ההכנסה
						חלק החברה בהפסדי
	50%	(3)	0%	(6)	0%	חברות כלולות
						רווח (הפסד) לפני חשבונות
		(4,895)	16%	3,866	(5%)	פיקוח נדחים
						תנועות ביתרות חשבונות
	(207%)	4,477	(9%)	(2,163)	10%	פיקוח נדחים, נטו ממס
		(418)	7%	1,703	6%	רווח לתקופה
						דוחות מאוחדים על רווח (הפסד) כולל אחר:
3י	60%	290	2%	486	4%	מדידות מחדש של תוכנית
						הטבה מוגדרת, נטו ממס
						גידור תזרים מזומנים, נטו
	(150%)	(221)	1%	147	0%	ממס
						תנועה ביתרות חשבונות
		168	0%	(58)	0%	נדחים, נטו ממס
		237	2%	575	4%	רווח כולל אחר לתקופה
						רווח כולל לתקופה
		(181)	10%	2,278	9%	

א. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד: (המשך)

3. השוואה וניתוח תוצאות הפעילות בתקופת הדוח לעומת התקופה המקבילה אשתקד: (המשך)

(ב) הכנסות:

סך ההכנסות לתקופת הדוח הינו 22,150 מיליוני שקל חדש לעומת 23,778 מיליוני שקל חדש בתקופה המקבילה אשתקד.

הכנסות ממכירות חשמל בתקופת הדוח הסתכמו לסך של כ- 21,923 מיליוני שקל חדש, לעומת כ- 23,504 מיליוני שקל חדש בתקופה המקבילה אשתקד. קיטון בהכנסות ממכירת חשמל בסך של כ- 1,581 מיליוני שקל חדש, המהווה קיטון של כ-7%. הקיטון נובע בעיקרו מירידה מתעריף החשמל והכנסה חד פעמית שהתקבלה אשתקד בסך 740 מיליוני שקל חדש מחברת חשמל מזרח ירושלים. לפרטים נוספים ראה ביאורים 6 ו-27 בדוחות הכספיים.

(ג) עלות הפעלת מערכת החשמל:

עלות הפעלת מערכת החשמל בתקופת הדוח הסתכמה לסך של כ- 19,573 מיליוני שקל חדש לעומת סך של כ- 18,481 מיליוני שקל חדש בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ- 1,092 מיליוני שקל חדש כ-6%, הנובע בעיקרו מ:

(1) גידול ברכישות חשמל בסך של 1,603 מיליוני שקל חדש הנובע בעיקר ממכירת תחנות כוח לבעלים פרטיים וכניסת יצרני חשמל חדשים לשוק בעיקר בתחומי האנרגיות המתחדשות.

(2) עלות צריכת הדלקים

בתקופת הדוח הסתכמה עלות צריכת הדלקים (כולל הוצאות נלוות) לסך של כ- 5,875 מיליוני שקל חדש לעומת כ- 6,220 מיליוני שקל חדש בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ- 345 מיליוני שקל חדש, המהווה קיטון של כ-6%.

השינוי בעלות צריכת הדלקים נובע בעיקרו מירידה בייצור לעומת תקופה מקבילה אשתקד המקוזזת בעליית מחיר הפחם בשוק והבלו עליו, ומנגד ירידה במחיר הגז הטבעי, לפרטים ראה ביאור 35 בדוחות הכספיים.

להלן פירוט השינויים במיליוני שקלים חדשים לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021

סוג הדלק	שינוי בצריכה	שינוי במחיר	סה"כ
מזוט	(8)	-	(8)
פחם	(332)	1,107	775
סולר	(71)	(1)	(72)
גז טבעי	(276)	(536)	(812)
גז נוזלי LNG	(318)	256	(62)
סה"כ	(1,005)	826	(179)
שינוי בגלוות דלקים ובהפרשה לירידת ערך מזוט			(96)
זיכוי הסכם תמר משנת 2020			(70)
סה"כ שינויים			(345)

א. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד: (המשך)

3. השוואה וניתוח תוצאות הפעילות בתקופת הדוח לעומת התקופה המקבילה אשתקד: (המשך)

(ד) פחת והפחתות:

להלן פירוט הוצאות הפחת וההפחתות המוצגות בדוח רווח והפסד:

	שינוי ב%	הפרש	לשנה שנסתיימה ביום		הוצאות פחת והפחתות
			31 בדצמבר 2020	31 בדצמבר 2021	
			במיליוני שקל חדש		
הפעלת מערכת החשמל.....	1%	62	4,253	4,315	
מכירה ושיווק.....	(2%)	(3)	176	173	
הנהלה וכלליות.....	14%	20	140	160	
הוצאות אחרות.....	(86%)	(97)	113	16	
סה"כ הוצאות פחת.....	(0%)	(18)	4,682	4,664	

הגידול בהוצאות הפחת בהפעלת מערכת החשמל נובע בעיקר מהפעלת מתקן הפחתת פליטות רוטנברג בתקופה. הקיטון בהוצאות פחת אחרות נובע בעיקר מירידת ערך לשווי תעריפי של אתר רמת חובב שסווג כמוחזק למכירה בדוחות הכספיים אשתקד.

א. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד: (המשך)

3. השוואה וניתוח תוצאות הפעילות בתקופת הדוח לעומת התקופה המקבילה אשתקד: (המשך)

ה) הוצאות מימון:

לשנה שנסתיימה ביום		
הפרש	31 בדצמבר 2020	31 בדצמבר 2021
במיליוני שקל חדש		

א. הוצאות (הכנסות) מימון בגין הפרשי שער והפרשי הצמדה

ושערך עסקאות הגנה

הפרשי שער בגין התחייבויות פיננסיות במטבע חוץ, הנובעים בעיקר מהפרשי שקל/דולר כתוצאה מירידת שער"ח בשיעור של

3.27% והפרשי שקל/יין כתוצאה מירידת שער"ח בשיעור של כ-

13.37% בתקופת הדוח (618) (900) 282

שערך עסקאות ההגנה כתוצאה משינויים בתקופה של

החליפין 641 844 (203)

שערך עסקאות ההגנה כתוצאה משינויים בתקופה של מדד

המחירים לצרכן 289 (79) 368

שערך עסקאות ההגנה לשוויים ההוגן הנובעים בעיקר מהשינויים בעקומי הריביות להיוון ובסיכון האשראי

בתקופת הדוח 593 (338) 931

הפרשי הצמדה בגין התחייבויות פיננסיות צמודות למדד

שעלה בשיעור של 2.4% בתקופת הדוח לעומת ירידה

של 0.6% בתקופה המקבילה אשתקד 306 (80) 386

הוצאות (הכנסות) בגין הפרשי שער והפרשי הצמדה ושערך

עסקאות הגנה 1,211 (553) 1,764

ב. הוצאות ריבית ואחרות

הוצאות ריבית 1,105 1,248 (143)

הכנסות מימון אחרות (106) (31) (75)

סה"כ הוצאות ריבית ואחרות 999 1,217 (218)

סה"כ הוצאות מימון לפני היוון 2,210 664 1,546

ג. היוון עלויות אשראי

הוצאות מימון שהונו על פרויקטים בהקמה 298 153 145

סה"כ הוצאות מימון 1,912 511 1,401

כנגד החשיפה במטבע חוץ (בעיקר בדולר) החברה מיישמת מדיניות הגנות לשער החליפין. עסקאות ההגנה שביצעה החברה לאורך השנים הינן לשם החלפת התחייבויותיה במטבע חוץ בהתחייבויות שקליות (שחלקן צמודות וחלקן אינן צמודות למדד המחירים לצרכן) כמו כן, החברה מכירה בחשבונות פיקוח נדחים בגין הפרשי ההצמדה למדד, לפרטים ראה ביאור 15 בדוחות הכספיים. לפרטים בנושא עסקאות החלפה המיועדות לגידור חשבונאי ראה ביאור 26ט.

א. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד: (המשך)

3. השוואה וניתוח תוצאות הפעילות בתקופת הדוח לעומת התקופה המקבילה אשתקד: (המשך)

ו. תוצאות עסקיות נוספות בתקופת הדוח:

- (1) ביום 31 בינואר 2022 פרסמה רשות החשמל החלטה בנושא עדכון שנתי לתעריף החשמל 2022 וכן ביום 27 בפברואר 2022 פרסמה רשות החשמל הצעת החלטה לשימוע לפיה תופחת עלות הדלקים המוכרת לחברה וזאת מאחר ושיעור הבלו על הפחם יופחת. לפרטים בדבר השפעת החלטות אלו על תוצאות החברה בתקופת הדוח ועל יתרות חשבונות פיקוח נדחים ליום 31 בדצמבר 2021 ראה ביאור 3 וכן ביאור 15 בדוחות הכספיים.
- (2) הגידול ברווח כולל אחר בגין מדידות מחדש של תוכנית הטבה מוגדרת בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, בסך של כ- 290 מיליוני שקל חדש לאחר השפעת המס נובע בעיקרו מהתשוואה על היעודה בתקופת הדוח בקיזוז השינוי בשיעור הריבית להיוון ששימשה לחישוב המחויבות האקטוארית.
- (3) לפרטים בנושא השפעת תוצאות הסכם הרפורמה בסך של כ- 348 מיליוני שקל חדש ובסך של כ- 708 מיליוני שקל חדש לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021 ו-2020 בהתאמה, ראה ביאור 12 בדוחות הכספיים.

א. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד: (המשך)

4. השוואה וניתוח תוצאות הפעילות בתקופות השוואה:

(א) להלן דוחות רווח והפסד ורווח כולל אחר במיליוני שקלים חדשים:

		לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019		לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020		
סעיף	שינוי					
		במיליוני שקל חדש	%	במיליוני שקל חדש	%	
	%					דוחות רווח והפסד
ב	(4%)	(882)	100%	24,660	100%	הכנסות
ג	(5%)	(890)	79%	19,371	78%	עלות הפעלת מערכת החשמל
		8	21%	5,289	22%	רווח מהפעלת מערכת חשמל
	14%	(339)	(10%)	(2,477)	(12%)	הכנסות אחרות
	2%	17	4%	869	4%	הוצאות מכירה ושיווק
41	52%	333	3%	638	4%	הוצאות הנהלה וכלליות
						הכנסות מהתחייבויות
11	(38%)	15	0%	(39)	0%	לפנסיונרים נטו
		(53)	3%	761	3%	תוצאות הסכם הרפורמה
	1%	35	22%	5,537	23%	רווח מפעולות רגילות
		-	0%	-	0%	תוצאות הסדר הנכסים
ה	(63%)	(857)	6%	1,368	2%	הוצאות מימון
	21%	892	17%	4,169	21%	רווח לפני מיסים על ההכנסה
	30%	272	4%	917	5%	מיסים על ההכנסה
	19%	620	13%	3,252	16%	רווח אחרי מיסים על ההכנסה
						חלק החברה בהפסדי חברות
	(60%)	9	0%	(15)	0%	כלולות
						רווח לפני חשבונות פיקוח
	19%	629	13%	3,237	16%	נדחים
						תנועות ביתרות חשבונות פיקוח
	52%	(742)	(6%)	(1,421)	(9%)	נדחים, נטו ממס
	(6%)	(113)	7%	1,816	7%	רווח לתקופה
דוחות מאוחדים על רווח (הפסד) כולל אחר:						
						מדידות מחדש של תוכנית
31	(125%)	2,425	(8%)	(1,939)	2%	הטבה מוגדרת, נטו ממס
	(199%)	295	(1%)	(148)	1%	גידור תזרים מזומנים, נטו ממס
		(136)	0%	78	0%	תנועה ביתרות חשבונות
						פיקוח נדחים, נטו ממס
		2,584	(8%)	(2,009)	2%	רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה
		2,471	(1%)	(193)	10%	רווח (הפסד) כולל לתקופה

- א. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד: (המשך)
4. השוואה וניתוח תוצאות הפעילות בתקופות השוואה: (המשך)

(ב) הכנסות:

סך ההכנסות בשנת 2020 הינו 23,778 מיליוני שקל חדש לעומת 24,660 מיליוני שקל חדש בשנת 2019.

הכנסות ממכירות חשמל בשנת 2020 הסתכמו לסך של כ- 23,504 מיליוני שקל חדש, לעומת כ- 24,370 מיליוני שקל חדש בשנת 2019. קיטון בהכנסות ממכירת חשמל בסך של כ- 866 מיליוני שקל חדש, המהווה קיטון של כ-4%, הקיטון נובע בעיקרו מירידה מתעריף החשמל ומקיטון בצריכת החשמל, שקוזז בחלקו מהכנסה חד פעמית בסך 740 מיליוני שקל חדש שהתקבלו במהלך שנת 2020 מחברת חשמל מזרח ירושלים.

שיא הביקוש לחשמל -

באשר לשיא הביקוש לחשמל בתקופת הדוח ראה סעיף 7.5 בפרק א' – דוח תיאור עסקי התאגיד של החברה

(ג) עלות הפעלת מערכת החשמל:

עלות הפעלת מערכת החשמל בשנת 2020 הסתכמה לסך של כ- 18,481 מיליוני שקל חדש לעומת סך של כ- 19,371 מיליוני שקל חדש בשנת 2019, קיטון של כ- 890 מיליוני שקל חדש (כ-5%), הנובע בעיקרו מ:

(1) עלות צריכת הדלקים

בשנת 2020 הסתכמה עלות צריכת הדלקים (כולל הוצאות נלוות) לסך של כ- 6,220 מיליוני שקל חדש לעומת כ- 8,302 מיליוני שקל חדש בשנת 2019, קיטון של כ- 2,082 מיליוני שקל חדש, המהווה קיטון של כ-25%.

השינוי בעלות צריכת הדלקים נובע בעיקרו מירידה במחירי הפחם ומחירי הגז הנוזלי עקב משבר הקורונה ומירידה במחיר הגז בעקבות רכישה ממאגר לווייתן וחתימה על תוספת להסכם תמר.

להלן פירוט השינויים במיליוני שקלים חדשים לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020

סוג הדלק	שינוי בצריכה	שינוי במחירים	סה"כ
מזוט	(20)	-	(20)
פחם	(269)	(693)	(962)
סולר	(408)	(12)	(420)
גז טבעי	325	(644)	(319)
גז נוזלי LNG	(89)	(303)	(392)
סה"כ	(461)	(1,652)	(2,113)
שינוי בעלויות סולר חירום, נלוות דלקים והפרשות			31
סה"כ שינויים			(2,082)

(2) גידול ברכישות חשמל בסך של 1,076 מיליוני שקל חדש הנובע בעיקר ממכירת תחנות כוח לבעלים פרטיים וכניסת יצרני חשמל חדשים לשוק בעיקר בתחומי האנרגיות המתחדשות.

- א. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד: (המשך)
4. השוואה וניתוח תוצאות הפעילות בתקופות השוואה: (המשך)

(ד) פחת והפחתות:

להלן פירוט הוצאות הפחת וההפחתות המוצגות בדוח רווח והפסד:

הוצאות פחת והפחתות	לשנה שנסתיימה ביום		שינוי ב%	הפרש
	31 בדצמבר 2020	31 בדצמבר 2019		
	במיליוני שקל חדש	במיליוני שקל חדש		
הפעלת מערכת החשמל	4,253	4,387	(3%)	(134)
מכירה ושיווק	176	165	7%	11
הנהלה וכלליות	140	125	12%	15
הוצאות (הכנסות) אחרות	113	105	8%	8
סה"כ הוצאות פחת	4,682	4,782	(2%)	(100)

הקיטון בהוצאות הפחת נובע בעיקרו משינוי אומדן אורך חיי יחידות 1-2 בתחנת הכח ברוטנברג.

- א. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד: (המשך)
4. השוואה וניתוח תוצאות הפעילות בתקופות השוואה: (המשך)

ה) הוצאות מימון:

לשנה שנסתיימה ביום			הפרש	
31 בדצמבר 2020	31 בדצמבר 2019			
במיליוני שקל חדש				
א. הוצאות (הכנסות) מימון בגין הפרשי שער והפרשי הצמדה ושערך עסקאות הגנה				
הפרשי שער בגין התחייבויות פיננסיות במטבע חוץ, הנובעים בעיקר מהפרשי שקל/דולר כתוצאה מירידת שער"ח בשיעור של 6.97% והפרשי שקל/יין כתוצאה מירידת שער"ח בשיעור של כ- 2.07% בתקופת הדוח				
(900)	(1,492)	592		שערך עסקאות ההגנה כתוצאה משינויים בתקופה של שער
844	1,418	(574)		החליפין
(79)	46	(125)		שערך עסקאות ההגנה כתוצאה משינויים בתקופה של מדד המחירים לצרכן
(338)	153	(491)		שערך עסקאות ההגנה לשוויים ההוגן הנובעים בעיקר מהשינויים בעקומי הריביות להיוון ובסיכון האשראי שחלו הדוח
(80)	42	(122)		הפרשי הצמדה בגין התחייבויות פיננסיות צמודות למדד שירד בשיעור של 0.6% בתקופת הדוח לעומת עליה של 0.3% בתקופה המקבילה אשתקד
(553)	167	(720)		סה"כ הוצאות (הכנסות) בגין הפרשי שער והפרשי הצמדה ושערך עסקאות הגנה
ב. הוצאות ריבית ואחרות				
1,248	1,515	(267)		הוצאות ריבית
(31)	(130)	99		הכנסות מימון אחרות
1,217	1,385	(168)		סה"כ הוצאות ריבית ואחרות
664	1,552	(888)		סה"כ הוצאות מימון לפני היוון
ג. היוון עלויות אשראי				
153	184	(31)		הוצאות מימון שהונו על פרויקטים בהקמה
511	1,368	(857)		סה"כ הוצאות מימון

כנגד החשיפה במטבע חוץ (בעיקר בדולר) החברה מיישמת מדיניות הגנות לשער החליפין. עסקאות ההגנה שביצעה החברה לאורך השנים הינן לשם החלפת התחייבויותיה במטבע חוץ בהתחייבויות שקליות (שחלקן צמודות וחלקן אינן צמודות למדד המחירים לצרכן). כמו כן, החברה מכירה בחשבונות פיקוח נדחים בגין הפרשי ההצמדה למדד, לפרטים ראה ביאור 15 בדוחות הכספיים. לפרטים בנושא עסקאות החלפה המיועדות לגידור חשבונאי ראה ביאור 26 ט

א. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד: (המשך)

4. השוואה וניתוח תוצאות הפעילות בתקופות השוואה: (המשך)

(ו) תוצאות עסקיות נוספות בתקופת הדוח :

- (1) ביום 29 בדצמבר 2020 פרסמה רשות החשמל החלטה בנושא עדכון שנתי לתעריף החשמל 2021.
- (2) השינוי ברווח (הפסד) כולל אחר בגין מדידות מחדש של תוכנית הטבה מוגדרת בהשוואה לשנת 2019, בסך של כ- 2,425 מיליוני שקל חדש רווח לאחר השפעת המס הנובע בעיקרו משינוי בשיעור הריבית להיוון ששימשה לחישוב המחויבות האקטוארית בתוספת התשואה על היעודה בשנת 2020.
- (3) הגידול בהוצאות הנהלה וכלליות נובע בעיקרו מגידול בהפרשה לחובות מסופקים בעקבות משבר הקורונה בשנת 2020 לעומת ביטול ההפרשה לחובות מסופקים בגין חברת חשמל מזרח ירושלים שבוצע בשנת 2019.
- (4) לפרטים בנושא השפעת תוצאות הסכם הרפורמה בסך של כ- 708 מיליוני שקל חדש לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 ראה ביאור 12 בדוחות הכספיים.

א. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד: (המשך)

5. השוואה וניתוח תוצאות הפעילות ברבעון לעומת הרבעון המקביל אשתקד:

(א) להלן דוחות רווח והפסד ורווח כולל אחר במיליוני שקלים חדשים:

סעיף	שנתי 2021		שנתי 2020		שנתי 2021		דוחות רווח והפסד
	שינוי	במיליוני שקל חדש	שינוי	במיליוני שקל חדש	שינוי	במיליוני שקל חדש	
ב	(7%)	(378)	100%	5,260	100%	4,882	הכנסות
ג	8%	331	83%	4,369	96%	4,700	עלות הפעלת מערכת החשמל
							רווח מהפעלת מערכת החשמל
	(80%)	(709)	17%	891	4%	182	הוצאות (הכנסות) אחרות
	(101%)	2,479	(47%)	(2,466)	0%	13	הוצאות מכירה ושיווק
	(12%)	(30)	5%	251	5%	221	הוצאות הנהלה וכלליות
	1%	2	4%	233	5%	235	הכנסות
	(67%)	2	(0%)	(3)	(0%)	(1)	מהתחייבויות לפנסיונרים נטו
							תוצאות הסכם הרפורמה והסכמים אחרים
		(309)	8%	422	2%	113	רווח (הפסד) מפעולות רגילות
ד	2%	(2,853)	47%	2,454	(8%)	(399)	הוצאות מימון
		10	8%	430	9%	440	רווח (הפסד) לפני מיסים על ההכנסה
		(2,863)	38%	2,024	(17%)	(839)	הוצאות (הכנסות) מיסים על ההכנסה
	(136%)	(658)	9%	484	(4%)	(174)	רווח (הפסד) אחרי מיסים על ההכנסה
		(2,205)	29%	1,540	(14%)	(665)	חלק החברה בהפסד חברות כלולות
		-	-	-	0%	-	רווח (הפסד) לפני חשבונות נדחים
		(2,205)	29%	1,540	(14%)	(665)	תנועות ביתרות חשבונות פיקוח נדחים, נטו ממש
	(151%)	2,500	(31%)	(1,651)	17%	849	רווח (הפסד) לתקופה
		295	(2%)	(111)	4%	184	
דוחות מאוחדים על רווח (הפסד) כולל אחר:							
		125	(10%)	(543)	(9%)	(418)	מדידות מחדש של תוכנית הטבה מוגדרת, נטו ממש
		(65)	(1%)	(48)	(2%)	(113)	גידור תזרים מזומנים, נטו ממש
		(51)	1%	78	1%	27	תנועה ביתרות חשבונות נדחים, נטו ממש
		9	(10%)	(513)	(10%)	(504)	הפסד כולל אחר לתקופה
		304	(12%)	(624)	(7%)	(320)	הפסד כולל לתקופה

א. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד: (המשך)

5. השוואה וניתוח תוצאות הפעילות ברבעון לעומת הרבעון המקביל אשתקד: (המשך)

(ב) הכנסות:

סך ההכנסות לרבעון הינו 4,882 מיליוני שקל חדש לעומת 5,260 מיליוני שקל חדש ברבעון המקביל אשתקד, קיטון בסך של כ- 378 מיליוני שקל חדש הנובע מעיקרו מירידה בתעריף החשמל כמו גם ממכירת מלוא פעילות מנהל המערכת לחברת נגה, לרבות הסכמי ההתקשרות עם יצרני החשמל הפרטיים במתח עליון לנגה.

(ג) עלות הפעלת מערכת החשמל:

עלות הפעלת מערכת החשמל ברבעון הסתכמה לסך של כ- 4,700 מיליוני שקל חדש לעומת סך של כ- 4,369 מיליוני שקל חדש ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ- 331 מיליוני שקל חדש הנובע בעיקרו מ:

(1) גידול ברכישות חשמל בסך של כ- 137 מיליוני שקל חדש הנובע בעיקר ממכירת תחנות כוח לבעלים פרטיים וכניסת יצרני חשמל חדשים לשוק בעיקר בתחומי האנרגיות המתחדשות.

(2) עלות צריכת הדלקים

ברבעון הסתכמה עלות צריכת הדלקים לסך של כ- 1,663 מיליוני שקל חדש לעומת כ- 1,327 מיליוני שקל חדש ברבעון המקביל אשתקד, גידול של כ- 336 מיליוני שקל חדש, המהווה גידול של כ- 25%.

השינוי בעלות צריכת הדלקים נובע בעיקרו מעליית מחיר הפחם עקב הביקוש העולמי והמחסור בהיצע המקומית בירידה בייצור.

להלן פירוט השינויים במיליוני שקלים חדשים לשלושת החודשים שנסתיימו ביום 31 בדצמבר 2021			
סוג הדלק	שינוי בצריכה	שינוי במחיר	סה"כ
מזוט	3	-	3
פחם	(65)	513	448
סולר	(12)	-	(12)
גז טבעי	(80)	(48)	(128)
גז נוזלי LNG	(48)	91	43
סה"כ	(202)	556	354
שינוי בעלויות סולר חירום, נלוות דלקים והפרשה לירידת ערך			(18)
סה"כ שינויים			336

- א. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד: (המשך)
5. השוואה וניתוח תוצאות הפעילות ברבעון לעומת הרבעון המקביל אשתקד: (המשך)
(ד) הוצאות מימון:

לשלושת החודשים שנסתיימו ביום			הפרש
31 בדצמבר 2021	31 בדצמבר 2020		
במיליוני שקל חדש			
א. הוצאות (הכנסות) מימון בגין הפרשי שער והפרשי הצמדה ושערוך עסקאות הגנה			
הפרשי שער בגין התחייבויות פיננסיות במטבע חוץ	(496)	(904)	408
שערוך עסקאות ההגנה כתוצאה משינויים בתקופה של	547	911	(364)
שערי החליפין	25	-	25
שערוך עסקאות ההגנה כתוצאה משינויים בתקופה של	156	192	(36)
מדד המחירים לצרכן	27	-	27
שערוך עסקאות ההגנה לשוויים ההוגן הנובעים בעיקר מהשינויים בעקומי הריביות להיוון ובסיכון האשראי שחלו בתקופת הדוח	27	-	27
הפרשי הצמדה בגין התחייבויות פיננסיות צמודות למדד שעלה ברבעון בשיעור של 0.2% לעומת ללא שינוי ברבעון המקביל אשתקד	259	199	60
הוצאות (הכנסות) בגין הפרשי שער והפרשי הצמדה עסקאות הגנה	264	294	(30)
ב. הוצאות ריבית ואחרות	(16)	(16)	-
הוצאות ריבית	248	278	(30)
הכנסות מימון אחרות	507	477	30
סה"כ הוצאות ריבית ואחרות	67	47	20
ג. היוון עלויות אשראי	440	430	10
הוצאות מימון שהוונן על פרויקטים בהקמה			
סה"כ הוצאות מימון			

א. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד: (המשך)

6. נזילות בתקופת הדוח:

(א) כללי:

(1) תקופת הדוח (שנת 2021 לעומת שנת 2020)

סעיף	לשנה שנסתיימה ביום		
	הפרש	2020	2021
(א)	(1,779)	6,539	4,760
(ב)	(5,927)	680	(5,247)
(ג)	5,103	(6,266)	(1,163)

(א) לפירוט השינוי ראה נספח א' לדוח תזרים מזומנים בדוחות הכספיים.

(ב) השינוי נובע בעיקרו מתמורה שנתקבלה אשתקד עבור מכירת רמת חובב (ראה ביאור 1ה9) ותקבול בגין הסכם פשרה GIS בדצמבר 2020 ביחד עם הגידול בהשקעות ברכוש קבוע בתקופה.

(ג) השינוי נובע בעיקרו מקבלת הלוואות לזמן ארוך והנפקת אגרות חוב לזמן ארוך בתקופה ומקיטון בפירעונות של איגרות חוב והלוואות לזמן ארוך לעומת התקופה המקבילה אשתקד (לפרטים ראה ביאור 20א בדוחות הכספיים).

(2) תקופות ההשוואה (שנת 2020 לעומת שנת 2019)

סעיף	לשנה שנסתיימה ביום		
	הפרש	2019	2020
(א)	24	6,515	6,539
(ב)	1,944	(1,264)	680
(ג)	(1,440)	(4,826)	(6,266)

(א) לפירוט השינוי ראה נספח א' לדוח תזרים מזומנים בדוחות הכספיים.

(ב) השינוי נובע בעיקרו מתמורה שנתקבלה עבור מכירת רמת חובב ותקבול בגין הסכם פשרה GIS המקוזז בחלקו בהשקעות ברכוש קבוע בתקופה.

(ג) השינוי נובע בעיקרו מגידול בפירעונות של איגרות חוב והלוואות לזמן ארוך וכן מסילוק נגזרים המקוזז בגידול בהנפקות של איגרות חוב, ושחרור פיקדונות להבטחת עסקאות ההחלפה (לפרטים ראה ביאור 20א בדוחות הכספיים).

- א. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד: (המשך)
6. נזילות בתקופת הדוח: (המשך)

(ב) מקורות מימון:

(1) כללי:

החברה מממנת את פעילותה ממקורותיה העצמיים, מהנפקת אגרות חוב בישראל ובחו"ל ומהלוואות מגופים בנקאיים בישראל ובחו"ל. באשר לגיוסי החברה בתקופת הדוח, ראה ביאור 20ג בדוחות הכספיים.

(2) אגרות חוב והלוואות לזמן ארוך:

יתרת ההתחייבויות הפיננסיות של החברה לזמן ארוך ליום 31 בדצמבר 2021 ו- 31 בדצמבר 2020 הינה כ- 31,436 מיליוני שקל חדש וכ- 30,857 שקל חדש בהתאמה, לפי הפירוט כדלהלן:

31 ליום בדצמבר 2020	31 ליום בדצמבר 2021	
במיליוני שקל חדש		
		התחייבויות שקליות צמודות מדד:
7,652	8,982	אגרות חוב סחירות.....
4,023	2,786	אגרות חוב לא סחירות.....
1,833	1,858	הלוואות ממדינת ישראל.....
13,508	13,626	סה"כ.....
		התחייבויות שקליות לא צמודות:
3,068	1,902	אגרות חוב סחירות.....
-	1,500	הלוואות.....
3,068	3,402	סה"כ.....
		התחייבויות צמודות דולר:
11,220	10,854	אגרות חוב בארה"ב.....
439	339	הלוואות.....
11,659	11,193	סה"כ..... (*)
		התחייבויות נקובות במטבע חוץ אחר:
1,716	1,486	אגרות חוב ביפן.....
455	340	הלוואות באירו.....
30,406	30,047	סה"כ.....
31	27	הלוואה דולרית של חברת הפחם.....
727	595	פרמיה ניכיון והוצאות נדחות.....
(2,863)	(2,366)	מיון לחלויות שוטפות.....
2,556	3,133	עסקאות הגנה לזמן הארוך.....
30,857	31,436	סה"כ אגרות חוב, התחייבויות לתאגידים בנקאיים, אגרות חוב למדינת ישראל והתחייבויות למדינת ישראל לזמן ארוך.....

(*) כולל הלוואות בערבות מדינת ישראל בסך 162 מיליוני שקל חדש ליום 31 בדצמבר 2021, וסך של 215 מיליוני שקל חדש ליום 31 בדצמבר 2020.

א. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד: (המשך)

6. נזילות בתקופת הדוח: (המשך)

ב) מקורות מימון: (המשך)

(3) ממוצע אשראי לזמן ארוך ל-31 בדצמבר 2021:

האשראי נלקח מתאגידים בנקאיים ואחרים. ממוצע האשראי לתקופת הדוח היה כ- 33,124 מיליוני שקל חדש ועיקרו הלוואות לזמן ארוך ואגרות חוב (כולל עסקאות הגנה, נדחות, פרמיה / ניכיון של אגרות חוב).

(4) אשראי ספקים ולקוחות

ליום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר	
2020		2021	
ממוצע אשראי	ימים	ממוצע אשראי	ימים
1,570	40	1,876	38
3,443	53	3,437	56
2,291	40	2,441	44

(*) ימי האשראי המוצגים לעיל מייצגים את ימי האשראי מיום הפקת החשבונית ועד מועד התשלום.
(חובות עבר בגין עלויות מערכתיות מנוטרלים מהחישוב)

א. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד: (המשך)

7. מדדים פיננסיים שאינם מבוססים על כללי חשבונאות מקובלים (Non GAAP)

החברה כוללת, בדוח זה, מדדים פיננסיים שאינם בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים. מדדים אלו מספקים מידע שימושי להנהלה ולמשקיעים באמצעות נטרול רכיבים מסוימים שהנהלה מאמינה שאינם מהווים אינדיקציה לפעילות המתמשכת של החברה, ולפיכך משפרים את יכולת ההשוואתיות של התוצאות הכספיות בין תקופות ומאפשרים שקיפות גדולה יותר של מדדים מרכזיים המשמשים להערכת הביצועים של החברה, השוואה של התוצאות התפעוליות בין התקופות ובחינת יכולת החזר החוב של החברה וזאת, בין היתר, על מנת לעמוד ביעדים שהוגדרו לה במסגרת מתווה השינוי המבני (לפרטים ראה סעיף א'1 לעיל). אין לראות במדדים אלו תחליף למידע המפורט בדוחות הכספיים לפי הוראות ה-IFRS. להלן המדדים:

(א) EBITDA - כוללת תנועה בחשבונות פיקוח נדחים ובנטרול אירועים מיוחדים ושאינם שוטפים

הגדרה: רווח לפני הוצאות מימון, פחת והפחתות ומיסים על הכנסה ובתוספת תנועה בחשבון פיקוח נדחים (ללא רכיבי פחת, מימון ומיסים) ובנטרול אירועים מיוחדים ולא שוטפים. להלן התוצאות לתקופות הדיווח:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
ביאור	2021	2020	2019
(במיליוני שקל חדש)			
רווח לפני מס	(1,286)	5,061	4,169
הוצאות מימון	1,912	511	1,368
פחת והפחתות	4,664	4,682	4,782
EBITDA לפני נרמולים	5,290	10,254	10,319
תנועה בחשבונות פיקוח נדחים	2,352	(2,163)	(1,820)
נטרול אירועים מיוחדים ולא שוטפים (*)	(169)	(630)	(647)
EBITDA מנורמלת	7,473	7,461	7,852

(*) להלן פירוט האירועים המרכזיים שנטרלו מהחישוב לפי שנים:

2021 - נובע בעיקרו מהכנסות בגין חשבונות פיקוח נדחים בגין תקופות קודמות בסך של כ-136 מיליוני שקל וכן בשל הקיטון בהפרשה להפסדי אשראי בגין לקוחות שהחברה יצרה אשתקד בשל השפעות נגיף הקורונה בסך של כ-50 מיליוני שקל חדש.

2020 - נובע בעיקרו מהכרה בהכנסה שלא הוכרה בעבר בגין חוב חמ"י בסך כולל נטו של 740 מיליוני שקל חדש, בעקבות תשלומים שהתקבלו במהלך חודש ינואר 2020, לפרטים ראה ביאור 6 בדוחות הכספיים. כמו כן התקבלו הכנסות בגין חשבונות פיקוח נדחים בגין תקופות קודמות בסך של כ-305 מיליון שקל חדש. מנגד, החברה רשמה הוצאות בגין ההסכם הקיבוצי שנחתם להגדלת יעדי הפרישה במסגרת הרפורמה ב-200 עובדים נוספים בסך של כ-365 מיליוני שקל חדש. כמו כן, כחלק מהשפעות משבר נגיף הקורונה, החברה יצרה הפרשה להפסדי אשראי בגין לקוחות בסך של 50 מיליוני שקל חדש, לפרטים ראה ביאור 1ט בדוחות הכספיים.

2019 - נובע בעיקרו מהכנסות בגין חשבונות פיקוח נדחים בגין תקופות קודמות בסך של כ-340 מיליון שקל חדש. כמו כן, החברה הקטינה את ההפרשה לחובות מסופקים והכירה בהכנסה בגין שנים קודמות בגין חוב חמ"י בסך של כ-171 מיליוני שקל חדש. כמו כן, הוכרה הכנסה בגין רכיב הקרקע עקב מכירת אתר אלון תבור בסך של כ-74 מיליוני שקל חדש ובנוסף החברה ביצעה נטרולים נוספים בסכומים שאינם מהותיים בפני עצמם.

א. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד: (המשך)

7. מדדים פיננסיים שאינם מבוססים על כללי חשבונאות מקובלים (Non GAAP) (המשך)

(ב) חוב פיננסי ריאלי, נטו.

הגדרה: אגרות חוב, הלוואות מתאגידים בנקאיים, ניירות ערך מסחריים, אגרות חוב והתחייבויות למדינת ישראל, עסקאות החלפה ואקדמה נטו והתחייבויות בגין חכירה בנטרול מזומנים, פיקדונות וחשבון פיקוח נדחה בגין הפרשי הצמדה למדד. להלן התוצאות לתקופות הדיווח:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			ביאור
2019	2020	2021	
(במיליוני שקל חדש)			
6,110	3,831	5,425	16 אשראי מתאגידים בנקאיים ונותני אשראי אחרים
28,469	25,817	24,488	20 אגרות חוב
3,887	3,278	5,155	20 התחייבויות לתאגידים בנקאיים
1,783	1,762	1,793	20 התחייבויות למדינת ישראל
845	709	542	22 התחייבויות בגין חכירה
(586)	(264)	(913)	15טו חשבון פיקוח הפרשי הצמדה למדד
40,508	35,133	36,490	 חוב פיננסי ריאלי, ברוטו
3,190	4,107	2,454	4 מזומנים ושווי מזומנים
789	655	1,275	7,10 .. עסקאות הגנה ופיקדונות להבטחת עסקאות ההחלפה
427	358	332	5 השקעות לזמן קצר
36,102	30,013	32,429	 חוב פיננסי, נטו

(ג) יעדים פיננסיים בהתאם לחוזר רשות החברות

ביום 17 בנובמבר 2021 פרסמה רשות החברות הממשלתיות חוזר יעדים פיננסיים ובו סט יעדים ומדדים לחברות ממשלתיות בחלוקה לפי סגמנטים, להלן המדדים המיועדים לחברות תשתית בהתאם למתודולוגיה שהוגדרה בחוזר האמור:

(1) חוב פיננסי מתואם: חוב פיננסי ברוטו בניכוי מזומנים והשקעות לזמן קצר ובתוספת ריבית והוצאות לשלם.

לשנה שנסתיימה ביום	
31 בדצמבר 2021	
(במיליוני שקל חדש)	
32,429	 חוב פיננסי ריאלי נטו (ראה סעיף ב' לעיל)
913	 נטרול נכס פיקוח מדד
1,275	 נטרול עסקאות הגנה ביתרת חובה ופיקדונות להבטחת עסקאות ההחלפה
658	 בתוספת ריבית והוצאות לשלם
35,275	 סה"כ חוב לפי חוזר רשות החברות

א. הסברי הדירקטוריון למצב עסקי התאגיד: (המשך)

7. מדדים פיננסיים שאינם מבוססים על כללי חשבונאות מקובלים (Non GAAP) (המשך)
ג) יעדים פיננסיים בהתאם לחוזר רשות החברות (המשך)

(2) FFO ו-תשואה (ROCE)

FFO - מבוסס על חישוב הEBITDA לפני נירמולים בניטרול שינוי בהתחייבויות בגין הטבות עובדים (מדוח תזרים מזומנים) והוצאות (הכנסות) אחרות נטו ובניכוי ריבית ומיסים ששולמו (מדוח תזרים מזומנים):

תשואה (ROCE) - מבוסס על חישוב הEBITDA לפני נירמולים בניטרול שינוי בהתחייבויות בגין הטבות עובדים (מדוח תזרים מזומנים) והוצאות (הכנסות) אחרות נטו ובניכוי פחת והפחתות ובתוספת תנועה בחשבונות פיקוח נדחים (ללא רכיבי מימון מיסים ושכר והטבות עובדים בגין רפורמה):

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021 (במיליוני שקל חדש)	
5,290	EBITDA לפני נירמולים (ראה סעיף א' לעיל)
426	שינוי בהטבות עובדים לפי דוח תזרים מזומנים
15	הוצאות (הכנסות) אחרות נטו
(1,316)	ריבית ומיסים ששולמו לפי דוח תזרים מזומנים
4,415	FFO
1,316	בתוספת ריבית ומיסים ששולמו לפי דוח תזרים מזומנים
(4,664)	בניכוי פחת והפחתות
1,990	בתוספת תנועה בחשבונות פיקוח נדחים
3,057	תשואה (ROCE)

(3) הון מועסק: חוב פיננסי ברוטו מתואם (לפני ניכוי מזומנים והשקעות לזמן קצר) ובתוספת ההון העצמי

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021 (במיליוני שקל חדש)	
28,825	הון עצמי
35,275	חוב לפי חוזר רשות החברות
2,786	בתוספת מזומנים והשקעות לז"ק
66,886	הון מועסק

ב. היבטי ממשל תאגידי:

1. תרומות:

החברה מנועה מלתרום לנוכח הנחיות רשות החברות.

2. דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית:

בהתאם לקביעת דירקטוריון החברה, המספר המזערי של דירקטורים בחברה בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית יעמוד על 5 דירקטורים, וזאת בהתחשב, בין היתר, בגודל החברה, סוג פעילותה ומספר חברי הדירקטוריון שלה. להערכת החברה, מספר זה יאפשר לדירקטוריון החברה לעמוד בחובות המוטלות עליו בהתאם לחוק ולמסמכי ההתאגדות של החברה.

נכון ליום הדוח על המצב הכספי, כיהנו בחברה חמישה דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית: עו"ד אריה (אריק) פור (דח"צ), מר שלמה ארביב (דח"צ), מר אברהם מנלה, גב' ענת אורן-אלעד ומר רפאל אפרים הניג. לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, ביום 24 בינואר 2022 סיים מר אריק פור את כהונתו כדירקטור חיצוני בחברה. החל מהמועד האמור מכהן בחברה דירקטור חיצוני אחד, וכן פחת מספר הדירקטורים שהינם בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית בחברה, מהמספר המזערי שנקבע על ידי הדירקטוריון. החברה פועלת למינוי דירקטור חיצוני ולעמידה במספר המזערי שנקבע על ידי הדירקטוריון ביחס לדירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית, אך האפשרות להציע מועמדים לכהונה כדירקטורים חיצוניים בחברה אינה נתונה בידי החברה אלא בידי השרים, לאחר התייעצות עם הוועדה לבדיקת מינויים. בהקשר זה יצוין כי ביום 10 במרס 2022, פרסמה החברה דיווח מיידי בדבר כינוס אסיפה כללית מיוחדת שעל סדר יומה מינוי דירקטור חיצוני נוסף.

לפרטים אודות חברי הדירקטוריון של החברה ראה תקנה 26 בפרק ד'.

3. דירקטורים בלתי תלויים

החברה לא אימצה בתקנונה הוראה בדבר שיעור הדירקטורים הבלתי תלויים.

4. יושב ראש הדירקטוריון

ביום 1 ביולי 2021, הודיע יו"ר הדירקטוריון, האלוף (במיל') מר יפתח רון-טל, לחברה במסגרת ישיבת הדירקטוריון, וכן לראש הממשלה ולשרת האנרגיה, על כוונתו לסיים כהונתו כיו"ר דירקטוריון וכדירקטור בחברה, החל מיום 1 באוגוסט 2021. ביום 1 באוגוסט 2021, הסתיימה כהונתו של יו"ר הדירקטוריון. למועד אישור הדוחות הכספיים טרם מונה יו"ר דירקטוריון חדש לחברה.

5. מנכ"ל החברה

לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי ביום 10 בפברואר 2022, מנכ"ל החברה, מר עופר בלוך, הודיע לחברה במסגרת ישיבת הדירקטוריון, כי ביום 9 בפברואר 2022 נמסר לו שדירקטוריון חברת שופרסל בע"מ ("שופרסל"), החליט על מינויו כמנכ"ל חברת שופרסל. על רקע האמור, מר בלוך הודיע כי הוא צפוי לסיים כהונתו בחברה, בתום תקופת ההודעה המוקדמת שתסוכם בנפרד.

6. המבקר הפנימי של החברה:

(א) פרטי המבקרת הפנימית

(1) רו"ח ניצה רוגוזינסקי.

(2) ביום 27 באפריל 2014 החלה רו"ח ניצה רוגוזינסקי את תפקידה כמבקרת הפנימית ונציבת תלונות הציבור בחברה.

(3) המבקרת הפנימית עומדת בתנאים הקבועים בסעיף 146(ב) לחוק החברות, תשנ"ט – 1999 (להלן: "חוק החברות"), ובהוראות סעיפים 3א' ו-8 לחוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב – 1992 (להלן: "חוק הביקורת הפנימית").

(4) המבקרת הפנימית הינה עובדת החברה ואינה ממלאת בחברה תפקיד נוסף על הביקורת הפנימית, זולת תפקיד הממונה על תלונות הציבור והממונה על תלונות העובדים. במילוי התפקיד הנוסף כאמור אין כדי לפגוע במילוי תפקידה העיקרי (מילוי תפקיד נוסף זה כאמור מתאפשר גם בהתאם לחוק).

(5) המבקרת הפנימית אינה מחזיקה בניירות ערך של החברה או של גוף הקשור אליה, ולמבקרת הפנימית אין קשרים עסקיים מהותיים או קשרים מהותיים אחרים עם החברה, ואינה ממלאת מחוץ לחברה תפקיד היוצר או העלול ליצור ניגוד עניינים עם תפקידה כמבקרת פנים.

ב. היבטי ממשל תאגידי: (המשך)

6. המבקר הפנימי של החברה: (המשך)

(ב) דרך המינוי של המבקר הפנימי

ביום 21 בנובמבר 2013, אישר דירקטוריון החברה, בהתאם לחוזר רשות החברות בנושא, את מתכונת הבחירה של מבקר פנימי כפי שהוצגה על ידי וועדת הביקורת. ועדת האיתור, שמונתה לצורך ההליך, בחנה את המועמדים שניגשו להליך על פי המתכונת שנקבעה, דירגה את המועמדים בהתאם לקריטריונים שנקבעו מראש, והמליצה על ר"ח ניצה רוגוזינסקי כמועמדת המתאימה ביותר לתפקיד.

ביום 6 בפברואר 2014 החליט דירקטוריון החברה לאמץ את החלטת ועדת האיתור ולמנות את ר"ח ניצה רוגוזינסקי למבקר הפנימית של החברה.

בשנת 2015 אישר דירקטוריון את עדכון מעמדה של המבקר הפנימית לדרג סמנכ"ל.

(ג) זהות הממונה על המבקר הפנימי

- (1) המבקר הפנימית ונציבת תלונות ציבור כפופה ליו"ר הדירקטוריון ולמנכ"ל.
- (2) זהות הממונים הינה בהתאם להוראת סעיף 148 לחוק החברות וסעיף 49 לחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה - 1975.
- (3) תפקידיו וסמכויותיו של המבקר הפנימי הינם בהתאם לסעיף 4(א) לחוק הביקורת הפנימית, וכפי שנקבע על-ידי ועדת הביקורת, בהתאם לסמכות אשר הואצלה לה לשם כך ביום 24 במאי 2012 על-ידי דירקטוריון החברה.
- (4) החובות והסמכויות של המבקר הפנימית מעוגנות בנוהל חברה "הביקורת הפנימית ונציבות תלונות הציבור" (צ'ארטר הביקורת). מידי שנה הנוהל נבחן מחדש, ובאם נדרש לעדכון. ב - 27 בינואר 2022 דנה ועדת הביקורת ואישרה את עדכון הנוהל.

(ד) תכנית העבודה

- (1) תכנית העבודה הרב שנתית לשנים 2020-2022, וסקר הסיכונים, שבין היתר על בסיסו הוכנה התכנית, נדון ואושר בוועדת הביקורת של הדירקטוריון בתאריך 20 בנובמבר 2019 ובמליאת הדירקטוריון בתאריך 19 בדצמבר 2019.
- תכנית העבודה של הביקורת הפנימית לשנת 2021 הוצגה ואושרה בוועדת הביקורת של הדירקטוריון בתאריך 26 בנובמבר 2020 ובמליאת הדירקטוריון בתאריך 17 בדצמבר 2020.
- תכנית העבודה השנתית של הביקורת הפנימית לשנת 2022 הוצגה ואושרה בוועדת הביקורת של הדירקטוריון בתאריך 25 בנובמבר 2021 ובמליאת הדירקטוריון בתאריך 16 בדצמבר 2021.
- (2) תכנית העבודה הרב שנתית של הביקורת הפנימית (2020-2022) מבוססת על מתודולוגיה סדורה לעריכתה, לרבות סקר סיכונים – הסקר נערך במקביל לסקר הסיכונים הכולל בחברה, שבמסגרתו זוהו והוערכו הסיכונים המהותיים המשפיעים על יכולת החברה להשגת יעדיה העדכניים. סקר הסיכונים לביקורת הפנימית ותכנית העבודה הרב-שנתית לשנים 2020-2022 נערכו בחודשים אפריל – נובמבר 2019. תכנית העבודה השנתית לשנים 2021 ו- 2022 נערכו, בין היתר, בהתבסס גם על מפת הסיכונים המעודכנת של חברה.
- הדוח החצי שנתי של הביקורת הפנימית לשנת 2021, הכולל סטטוס מפורט של יישום תכנית העבודה לשנת 2021, הוגש למנכ"ל, ליו"ר הדירקטוריון וליו"ר ועדת הביקורת. הדוח הוצג בוועדת הביקורת של הדירקטוריון בתאריך 22 ביולי 2021.
- הדוח השנתי של הביקורת הפנימית לשנת 2021, הוגש למנכ"ל, למ"מ יו"ר הדירקטוריון וליו"ר ועדת הביקורת. הדוח נדון בוועדת הביקורת של הדירקטוריון בתאריך 27 בינואר 2022. הדוח כולל בין היתר דיווח סטטוס מפורט של יישום תכנית העבודה והביצוע בפועל של ביקורות ביחס לתכנון (בהקשר של כל המטלות- מתוכננות, בנוסף לתוכנית עבודה, ביקורת מלווה, יישום המלצות ועוד), פירוט כל דוחות הביקורת ביחס לדוחות שנדונו בוועדת ביקורת, דוח פירוט מצב תיקון הליקויים בעקבות דוחות ביקורת, דוח המפרט את אופן תיקון הליקויים שעלו בדוחות מבקר המדינה ועדכונים שנערכו בנוהל הביקורת הפנימית ותלונות ציבור.
- (3) תכנית העבודה של הביקורת הפנימית כוללת את המשאבים הנדרשים לצורך ביצוע ביקורות מתוכננות, ביקורת פתע באתרי החברה וביקורת מעקב אחר יישום המלצות מדוחות ביקורת ודוחות מבקר המדינה. כמו כן, תכנית העבודה כוללת הקצאת משאבים לביקורות ובדיקות לא מתוכננות, אשר נעשות לבקשת יו"ר הדירקטוריון, יו"ר ועדת הביקורת, המנכ"ל, חברי הדירקטוריון והמבקר הפנימית, לעיתים בקדימות למטלות אחרות. בנוסף, התכנית כוללת משאבים לצורך טיפול בתלונות שאינן מתחום הצרכנות וכן לפריקט ביקורת מלווה.

ב. היבטי ממשל תאגידי: (המשך)

6. המבקר הפנימי של החברה: (המשך)

ד) תכנית העבודה (המשך)

4) להערכת החברה, בהתאם לתוכניות העבודה הרב-שנתית והשנתית, כפי שאושרו בוועדת הביקורת ובדירקטוריון, היקף עבודת הביקורת הפנימית הינו נדרש ומספק על מנת לכסות את הישות בחברה לפחות אחת לכ-3 שנים (כנדרש בהוראות הדין).

5) בחודש יולי 2021 הופץ דוח ביקורת בנושא "התקשרויות החברה בעסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (ינואר-דצמבר 2020)" לרבות עסקאות הטעונות אישור לפי סעיף 270 לחוק החברות ועסקאות חריגות כהגדרתן בחוק החברות.

ה) ביקורת של חברות מוחזקות

1) לחברה הלאומית לאספקת פחם בע"מ (להלן: "חברת הפחם") מונה מבקר פנימי עצמאי. הפיקוח על עבודת המבקר הפנימי בחברת הפחם מתבצע על ידי ועדת הביקורת ודירקטוריון חברת הפחם. הביקורת הפנימית בחברה מקיימת מפגשים תקופתיים עם הביקורת בחברת הפחם במהלך, הביקורת של חברת הפחם נותנת סקירה של סטטוס תוכנית העבודה שלה וכן פירוט של ממצאים והדגשים הרלוונטיים לחברת החשמל, ככל שישנם.

2) חברת "נתיב האור" צפויה לקיים בשנת 2022 הליך לאיתור ומינוי מבקר פנים. לאחר שיושלם תהליך מינוי מבקר פנימי בנתיב האור, יוסדרו הממשקים בין הביקורת בנתיב האור לביקורת בחברת החשמל.

ו) היקף העסקה

- 1) המבקרת הפנימית מועסקת במשרה מלאה.
- 2) להלן מספר שעות ההעסקה של יחידת הביקורת בשנת הדיווח (לא כולל עובדי מזכירות/אדמיניסטרציה ולא כולל לימודים והשתלמויות):

ביקורת פנימית – תכנית עבודה, דרישות, טיפול בתלונות שאינן מתחום הצרכנות, ביקורת מעקב אחר יישום המלצות וביקורת אתרים	טיפול בתלונות ציבור מתחום הצרכנות
כ- 28,900	כ- 16,800

* היקף השעות אינו כולל שעות כלליות, לימודים והשתלמויות.

3) נכון למועד הדיווח, ביחידת הביקורת הפנימית ונציבות תלונות הציבור מועסקים: 19 עובדים העוסקים בתחום הביקורת הפנימית ותלונות שאינן מתחום הצרכנות, ו-10 עובדים העוסקים בתחום הטיפול בתלונות ציבור מתחום הצרכנות (נציבות תלונות הציבור), זאת בנוסף למבקרת הפנימית ו-2 עובדי אדמיניסטרציה. כמו כן, היחידה מסתייעת בשירותי ביקורת במיקור חוץ בהיקף זניח, לשם סיוע בעריכת ביקורות או בנושאים הדרושים מומחיות שאין ברשות הביקורת הפנימית.

ז) עריכת הביקורת

- 1) מטלות הביקורת נערכות על פי תקנים מקצועיים מקובלים ובהתאם להוראות הדין, לרבות חוק הביקורת הפנימית והנחיות רשות החברות הממשלתיות הניתנות מעת לעת בחוזרי רשות החברות הממשלתיות.
- 2) בתקופה ינואר – דצמבר 2021 ערכה הביקורת הפנימית גם ביקורות בתחום מערכות מידע.
- 3) בתוכנית העבודה הרב שנתית לשנים 2020-2022 נכללה בדיקת נושא ניהול הסיכונים בחברה. הביקורת נערכה בשנת 2020 ויחידת ניהול הסיכונים היתה בין היחידות המבוקרות.
- 4) הדירקטוריון וועדת הביקורת מעריכים כי המבקרת הפנימית עמדה בדרישות שנקבעו בתקנים המקצועיים.

ח) גישה למידע

למבקרת הפנימית ולבאים מכוחה ניתנת גישה חופשית, מתמדת ובלתי אמצעית, לצורך ביצוע תפקידם, לכל מסמך נתון, מאגר נתונים או מידע, רגיל או ממוחשב, לרבות נתונים כספיים. המבקרת הפנימית והבאים מכוחה רשאים להיכנס לכל נכס ולבדוק אותו, וזאת בהתאמה לאמור בסעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית.

ב. היבטי ממשל תאגידי: (המשך)

6. המבקר הפנימי של החברה: (המשך)

ט) דין וחשבון המבקר הפנימי

(1) דוחות הביקורת הפנימית מוגשים בכתב. בין היתר, נערכים דיונים בדוחות בהשתתפות הנהלת החברה ודיונים בוועדת ביקורת של הדירקטוריון, לפי העניין. מידי שנה מוגש דוח שנתי הכולל סיכום עבודת הביקורת הפנימית לרבות מעקב על יישום החלטות והמלצות.

(2) במהלך שנת העבודה, מוגשים דוחות במתכונתם הסופית ליו"ר הדירקטוריון, למנהל הכללי וליו"ר וועדת הביקורת של הדירקטוריון. דוחות הביקורת מוגשים לחברי וועדת הביקורת של הדירקטוריון באמצעות מזכיר הדירקטוריון. בנוסף, הדוחות הסופיים מופצים גם להנהלת החברה, לרו"ח המבקר, מנהל הסיכונים, דוברת החברה, מנהלת מחלקת SOX, ובקר סיכון מעילות והונאות.

בתקופה ינואר – דצמבר 2021 הופצו בסה"כ 74 דוחות: בתקופה זו קיימה וועדת הביקורת של הדירקטוריון 11 דיונים על דוחות הביקורת הפנימית בתאריכים: 28 בינואר 2021, 25 לפברואר 2021, 24 במרץ 2021, 6 במאי 2021, 27 במאי 2021, 24 ביוני 2021, 22 ביולי 2021, 26 באוגוסט 2021, 21 באוקטובר 2021, 25 בנובמבר 2021, 30 בדצמבר 2021.

מידי שנה נערך דוח שנתי בכתב המסכם את פעילות הביקורת באותה שנה. הדוח השנתי של הביקורת הפנימית מוגש ליו"ר הדירקטוריון, ליו"ר וועדת הביקורת של הדירקטוריון ולמנכ"ל.

הדוח השנתי של הביקורת הפנימית לשנת 2020 הוגש בתאריך 19 בינואר 2021 ליו"ר הדירקטוריון, ליו"ר ועדת הביקורת של הדירקטוריון ולמנכ"ל, נדון בוועדת הביקורת של הדירקטוריון בתאריך 28 בינואר 2021 ובמליאת הדירקטוריון בתאריך 4 בפברואר 2021.

הדוח השנתי של הביקורת הפנימית לשנת 2021 הוגש בחודש ינואר 2022 למנכ"ל, למ"מ יו"ר הדירקטוריון, יו"ר ועדת הביקורת ולחברי הדירקטוריון. הדוח נדון בוועדת הביקורת של הדירקטוריון בתאריך 27 בינואר 2022.

י) הערכת הדירקטוריון את פעילות המבקר הפנימי

היקף, אופי ופעילות הביקורת הפנימית הינם מספקים וסבירים כדי לממש את יעדי הביקורת בחברה. כמו כן, הנושאים המהותיים מכוסים לפחות אחת ל-3 שנים, כנדרש בהוראות הדין.

יא) תגמול

המבקר הפנימית הינה עובדת החברה. המבקר הפנימית מועסקת בהתאם להסכם עבודה סטנדרטי של רשות החברות הממשלתיות. להערכת הדירקטוריון, אין השפעה לתגמול המבקר הפנימית על הפעלת שיקול דעתה המקצועי.

יב) סיום כהונת המבקר הפנימית ומינוי מבקר פנימית

בסוף שנת 2021 הודיעה המבקר הפנימית, רו"ח ניצה רוגוזינסקי למנכ"ל החברה, לוועדת הביקורת ולדירקטוריון על רצונה לסיים את כהונתה לאחר כ-8 שנים בתפקיד. המבקר הפנימית צפויה לסיים את תפקידה ב-1 באפריל 2022. בחודש דצמבר 2021 החלה בהליך לאיתור מבקר פנימי, וביום 27 בינואר 2022 אישר הדירקטוריון את מינויה של רו"ח רחלי בן-משה לתפקיד המבקר הפנימית. רו"ח רחלי בן משה תחל בתפקידה ביום 1 באפריל 2022.

ב. היבטי ממשל תאגידי: (המשך)

7. תכנית אכיפה פנימית בדיני ניירות ערך וחברות ממשלתיות:

ביום 14 ביוני 2012 אישר דירקטוריון החברה מתווה תכנית אכיפה פנימית בדיני ניירות ערך אשר גובש בחברה על פי הקריטריונים שפרסמה רשות ניירות ערך ביום 15 באוגוסט 2011 להכרה בתכנית אכיפה פנימית בתחום ניירות ערך כתכנית אכיפה אפקטיבית (להלן: "הקריטריונים").

על בסיס המתווה, אימצה החברה תכנית אכיפה פנימית בחברה, כאשר במסגרת זו מינה דירקטוריון החברה ועדת דירקטוריון ייעודית - ועדת אחריות תאגידית, רגולציה, איכות הסביבה ותעריף (להלן: "ועדת אחריות תאגידית") אשר עוסקת, בין היתר, בפיקוח על יישום תכנית האכיפה הפנימית בחברה. בנוסף, מינה הדירקטוריון ממונה על האכיפה הפנימית בחברה בתחום ניירות ערך וכן מונו צוות אכיפה וצוות ארצי, צוותי אכיפה וצוותי יחידתיים וכן גורמים נוספים המהווים חלק ממערך האכיפה הפנימית בחברה. החברה השלימה את עריכתם וגיבושם של נוהלי האב של החברה בתחום האכיפה הפנימית והיא נוקטת בפעולות אכיפה אינטנסיביות לצורך יישום והטמעת תכנית האכיפה הפנימית בחברה, לרבות על ידי עריכת הדרכות לכלל גורמי האכיפה הרלוונטיים בחברה.

בהתאם להוראות הסדר האכיפה המנהלי שנחתם בין החברה לבין רשות ניירות ערך, אשר אושר על ידי ועדת האכיפה המנהלית ביום 28 בנובמבר 2013 (להלן בסעיף זה: "ההסדר" או "הסדר האכיפה"), מינתה החברה בחודש פברואר 2014 מפקח חיצוני אשר תפקידו, בין היתר, לוודא את השלמת הגיבוש והיישום האפקטיבי של תכנית האכיפה בדיני ניירות ערך ונהליה ולהגיש מדי רבעון דוח לרשות ניירות ערך על ממצאי בדיקתו (להלן: "המפקח החיצוני") (לפרטים נוספים אודות הסדר האכיפה, ראה דיווח מידי מיום 28 בנובמבר 2013, מספר אסמכתא: 2013-01-208542).

בהתאם להוראות ההסדר כאמור, ממועד מינויו הגיש המפקח החיצוני דוחות פיקוח רבעוניים לרשות ניירות ערך, אשר תוארו במסגרת דוחות הדירקטוריון הרבעוניים של החברה.

לאחר שתקופת הפיקוח כפי שנקבעה בהסדר האכיפה תמה, ועל רקע החשיבות הרבה שרואה הדירקטוריון בפיקוח על הנושאים והתחומים עליהם פיקח המפקח החיצוני, החליט דירקטוריון החברה, להאריך את תקופת ההתקשרות עם המפקח החיצוני באופן וולונטרי, עד פברואר 2023, במסגרתה ייערכו דוחות פיקוח חצי שנתיים אשר יוגשו לוועדת אחריות תאגידית.

ביום 15 באוקטובר 2015 פרסמה רשות החברות חוזר ובו קריטריונים לבחינת בקשות למתן התחייבות מראש לשיפוי נושאי משרה בחברות ממשלתיות (להלן בסעיף זה: "החוזר"). במסגרת המסמך מפורטים, בין היתר, הקריטריונים שהרשות תשקול בבואה לגבש את המלצתה לשרים בעניין התחייבות למתן שיפוי לנושאי המשרה, הכוללים גם אימוץ והטמעה של תכנית אכיפה פנימית בחברות ממשלתיות על ידי החברה בהתאם לאמור במסמך.

החוזר מנחה להעביר לרשות, מדי שנה, דוח אודות אופן יישום תכנית האכיפה בחברה. דיווח כאמור יכול שייכלל במסגרת דוח הדירקטוריון, ובהתאם הפירוט בקשר ליישום תכנית האכיפה בחברה:

בהתאם להחלטות הדירקטוריון מתקיים דיון עיתי בתכנית האכיפה המאוחדת הן בוועדת אחריות תאגידית והן במליאת הדירקטוריון. מתכונת הדיון כיום הינה דיון פעם בשנה בוועדת אחריות תאגידית ופעם בשנה במליאת הדירקטוריון.

ב. היבטי ממשל תאגידי: (המשך)

7. תכנית אכיפה פנימית בדיני ניירות ערך וחברות ממשלתיות: (המשך)

במסגרת התכנית נערכות פגישות ושיחות ייעודיות עם היחידות הרלוונטיות לנושא האכיפה של דיני החברות הממשלתיות, שמטרתן הנחיות לבחינת הוראות הדין והחוזרים הרלבנטיים ליחידה והחשיפות מול כל יחידה, בחינת טיפול והתאמת נהלים נדרשים והנחיות וציפיות להמשך.

כלל היחידות הרלוונטיות הגישו מיפוי וסקר ציות ביחס להוראות הדין וחוזרי הרשות הרלוונטיים אליהן, שנבחנו על ידי הצוות הארצי ומטופלים מולו.

מאז אומצה התכנית, נערכו שני סקרי ציות חיצוניים לאיתור פערים וכשלים פוטנציאליים בפעילותה של החברה וחשיפותיה בתחומים הרלוונטיים על ידי משרד זיו האפט יעוץ וניהול בע"מ ("זיו האפט"). סקר משנת 2014 עסק בדיני ניירות ערך בלבד, וסקר משנת 2018 אשר כלל גם את דיני החברות ודיני החברות הממשלתיות, במתכונת שסוכמה עם רשות החברות הממשלתיות. מתוצאות סקרי הציות עולה כי תכנית האכיפה הפנימית מבוצעת באופן נאות מכל הבחינות המהותיות, ואינה טומנת בחובה סיכון משמעותי להפרה מהותית של הוראות החוק.

ביום 15 באוגוסט 2021 הוגש דוח אכיפה שנתי לשנים 2020-2021 בדיני ניירות ערך, דיני חברות ודיני חברות ממשלתיות, אשר על בסיס הצהרות אפקטיביות שהתקבלו ממנהלי היחידות, מיו"ר הצוות הארצי, מסגנית היועצת המשפטית לעניינים אזרחיים מסחריים, מהממונה על תכנית האכיפה ומהמנכ"ל, קבעה ועדת אחריות תאגידית בדיון מיום 30 בדצמבר 2021, כי תכנית האכיפה בדיני ניירות ערך, דיני חברות ודיני חברות ממשלתיות הנערכת בחברה היא אפקטיבית בהתבסס על הקריטריונים שנקבעו בחוזר הרשות בדבר תכנית אכיפה פנימית ואשר אומצו והותאמו לאופי פעילות החברה ונערכת בהתאם לדרישות הממונה על תכנית האכיפה, הצוות הארצי ונוהלי החברה, והמליצה לדירקטוריון לקבל החלטה בדבר אפקטיביות התכנית כנדרש בחוזר רשות החברות. בדיון שהתקיים ביום 17 בפברואר 2022 קבע הדירקטוריון על בסיס הצהרות האפקטיביות שנתקבלו, והחלטת ועדת אחריות תאגידית, כי תכנית האכיפה אפקטיבית.

החברה נמצאת בקשר עם רשות החברות הממשלתיות בקשר לעמידת החברה בדרישות החוזר וממשיכה בפעילות אינטנסיבית ומעשית ליישום אפקטיבי של התוכנית.

ב. היבטי ממשל תאגידי: (המשך)

8. מדיניות תגמול לנושאי משרה בכירה - תיקון מס' 20 לחוק החברות:

ביום 18 בנובמבר 2021 אישר מחדש דירקטוריון החברה, בהתאם להמלצת ועדת תגמול מיום 4 בנובמבר 2021, את מדיניות התגמול המעודכנת לנושאי משרה בכירה של החברה ("מדיניות התגמול"). אישור הדירקטוריון כאמור לעיל ניתן לאחר שהדירקטוריון דן ושקל את המלצות ועדת התגמול של החברה בעניין, תוך התחשבות בקריטריונים הקבועים בחוק החברות ובשים לב לשיקולים ולעקרונות המפורטים להלן. חבילת התגמול הותאמה לגודל החברה, אופי פעילותה, שאיפת החברה לשמר את נושאי המשרה בה, והיותה של החברה חברה ממשלתית הכפופה להוראות חוק החברות הממשלתיות על תקנותיו השונות, והנחיות רשות החברות הממשלתיות, המגבילים את יכולותיה של החברה לפעול באופן עצמאי בענייני שכר והטבות לעובדיה. במסגרת מדיניות התגמול שאושרה עודכנו, בין היתר, יעדי החברה ושיקולים ועקרונות העומדים בבסיס המדיניות המשקפים את יעדי החברה המעודכנים, אישורים נדרשים לצורך אישור או עדכון תנאי העסקה של נושאי משרה בחברה, פרמטרים הנוגעים לבחינת תנאי התגמול, תנאי התגמול של נושאי משרה בחברה, תגמול בקשר עם סיום העסקה, וסעיף ביטוח האחריות לנושאי משרה. מדיניות התגמול אושרה באסיפה הכללית ביום 3 בפברואר 2022.

לפרטים נוספים ולנוסח המלא של מדיניות התגמול ראו דיווחיה המידיים של החברה מיום 26 בינואר 2022, מס' אסמכתא: 2022-01-010755, ומיום 3 בפברואר 2022, מס' אסמכתא: 2022-01-015226.

9. רואה חשבון מבקר:

שכר רואה החשבון המבקר

שכר הטרחה של ר"ח המבקר נקבע על פי כללי רשות החברות הממשלתיות (מינוי רואה חשבון ושכרם), התשנ"ד – 1994, ועל פי חוזרי הרשות, לרבות היקף השעות והתעריף לשעה, ללא מעורבות החברה. במהלך שנת הביקורת משולמים לר"ח המבקר מקדמות שוטפות בהתאם להתקדמות עבודת הביקורת והסקירה השוטפות, בגין שירותים הקשורים לביקורת ובגין שירותי מס וזאת עד לתקרת הנקבעת בגין עבודות אלו. יתרת התשלום (בניכוי המקדמות ששולמו) משולמת בתום שנת הביקורת לאחר אישור רשות החברות.

כמו כן משולם לר"ח המבקר במהלך שנת הביקורת שכר טרחה בגין ביצוע שירותים נוספים, שאינם כלולים בנ"ל, בהתאם להתקדמות העבודות ובכפוף לאישור רשות החברות הממשלתיות.

מליאת הדירקטוריון מאשרת, בהתבסס על דיווח ההנהלה והמלצת הוועדה לבחינת דוחות כספיים, כי רואה החשבון המבקר כשיר למלא את תפקידו וכן כי שכר טרחתו והיקף עבודתו בקשר עם ביצוע ביקורת בחברה, היקף השעות והשכר כפי שנקבעו על ידי רשות החברות, הינם מספקים וזאת לאור אופי פעילות החברה ומורכבותה.

החלטה זו מובאת בפני האסיפה הכללית השנתית של בעלי המניות אשר מקיימת דיון בנושא ומאשרת את מינויו של רואה החשבון המבקר, בכפוף לאישור רשות החברות, ואת שכר טרחתו.

להלן פרוט השכר הכולל, של רואי החשבון המבקרים של החברה, בגין שירותי ביקורת, ושירותים נלווים אחרים, לשנים 2021 ו-2020:

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2020	לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2021	
משרד סומך חייקין	משרד סומך חייקין	
אלפי שקל חדש	אלפי שקל חדש	
3,820	3,988	א. שכר בגין שירותי ביקורת, בגין שירותים הקשורים לביקורת ובגין שירותי מס
401	1,075	ב. שכר עבור עבודות נוספות (עבודות מס מיוחדות, תשקיפים בארץ ובחו"ל ואישורים מיוחדים)

דירקטוריון החברה יבחן את דו"ח שעות העבודה ושכר הטרחה שיוגש על ידי רואה החשבון המבקר, לאור חוזרי רשות החברות, תוך שימת דגש על גובה התעריפים וההתפלגות בין בעלי המקצוע ויגיש את מסקנות בחינתו לאישור רשות החברות. לעמדת החברה, אין בביצוע השירותים הנלווים המתבצעים על-ידי רואי החשבון המבקרים כדי לפגוע באי תלותו.

ג. גילוי בקשר עם הדיווח הפיננסי של החברה:

1. הדיווח הכספי בחברה:

הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה נערכו בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים תקני (IFRS) ופרשנויות להם שפורסמו על ידי הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB). כמו כן, הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010. החברה מאחדת את חברת הפחם וחברת נתיב האור-אורות רבין בע"מ בדוחותיה הכספיים. הנתונים הכספיים המופיעים בדוח הדירקטוריון הם נתונים מהדוחות הכספיים המאוחדים של החברה. לפרטים נוספים ראה ביאור 2 בדוחות הכספיים.

2. אומדנים חשבונאיים קריטיים:

(א) הכנת הדוחות הכספיים על פי כללי חשבונאות מקובלים מחייבת את הנהלת החברה לבצע הערכות ואומדנים המשפיעים על הערכים המדווחים של הנכסים, ההתחייבויות, הכנסות והוצאות, וכן על גילוי בקשר לנכסים והתחייבויות מותנים לפרטים אודות שימוש באומדנים חשבונאיים קריטיים של החברה ראה ביאור 2 כט בדוחות הכספיים.

(ב) להלן פרטים נוספים באשר לאומדנים החשבונאיים הקריטיים של החברה:

(1) הטבות עובדים:

לפרטים אודות האומדנים החשבונאיים הקריטיים הקשורים בהטבות עובדים ראה ביאור 12 בדוחות הכספיים.

קיים פער בהיקף של כ-9.5 מיליארד שקל חדש בין ההתחייבות האקטוארית לפי הדוחות הכספיים של הקופה ליום 31 בדצמבר 2021 לבין ההתחייבות האקטוארית לפי הדוחות הכספיים של החברה ליום 31 בדצמבר 2021, (בגין התשלומים הקצבתיים) הפער נובע משוני במתודולוגיות החישוב בין הגופים, הנובע בחלקו מגישות מקצועיות שונות, בהתאם לכללים המחייבים כל אחד מהגופים: החברה עורכת את חישוב ההתחייבות האקטוארית על-פי כללי החשבונאות החלים עליה (בהתאם לתקני הדיווח כספי הבינלאומיים ובכללם תקן IAS 19 והנחיות רשות ניירות ערך), ואילו הקופה פועלת במסגרת הוראות רשות שוק ההון ביטוח וחסכון, כאשר אקטואר הקופה ציין כי מערכת ההנחות ששימשו בעריכת הדוח על המצב הכספי תואמת להוראות רשות שוק ההון ביטוח וחסכון לעריכת מאזנים אקטואריים.

עיקר השוני בהנחות הינו בגין שיעור הניכיון, המשמש להיוון המחויבות האקטוארית, קרי בקופה מהוונים את המחויבות האקטוארית לפי שיעור ניכיון של איגרות חוב ממשלתיות ואילו בחברה לפי איגרות חוב קונצרניות, (ראה ביאור 12 בדוחות הכספיים), ובהנחת הגידול הריאלי בשכר בגין הסכמי שכר.

(2) שווי הוגן למכשירים פיננסיים - ראה ביאור 26 בדוחות הכספיים

3. הערכות שווי מהותיות ומהותיות מאוד:

(א) לאור עדכון עמדה משפטית מספר 105-23 בדבר פרמטרים לבחינת מהותיות הערכת שווי מדיניות החברה בכל הקשור למהותיות הערכות שווי תואמת את עמדת רשות ניירות ערך. בהתאם לכך הערכת שווי מהותית בחברה הינה הערכת שווי אשר עומדת בלפחות אחד מבין המבחנים הבאים:

(1) מבחן מאזני – בחינת נושא הערכת השווי ביחס לסך נכסי החברה מהווה לפחות 5% מסך נכסי החברה כפי שמוצגים בדוח על המצב הכספי המאוחד ליום האחרון של תקופת הדיווח.

(2) מבחן תוצאתי – השפעת השוני בשווי כתוצאה מהערכת השווי על הרווח הנקי או הרווח הכולל לפי העניין מהווה לפחות 5% מסך הרווח הנקי או הרווח הכולל של החברה בהתאמה וכן מהווה לפחות 2.5% מההון העצמי של החברה לתום תקופת הדיווח.

הערכות שווי מהותיות מאוד הינה הערכת שווי המקיימת סף כמותי פי שניים מהערכת שווי מהותית על פי הפרמטרים המתוארים לעיל (קרי 10% במקום 5% ו-5% במקום 2.5%).

ג. גילוי בקשר עם הדיווח הפיננסי של החברה: (המשך)

3. הערכות שווי מהותיות ומהותיות מאוד: (המשך)

(ב) גילוי בגין הערכות שווי אשר שימשו בסיס לקביעת ערכם של נתונים בדוחות הכספיים:

הערכות שווי מהותיות מאוד

להלן יובאו פרטים בהתאם לתקנה 8ב(ט') לתקנות ניירות ערך בדבר הערכות שווי אשר סווגו כמהותיות מאוד על פי מבחני המהותיות האמורים לעיל.

לחברה הערכת שווי מהותית מאוד בנושא מחויבות אקטוארית בגין הטבות לעובדים בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 19 (IAS19)

זיהוי נושא ההערכה	מחויבות אקטוארית בגין הטבות לעובדים בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי 19 (IAS 19)
עיתוי ההערכה:	31 בדצמבר 2021
שווי נושא ההערכה שנקבע בהתאם להערכה	42,790 מיליוני שקל חדש
זיהוי המערך ואפיונו:	ההערכה בוצעה על ידי אלן פפרמן – שירותים אקטואריים בע"מ באמצעות אלן פפרמן וצוות העובדים שבפיקוחו. לאלן פפרמן תואר שני M.B.A. – Booth School of Business, University of Chicago (חבר מלא של אגודת האקטוארים בישראל – FILAA, ושל ה - Society of Actuaries בארה"ב – FSA). ניסיונו המקצועי בכ- 33 השנים האחרונות כולל הערכות אקטואריות בגין הטבות לעובדים מסוגים דומים לאלה של החברה, הערכות אקטואריות של קרנות פנסיה, וקביעת הנחות ושיטות לאקטוארים של קרנות פנסיה ושל חברות ביטוח, בתפקידים של אקטואר מעריך, אקטואר בוחן או מבקר וכן אקטואר רגולטורי.
מועד ההתקשרות עם מעריך השווי	26 במאי 2016
תלות במזמין ההערכה	לאקטואר החברה אין תלות בעבודה או בחברה. אקטואר החברה מקבל שכר טרחה עבור עבודה זו ועבור שרותי ייעוץ נוספים. שכר הטרחה אינו מותנה בתוצאות העבודה.
מודל ההערכה שמערך השווי פעל לפיו	Discounted Cash Flow (להלן: "DCF")
ההנחות שלפיהן ביצע מעריך השווי את ההערכה, בהתאם למודל ההערכות:	שיעור הריבית הריאלי המשוקלל הגלום בערך הנוכחי של המחויבות – 0.93% עדכון ריאלי בשכר בתקופת העבודה - מודל התפתחות שכר אישי של העובדים הפעילים וכן הכללת תוספות שכר בגין הסכמי שכר קיימים. עדכון ריאלי בסכומי הפנסיה לאחר סיום העסקה - מודל התפתחות הגמלה מחודש ינואר 2012 הגמלאות צמודות למדד המחירים לצרכן. תמורות פנסיונרים ושאיירים לרבות עדכון נתוני תמורה - לפי חוזר משרד האוצר 2017-3-6, ומחקר תמורה עבור הגמלאים והשאיירים של החברה הנחות אקטואריות נוספות - ראה חוות דעת אקטואר בנספח א'.
האורגן בחברה אשר החליט על התקשרות עם מעריך השווי	סמנכ"ל כספים וכלכלה וניהול סיכונים
הסכמה מראש של מעריך השווי לצירוף ההערכה	קיימת
הסכם שיפוי	ביום 26 במאי 2016 העניקה החברה למערך השווי התחייבות לשיפוי בגין כל סכום או הוצאה שישולמו על ידו בגין תביעה או דרישה שהוגשה נגדו וקשורה במישרין או בעקיפין ממעשה או מחדל שהחברה אחראית לתוצאות הנובעות מהם, וזאת ככל שהסכום או ההוצאה כאמור עולה על שלוש פעמים היקף ההתקשרות הבסיסית של החברה עם מעריך השווי.

ג. גילוי בקשר עם הדיווח הפיננסי של החברה: (המשך)

4. גילוי תזרים מזומנים חזוי של החברה למימון פירעון התחייבות התאגיד:

למועד הדוח, לחברה גירעון בהון החוזר, ולפיכך מתקיים היה בחברה סימן האזהרה המפורט בסעיף 10(ב)(14)(א)(4) לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), תש"ל-1970, וזאת ככל שדירקטוריון החברה לא היה קובע כי אין בגירעון בהון החוזר כדי להצביע על בעיית נזילות בחברה.

דירקטוריון החברה, בישיבתו מיום 15 במרס 2022, לאחר ששמע את הערכות ההנהלה בדבר האפשרות לקבלת מימון ולגיוס חוב בשווקי ההון ו/או במערכת הבנקאית בישראל ו/או בחו"ל, בהתחשב בתזרים המזומנים מפעילות שוטפת לתקופת הדוח, המסתכם לכ- 4,760 מיליוני שקלים חדשים וביתרת המזומנים והשקעות לזמן קצר נכון ליום 31 בדצמבר 2021 המסתכמת ל- 2,786 מיליוני שקלים חדשים (ראה בנוסף מדיניות החברה להחזקת כרית ביטחון בסעיף א'1 לעיל), ובשים לב לצעדים שנקטה החברה ובכללם הנפקת אגרות חוב בתקופת הדוח ולאחר תאריך הדוח על המצב הכספי כמפורט בביאור 20 בדוחות הכספיים וכן לצעדים אותם נוקטת החברה על מנת לגייס סכומים נוספים הנדרשים לה, קבע כי אין בגירעון בהון החוזר כאמור בכדי להצביע על בעיית נזילות בחברה, ולפיכך, החברה אינה נדרשת לפרסם דוח תזרים מזומנים חזוי.

5. הערכות לאפקטיביות הבקרה הפנימית ובקורות הגילוי על הדוח הכספי:

א) על פי תקנות החברות הממשלתיות, (דוח נוסף בדבר הפעולות שננקטו והמצגים שניתנו להבטחת נכונות הדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון תשס"ו - 2005) חלה החובה על החברות הממשלתיות, ובתוכן על החברה, לצרף לדוחותיהן הכספיים, השנתיים והרבעוניים, דוח נוסף בדבר הפעולות שננקטו והמצגים שניתנו, לשם הבטחת גילוי נאות בדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון. לצורך יישום ההוראה, מנהלת החברה מערך שתפקידו לוודא ולהעריך את בקורות הגילוי, תהליכי איסוף המידע והעריכה של המידע לצורך הדיווח הכספי. זאת על מנת לאפשר לנושאי המשרה החותמים על הדוחות הכספיים ועל דוח הדירקטוריון להצהיר בדוח הנוסף, כי בדוחות הכספיים ובדוח הדירקטוריון לא קיים מצג לא נכון של עובדה מהותית והם משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של החברה לימים ולתקופות המוצגים בדוחות. בחברה מיושם נוהל במטרה לוודא: העדר קיומן של חולשות שעלולות להשפיע על תקינות הדוח, יישום כל בקורות הגילוי שנקבעו ובהן יישום מנגנון שיטתי לניהול ולמעקב אחר איסוף המידע מבעלי תפקידים והצהרות של מנהלי ביניים בדבר יישום בקורות גילוי בתחומי אחריותם וכן נקיטת בקורות הולמות בתהליכי עבודה שחלו בהם שינויים. על פי תקנות החברות הממשלתיות (דוח נוסף בדבר הפעולות שננקטו והמצגים שניתנו להבטחת דוחות נוספים בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי) התשס"ח - 2007, חלה החובה על חברות ממשלתיות, ובתוכן על החברה, לצרף לדוחותיהן הכספיים השנתיים, החל מהדוח שפורסם ליום 31 בדצמבר 2009, דוח נוסף בדבר הפעולות שננקטו לשם הבטחת נכונות הדיווח הכספי, ובהם, הקמת מערך של בקרה פנימית שעיקרי מטרותיו הן: בחינת התהליכים המשפיעים על רשומות החברה שמפרטות את עסקאותיה, ווידוא קיומן של בקורות ובחינת האפקטיביות שלהן, ווידוא במידה סבירה של בטחון, שתקבולי והוצאות החברה נעשים אך ורק בהתאם להרשאות הגורמים המוסמכים בחברה. במסגרת זו בחרה החברה במשרד ברייטמן, אלמגור, זוהר ושות' רואי חשבון, לשמש כמומחים שילוו את החברה ביישום הנדרש בתקנות. לצורך יישום התקנות, בחברה פועלים גופי ניהול, בקרה ועבודה. מתכנסת ועדת גילוי בראשות מנכ"ל החברה, הכוללת גורמי הנהלה בכירים כולל סמנכ"לים, היועץ המשפטי, מנהל אגף חשבונאות, סגן מנהל אגף לחשבות ומנהלי מחלקות רלוונטיות ליישום הוועדה, וכן מתכנסת ועדת בקרה ופועלים צוותי עבודה. במסגרת אלו מוגדרים תפקידי הוועדות ולוחות הזמנים להתכנסותן.

החברה מיישמת את התקנות, כל זאת על פי התקנים המקובלים המתודולוגיות והמודלים העדכניים, COSO ו-COBIT בסיוע המומחה, תוך שתוף פעולה מלא עם רואה החשבון המבקר. לשם יישום התקנות בחברה פועלת מערכת ייעודית ממוכנת לתחזוקה שוטפת ומתמדת של הסיכונים והבקורות. המערכת מאפשרת תיעוד של הסיכונים והבקורות בכל תהליך, תיעוד של הבדיקות המבוצעות ותוצאותיהן. כמו כן, המערכת מאפשרת מעקב אחר תיקון הליקויים והפקת דוחות בקרה וניהול שונים.

בנוסף לקיום האמור לעיל בחברה, החברה מבצעת פיקוח שוטף על תהליך הערכת אפקטיביות הבקרה בחברה הבת - החברה הלאומית לאספקת פחם בע"מ - אשר כולל בין היתר סקירה של הערכת הסיכונים ותכנון מסגרת הבדיקה, מתודולוגיה, ליקויי העיצוב והאפקטיביות התפעולית של הבקרה הפנימית, הערכת הליקויים וגיבוש מסקנות לגבי אפקטיביות הבקרה. במידה ומתגלים ליקויים משמעותיים בבקרה הפנימית של החברה הבת - מדווחים אלה לוועדה לבחינת הדוחות הכספיים של החברה.

כאמור בביאור 9ה1 בדוח הכספי, במהלך שנת 2020, הוקמה חברה בת חדשה - נתיב האור - אורות רבין בע"מ (להלן "חברת הבת"). נכון לתאריך הדוח על המצב הכספי, לא קיימים בספרי חברת הבת נכסים או התחייבויות בסך העולה על 400 מיליוני שקל חדש ולכן אינה מחויבת ביישום SOX (סעיף 404) בשנת 2021. עם זאת, ולקראת כניסתם לתוקף של ההסכמים הבינחברתיים, החברה נערכת ליישום תקנות ה-SOX בחברת הבת בשנת 2022. היערכות זו כוללת בין היתר ביצוע הערכת סיכונים לקביעת תכולה, הכנת מסמך "סקופינג" (תיחום) בהסתמך על דוחות רבעוניים לשנת 2022, עיצוב בקורות ELC, בקורות על הדיווח הכספי והגילוי, וכן בקורות רלוונטיות נוספות בהתאם למסמך התיחום ולסיכונים שזוהו.

ג. גילוי בקשר עם הדיווח הפיננסי של החברה: (המשך)

5. הערכות לאפקטיביות הבקרה הפנימית ובקורות הגילוי על הדוח הכספי: (המשך)

(א) (המשך)

בדוח הנוסף בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי לפי תקנות החברות הממשלתיות, המצורף לדוח זה, הודיעו הדירקטוריון והנהלת החברה, כי הבקרה הפנימית בחברה על הדיווח הכספי של החברה לתקופה המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2021 אינה אפקטיבית בשל חולשה מהותית בבקרה הפנימית על דיווח כספי המפורטת להלן:
החברה לא קיימה בקרה אפקטיבית על כך שהזכויות וההטבות אשר לפיהן משולמים תשלומי שכר ופנסיה ונכללות מחויבויות אקטואריות, מאושרות בהתאם להוראות החוק.

גילוי בגין החולשה המהותית ניתן לראשונה בדוח בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר צורף לדוח התקופתי לשנת 2009.

לעניין החולשה המהותית, החברה פעלה לחיזוק הבקורות בנושא זה וגיבשה נוהל שאושר בדירקטוריון החברה, בשנת 2011 ועוסק בנושא הזכויות וההטבות אשר לפיהן משולמים תשלומי שכר ופנסיה ונכללות מחויבויות אקטואריות. הנהל מיושם הלכה למעשה. לגבי זכויות שכר הנובעות מן העבר, החברה קבלה חוות דעת מיועציה המשפטיים, ובשנת 2011 פנתה לממונה על השכר לקבלת אישורו לתקפות זכויות שכר שטרם ניתן להם אישור, טרם התקבל אישור כולל מהממונה.

להערכת החברה צעדים אלו חיזקו את הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי בנושאים הנוגעים לטיפול בסעיף זכויות שכר העובדים משנת 2011 והלאה.

ב- 11 בדצמבר 2016 נחתם הסכם קיבוצי הקובע, בין היתר, החזר בגין תשלום רכיבי השכר שהוגדרו כחריגים ע"י הממונה על השכר בשנת 2013 והסדרת רכיבים אלו מאותו מועד ואילך. ההשפעה האפשרית של החולשה המהותית המתוארת לעיל על הדיווח הכספי והגילוי אינה ניתנת לכימות. החברה פועלת מול כל הגורמים הרלוונטיים להסרת החולשה המהותית.

חוות דעתו של סומך חייקין, רואה החשבון המבקר של החברה אשר ביקר את הדוחות הכספיים של החברה לתקופה המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2021 בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי של החברה, מפנה לחולשה המהותית המנויה מעלה.

(ב) ביום 24 בנובמבר 2009 אושר תיקון לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל - 1970 (להלן: "התיקון"). תיקון זה מחייב את כל התאגידים המדווחים, אשר ניירות הערך שלהם רשומים למסחר בבורסה לניירות ערך בתל-אביב להצהיר על אפקטיביות הבקרה הפנימית שלהם על הדיווח הכספי והגילוי. ביום 7 באוקטובר 2010 פורסמו תקנות רשות החברות (דוחות נוספים בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי) (תיקון), התשע"א - 2010, ותקנות רשות החברות (דוח נוסף בדבר הפעולות שננקטו והמצגים שניתנו להבטחת נכונות הדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון) (תיקון), התשע"א - 2010. ביצוע התיקונים האמורים לעיל בתקנות נועד לאפשר, ליו"ר רשות ניירות ערך להפעיל את סמכותו, בהתאם לסעיפים 9 ב' (ו') ו- 38 ג' (ו') לתקנות ניירות ערך, לקבוע כי חברה ממשלתית, שהינה גם חברה מדווחת לפי חוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968, המיישמת את תקנות רשות החברות האמורות, תדווח בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית במתכונת הקבועה בתקנות רשות החברות. החברה פנתה ליו"ר רשות ניירות ערך, בבקשה שיפעיל סמכותו לקבוע כי החברה בהגדרתה כחברה ממשלתית ובצייתה לכלל תקנות רשות החברות, לרבות האמורות לעיל, תדווח בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית במתכונת הקבועה בתקנות רשות החברות.

במענה לפניית החברה, החליט יו"ר רשות ניירות ערך בתאריך 4 בינואר 2011, להיענות לבקשתה, כי דיווחי החברה בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית יעשו במתכונת שנקבעה בהוראות תקנות החברות הממשלתיות וזאת, כל עוד עומדת החברה בהוראות אלו. הסדר זה, כפוף להתחייבות החברה, כי בכל תאריך דוח, תבחן החברה האם אירע שינוי כלשהו במסכת העובדתית אשר הוצגה בפני סגל הרשות ותיידע אותו בדבר כל שינוי כאמור. בכלל זה תבחן החברה שינויים בהוראות התקנות או בהוראות תקנות החברות הממשלתיות, שינויים במעמדה של החברה המשפיעים על הדינים החלים עליה, שינויים באופן יישום הוראות תקנות החברות הממשלתיות בחברה וכל שינוי אחר רלוונטי לעניין. לתאריך הדוח החברה מילאה את ההתניות שהוטלו עליה ומצאה שאין שינוי בתקנות או שינוי רלוונטי אחר.

6. גילוי בקשר עם הדיווח הפיננסי הנדרש על פי חוזר דוחות כספיים של רשות החברות:

(א) דיווח על המעקב אחר נאותות ושלמות רישום נכסי מקרקעין מנוהלים עבור אחרים

החברה אינה מנהלת ואינה מחזיקה נכסים עבור אחרים. יחד עם זאת, ראה פרטים נוספים אודות נכסים מסוימים המשמשים את חברת החשמל בביאור 4א11 לדוחות הכספיים.

ד. גילוי ייעודי למחזיקי תעודות התחייבות
1. פרטים בדבר תעודות ההתחייבות של התאגיד:

(א) להלן פרטים לגבי אגרות החוב ליום 31 בדצמבר 2021, כנדרש בתוספת השמינית לתקנות ניירות ערך:

סדרת אגרות החוב	סדרה 26	סדרה 27	סדרה 29	סדרה 30	סדרה 31
במיליוני שקל חדש					
ערך נקוב במועד ההנפקה הראשוני	437	404	914	412	1,239
ערך נקוב	1,356	2,638	2,956	547	1,971
ערך נקוב כולל הצמדה למדד (בסדרות הצמודות)	1,356	2,720	3,069	547	2,012
ריבית צבורה	14	23	47	4	13
שווי בורסאי (המהווה גם שווי הוגן)	1,446	3,625	3,838	577	2,549
מועד הנפקה ראשוני	7 ביוני 2015, על פי תשקיף החברה מיום 27 במאי 2015	7 ביוני 2015, על פי תשקיף החברה מיום 27 במאי 2015	27 במרס 2017, על פי תשקיף מדף מיום 27 בנובמבר 2015	12 בנובמבר 2018, על פי תשקיף מדף מיום 27 באפריל 2018	12 בנובמבר 2018, על פי תשקיף מדף מיום 27 באפריל 2018
סוג הריבית	ריבית שנתית קבועה בשיעור של 4.8%	ריבית שנתית קבועה בשיעור של 3.85%	ריבית שנתית קבועה בשיעור של 4.5%	ריבית שנתית קבועה בשיעור של 2.55%	ריבית שנתית קבועה בשיעור של 2.39%
מועדי תשלום קרן	הקרן תפרע בשמונה תשלומים שנתיים לא שווים אשר ישולמו ביום 12 באוקטובר של כל אחת מהשנים 2016 עד 2023 (כולל) בהתאם לשיעורים שלהלן מהערך הנקוב של הקרן המקורית: 3% בכל אחד מהמועדים 12 באוקטובר 2016 עד 12 באוקטובר 2020 (כולל), 25% ביום 12 באוקטובר 2021, 30% ביום 12 באוקטובר 2022 ו- 30% במועד הפירעון הסופי ביום 12 באוקטובר 2023	הקרן תפרע בשלושה עשר תשלומים שנתיים לא שווים אשר ישולמו ביום 12 באפריל של כל אחת מהשנים 2017 עד 2029 (כולל) בהתאם לשיעורים שלהלן מהערך הנקוב של הקרן המקורית: 1% בכל אחד מהמועדים 12 באפריל 2017 עד 12 באפריל 2026, 20% ביום 12 באפריל 2027, 35% ביום 12 באפריל 2028 ו- 35% במועד הפירעון הסופי ביום 12 באפריל 2029	הקרן תפרע בשני תשלומים שנתיים שווים ביום 28 בפברואר 2025 וביום 28 בפברואר 2026	הקרן תפרע בתשלום אחד ביום 20 במרס 2024	הקרן תפרע בשלושה תשלומים שנתיים לא שווים אשר ישולמו ביום 20 בספטמבר של כל אחת מהשנים 2029 עד 2031 (כולל) בהתאם לשיעורים שלהלן מהערך הנקוב של הקרן המקורית: 25% בכל אחד מהמועדים 20 בספטמבר 2029 ו- 50% בספטמבר 2030, 50% במועד הפירעון הסופי ביום 20 בספטמבר 2031
מועדי תשלום ריבית	ביום 12 באוקטובר ו- 12 באפריל כל שנה החל מיום 12 באוקטובר 2015 ועד 12 באוקטובר 2023	ביום 12 באוקטובר ו- 12 באפריל כל שנה החל מיום 12 באוקטובר 2015 ועד 12 באפריל 2029	ביום 28 בפברואר ו- 28 באוגוסט כל שנה החל מיום 28 באוגוסט 2017 ועד 28 בפברואר 2026	ביום 20 במרס ו- 20 בספטמבר של כל אחת מהשנים החל מיום 20 במרס 2019 ועד 20 במרס 2024	ביום 20 במרס ו- 20 בספטמבר של כל אחת מהשנים החל מיום 20 במרס 2019 ועד 20 בספטמבר 2031

ד. גילוי ייעודי למחזיקי תעודות התחייבות (המשך)

1. פרטים בדבר תעודות ההתחייבות של התאגיד: (המשך)

(א) להלן פרטים לגבי אגרות החוב ליום 31 בדצמבר 2021, כנדרש בתוספת השמינית לתקנות ניירות ערך: (המשך)

סדרת אגרות החוב		סדרה 26		סדרה 27		סדרה 29		סדרה 30		סדרה 31	
בסיס הצמדה		ללא הצמדה		צמודות (קרן וריבית) למדד המחירים לצרכן שפורסם ביום 15 במאי 2015, בגין חודש אפריל 2015		צמודות (קרן וריבית) למדד המחירים לצרכן שפורסם ביום 15 במרס 2017, בגין חודש פברואר 2017		ללא הצמדה		צמודות (קרן וריבית) למדד המחירים לצרכן שפורסם ביום 15 באוקטובר 2018, בגין חודש ספטמבר 2018	
תעודות ההתחייבות ניתנות להמרה		לא		לא		לא		לא		לא	
זכות התאגיד לביצוע פדיון מוקדם או המרה כפויה של תעודות ההתחייבות לניירות ערך אחרים, ככל שקיימת והתנאים למימושה		כן. התנאים המלאים מפורטים בסעיף 7 לשטר הנאמנות.		כן. התנאים המלאים מפורטים בסעיף 7 לשטר הנאמנות.		כן. התנאים המלאים מפורטים בסעיף 7 לשטר הנאמנות.		כן. התנאים המלאים מפורטים בסעיף 7 לשטר הנאמנות		כן. התנאים המלאים מפורטים בסעיף 7 לשטר הנאמנות	
ניתנה ערבות לתשלום התחייבות התאגיד על פי שטר נאמנות		לא		לא		לא		לא		לא	
נכסים משועבדים		ניתן שעבוד צף לטובת הנאמן - הרמטיק נאמנות בע"מ (1975)		ניתן שעבוד צף לטובת הנאמן - הרמטיק נאמנות בע"מ (1975)		ניתן שעבוד צף לטובת הנאמן - הרמטיק נאמנות בע"מ (1975)		ניתן שעבוד צף לטובת הנאמן - הרמטיק נאמנות בע"מ (1975)		ניתן שעבוד צף לטובת הנאמן - הרמטיק נאמנות בע"מ (1975)	
דירוג / חברה מדרגת		מעלות S&P	מידרג	מעלות S&P	מידרג	מעלות S&P	מידרג	מעלות S&P	מידרג	מעלות S&P	מידרג
דירוג הסדרה ביום ההנפקה		Aa3.il	ilAA	Aa3.il	ilAA	Aa2.il	ilAA	Aa2.il	ilAA	Aa2.il	ilAA
דירוג הסדרה ביום הדוח על המצב הכספי		Aa1.il	ilAA+	Aa1.il	ilAA+	Aa1.il	ilAA+	Aa1.il	ilAA+	Aa1.il	ilAA+
האם סדרת תעודות התחייבות זו נחשבת מהותית על פי תקנה 10(ב)(13) לתקנות ניירות ערך		לא		כן		כן		לא		כן	

ד. גילוי ייעודי למחזיקי תעודות התחייבות (המשך)

1. פרטים בדבר תעודות ההתחייבות של התאגיד: (המשך)

א) להלן פרטים לגבי אגרות החוב ליום 31 בדצמבר 2021, כנדרש בתוספת השמינית לתקנות ניירות ערך: (המשך)

לפרטים על פירעון איגרות חוב סדרה 28 בתקופת הדוח ראה ביאור 20 בדוחות הכספיים.

(2) פרטים בדבר הנאמן לתעודת ההתחייבות - אגרות החוב

שם הנאמן:	הרמטיק נאמנות (1975) בע"מ
שם האחראי:	עו"ד דן אבנן
כתובת:	דרך ששת הימים 30, בני ברק
טל':	03-5544553
פקס:	03-5271451
אתר אינטרנט:	www.hermetic.co.il

(3) התחייבות קיום תנאי אגרות החוב

למועד הדוח, עמדה החברה בכל התנאים וההתחייבויות לפי שטרי הנאמנות לאגרות החוב, ולא התקיימה עילה להעמדת אגרות החוב לפירעון מיידי. כמו כן, החברה לא קיבלה הודעה מהנאמן לאגרות החוב בדבר אי עמידתה בתנאים ובהתחייבויות לפי שטרי הנאמנות כאמור.

- ד. גילוי ייעודי למחזיקי תעודות התחייבות
2. פרטים בדבר תעודות ההתחייבות של התאגיד:

להלן פרטים לגבי אגרות החוב ליום 31 בדצמבר 2021, כנדרש בתוספת השמינית לתקנות ניירות ערך, אשר הונפקו בתקופת הדוח:

סדרת אגרות החוב		סדרה 32	סדרה 33
		במיליוני שקל חדש	
ערך נקוב במועד ההנפקה הראשוני		532	638
ערך נקוב		532	638
ערך נקוב כולל הצמדה למדד (בסדרות הצמודות)		537	644
ריבית צבורה		2	4
שווי בורסאי (המהווה גם שווי הוגן)		606	723
מועד הנפקה ראשוני		22 ביולי 2021, על פי תשקיף מדף מיום 28 במאי 2021	22 ביולי 2021, על פי תשקיף מדף מיום 28 במאי 2021
סוג הריבית		ריבית שנתית קבועה בשיעור של 1.0%	ריבית שנתית קבועה בשיעור של 1.25%
מועדי תשלום קרן		הקרן תפרע בתשלום אחד ביום 22 ביולי 2027	הקרן תפרע בתשלום אחד ביום 30 במאי 2036
מועדי תשלום ריבית		ביום 22 ביולי 2022 ועד 22 ביולי 2027	ביום 30 במאי 2022 ועד 30 במאי 2036
בסיס הצמדה		צמודות (קרן וריבית) למדד המחירים לצרכן שפורסם ביום 15 ביולי 2021, בגין חודש יוני 2021	צמודות (קרן וריבית) למדד המחירים לצרכן שפורסם ביום 15 ביולי 2021, בגין חודש יוני 2021
תעודות ההתחייבות ניתנות להמרה		לא	לא
זכות התאגיד לביצוע פדיון מוקדם או המרה כפויה של תעודות ההתחייבות לניירות ערך אחרים, ככל שקיימת והתנאים למימושה		כן. התנאים המלאים מפורטים בסעיף 7 לשטר הנאמנות.	כן. התנאים המלאים מפורטים בסעיף 7 לשטר הנאמנות.
ניתנה ערבות לתשלום התחייבות התאגיד על פי שטר נאמנות		לא	לא
נכסים משועבדים		ניתן שעבוד צף לטובת הנאמן - הרמטיק נאמנות (1975) בע"מ	ניתן שעבוד צף לטובת הנאמן - הרמטיק נאמנות (1975) בע"מ
דירוג / חברה מדרגת		מעלות S&P	מעלות S&P
דירוג הסדרה ביום ההנפקה		Aa1.il	ilAA+
דירוג הסדרה ביום הדוח על המצב הכספי		Aa1.il	ilAA+
האם סדרת תעודות התחייבות זו נחשבת מהותית על פי תקנה 10(ב)(13) לתקנות ניירות ערך		לא	לא

לפרטים על הנפקת אגרות החוב סדרה 32 וסדרה 33 בתקופת הדוח ראה ביאור 20 בדוחות הכספיים.

- (2) פרטים בדבר הנאמן לתעודות ההתחייבות - אגרות החוב

שם הנאמן: הרמטיק נאמנות (1975) בע"מ
שם האחראי: עו"ד דן אבנון
כתובת: דרך ששת הימים 30, בני ברק
טל': 03-5544553
פקס: 03-5271451
אתר אינטרנט: www.hermetic.co.il

- (3) התחייבות קיום תנאי אגרות החוב

למועד הדוח, עמדה החברה בכל התנאים וההתחייבויות לפי שטרי הנאמנות לאגרות החוב, ולא התקיימה עילה להעמדת אגרות החוב לפירעון מיידי. כמו כן, החברה לא קיבלה הודעה מהנאמן לאגרות החוב בדבר אי עמידתה בתנאים ובהתחייבויות לפי שטרי הנאמנות כאמור.

ה. שונות:

- 1. תוכנית סביבתית, סיכונים סביבתיים ודרכי ניהולם:**
לפרטים אודות הסיכונים הסביבתיים ודרכי ניהולם ראה פרק א' – דוח תיאור עסקי התאגיד סעיפים 7.12, 8.9, 9.9, ו-22.
- 2. חלוקת דיבידנדים וייעוד רווחים:**
לפרטים בנושא זה ראה סעיף 4 בפרק א' דוח תיאור עסקי התאגיד וביאור 25 בדוחות הכספיים.
- 3. מיסים על הכנסה:**
ראה ביאור 21 בדוחות הכספיים.
- 4. הליכים משפטיים וסכסוכי עבודה:**
ראה ביאור 35 ב-ו-35ג בדוחות הכספיים.
- 5. התקשרויות כולל התקשרויות הטעונות אישור ממשלה:**
לפרטים אודות התקשרויות החברה כולל התקשרויות הטעונות אישור ממשלה ראה ביאור 35א בדוחות הכספיים.
- 6. מגבלות ופיקוח על פעילות החברה:**
ראה סעיף 23 בפרק א' – דוח תיאור עסקי התאגיד.
- 7. עסקאות החברה עם צדדים קשורים ובעלי עניין כולל כתבי שיפוי:**
ראה ביאור 34 בדוחות הכספיים.
- 8. דיון בגורמי סיכון:**
ראה סעיף 30 בפרק א' – דוח תיאור עסקי התאגיד.
- 9. דוח מבקר המדינה:**
לפרטים אודות דוח מבקר המדינה ראה סעיף 23.5.5 בפרק א' – דוח תיאור עסקי התאגיד.

ה. שונות: (המשך)

10. דוח קיימות תאגידית ESG:

מאז שנת 2012 מפרסמת חברת החשמל דוחות קיימות שנתיים המשקפים את פעילות החברה בתחומים הלא פיננסיים: איכות הסביבה, חברה וממשל תאגידי. דוחות הקיימות לשנים 2012-2014 נכתבו בהתאם לסטנדרט הדיווח הבינלאומי המוביל של ארגון ה-GRI (Global Reporting Initiative) ועברו בקרה חיצונית. בשנים 2015-2018 המשיכה החברה לפרסם דוחות קיימות שנתיים ברוח תקן ה-GRI. דוח הקיימות לשנת 2019 נכתב בהתאם לדרישות גילוי של חברות דירוג בינלאומיות, הבוחנות את פעילות חברת החשמל לפי קריטריונים של ניהול סיכונים בתחומי הקיימות (Environmental, Social, Governance) ESG.

והמדרגות, מדי שנה, עבור משקיעים את כדאיות ההשקעה בחברת החשמל לפי קריטריונים אלו, לדירוג ESG. דוח הקיימות לשנת 2020 שפורסם בשנת 2021, דווח לפי תקן עדכני שפרסם ארגון GRI (GRI-STANDARDS), עבר בקרת נאותות חיצונית ודווח לרשות החברות הממשלתיות. הדוח הינו פומבי ומפורסם באתר האינטרנט של החברה. פרסום דוחות קיימות שנתיים הינו חלק ממחויבות החברה לשקיפות כלפי מחזיקי העניין שלה. בסוף 2021 אף גיבשה החברה מדיניות ויעדי ESG ל-2030.

הדירקטוריון והנהלה מביעים את הערכתם לציבור עובדי החברה ולמנהליה.

שלמה ארביב
דירקטור חיצוני*

עופר בלוך
המנהל הכללי

תאריך אישור הדוח: 15 במרס 2022

* ביום 1 באוגוסט 2021 הסתיימה כהונתו של מר יפתח רון-טל כיו"ר דירקטוריון החברה ונכון למועד חתימת הדוחות טרם מונה יו"ר דירקטוריון חדש.
לאור האמור, בישיבתו מיום 15 במרס 2022, הסמיך דירקטוריון החברה את מר שלמה ארביב, המכהן כדירקטור חיצוני, לחתום על דוח הדירקטוריון של החברה לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021 חלף חתימת יו"ר הדירקטוריון.

תוספת שניה (תקנה 2)

דוח של הדירקטוריון והנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי לפי תקנות החברות הממשלתיות (דוחות נוספים בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי), התשס"ח - 2007.

הנהלה, בפיקוח ובאישור הדירקטוריון של חברת החשמל לישראל בע"מ (להלן: "החברה"), אחראיים לקביעתה והתקיימותה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי בחברה. בקרה פנימית על דיווח כספי היא תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים למטרות חיצוניות, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים והוראות חוק החברות הממשלתיות. בשל המגבלות המובנות שלה, מערכת בקרה פנימית על דיווח כספי אינה מיועדת לספק ביטחון מוחלט שהצגה מוטעית בדוחות הכספיים תימנע או תתגלה.

הדירקטוריון והנהלה ביצעו, בדיקה והערכה של הבקרה הפנימית בחברה על דיווח כספי והאפקטיביות שלה, לרבות תאגידים מאוחדים שלה בהתבסס על הקריטריונים שנקבעו במודל בקרה המכונה "מודל קוסו".

בהתבסס על הערכה זו, הדירקטוריון והנהלת החברה הגיעו למסקנה, כי הבקרה הפנימית בחברה על הדיווח הכספי של החברה לתקופה המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2021 אינה אפקטיבית בשל החולשה המהותית המפורטת להלן:

החברה לא קיימה בקרה אפקטיבית על כך שהזכויות וההטבות אשר לפיהן משולמים תשלומי שכר ופנסיה ונכללות במחויבויות אקטואריות, מאושרות בהתאם להוראות החוק.

גילוי בגין החולשה המהותית ניתן לראשונה בדוח בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר צורף לדוח התקופתי לשנת 2009.

תיקון החולשה המהותית ופעולות להבטחת נאותות הדיווח הכספי

החברה פעלה לחיזוק הבקורות בנושא זה וגיבשה נוהל שאושר בדירקטוריון החברה בשנת 2011, ועוסק בנושא הזכויות וההטבות אשר לפיהן משולמים תשלומי שכר ופנסיה ונכללות מחויבויות אקטואריות. הנוהל מיושם הלכה למעשה. לגבי זכויות שכר הנובעות מן העבר, החברה קיבלה חוות דעת מיועציה המשפטיים, ובשנת 2011 פנתה לממונה על השכר לקבלת אישורו לתקפות זכויות שכר שטרם ניתן להם אישור, טרם התקבל אישור כולל מהממונה.

להערכת החברה צעדים אלו חיזקו את הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי בנושאים הנוגעים לטיפול בסעיף זכויות שכר העובדים משנת 2011 והלאה.

ביום 11 בדצמבר 2016 נחתם הסכם קיבוצי הקובע, בין היתר, החזר בגין תשלום רכיבי השכר שהוגדרו כחריגים ע"י הממונה על השכר בשנת 2013 והסדרת רכיבים אלו מאותו מועד ואילך.

ההשפעה האפשרית של החולשה המהותית המתוארת לעיל על הדיווח הכספי והגילוי אינה ניתנת לכימות. החברה פועלת מול כל הגורמים הרלוונטיים להסרת החולשה המהותית.

חוות הדעת של רואה החשבון המבקר

סומך חייקין, רואה החשבון המבקר של החברה, אשר ביקר את הדוחות הכספיים של החברה לתקופה המסתיימת ביום 31 לדצמבר 2021, הוציא חוות דעת בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי של החברה.

בחוות דעתו, מפנה רואה החשבון המבקר, לחולשה המהותית המנויה מעלה.

שלמה ארביב	עופר בלוך	אבי דויטשמן
דירקטור חיצוני*	המנהל הכללי	סמנכ"ל כספים, כלכלה וניהול סיכונים

תאריך אישור הדוחות: 15 במרס 2022

* ביום 1 באוגוסט 2021 הסתיימה כהונתו של מר יפתח רון-טל כיו"ר דירקטוריון החברה ונכון למועד חתימת הדוחות טרם מונה יו"ר דירקטוריון חדש.

לאור האמור, בישיבתו מיום 15 במרס 2022, הסמיך דירקטוריון החברה את מר שלמה ארביב, המכהן כדירקטור חיצוני, לחתום על הצהרות בקשר עם דוחות הכספיים של החברה לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021 חלף חתימת יו"ר הדירקטוריון.

סומך חייקין
רחוב נחום חת 7
תא דואר 15142
חיפה 3190500
04 861 4800

**דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של חברת החשמל לישראל בע"מ
בהתאם לתקנות החברות הממשלתיות
(דוחות נוספים בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי), התשס"ח-2007**

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של חברת החשמל לישראל בע"מ (להלן "החברה") ליום 31 בדצמבר 2021, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן: "COSO"). הדירקטוריון וההנהלה של החברה אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון וההנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על בקרה פנימית על דיווח כספי של החברה בהתבסס על ביקורתנו.

לא בדקנו את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי של חברה שאוחדה אשר נכסיה והכנסותיה הכלולים באיחוד מהווים פחות מ-1% ו 0% בהתאמה, מהסכומים המתייחסים בדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2021 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך. האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי של אותה חברה בוקרה על ידי רואי חשבון מבקרים אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לאפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי של אותה חברה, מבוססת על דוחות רואי החשבון המבקרים האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה-Public Company Accounting Oversight Board (PCAOB) בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קיימת, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים כאלה שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון המבקרים האחרים מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של חברה ממשלתית הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS), הוראות רשות החברות הממשלתיות והוראות תקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התשי"ע - 2010. בקרה פנימית על דיווח כספי של חברה ממשלתית כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי החברה (לרבות הוצאתם מרשותה); (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS), הוראות רשות החברות הממשלתיות והוראות תקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התשי"ע - 2010. ושקבלת כספים והוצאת כספים של החברה נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון וההנהלה של החברה ובכפוף לאישורים של רשויות המדינה הנדרשים על-פי דין; ו-(3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי החברה, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכנה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

חולשה מהותית היא ליקוי, או צירוף של ליקויים, בבקרה פנימית על דיווח כספי, עד כדי כך שקיימת אפשרות סבירה כי הצגה מוטעית מהותית בדוחות כספיים שנתיים או רבעוניים של החברה לא תימנע או תתגלה במועד.

החולשה המהותית הבאה זוהתה ונכללה בהערכת הדירקטוריון וההנהלה:

החברה לא קיימה בקרה אפקטיבית על כך שהזכויות וההטבות, אשר לפיהן משולמים תשלומי שכר ופנסיה ובגינן נכללות מחויבויות אקטואריות, מאושרות בהתאם להוראות החוק.

החולשה המהותית הנ"ל הובאה בחשבון בקביעת המהות, העיתוי וההיקף של נהלי ביקורת שיושמו בביקורתנו את הדוחות הכספיים של החברה ליום 31 בדצמבר 2021 ולשנה שהסתיימה באותו תאריך, ודוח זה אינו משפיע על הדוח שלנו על הדוחות הכספיים האמורים.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל דוחות רואי חשבון אחרים, בשל השפעת החולשה המהותית שזוהתה לעיל על השגת מטרות הקריטריונים של בקרה, החברה לא קיימה בקרה פנימית אפקטיבית בחברה על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר 2021, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, את הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה לימים 31 בדצמבר 2021 ו-2020 ולכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021 והדוח שלנו, מיום 15 במרס 2022, כלל חוות דעת בלתי מסוייגת וכן הפניות תשומת לב בנושאים שונים כמפורט בדוח הנ"ל בהתבסס על ביקורתנו ועל דוחות רואי החשבון המבקרים האחרים.

סומך חייקין
רואי חשבון

15 במרס 2022

חברת החשמל לישראל בע"מ

פרק ג' - דוחות כספיים מאוחדים

לשנה שנסתיימה

ביום 31 בדצמבר 2021

תוכן עניינים

נושא	עמוד
דוחות מאוחדים על המצב הכספי	9
דוחות מאוחדים על רווח (הפסד) ועל רווח כולל אחר	11
דוחות מאוחדים על השינויים בהון העצמי	12
דוחות מאוחדים על תזרימי המזומנים	13
ביאור 1 - כללי	15
ביאור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית	39
ביאור 3 - תעריף החשמל ורגולציה	59
ביאור 4 - מזומנים ושווי מזומנים	67
ביאור 5 - השקעות לזמן קצר	67
ביאור 6 - לקוחות בגין מכירות חשמל	67
ביאור 7 - חייבים ויתרות חובה	72
ביאור 8 - מלאי דלקים	72
ביאור 9 - קבוצות מימוש המוחזקות למכירה	73
ביאור 10 - חייבים לזמן ארוך	74
ביאור 11 - השקעה בחברות מוחזקות	75
ביאור 12 - הטבות לעובדים לאחר סיום העסקה	81
ביאור 13 - רכוש קבוע	101
ביאור 14 - נכסים בלתי מוחשיים, נטו	104
ביאור 15 - יתרות של חשבונות פיקוח נדחים	105
ביאור 16 - אשראי מתאגידים בנקאיים ומנותני אשראי אחרים	110
ביאור 17 - זכאים ויתרות זכות	110
ביאור 18 - מקדמות ממזמיני עבודות בניכוי עבודות בביצוע	110
ביאור 19 - הפרשות	111
ביאור 20 - אגרות חוב והתחייבויות לתאגידים בנקאיים ואחרים	112
ביאור 21 - מיסים על ההכנסה	123
ביאור 22 - מכירות	127
ביאור 23 - הון מניות	129
ביאור 24 - קרנות הון	130
ביאור 25 - עודפים	131
ביאור 26 - מכשירים פיננסיים	133
ביאור 27 - הכנסות	152
ביאור 28 - עלות הפעלת מערכת החשמל	153
ביאור 29 - הכנסות אחרות, נטו	153
ביאור 30 - הוצאות מכירה ושיווק	154
ביאור 31 - הוצאות הנהלה וכלליות	154
ביאור 32 - עלות השכר	155
ביאור 33 - הוצאות מימון, נטו	155
ביאור 34 - צדדים קשורים ובעלי ענין	156
ביאור 35 - התקשרויות, תביעות והתחייבויות תלויות וסכסוכי עבודה	171
ביאור 36 - דיווח מגזרי	197

סומך חייקין
רחוב נחום חת 7
תא דואר 15142
חיפה 3190500
04 861 4800

דוח רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של חברת החשמל לישראל בע"מ

ביקרנו את הדוחות המאוחדים על המצב הכספי המצורפים של חברת החשמל לישראל בע"מ (להלן - החברה) לימים 31 בדצמבר 2021 ו-2020 ואת הדוחות המאוחדים על הרווח או הפסד ורווח או הפסד כולל אחר, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון והנהלה של החברה. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

לא ביקרנו את הדוחות הכספיים של חברה שאוחדה אשר נכסיה הכלולים באיחוד מהווים פחות מ-1% מכלל הנכסים המאוחדים לימים 31 בדצמבר 2021 ו-2020 בתאמה, והכנסותיה הכלולות באיחוד מהוות כ-0% מכלל ההכנסות המאוחדות לשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר 2021, 2020 ו-2019 בהתאמה. הדוחות הכספיים של אותה חברה בוקרו על ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו וחוות דעתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותה חברה, מבוססת על דוחות רואי החשבון האחרים.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון והנהלה של החברה וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו ודוחות רואי החשבון האחרים מספקים בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו ועל הדוחות של רואי החשבון האחרים, הדוחות הכספיים המאוחדים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי של החברה והחברה המאוחדת שלה לימים 31 בדצמבר 2021 ו-2020 ואת תוצאות פעולותיה, השינויים בהון ותזרימי המזומנים שלהן לכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021 בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS), הוראות רשות החברות הממשלתיות והוראות תקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התשי"ע - 2010.

מבלי לסייג את חוות דעתנו, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בביאורים 35 ו-1' בדבר תביעות ייצוגיות, בקשות להכרה כתובענות ייצוגיות, תלויות הקשורות לחוקי הגנת הסביבה ותביעות מהותיות אחרות שהוגשו כנגד החברה, אשר לא ניתן להעריך את סיכוייהן ואת ההשפעה הצפויה על מצבה הפיננסי של החברה ותוצאותיה.

ביקרנו גם, בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה ליום 31 בדצמבר 2021, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המסולבת על בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה-Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן: "COSO"), והדוח שלנו מיום 15 במרס 2022 כלל חוות דעת שלילית על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה בשל קיומה של חולשה מהותית.

סומך חייקין
רואי חשבון
15 במרס 2022

סומך חייקין
רחוב נחום חת 7
תא דואר 15142
חיפה 3190500
04 861 4800

לכבוד
הדירקטוריון של
חברת החשמל לישראל בע"מ ("החברה")
נתיב האור 1, חיפה

ג.א.נ.,

**הנדון: מכתב הסכמה בקשר לתשקיף מדף של חברת החשמל לישראל בע"מ
מחודש מאי 2021**

הננו להודיעכם כי אנו מסכימים להכללה (לרבות בדרך של הפנייה) של הדוחות שלנו המפורטים להלן בהצעות מדף שתפרסם החברה וככל שתפרסם בקשר לתשקיף המדף מחודש מאי 2021:

(1) דוח רואה החשבון המבקר מיום 15 במרס 2022 על הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה לימים 31 בדצמבר 2021 ו- 2020 ולכל אחת משלוש השנים בתקופה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021.

(2) דוח רואה החשבון המבקר מיום 15 במרס 2022 בהתאם לתקנות החברות הממשלתיות (דוחות נוספים בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי), התשס"ח - 2007 ליום 31 בדצמבר 2021.

בכבוד רב,

סומך חייקין
רואי חשבון

חיפה, 15 במרס 2022

**תוספת
(תקנה 2)
דוח נוסף**

**על פי תקנות החברות הממשלתיות (דוח נוסף בדבר הפעולות שננקטו והמצגים
שניתנו להבטחת נכונות הדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון), תשס"ו - 2005**

אני, אבי דויטשמן מצהיר כי-

1. בחנתי את הדוח התקופתי כמשמעותו בפרק ב' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל - 1970 של חברת החשמל לישראל בע"מ (להלן: "החברה") לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2021 (להלן: "הדוחות").
2. בהתאם לידיעתי ולאחר שבחנתי את הדוחות, הדוחות אינם כוללים מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בהם מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שניתנו, לאור הנסיבות שבהן ניתנו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוחות.
3. בהתאם לידיעתי ולאחר שבחנתי את הדוחות, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח הדירקטוריון משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של החברה לימים ולתקופות המוצגים בדוחות.
4. אני, לצד אחרים בחברה המצהירים הצהרה כזו, אחראי לקביעתם ולהתקיימותם בחברה של בקורות ונהלים לצורך גילוי הנדרש בדוחות. בהתאם לכך קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברה לרבות תאגידים מאוחדים שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוחות.
5. אני ואחרים בחברה המצהירים הצהרה כזו, גילינו לרואה החשבון המבקר של החברה ולדירקטוריון שלה, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר-
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של בקרה פנימית על דיווח כספי העלולים, באופן סביר, להשפיע לרעה על יכולת החברה לרשום, לעבד, לסכם ולדווח מידע כספי.
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, שמעורבים בה מנהלים או עובדים אחרים בעלי תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

אבי דויטשמן
סמנכ"ל כספים, כלכלה
ונייהול סיכונים

15 במרס 2022

**תוספת
(תקנה 2)
דוח נוסף**

**על פי תקנות החברות הממשלתיות (דוח נוסף בדבר הפעולות שננקטו והמצגים
שניתנו להבטחת נכונות הדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון), תשס"ו - 2005**

אני, עופר בלור מצהיר כי-

1. בחנתי את הדוח התקופתי כמשמעותו בפרק ב' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל - 1970 של חברת החשמל לישראל בע"מ (להלן: "החברה") לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2021 (להלן: "הדוחות").
2. בהתאם לידיעתי ולאחר שבחנתי את הדוחות, הדוחות אינם כוללים מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בהם מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שניתנו, לאור הנסיבות שבהן ניתנו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוחות.
3. בהתאם לידיעתי ולאחר שבחנתי את הדוחות, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח הדירקטוריון משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של החברה לימים ולתקופות המוצגים בדוחות.
4. אני, לצד אחרים בחברה המצהירים הצהרה כזו, אחראי לקביעתם ולהתקיימותם בחברה של בקורות ונהלים לצורך גילוי הנדרש בדוחות. בהתאם לכך קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברה, לרבות תאגידים מאוחדים שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה, ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוחות.
5. אני ואחרים בחברה המצהירים הצהרה כזו, גילינו לרואה החשבון המבקר של החברה ולדירקטוריון שלה, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר-
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של בקרה פנימית על דיווח כספי העלולים, באופן סביר, להשפיע לרעה על יכולת החברה לרשום, לעבד, לסכם ולדווח מידע כספי.
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, שמעורבים בה מנהלים או עובדים אחרים בעלי תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

עופר בלור
המנהל הכללי

15 במרס 2022

**תוספת
(תקנה 2)
דוח נוסף**

**על פי תקנות החברות הממשלתיות (דוח נוסף בדבר הפעולות שננקטו והמצגים
שניתנו להבטחת נכונות הדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון), תשס"ו - 2005**

אני, שלמה ארביב מצהיר כי—

1. בחנתי את הדוח התקופתי כמשמעותו בפרק ב' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל - 1970 של חברת החשמל לישראל בע"מ (להלן: "החברה") לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021 (להלן: "הדוחות").
2. בהתאם לידיעתי ולאחר שבחנתי את הדוחות, הדוחות אינם כוללים מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בהם מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שניתנו, לאור הנסיבות שבהן ניתנו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוחות.
3. בהתאם לידיעתי ולאחר שבחנתי את הדוחות, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח הדירקטוריון משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של החברה לימים ולתקופות המוצגים בדוחות.
4. אני, לצד אחרים בחברה המצהירים הצהרה כזו, אחראי לקביעתם ולהתקיימותם בחברה של בקורות ונהלים לצורך גילוי הנדרש בדוחות. בהתאם לכך קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברה, לרבות תאגידים מאוחדים שלה, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה, ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוחות.
5. אני ואחרים בחברה המצהירים הצהרה כזו, גילינו לרואה החשבון המבקר של החברה ולדירקטוריון שלה, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר—
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של בקרה פנימית על דיווח כספי העלולים, באופן סביר, להשפיע לרעה על יכולת החברה לרשום, לעבד, לסכם ולדווח מידע כספי.
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, שמעורבים בה מנהלים או עובדים אחרים בעלי תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

שלמה ארביב
דירקטור חיצוני*

15 במרס 2022

* ביום 1 באוגוסט 2021 הסתיימה כהונתו של מר יפתח רון-טל כיו"ר דירקטוריון החברה ונכון למועד חתימת הדוחות טרם מונה יו"ר דירקטוריון חדש.
לאור האמור, בישיבתו מיום 15 במרס 2022, הסמיך דירקטוריון החברה את מר שלמה ארביב, המכהן כדירקטור חיצוני, לחתום על הצהרות בקשר עם דוחות הכספיים של החברה לתקופה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021 חלף חתימת יו"ר הדירקטוריון.

ליום 31 בדצמבר		ביאור	
2020	2021		
			נכסים שוטפים:
4,107	2,454	4	מזומנים ושווי מזומנים
358	332	5	השקעות לזמן קצר
4,600	4,290	6	לקוחות בגין מכירות חשמל
651	665	7	חייבים ויתרות חובה
584	1,489	8	מלאי דלקים
142	128		מלאי מחסנים
111	160	9	נכסים של קבוצות מימוש המסווגות כמוחזקות למכירה
10,553	9,518		סך נכסים שוטפים
			נכסים שאינם שוטפים:
1,742	1,624	8	מלאי דלקים
1,852	2,294	10	חייבים לזמן ארוך
13	4	11ב	השקעה בחברות כלולות
		12	נכסים בגין הטבות לאחר סיום העסקה: עודף נכסי תוכנית הפנסיה על המחויבות לפנסיה כספים בנאמנות
5,012	6,787		
1,540	1,493		
6,552	8,280		
		13	רכוש קבוע, נטו: רכוש קבוע מופעל, נטו רכוש קבוע בהקמה
52,626	51,863		
5,402	7,260		
58,028	59,123		
1,217	1,188	14	נכסים בלתי מוחשיים, נטו
69,404	72,513		סך נכסים שאינם שוטפים
79,957	82,031		סך נכסים
6,935	8,581	15	יתרות חובה של חשבונות פיקוח נדחים
86,892	90,612		סך נכסים ויתרות חובה של חשבונות פיקוח נדחים

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

ליום 31 בדצמבר		ביאור	
2020	2021		
התחייבויות שוטפות			
3,831	5,425	16	אשראי מתאגידים בנקאיים ונותני אשראי אחרים.....
2,453	2,786		ספקים ונותני שירותים.....
1,391	1,238	17	זכאים ויתרות זכות.....
568	740	18	מקדמות ממזמיני עבודות בניכוי עבודות בביצוע.....
665	686	19	הפרשות.....
142	-	9	התחייבויות של קבוצות מימוש המסווגות כמוחזקות למכירה.....
9,050	10,875		סך התחייבויות שוטפות.....
התחייבויות שאינן שוטפות			
25,817	24,488	20	אגרות חוב.....
3,278	5,155	20	התחייבויות לתאגידים בנקאיים.....
6,676	6,874	12	התחייבויות בגין הטבות אחרות לאחר סיום העסקה.....
6,524	7,198	21	מיסים נדחים, נטו.....
1,762	1,793	20	התחייבות למדינת ישראל.....
709	542	22	התחייבויות בגין חכירה.....
557	592	20	התחייבויות אחרות.....
45,323	46,642		סך התחייבויות שאינן שוטפות.....
54,373	57,517		סך התחייבויות.....
הון			
908	908	23	הון מניות.....
758	684	24	קרנות הון.....
(2,960)	(2,074)	24	קרן הון מדידה מחדש.....
28,022	29,307	25	עודפים.....
26,728	28,825		סך הון.....
81,101	86,342		סך התחייבויות והון.....
יתרות זכות של חשבונות פיקוח נדחים ומיסים נדחים בגין חשבונות פיקוח נדחים			
5,791	4,270	15	
86,892	90,612		סך התחייבויות, הון ויתרות זכות של חשבונות פיקוח נדחים.....

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

שלמה ארביב	עופר בלוך	אבי דויטשמן
דירקטור חיצוני*	המנהל הכללי	סמנכ"ל כספים, כלכלה וניהול סיכונים

תאריך אישור הדוחות: 15 במרס 2022

* ביום 1 באוגוסט 2021 הסתיימה כהונתו של מר יפתח רון-טל כיו"ר דירקטוריון החברה ונכון למועד חתימת הדוחות טרם מונה יו"ר דירקטוריון חדש.

לאור האמור, בישיבתו מיום 15 במרס 2022, הסמיך דירקטוריון החברה את מר שלמה ארביב, המכהן כדירקטור חיצוני, לחתום על הדוחות הכספיים של החברה לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021 חלק חתימת יו"ר הדירקטוריון

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			ביאור	
2019	2020	2021		
דוחות מאוחדים על רווח (הפסד):				
24,660	23,778	22,150	27	הכנסות
			28	עלות הפעלת מערכת חשמל:
8,302	6,220	5,875		דלקים
4,193	5,269	6,872	36	רכישות חשמל
4,352	4,143	4,086		הפעלת מערכת הייצור
2,524	2,849	2,740		הפעלת מערכת הולכה חלוקה ואחרות
19,371	18,481	19,573		
5,289	5,297	2,577		רווח מהפעלת מערכת החשמל
(2,477)	(2,816)	15	29	הוצאות (הכנסות) אחרות, נטו
869	886	853	30	הוצאות מכירה ושיווק
638	971	782	31	הוצאות הנהלה וכלליות
(39)	(24)	(47)	יד12	הכנסות מהתחייבויות לפנסיונרים
761	708	348	י12	תוצאות הסכם הרפורמה והסכמים אחרים
(248)	(275)	1,951		
5,537	5,572	626		רווח מפעולות רגילות
1,368	511	1,912	33	הוצאות מימון, נטו
4,169	5,061	(1,286)		רווח (הפסד) לפני מיסים על ההכנסה
917	1,189	(266)	21	הוצאות (הכנסות) מיסים על הכנסה
3,252	3,872	(1,020)		רווח (הפסד) אחרי מיסים על ההכנסה
(15)	(6)	(9)	י11	חלק החברה בהפסדי חברות כלולות
3,237	3,866	(1,029)		רווח (הפסד) לפני חשבונות פיקוח נדחים
(1,421)	(2,163)	2,314	15	תנועות ביתרות חשבונות פיקוח נדחים, נטו ממס
1,816	1,703	1,285		רווח לשנה
דוחות מאוחדים על רווח (הפסד) כולל אחר:				
(148)	147	(74)	ט26	סכומים אשר ייזקפו בעתיד לדוח רווח (הפסד):
				רווח (הפסד) בגין גידור תזרים מזומנים, נטו ממס
(1,939)	486	776	יב12	סכומים שלא ייזקפו בעתיד לדוח רווח (הפסד):
78	(58)	110	15	מדידות מחדש של תכנית הטבה מוגדרת, נטו ממס
(1,861)	428	886		תנועה ביתרות חשבונות פיקוח נדחים, נטו ממס
(2,009)	575	812		רווח (הפסד) כולל אחר לשנה, נטו ממס
(193)	2,278	2,097		רווח (הפסד) כולל לשנה
הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.				

סה"כ	עודפים	קרן הון מדידה מחדש	קרנות הון	הון מניות נפרע	
24,843	24,703	(1,527)	759	908	יתרה ליום 1 בינואר 2019
1,816	1,816	-	-	-	רווח לשנה
(2,009)	-	(1,861)	(148)	-	הפסד כולל אחר לשנה
24,650	26,519	(3,388)	611	908	יתרה ליום 31 בדצמבר 2019
1,703	1,703	-	-	-	רווח לשנה
575	-	428	147	-	רווח כולל אחר לשנה
					<u>עסקאות עם הבעלים שנזקפו ישירות להון:</u>
(200)	(200)	-	-	-	דיבידנד ששולם
26,728	28,022	(2,960)	758	908	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020
1,285	1,285	-	-	-	רווח לשנה
812	-	886	(74)	-	רווח (הפסד) כולל אחר לשנה
28,825	29,307	(2,074)	684	908	יתרה ליום 31 בדצמבר 2021

לפרטים בנוגע לייעוד רווחים ומדיניות לחלוקת דיבידנד ראה ביאור 25 להלן.

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			ביאור
2019	2020	2021	
3,237	3,866	(1,029)	
3,278	2,673	5,789	
6,515	6,539	4,760	
(3,242)	(4,099)	(5,502)	
1,892	4,255	149	
-	450	-	
71	14	106	
15	60	-	
(1,264)	680	(5,247)	
15	990	1,200	
-	-	1,500	
(2,268)	(3,057)	(2,504)	
(281)	(1,158)	(181)	
(463)	(1,091)	(1,412)	
(236)	206	(822)	
394	(394)	-	
(155)	53	2,633	
(234)	(280)	(275)	
-	(200)	-	
(1,598)	(1,335)	(1,302)	
(4,826)	(6,266)	(1,163)	
425	953	(1,650)	
(41)	(36)	(3)	
2,806	3,190	4,107	
3,190	4,107	2,454	

תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

רווח (הפסד) לפני חשבונות פיקוח נדחים לפי דוח רווח והפסד
התאמות הדרושות כדי להציג את המזומנים מפעילות שוטפת - נספח א'

מזומנים נטו, שנבעו מפעילות שוטפת

תזרימי מזומנים לפעילות השקעה

השקעה ברכוש קבוע ונכסים בלתי מוחשיים
תמורה ממימוש נכסים קבועים
תמורה מהסכם פשרה
חובות לזמן ארוך, נטו
פירעון פיקדונות בתאגידים בנקאיים, נטו

מזומנים נטו, שנבעו (ששימשו) מפעילות השקעה

תזרימי מזומנים לפעילות מימון

הנפקת אגרות חוב לזמן ארוך
קבלת הלוואות אחרות לזמן ארוך
פירעון אגרות חוב לזמן ארוך
פירעון הלוואות אחרות לזמן ארוך
תשלום מסילוק נגזרים
פירעון (הפקדת) פיקדונות להבטחת עסקאות החלפה, נטו
הנפקת (פירעון) ניירות ערך מסחריים לזמן קצר, נטו
שינויים באשראי לזמן קצר מתאגידים בנקאיים, נטו
פירעון התחייבויות בגין חכירה
דיבידנד ששולם
ריבית ועמלות ששולמו, נטו

מזומנים נטו, ששימשו לפעילות מימון

עליה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים
השפעת תנודות בשער החליפין על יתרות מזומנים ושווי מזומנים

יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת השנה

יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

נספח א'- התאמות הדרושות להצגת תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			ביאור	
2019	2020	2021		
הכנסות והוצאות שאין כרוכות בתזרימי מזומנים:				
15	6	9	11	חלק החברה בהפסדי חברות כלולות
4,782	4,682	4,664		פחת הפחתות ושינויים בירידת ערך
917	1,189	(266)	21	הוצאות (הכנסות) מסים על הכנסה
787	848	426		שינוי בהתחייבויות בגין הטבות לעובדים, נטו
1,368	511	1,912	33	הוצאות מימון, שהוכרו בדוח רווח והפסד
(1,251)	(450)	-	29	הכנסות מהסכם פשרה
(1,014)	(2,377)	51	29	הפסד (רווח) מגריעת ומכירת רכוש קבוע
5,604	4,409	6,796		
שינויים בסעיפי רכוש והתחייבויות:				
(20)	(216)	310		שינוי בלקוחות
(33)	105	171		שינוי בחייבים ויתרות חובה (לרבות חייבים לזמן ארוך)
189	69	(814)		שינוי במלאי (לרבות מלאי לא שוטף)
(1,862)	(1,979)	(1,130)		הפקדות ביעודות ותשלומים שאינם מיעודות
(34)	85	172		שינוי במקדמות ממזמיני עבודות בניכוי עבודות בביצוע, נטו
(272)	(96)	400		שינוי בספקים ונותני שירותים (לרבות ספקים לזמן ארוך)
(277)	311	(102)		שינוי בזכאים ויתרות זכות (לרבות המוצגים לזמן ארוך)
(2,309)	(1,721)	(993)		
(17)	(15)	(14)		מיסים על הכנסה ששולמו
3,278	2,673	5,789		

הביאורים לדוחות הכספיים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

ביאור 1 - כללי

א. פעילות החברה:

1. חברת החשמל לישראל בע"מ (להלן: "החברה") עוסקת מכוח רישיונות שניתנו לה על ידי מדינת ישראל בייצור, הולכה, חלוקה, ואספקה של חשמל וכן פעלה כמנהל מערכת החשמל (עד למכירת מלוא פעילות ניהול המערכת נגה-ניהול המערכת בע"מ (להלן: "נגה"), כמפורט בסעיף 2 להלן). החברה הוגדרה כספק שירות חיוני בגין פעילויותיה אלו. החברה הוכרזה כמונופולין על ידי הממונה על התחרות (לשעבר הממונה על הגבלים עסקיים) והוראות חוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988 (להלן: "חוק התחרות הכלכלית") חלות עליה (ראה סעיף ח להלן). החברה עוסקת גם בהקמת תשתיות הנדרשות לפעילויות האמורות.

2. החברה הינה חברה ממשלתית (שמדינת ישראל מחזיקה בכ-99.85% מהון מניותיה) הכפופה לחוק החברות הממשלתיות, התשל"ו-1975 (להלן: "חוק החברות הממשלתיות") (ראה סעיף ד להלן). החברה הינה גם חברה ציבורית כמשמעותה בחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן: "חוק החברות") וכן תאגיד מדווח כמשמעותו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 (להלן: "חוק ניירות ערך").

ב. חוק משק החשמל:

החל מיום 4 במרס 1996 פעילות משק החשמל מוסדרת בחוק משק החשמל, התשנ"ו-1996 (להלן: "חוק משק החשמל") ובתקנות מכוחו והחברה פועלת לפיהם. הוראות חוק משק החשמל קובעות, כי מטרתו הינה להסדיר את הפעילות במשק החשמל לטובת הציבור, וזאת תוך הבטחת אמינות, זמינות, איכות, יעילות והתייעלות אנרגטית והכל תוך יצירת תנאים לתחרות ומזעור עלויות. ביום 19 ביולי 2018 אושר בכנסת חוק משק החשמל (תיקון מס' 16 והוראת שעה), התשע"ח-2018 (בביאור זה להלן: "התיקון לחוק").

לפרטים נוספים בקשר עם התיקון לחוק ראה סעיפים ה ו-ו להלן.

ג. החלטות ממשלה הנוגעות למשק החשמל ולפעילות החברה:

ממשלות ישראל, קיבלו במשך השנים החלטות הנוגעות למשק החשמל. חלק מן ההחלטות טרם בוצעו בשל סיבות שונות. להלן עיקרי הנושאים בהן נוגעות החלטות ממשלה מהותיות:

1. תכנית מתאר ארצית – תחנת הכוח תל אביב רדינג

בשנת 2016 אושרה בממשלה תוכנית מתאר ארצית (חלקית) תמ"א 10/א/3 החלה על יחידות הייצור הקיימות באתר. תוכנית זו קובעת, בין היתר, את סיום הפעלת היחידות הקיימות עד ליום 1 בינואר 2021, שלביות הפסקת פעילות מתחמים מסוימים, הוראות מעבר ועוד. לפרטים נוספים לעניין מועדי הפסקת הפעלת התחנה, לרבות התייחסות חוק ההסדרים לנושא, ראה סעיף 9 להלן.

אישור התמ"א מטיל עלויות כלכליות מהותיות על החברה בין היתר:

- הוצאות כספיות בין היתר בקשר עם בינוי חליפי, פינויים וחובת ביצוע שימור מבנים.
- פגיעה בערך המקרקעין והפקעת מקרקעין אשר לא ידוע אם החברה תפוצה בגינם.
- עלויות סביבתיות נוספות.

החברה כללה, בדוחותיה הכספיים, הפרשות נאותות בגין פינוי ושיקום האתר. לפרטים נוספים בדבר תקבולים מרשות מקרקעי ישראל בגין עלויות אלה – ראה סעיף 4ב3 להלן.

2. ביום 6 במרס 2011 (החלטה מספר 2949) פורסמה החלטת ממשלת ישראל המתירה לחברה להקים, יחד עם אחר, חברה אשר תשתמש בתשתית תקשורת ניחת על גבי רשת החשמל ותפעיל אותה לצורך מתן שירותי בזק (להלן: "חברת התקשורת"), ולאשר לחברה להחזיק מניות ואמצעי שליטה בחברת התקשורת וזאת בתנאים שנקבעו בהחלטה – לפרטים נוספים ראה ביאור 1ב11 להלן.

3. מדיניות הממשלה בתחום הפקת אנרגיה ממקורות מתחדשים והפחתת פליטות גזי חממה

בהמשך להחלטות ממשלה קודמות בנושא, ביום 25 באוקטובר 2020, פורסמה החלטת ממשלה בנושא קידום אנרגיה מתחדשת במשק החשמל לפיה עודכן היעד לייצור חשמל באנרגיה מתחדשת לשיעור של 30% מסך כל צריכת החשמל בשנת 2030 ועודכן יעד הביניים כך שזה יעמוד על 20% עד ליום 31 בדצמבר 2025, החלטה זו התקבלה בהמשך להחלטת שר האנרגיה מיום 29 ביולי 2020 ולאור עקרונות המדיניות שקבע שר האנרגיה ביום 24 בנובמבר 2019 בנושא הפסקה של השימוש בפחם במקטע הייצור במשק החשמל עד לשנת 2026, וזאת לאחר התייעצות עם רשות החשמל ובהתאם להמלצתה.

ביום 8 לפברואר 2021 התקבלה בחברה החלטתו של שר האנרגיה בדבר קביעת יעד הפחתת הייצור בפחם לשנת 2021, לפיה היעד שנקבע לייצור חשמל מפחם מכלל ייצור החשמל במשק, לשנת 2021 יהיה בטווח של 19%-22.5%. לפי ההחלטה על החברה לבצע מאמץ מקסימלי להגיע ליעד שנקבע.

ביאור 1 - כללי (המשך)

ג. החלטות ממשלה הנוגעות למשק החשמל ולפעילות החברה: (המשך)

3. מדיניות הממשלה בתחום הפקת אנרגיה ממקורות מתחדשים והפחתת פליטות גזי חממה (המשך)

ביום 25 ביולי 2021 פורסמה החלטת ממשלה מספר 171 בנושא המעבר לכלכלה דלת פחמן. על מנת לעמוד במחויבותה של ישראל לפי החלטת הממשלה מס' 2041 בעניין אשרור הסכם פריז בדבר התמודדות בין-לאומית עם שינויי האקלים מיום 14 בנובמבר 2016, להגיש למזכירות אמנת יעד לאומי מעודכן להפחתת פליטות גזי חממה לשנת 2030 וכן לפעול למעבר ישראל לכלכלה דלת פחמן עד לשנת 2050. ההחלטה כוללת בין היתר עדכון של היעד הלאומי להפחתת פליטת גזי חממה של כ-30% לשנת 2030, קביעת יעד לאומי לשנת 2050 לפיו הכמות השנתית של פליטות גזי חממה בשנת 2050 תפחת ב-85% לכל הפחות מהכמות השנתית שנמדדה בשנת 2015 וקביעת יעדים מגזריים להפחתת פליטות גזי חממה ולייעול צריכת האנרגיה במשק.

בהמשך להחלטת הממשלה מס' 171, פורסמה ביום 1 באוגוסט 2021 החלטה מספר 286 בנושא תמחור פליטות גזי חממה. החלטה זו קבעה, בין היתר, כי יש להטיל על שר האוצר לתקן את צו הבלו על דלק (הטלת בלו), התשס"ד-2004-ואת צו תעריף המכס והפטורים ומס קנייה על טובין, התשע"ז-2017- כך שיביא להפנמה מדורגת של העלויות החיצוניות הסביבתיות של פליטות פחמן בהתאם למפורט בהחלטה.

לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, ביום 14 במרס 2022, אישרה הממשלה עדכון לתכנית הלאומית למניעה ולצמצום של זיהום האוויר בישראל, וזאת לצורך עמידה ביעדים הלאומיים אותם אישרה החלטת ממשלה 171 כאמור לעיל. החברה לומדת את ההחלטה ומשמעויותיה.

לפרטים נוספים, לרבות פרטים בדבר השימוש בפחם בשנת 2021, ראה סעיף ז להלן.

4. ביום 3 ביוני 2018 אושרה על ידי הממשלה החלטה בנושא "הרפורמה במשק החשמל, שינוי מבני בחברת החשמל" וביום 10 ביוני 2018 פורסם נוסח ההחלטה. בהמשך להחלטה זו, ביום 3 בספטמבר 2019 אושרה החלטת ממשלה מספר 4682 שעניינה מתן אישור לחברה להקמת חברת בת ממשלתית - בבעלות מלאה של החברה, במסגרת זו, ביום 15 במרס 2020 התאגדה חברת הבת לייצור תחת השם "נתיב האור - אורות רבין בע"מ", לפרטים נוספים ראה סעיף ה להלן.

5. ביום 29 ביולי 2018 התקבלה החלטת ממשלה מס' 4080 בנושא הפסקת פעילות יחידות יצור חשמל 1-4 בתחנת הכוח "אורות רבין" כך שההפעלה השוטפת תיפסק לא יאוחר מיום 1 ביוני 2022.

ביום 8 בפברואר 2021 התפרסמה החלטתו של שר האנרגיה לפיה החליט על עקרונות מדיניות בעניין היקף ואופן השימור של יחידות הייצור 1-4 כאמור. לפרטים נוספים ראה סעיף ז להלן.

6. לעניין החלטת ממשלה בנושא מימוש אופציה לקבלת מניות בחברת סייבר ג'ים קונטרול בע"מ ראה ביאור 11 ב-2 להלן.

ד. רגולציה והוראות דין החלות על החברה:

פעילותה של החברה מושפעת במידה רבה מהרגולציה החלה על פעילותה, ובכללה הוראות חוק משק החשמל והתקנות מכוחו, מכוחם ניתנים לה רישיונות לפעילותה, מדיניות הממשלה והחלטותיה (לרבות החלטות משרד האנרגיה, המשרד להגנת הסביבה ומשרד האוצר), החלטות רשות החשמל (לרבות בקשר לתעריף החשמל הנקבע על-ידי רשות החשמל ונגבה מלקוחות החברה), הוראות חוק החברות והתקנות מכוחו (בין היתר לעניין אופן התנהלות החברה כחברה ציבורית), הוראות חוק החברות הממשלתיות והתקנות מכוחו והחלטות רשות החברות הממשלתיות (להלן: "רשות החברות") (בין היתר לעניין התנהלות החברה כחברה ממשלתית, אופן קבלת ההחלטות על-ידי האורגנים שלה, אופן עריכת דוחותיה הכספיים, מינוי דירקטורים ובעלי תפקידים מיוחדים ועוד), הוראות חוק משק הגז הטבעי, התשס"ב-2002 (להלן: "חוק משק הגז") והחלטות רשות הגז הטבעי (להלן: "רשות הגז"), הוראות חוק התחרות הכלכלית, והחלטות רשות התחרות והממונה על התחרות (מכוח היותה של החברה מונופול או מכוח התקשרותה בהסכמים המחייבים קבלת אישור רשות התחרות), הוראות חוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985 (להלן: "חוק יסודות התקציב") (החברה הינה "גוף מתוקצב" כמשמעו בחוק האמור), הוראות חוק ניירות ערך והתקנות מכוחו והנחיות רשות ניירות ערך (מכוח היות החברה תאגיד מדווח וחברה ציבורית, כהגדרת מונחים אלה בחוק החברות), הוראות החוק לקידום התחרות וצמצום הריכוזיות, התשע"ד-2013 (להלן: "חוק הריכוזיות") ורגולציה הנוגעת לרישוי עסקים, לתכנון ובניה ולאיכות הסביבה.

ביאור 1 - כללי (המשך)

ה. שינוי מבני

מטרתו של חוק משק החשמל היא להסדיר את הפעילות במשק החשמל לטובת הציבור וזאת תוך הבטחת אמינות, זמינות, איכות, יעילות והתייעלות אנרגטית והכל תוך יצירת תנאים לתחרות ולמזעור עלויות. חוק משק החשמל קובע הוראות שמכוחן מתחייבת הפרדה בין פעילויות הייצור, ההולכה, החלוקה, האספקה וניהול המערכת, בתנאים הקבועים בחוק משק החשמל, תוך קביעת הוראות מעבר ולוח זמנים ליישום ההוראות, המאפשרים לחברה לייצר, להוליך, לחלק, לספק ולמכור חשמל, בהתאם לרישיונות שהוענקו לה על פי חוק משק החשמל, ולתקופות שנקבעו בחוק משק החשמל.

בעקבות זאת, במהלך השנים נערכו דיונים בין הגורמים הרלוונטיים, מונו צוותים וכן נדונו מספר מתווים אפשריים ליישום שינוי מבני בחברה.

ביום 10 במאי 2018 הגיעו גורמי הממשלה הרלוונטיים, והחברה, לאחר היוועצות בנציגי העובדים וההסתדרות להבנות ביחס למתווה עקרונות בקשר לשינוי מבני לתקופה של שמונה שנים (להלן: "מתווה השינוי המבני"). מתווה השינוי המבני אושר, באותו מועד, על ידי ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה כעסקה של החברה עם בעלת השליטה בה, וזאת למען הזהירות בלבד (בביאור זה להלן: "החלטת הדירקטוריון").

החלטת הדירקטוריון וקיום התחייבויות החברה במסגרת מתווה השינוי המבני, היו כפופים ומוותנים כולם ללא יוצא מן הכלל בקבלת החלטת ממשלה בהתאם למתווה השינוי המבני, בעיגון ההסדרים הנדרשים בחקיקה ראשית ו/או בחקיקת משנה ו/או בקביעת עקרונות מדיניות של שר האנרגיה ו/או באסדרות של רשות החשמל, ובמתן רישיונות על ידי הגופים המוסמכים במדינה, ככל שנדרש לפי כל דין.

בהתאם לאמור לעיל ולמתווה השינוי המבני, ביום 17 במאי 2018 פרסם שר האנרגיה עקרונות מדיניות לעניין שינויים מבניים במשק החשמל ובחברה (להלן: "עקרונות מדיניות השר"). ביום 3 ביוני 2018 התקבלה החלטת ממשלה 3859 בנושא הרפורמה במשק החשמל ושינוי מבני בחברה ותיקון החלטת ממשלה (להלן: "החלטת הממשלה בנושא הרפורמה, או "החלטת הממשלה") וביום 19 ביולי 2018 אושר בכנסת חוק משק החשמל (תיקון מס' 16 והוראת שעה), התשע"ח-2018 (להלן: "התיקון לחוק" או "התיקון לחוק משק החשמל").

מתווה השינוי המבני, החלטת הממשלה בנושא הרפורמה, התיקון לחוק משק החשמל, עקרונות מדיניות השר מכוח סמכותו לפי סעיף 57א לחוק משק החשמל והחלטת הדירקטוריון ייקראו להלן יחד "השינוי המבני".

להחלטות רשות החשמל בנושא מכירת תחנות על ידי החברה ראה ביאור 3טו ולעניין התחייבות ה-TOP של החברה ראה ביאור 1א35 להלן.

להלן תיאור עיקרי מתווה השינוי המבני כפי שנקבע לפי העניין בעיקרי התחייבויות החברה כפי שאומצו במסגרת החלטת הדירקטוריון, וכן לפי העניין תיאור של עיקרי עקרונות מדיניות השר, החלטת הממשלה בנושא הרפורמה והתיקון לחוק:

1. מקטע הייצור

החברה תפחית את פעילותה במקטע הייצור כמפורט להלן:

א) מכירת אתרים

בטווח זמן של כחמש שנים וכמפורט בטבלה מטה, החברה תמכור, בהליך תחרותי, לצדדים שלישיים אתרי ייצור קיימים של החברה המופעלים בגז, לרבות התשתיות והקרקע של כל אתר (להלן יחד: "אתרי הייצור הנמכרים"), כדלקמן:

שם האתר	מועד אחרון למסירת חזקה
אלון תבור	3 בדצמבר 2019 (ראה סעיף 9 להלן)
רמת חובב	3 בדצמבר 2020 (ראה סעיף 9 להלן)
רדינג (*)	3 ביוני 2021
חגית (חלק האתר הכולל שטח מחז"מים מסוג E)	3 ביוני 2022 (ראה סעיף 9 להלן)
אשכול	3 ביוני 2023

(*) לעניין דחייה במכירת תחנת הכח רדינג בהתאם לשינוי המבני ראה סעיף 9 להלן.

שטח D - חלק מהשטח בתחנת רוטנברג (שהיה מיועד בעבר לפרויקט שלא יצא אל הפועל) יועבר בהתאם להסכמי ההסדרה כהגדרתם בביאור 11 להלן. נכון למועד אישור הדוחות הכספיים, הסתיים שלב פינוי התשתיות, והכנת חלק מהשטח המיועד למסירה לרשות מקרקעי ישראל (רמ"), בהתאם למתווה הרפורמה ומתנהל משא ומתן מתקדם עם רמ"י לחתימת הסכם שיסדיר את אופן ופרטי המסירה.

ביאור 1 - כללי (המשך)

ה. שינוי מבני: (המשך)

1. מקטע הייצור (המשך)

(א) מכירת אתרים (המשך)

סך ההספק המותקן של אתרי הייצור שיימכרו ע"י החברה בהתאם למתווה השינוי המבני הינו כ-4,500 מגה-וואט (מתוכם נמכרו 583 מגה-וואט באלון תבור ו-1,137 מגה-וואט ברמת חובב. ביום 27 לדצמבר 2021 נחתם הסכם למכירת תחנת הכוח חגית מזרח, בהספק של 660 מגה-וואט. ההספקים הינם על פי הנקוב ברישיונות החברה, כאשר בפועל ההספקים ברישיונות הייצור של הרוכשים ואשר נקבעו או ייקבעו לפי העניין בבדיקות קבלה של חברת נגה הינם גבוהים יותר).

בהתאם להחלטת רשות החשמל מיום 15 במאי 2018, התמורה לחברה בגין מכירת האתרים תהיה בשווי הוגן של הנכס ובכל מקרה לא תפחת משווי המכירה, בתוספת שווי הקרקע, כפי שיקבע על ידי רשות החשמל. לעניין זה "שווי המכירה" – השווי התעריפי של האתר, בתוספת כל עלות נוספת שתוכר על ידי רשות החשמל ואשר תיווצר באופן ישיר בשל הליך המכירה, לרבות בשל פינוי ובינוי של תשתיות החברה שיפוננו מהאתר האמור, התמורה אשר תשולם לחברה בגין מכירת האתר תשולם במזומן במועד מסירת החזקה בו, הכל בכפוף לבקרת עלויות על ידי רשות החשמל.

רישיונות החברה באתרי הייצור הנמכרים יעמדו בתוקפם לגבי כלל הפעילויות שיבוצעו לפי הרישיונות, עד למועד האחרון למסירת חזקה בהם כמפורט לעיל, או עד למועד מסירת החזקה בהם בפועל, לפי - המוקדם מבין השניים והכול בהתאם לתנאים המנויים באותם רישיונות, ובלבד שהחברה תפעל בהתאם להוראותיהם, להוראות לפי חוק משק החשמל ולהוראות לפי כל דין אחר. רשות החשמל, באישור שר האנרגיה, רשאית להאריך את תוקף רישיונות אתרי הייצור הנמכרים בשתי תקופות נוספות שלא יעלו על ששה חודשים כל אחת ובתקופה שלישית כאמור באישור ועדת הכלכלה של הכנסת. בנוסף, בנסיבות מיוחדות וחריגות, רשאי השר, באישור ועדת הכלכלה של הכנסת, לדחות את תוקף הרישיון של אתר אחד בלבד מאתרי הייצור הנמכרים כאמור בתקופה רביעית שלא תעלה על ששה חודשים. על אף האמור לעיל, תוקף הרישיון של החברה בכל אחד מאתרי הייצור הנמכרים יפקע מיד עם מסירת החזקה בהם.

החברה רשאית לבצע פעילות תפעול ותחזוקה ביחידות הייצור שנמכרות (להלן: "היחידות הנמכרות") עד לתום תוקף רישיון הייצור, וכן להשאל עובדים לבעל רישיון ייצור שרכש יחידות ייצור מהחברה לחמש שנים ממועד מסירת החזקה. כמו כן, לגבי היחידות הנמכרות, החברה רשאית לבצע פעולות תכנון לפי חוק התכנון והבניה, תשכ"ה-1965 (להלן: "חוק התכנון והבניה") ותכנון הנדסי בכפוף לתכנית פיתוח לייצור והשנאה שאושרה ע"י השרים לפי סעיף 19 לחוק משק החשמל, או תכנית הפיתוח למערכת ההולכה וההשנאה שאושרה לפי התיקון לחוק ולהנחיות משרד האנרגיה.

רישיונות הייצור של יחידות הייצור של החברה שאינן נכללות באתרי הייצור הנמכרים, יעמדו בתוקפם עד תום משך החיים ההנדסי של יחידות הייצור, כאשר רשות החשמל תקבע מהו משך החיים ההנדסי של יחידות הייצור כאמור. לתאריך אישור הדוחות הכספיים טרם התקבלה החלטת מליאת רשות החשמל בנושא זה.

פעילות הייצור בכל יחידות הייצור שיוותרו בחברה, תדווח באמצעות מרכז רוח נפרד (בכפוף לבקרה של רואה החשבון המבקר של החברה) באופן שיאפשר שקיפות ושיוך עלויות. החל מדוחות כספיים אלו, לאחר הגעה להסכמות עם הגורמים הרגולטוריים הרלוונטיים, החלה החברה ליישם בדוחותיה הכספיים דרישות דיווח אלו.

לפרטים בדבר מכירת האתרים אלון תבור ורמת חובב, וחתימת הסכם למכירת חלק מאתר חגית, ופעולות החברה לקידום מכירת ומסירת אתר חגית, כמו גם להארכת רישיון אתר רדינג ראה סעיף 9 להלן.

ביאור 1 - כללי (המשך)

ה. שינוי מבני: (המשך)

1. מקטע הייצור (המשך)

(ב) הקמת תחנות כוח הפועלות במחזור משולב (מחז"מים)

(1) לפרטים בדבר החלטת הממשלה לאישור הקמת חברת הבת לייצור מיום 3 בספטמבר 2019, הקמת חברת הבת לייצור, הפעולות להקמת שני המחז"מים ודחיית תאריך ההפעלה היציבה של המחז"מ הראשון, ראה סעיף 9 להלן.

(2) חברת הבת לייצור רשאית להקים 2 יחידות יצור המופעלות באמצעות גז טבעי באתר אורות רבין בטכנולוגית מחזור משולב (מחז"מ).

(3) חברת הבת לייצור תרכוש את שירותי התכנון, ההקמה, התפעול והתחזוקה של שני המחז"מים מהחברה, והחברה רשאית להעניק שירותים אלו, בכפוף לאמור להלן:

(א) עד להקמת חברת הבת לייצור, החברה רשאית לבצע בעצמה פעולות תכנון הנדסי ופעולות תכנון בנוגע לשתי יחידות הייצור האמורות, אף שלא בדרך של מתן שירותים.

(ב) החל מיום הקמת חברת הבת לייצור, תכנון שני המחז"מים האמורים ייעשה אך ורק על ידי חברת הבת באמצעות רכישת שירותים מהחברה. לאחר הקמת חברת הבת לייצור, תרכוש חברת הבת לייצור את שירותי ההקמה, התפעול והתחזוקה מהחברה. בחברת הבת לייצור יועסקו עד עשרה עובדים אשר כולם יועסקו בחוזים אישיים.

(ג) המחז"מ הראשון יחל לפעול עד חודש יוני 2022. הקמת המחז"מ השני תחל רק לאחר מכירת אתר אלון תבור ופרסום הליך תחרותי למכירת אתר רמת חובב. לתאריך הדוחות הכספיים תנאים אלו התקיימו. שני המחז"מים יהיו בהספק מותקן כולל של כ-1,200 מגה וואט (סטייה כלפי מעלה של 5% לא תיחשב לסטייה מהספק זה). שני המחז"מים יהיו בטכנולוגית H לפחות, בהתאם למוצרים הקיימים בשוק. הפעלה יציבה של המחז"מ הראשון נדחתה לחודש ינואר 2023.

(4) החברה או חברת הבת לייצור לא תקים, תשחלף, תפעיל, תתכנן, תתחזק או תעסוק בפיתוח של תחנות כוח בישראל בין בעצמה ובין כקבלן עבור גורם שלישי וכן לא תעסוק בייצור חשמל, לרבות במסגרת של מיקרוגנרציה או אנרגיות מתחדשות בישראל.

(5) החברה התחייבה למדינה שלא תפעל לקבלת רישיונות ייצור חדשים או להקמת תחנות ייצור חשמל חדשות ושחלוף תחנות קיימות וכן לא תפעל לקבלת אישורים לתפעול תחנות כוח עבור גורמים אחרים בישראל. אין באמור לעיל כדי למנוע מהחברה או מחברת הבת לייצור לעסוק בתפעול ותחזוקה של תחנות הכוח שלהן והתכנון הנדרש לשם פעולות אלה.

(6) לגבי יחידות הייצור שאינן נמכרות בהתאם להחלטת הממשלה בנושא הרפורמה, רשאית החברה לעסוק בתפעול ובתחזוקה של אותן יחידות הייצור, וכן, באישור הרשות, ובהתאם להנחיות משרד האנרגיה, לעסוק בפעולות תכנון לפי חוק התכנון והבניה וביצוען, ותכנון הנדסי הדרוש לכך לגבי יחידות הייצור, למעט פעולות תכנון ותכנון הנדסי כאמור שמטרתן הקמה או שחלוף של יחידות הייצור האמורות, וכן החברה רשאית לעסוק בהקמת סולקנים ביחידות ייצור המופעלות בפחם באתר רוטנברג וכן בפעולות תכנון לפי חוק התכנון, וביצוען, ותכנון הנדסי הדרושים לכך עד לתום משך החיים ההנדסי של יחידות הייצור הנ"ל, לפי קביעת רשות החשמל.

כן רשאית החברה לעסוק בביצוע, תכנון הנדסי ופעולות תכנון לפי חוק התכנון והבניה לגבי שתי יחידות הייצור באתר אורות רבין, בדרך של מתן שירותים לחברה-בת, ולפני הקמתה של חברה-בת אף שלא בדרך של מתן שירותים.

ביאור 1 - כללי (המשך)

ה. שינוי מבני: (המשך)

2. ניהול המערכת

להלן עיקרי החלטת הממשלה בקשר עם פעילות ניהול המערכת:

- (א) עד ליום 3 בדצמבר 2019 תחל לפעול חברה ממשלתית נפרדת כבעלת רישיון לניהול המערכת (להלן: "נגה").
- (ב) עובדים מהיחידה לניהול המערכת, תכנון פיתוח טכנולוגי (תפ"ט), המחלקה לסטטיסטיקה וחקר שווקים ועובדים מיחידות נוספות בהתאם לצרכי המשק ובאופן שיאפשר את תפקוד החברה לניהול המערכת, יועברו לנגה, כחלק ממכירת הפעילות, למעט עובדים או פונקציות אשר סוכם שיישארו בחברה.
- (ג) כחלק ממכירת הפעילות, התמורה לחברה בגין הנכסים שתמכור לנגה במסגרת הרפורמה תהיה בגובה השווי התעריפי של הנכסים, כפי שמוכר על ידי רשות החשמל ובכפוף לבקרת עלויות על ידה. בהתאם להחלטת רשות החשמל מיום 15 במאי 2018, התמורה אשר תשולם לחברה בגין הנכסים שיימכרו על ידיה תשולם במזומן במועד מסירת החזקה בהם.
- (ד) השר, בהתייעצות עם רשות החשמל ובהסכמת שר האוצר, רשאי לדרוש מבעל רישיון לניהול המערכת להגיש לאישורו, באופן ובמועד שיידרש, תכנית פיתוח למקטעי הייצור והמסירה (הולכה והשנאה), שלמה או בחלקים, לצורך פעילויותיו לפי הוראות הרישיון ומהחברה לגבי מקטע החלוקה.
- (ה) החברה תהיה הרשות הייעודית לחירום עד למועד שיקבע השר (שלא יעלה על 12 חודשים מהמועד בו נגה תפעל כבעלת רישיון בהתאם לחוק משק החשמל).
- בעל רישיון לניהול מערכת לא יהיה רשאי להחזיק ברישיונות ייצור. כמו כן, הרישיון האחד (קרי, הרישיון אשר במסגרתו מבצעת החברה, את פעילויות ההולכה, החלוקה, אספקה, המכירה של חשמל וסחר בו) יהיה בתוקף עד למועד המאוחר מבין אלה, ובלבד שאם ניתן רישיון חדש לגבי אחת מהפעילויות או חלק ממנה, לא יחול עוד הרישיון האחד לגבי אותה פעילות או חלק ממנה:
- (1) המועד שבו ניתן רישיון לניהול המערכת לנגה שיהיה לא מאוחר מיום 3 בדצמבר 2019. השרים, בהתייעצות עם רשות החשמל ועם רשות החברות הממשלתיות, רשאים בצו לדרוח את המועד למתן רישיון לניהול מערכת בשתי תקופות שלא יעלו על שישה חודשים כל אחת, ובתקופות נוספות כאמור, גם באישור ועדת הכלכלה.
- (2) המועד בו תחל נגה לרכוש ולאחסן סוגי דלק שמשמשים את משק החשמל, לשם הקצאתם ומכירתם לבעלי רישיונות ייצור או לאדם המייצר חשמל הפטור מחובת רישיון לפי החוק.
- (3) המועד שבו ניתנו לחברה רישיונות חדשים להולכה לחלוקה ולאספקה, לפי המאוחר.
- לפרטים בדבר מכירת מלוא פעילות ניהול המערכת לנגה, ראה סעיף 9 להלן.

3. פיקוח הולכה

- החברה תבצע פיקוח הולכה לצורך הפעלת מערכת ההולכה וההשנאה. לצורך כך, החברה תקים ותפעיל פיקוח הולכה חדש הכל בהתאם לתנאים שיקבעו ברישיונות ובדין, ובהתאם להסכמים עם נגה, לרבות לעניין המיתוג.
- לפרטים בדבר הקמת מערך פיקוח הולכה ארצי נפרד, ראה סעיף 9 להלן.

ביאור 1 - כללי (המשך)

ה. שינוי מבני: (המשך)

4. מקטעי ההולכה והחלוקה

החברה תמשיך לפעול כספק שירות חיוני ותבצע את פעילויות ההולכה בהתאם לרישיון ההולכה שניתן לה ובהתאם לתוכנית הפיתוח למערכת ההולכה וההשנאה כפי שתאושר מעת לעת. החברה תפעל במקטעי ההולכה והחלוקה באמצעות מרכזי רווח נפרדים.

הרישיונות להולכה ולחלוקה יינתנו לתקופה ממושכת כמקובל בתחום התשתיות הציבוריות כדוגמת ענפי הגז הטבעי והמים ויכללו הוראות באשר לחובה להתקנת מונים והעברת המידע שהתקבל מהם ורישיון חלוקה אף יכלול חובה למכור חשמל לכל צרכן באזור החלוקה שהוגדר ברישיון, אם הצרכן ביקש זאת. יובהר כי בעל רישיון חלוקה לא יבצע חלוקה באזור שנקבע ברישיונו של בעל רישיון אחר.

בהמשך לעקרונות מדיניות השר, ביום 15 ביולי 2018 התקבל בחברה מכתבו של השר בו צוין כי מקובלת על השר עמדת הדרג המקצועי ברשות החשמל לפיה יש לקבוע את תוקף רישיונות החלוקה וההולכה שיינתנו לחברה ל-20 שנה לאור אופי פעילות החברה ולהשקעות ארוכות הטווח הנדרשות ממנה. זאת מבלי לגרוע מהוראות כל דין ובכפוף להשלמת תיקוני החקיקה הדרושים.

בעל רישיון הולכה יהיה אחראי לפיתוח מערכת ההולכה וההשנאה בהתאם לתוכנית הפיתוח ובהתאם לתכנון מערכת ההולכה וההשנאה בידי בעל רישיון לניהול המערכת.

רישיון הולכה יינתן רק לחברה ממשלתית ובכל עת יהיה בתוקף רק רישיון אחד לפעילות זו.

לפרטים נוספים אודות הרישיון האחדותי ותוקפו, ראה סעיף 2 לעיל.

היקף רישיונות החלוקה שיינתנו לכל מי שאינם חברה ממשלתית לא יעלה על 10% מהיקף הצריכה השנתי במשק, ואולם לא תבוא בחשבון לעניין זה עלייה טבעית בהיקף הצריכה ואזור החלוקה שנקבע ברישיון לעומת היקף הצריכה כאמור בעת מתן הרישיון.

לעניין זה "עלייה טבעית בהיקף הצריכה באזור החלוקה" - לרבות בשל גידול במספר הצרכנים בתחום הגוף המקומי או אזור התעשייה או בשל הגדלת תחום הגוף המקומי או אזור התעשייה, ובלבד שלעניין אזור תעשייה - השטח שנוסף לו צמוד לאזור התעשייה הקיים. מגבלה זו של היקף הרישיונות של עד 10% אינה חלה על חברה שהייתה בעלת רישיון חלוקה ערב יום תחילתו של התיקון לחוק משק החשמל.

בעל רישיון חלוקה יגיש לשר תכנית פיתוח של מערכת החלוקה, ויערוך את תוכנית הפיתוח בהתאם להנחיות בעל רישיון לניהול המערכת לעניין נקודות החיבור והשפעות הגומלין בין מערכת ההולכה למערכת החלוקה.

ככל שיוחלט על התקנת מונים חכמים לצרכני מחלק החברה, התקנת המערכת תבצע ע"י החברה, המונים יהיו בבעלותה כחלק ממקטע החלוקה והמונים יהיו מסוג Open Access.

לחברה ממשלתית שקיבלה רישיון חלוקה, רישיון אספקה ורישיון הולכה, לא יינתן רישיון ייצור והיא לא תבצע פעילות ייצור, (לרבות תכנון הנדסי), פעולות תכנון לפי חוק התכנון, הקמה, תפעול, תחזוקה או שחלוף, והכול לגבי יחידות ייצור שמשמשות או צפוי שימשו את משק החשמל וכן ייעוץ בנוגע לפעולות האמורות לעיל, בין בעבור עצמה ובין בעבור אחר שעוסק או מעוניין לעסוק בפעילות, למעט בכפוף לתנאים שנקבעו בתיקון לחוק משק החשמל. עם זאת, החברה תהיה רשאית להקים ולתפעל מתקני אגירה אך ורק בתוך התשתית הפיסית של רשת ההולכה, כאשר האגירה בתשתית הפיסית תיקבע בתוכנית הפיתוח שיכין בעל רישיון ניהול המערכת, כמו כן, החברה תהיה רשאית לתכנן, להקים ולתפעל מתקני אגירה בתוך התשתית הפיסית של רשת החלוקה, והכל לפי עקרונות שתקבע רשות החשמל לשילוב מתקני אגירה ברשת החלוקה.

ביאור 1 - כללי (המשך)

ה. שינוי מבני: (המשך)

5. מקטע האספקה

(א) החברה תהיה מספק ברירת מחדל במקטע האספקה ותפעל כמרכז רווח נפרד. אספקת החשמל לצרכני מתח גבוה, מתח עליון, ומתח על עליון תיפתח לתחרות מלאה. החברה לא תהיה רשאית לפעול כגורם תחרותי, החברה תגבה תעריף כפי שנקבע על ידי רשות החשמל.

לאחר 5 שנים הנושא יבחן בשנית, בין היתר בהתאם לתנאי התחרות בשוק, על ידי רשות החשמל, משרד האנרגיה, משרד האוצר ורשות התחרות.

(ב) במקטע האספקה במתח נמוך, ככל שזה ייפתח לתחרות באופן הדרגתי, החברה תהא רשאית להתחרות (באופן הוגן ובכפוף לאסדרה שתקבע) רק אם שיעור לקוחותיה ירד מ-60% ממספר הלקוחות במקטע אספקה במתח נמוך.

(ג) עד למתן רישיון אספקה חדש, הוטל על השרים לתת לחברה אישור בהתאם להוראות חוק משק החשמל, לביצוע פעילות בסייבר כמפורט בהחלטת הממשלה בנושא הרפורמה, בהתייעצות עם רשות החשמל.

לאחר פקיעת הרישיון האחד, החברה תהיה רשאית לספק שירותי ערך מוסף, אך ורק בהתאם למפורט להלן:

- 1) שירותי סייבר לכלל הצרכנים במקטעי האספקה במתח על עליון, עליון וגבוה ולצרכניה במתח נמוך.
- 2) מיום שמספר הצרכנים של החברה במקטע האספקה במתח נמוך ירד משיעור של 75% מסך הצרכנים במקטע זה, החברה תהיה רשאית לספק שירותי סייבר לכלל הצרכנים ושירותי "בית חכם" והתייעלות אנרגטית לצרכני מתח נמוך בלבד, והנושא יוגדר ברישיון האספקה שיינתן לחברה.

שירותי "בית חכם" ו"התייעלות אנרגטית" לעניין זה, הם שירותי מתן מידע על אפיוני צריכת החשמל של הצרכן בכל מתקן/מכשיר חשמל, שירותי מתן ייעוץ בנוגע ליכולת הפחתת צריכת החשמל וייעול השימוש בהם וכן שירותי שליטה על מכשירי חשמל ביתי מרחוק, לרבות באמצעות התקנת מכשור מתאים במתקן הפרטי של הצרכן לצורך שירותי השליטה. לפרטים נוספים בדבר תחרות במקטע האספקה ראה ביאור 3'2 להלן. לפרטים נוספים אודות הרישיון האחד ותוקפו, ראה סעיף 2ה לעיל.

6. איתנות פיננסית

(א) יעדים פיננסיים:

1) בהתאם להבנות בקשר עם מתווה השינוי המבני, אישר דירקטוריון החברה, ביום 10 במאי 2018, תכנית עסקית שמהווה את הבסיס למודל הפיננסי שהוצג לדירקטוריון במועד האישור, המתבסס על עקרונות מתווה השינוי המבני שגובשו במהלך דיוני הרפורמה.

2) המודל הפיננסי, לרבות יעדי האיתנות הפיננסית שנקבעו על ידי הדירקטוריון וההנחות אשר שימשו בבסיסו, נערכו על ידי החברה, הוצגו לגורמי המדינה ונידונו במסגרת דיוני הרפורמה.

3) במהלך שנות הרפורמה, יוקם צוות המורכב מגורמי מדינה בראשות מנהל רשות החברות הממשלתיות, ובהשתתפות הממונה על התקציבים, החשב הכללי ומנכ"ל משרד האנרגיה או מי מטעמו, במטרה לעקוב ולבקר, תוך התייעצות עם החברה ועל בסיס דיווחיה לצוות, אחר העמידה ביעדי האיתנות הפיננסית והתקיימות ההנחות שבבסיס התכנית העסקית הנוגעות לרפורמה ולשינוי המבני (להלן: "צוות המעקב").

צוות המעקב יתכנס אחת לשנה או בסמוך לאחר קורות אירוע משמעותי בעל קשר ישיר ליישום הרפורמה, המשפיע באופן מהותי על העמידה ביעדי האיתנות הפיננסית של החברה, לפי המוקדם מביניהם. ככל שיוסכם כי קיימת חריגה מהותית צפויה מהעמידה ביעדי האיתנות הפיננסית או מההנחות שבבסיס התכנית העסקית הנוגעות לרפורמה ולשינוי המבני, צוות המעקב יקיים דיונים עם החברה ביחס לדרכי פעולה אפשריות. נכון למועד אישור הדוחות הכספיים, הצוות התכנס פעם אחת בהשתתפות מנהל רשות החברות ונציגי המדינה.

(ב) מגבלות והוראות הכלולות במסמכי גיוס החוב:

בהתאם להחלטת הדירקטוריון, כל מכירה או העברה של נכסים או התחייבויות על ידי החברה, לרבות לחברה בת, או מכירה של אתרי ייצור, תיעשה בכפוף לכל דין ובשים לב למגבלות הכלולות במסמכי גיוס החוב של החברה.

(ג) חלוקת דיבידנדים:

ככל שדירקטוריון החברה יחליט שלא לחלק דיבידנדים, הממשלה לא תחייב את החברה לחלק דיבידנדים לפי סעיף 33(ג) לחוק החברות הממשלתיות עד לסוף שנת 2025 או עד להגעה ליעדי האיתנות הפיננסית הסופיים כפי שאושרו בהחלטת הדירקטוריון, לפי המוקדם מביניהם. לפרטים נוספים בדבר חלוקת דיבידנד שבוצעה בשנת 2020, ראה ביאור 25 להלן.

ביאור 1 - כללי (המשך)

ה. שינוי מבני: (המשך)

7. חברת בת לייזום עסקי

החלטת הממשלה בנושא הרפורמה קבעה כי השרים יגישו הצעת החלטה לממשלה לאישור החלטת החברה להקמת חברת בת לייזום עסקי בחו"ל וזאת, ככל הנדרש, לאחר בחינת הצורך באישור לפי סעיף 6(ד) לחוק משק החשמל ובכפוף לבחינה זו. בהחלטת ההקמה ייקבע כי השר שיהיה אחראי על ענייני החברה לפי חוק החברות הממשלתיות יהיה שר האנרגיה. במסגרת ההחלטה ייקבע בין היתר שכל עובדי החברה יועסקו בחוזים אישיים ומספרם לא יעלה על עשרים וחמישה.

לפרטים בדבר פעולות החברה להקמת חברת בת לייזום עסקי בחו"ל, ראה סעיף 9 להלן.

8. שינוי ארגוני ותכנית התייעלות

החברה תעבור תהליך מהותי של שינוי ארגוני ותוכנית התייעלות, במסגרתה תקטן מצבת העובדים הקבועים בחברה ב-1,803 עובדים על פני 8 שנים, משנת 2018 ועד לשנת 2025, בעקבות פרישת העובדים כאמור יימחקו משרות מלאות מתקן המשרות בחברה בהתאם למספר הפרישות המוקדמות אשר בוצעו בפועל. בנוסף, צפויה ירידה במצבת העובדים בעקבות מעבר עובדים לנגה במסגרת מכירת הפעילות, ומכירת יחידות הייצור. לפי ההסכם הקיבוצי, עובדי יחידות הייצור שיימכרו יושאלו מהחברה לחברות אשר ירכשו את יחידות הייצור לתקופה של 5 שנים ולאחר מכן יסיימו את העסקתם בחברה.

סה"כ מצבת העובדים הקבועים תרד בכ- 2,200 עובדים קבועים (ביחס לתחילת שנת 2018). בתום תקופת הרפורמה מספר העובדים הקבועים בחברה לא יעלה על 6,400 עובדים קבועים. כמו כן החל מיום 1 בינואר 2022 ובמהלך יתרת תקופת הרפורמה מספר העובדים הארעיים יהיה בין 2,600 ל-2,900. לפרטים בדבר הסכם קיבוצי מיוחד לפרישת 200 עובדים נוספים ראה ביאור 12 להלן.

בתום תקופת הרפורמה, לאחר ההסכם הקיבוצי המיוחד לפרישת 200 עובדים כאמור לעיל, מספר העובדים הקבועים בחברה לא יעלה על 6,315 עובדים קבועים.

ככל שהמטלות המוטלות על החברה ידרשו העסקת עובדים ארעיים נוספים מעבר להיקף העובדים הארעיים האמור, העסקתם תהיה כפופה לאישור מנהל רשות החברות הממשלתיות ומנכ"ל משרד האנרגיה. לעניין זה - "תקופת הרפורמה" - שמונה שנים ממועד החלטת הממשלה בנושא הרפורמה. האמור בסעיף זה לעניין העובדים הקבועים הינו בכפוף להוצאת פעילות ניהול המערכת ומכירת אתרי הייצור, כהגדרתם בהסכם הקיבוצי, באופן מלא ולא יאוחר מאשר עד לתום תקופת הרפורמה. בהתאם לבקשת החברה לדחיית עיתוי הפחתת מספר העובדים הארעיים לצורך מימוש תכנית הפיתוח לה מחויבת החברה, ביום 27 בינואר 2020 ניתן אישורם של מנכ"ל משרד האנרגיה ומנהל רשות החברות הממשלתיות לדחיית עיתוי הפחתת מספר העובדים הארעיים מיום 1 בינואר 2022 ליום 31 בדצמבר 2023. בחודש אוקטובר 2020 פנתה החברה למשרד האנרגיה ולרשות החברות בבקשה לקבוע כי החברה תידרש לעמוד ביעד זה בתום תקופת הרפורמה (קרי, ביום 31 בדצמבר 2025). הנושא מצוי בדיונים מול הגורמים האמורים בעניין זה.

כמו כן, מתווה השינוי הארגוני כולל, בין היתר, מסגרת מוסכמת לעדכון יחסי העבודה ושינוי התרבות הארגונית בחברה, עקרונות שינוי מבנה הארגון והתייעלות ולוח זמנים להשגת הסכם לשינוי מבנה השכר לעובדים חדשים שיקלטו. כן הושגו הסכמות בנוגע לתשלומים לעובדים קבועים שיישארו בחברה ולעובדים שיפרשו בתקופת הרפורמה.

לפרטים בדבר ההסכמים הקיבוציים ראה ביאור 12 להלן.

ביאור 1 - כללי (המשך)

ה. שינוי מבני: (המשך)

9. פעולות ליישום השינוי המבני

בהתאם להתחייבויות החברה שאומצו על ידי דירקטוריון החברה ביום 10 במאי 2018, ככל שלא יתקבלו החלטות הממשלה ו/או תיקוני החקיקה ו/או ההחלטות המינהליות ו/או האסדרות של רשות החשמל ו/או הרישיונות האמורים ע"י המדינה, שיהיו תואמים להבנות (זאת ככל שאלה נדרשים לעמדת המדינה), או שההסכם הקיבוצי בין החברה ונציגות העובדים לא יהיה בתוקף, הרי שכל התחייבויות החברה על פי מסמך התחייבויות החברה ונספחיו לא יהיו בתוקף והמדינה לא תוכל לבוא בתביעות ו/או טענות לחברה בגין אותן התחייבויות.

ביום 3 ביוני 2018 התקבלה החלטת הממשלה הנדרשת, ביום 19 ביולי 2018 אושר בכנסת התיקון לחוק וביום 17 במאי 2018 פורסמו עקרונות המדיניות של השר, ואסדרת רשות החשמל כמפורט לעיל. בנוסף, ביום 4 בנובמבר 2018 נכנס ההסכם הקיבוצי לתוקף לאחר שהתקיימו כל התנאים המתלים שפורטו בו.

ליישום מלא של השינוי המבני, יידרשו אישורים רגולטוריים נוספים, החלטות ואסדרות נוספות של רשות החשמל ומתן רישיונות אשר טרם התקבלו למועד אישור הדוחות הכספיים, ואין וודאות מלאה לגבי מועד קביעתם, קבלתם ותנאיהם הסופיים.

למועד אישור הדוחות הכספיים, אין ביכולתה של החברה להעריך באופן מהימן את ההשלכות המדויקות של האסדרות והאישורים הנוספים שטרם התגבשו או התקבלו, על מצבה הפיננסי ועל תוצאותיה.

להלן פירוט בדבר הפעולות ליישום השינוי המבני המבוצעות על ידי החברה:

חברת הבת לייצור

ביום 5 בנובמבר 2018 אישר דירקטוריון החברה את הקמת חברת הבת לייצור.

ביום 3 בספטמבר 2019 אושרה החלטת ממשלה מספר 4682 שעניינה מתן אישור לחברה להקמת חברת בת ממשלתית בבעלות מלאה של החברה, שמטרתה: תכנון הנדסי ופעולות תכנון לגבי שתי יחידות הייצור המופעלות באמצעות גז טבעי ובסולר באתר אורות רבין בטכנולוגיית מחזור משולב (מחז"מ) וביצועם (להלן: "שני המחז"מים"); הקמה, תפעול ותחזוקה של שני המחז"מים; וייצור חשמל באמצעות שני המחז"מים ומכירת החשמל שיוצר כאמור בכפוף לכללים ולאמות מידה של רשות החשמל.

ביום 15 במרס 2020 התאגדה חברת הבת לייצור תחת השם "נתיב האור - אורות רבין בע"מ" (להלן: "נתיב האור").

ביום 30 בדצמבר 2021, נחתמו בין החברה לנתיב האור הסכמים להסדרת מערכת היחסים ומתן השירותים בין החברות, כמפורט להלן:

הסכם אם-בת - הסכם המסגרת להסדרת מערכת היחסים בין החברות ומתן השירותים שתעניק החברה לנתיב האור, העקרונות והתמורה בגינם. להסכם זה יצורפו הנספחים, כמפורט להלן:

1. הסכם מימון - הסכם להעמדת הון עצמי, ערבויות והלוואות בעלים מהחברה לנתיב האור.
2. הסכם EPC - הסכם לתכנון, רכש והקמה של שתי יחידות לייצור חשמל במחזור משולב (בהספק מותקן כולל של כ-1,260 מגה-וואט), כמתואר מטה.
3. הסכם חכירה - הסכם לחכירת המקרקעין עליהם יוקמו יחידות הייצור אשר יכלול נספח המסדיר את זכות נתיב האור לעשות שימוש במתקנים מחוץ לאתר החכירה, בתוך שטח תחנת אורות רבין. הסכם זה יצורף לרישיון נתיב האור.

בנוסף להסכמים שנחתמו, קיים הסכם נוסף - הסכם שירותי התפעול והתחזוקה של יחידות הייצור אשר ליום אישור הדוחות הכספיים, גובשו עקרונותיו של הסכם זה, אך הוא נמצא עדיין במשא ומתן וטרם נחתם.

ההסכמים שנחתמו בין החברה לנתיב האור נחתמו בכפוף לתנאי מתלה לפיו ההסכמים ונספחיהם ייכנסו לתוקף רק לאחר אישורם על ידי הארגונים המוסמכים של הצדדים להסכם. כמו כן, נכלל סעיף לפיו ככל שיהיו לצוות הממשלתי, אשר יוקם בראשות רשות החברות הממשלתיות ובהשתתפות נציגות מטעם משרד האנרגיה ואגף תקציבים במשרד האוצר אשר ילווה את גיבוש ההסכמים האמורים (להלן "הצוות הממשלתי"), הערות להסכמים/נספחיהם, יפעלו הצדדים להתאמת ההסכם ו/או הנספחים, ככל שיידרש. החברה פועלת אל מול נתיב האור לגיבוש ההסכם שטרם נחתם (שירותי תפעול ותחזוקה כמתואר לעיל).

ההסכמים שנחתמו הועברו לרשות החברות, משרד האנרגיה ורשות החשמל. החברה בקשה מרשות החברות לסייע בכינון הצוות הממשלתי בהתאם להחלטת ממשלה מס' 4682 מיום 3 בספטמבר 2019 וקבלת הערותיו. למועד אישור הדוחות הכספיים טרם התקבלו הערות הצוות הממשלתי.

לאור האמור לעיל, למועד אישור הדוחות הכספיים, הסכמים אלו טרם נכנסו לתוקף.

ביאור 1 - כללי (המשך)

ה. שינוי מבני: (המשך)

9. פעולות ליישום השינוי המבני (המשך)

הקמת תחנות כוח הפועלות במחזור משולב (מחז"מים)

ביום 16 באפריל 2019, לאחר הליך מכרזי שקיימה החברה לרכישת הציוד הנדרש לשם כך, נחתמו הסכמי רכש ותחזוקה לטווח ארוך בין החברה לבין חברת GE Global Parts & Products GmbH (GEGPP) וחברת General Electric International Inc. (GEII) (להלן יחד: "ההסכמים") אשר כוללים הזמנת חבילת רכש לציוד ושירותי הקמה וכן שירותי תחזוקה לטווח ארוך לאחת מיחידות המחז"מ (להלן: "יחידה 70") בתמורה לסך של כ-1 מיליארד שקל חדש. כמו כן, במסגרת ההסכמים ניתנה לחברה האופציה (אשר מומשה ביום 24 בספטמבר 2019, כמפורט להלן) לרכישת ציוד ושירותים כאמור גם ביחס ליחידת המחז"מ הנוספת (להלן: "יחידה 80"). האספקה בגין יחידה 70 הסתיימה עד סוף שנת 2021. ביום 24 בספטמבר 2019 הודיעה החברה לחברת GEGPP וחברת GEII על מימוש האופציה לרכישת ציוד ושירותי הקמה וכן שירותי תחזוקה לטווח ארוך גם ביחס ליחידה 80 בתמורה לסך של כ-845 מיליוני שקל חדש. האספקה בגין יחידה 80 צפויה להסתיים עד סוף חודש מרס 2022.

ביום 8 באפריל 2020 התקבל בחברה היתר הפליטה לשני המחז"מים. לתאריך הדוחות הכספיים הושקעו על ידי החברה סך של כ-2,577 מיליוני שקל חדש בהקמת שני המחז"מים באתר אורות רבין.

החברה הגיעה להסכמות מול נתג"ז להזמנת קיבולת בסך 4500 mmbtu לשעה עבור המחז"מים באורות רבין. ככל שיידרש בעתיד, תוכל החברה להגדיל את הזמנתה. בנוסף סוכם כי החברה תישא בעלויות דמי החיבור בגין הקמת מתקן PRMS עבור המחז"מים החדשים באורות רבין, שיוקם על ידי נתג"ז.

לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, ביום 18 בינואר 2022, העבירה החברה לרשות החשמל הודעה לגבי עדכון מועד ההפעלה של יחידה 70 במחז"מ אורות רבין. החברה ציינה בהודעה כאמור, כי ניטרה את האירועים המשבשים את התקדמות הפרויקט וביניהם משבר הקורונה אשר גרר התמודדות עם קשיים ומכשולים שלא היו צפויים, הודעות מספק הציוד GE לגבי כשלים בציוד זהה ביחידות אחרות שלהם בעולם, שמחייב עצירת עבודות ההקמה עד ביצוע בדיקות ותיקונים של הציוד מטעם GE, וכן עיכובים בשרשרת האספקה וזמינות חלקית של מומחים זרים וקבלנים.

בהתאם לאמור, עדכנה החברה את הצפי המשוער להפעלה יציבה של יחידה 70 לחודש ספטמבר 2022. יחד עם זאת, למועד אישור הדוחות הכספיים קיימים עיכובים נוספים במועדי ההפעלה כאמור ועל כן עודכן הצפי המשוער להפעלה היציבה לינואר 2023. הצפי המשוער להפעלה יציבה של יחידה 80 הינו חודש אוקטובר 2023.

חברת בת לייזום עסקי

החברה בוחנת מול גורמי המדינה הרלבנטיים את אופן ביצוע ומימוש פעילות היזום העסקי ביישום נפרדת, אולם טרם הגיעה להסכמות בעניין.

מכירת אתרים

אלון תבור

ביום 29 ביולי 2019 נחתם הסכם הרכישה עם הזוכה בהליך MRC Alon Tavor Power Ltd. (להלן בפסקה זו: "הרוכשת") וביום 3 בדצמבר 2019 נמסרה החזקה באתר לרוכשת, במועד הקבוע בהחלטת הממשלה בנושא הרפורמה.

התמורה בהתאם להצעה הזוכה והסכם הרכישה הייתה בסכום של 1,876 מיליוני שקל חדש (לאחר התאמות למועד המכירה, בהתאם להסכם), והיא שולמה לחברה על ידי הרוכשת במועד העברת החזקה באתר. לפרטים בדבר הרווח שנבע לחברה מהמכירה והתחייבות הפיקוח להשבת הרווח לצרכנים, ראה ביאורים 15 ו-29 להלן.

רמת חובב

בנוסף, ובהתאם למתווה השינוי המבני, ביום 10 ביוני 2020 הכריזה ועדת המכרזים בראשות מנכ"ל החברה על הצעת Ramat Hovav Power Plant Limited Partnership אשר החברים בה הינם: שיכון ובינוי בע"מ, אדלטיק אחזקות 2006 בע"מ, אדלקום בע"מ וחוות החשמל בע"מ (להלן בפסקה זו: "הרוכשת"). כהצעה הזוכה בהליך המכרז שפרסמה החברה ביחס למכירת אתר רמת חובב ("ההצעה הזוכה") וביום 25 ביוני 2020 נחתם הסכם המכר עם הרוכשת. ההצעה הזוכה הייתה בסך של כ-4,256 מיליוני שקל חדש.

ביום 3 בדצמבר 2020 התקיימו כלל התנאים המתלים להשלמת העסקה, ובין היתר, התקבלה החלטת רשות החשמל למתן רישיונות ייצור לרוכשת שנכנסו לתוקפם לאחר אישור שר האנרגיה, הופקדו ערבויות כדן והתמורה שולמה לחברה וכפועל יוצא מכך, הושלמה העסקה והועברה החזקה באתר לרוכשת.

לפרטים בדבר הרווח שנבע לחברה מהמכירה והתחייבות הפיקוח להשבת הרווח לצרכנים, ראה ביאורים 15 ו-29 להלן.

ביאור 1 - כללי (המשך)

ה. שינוי מבני: (המשך)

9. פעולות ליישום השינוי המבני (המשך)
מכירת אתרים (המשך)

חגית

ביום 9 בדצמבר 2021 הוכרז הזוכה במכרז הפומבי הבינלאומי שפרסמה החברה למכירת תחנה"כ ל"חגית-מזרח" ("East Hagit Power Plant Limited Partnership") אשר החברים בה הינם: שיכון ובינוי אנרגיה, אדלטיק אנרגיה ותשתיות, אדלטיק אנרגיה מתחדשת (להלן בפסקה זו: "הרוכשת"). ביום 27 בדצמבר 2021 נחתם הסכם המכר עם הרוכשת. ההצעה הזוכה הייתה בסך של כ-1,602 מיליון שקל חדש. מסירת האתר לידי הרוכשת מתוכננת בהתאם להסכם ובהתאם למתווה השינוי המבני לתחילת חודש יוני 2022. השלמת עסקת מכירת חגית מזרח כפופה להתקיימותם של מספר תנאים מתלים, ובכללם קבלת רישיונות ייצור מרשות החשמל, קבלת אישורים רגולטוריים אחרים כקבוע בהסכם וככל שיידרשו וכן תנאים מתלים מקובלים נוספים, על כן, היות והזכויות על האתר טרם עברו לידי הרוכשת במכרז, למועד הדוחות הכספיים האתר עדיין בבעלות החברה. לפרטים בדבר סיווג האתר לנכסים של קבוצת מימוש המסווגת כמוחזקת למכירה, ראה ביאור 9 להלן.

רדינג

כאמור בסעיף 11 לעיל, בהתאם להחלטת הממשלה בנושא הרפורמה, על החברה למכור בהליך תחרותי את אתר הייצור רדינג והמועד האחרון למסירת החזקה הינו 3 ביוני 2021, כאשר בהתאם לקבוע בסעיף 60א(ב)(4) לחוק משק החשמל, רישיונה של החברה לייצור באתר יעמוד בתוקפו עד למועד האחרון למסירת החזקה בו. בחוק נקבעו מנגנונים להארכת הרישיון מעבר למועד האמור, בשתי תקופות נוספות שלא יעלו על שישה חודשים כל אחת, ובתקופה שלישית כאמור באישור ועדת הכלכלה של הכנסת, ואולם בנסיבות מיוחדות וחריגות רשאי השר, באישור ועדת הכלכלה, לדחות את המועד הנקוב ביחס לאחד מרישיונות הייצור המפורטים בסעיף 60א(ב)(2) עד (6) לחוק (לרבות רדינג) בתקופה רביעית שלא תעלה על שישה חודשים.

מאחר שנדרשת הארכת הרישיונות לשמירה על אמינות אספקת החשמל ושרידות המערכת, אישרה שרת האנרגיה את הארכת רישיונות החברה בתחנת הכח רדינג בחצי שנה נוספת, זאת עד ליום 3 ביוני 2022, יצוין כי זו הארכה שניה. ככל ותידרש הארכה נוספת לתקופה שלישית, יידרש אישור של ועדת הכלכלה של הכנסת, כקבוע בחוק.

ביום 5 בנובמבר 2021 אישרה הכנסת בקריאה שניה ושלישית, את התוכנית הכלכלית ("חוק ההסדרים"), הכוללת, בין היתר, החלטות לשם היערכות למניעת פגיעה באספקת החשמל באזור גוש דן, ובכללן החלטות הדוחות את מועדי סיום הפעלת אתר רדינג והקפאת הקמת שתי יחידות הייצור במחזור משולב באתר רדינג בהתאם להחלטת הממשלה בנושא הרפורמה, והכל כפי שיפורט להלן. בנוסף, במסגרת חוק ההסדרים ועל מנת לאפשר את הפעלת רדינג כאמור, תוקן החוק למניעת מפגעי אסבסט ואבק מזיק, התשע"א-2011, כך שישלול, בין היתר, את האפשרות להמשיך השימוש באסבסט הפריך שהותקן לצורך בידוד תרמי בתחנת הכח רדינג, לתקופה המינימאלית הנדרשת ולא יאוחר מיום 3 ביוני 2032 וזאת בכפוף לקבלת האישורים הנדרשים וללוחות הזמנים המפורטים בחוק. לפרטים נוספים ראה סעיף 2 להלן.

בהתאם לחוק ההסדרים, על מנת לאפשר את שמירת האמינות של אספקת החשמל לאזור גוש דן, יש לאשר תכנית פיתוח למערכת ההולכה וההשנאה אשר תכלול תחנת מיתוג ("תחמ"ג") באזור גוש דן וכן את קווי המתח הדרושים להפעלתו ("חלופת ההולכה"). תכנית הפיתוח האמורה תגובש כך שהקמת התחמ"ג תחל לא יאוחר מספטמבר 2023, ותסתיים לא יאוחר מספטמבר 2026. תוכנית הפיתוח הוגשה לאישור שרת האנרגיה.

בהתאם לעקרונות שהותוו במסגרת תיקוני חוק ההסדרים ובכפוף להפעלת תחמ"ג 400 קילו וולט עתידיים עד יוני 2022, יחידות הייצור ברדינג צפויות לצאת להשבתה עד למועד האמור, כאשר החברה פנתה לנגה וביקשה להוציא מרזרבה באפריל 2022 לטובת פרויקט הסרת ופירוק האסבסט הפריך, הנדרש לפירוק, ושיקום היחידות למקרה שיידרש להמשיך להפעיל משנת 2026 ואילך. המועדים האמורים יכולים להתעדכן, בין היתר, לאור מורכבות הפרויקט וכן קשיים ו/או עיכובים שעלולים להיווצר במהלכו של פרויקט ראשוני מורכב זה.

על מנת להיערך למצב בו חלופת ההולכה לא תושלם עד לספטמבר 2026, יחידות הייצור הקיימות בתחנת הכח רדינג יופעלו בהתאם לצרכי מנהל המערכת עד למוקדם מבין: (1) השלמת חלופת ההולכה בפרק הזמן הנדרש; או (2) או הקמת וחילו/שילוב מתקני ייצור מבוסס ברשת החלוקה בטכנולוגיות שונות (מתחדשות וגז) באזור גוש דן במידה המאפשרת את הפסקת הפעלת תחנת הכח רדינג ("התנאים להפסקת פעילות רדינג").

ביום 7 בפברואר 2022 התקבל מכתב חברת נגה, לפיו לאור צרכי המערכת ניתן להפסיק את פעילות הייצור בתחנת הכח רדינג ד' לאחר הפעלת תחמ"ג עתידיים המתוכנן לשנת 2022 ועד סוף חודש מאי 2026. כאשר החל מחודש יוני 2026 נדרש להחזיר לתפעול את 2 יחידות הייצור בתחמ"ג רדינג ד', עד להפעלת חלופת ההולכה. החברה לומדת את הפניה שהתקבלה ונמצאת בקשר עם חברת נגה בנושא.

ביאור 1 - כללי (המשך)

ה. שינוי מבני: (המשך)

**9. פעולות ליישום השינוי המבני (המשך)
מכירת אתרים (המשך)**

על מנת לאפשר את המשך פעילות תחנת הכח רדינג כאמור לעיל, אושרה הבקשה להארכת תוקף תמ"א 3/א/10 ע"י המועצה הארצית לתכנון ובנייה עד לינואר 2026, בהתאם להחלטת המועצה הארצית מיום 12 בדצמבר 2021, חברת נגה פועלת להכנת תמ"א 3/א/10 שתאפשר את המשך הפעלת היחידות הקיימות, במידת הצורך, עד לשנת 2030 עם אפשרות להארכת הפעלתן עד לשנת 2032. בהתאם לכך התכנית להקמת היחידות החדשות ברדינג אשר קודמה בהתאם לקבוע בהחלטת ממשלה 3859 מיום 3 ליוני 2018 בעניין ה"רפורמה במשק החשמל ושינוי מבני בחברת החשמל" הוקפאה עד לקידום חלופת ההולכה בלוח הזמנים הקבוע בחוק ההסדרים (ספטמבר 2023 - ספטמבר 2026), וככל שזו לא תסתייע תמשיך להיות מקודמת התמ"א להקמת היחידות החדשות ברדינג.

בשים לב לכך שאתר רדינג היה אמור להימכר במסגרת יישום השינוי המבני, יוקם צוות בראשות מנכ"ל משרדי האוצר והאנרגיה (בו יהיו חברים גורמי ממשל רלוונטיים), אשר יבחן את המשמעות של הקפאת התמ"א החדשה וכן את ההשלכות של המשך הפעלת רדינג על יישום השינוי המבני ועל הסכמים שנחתמו לצורך גיבוש. בהתאם לדברי ההסבר לחוק ההסדרים, הצוות האמור יבחן, בין היתר, את מועד מכירת תחנת רדינג, זהות מפעיל התחנה והאם יש צורך בתיקון חוק משק החשמל.

בנוסף, ככל שתוקף התמ"א החדשה, יוקם צוות בראשות מנכ"ל משרד האוצר (בו יהיו חברים גורמי ממשל רלוונטיים), אשר ידון בחלופות לעתיד מתחם התחנה ובכלל זה המשך ייצור החשמל באתר או פינוי כלכלי לרבות למגורים בהתחשב בפוטנציאל התכנוני של המתחם, לרבות חלופות להעסקת הפעילות החשמלית מהאתר, ובכלל זה חלופת ההולכה וחלופות אחרות המפורטות בחוק ההסדרים.

על פי הערכות ראשוניות בחברה הפעלת אתר רדינג מעבר לשנת 2026 לא תתאפשר ללא פירוק האסבסט לטובת שיקום היחידות, אשר שיקומן, לפי אומדן ראשוני, כרוך בעלויות משמעותיות. בנוסף, להערכת החברה, ולנוכח גילן ומצבן התפעולי של היחידות האמורות, אף לאחר ההשקעה הכספית כאמור, אמינותן של יחידות הייצור תהיה ברמה נמוכה באופן אשר עלול לפגום ברציפות ובאמינות אספקת החשמל לגוש דן.

החברה פנתה למשרד האנרגיה ורשות החשמל בבקשה להסדיר את סוגיית עתיד תחנת רדינג, כולל מתן הנחיות לעתיד התחנה והצורך להשקיע בהארכת חיי הצידוד כך שיוכל לפעול משנת 2026 ועד מועד הקמת פתרון ארוך טווח לאמינות אספקת החשמל לצפון תל אביב במערכת ההולכה.

בנוסף, ביקשה החברה לקבל מתווה להכרה התעריפית בהשקעה האמורה ולהסדיר מכלול של סוגיות רגולטוריות על מנת לאפשר את הפעלת המתווה, לרבות רישיונות ייצור, היתרי פליטה, תכנון סטטוטורי וכו', וכולל שינויי חקיקה רלוונטיים ככל שיידרשו.

למועד אישור הדוחות הכספיים, כתוצאה מאי הוודאויות כאמור לעיל ומהעובדה שטרם נקבעה ההסדרה התעריפית לרוכשים הפוטנציאליים, אם בכלל, החברה לא סיווגה את האתר כחלק מקבוצות מימוש המסווגות כמוחזקות למכירה בדוחות כספיים אלה.

פיקוח הולכה

במסגרת ההיערכות להפרדת פעילות ניהול המערכת, החברה הקימה בחודש יולי 2018 יחידת פיקוח הולכה. החל מיום 1 בדצמבר 2019 החל לפעול מערך פיקוח ההולכה, וזאת בנפרד מניהול המערכת. בשלב הראשוני החל פיקוח ההולכה לפעול במתכונת מצומצמת של השגחה על מערכות ההולכה וההשגחה בלבד, ובחודש אוגוסט 2020 הופעל השלב השני בפרויקט (מיתוגים) ובכך הושלמה הפרדת הפעילות התפעולית בין הפיקוחים ע"פ המודל שסוכם ובהתאם להנחיות בעל רישיון לניהול המערכת ופיקוח ההולכה הפך להיות SPOC (single point of contact) בין החברה ובין מנהל המערכת. כמו כן החברה סיימה גם את השלב השלישי שהוא בעיקרו תהליך פנימי בחברה. עם מכירת מלוא פעילות ניהול המערכת לנגה, מנהל המערכת עובד בנושא מערכת ההולכה מול יחידת פיקוח ההולכה. במקביל, בשנת 2019 רכשה החברה מערכת ממוחשבת - TMS-Transmission Management System שתוכנס לשימוש בשנת 2023 ותשדרג את יכולת התפעול והבקרה של מערכות ההולכה שבאחריות החברה.

מכירת פעילות ניהול המערכת

בהמשך למתואר בסעיף 2 לעיל בדבר מועד מכירת מלוא פעילות ניהול המערכת לאחריות נגה, ביום 1 בנובמבר 2021, נמכרה מלוא פעילות ניהול המערכת לנגה, וזאת בהתאם להחלטת הממשלה והחלטות רשות החשמל בנושא. לפרטים נוספים בדבר החלטת רשות החשמל בדבר הסכמים ומעבר עובדים במסגרת מכירת פעילות לנגה ראה ביאורים 2ב34 וביאור 12 להלן, בהתאמה.

ביאור 1 - כללי (המשך)

ה. שינוי מבני: (המשך)

10. השלכות פיננסיות של השינוי המבני

ליישום השינוי המבני צפויות להיות השלכות מהותיות על מצבה הפיננסי של החברה ותוצאותיה, בטווח הקצר, הבינוני והארוך. להערכת החברה, את ההשלכות הפיננסיות הישירות של השינוי המבני, ניתן לחלק למספר סוגים עיקריים: (1) תגמול לעובדים בגין השלכות השינוי המבני על זכויותיהם, (2) השפעות כספיות ופיננסיות של מכירת התחנות המופעלות בגז והקמת מחז"מים חדשים, מכירת ניהול מערכת, חלק מאגף תכנון פיתוח טכנולוגיה (תכנון המערכת) ופעילות מחלקת סטטיסטיקה ו- (3) עלויות שירותי הקשורות ליישום השינוי המבני.

לפרטים בדבר הפעולות המבוצעות בחברה ליישום ההסכם הקיבוצי, לרבות המשך יישום תכנית הפרישה המוקדמת, וקידום הפעולות ליישום השינויים הארגוניים הנדרשים בחברה בעקבות השינוי המבני, ראה ביאור 12 ו להלן.

ביאור 1 - כללי (המשך)

1. הסדר הנכסים:

1. הוראות חוק משק החשמל

סעיף 62 לחוק משק החשמל קובע הוראות שונות לעניין זכויות נכסים מסוימים שהוחזקו על-ידי החברה עם פקיעת הזכויות שניתנו לחברה מכוח פקודת זכויות החשמל (4 במרס 1996) וזאת על אף האמור בסעיף 46 לחלק א' לתוספת לפקודת זכויות החשמל (להלן: "סעיף 46 לזכיון").

בהתאם לסעיף 46 לזכיון, בתום תקופת הזכיון, אמורים היו לעבור לבעלות המדינה (דאז הנציב העליון), חינו, המפעל (כהגדרתו בזכיון), עם כל קבועותיו ומכשיריו וחומריו, בתנאי שהמדינה תשלם פיצויים מתאימים בעד חומרי דלק, מנגנונים, מונים ומכשירים בין שהם מצויים במחסן או מובלים בדרך לחברה או שהוזמנו על ידה והשייכים לה וששילמה בעדם.

בין החברה והמדינה נתגלעו בעבר חילוקי דעות ביחס לפרשנותו של סעיף 62 לחוק משק החשמל, הנוגע לנכסי החברה וכן הסתבר שישנם קשיים מהותיים ביישומם. לאור הקשיים והמחלוקות כאמור, גובש הסדר חילופי בין המדינה ועיריית תל אביב-יפו לבין החברה, שהבשיל לכדי הסכמים שנחתמו בחודש ינואר 2018. ההסכמים אושרו על ידי ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה ביום 10 במאי 2018 כעסקה של החברה עם בעלת השליטה בה, וזאת למען הזירות בלבד. בחודש אוגוסט 2018 הושלמו כלל התנאים המתלים אשר נכללו בהסכמים לאחר שהתקבל אישור השרים להסכם ההסדרה.

2. התקשרות בהסכמים ביחס להסדר הנכסים

ביום 3 בינואר 2018 התקשרו החברה, המדינה, רשות מקרקעי ישראל (להלן: "רמ"י") ועיריית תל-אביב (להלן: "העירייה") בשני הסכמים ביחס למתווה הסדר הנכסים, האחד הוא הסכם בין החברה, המדינה ורשות מקרקעי ישראל (להלן: "הסכם ההסדרה"), והשני הסכם בין החברה, רשות מקרקעי ישראל והעירייה (להלן: "הסכם הנכסים בתל אביב" ויחד עם הסכם ההסדרה: "ההסכמים").

(א) במסגרת ההסכמים האמורים, מספר נכסים בשטחה המוניציפאלי של העיר תל-אביב יפו, אשר נמצאים בבעלות העירייה והוחזרו לחברה, יוצאו לשיווק במכרז משותף על ידי העירייה והחברה (להלן: "הנכסים הנמכרים"). החברה תהא זכאית לחלק מהתמורה משיווק הנכסים הנמכרים בהתאם למתווה המוסכם להסדר הנכסים בין החברה לבין העירייה.

(ב) זכויות החברה במספר נכסים (להלן: "הנכסים המועברים") ימסרו על ידי החברה למדינה וירשמו על שמה.

(ג) עם השלמת מסירת עשרה נכסים מסוימים, במועד הנקוב בהסדר בכפוף לכך שנמסרו ייפוי כח משפטי להעברת כל הנכסים המועברים, החברה תהא רשאית לפרוע את אגרות החוב הצמיתות אשר הנפיקה החברה למדינה וזאת בתמורה לערך הנומינלי, העומד על כ- 15.5 מיליון שקל חדש (אגרות החוב הצמיתות היו רשומות בספרי החברה ביום כניסת ההסכם לתוקף בסכום של כ- 2.5 מיליארד שקל חדש ראה סעיף 1ג3 להלן). לאחר מסירת עשרה הנכסים האמורים לעיל ובהתאם, ביום 17 בינואר 2019 פרעה החברה את האג"ח הצמית בערכו הנקוב.

(ד) חוב החברה כלפי המדינה מכוח ההלוואה אשר הועמדה לחברה במקור והורחבה על ידי הבנק לפיתוח התעשייה בישראל בע"מ (ואשר יתרתה למועד כניסת ההסכם לתוקף הינה 2,011 מיליון שקל חדש כולל ריבית לשלם) ואשר הומחתה למדינה מהבנק הנ"ל, ייפרס מחדש ויוחלף בחוב שקלי צמוד מדד ששיעור הריבית שלו יותאם לשוק.

(ה) רשות מקרקעי ישראל תשלם לחברה סך כולל של עד 780 מיליון שקל חדש בעבור עלויות הפינוי והבינוי של חלק מן הנכסים ועל מנת לבצע מטלות שימור מסוימות ברידינג. מתוכם סך של כ- 600 מיליון שקל חדש ישמשו לצרכי מימון מעבר לאתר חלופי שיוקם בגן שורק בהתאם לתנאי ההסדר.

(ו) זכויות החברה בנכסים הנותרים, כהגדרתם במתווה המוסכם להסדר הנכסים כוללים נכסי מקרקעין, מיטלטלין, ציוד ומתקנים, כסף, זכויות, ניירות ערך, טובות הנאה, קניין רוחני ונכסים בלתי מוחשיים אחרים מכל מין וסוג (להלן: "יתרת הנכסים"), יוותרו בידי החברה בהתאם לזכויות שהיו בידה לפני חתימת ההסכם.

(ז) ככל שחלק מיתרת הנכסים יפוגו ויחזרו לרשות מקרקעי ישראל ויוצאו לשיווק על ידי רשות מקרקעי ישראל בהתאם לתנאים הקבועים בהסכם מול המדינה ורשות מקרקעי ישראל, החברה תהא זכאית לקבלת חלק מהתמורות בגין שיווק נכסים אלו בהתאם להסכם שבין החברה למדינה ורשות מקרקעי ישראל. ראה סעיף א לעיל.

(ח) כן כולל ההסכם הסדרת סוגיות נוספות שבין החברה ובין המדינה, רשות מקרקעי ישראל והעירייה, לרבות מסירת שטחים ציבוריים לעירייה באתרים שונים בתחומי העיר תל אביב הכוללים חלק מאתר רידינג, סוגיות תכנון, תשלומים והתחשבנויות כספיות שונות ונושאים אחרים.

ביאור 1 - כללי (המשך)

ו. הסדר הנכסים: (המשך)

3. תוצאות הסדר הנכסים הנכללות בדוחות הכספיים

(א) כללי

החברה טיפלה במסגרת דוחותיה הכספיים בנוגע לתיאור הסדרי הנכסים על רכיביהם תחת התפיסה כי מדובר בעסקה כוללת אשר יש לראותה כמקשה אחת ובוצעה עם המדינה בכובעה כריבון ולא כבעלת שליטה בחברה.

(ב) השפעות שנכללות בשנים 2019-2021

החברה המשיכה ביישום מתווה הסדר הנכסים, בהתאם לדוחות הזמנים שנקבעו בהסכמים, ותוך התאמות המתחייבות מנסיבות העניין, אשר בוצעו בהסכמה ובהתאם לתנאי ההסדר:

- (1) בשנת 2019 עם השלמת מסירת הנכסים על פי אבני הדרך המפורטים בהסכם החברה רשמה הכנסות נטו בסך של 31 מיליון שקל בסעיף הכנסות אחרות, כתוצאה מזכאותה לתקבול בסך 70 מיליון שקל חדש בניכוי עלויות פינוי הנכסים בהתאם להסדר. התקבול התקבל בחברה בחודש פברואר 2020.
 - (2) במהלך שנת 2020 התקבל היתר בניה עבור פרויקט אתר גן שורק, עד לתאריך הדוח על המצב הכספי ביצעה החברה השקעות בהקמת אתר גן שורק סך של כ- 292 מיליון שקל וכנגד עלויות אלו רשמה החברה מענקי השקעה מרמ"י בהתאם לזכאותה לתקבולים בהתאם להסכם.
 - (3) במהלך שנת 2021 קיבלה החברה תקבולים מרמ"י בסכום כולל של כ-86 מיליון שקל (לא כולל מע"מ והפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן) המהווים חזר עלויות בגין הקמת פרויקט גן שורק.
 - (4) מתחילת יישום הסדר הנכסים ועד לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2021 קיבלה החברה מרמ"י תקבולים בסכום כולל של כ-203 מ"ש"ח (לא כולל מע"מ והפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן), ובנוסף רשמה לתאריך הדוח על המצב הכספי הכנסות לקבל בסך של 89 מיליון שקל עבור הוצאות בגין הקמת אתר גן שורק.
 - (5) לתאריך הדוח על המצב הכספי טרם נמסרו הנכסים המזכים את החברה בתמורות משיווקם ולפיכך לא נרשם רווח בדוחות כספיים אלה בגין התמורות המותנות.
- בנוסף, בשלב מקדמי זה אין ביכולתה של החברה להעריך באופן מהימן את התמורות העתידיות לאחר מסירת הנכסים.

למועד אישור הדוחות הכספיים, החברה ממשיכה ביישום מתווה הסדר הנכסים, בהתאם לדוחות הזמנים שנקבעו בהסכמים, ותוך התאמות המתחייבות מנסיבות העניין, אשר בוצעו בהסכמה ובהתאם לתנאי ההסדר, בגדר כך, נכון למועד אישור הדוחות הכספיים העבירה החברה לגורמים הרלוונטיים את כל הנכסים, אותם היא נדרשת להעביר בהתאם למתווה ההסדר.

ביאור 1 - כללי (המשך)

ז. חוקי הגנת הסביבה:

פעילויות החברה כפופות לחוקים ותקנות שונים בתחום איכות הסביבה בהקשר לנושאים שונים כגון פליטות מזהמים לאוויר, זיהום קרקע ומקורות מים, רעש, קרינה בלתי מייננת, אחסון ושימוש בחומרים מסוכנים ודלקים, אסבסט ועוד. להערכת החברה, נכון למועד החתימה על הדוחות הכספיים, החברה עומדת באופן מהותי בהוראות הדין המהותיות בתחום איכות הסביבה. החברה מחזיקה ברישיונות הסביבתיים הנדרשים לפעילותה ומקום שהם חסרים פועלת להשגתם. אי עמידה בהוראות החוק הסביבתיים ובתנאי היתרים ורישיונות הניתנים לחברה מכוחם עלולה להטיל על החברה חשיפה פלילית ומנהלית, לרבות הטלת קנסות ועיצומים והוצאת צווי סגירה למתקנים וחשיפה להוצאות ניקוי ושיקום נזקים סביבתיים.

1. החלטות שר האנרגיה – צמצום השימוש בפחם והסבת יחידות פחמיות לגז טבעי

צמצום השימוש בפחם:

בהמשך למדיניות קודמת של שר האנרגיה בעניין צמצום השימוש בפחם, ביום 3 בינואר 2018 התפרסמה באתר המשרד להגנת הסביבה (להלן: "המשרד"), החלטה של שר האנרגיה, שהתקבלה בשיתוף עם השר להגנת הסביבה לפיה החברה תפחית את השימוש בפחם לייצור חשמל בשיעור של 30% באופן מיידי, זאת בהשוואה לשנת 2015, שנת הבסיס. בהתאם לפרסום, ההנחיה נכנסה לתוקף באופן מיידי ותחול גם לאחר הפעלת הסולקנים להפחתת הפליטות בתחנות הכוח הפחמיות, שיצמצמו באופן משמעותי את זיהום האוויר.

בשנת 2021 הופחת ייצור החשמל בפחם בשיעור של כ- 42% ביחס לשנת 2015.

ביום 8 בפברואר 2021 התקבלה בחברה החלטתו של שר האנרגיה בדבר קביעת יעד הפחתת הייצור בפחם לשנת 2021, לפיה היעד שנקבע לייצור חשמל מפחם מכלל ייצור החשמל במשק, לשנת 2021 יהיה בטווח של 19%-22.5% מכלל ייצור החשמל במשק. בהתאם למסמך, קביעת הטווח נובעת מחוסר הוודאות אשר מביא אותו נגיף הקורונה וכן השינויים במזג האוויר. על החברה לעשות מאמץ מקסימלי להגיע ליעד על ידי העלאת העומס ביחידות אחרות המופעלות בגז, וכן על ידי השבתת יחידות פחמיות בתקופת המעבר ככל שמתאפשר. על פי הקבוע במסמך, קביעת היעד מהווה ירידה שנתית נוספת של 30% ביחס לשנת 2019. במהלך שנת 2021 היווה הייצור בפחם כ-22.8% מסך הייצור המשקי.

בהתאם לרפורמה במשק החשמל, בחודש נובמבר 2021 הסמכות והאחריות לניהול המערכת הועברה מהחברה לחברת נגה, אשר אחראית, בין היתר, על סדר העמסת היחידות והיקף השימוש בפחם.

הסבת יחידות לגז:

ביום 24 בנובמבר 2019, התפרסמה באתר משרד האנרגיה, החלטתו של שר האנרגיה (להלן: "השר"), מיום 20 בנובמבר 2019, לפיה בהתאם לסמכותו לפי סעיפים 21א ו-57 לחוק משק החשמל, התשנ"ו 1996 (להלן: "החוק"), ולאחר שקיים התייעצות עם רשות החשמל ובהתאם להמלצת רשות החשמל, החליט השר על עקרונות מדיניות להסבה הדרגתית עד לשנת 2025 ולא יאוחר משנת 2026 של יחידות הייצור 5-6 בתחנת הכוח "אורות רבין" ויחידות הייצור 1-4 בתחנת הכוח "רוטנברג" (להלן: "יחידות הייצור המוסבות"), לשימוש בגז טבעי, לשם הפסקת השימוש בפחם בשגרה כמפורט להלן:

- (א) עד ליום 15 ביוני 2022 תבוצע הסבה ראשונה לשימוש בגז טבעי ביחידת ייצור אחת בהתאם להחלטה כפי שתקבע בידי רשות החשמל.
- (ב) לאחר השלמת הסבה זו ובטרם הסבת שאר היחידות תבוצע על ידי רשות החשמל עד 1 ביוני 2023 הערכה של תוצאות ההסבה, שתכלול בין היתר בחינה של העלויות בפועל. זאת במטרה לאפשר הפקת לקחים בנוגע להמשך הליך ההסבה ביחידות הייצור המוסבות האחרות. תוצאות הבחינה יועברו לשר האנרגיה לבחינתו וקביעתו בעניין המשך יישום הליך ההסבה, לרבות בעניין ביצוע התאמות בעקרונות המדיניות ככל שיידרש.
- (ג) ביצוע ההסבות יעשה בכפוף לתנאים הבאים:
 - 1) הליך ההסבה יחל בכפוף לכך שעלויות ליצור ההסבה והפעלת התחנות המוסבות לא יהיו צפויות להיות גבוהות מעלות ההפעלה והתחזוקה הנדרשות בפחם, לרבות עלות הגז להפעלת היחידות המוסבות.
 - 2) גורמי הממשלה המוסמכים יקבעו כי ביישום עקרונות המדיניות אין פגיעה בהבטחת קיבולת זמינה במערכת הולכת הגז הטבעי בהתאם לצרכים, לגידול בביקוש, ולהסכמים קיימים.
 - 3) לא תהיה הארכה של משך החיים ההנדסי של יחידות הייצור בהתאם לקביעת רשות החשמל כאמור בסעיף 60א(ב)(7) לחוק, בהתייחס לערב תחילתם של עקרונות אלה.

החברה פועלת לעמידה בהוראת השר, לרבות היערכות לביצוע הסבה לגז ליחידה 1 ברוטנברג בהתאם לתוכנית שאושרה.

ביום 24 ביוני 2021 הגישה החברה בקשה לעדכון היתר הפליטה של תחנת הכוח רוטנברג להסבת יחידה 1 לעבודה בגז טבעי. החברה נמצאת בקשר עם המשרד להגנת הסביבה בעניין זה ומעבירה השלמות ככל הנדרש.

לפרטים בדבר החלטת הממשלה בנוגע למעבר לכלכלה דלת פחמן, ראה ביאור 1ג לעיל.

ביאור 1 - כללי (המשך)

ז. חוקי הגנת הסביבה: (המשך)

2. עתיד יחידות 1-4 באתר תחנת הכוח אורות רבין:

ביום 2 באוגוסט 2018, פורסמה החלטת ממשלה מספר 4080 שהתקבלה ביום 29 ביולי 2018 (להלן: "החלטת הממשלה") בנושא הפסקת פעילות יחידות יצור חשמל 1-4 בתחנת הכוח "אורות רבין" כך שההפעלה השוטפת תיפסק לא יאוחר מיום 1 ביוני 2022. במסגרת החלטת הממשלה פורטו התנאים הנדרשים להפסקת פעילות היחידות (ובלבד שיתקיימו עד למועד האמור באופן מצטבר):

- (א) תתקיים יתירות באספקת גז טבעי למשק בישראל, באמצעות חיבורם של שלושה מאגרי גז טבעי אשר כל אחד מהם יחובר למערכת ההולכה הארצית של הגז הטבעי בתשתית נפרדת.
- (ב) תחילת הפעלה של מחז"מ ראשון, בהספק של כ- 600 מגה וואט, אשר יוקם בידי חברה בת של החברה לא יאוחר מיום 1 ביוני 2022 בכפוף לאמור בהחלטת הממשלה 3859. לפרטים נוספים בדבר הדחייה בהפעלת המחז"מ הראשון ראה סעיף ה לעיל.

כמו כן, במסגרת החלטת הממשלה פורטו הפעולות הנדרשות למימוש ההחלטה וכן הוחלט להטיל על שר האנרגיה לבחון במסגרת סמכויותיו, את אופן והיקף השימור הנדרש של יכולת ההפעלה של יחידות יצור החשמל 1-4 לרבות פתרונות חלופיים בשים לב לצרכי המשק בשעת חרום ולעלות הפתרון, ולבחון את צמצום השימוש ביחידות יצור 1-4 עד להפסקת הפעלתן השוטפת.

ביום 8 בפברואר, 2021, התפרסמה באתר משרד האנרגיה החלטתו של שר האנרגיה, לפיה בהתאם לסמכותו לפי סעיפים 21 ו 57-א לחוק משק החשמל, התשנ"ו 1996, ולאחר שקיים התייעצות עם רשות החשמל החליט על עקרונות מדיניות בעניין היקף ואופן השימור של יחידות הייצור, כמפורט להלן:

לנוכח הצורך בשמירה על אמינות, זמינות ורציפות אספקת החשמל בשעת חירום בשנים הקרובות, החברה תשמר את יחידות הייצור בהתאם למתווה השימור כמפורט בעמדת רשות החשמל במסגרת ההתייעצות, ממועד התקיימות התנאים כמפורט בסעיף א' להחלטה 4080 ועד ליום 31 בדצמבר 2025 ("תקופת השימור").

במשך תקופת השימור משרד האנרגיה ימשיך לעקוב אחר מוכנות המשק למצב חירום וביצוע חלופות להבטחת זמינות ואמינות אספקת החשמל בתרחישים השונים, בין היתר, במצבי אי אספקת חשמל כתוצאה ממחסור בדלקי גיבוי. ככל שיושלם יישום החלופות לפני תום תקופת השימור, ייבחן הצורך להמשיך שימור היחידות עד תום תקופת השימור. הפעלת יחידות הייצור שלא במסגרת מתווה השימור תיעשה רק בהתאם להנחיית הרשות הייעודית העליונה לאנרגיה. החברה תדווח לרשות החשמל על ביצועי התחנות שבשימור ועל אופן עמידתה במתווה השימור, אחת לחציין, לאורך כל תקופת השימור. ככל שביצועי התחנות שבשימור לא יהיו בהתאם לצפוי על פי מתווה השימור, תדווח הרשות על כך לשר האנרגיה לצורך בחינת אופן השימור והמשכו. בסמוך לתום תקופת השימור ייבחן הצורך בדבר קביעת עקרונות מדיניות חדשים בעניין זה.

החברה לומדת את החלטת השר ומשמעויותיה ובשלב זה אין ביכולת החברה להעריך את ההשלכות האפשריות של החלטה זו על מצבה הכספי ותוצאות פעולותיה. לפרטים נוספים בדבר עתיד יחידות 1-4 באתר אורות רבין, לרבות טיוטת מסמך שפורסם באתר רשות החשמל בעניין בחינת חלופת שימור היחידות אל מול סגירת היחידות וגריטתן, ראו ביאור 3'ד להלן.

ביום 1 ביוני 2021 התקבלה פניית המשרד להגנת הסביבה, לפיה, במידה ובכונת החברה להפעיל את היחידות לאחר מועד סגירתן ביוני 2022, כחלק מהליך השימור שלהן, יש להגיש לאישור המשרד עד ליום 1 בספטמבר 2021 תכנית שימור ובקשה מפורטת על פי תנאי היתר הפליטה. החברה הגישה את המסמכים הנדרשים ביחס לפניה זו במועד. ביום 16 בנובמבר 2021, התקבל מענה המשרד לפיו התוכנית אינה מאושרת וכי עד ליום 15 בדצמבר 2021 על החברה להגיש השלמות לתכנית השימור, לרבות פירוט אופן היערכות החברה לעמידה בתנאי היתר הפליטה. בדצמבר 2021 הגישה החברה השלמות ומסמכים נוספים כנדרש

ביום 4 בנובמבר 2021 פנתה החברה, בהתאם לעמדת חברת נגה, על מנת להבטיח את אמינות אספקת החשמל ולהימנע מפגיעה משמעותית באספקת החשמל לצרכנים, למשרד להגנת הסביבה בבקשה לעדכון מועד ההכנסה לשימור של יחידות 1-4, כך ששתי יחידות מיחידות 1-4 יוכנסו לשימור לאחר הפעלה של יחידה 70 (המחז"מ הראשון המוקדם בהתאם למפורט בסעיף 9 לעיל) ושתי יחידות נוספות יוכנסו לשימור לאחר הפעלת יחידה 80 (המחז"מ השני המוקדם בהתאם למפורט בסעיף 9 לעיל). ביום 16 בנובמבר 2021 התקבל מענה המשרד להגנת הסביבה לפיו הפעלת היחידות מעבר ליוני 2022 היא בניגוד לתנאי היתר הפליטה ולכן יש לפעול בכל האמצעים לסגירת היחידות במועד. בהתאם למענה, על החברה להגיש תכנית מפורטת הכוללת את הפעולות המשלימות הנדרשות לביצוע במערכת החשמל ובחינת חלופות הכוללות אגירה, לצורך הפסקת פעילות היחידות עד יוני 2022. בהמשך לכך, ונוכח עמדת המשרד לפיה יש צורך בהליך מסודר לשינוי היתר הפליטה, החברה פועלת להגשת בקשה לעדכון מועדי ההכנסה לשימור הקבועים בהיתר הפליטה של האתר.

ביאור 1 - כללי (המשך)

ז. חוקי הגנת הסביבה: (המשך)

3. היתרי פליטה ליחידות הפחמיות:

בהתאם להוראות חוק אוויר נקי, התקבלו מהמשרד להגנת הסביבה היתרי פליטה לאתרי תחנות הכוח שלה ובין היתר, לאתרי תחנות הכוח הפחמיות שלה. בהתאם להיתרי הפליטה שניתנו ליחידות הפחמיות, פועלות בהצלחה יחידות 5-6 באתר אורות רבין ויחידות 1-2 ו-4 ברוטנברג עם מתקני הפחתת פליטות תוך עמידה בערכי הפליטה הקבועים בהיתר הפליטה.

בתיקון להיתרי הפליטה של אתר אורות רבין ושל אתר רוטנברג, דרש המשרד כי החברה תגיש תוכנית להפעלה עונתית של יחידות הייצור, שתחול לאחר חיבור מאגר לווינת בצינור כניסה עצמאי ועד להסבת כלל היחידות לגז טבעי כך, שהיחידות יפעלו בסך ייצור שלא יעלה על 13 טרהוואט באופן שנתי; וכן תוכנית להסבת היחידות הפחמיות (שאינן יחידות 1-4 באורות רבין) כך שמעת חיבור צינור הגז הנוסף ומעת זמינות שלושה מאגרי גז, יוסבו היחידות הפחמיות לגז טבעי. ביום 31 במרס 2020 הגישה החברה למשרד להגנת הסביבה מסמך לעניין היכולת לצמצום הייצור בפחם, לפיו, בהתאם לבחינה מערכתית של אפשרות להפעלה עונתית של יחידות הייצור (שתחול לאחר חיבור מאגר לווינת בצינור כניסה עצמאי ועד להסבת כלל היחידות לגז טבעי), לא ניתן, על פי החברה, להגיע ליעד הפעלת היחידות בסך ייצור שלא יעלה על 13 טרהוואט באופן שנתי וכי ניתן יהיה לבחון את הנושא שניתן לאחר הפעלת שתי יחידות המחז"מ באתר אורות רבין (לפרטים נוספים אודות יחידות המחז"מ באתר אורות רבין ראה סעיף ה לעיל). בנוסף, הוגשה תכנית להסבת היחידות הפחמיות (שאינן יחידות 1-4 באורות רבין) אשר כוללת לוח זמנים ראשוני לביצוע הפרויקט.

ביום 27 במאי 2020 התקבל בחברה תיקון היתר הפליטה לאתר רוטנברג במסגרתו נקבע בין היתר כי מועד השבתת יחידה 3 לצורך התקנת מתקני הפחתת פליטות יידחה ליום 1 במרס 2021 ומועד השלמת חיבור יחידה 4 למתקני הפחתת הפליטות יידחה ליום 30 באוקטובר 2020, בהתאם לבקשת החברה. השלמת החיבור של יחידה 4 הושלמה ביום 30 באוקטובר 2020 כמתוכנן ומועד השבתת יחידה 3 לצורך התקנת מתקני הפחתת פליטות בוצע כנדרש.

בנוסף, ובהמשך לכך התקבל בחברה ביום 8 ליוני 2020 תיקון להיתר הפליטה לאתר אורות רבין (תיקון מספר 4), אשר מעדכן את משכי ההשבתה של יחידות 1-4, כפי שנקבעו בתיקוני היתרי הפליטה הקודמים לצורך פיצוי בגין דחיית פרויקט הפחתת הפליטות באתר רוטנברג. בהתאם לתיקון ההיתר, בעל מקור הפליטה ישבית יחידה מיחידות הייצור, או יותר, בשנת 2020 למשך 177 ימים במצטבר, בשנת 2021 למשך 327 ימים במצטבר ובשנת 2022 למשך 300 ימים במצטבר. התיקון להיתר כולל מנגנון המאפשר להפחית עד 20% ממכסת הימים השנתית המחויבים בהשבתה של יחידות הייצור בכפוף לתנאים המפורטים בהיתר.

בהמשך לפניית החברה הנובעת מצורכי המערכת וכדי לאפשר עבודות הכנה לחיבור יחידות המחז"מ, אישר המשרד ביום 26 באוגוסט 2021 תכנית הפסקות מעודכנת של יחידות 1-4 באתר אורות רבין לשנת 2021, כך שיחידה מיחידות הייצור תושבת למשך 342 ימים במצטבר.

לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, ביום 13 בינואר 2022 הוגשה לאישור המשרד תכנית ההשבתות לשנת 2022, כך שתכלול השבתה למשך 300 ימים של אחת מיחידות 1-4 במצטבר. בהמשך לכך התקבל מענה המשרד לפיו התכנית שהוגשה אינה מאושרת לאור מועדי ההשבתה המתוכננים של היחידות. לאור ההשלכות המערכתיות הנובעות מדרישת המשרד לימי השבתה נוספים, החברה העבירה למשרד ניתוח מערכתי שבוצע בחברת נגה ונמצאת בקשר עם המשרד ועם חברת נגה בנושא.

לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, ביום 14 למרץ 2022, פנתה החברה למשרד להגנת הסביבה בעניין סל הפחמים ותכולת הגופרית בפחם הקבועה בהיתר הפליטה של אתר אורות רבין. בהתאם למכתב החברה, נוכח הלחימה המתרחשת בין רוסיה לאוקראינה קיימות השלכות על זמינות הפחם בשוק הבינלאומי בכלל ועל זמינות פחם דל גופרית בפרט, דבר העלול להשליך על העמידה בדרישות היתר הפליטה של אתר אורות רבין בהקשר זה. החברה עוקבת אחר ההתפתחויות ופועלת להגשת בקשה לעדכון היתר הפליטה של האתר.

למידע אודות ההכרה התעריפית לפרויקט הפחתת הפליטות, ראה ביאור 3'א להלן.

ביאור 1 - כללי (המשך)

ז. חוקי הגנת הסביבה: (המשך)

4. רדינג:

קווי צנרת דלק תת קרקעיים –

בהמשך לדיונים הנערכים עם המשרד להגנת הסביבה בנוגע לאופן הטיפול בקווי צנרת הדלק היבשתיים היוצאים והנכנסים לתחנת הכוח רדינג ולהמצאות סיבי אסבסט על גבי חלק מהקווים, החברה החלה בעבודות להוצאת מקטעי קווי הדלק באזור שדה דב (מקטע המשתרע לאורך מאות מטרים).
בכל הנוגע להמשך תוואי הקווים לכיוון מזרח (תוואי המשתרע לאורך מספר קילומטרים בכיוון תחנת הרכבת בבני ברק), החברה קיימה דיונים מול המשרד להגנת הסביבה ביחס לאופן ניהול הטיפול שיידרש בקווים. בהתאם לדיונים החברה עידכנה את הרשויות המקומיות הנוגעות בדבר, תוך הבהרה כי אין לתת אישורי חפירה בתוואי ובסמוך לו ללא תיאום מוקדם מראש. החברה נמצאת בתהליך מיפוי מדויק של הקווים וכן הציבה שילוט לאורך התוואי בתיאום עם הרשויות המקומיות.

בימים 7 ו-17 ביוני 2021 התקבלו בחברה מכתבים מאת ממונה מניעת זיהום מדלקים במשרד להגנת הסביבה, הכוללים דרישות הנוגעות לקווים אלו, לרבות דרישה לאיתור תשתיות, סימון, עריכת סיורים ופינוי. זאת, בין היתר, לצורך צמצום האפשרות לפגיעת צדדים שלישיים בקו והחשש כי בקו ימצאו שאריות דלק. לחברה השגות הנוגעות לדיון החל ביחס לקווים אלו, אותן העבירה לממונה ביום 20 ביולי 2021.

ביום 6 באוקטובר 2021, התקבל בחברה מכתבו של מנהל מחוז תל אביב במשרד להגנת הסביבה, לפיו עמדת המשרד הינה כי תקנות המים (מניעת זיהום מים) (קווי דלק), התשס"ו - 2006 חלות על קווים אלו. במסגרת המכתב נדרשה החברה להעביר מידע ולנקוט פעולות שונות הנוגעות להשבתת הקווים. החברה העבירה מענה לפניה זו ביום 7 לנובמבר 2021.

ככל שלעמדת המשרד להגנת הסביבה יידרש פינויים של הקווים בהמשך התוואי, עלולות להיות לכך השלכות מהותיות על החברה. זאת בין היתר לאור אפשרות קיומו של אסבסט בקווים אלו, בשים לב ללוחות זמנים הקבועים בחוק האסבסט, אורכה של הצנרת, המורכבות בפינויה (שכן היא עוברת תחת שטחים ציבוריים ופרטיים שחלקם מאוכלסים) וכן לאור העובדה שאין בנמצא תיעוד על מיקומה המדויק.
למועד אישור הדוחות הכספיים, אין ביכולתה של החברה להעריך אילו השלכות עשויות להיות על החברה, אם בכלל, בעניין זה ולפיכך לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים.

5. חוק התוכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2021 ו-2022), התשפ"א – 2021 פרק אנרגיה

ביום 5 בנובמבר 2021 אישרה הכנסת בקריאה שניה ושלישית, את התוכנית הכלכלית ("חוק ההסדרים"), אשר כוללת, בין היתר, את האפשרות להמשך השימוש באסבסט הפריך שהותקן לצורך בידוד תרמי בתחנת הכוח רדינג, לתקופה המינימאלית הנדרשת ולא יאוחר מיום 3 ביוני 2032 וזאת בכפוף לקבלת האישורים הנדרשים וללוחות הזמנים המפורטים בחוק.

ביאור 1 - כללי (המשך)

ח. חוק התחרות הכלכלית, התשמ"ח-1988:

ביום 6 במרס 2017 התקבלה קביעתו של ממלא מקום הממונה על התחרות (בהתאמה: "הממונה" ו-"ממלא מקום הממונה" לפיה החברה ניצלה את מעמדה המונופוליסטי לרעה בקשר עם שירותי מנהל תיק לקוח (מת"ל) בניגוד להוראת סעיפים 29א(א), 29א(ב)(2), 29א(ב)(3) ו- 29א(ב)(4) לחוק התחרות הכלכלית וכן, הוטלו דרישות עיצום כספי בסך 13 מיליוני שקל חדש על החברה, בסך 110,000 שקל חדש על נושא משרה מכהן ובסך 165,000 שקל חדש על נושא משרה לשעבר ("הקביעה").

ביום 26 באפריל 2018, הוגש לבית הדין לתחרות, ערר מטעם החברה ונושא משרה מכהן, על הקביעה. ביום 30 במאי 2018 הוגש לבית הדין לתחרות ערר על הקביעה גם מטעמו של נושא משרה לשעבר. ביום 24 בינואר 2021, התקבל בחברה פסק הדין, שניתן ביום 19 בינואר 2021, לפיו העררים נדחים.

ביום 20 במאי 2021 הוגש לבית המשפט העליון בירושלים (בשבתו כבית משפט לערעורים אזרחיים), ערעור מטעם החברה ונושא משרה מכהן, על פסק הדין. מועד הדיון בערעור נקבע ליום 22 יוני 2022.

ביאור 1 - כללי (המשך)

ט. אירועים גלובליים

1. השפעות הקורונה

בשנתיים האחרונות מתמודד העולם עם אירוע גלובלי בעל השלכות מקרו כלכליות משמעותיות שמקורו בהתפרצות נגיף הקורונה (COVID-19) והתפשטותו.

עד לחודש יוני 2021 פעלה החברה בהתאם להוראות, תקנות סמכויות מיוחדות להתמודדות עם נגיף הקורונה החדש (הוראת שעה) (הגבלת פעילות במקומות עבודה), התש"ף-2020, אשר תוקפן הוארך עד ליום 8 ביוני 2021. התקנות לא הוראו והחברה פועלת בהתאם להגבלות הכלליות החלות על הציבור בנושא, ובכלל זה צו בריאות העם (נגיף הקורונה החדש) (בידוד בית והוראות שונות) (הוראת שעה), תש"ף-2020 אשר מכוחו נגזרות חובות הבידוד, והחובה לעטות מסיכות וכן תקנות בעניין כניסה ויציאה מישראל והגבלת פעילות של מקום ציבורי או עסקי.

לתאריך אישור הדוחות הכספיים לחקיקה זו אין השפעה מהותית על פעילותה של החברה ותוצאותיה הכספיות.

מיום 17 במרס 2020 ניתנו הקלות לאוכלוסיות מוחלשות, החל מחודש אפריל 2021, הופסקו ההקלות כאמור.

ביום 5 באוגוסט 2021, פורסם תיקון לחוק התוכנית לסיוע כלכלי (נגיף הקורונה החדש) (הוראת שעה) (תיקון מס' 6) התשפ"א 2021, אשר עדכן את הוראות החוק בעניין תשלום ימי בידוד והאריך את תוקף החוק עד ליום 31 באוקטובר 2021. ביום 11 בנובמבר 2021, וביום 31 בדצמבר 2021, פורסמו צווים אשר מאריכים את הוראת השעה בעניין תשלום דמי בידוד לעובדים עד 28 בפברואר 2022. לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, ביום 1 בפברואר 2022, פורסם תיקון לחוק התוכנית לסיוע כלכלי (נגיף הקורונה החדש) (הוראת שעה) (תיקון מס' 7) התשפ"ב 2022, אשר עדכן את הוראות החוק בעניין והאריך את תוקף החוק עד ליום 28 בפברואר 2022, ופורסמה טיוטת צו להארכת תקופת הזכאות לתשלום דמי בידוד לחודשיים נוספים עד ליום 30 באפריל 2022.

החברה עוקבת אחר עדכוני החוק והוראות הרגולציה בעניין זה, ופועלת בהתאם להנחיות העדכניות ובתיאום עם הרשויות המוסמכות.

לפרטים נוספים בדבר דחייה במועד ההפעלה הצפוי של מחז"מ 70 באתר אורות רבין, בין היתר בשל השפעות הקורונה, ראה ביאור 1ה9 לעיל.

היות שמדובר באירוע אשר אינו בשליטת החברה, וגורמים כגון המשך התפשטות הנגיף או עצירתו עשויים להשפיע על הערכות החברה, החברה ממשיכה לעקוב באופן שוטף אחר השינויים בשווקים בארץ ובעולם ובוחנת באופן רציף את ההשלכות על תוצאותיה העסקיות בטווח הבינוני והארוך.

בנוסף לאמור לעיל, נציגי החברה משתתפים בהערכות מצב עיתיות במשרד האנרגיה ופועלים ליישום ההחלטות המתקבלות בהן. הוקם צוות ייעודי בחברה לטובת ריכוז מידע והעברת הנחיות פנימיות לעובדי החברה, ריכוז נתונים לגבי עובדי החברה הנמצאים בבידוד ולגבי עובדי החברה שקיבלו חיסונים כנגד הנגיף, ביצוע רישום של העובדים הזרים הנמצאים במתקניה ושמירת קשר רצוף עם גורמי הבריאות ברמה הלאומית. בהתאם למצב תחלואת הקורונה, החברה מוציאה הנחיות בדבר נוכחות עובדים באתרים, הגבלות על התכנסויות, עבודה בקפסולות והנחיות נוספות להבטחת בריאות העובדים.

החברה הגדירה את כוח האדם הנדרש לה להמשיך רציפות תפקודית ופועלת על מנת לאפשר לעובדים אלו להגיע לעבודתם גם במצב של החמרה בהגבלות משרד הבריאות או סגר ולחילופין, לבצע את עבודתם בציבור מרחוק. בנוסף, החברה פועלת להבטיח את המשך קבלת השירותים מהספקים השונים ואת נוכחות עובדי הקבלן הנדרשים לה.

2. מלחמת רוסיה ואוקראינה

לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, בסוף חודש פברואר 2022, פרצה מלחמה בין רוסיה לאוקראינה. ללחימה האמורה עשויות להיות השלכות מהותיות על רכש הפחם של החברה ומועד אספקתו, כמו גם המפרט של הפחם, באופן העלול להשפיע על יכולתה של החברה לעמוד בדרישות היתר הפליטה לעניין סל הפחם הנדרש ותכולת הגופרית בפחם. לפרטים נוספים בדבר פניית החברה למשרד להגנת הסביבה בנושא עמידה בהיתרי הפליטה של אתר אורות רבין, ראה סעיף ז לעיל.

למועד אישור הדוחות הכספיים קיימות השלכות על מחירי הדלקים של החברה אשר עלו בצורה ניכרת לאור המחסור הקיצוני בפחם בעולם.

היות שמדובר באירוע אשר אינו בשליטת החברה, וגורמים כגון המשך הלחימה או עצירתה עשויים להשפיע על הערכות החברה, החברה ממשיכה לעקוב באופן שוטף אחר השינויים בשווקים בארץ ובעולם ובוחנת באופן רציף את ההשלכות על תוצאותיה העסקיות. כמו כן, החברה בוחנת האם היא נדרשת לפעולות או התאמות כלשהן בהתקשרויות רלוונטיות. למועד אישור הדוחות הכספיים, אין ביכולתה של החברה להעריך את השלכותיו של אירוע זה לרבות השפעותיו העתידיות על מצבה הפיננסי העתידי ותוצאות פעולותיה.

ביאור 1 - כללי (המשך)	י. הגדרות:
חברת החשמל לישראל בע"מ.	החברה
כהגדרת "בעל עניין" בסעיף 1, לחוק ניירות ערך, התשכ"ח – 1968.	בעלי עניין
כהגדרתם בתקן חשבונאות בינלאומי מס' 24 .	צדדים קשורים
רשות החברות הממשלתיות.	רשות החברות
דולר של ארה"ב.	דולר
חברות אשר לחברה שליטה בהן, (כהגדרתה בתקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 10) במישרין או בעקיפין ושדוחותיהם הכספיים מאוחדים באופן מלא עם דוחות החברה.	חברות מאוחדות
חברות מאוחדות, וחברות כלולות.	חברות מוחזקות
חברות אשר לחברה השפעה מהותית בהן.	חברות כלולות
החברה וחברות מאוחדות שלה	הקבוצה
כלל צרכני החשמל בישראל שהינם הן לקוחות החברה והן לקוחות יצרנים פרטיים.	כלל צרכני החשמל

ביאור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית

א. 1. הצהרה על עמידה בתקני דיווח כספי בינלאומיים:

הדוחות הכספיים המאוחדים של הקבוצה נערכו בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן - "תקני IFRS") ופרשנויות להם, שפורסמו על ידי הוועדה לתקני חשבונאות בינלאומיים (IASB). עיקרי המדיניות החשבונאית המפורטים בהמשך, למעט האמור בסעיף ד להלן, יושמו בעקביות לגבי כל תקופות הדיווח המוצגות בדוחות כספיים מאוחדים אלה.

2. יישום תקנות ניירות ערך:

הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010 (להלן: "תקנות דוחות כספיים").

3. תקופת המחזור התפעולי:

תקופת המחזור התפעולי הרגיל של הקבוצה הינה 12 חודשים.

4. הדוחות המאוחדים אושרו לפרסום על ידי דירקטוריון הקבוצה ביום 15 במרס 2022.

ב. בסיס המדידה

הדוחות הוכנו על בסיס העלות ההיסטורית למעט הנכסים וההתחייבויות הבאים:

- מכשירים פיננסיים, נגזרים ואחרים אשר נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד.
- נכסים והתחייבויות בגין הטבות לעובדים.
- מלאי הנמדד כנמוך מבין עלות או שווי מימוש נטו.
- השקעות בחברות כלולות.
- הפרשות.
- נכסי והתחייבויות מיסים נדחים.
- יתרות חובה ויתרות זכות של חשבונות פיקוח נדחים.
- נכסים שאינם שוטפים וקבוצות מימוש המוחזקים למכירה.

למידע נוסף בדבר אופן המדידה של נכסים והתחייבויות אלו ראה להלן.

ג. מטבע הפעילות ומטבע חוץ

1. מטבע הפעילות

הדוחות הכספיים של הקבוצה ערוכים בשקל חדש שהוא המטבע של הסביבה הכלכלית העיקרית בה היא פועלת (להלן: "מטבע הפעילות").

2. תרגום עסקאות שאינן במטבע הפעילות

בהכנת הדוחות הכספיים של הקבוצה, עסקאות שבוצעו במטבעות השונים ממטבע הפעילות של החברה האם (להלן: "מטבע חוץ") נרשמות לפי שערי החליפין שבתוקף במועדי העסקאות. בכל מועד הדוח על המצב הכספי, פריטים כספיים הנקובים במטבע חוץ מתורגמים לפי שערי החליפין היציגים שפורסמו על ידי בנק ישראל והיו בתוקף לאותו מועד; נכסים והתחייבויות לא-כספיים הנמדדים בשווי הוגן הנקוב במטבע חוץ מתורגמים לפי שערי החליפין למועד בו נקבע השווי ההוגן. פריטים לא-כספיים הנמדדים במונחי עלות היסטורית מתורגמים לפי שערי חליפין שבתוקף במועד ביצוע העסקה.

3. אופן רישום הפרשי שער

הפרשי שער הנובעים מתרגום למטבע הפעילות, מוכרים בסעיף הוצאות מימון, בדוח רווח והפסד בתקופה בה הם נבעו, פרט למקרים המפורטים להלן:

- הפרשי שער בנגזרים המשמשים בגידור תזרים מזומנים, בגין החלק האפקטיבי בגידור (באשר למדיניות החשבונאית של הקבוצה בנושא עסקאות גידור ראה סעיף יז להלן).
- הפרשי שער המתייחסים לנכסים בהקמה לצורך שימוש יצרני עתידי, הנכללים בעלות אותם נכסים מקום בו הם מהווים תיאום עלויות הריבית על אשראי במטבע חוץ (באשר למדיניות החשבונאית של הקבוצה בנושא היוון עלויות אשראי ראה סעיף יב להלן).
- הפרשי שער בגין התחייבות פיקוח נדחית בגין הסכם פשרה עם חברות הגז המצרי נזקפים לרווח והפסד לסעיף תנועה ביתרות חשבונות פיקוח נדחים במקביל להפרשי השער בגין החייבים בגין הסדר הפשרה. ראה ביאורים 10 ו-15 להלן.

ביאור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

ד. יישום לראשונה של תקנים חדשים, תיקון לתקנים ופרשנויות

תיקונים ל-IFRS9 מכשירים פיננסיים, הכרה ומדידה IAS-39 מכשירים פיננסיים: הכרה ומדידה ו-IFRS7 מכשירים פיננסיים גילויים, רפורמת שיעורי ריביות עוגן (benchmark) ("התיקונים") - שלב 2

התיקונים כוללים הקלות פרקטיות לגבי הטיפול החשבונאי בשינוי תנאי חוזים הנובעים מרפורמת ריביות העוגן. רפורמה שעתידה להביא לביטול שיעורי ריבית כמו LIBOR ו-EURIBOR לרבות: (א) בעת שינוי תנאים מסוימים הנובעים מהרפורמה של נכסים פיננסיים או התחייבויות פיננסיות. ישות תעדכן הריבית האפקטיבית של המכשיר הפיננסי במקום להכיר ברווח או הפסד. (ב) שינוי תנאים מסוימים של מכשיר מגדר או הפריט המגודר הנובעים מהרפורמה, לא יביאו להפסקת יישום חשבונאות גידור.

התיקונים מיושמים באופן רטרואקטיבי. כלל התיקונים מיושמים למפרע על ידי תיקון יתרת הפתיחה של ההון של תקופת הדיווח השנתית בה אומץ התיקון וללא הצגה מחדש של מספרי השוואה. הצגה מחדש של מספרי השוואה מותרת אם הדבר אפשרי ללא שימוש ב"חוכמה בדיעבד".

הקבוצה מיישמת חשבונאות גידור תזרים מזומנים בקשר להגנה על חשיפה, בין היתר, בגין שינויים בריבית ה-LIBOR וה-EURIBOR הקשורה לתשלומי ריבית משתנה על הלוואות לזמן ארוך. לפרטים נוספים - ראה ביאור 26 בדבר מכשירים פיננסיים. התיקונים לתקנים יאפשרו לחברה להמשיך ליישם חשבונאות גידור עבור יחסי גידור אלו גם לאחר שינוי ריבית העוגן במכשיר במגדר ובפריט המגודר.

ליישום התיקונים לא הייתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

ה. תקנים חדשים, תיקונים לתקנים ופרשנויות שטרם אומצו:

1. תיקון ל-IAS 1, הצגת דוחות כספיים: סיווג התחייבות שוטפת או בלתי שוטפת

התיקון מחליף דרישות סיווג מסוימות של התחייבויות כשוטפות או בלתי שוטפות. כך למשל, על פי התיקון, התחייבות תסווג כבלתי שוטפת כאשר לישות יש זכות לדחות את התשלום לתקופה של לפחות 12 חודשים לאחר תקופת הדיווח, אשר הינה "בעלת מהות" (Substance) ואשר קיימת לסוף תקופת הדיווח, וזאת חלף הדרישה לזכות שהינה "בלתי מותנית". בהתאם לתיקון זכות קיימת לתאריך הדיווח רק אם ישות עומדת בתנאים לדחיית התשלום נכון למועד זה. בנוסף, התיקון מבחיר כי זכות ההמרה של התחייבות תשפיע על סיווג המכשיר בכללותו כשוטף או בלתי שוטף, אלא אם כן רכיב ההמרה הינו הוני.

התיקון ייושם בתקופות דיווח המתחילות ב-1 בינואר 2023, עם אפשרות ליישום מוקדם. התיקון ייושם למפרע, לרבות תיקון מספרי השוואה.

בהתאם לבחינה ראשונית שבוצעה על ידי הקבוצה, לתיקון לא צפויות השלכות על הדוחות הכספיים.

2. תיקון ל-IAS37 הפרשות והתחייבויות תלויות

התיקון דן בעלויות מילוי חוזה, ומחדד כי עלויות אלו כוללות התייחסות במישרין לחוזה הן לעלויות מצטברות של מילוי חוזה (שכר וחומרים) והן הקצאת עלויות אחרות המתייחסות למילוי חוזים (פחת רכוש קבוע המשמש למילוי החוזה). עלויות מילוי חוזה נדונות בתיקון בהקשר לחוזה מכביד ובחינתו. כאשר בוחנים את כלל העלויות המתייחסות במישרין לחוזה, אשר מהוות את העלות הקטנה ביותר של יציאה מן החוזה. התיקון ייושם באופן רטרואקטיבי החל מיום 1 בינואר 2022, עבור חוזים אשר הישות טרם סיימה את מחויבותיה בגינם. יישום מוקדם אפשרי. בעת יישום התיקון, הישות לא תציג מחדש מספרי השוואה, אלא תתאים את יתרת הפתיחה של העודפים במועד היישום לראשונה, בגובה ההשפעה המצטברת של התיקון בהתאם לבחינה ראשונית שבוצעה על ידי הקבוצה, לתיקון לא צפויות השלכות מהותיות על הדוחות הכספיים.

3. תיקון ל-IAS16 רכוש קבוע

התיקון ביטל את הדרישה לפיה בחישוב עלויות שניתן לייחס במישרין לרכוש קבוע, יש לנכות מעלויות בדיקת תקינות פעולות הנכס את התמורה נטו ממכירת פריטים כלשהם שיוצרו בתהליך (כגון דוגמיות שיוצרו בעת בדיקת הציוד). במקום זאת, התמורה ממכירת הפריטים ועלות הפריטים הנמכרים יוכרו ברווח והפסד.

התיקון ייכנס לתוקף בתקופות דיווח המתחילות ביום 1 בינואר 2022 או לאחריו עם אפשרות ליישום מוקדם. התיקון ייושם למפרע, לרבות תיקון מספרי השוואה, אך רק עבור פריטי רכוש קבוע אשר הובאו למיקום ולמצב הדרושים לכך שיוכלו לפעול באופן שהתכוונה ההנהלה לאחר תקופת הדיווח המוקדמת ביותר המוצגת במועד יישום התיקון לראשונה בהתאם לבחינה ראשונית שבוצעה על ידי הקבוצה, לתיקון לא צפויות השלכות מהותיות על הדוחות הכספיים.

4. תיקון ל-IAS12 מיסים על ההכנסה

התיקון מצמצם את תחולת הפטור מהכרה במסים נדחים כתוצאה מהפרשים זמניים שנוצרו במועד ההכרה לראשונה בנכסים ו/או התחייבויות, כך שהפטור האמור לא יחול על עסקאות היוצרות במועד ההכרה הפרשים זמניים שווים ובעלי השפעה מקזזת.

וכך, הקבוצה תכיר בנכס ו/או התחייבות מס נדחה, בסך הפרשים הזמניים שהיו בעת ההכרה לראשונה בעסקאות היוצרות הפרשים זמניים ושווים ומקזזים. כל השפעה מצטברת של היישום לראשונה של התיקון תוכר כהתאמה ליתרת העודפים או לרכיבי הון אחרים במועד היישום לראשונה.

התיקון ייכנס לתוקף בתקופת דיווח המתחילות ביום 1 בינואר 2023, יישום מוקדם אפשרי. בהתאם לבחינה ראשונית שבוצעה על ידי הקבוצה, לתיקון לא צפויות השלכות תוצאתיות מהותיות על הדוחות הכספיים.

ביאור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

1. דוחות כספיים מאוחדים

הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה כוללים את הדוחות הכספיים של החברה ושל החברות המאוחדות (החברה הלאומית לאספקת פחם בע"מ, להלן: "חברת הפחם" וחברת הבת לייצור, "חברת נתיב האור" בע"מ). דוחות כספיים של החברות המאוחדות ערוכים על פי המדיניות החשבונאית של החברה. בדוחות הכספיים המאוחדים, מבטלות במלואן כל היתרות והעסקאות הבין-חברתיות.

2. אי הכללת דוח כספי נפרד בדוח התקופתי

החברה לא כללה מידע כספי נפרד של החברה בהתאם להוראות תקנה 9 ג' לתקנות ניירות ערך וזאת מאחר ואין בכך כל תוספת מידע מהותית למשקיע הסביר לצורך הבנת המצב הכספי, תוצאות הפעילות ותזרימי המזומנים של החברה העשוי להשפיע על קבלת החלטות כלכליות בקשר עם החברה, שאינו נכלל כבר במסגרת הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה. אמות המידה, אותן החברה יישמה לצורך קביעת חוסר מהותיות תוספת המידע, היו במישור כמותי ובמישור איכותי. החברה מחזיקה בבעלות מלאה בחברת הפחם ובחברת הבת לייצור תחת השם "נתיב האור - אורות רבין בע"מ".

חברת הפחם רוכשת את הפחם עבור תחנות הכח של החברה ולמעשה משמשת "כזרוע הארוכה" של החברה, לצורך רכישת הפחם עבור תחנות הכח של החברה. כל מכירות חברת הפחם, למעט סכום שולי ביותר, נעשות לחברה.

מטרתיה של חברת הבת לייצור הן תכנון הנדסי ופעולות תכנון לגבי שתי יחידות הייצור המופעלות באתר אורות רבין (להלן המחז"מים), הקמה, תפעול ותחזוקה של שני המחז"מים; וייצור חשמל באמצעות שני המחז"מים ומכירת החשמל שיוצר. בשלב זה להקמת חברת הבת לייצור, כאמור בביאור 1 להלן, לאור דרישות הגילוי הנרחבות שחלות על החברה בהתאם להוראות רשות החברות הממשלתיות אין כל תוספת מידע, הן במישור הכמותי והן במישור האיכותי הנדרש למשקיע הסביר לצורך הבנת המצב הכספי, תוצאות הפעילות ותזרימי המזומנים של החברה העשוי להשפיע על קבלת החלטות כלכליות בקשר עם דוחות החברה, שאינו נכלל כבר במסגרת הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה. החברה מחזיקה בבעלות מלאה בחברת הבת לייצור ומלוא הרכוש הקבוע בהקמה של חברת הבת נכלל בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

3. מזומנים ושווי מזומנים והשקעות לזמן קצר

מזומנים ושווי מזומנים כוללים יתרות מזומנים לשימוש מיידי. פיקדונות הניתנים למשיכה מיידי וכן פיקדונות לזמן קצוב אשר אין מגבלה בשימוש בהם, ואשר מועד פירעונם, במועד ההשקעה בהם, אינו עולה על שלושה חודשים. פיקדונות אשר מועד פירעונם במועד ההשקעה בהם עולה על שלושה חודשים ואינו עולה על שנה מסווגים במסגרת סעיף השקעות לזמן קצר.

4. השקעה בחברות כלולות

1. חברות כלולות הינן ישויות שלחברה יש בהן השפעה מהותית בלבד, ללא שליטה. ההשפעה המהותית היא הכוח להשתתף בקבלת ההחלטות הנוגעות למדיניות הפיננסית והתפעולית של החברות הכלולות, אך אינה מהווה שליטה במדיניות זו. קיימת הנחה הניתנת לסתירה, לפיה החזקה בשיעור של 20% עד 50% בחברה מוחזקת מקנה השפעה מהותית. בבחינת קיומה של השפעה מהותית, מובאות בחשבון זכויות הצבעה פוטנציאליות, הניתנות למימוש או להמרה באופן מיידי למניות החברה המוחזקות.

זכויות לזמן ארוך אשר במהותן, מהוות חלק מההשקעה נטו כגון, מניות בכורה והלוואות לזמן ארוך אשר סילוקן אינו מתוכנן ולא סביר שיתרחש בעתיד הנראה לעין, מטופלות תחילה בהתאם להוראות IFRS 9 ולאחר מכן מיושמת בגין זכויות אלו שיטת השווי המאזני בהתאם להוראות IAS 28.

בעת ירידה בשיעור החזקה בחברה המטופלת בהתאם לשיטת השווי המאזני תוך שימור ההשפעה המהותית, החברה גורעת חלק יחסי מהשקעתה ומכירה ברווח או הפסד מהמכירה, במסגרת סעיף חלק החברה ברווחי/ה הפסדי חברות כלולות.

הדוחות הכספיים של חברות כלולות ערוכים על פי המדיניות החשבונאית של הקבוצה. התוצאות, הנכסים וההתחייבויות של החברות הכלולות כלולים בדוחות כספיים אלה תוך שימוש בשיטת השווי המאזני, ההשקעה בחברות הכלולות נכללת בדוח על המצב הכספי המאוחד בעלות המותאמת לשינויים שאירעו לאחר הרכישה בחלקה של החברה ברווח/ה הפסד החברות הכלולות וברווח/ה הפסד הכולל שלה.

2. השווי ההוגן של אחזקת החברה בחברה כלולה, שנרכשה תמורת זכות שימוש, ליום הקמתה נזקף כהכנסה נדחית במסגרת התחייבויות אחרות, ומוכר כהכנסה על פני תקופת מתן השירותים לפי ההסכם, בשיטת הקו הישר.

לפרטים נוספים ראה ביאור 11ב להלן.

ביאור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

י. מלאי מחסנים

מלאי מחסנים (מלאי חלקי חילוף המוחזק במחסני החברה) מוערך לפי העלות הנקבעת בהתאם לשיטת ממוצע משוקלל נע.

יא. רכוש קבוע

1. הקבוצה מציגה את פריטי הרכוש הקבוע שלה לפי מודל העלות. במודל העלות פריטי רכוש קבוע מוצגים בדוח על המצב הכספי לפי עלותם בניכוי פחת שנצבר, ובניכוי הפחתה לירידת ערך. עלות הרכוש הקבוע כוללת את עלות הרכישה של הנכס (בניכוי תקבולים ממזמיני עבודות פיתוח), עלויות שניתן לייחס במישרין להבאת הנכס למיקום ולמצב הדרושים לצורך הפעלתו באופן שהתכוונה אליו ההנהלה. כמו כן, עלות הרכוש הקבוע כוללת שכר ישיר והוצאות נלוות בגינו, חומרים, קבלנים ועלויות הכרחיות אחרות הניתנות לייחוס במישרין לפעילות הקמת הרכוש הקבוע. עלות רכוש קבוע כשיר כוללת גם היותו עלויות אשראי ששימשו להקמת רכוש קבוע, שיש להוון כאמור בסעיף יב להלן.

חלקי חילוף ציוד עזר וציוד גיבוי מסווגים כרכוש קבוע, כאשר הם עומדים בהגדרת רכוש קבוע בהתאם ל – IAS 16, אחרת הם מסווגים כמלאי מחסנים.

לעניין בחינת ירידת ערך נכסים מוחשיים ראה סעיף יד להלן.

2. הפחתת הרכוש הקבוע מבוצעת לגבי כל פריטי הרכוש הקבוע ברי פחת. ההפחתה מבוצעת באופן שיטתי לפי שיטת הקו הישר על פני אורך החיים השימושיים הצפוי של הפריט, מהמועד בו הנכס מוכן לשימוש המיועד, תוך הבאה בחשבון של ערך שיר צפוי בתום החיים השימושיים. נכסים החכורים במסגרת הסדרי חכירה שבתחולת IFRS-16 מופחתים על פני אורך החיים השימושיים הצפוי להם על פי אותו בסיס של נכסים בבעלות, או על פני תקופת החכירה, במידה והיא קצרה יותר מאורך החיים השימושיים של הנכס.

- אורך החיים השימושיים ושיעורי הפחת בהם נעשה שימוש בחישוב הפחת הינו כדלקמן:

אורך החיים השימושי (בשנים)

50-30 (בעיקר 30 שנה)	תחנות כח (*)
10	מתקנים להפחתת פליטות
25	טורבינות גז תעשייתיות
15	טורבינות גז סילוניות
35	מערכת ההולכה
45-20 (בעיקר 45 שנה)	מערכת ההשנאה
35-30 (בעיקר 35)	מערכת החלוקה
15	מונים ומניה חכמה
10	אינונטרים (כולל ציוד משרדי)
10	וטלקומוניקציה
3-5	מחשבים וציוד עזר
3-7	כלי רכב
2-10	ציוד מכני נייד
30	מבנים
20	אוניות

ערכי השייר, שיטת הפחת ואורך החיים השימושיים של הנכס נסקרים בידי הנהלת הקבוצה בכל שנת כספים, שינויים מטופלים כשינוי אומדן בדרך של "מכאן ואילך".

לפרטים בדבר שיעורי הפחת ואורך החיים של נכסי זכות שימוש ראה סעיף כא להלן.

רווח או הפסד הנוצרים כתוצאה ממכירה או הוצאה משימוש של פריט רכוש קבוע נקבעים לפי ההפרש שבין התקבולים ממכירתו לבין ערכו הפוקסני במועד המכירה או ההוצאה משימוש, ונזקפים לדוח רווח והפסד.

(*) מיום 1 באוקטובר 2019 שונה אומדן אורך חיי יחידות הייצור הפחמיות 1 ו-2 בתחנת הכח רוטנברג משנת 2020 ו-2021 לשנים 2028 ו-2029 בהתאמה. שינוי האומדן בוצע בהמשך להחלטת שר האנרגיה מיום 19 בנובמבר 2019 לפרטים נוספים ראה ביאור 1 לעיל.

ביאור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

יא. רכוש קבוע (המשך)

3. עלויות עוקבות

עלות החלפת חלק מהותי מפריט רכוש קבוע, הניתנת לאמידה בצורה מהימנה, מוכרת כגידול של העלות בספרים במועד התהוותה, אם צפוי כי ההטבות הכלכליות העתידיות המיוחסות לפריט יזרמו אל הקבוצה, ומופחתת לפי שיטת קו ישר על פני אורך החיים השימושיים של פריט העלות העיקרית. עלויות תחזוקה שוטפות נזקפות לדוח הרווח והפסד במועד התהוותן.

4. התחייבות בגין עלויות לפירוק, שימור ופינוי של פריט ושיקום האתר בו ממוקם הפריט

עלות פריט רכוש קבוע כוללת, בין היתר, עלויות לפירוק ופינוי של הפריט, ושיקום האתר בו הוא ממוקם, אשר בגינם מתהווה ליישות מחויבות כאשר הפריט נרכש או כתוצאה משימוש בפריט במשך תקופה מסוימת, שלא לצורך ייצור מלאי באותה תקופה.

לאחר מועד ההכרה לראשונה:

- (א) שינויים בהתחייבות האמורה עד תום תקופת הפחתת הפריט, יתווספו או יגרעו מהנכס בתקופה השוטפת ויופחתו על פני יתרת אורך החיים של הנכס, במידה והנכס הופחת במלואו יזקפו השינויים ישירות לרווח והפסד.
- (ב) שינויים בהתחייבות האמורה עקב חלוף הזמן (עלות הריבית) מוכרים ברווח והפסד כהוצאות מימון בעת התרחשותם או מהוונים לעלות הנכס (כל עוד פריט הרכוש הקבוע הינו בהקמה).

יב. עלויות אשראי הניתנות לייחוס במישרין לרכישה, להקמה או לייצור של נכס כשיר

עלויות בגין אשראי ספציפי וכללי הניתנות לייחוס במישרין לרכישה, להקמה או לייצור של נכס שנדרש פרק זמן מהותי כדי להכין אותו לשימוש המיועד שלו או למכירתו (להלן: "נכס כשיר"), מהוונות כחלק מעלות הנכס, במהלך התקופה החל מהמועד בו מתקיימים לראשונה כל התנאים הבאים: (א) מתהוות לחברה יציאות בגין הנכס; (ב) מתהוות לקבוצה עלויות אשראי; וכן (ג) הקבוצה מבצעת פעילויות הנדרשות לשם הכנת הנכס לשימוש המיועד.

עלויות אשראי שאינן ספציפיות, מהוונות באותו אופן לאותה השקעה בנכסים כשירים או לאותו חלק ממנה, שלא מומן באשראי ספציפי, תוך שימוש בשיעור שהוא הממוצע המשוקלל של שיעור העלות בגין אותם מקורות האשראי שעלותם לא הוונה באופן ספציפי. הפרשי שער הנובעים מאשראי במטבע חוץ, מהוונים במידה והם נחשבים כתיאום לעלויות הריבית. היוון עלויות האשראי כאמור מופסק כאשר, באופן מהותי, הושלמו כל הפעילויות הנדרשות לשם הכנת הנכס הכשיר לשימוש המיועד.

הקבוצה משהה היוון עלויות אשראי במהלך תקופות ממושכות בהן היא משהה את הפיתוח הפעיל של נכס כשיר. עלויות האשראי שניתן לייחסן במישרין לרכישה, להקמה או לייצור של נכס כשיר הן אותן עלויות אשראי אשר היו נמנעות אילו היציאה בגין הנכס הכשיר לא הייתה מבוצעת.

תזרים מזומנים בגין ריבית שהוונה על נכסים

בדוח על תזרימי המזומנים, הקבוצה בחרה לסווג את תזרימי מזומנים בגין תשלומי ריבית אשר מהוונים על נכסים כשירים בפעילות מימון בסעיף ריבית ששולמה.

ביאור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

יג. נכסים בלתי מוחשיים

1. נכסים בלתי מוחשיים
הנכסים הבלתי מוחשיים של הקבוצה הינם בעיקר עלויות לרבות היוון עלויות פיתוח עצמי של תוכנות והינם בעלי אורך חיים שימושי מוגדר. נכסים אלו מופחתים בקו ישר על פני אורך החיים השימושי המשוער שלהם בכפוף לבחינת ירידת ערך.

אורך החיים השימושי בו נעשה שימוש בהפחתת נכסים אלו הינו כדלקמן:

אורך החיים השימושי (בשנים) שיעורי הפחת (באחוזים)

תוכנות 5-15 6.67-20

נכסים בלתי מוחשיים שנרכשו בנפרד מוצגים לפי העלות בניכוי הפחתה והפסדים מירידת ערך שנצברו.

אומדן אורך החיים ושיטת ההפחתה נסקר בתום כל שנת דיווח כאשר השפעת שינוי מטופלת כשינוי אומדן בדרך של "מכאן ואילך".

אורך החיים השימושי של התוכנות אשר הוגדרו כפרויקטים אסטרטגיים בחברה נקבע ל 15 שנה.

2. נכסים בלתי מוחשיים שנוצרו באופן פנימי – עלויות מחקר

עלויות בגין פעילויות מחקר נזקפות לרווח או הפסד במועד התהוותן.

יד. ירידת ערך נכסים מוחשיים ובלתי מוחשיים

בתום כל תקופת דיווח, בוחנת הקבוצה את הערך בספרים של רכוש קבוע ונכסים בלתי מוחשיים למעט מלאי בהתאם ל- IAS36, במטרה לקבוע האם קיימים סימנים כלשהם המעידים על ירידת ערך של נכסים אלו. במידה וקיימים סימנים כאמור, נאמד סכום בר השבה של הנכס במטרה לקבוע את סכום ההפסד מירידת ערך שנוצר, אם בכלל. נכסים אשר אינם ניתנים לבחינה פרטנית, מקובצים יחד לקבוצת הנכסים הקטנה ביותר אשר מניבה תזרים מזומנים משימוש מתמשך, אשר הינם בלתי תלויים בעיקרם בנכסים אחרים ובקבוצות נכסים אחרות (להלן "יחידה מניבת מזומנים"). סכום בר השבה הינו הגבוה מבין שווי ההוגן של הנכס בניכוי עלויות מכירה לבין שווי השימוש בו. בהערכת שווי השימוש, אומדני תזרימי המזומנים העתידיים מנוכים לערכם הנוכחי תוך שימוש בשיעור ניכיון לפני מס המשקף את הערכות השוק הנוכחיות לגבי ערך הזמן של הכסף ואת הסיכונים הספציפיים לנכס בגינם לא הותאם אומדן תזרימי המזומנים העתידיים. כאשר סכום בר השבה של נכס (או של יחידה מניבת מזומנים) נאמד כנמוך מערכו בספרים, הערך בספרים של הנכס (או היחידה מניבת המזומנים) מופחת לסכום בר השבה שלו. הפסד מירידת ערך מוכר מיידית כהוצאה ברווח והפסד. כאשר הפסד מירידת ערך שהוכר בתקופות קודמות מתבטל, הערך בספרים של הנכס (או של היחידה המניבה מזומנים) מוגדל בחזרה לאומדן סכום בר השבה העדכני, אך לא יותר מערכו בספרים של הנכס (או של היחידה מניבת מזומנים) שהיה קיים אילו לא הוכר בגינו בתקופות קודמות הפסד מירידת ערך. ביטול הפסד מירידת ערך מוכר מיידית ברווח והפסד.

טו. נכסים לא שוטפים וקבוצות מימוש המוחזקים למכירה

נכסים לא שוטפים (או קבוצות מימוש המורכבות מנכסים והתחייבויות) מסווגים כנכסים המוחזקים למכירה, אם צפוי ברמה גבוהה שהשבתם תהיה בעיקר באמצעות עסקת מכירה ולא באמצעות שימוש מתמשך. מיד לפני סיווגם כמוחזקים למכירה, נמדדים הנכסים (או המרכיבים של קבוצת מימוש) על פי המדיניות החשבונאית של הקבוצה. לאחר מכן נמדדים הנכסים (או המרכיבים של קבוצת המימוש) לפי הנמוך מבין הערך בספרים והשווי ההוגן, בניכוי עלויות מכירה. הפסדים מירידת ערך המוכרים בעת הסיווג הראשוני של נכסים המוחזקים למכירה, וכן רווחים או הפסדים עוקבים כתוצאה מהמדידה מחדש, נזקפים לרווח והפסד.

ביאור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

טז. מלאי דלקים

מלאי דלקים הינו מלאי חומרים הנצרכים בתהליך ייצור החשמל. עלות המלאי כוללת את כל עלויות הרכישה, עלויות עבודה ישירות, עלויות תקורה קבועות ומשתנות וכן עלויות אחרות שהתהוו בהבאת המלאי למיקומו ומצבו הנוכחיים. עלות המלאי נמדדת לפי שיטת ממוצע משוקלל נע. המלאי מוצג לפי הנמוך מבין עלותו לבין השווי מימוש נטו שלו. ירידת ערך מלאי הדלקים המוחזקים לשימוש בתהליך ייצור החשמל, מתבצעת רק במידה ועלות השימוש במלאי זה בתוספת שאר עלויות הייצור, ההולכה והחלוקה תהיה בסכום הגבוה ממחיר החשמל לצרכן. מלאי המיועד למכירה מוצג לפי הנמוך שבין עלות או שווי מימוש נטו (ראה ביאור 8 להלן).

מלאי הנרכש בתנאי אשראי, אשר כוללים מרכיב מימון, מוצג לפי עלות התואמת את עלות הקנייה בתנאי אשראי רגילים. ההפרש בין סכום הקנייה בפועל לבין העלות התואמת את עלות הקנייה בתנאי אשראי רגילים, מוכר כהוצאת ריבית בתקופת האשראי.

מלאי דלקים – נכסים שאינם שוטפים

מדיניות הקבוצה להחזקת מלאי דלקים הינה גם לצרכי גיבוי וזמינות מערכת החשמל במקרה של תקלה באספקת הגז ולעיתות חירום. מלאי שהקבוצה צופה את השימוש בו בתקופה העולה על שנה מוצג במסגרת סעיף מלאי דלקים - נכסים שאינם שוטפים. לפרטים בדבר סולר לחירום ראה ביאור 8 להלן.

יז. מכשירים פיננסיים

1. נכסים פיננסיים שאינם נגזרים

הקבוצה מכירה לראשונה בלקוחות ומכשירי חוב שהונפקו במועד היווצרותם. יתר הנכסים הפיננסיים מוכרים לראשונה במועד בו הקבוצה הופכת לצד לתנאים החוזיים של המכשיר. נכס פיננסי נמדד לראשונה בשווי הוגן בתוספת עלויות עסקה שניתן לייחס במישרין לרכישה או להנפקה של הנכס הפיננסי. לקוח שאינו כולל רכיב מימון משמעותי נמדד לראשונה לפי מחיר העסקה שלו. חייבים שמקורם בנכסי חוזה, נמדדים לראשונה לפי ערכם בספרים של נכסי החוזה במועד שינוי הסיווג מנכס חוזה לחייבים.

גרעת נכסים פיננסיים

נכסים פיננסיים נגרעים כאשר הזכויות החוזיות של הקבוצה לתזרימי המזומנים הנובעים מהנכס הפיננסי פוקעות, או כאשר הקבוצה מעבירה את הזכויות לקבל את תזרימי המזומנים הנובעים מהנכס הפיננסי בעסקה בה כל הסיכונים וההטבות מהבעלות על הנכס הפיננסי הועברו באופן מהותי. אם בידי הקבוצה נותרו באופן מהותי כל הסיכונים וההטבות הנובעים מהבעלות על הנכס הפיננסי, הקבוצה ממשיכה להכיר בנכס הפיננסי.

סיווג נכסים פיננסיים לקבוצות והטיפול החשבונאי בכל קבוצה

במועד ההכרה לראשונה, נכסים פיננסיים מסווגים לאחת מקטגוריות המדידה הבאות: עלות מופחתת; שווי הוגן דרך רווח כולל אחר; או שווי הוגן דרך רווח והפסד.

נכסים פיננסיים לא מסווגים מחדש בתקופות עוקבות אלא אם, ורק כאשר, הקבוצה משנה את המודל העסקי שלה לניהול נכסי חוב פיננסיים. במקרה כאמור נכסי החוב הפיננסיים המושפעים, מסווגים מחדש בתחילת תקופת הדיווח העוקבת לשינוי במודל העסקי.

נכסים פיננסיים הנכללים בקטגוריית שווי הוגן דרך רווח והפסד כוללים בעיקר עסקאות החלפה ועסקאות הקדמה.

נכס פיננסי נמדד בעלות מופחתת אם הוא מקיים את שני התנאים המצטברים להלן וכן אינו מיועד למדידה בשווי הוגן דרך רווח והפסד:

- מוחזק במסגרת מודל עסקי שמטרתו להחזיק בנכסים כדי לגבות את תזרימי המזומנים החוזיים;
- התנאים החוזיים של הנכס הפיננסי מספקים זכאות במועדים מוגדרים לתזרימי מזומנים שהם רק תשלומי קרן וריבית בגין סכום הקרן שטרם נפרעה לחברה יתרות לקוחות חייבים אחרים ופיקדונות המוחזקים במסגרת מודל עסקי שמטרתו גביית תזרימי המזומנים החוזיים. תזרימי המזומנים החוזיים בגין נכסים פיננסיים אלו, כוללים אך ורק תשלומי קרן וריבית אשר משקפת תמורה עבור ערך הזמן של הכסף וסיכון האשראי. בהתאם לכך, נכסים פיננסיים אלו נמדדים בעלות מופחתת.

ביאור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

יז. מכשירים פיננסיים (המשך)

1. נכסים פיננסיים שאינם נגזרים (המשך)

הערכת המודל העסקי עבור נכסי חוב

הקבוצה מעריכה את מטרת המודל העסקי שבו מוחזק הנכס הפיננסי ברמת התיק, שכן הדבר משקף בצורה הטובה ביותר את האופן שבו מנוהל העסק ומסופק המידע להנהלה. בקביעת המודל העסקי של הקבוצה, נלקחו בחשבון שיקולים הכוללים את:

- המדיניות והמטרות המוצהרות לגבי התיק ויישום המדיניות בפועל, ובכלל זה, האם האסטרטגיה של ההנהלה מתמקדת בקבלת ריבית חוזית, בשמירה על פרופיל ריבית מסוים, בהתאמת משך חיי הנכסים הפיננסיים למשך חיי התחייבויות קשורות כלשהן או תזרימי מזומנים צפויים, או מימוש תזרימי מזומנים באמצעות מכירת הנכסים;
 - האופן שבו מוערכים ומדווחים לאנשי מפתח בהנהלה של הישות הביצועים של המודל העסקי ושל הנכסים הפיננסיים המוחזקים במודל זה;
 - הסיכונים המשפיעים על ביצוע המודל העסקי (והנכסים הפיננסיים המוחזקים באותו מודל עסקי) וכיצד מנוהלים אותם סיכונים;
 - האופן שבו מתוגמלים המנהלים של העסק (לדוגמה, אם התגמול מבוסס על השווי ההוגן של הנכסים המנוהלים או על תזרימי המזומנים החוזיים שנגבו); וכן
 - תדירות, הערך והעיתוי של מכירות של נכסים פיננסיים בתקופות קודמות, הסיבות למכירות וציפיות לגבי פעילות מכירה עתידית.
- העברות של נכסים פיננסיים לצדדים שלישיים בעסקאות שאינן כשירות לגריעה אינן נחשבות מכירות לצורך הערכת המודל העסקי, זאת באופן עקבי להמשך ההכרה של הקבוצה באותם נכסים פיננסיים.
- נכסים פיננסיים המוחזקים למסחר או מנוהלים ואשר ביצועיהם מוערכים על בסיס השווי ההוגן, נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד.

הערכה האם תזרימי מזומנים כוללים קרן וריבית בלבד

- לצורך הבחינה האם תזרימי המזומנים כוללים קרן וריבית בלבד, קרן הינה השווי ההוגן של הנכס הפיננסי במועד ההכרה לראשונה. ריבית מורכבת מתמורה עבור ערך הזמן של הכסף, עבור סיכון האשראי המיוחס לסכום הקרן שטרם נפרעה במהלך תקופת זמן מסוימת ועבור סיכונים ועלויות בסיסיים אחרים של הלוואה, כמו גם מרווח רווח.
- בבחינה האם תזרימי מזומנים חוזיים הם תזרימים של קרן וריבית בלבד, הקבוצה בוחנת את התנאים החוזיים של המכשיר, ובמסגרת זו מעריכה האם הנכס הפיננסי כולל תנאי חוזי שעשוי לשנות את העיתוי או הסכום של תזרימי המזומנים החוזיים כך שהוא לא יקיים את התנאי האמור. בביצוע הערכה זו, הקבוצה לוקחת בחשבון את השיקולים הבאים:
- אירועים מותנים כלשהם אשר ישנו את העיתוי או הסכום של תזרימי המזומנים;
 - תנאים שעשויים לשנות את שיעור הריבית הנקובה, כולל ריבית משתנה;
 - מאפייני הארכה או פירעון מוקדם; וכן
 - תנאים המגבילים את זכותה של הקבוצה לתזרימי מזומנים מנכסים מוגדרים (לדוגמה נכס פיננסי ללא זכות חזרה (non-recourse)).

מדידה עוקבת ורווחים והפסדים

נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד
בתקופות עוקבות נכסים אלו נמדדים בשווי הוגן. רווחים והפסדים נטו, לרבות הכנסות ריבית או דיבידנדים, מוכרים ברווח והפסד (למעט מכשירים נגזרים מסוימים, אשר מיועדים כמכשירים מגדרים).

נכסים פיננסיים בעלות מופחתת

נכסים אלו נמדדים בתקופות עוקבות בעלות מופחתת, תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית ובניכוי הפסדים מירידת ערך.
הכנסות ריבית מפקדונות נצברות על בסיס עיתי בהתחשב בקרן לפרעון ותוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית. הכנסות ריבית, רווחים או הפסדים מהפרשי שער וירידת ערך מוכרים ברווח והפסד. רווח או הפסד כלשהו הנובע מגריעה, מוכר אף הוא ברווח והפסד.

ביאור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

יז. מכשירים פיננסיים (המשך)

2. מכשירים פיננסיים נגזרים, לרבות חשבונאות גידור

הקבוצה עושה שימוש במגוון מכשירים פיננסיים נגזרים על מנת לנהל את החשיפות לשינויי ריבית ושערי מטבע חוץ. בין השאר, רוכשת הקבוצה עסקאות החלפת מטבע חוץ ועסקאות החלפת מטבע חוץ וריבית משולבות. ועסקאות אקדמה (Forward) על שערי מטבע, פרטים נוספים על הנגזרים בהם משתמשת הקבוצה, ראה ביאור 26 להלן. מכשירים פיננסיים נגזרים מוכרים לראשונה במועד ההתקשרות ובכל מועד דוח על המצב הכספי שלאחר מכן לפי שוויים ההוגן. שינויים בשווי ההוגן של מכשירים פיננסיים נגזרים נזקפים לדוח רווח והפסד. מכשירים פיננסיים נגזרים, מוצגים ככלל כנכסים שוטפים, נכסים לא שוטפים, התחייבויות שוטפות או התחייבויות שאינן שוטפות, וזאת בהתאם לשווי ההוגן כפי שנקבע בהערכת השווי שביצעה הקבוצה. לפרטים נוספים על טכניקות הערכות השווי של הקבוצה ראה סעיף 2ב להלן.

חלק מהסכמי רכישת חשמל לפיהם הקבוצה רוכשת חשמל מיצרני חשמל פרטיים כוללים מנגנוני הצמדת מחיר למטבעות, ממדדים ותעריפים שונים, הנקבעים בדרך של אישור תעריף על ידי רשות החשמל.

היות ועיקר הסכמי רכישת החשמל האמורים (לרבות מנגנוני ההצמדה השונים) נקבעים מתוקף דרישות החוק והרגולציה, הן אינן מהוות זכויות ומחויבויות חוזיות ועל כן לא נדרש זיהוי והפרדת נגזרים משובצים בגין מנגנוני הצמדה אלו.

חשבונאות גידור

הקבוצה מייעדת נגזרים מסוימים כמכשירים מגדרים, על מנת לגדר את השינויים בתזרימי מזומנים המתייחסים לאגרות חוב שהונפקו והלוואות שניטלו ואשר נובעים משינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ ובהחלפת ריבית קבועה ומשתנה במטבע חוץ לריבית שקלית קבועה.

במועד יצירת יחסי הגידור הקבוצה מתעדת את מטרת ניהול הסיכונים והאסטרטגיה שלה לביצוע הגידור. הקבוצה גם מתעדת את הקשר הכלכלי בין הפריט המגודר לבין המכשיר המגדר, ובכלל זה האם השינויים בתזרימי המזומנים של הפריט המגודר ושל המכשיר המגדר צפויים לקזז אחד את השני.

כאשר מכשיר נגזר מיועד כמכשיר מגדר בגידור תזרים מזומנים, החלק האפקטיבי של השינויים בשווי ההוגן של הנגזר נזקף לרווח כולל אחר, ישירות לקרן גידור. החלק האפקטיבי של השינויים בשווי ההוגן של נגזר, אשר נזקף לרווח כולל אחר, מוגבל לשינוי המצטבר בשווי ההוגן של הפריט המגודר (לפי ערך נוכחי), ממועד יצירת הגידור. בגין החלק שאינו אפקטיבי, נזקף השינוי בשווי ההוגן לרווח והפסד באופן מיידי.

הקבוצה מייעדת כמכשיר מגדר ביחסי גידור תזרים מזומנים רק את השינוי בשווי ההוגן בגין אלמנט המחיר המיידי של חוזי אקדמה ('רכיב הספוט'). השינוי בשווי ההוגן המיוחס לאלמנט המחיר העתידי של חוזי אקדמה ('רכיב הפורוורד') אינו נכלל כחלק מיחסי הגידור ומטופל כעלות הגידור, תוך זקיפת השינוי לקרן עלות הגידור.

אם הגידור אינו עונה עוד לקריטריונים לגידור חשבונאי, או שהמכשיר המגדר נמכר, פוקע, מבוטל או ממומש, אזי נפסק הטיפול לפי חשבונאות גידור, באופן פרוספקטיבי. כאשר נפסק הטיפול לפי חשבונאות גידור, הסכומים שנצברו בעבר בקרן הגידור ובקרן עלות הגידור נשארים בקרן, עד למועד שבו הם נכללים בעלות הראשונית של הפריט הלא-פיננסי (עבור גידורי עסקאות שתוצאתן היא הכרה בפריט לא-פיננסי), או עד למועד שבו הם מסווגים מחדש לרווח והפסד בתקופה, או בתקופות, שבמהלכן תזרימי המזומנים העתידיים החזויים המגודרים משפיעים על רווח והפסד (עבור גידורי תזרים המזומנים האחרים).

אם תזרימי המזומנים העתידיים המגודרים אינם חזויים עוד להתרחש, הסכומים שנצברו בעבר בקרן הגידור ובקרן עלות הגידור מסווגים מחדש באופן מיידי לרווח והפסד.

גידור כלכלי

חשבונאות גידור אינה מיושמת לגבי מכשירים נגזרים המשמשים לגידור כלכלי של התחייבויות פיננסיות הנקובות במטבע חוץ. השינויים בשווי ההוגן של נגזרים אלה נזקפים לרווח והפסד, כהכנסות או הוצאות מימון.

גידורים המושפעים ישירות מרפורמת ריביות עוגן (benchmark)

החברה מיישמת את שלב 2 של התיקונים ל-IFRS 9 בנוגע לגידורים המושפעים מריביות העוגן באופן רטרואקטיבי החל מיום 1 בינואר 2021. כאשר הבסיס לקביעת תזרימי המזומנים החזויים של הפריט המגודר או המכשיר המגדר משתנה כתוצאה מיישום רפורמת ריביות העוגן, ולפיכך לא קיימת אי וודאות לגבי תזרימי המזומנים של הפריט המגודר או של המכשיר המגדר, ייעוד הגידור מתוקן בהתקיים אחד או יותר מהשינויים הבאים:

- קביעת שיעור ריבית עוגן (benchmark) חלופי כסיכון המגודר;
- עדכון תיאור הפריט המגודר, לרבות תיאור החלק מהייעוד של תזרימי המזומנים או השווי ההוגן המגודר; או
- עדכון תיאור המכשיר המגדר.

ביאור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

יז. מכשירים פיננסיים (המשך)
2. מכשירים פיננסיים נגזרים, לרבות חשבונאות גידור (המשך)

החברה מעדכנת את תיאור המכשיר המגדר רק אם מתקיימים התנאים הבאים:

- החברה מבצעת שינוי הנדרש כתוצאה מרפורמת ריביות עוגן על ידי שינוי הבסיס לקביעת תזרימי המזומנים החוזיים של המכשיר המגדר או שימוש בגישה אחרת המקבילה מבחינה כלכלית לשינוי הבסיס לקביעת תזרימי מזומנים חוזיים של המכשיר המגדר המקורי; ו
- המכשיר המגדר המקורי לא עמד בקריטריונים לגריעה.

החברה עדכנה את תיעוד הגידור. תיקונים אלו בתיעוד הגידור הפורמלי אינם מהווים הפסקת יחסי הגידור או ייעודם של יחסי גידור חדשים.

לצורך יישום חשבונאות גידור תזרימי מזומנים בגידור כאמור (ראה גם סעיף ד. לעיל), הרכיב הנפרד של ההון המיוחס לפריט המגודר מבוסס על ריבית העוגן החלופית עליה יתבססו תזרימי המזומנים העתידיים המגודרים.

3. רפורמת שיעורי ריביות עוגן (benchmark)

הבסיס לקביעת תזרימי מזומנים חוזיים עבור נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות הנמדדים בעלות מופחתת השתנה כתוצאה מרפורמת ריביות העוגן. החברה עדכנה את שיעור הריבית האפקטיבית של הנכס הפיננסי או ההתחייבות הפיננסית כדי לשקף את השינוי.

כאשר בוצעו שינויים בנכסים פיננסיים או בהתחייבויות פיננסיות בנוסף לשינויים בבסיס לקביעת תזרימי המזומנים החוזיים הנדרשים כתוצאה מרפורמת ריביות העוגן, בנוסף לעדכון הריבית האפקטיבית בגין יישום הרפורמה, החברה מיישמת את המדיניות החשבונאית באשר לשינוי תנאים מהותי של מכשיר חוב.

4. התחייבויות פיננסיות שאינן נגזרים

התחייבויות פיננסיות שאינן נגזרים כוללות: משיכות יתר מבנקים, הלוואות ואשראי מתאגידים בנקאיים ומנותני אשראי אחרים, התחייבויות בגין חכירה, ספקים וזכאים אחרים.

הכרה לראשונה בהתחייבויות פיננסיות

הקבוצה מכירה לראשונה במכשירי חוב שהונפקו במועד היווצרותם. יתר ההתחייבויות הפיננסיות מוכרות לראשונה במועד קשירת העסקה (trade date) בו הקבוצה הופכת לצד לתנאים החוזיים של המכשיר.

מידה עוקבת של התחייבויות פיננסיות

התחייבויות פיננסיות (למעט התחייבויות פיננסיות אשר יועדו לשווי הוגן דרך רווח והפסד), מוכרות לראשונה בשווי הוגן בניכוי כל עלויות העסקה הניתנות לייחוס. לאחר ההכרה לראשונה, התחייבויות פיננסיות נמדדות בעלות מופחתת בהתאם לשיטת הריבית האפקטיבית. התחייבויות פיננסיות מיועדות לשווי הוגן דרך רווח והפסד, אם הקבוצה מנהלת התחייבויות אלה וביצועיהן מוערכים בהתבסס על שווי הוגן. זאת בהתאם לאופן שבו תיעדה הקבוצה את ניהול הסיכונים, אם היעוד נועד למנוע חוסר עקביות חשבונאית (an accounting mismatch), או אם מדובר במכשיר משולב הכולל נגזר משולב. עלויות עסקה המיוחסות באופן ישיר להנפקה צפויה של מכשיר אשר יסווג כהתחייבות פיננסית, מוכרות כנכס במסגרת סעיף הוצאות נדחות בדוח על המצב הכספי, עלויות עסקה אלו מנוכות מההתחייבות הפיננסית בעת ההכרה לראשונה בה, או מופחתות כהוצאות מימון בדוח רווח והפסד כאשר ההנפקה אינה צפויה עוד להתקיים.

גריעת התחייבויות פיננסיות

התחייבויות פיננסיות נגרעות כאשר המחויבות החוזית של הקבוצה פוקעת או כאשר סולקה או בוטלה. במקרים כאמור, כל ההפרש בין העלות המופחתת של ההתחייבות הפיננסית המקורית לבין השווי הוגן של ההתחייבות הפיננסית החדשה מוכר ברווח והפסד בסעיף הכנסות או הוצאות מימון. התנאים שונים באופן מהותי אם הערך הנוכחי המהווה של תזרימי המזומנים לפי התנאים החדשים, כולל פעולות כלשהן ששולמו, בניכוי פעולות כלשהן שהתקבלו ומהווה באמצעות שיעור הריבית האפקטיבי המקורי, הינו שונה לפחות בעשרה אחוזים מהערך הנוכחי המהווה של תזרימי המזומנים הנוותרים של ההתחייבות הפיננסית המקורית.

בנוסף למבחן הכמותי כאמור, הקבוצה בוחנת, בין היתר, האם חלו שינויים גם בפרמטרים כלכליים שונים הגלומים במכשירי החוב המוחלפים. לפיכך ככלל, החלפות של מכשירי חוב צמודים למדד במכשירים שאינם צמודים למדד נחשבות כהחלפות בעלות תנאים שונים באופן מהותי גם אם אינן מקיימות את המבחן הכמותי שבוצע לעיל.

בעת החלפה של מכשירי חוב במכשירי הון, מכשירים הוניים המונפקים בעת סילוק וגריעה של ההתחייבות כולה, או חלקה, נחשבים כחלק מה"תמורה ששולמה" לצורך חישוב רווח או הפסד מגריעת ההתחייבות הפיננסית.

המכשירים ההוניים הנמדדים לראשונה בשווי הוגן, אלא אם לא ניתן למדוד את השווי באופן מהימן - במקרה האחרון, המכשירים המונפקים נמדדים בהתאם לשווי הוגן של ההתחייבות הנגרעת. כל הפרש בין העלות המופחתת של ההתחייבות הפיננסית והמדידה לראשונה של המכשירים ההוניים מוכר בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות או הוצאות מימון.

ביאור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)
יז. מכשירים פיננסיים (המשך)
4. התחייבויות פיננסיות שאינן נגזרים (המשך)

שינוי תנאים לא מהותי של מכשיר חוב
 במקרה של שינוי תנאים (או החלפה) של מכשיר חוב שאינו מהותי, תזרימי המזומנים החדשים מהוונים בשיעור הריבית האפקטיבי המקורי, כאשר ההפרש בין הערך הנוכחי של ההתחייבות הפיננסית בעלת התנאים החדשים לבין הערך הנוכחי של ההתחייבות הפיננסית המקורית מוכר ברווח והפסד.
 לפרטים נוספים בדבר מכשירים פיננסיים ראה ביאור 26 להלן.

יח. ירידת ערך נכסים פיננסיים

נכסים פיננסיים שאינם נגזרים

נכסים פיננסיים, נכסי חוזה וחייבים בגין חכירה

- הקבוצה מכירה בהפרשה להפסדי אשראי חזויים בגין:
- נכסים פיננסיים הנמדדים בעלות המופחתת;
 - נכסי חוזה (כהגדרתם ב- IFRS 15);
 - חייבים בגין חכירה.

הקבוצה בחרה למדוד את ההפרשה להפסדי אשראי חזויים בגין לקוחות, נכסי חוזה וחייבים בגין חכירה בסכום השווה להפסדי האשראי החזויים לאורך כל חיי המכשיר.

לגבי נכסי חוב אחרים, הקבוצה מודדת את ההפרשה להפסדי אשראי חזויים בסכום השווה להפסדי האשראי החזויים לאורך כל חיי המכשיר, פרט להפרשות להלן, אשר נמדדות בסכום השווה להפסדי האשראי החזויים בגין אירוע כשל בתקופה של 12 חודשים:

- מכשירי חוב אשר נקבע כי הינם בעלי סיכון אשראי נמוך במועד הדיווח; וכן
 - מכשירי חוב אחרים ופיקדונות, עבורם סיכון האשראי לא עלה באופן משמעותי ממועד ההכרה לראשונה.
- בעת ההערכה האם סיכון האשראי של נכס פיננסי עלה באופן משמעותי ממועד ההכרה לראשונה וההערכה של הפסדי אשראי חזויים, הקבוצה מביאה בחשבון מידע סביר וניתן לביסוס, שהינו רלוונטי וניתן להשגה ללא עלות או מאמץ מופרזים. מידע כאמור כולל מידע כמותי ואיכותי, וכן ניתוח, בהתבסס על ניסיון העבר של הקבוצה ועל הערכת האשראי המדווחת, והוא כולל מידע צופה פני עתיד. הקבוצה מניחה כי סיכון האשראי של נכס פיננסי עלה באופן משמעותי ממועד ההכרה לראשונה, כאשר תשלומים חוזיים נמצאים בפיגור של יותר מ-60 יום.
- הקבוצה מחשיבה נכס פיננסי כנמצא בכשל, כאשר:
- אין זה סביר שהלווה יעמוד במלוא מחויבויותיו לתשלום כלפי הקבוצה; או
 - התשלומים החוזיים בגין הנכס הפיננסי נמצאים בפיגור של יותר מ-180 יום.

הקבוצה מחשיבה מכשיר חוב כבעל סיכון אשראי נמוך, כאשר דירוג סיכון האשראי שלו שקול להגדרה הגלובלית והמובנת של 'דרגת השקעה'.

הפסדי אשראי חזויים לאורך כל חיי המכשיר הינם הפסדי אשראי חזויים הנובעים מכל אירועי הכשל האפשריים לאורך כל חיי המכשיר הפיננסי. הפסדי אשראי חזויים בתקופה של 12 חודשים הינם החלק של הפסדי האשראי החזויים הנובעים מאירועי כשל אפשריים במהלך תקופה של 12 חודשים ממועד הדיווח. התקופה המרבית שנלקחת בחשבון בהערכת הפסדי האשראי החזויים היא התקופה החוזית המרבית שלאורכה הקבוצה חשופה לסיכון אשראי.

מדידת הפסדי אשראי חזויים

הפסדי אשראי חזויים מהווים אומדן משוקלל-הסתברויות של הפסדי אשראי. הפסדי אשראי נמדדים לפי הערך הנוכחי של הפער בין תזרימי המזומנים שהקבוצה זכאית להם לפי החוזה לבין תזרימי המזומנים שהקבוצה צופה לקבל.

הפסדי האשראי החזויים מהוונים לפי שיעור הריבית האפקטיבית של הנכס הפיננסי.

נכסים פיננסיים פגומים עקב סיכון אשראי

בכל מועד דיווח, הקבוצה מעריכה האם נכסים פיננסיים הנמדדים בעלות מופחתת, הפכו לפגומים עקב סיכון אשראי. נכס פיננסי הינו פגום עקב סיכון אשראי כאשר התרחש אחד, או יותר, מהאירועים שיש להם השפעה שלילית על תזרימי המזומנים העתידיים שנאמדו בגין נכס פיננסי זה.

ראיה שנכס פיננסי הינו פגום כוללת את האירועים הבאים:

- קושי פיננסי משמעותי של המנפיק או הלווה;
- הפרה של חוזה, כגון אירוע כשל או אירוע פיגור בתשלומים;
- ארגון מחדש של הלווה או תשלום המגיע לקבוצה בתנאים אשר הקבוצה לא הייתה שוקלת במקרים אחרים;
- צפוי שהלווה יגיע לפשיטת רגל או לשינוי מבני פיננסי אחר; או
- היעלמות שוק פעיל לנכס פיננסי עקב קשיים פיננסיים;

ביאור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך) יח. ירידת ערך נכסים פיננסיים (המשך)

הצגת ההפרשה להפסדי אשראי חזויים בדוח על המצב הכספי

הפרשה להפסדי אשראי חזויים בגין נכס פיננסי הנמדד בעלות מופחתת, מוצגת בניכוי מהערך בספרים ברוטו של הנכס הפיננסי.

מחיקה

הערך בספרים ברוטו של נכס פיננסי נמחק במלואו או בחלקו כאשר אין ציפיות סבירות להשבה. זה בדרך כלל המקרה כאשר הקבוצה קובעת כי לחייב אין נכסים או מקורות הכנסה שעשויים להניב תזרימי מזומנים מספיקים על מנת לשלם את הסכומים הכפופים למחיקה. עם זאת, נכסים פיננסיים שנמחקו עשויים עדיין להיות כפופים לפעולות אכיפה על מנת לקיים את נהלי הקבוצה להחזר סכומים. מחיקה מהווה אירוע גריעה.

יט. הכנסות

הכנסות הקבוצה מורכבות בעיקרם ממכירת חשמל, מתן שירותי תשתית והכנסות מחוזי ביצוע. הקבוצה מכירה בהכנסות כאשר הלקוח משיג שליטה על הסחורה או השירות שהובטחו. ההכנסה נמדדת לפי סכום התמורה לו הקבוצה מצפה להיות זכאית בתמורה להעברת סחורות או שירותים שהובטחו ללקוח, מלבד סכומים שנגבו לטובת צדדים שלישיים.

זיהוי חוזה:

הקבוצה מטפלת בחוזה עם לקוח רק כאשר מתקיימים כל התנאים הבאים:

1. הצדדים לחוזה אישרו את החוזה (בכתב, בעל פה או בהתאם לפרקטיקות עסקיות נהוגות אחרות) והם מחויבים לקיים את המחויבויות המיוחסות להם;
2. הקבוצה יכולה לזהות את הזכויות של כל צד לגבי המוצרים או השירותים אשר יועברו;
3. הקבוצה יכולה לזהות את תנאי התשלום עבור הסחורות או השירותים אשר יועברו;
4. לחוזה יש מהות מסחרית (כלומר הסיכון, העיתוי והסכום של תזרימי המזומנים העתידיים של הישות חזויים להשתנות כתוצאה מהחוזה); וכן
5. צפוי שהקבוצה תגבה את התמורה לה היא זכאית עבור הסחורות או השירותים אשר יועברו ללקוח. במידה ולא ניתן לקבוע כי צפוי שההטבות הכלכליות המיוחסות לעסקה יזרמו לחברה, מכירה הקבוצה בהכנסה ממכירות חשמל בהתאם לסכום אותו היא צופה לגבות.

זיהוי מחויבויות ביצוע:

הקבוצה מעריכה במועד ההתקשרות בחוזה את הסחורות או השירותים שהובטחו במסגרת חוזה עם לקוח ומזהה כמחויבות ביצוע כל הבטחה להעביר ללקוח אחד מהשניים הבאים:

1. סחורה או שירות (או חבילה של סחורות או שירותים) שהם נפרדים; או
 2. סדרה של סחורות או שירותים נפרדים שהם למעשה זהים ויש להם אותו דפוס העברה ללקוח.
- הקבוצה מזהה סחורות או שירותים שהובטחו ללקוח כנפרדים כאשר הלקוח יכול להפיק תועלת מהסחורה או השירות בעצמם או ביחד עם משאבים אחרים הניתנים להשגה בנקל ללקוח וכן ההבטחה של הקבוצה להעביר את הסחורה או השירות ללקוח ניתנת לזיהוי בנפרד מהבטחות אחרות בחוזה. על מנת לבחון האם הבטחה להעביר סחורה או שירות ניתנת לזיהוי בנפרד, הקבוצה בוחנת האם מסופק שירות משמעותי של שילוב הסחורה או השירות עם סחורות או שירותים אחרים שהובטחו בחוזה לתוצר משולב עבורו הלקוח התקשר בחוזה. במסגרת חוזים עם לקוחות למכירת חשמל, מכיוון שמסופק שירות משמעותי של שילוב סחורות ושירותים שונים בחוזה לכדי תוצר משולב אחד, זיהתה הקבוצה מחויבות ביצוע אחת.

קביעת מחיר העסקה

מחיר העסקה הוא סכום התמורה לו הקבוצה מצפה להיות זכאית בתמורה להעברת סחורות או שירותים שהובטחו ללקוח, מלבד סכומים שנגבו לטובת צדדים שלישיים. בעת קביעת מחיר העסקה הקבוצה מביאה בחשבון את ההשפעות של תמורה משתנה וקיומו של רכיב מימון משמעותי בחוזה הכנסות מחוזי הקמה כוללות את הסכום המקורי שנכלל בחוזה בתוספת סכומים בגין תמריצים, במידה וצפוי ברמה גבוהה כי ביטול משמעותי של סכום ההכנסות המצטברות לא יתרחש.

תמורה משתנה

הקבוצה כוללת במחיר העסקה את סכום התמורה המשתנה, או את חלקו, רק כאשר צפוי ברמה גבוהה כי ביטול משמעותי של סכום ההכנסות המצטברות שהוכרו לא יתרחש כאשר אי הוודאות הקשורה לתמורה המשתנה מתברר לאחר מכן בסוף כל תקופת דיווח, מעדכנת הקבוצה במידת הצורך את אומדן סכום התמורה המשתנה שנכלל בתמורת העסקה.

קיום מחויבויות ביצוע

הכנסות מוכרות כאשר הקבוצה מקיימת מחויבות ביצוע על ידי העברת שליטה על סחורה או שירות שהובטחו ללקוח. בתחום קבלות הביצוע, הקבוצה מעבירה שליטה לאורך זמן ולפיכך מכירה בהכנסות לאורך זמן מאחר וביצועי הקבוצה יוצרים או משפרים נכס אשר נשלט על ידי הלקוח תוך כדי יצירתו או שיפורו. הכנסות ממכירת חשמל מוכרות עם צריכת החשמל על ידי הלקוחות, בהתאם לקריאת מונה. ההכנסות בגין הכמות הנצרכת, בתקופה שבין קריאת המונה האחרונה לבין תאריך הדוח על המצב הכספי, נכללות על פי אומדן.

ביאור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

יט. הכרה בהכנסה (המשך)

הכנסות ריבית

הכנסות ריבית בגין לקוחות חשמל נזקפות בעת גביית החוב בגין נצברו.

מדידת התקדמות בקיום מחויבות ביצוע בפרויקטי יזמות

הקבוצה מכירה בהכנסה מחוזי הקמה לאורך זמן על ידי מדידת ההתקדמות לקראת קיום מלא של מחויבות הביצוע באופן שמשקף את ביצועי הקבוצה בהעברת השליטה על הסחורות או השירותים שהובטחו ללקוח. כאשר לא ניתן למדוד באופן סביר את התוצאה של מחויבות ביצוע (למשל בשלבים המוקדמים של חוזה), אך הקבוצה מצפה להשיב את העלויות שהתהוו, הכנסות מוכרות רק עד להיקף העלויות שהתהוו (מרווח אפס), עד למועד שבו ניתן למדוד באופן סביר את התוצאה של מחויבות הביצוע.

הקבוצה מודדת את ההתקדמות באופן יחסי לשיעור השלמת החוזה באמצעות שיטה המבוססת על תשומות. שיעור ההשלמה נמדד, בדרך כלל, בהתאם ליחס שבין העלויות שנוצרו למועד הדוח על המצב הכספי בגין העבודה בביצוע, לבין סך העלויות החזויות לצורך ביצוע החוזה, למעט עלויות שאינן מייצגות את שלב ההשלמה וזאת כאשר ניתן לאמוד באופן מהימן את תוצאותיו. הקבוצה בדעה כי שימוש בשיטת העלויות מייצג בצורה הנאותה ביותר את אופן העברת השליטה ללקוח. ביישום גישה המבוססת על תשומות, הקבוצה אינה כוללת את ההשפעות של תשומות כלשהן אשר אינן משקפות את ביצועי הקבוצה בהעברת השליטה על הסחורות או השירותים ללקוח. במדידת התקדמות הביצוע באמצעות שיטה המבוססת על תשומות, עלות שהתהוותה ואינה פרופורציונאלית להתקדמות בקיום מחויבות הביצוע, אינה נלקחת בחשבון במדידת שיעור ההשלמה.

עלויות חוזה

עלויות תוספתיות של השגת חוזה עם לקוח, מוכרות כנכס כאשר צפוי כי החברה תשיב עלויות אלו. עלויות להשגת חוזה שהיו מתהוות ללא קשר אם החוזה הושג מוכרות כהוצאה בעת התהוותן, אלא אם ניתן לחייב את הלקוח בגין עלויות אלה. עלויות שהתהוו לקיום חוזה עם לקוח אשר אינן בתחולה של תקן אחר, מוכרות כנכס כאשר הן: מתייחסות במישרין לחוזה שהקבוצה יכולה לזהות באופן ספציפי; הן מייצרות או משפרות את משאבי הקבוצה שישמשו לקיום מחויבות ביצוע בעתיד; וכן צפוי שהעלויות יושבו. בכל מקרה אחר, עלויות כאמור מוכרות כהוצאה בעת התהוותן. עלויות שההוצאה נכנסה מופחתות לדוח רווח והפסד על בסיס שיטתי שהינו עקבי עם ההעברה של הסחורות או השירותים אליהם מתייחס הנכס. בכל תקופת דיווח החברה בוחנת האם הערך בספרים של הנכס שהוכר כאמור עולה על יתרת הסכום של התמורה שהישות מצפה לקבל בתמורה לסחורות או השירותים אליהם מתייחס הנכס, בניכוי העלויות המתייחסות במישרין להספקת סחורות או שירותים אלה אשר לא הוכרו כהוצאות, ובמידת הצורך, מוכר הפסד מירידת ערך ברווח או הפסד.

כ. מענקים ממשלתיים

מענקים ממשלתיים מוכרים כאשר קיים ביטחון סביר שהמענקים יתקבלו ושהחברה תעמוד בתנאים הרלוונטיים, המזכים בקבלתם.

מענקים ממשלתיים המתייחסים לנכסים:

מענקים המתקבלים ממשלת ישראל לצורך הקמת מבנה (רכוש קבוע) מוצגים בדוח על המצב הכספי באמצעות ניכוי של המענק, ונזקפים לרווח או הפסד על פני אורך החיים של הנכס באמצעות זקיפת פחת מוקטנת.

מענקים ממשלתיים לא כספיים:

מענקים לא כספיים המתקבלים ממשלת ישראל נרשמים בדוחות הכספיים בסכום סמלי (nominal).

ביאור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

כא. חכירות

1. קביעה אם הסדר מכיל חכירה

במועד ההתקשרות בחכירה, הקבוצה קובעת אם ההסדר הוא חכירה או מכיל חכירה, תוך בחינה האם ההסדר מעביר זכות לשלוט בשימוש בנכס מזוהה לתקופת זמן בתמורה לתשלום. בעת ההערכה האם הסדר מעביר את הזכות לשלוט בשימוש בנכס מזוהה, הקבוצה בוחנת האם לאורך תקופת החכירה יש לה את שתי הזכויות הבאות:

(א) הזכות להשיג למעשה את כל ההטבות הכלכליות משימוש בנכס המזוהה; וכן

(ב) הזכות לכוון את השימוש בנכס המזוהה.

עבור חוזי חכירה הכוללים רכיבים שאינם רכיבי חכירה, כגון שירותים או תחזוקה, הקשורים לרכיב חכירה, הקבוצה בחרה לטפל בחוזה כרכיב חכירה אחד ללא הפרדת הרכיבים.

2. נכסים חכורים והתחייבויות בגין חכירה

חוזים המקנים לקבוצה שליטה בשימוש בנכס בגין חכירה במשך תקופת זמן עבור תמורה, מטופלים כחכירות. בעת ההכרה לראשונה הקבוצה מכירה בהתחייבות בסכום הערך הנוכחי של תשלומי החכירה העתידיים (תשלומים אלו אינם כוללים תשלומי חכירה משתנים מסוימים), ובמקביל מכירה הקבוצה בנכס זכות שימוש בגובה ההתחייבות בגין חכירה, מותאם בגין תשלומי חכירה ששולמו מראש או שנצברו, ובתוספת עלויות ישירות שהתהוו בחכירה.

מכיוון ששיעור הריבית הגלום בחכירות הקבוצה לא ניתן לקביעה בנקל, הקבוצה משתמשת בשיעור הריבית התוספתי של החברה.

לאחר ההכרה לראשונה, מטופל הנכס זכות שימוש בהתאם למודל העלות, ומופחת לאורך תקופת החכירה או אורך חייו השימושיים של הנכס כמוקדם מבניהם.

הקבוצה בחרה ליישם את ההקלה הפרקטית לפיה חכירות לטווח קצר של עד שנה ו/או בהן נכס הבסיס הוא בעל ערך נמוך מטופלות באופן בו דמי החכירה נזקפים לרווח והפסד לפי שיטת הקו הישר, לאורך תקופת החכירה, ללא הכרה בנכס ו/או התחייבות בדוח על המצב הכספי.

3. תקופת החכירה

תקופת החכירה נקבעת כתקופה שבה החכירה אינה ניתנת לביטול, יחד עם תקופות המכוסות על ידי אופציה להאריך או לבטל את החכירה אם ודאי באופן סביר שהחוכר יממש או לא יממש את האופציה, בהתאמה.

4. תשלומי חכירה משתנים

תשלומי חכירה משתנים שתלויים במדד או בשער, נמדדים לראשונה על ידי שימוש במדד או בשער הקיים במועד תחילת החכירה ונכללים במדידה של התחייבות החכירה. כאשר חל שינוי בתזרים המזומנים של דמי חכירה עתידיים הנובע מהשינוי במדד או בשער, יתרת ההתחייבות מעודכנת כנגד נכס זכות השימוש.

5. הערכה מחדש של התחייבות בגין חכירה

בעת התרחשות אירוע משמעותי או שינוי משמעותי בנסיבות אשר בשליטת הקבוצה ואשר השפיע על ההחלטה אם ודאי באופן סביר שהקבוצה תממש אופציה, שלא נכללה קודם לכן בקביעת תקופת החכירה, או לא תממש אופציה שנכללה קודם לכן בקביעת תקופת החכירה, הקבוצה מודדת מחדש את התחייבות החכירה בהתאם לתשלומי החכירה המעודכנים תוך שימוש בריבית היוון מעודכן. השינוי בערך בספרים של ההתחייבות מוכר כנגד הנכס זכות שימוש, או מוכר ברווח והפסד אם הערך בספרים של נכס זכות השימוש הופחת במלואו.

6. הפחתת נכס זכות שימוש

לאחר מועד תחילת החכירה, נכס זכות שימוש נמדד בשיטת העלות, בניכוי פחת שנצבר ובניכוי הפסדים מירידות ערך שנצברו ומתואם בגין מדידות מחדש של ההתחייבות בגין החכירה. הפחת מחושב על בסיס קו-ישר על פני אורך החיים השימושיים או תקופת החכירה החוזית, כמוקדם מבניהם כדלקמן:

- אוניות 3-8 שנים.
- מיכלי סולר חירום 14 שנים.
- מיכלי סולר 2 שנים.
- כלי רכב 3 שנים.
- ציוד מכני נייד 2 שנים.
- מבנה מרכז ביצוע 7 שנים.

ביאור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

כא. חכירות (המשך)

7. נכסים המוחכרים על ידי הקבוצה

חכירות שבהן הקבוצה מחכירה נכסים מסווגות כחכירה תפעולית או מימונית. הסיווג של חכירה כמימונית או תפעולית תלוי במהות העסקה ומבוצע במועד ההתקשרות בחכירה ומוערך מחדש רק אם יש תיקון בתנאי החכירה. שינויים באומדנים כגון אורך חייו הכלכליים של הנכס או ערך השייר, או שינויים בנסיבות, אינם גורמים לסיווג חדש של החכירה.

(א) חכירות מימוניות

חכירות מסווגות כחכירות מימוניות אם הן מעבירות למעשה את כל הסיכונים וההטבות הנלווים לבעלות הנכס המוחכר. במועד ההכרה לראשונה, מוצגים הנכסים המוחזקים בחכירה מימונית כחייבים בסכום השווה להשקעה נטו בחכירה. היוון תשלומי החכירה נעשה על ידי שימוש בשיעור ההיוון הגלום בחכירה. עלויות ישירות ראשוניות נכללות במדידה לראשונה של החייבים ומקטינות את סכום ההכנסה המוכרת על פני תקופת החכירה במועד התחילה, תשלומי החכירה הנכללים במדידה של ההשקעה נטו בחכירה כוללים תשלומים קבועים בניכוי תמריצי חכירה כלשהם העומדים לתשלום. תשלומי חכירה משתנים שתלויים במדד או בשער, ערבויות כלשהן לערך שייר המסופקות למחכיר. מחיר המימוש של אופציית רכישה אם ודאי באופן סביר שהחוכר יממש אופציה זו וכן תשלומי קנסות לביטול החכירה.

בתקופות עוקבות, הקבוצה מכירה בהכנסות מימון על פני תקופת החכירה. כמו כן, הקבוצה מקצה את תשלומי החכירה כנגד יתרת החייבים בגין החכירה המימונית וכנגד הכנסות המימון בתקופה. הקבוצה מיישמת את דרישות הגריעה וירידת ערך בהתאם ל- IFRS 9 בגין יתרת החייבים בחכירה. בנוסף לכך, הקבוצה סוקרת את אומדני ערכי השייר שאינם מובטחים. באם חלה ירידה באומדן ערך השייר שאינו מובטח, הקבוצה מעדכנת את הקצאת ההכנסה על פני תקופת החכירה, ומכירה באופן מיידי בירידה בהתייחס לסכומים שנצברו.

(ב) חכירות תפעוליות

חכירות שאינן מעבירות למעשה את כל הסיכונים וההטבות הנלווים לבעלות על נכס הבסיס מסווגות כחכירות תפעוליות. הקבוצה מכירה בתשלומי חכירה מחכירות תפעוליות כהכנסה על בסיס קו ישר לאורך תקופת החכירה. עלויות ישירות ראשוניות שהתהוו בהשגת חכירות תפעוליות מתווספות לערך בספרים של נכס הבסיס, ומוכרות כהוצאה לאורך תקופת החכירה לפי אותו בסיס כמו ההכנסה מהחכירה.

כב. הפרשות

הפרשות מוכרות כאשר לחברה קיימת מחויבות משפטית או מחויבות משתמעת כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר, בגין צפוי שימוש במשאבים כלכליים הניתנים לאומדן באופן מהימן על מנת לסלק את המחויבות. הסכום המוכר כפרשה משקף את האומדן הטוב ביותר של ההנהלה לגבי הסכום שיידרש ליישוב המחויבות בהווה במועד הדוח על המצב הכספי תוך הבאה בחשבון של הסיכונים ואי הוודאויות הכרוכים במחויבות. כאשר ההפרשה נמדדת תוך שימוש בתזרימי מזומנים חזויים לצורך חישוב המחויבות, הערך בספרים של ההפרשה הוא הערך הנוכחי של תזרימי המזומנים החזויים, שינויים בגין ערך הזמן נזקפים לדוח רווח והפסד.

כאשר כל הסכום או חלקו הדרוש ליישוב המחויבות בהווה צפוי להיות מושב על ידי צד שלישי, מכירה הקבוצה בנכס, בגין ההשבה, עד לגובה ההפרשה שהוכרה, רק כאשר וודאי למעשה (virtually certain) שהשיפוי יתקבל וכן ניתן לאומדן באופן מהימן.

הפרשה בגין תביעות מוכרת כאשר לקבוצה קיימת מחויבות משפטית בהווה או מחויבות משתמעת כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר, יותר סביר מאשר לא (more likely than not) כי הקבוצה תידרש למשאביה הכלכליים לסילוק המחויבות וניתן לאמוד אותה באופן מהימן. כאשר השפעת ערך הזמן מהותית, נמדדת ההפרשה בהתאם לערכה הנוכחי לגבי תביעות שסילוקן, ככל שידרש, יבוצע במסגרת תעריף החשמל ההכרה והמדידה בגין הינה בהתאם לכללים החלים על חשבונות פיקוח נדחים-ראה סעיף כח להלן. לעניין ההפרשות לתביעות משפטיות ותביעות כספיות אחרות, ראה ביאור 19 להלן וביאור 35 להלן.

- שיקום אתר - בהתאם למדיניות המוצהרת של הקבוצה ובהתאם לדרישות החוק, מוכרת הפרשה לשיקום אתר במועד בו נוצרת המחויבות לחברה, וליכולתה לקבוע אומדן מהימן לכך.
- שינוי מבני - הפרשה לשינוי מבני מוכרת כאשר הקבוצה מאשרת תכנית פורמלית ומפורטת לשינוי מבני, והשינוי המבני החל למעשה או כאשר ניתנת הודעה עליו לעובדים. ההפרשה כוללת את היציאות הישירות הנובעות מהשינוי המבני, הכרוכות בהכרח בשינוי מבני ואשר אינן מיוחסות לפעילויות הנמשכות של הקבוצה.

ביאור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

כג. מסים על הכנסה

כללי

מסים על הכנסה כוללים מסים שוטפים ונדחים. מסים שוטפים ונדחים נזקפים לדוח רווח והפסד, או נזקפים ישירות להון או לרווח כולל אחר במידה ונובעים מפריטים אשר מוכרים ישירות בהון או ברווח כולל אחר (ראה ביאור 21 להלן).

1. מסים שוטפים

המס השוטף הינו סכום המס הצפוי להשתלם (או להתקבל) על ההכנסה החייבת במס לשנה, כשהוא מחושב לפי שיעורי המס החלים לפי החוקים שנחקקו או נחקקו למעשה למועד הדיווח.

2. מסים נדחים

הקבוצה יוצרת מיסים נדחים בגין הפרשים זמניים בין ערכם לצורכי מס של נכסים והתחייבויות לבין ערכם בדוחות הכספיים. יתרות המיסים הנדחים (נכס או התחייבות) מחושבות לפי שיעורי המס הצפויים בעת מימושן, בהתבסס על שיעורי המס וחוקי המס אשר נחקקו או אשר חקיקתם הושלמה למעשה, עד תאריך הדוח על המצב הכספי. התחייבויות מסים נדחים מוכרות, בדרך כלל, בגין כל ההפרשים הזמניים בין ערכם לצורכי מס של נכסים והתחייבויות לבין ערכם בדוחות הכספיים. נכסי מסים נדחים מוכרים בגין כל ההפרשים הזמניים הניתנים לניכוי עד לסכום שצפוי שתהיה הכנסה חייבת שכנגדה ניתן יהיה לנצל את ההפרש הזמני הניתן לניכוי.

בחישוב המסים הנדחים לא מובאים בחשבון מיסים נדחים בגין הפרשים זמניים בגין רווחים בחברות מוחזקות, מאחר והדיבידנדים אינם חייבים במס.

נכסי והתחייבויות מסים נדחים מוצגים בקיזוז כאשר לחברה קיימת זכות משפטית ניתנת לאכיפה לקיזוז נכסי מסים שוטפים כנגד התחייבויות מסים שוטפים, וכאשר הם מתייחסים למסים על ההכנסה המוטלים על ידי אותה רשות מס, ובכוונת הקבוצה לסלק את נכסי והתחייבויות המסים השוטפים על בסיס נטו.

נכסי מסים נדחים או התחייבויות מסים נדחים המתייחסים להכרה ביתרות חשבונות פיקוח נדחים מוצגים עם יתרות חשבונות פיקוח נדחים והתנועה ביתרות אלה.

3. עמדות מס לא וודאיות

הפרשה בגין עמדות מס לא וודאיות, לרבות הוצאות מס וריבית נוספות, מוכרת כאשר יותר צפוי מאשר לא כי הקבוצה תידרש למשאביה הכלכליים לסילוק המחויבות.

ביאור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

כד. הטבות עובדים

1. הטבות לאחר סיום העסקה

הטבות הקבוצה לאחר סיום העסקה כוללות: פנסיה ומענקים. הטבות הקבוצה אלו הינן בחלקן תוכניות להפקדה מוגדרת ובחלקן תוכניות להטבה מוגדרת.

הוצאות בגין התחייבות הקבוצה להפקדת כספים במסגרת תכנית להפקדה מוגדרת (Defined Contribution Plan) קרן פנסיה צוברת (ראה ביאור 12 להלן) נזקפות לדוח רווח והפסד או מהוונות לעלות הנכסים במועד אספקת שירותי העבודה, בגינם מחויבת הקבוצה לביצוע ההפקדה. ההפרש בין סכום ההפקדה העומד לתשלום, לבין סך ההפקדות ששולמו מוצג בדוח על המצב הכספי בסעיף זכאים ויתרות זכות.

הוצאות בגין תכנית להטבה מוגדרת (Defined Benefit Plan) תוכנית הפנסיה של הקבוצה (ראה ביאור 12ד) נזקפות לדוח רווח והפסד או מהוונות לעלות הנכס בהתאם לשיטת יחידת הזכאות החזויה (Projected Unit Credit Method), תוך שימוש בהערכות אקטואריות המתבצעות בתום כל תקופת דיווח. הערך הנוכחי של מחויבות הקבוצה בגין תכנית להטבה לתאריך הדוחות הכספיים, נקבע באמצעות היוון תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים בגין התכנית. בהתאם לכללי תקן חשבונאות בינלאומי IAS 19 השיעור המשמש להיוון מחויבויות בגין הטבה לאחר סיום העסקה יקבע על ידי שימוש בתשואות שוק בסוף תקופת הדיווח על אגרות חוב קונצרניות באיכות גבוהה שהמטבע שלהן הינו שקל ושמועד פירעון דומה לתנאי המחויבות של הקבוצה.

עלויות ריבית בגין מחויבות להטבה מוגדרת, הכנסות ריבית בגין נכסי התכנית וריבית בגין ההשפעה של תקרת הנכסים שנזקפו לרווח והפסד, מוצגות בסעיפי הוצאות השכר או מהוונים לרכוש קבוע בהקמה.

הקבוצה מכירה ברווח או הפסד מסילוק תכנית להטבה מוגדרת כאשר הסילוק מתרחש. רווחים או הפסדים כאמור הינם הפרש בין החלק המסולק מתוך הערך הנוכחי של המחויבות להטבה מוגדרת במועד הסילוק, לבין מחיר הסילוק, לרבות נכסי תכנית שהועברו.

לפי תיקון לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 19 "הטבות עובדים", הפקדות עובדים המתייחסות לשירות העובד, תטופלנה כקישור לעלות השירות. התיקון מאפשר דרך פרקטית, במקרה בו סכום הפקדות הינו בלתי תלוי במספר שנות השירות, להקטין את עלות השירות השוטף בתקופה בה ניתן השירות המתייחס.

בהתאם למדיניות החשבונאית של הקבוצה, נכסי התוכנית נמדדים בשווי הוגן. הכנסות ריבית על נכסי התוכנית והכספים בנאמנות, נקבעות על בסיס שיעור ההיוון של המחויבות לתחילת השנה ונזקפות לדוח רווח והפסד או מהוונות לעלות הנכסים. ההפרש בין הכנסות הריבית על נכסי תוכנית וכספים בנאמנות לבין התשואה הכוללת על נכסי התוכנית והכספים בנאמנות נזקף למדידות מחדש של ההתחייבות (הנכס) נטו בגין הטבה מוגדרת (להלן "מדידות מחדש") ברווח כולל אחר ולא יסווג מחדש לרווח או הפסד במועד מאוחר יותר.

כאשר סך ההפקדות ששולמו עולה על ההפקדה הנדרשת בגין השירות שסופק עד לתאריך הדוח על המצב הכספי, ועודף זה יוביל להקטנת ההפקדות העתידיות או להחזר כספי, מכירה הקבוצה בנכס.

רווחים והפסדים אקטואריים נובעים בעיקרם מהפער בין ההנחות האקטואריות שהינן הנחות לטווח ארוך, לבין התנהגות אותם משתנים בשנת הדוח (כגון שיעור הגידול הצפוי בשכר, שיעור הריבית להיוון, שיעורי פרישה מוקדמת ותמותה ומהפרש בין תשואה בפועל על היעודות בשנת הדוח, לבין התשואה הצפויה בתחילת השנה) ומשינויים בהנחות האקטואריות עצמן. רווחים והפסדים אקטואריים נזקפים לרווח הכולל האחר במועד היווצרותם או מהוונים לעלות הנכסים.

רווחים והפסדים אקטואריים שנזקפו למדידות מחדש ברווח כולל אחר לא יסווגו מחדש לרווח או הפסד במועד מאוחר יותר. עלות שירות עבר (Past Service Cost) מוכרת מיידית ברווח והפסד בתקופה בה שונתה התוכנית. התחייבות הקבוצה בגין תוכנית הטבה מוגדרת המוצגת בדוח על המצב הכספי של הקבוצה, כוללת את הערך הנוכחי של המחויבות בגין הטבה מוגדרת, בניכוי שוויים ההוגן של נכסי התוכנית. נכס נטו, המתהווה מהחישוב כאמור, מוגבל לגובה של ההטבות הכלכליות העתידיות הזמינות בצורה של החזרים מהתוכנית או בצורה של הקטנה בהפקדות עתידיות לתוכנית (להלן: "סכום התקרה").

ייחוס המחויבות לפנסיה לתקופות השירות של העובדים נעשה לפי קצב צבירת הזכויות בתוכנית הפנסיה.

2. הטבות עובדים לטווח קצר

הטבות עובדים לטווח קצר, הן הטבות אשר צפויות להיות מסולקות במלואן לפני 12 חודשים לאחר תום השנה בה סופק השירות המזכה בהטבה.

הטבות עובדים לטווח קצר בחברה כוללות את התחייבות הקבוצה בגין היעדרויות לזמן קצר, חופשה, תשלומי מענקים ושכר. הטבות אלו נזקפות לדוח רווח והפסד או מהוונות לעלות הנכסים במועד שבו ניתן השירות המתייחס. ההטבות נמדדות על בסיס לא מהוון אותו חזויה הקבוצה לשלם. סווג הטבות לעובדים לצרכי מדידה כהטבות לטווח קצר או בהטבות האחרות לטווח ארוך, נקבע בהתאם לתחזית הקבוצה לסילוק המלא של ההטבות.

ביאור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

כד. הטבות עובדים (המשך)

3. הטבות עובדים אחרות לטווח ארוך, בסעיף התחייבויות אחרות
הטבות עובדים אחרות לטווח ארוך, הן הטבות אשר אינן חזויות להיות מסולקות במלואן לפני 12 חודשים לאחר תום התקופה בה סופק השירות המזכה בהטבה ואינן מהוות הטבות לאחר סיום העסקה או הטבות בגין פיטורין. הטבות עובדים אחרות בחברה כוללות התחייבויות בגין מענק 20 שנה. התנועה בהטבות אלו (כולל רווחים והפסדים אקטואריים), נזקפת לדוח רווח והפסד, או מהווה לעלות הנכסים, תוך שימוש בהערכות אקטואריות המתבצעות בכל תקופת דיווח, בהתאם לשיטת יחידת הזכאות החזויה (Projected Unit Credit Method). הערך הנוכחי של מחויבות הקבוצה בגין המענק נקבע באמצעות היוון תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים בגין התכנית בתשואות שוק של אגרות חוב קונצרניות באיכות גבוהה (ראה סעיף 1 לעיל). רווחים והפסדים אקטואריים נזקפים לרווח והפסד במועד היווצרותם. עלות שירות העבר מוכרת מיידית ברווח והפסד בתקופה בה שונתה התוכנית.

4. הטבות בגין פיטורין
הטבות בגין פיטורין הן הטבות אשר עומדות לתשלום כתוצאה מהחלטת הקבוצה לפטר עובדים לפני מועד הפרישה הרגיל או מהחלטת עובד להסכים לפרישה מרצון בתמורה להטבות אלה. התחייבות הקבוצה בגין תכנית פרישה מוקדמת נזקפת לדוח רווח והפסד כאשר הקבוצה מחויבת לתכנית פיטורין פורמלית, הכוללת לפחות, את המיקום, התפקיד ומספר העובדים המשוער שיפוטרו, את ההטבות להן זכאים העובדים המפוטרים וכן את המועד בו תיושם התוכנית. כמו כן, תקופת הזמן להשלמת היישום תהיה כזו באופן שלא סביר שיהיו שינויים מהותיים לתוכנית.

5. כספים המוחזקים בנאמנות

כספים המוחזקים בנאמנות מוצגים בשווים ההוגן בהתאם לתקן IFRS 13.

6. הטבות במסגרת הסכם קיבוצי מיוחד - רפורמה, שינוי מבנה ארגוני והסכם קיבוצי מיוחד (פרישות מוקדמות, מכסת קביעות, מענק חד פעמי לעובדי יח"פ וחנ"מ ונושאים נוספים) (להלן ההסכמים):
(א) ההטבות שיוענקו לעובדים הפורשים (1,803 עובדים מההסכם הרפורמה ו-200 מההסכם הנוסף של פרישות מוקדמות) במסגרת ההסכמים, הינן הטבות לאחר סיום העסקה ועל כן ההסכמים בכללותם טופלו כשינוי תנאי תכנית בהתאם להוראות IAS-19.
(ב) מענקי פרישה, פיצויי פיטורין והקדמת פנסיה לפורשים בסעיף א' לעיל נזקפו, בהתאם לותק היחסי למועד כניסת ההסכם לתוקף, לעלות שרותי עבר, ואילו צבירת יתרת ההטבות נפרסת בשיטת "יחידת הזכאות החזויה" על פני התקופה הנותנת עד למועד הפרישה.
(ג) תוספת קצבת רפורמה לפורשים בפרישה מיוחדת נזקפה במלואה לעלות שרותי עבר מאחר ואינה מותנית במתן שרות עתידי.
(ד) תוספת קצבת רפורמה לפורשים (שלא במסגרת 1,803 פורשי הרפורמה) בתקופת הרפורמה ולאחריה נפרסה ממועד כניסת ההסכם לתוקף בהתאם לשיטת המנות לפי החלק היחסי בצבירת כל אבן דרך המזכה בתוספת זו.
(ה) מענקי פרישה, פיצויי פיטורין והקדמת פנסיה לעובדים הקבועים שיושאלו ל-5 שנות עבודה בחברות שירכשו את יחידות הייצור הנמכרות נפרסו ממועד כניסת ההסכם לתוקף, בשיטת הקו הישר עד לתום 5 שנים ממועד מכירת התחנות בהתאם להסכמים.
(ו) מענק חד פעמי לעובדי יח"פ ונגה נפרסו ממועד כניסת ההסכם לתוקף, בשיטת הקו הישר, לגבי עובדי יח"פ עד לתום 5 שנים ממועד מכירת התחנות בהתאם להסכמים ולגבי עובדי נגה שטרם עברו עד למועד ההעברה הצפוי.
(ז) מחויבות בגין תכנית הפנסיה של עובדי החברה שעברו לחברת נגה סולקה ביום המעבר של העובדים לנגה. עלות הסילוק נמדד כפער בין התשלום שהועבר לנגה לבין המחויבות בספרי החברה ליום המעבר ונזקפה לרווח והפסד.

כה. רווח למניה

הקבוצה לא כוללת בדוחותיה הכספיים נתונים אודות הרווח למניה מאחר ומניותיה הרגילות אינן רשומות או מצויות בהליך רישום למסחר בשווקים ציבוריים.

כו. דיווח מגזרי

מגזרי פעילות מדווחים לפי אותו בסיס המשמש לצרכי דיווח פנימיים, מוגשים למקבל ההחלטות התפעוליות הראשי בחברה. מקבל ההחלטות התפעוליות הראשי, אשר אחראי על הקצאת משאבים למגזרי הפעילות של הקבוצה והערכת הביצועים שלהם, זוהה כמנכ"ל הקבוצה (ראה ביאור 36 להלן).

כז. סיווג ריבית ששולמה, בדוח על תזרימי המזומנים

הקבוצה מסווגת תזרימי מזומנים בגין ריבית ששולמה, לרבות בגין ריבית שהוונה לעלות הרכוש הקבוע, כתזרימי מזומנים מפעילות מימון. תזרימי מזומנים בגין מסים על הכנסה מסווגים ככלל כתזרימי מזומנים אשר שימשו לפעילות שוטפת, למעט אלו אשר ניתנים לזיהוי בנקל עם תזרימי מזומנים אשר שימשו לפעילות השקעה או מימון.

ביאור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

כח. חשבונות פיקוח נדחים (Regulatory Deferral Accounts)

בחודש ינואר 2014 פורסם תקן דיווח כספי בינלאומי מס' 14 (להלן: "IFRS 14"). IFRS 14 פורסם כתקן ביניים ליישום החל משנת 2016 ומטרתו להתיר כחלופה אפשרית את המשך יישום הכללים החשבונאיים המקובלים הקודמים והמדיניות החשבונאית להכרה, מדידה, ירידת ערך וגריעה של חשבונות פיקוח נדחים בדוחות הכספיים של חברות בפיקוח בעת המעבר לראשונה ליישום תקני IFRS.

התקן מאפשר לחברה המנהלת פעילויות הכפופות לפיקוח תעריפים, ליישם את הפרקטיקה הקיימת בנושא הכרה בחשבונות פיקוח נדחים, בדוחות הערוכים לפי תקני IFRS, כפי שיישמה זאת בדוחותיה הכספיים בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים הקודמים.

לפי כללי הדיווח הכספי של הקבוצה, הקבוצה מיישמת את התקנים של המוסד לתקינה חשבונאית בארה"ב (FASB) המנויים בפרק RE6, הדנים בהשלכות סוגי פיקוח מסוימים על המדיניות החשבונאית (להלן: "התקן"). מטרת פרסומו של התקן הינה לקבוע ולהגדיר, כיצד יש ליישם עקרונות חשבונאיים מקובלים בחברות בפיקוח, וכיצד יש לשקף החלטות של הגוף המפקח בדוחות הכספיים של אותן החברות. התקן מאפשר, בהתקיים תנאים מסוימים, טיפול חשבונאי שונה מהמקובל ביחס לעיתוי זקיפת הוצאות והכנסות לרווח והפסד וזאת במטרה לשקף וליצור הקבלה נאותה בין ההוצאות לבין ההכנסות שיווצרו לחברה לפי מועדי ההכרה בהן בתעריף החשמל.

התקן חל כאשר מתקיימים כל שלושת התנאים המפורטים להלן:

1. פיקוח על התעריפים - תעריפים בגין שירותים או מוצרים המצויים תחת פיקוח, נקבעים על ידי מפקח שהינו צד שלישי בלתי תלוי, או על ידי ועדה שקיבלה יפוי כוח, או כפופים לאישורם וזאת בהתאם לחוק או חוזה הקובע תעריפים לחיוב הצרכנים.
2. כיסוי ספציפי של עלויות - התעריפים שבפיקוח נבנים כך שיכסו את העלויות הספציפיות (כולל תשואה נדרשת להון) בקשר לאספקת השירות או המוצר שבפיקוח.
3. תחרות ואפשרות גבייה מלקוחות - לאור הביקוש למוצר או לשירות שבפיקוח ורמת התחרות הישירה והעקיפה, סביר להניח כי תעריפים שנקבעו כך שיכסו את העלויות, ניתנים לחיוב ולגבייה מהצרכנים.

תנאים אלו יכולים גם להיות מיושמים לחלקים נפרדים של פעילויות כגון ייצור חשמל או הולכתו, או למגזר מסוים של לקוחות.

במידה ומגיעים למסקנה כי הקבוצה אינה עומדת עוד בתנאים הנ"ל ליישום התקן, אזי יש למחוק את נכסי/התחייבויות הפיקוח, וזאת על סמך הוראות שהוגדרו באותו התקן. לתאריך אישור הדוחות הכספיים הקבוצה עומדת בתנאים האמורים לעיל.

החלטות של רגולטור בנושא התעריף עשויות לספק בסיס וודאות סביר לקיום נכס פיקוח.

הקבוצה מכירה בנכס פיקוח בגובה העלויות שהתהוו, או חלקן, שאחרת היו נזקפות לרווח והפסד, אם היא עומדת בשני התנאים הבאים:

1. צפוי (בסבירות העולה על 70%) כי ההכנסות העתידיות יהיו בגובה של לפחות ההוצאות שהתהוו, כלומר ההוצאות שהתהוו יילקחו בחשבון בקביעת התעריף.
2. בהתבסס על ראיות קיימות, ההכנסות העתידיות ייקבעו במטרה לכסות עלויות עבר שהתהוו ולא על מנת לכסות עלויות עתידיות צפויות דומות. במידה וההכנסות ניתנות דרך התאמת תעריף אוטומטית, קריטריון זה דורש שכוונת הרגולטור הינה בבירור כיסוי הוצאות עבר.

החלטות רגולטוריות עשויות לגרום להעמדת התחייבות פיקוח בחברה מפוקחת. התחייבויות אלו הינן בד"כ אל מול לקוחותיה של הקבוצה. התנאים לרישום התחייבויות פיקוח על ידי הקבוצה (במידה וההחזר צפוי בסבירות העולה על 70%):

1. דרישה של הרגולטור להחזרים ללקוחות דרך התעריף, בהתאם לקריטריונים מסוימים; או
2. קביעה של הרגולטור, של תעריפים עדכניים אשר נועדו להשיב עלויות שצפויות להגבות בעתיד אולם אם עלויות אלו לא יתהוו, תעריפים עתידיים יופחתו בשיעורים דומים; או
3. דרישה של הרגולטור שרווח או הפחתה של עלויות יוחזרו ללקוחות בתקופות עתידיות.

כמו כן, נכסי הפיקוח שהיו מוגדרים בכללי חשבונאות קודמים נקראים, החל מיום המעבר לתקינה הבינלאומית (IFRS), כ"חשבונות פיקוח נדחים".

סך חשבונות פיקוח נדחים בחובה וסך חשבונות פיקוח נדחים בזכות מוצגים כפרטים נפרדים בגוף הדוח על המצב הכספי ומופרדים כקטגוריה נפרדת. התנועה בחשבונות פיקוח נדחים הכוללת את השפעת המס החל מיום המעבר ואילך מוצגת בדוחות הכספיים בסעיף נפרד בדוח על הרווח והפסד (ראה ביאור 15 להלן).

ביאור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

כט. גורמי מפתח לחוסר וודאות באומדן ושיקולי דעת ביישום מדיניות חשבונאית

1. כללי

ביישום המדיניות החשבונאית של הקבוצה המתוארת בסעיפים א-כח לעיל, נדרשת הנהלת הקבוצה, במקרים מסוימים, להפעיל שיקול דעת חשבונאי נרחב בנוגע לאומדנים והנחות בקשר לערכם הפנקסני של נכסים והתחייבויות שאינם בהכרח בנמצא ממקורות אחרים. האומדנים וההנחות הקשורות, מבוססים על ניסיון העבר וגורמים אחרים הנחשבים כרלוונטיים. יובהר שהתוצאות בפועל עשויות להיות שונות מאומדנים אלה. האומדנים וההנחות שבבסיסם, נבחנים בידי ההנהלה באופן שוטף. שינויים לאומדנים החשבונאיים מוכרים רק בתקופה בה בוצע שינוי באומדן במידה והשינוי משפיע רק על אותה תקופה או מוכרים בתקופה האמורה ובתקופות עתידיות במקרים בהם השינוי משפיע הן על התקופה הנוכחית והן על התקופות העתידיות.

2. שימוש באומדנים ושיקול דעת

מידע בדבר הנחות שהניחה הקבוצה לגבי העתיד וגורמים עיקריים אחרים לחוסר ודאות בקשר לאומדנים, שקיים סיכון משמעותי שתוצאתם תהייה תיאום מהותי לערכים בספרים של נכסים והתחייבויות במהלך השנה הכספית הבאה, הינו כדלקמן:

(א) הכרה בהכנסה

1) תמורה משתנה

ההכרה בהכנסה אינה כוללת סכומי תמורה משתנה שהחברה לא יכולה לקבוע כי היא צופה ברמה גבוהה שהיא תוכל לגבות אותם. בסוף כל תקופת דיווח, החברה מעדכנת את הערכתה אם הסכומים הנ"ל עדיין כפופים להגבלה, כאשר בהערכה זו נלקחות בחשבון כל העובדות והסיבות הרלוונטיות לרבות ההשפעות הכלכליות של השלכות נגיף הקורונה. גידול בסכום אותו החברה צופה כי תוכל לגבות עבור שירותי חשמל שסופקו בעבר יוכר בהכנסה בתקופה בה חל השינוי, לפרטים נוספים ראה ביאור 6 להלן.

2) הכנסות לקבל

החברה מעריכה, על פי מודלים סטטיסטיים את ההכנסות ממכירת חשמל בתקופת הדוח בגין החלק היחסי של הכנסות הכלולות בחשבוניות שהוצאו לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, ואשר כוללות חיובים בגין תקופת הדוח. המודלים הסטטיסטיים מסתמכים על צריכת החשמל בחשבוניות שהופקו לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי ואומדים את החלק המתייחס לתקופת הדוחות הכספיים בהתאם לנתוני מזג אויר וביקוש החשמל, אומדן ההכנסות לקבל בספרי הקבוצה ליום 31 בדצמבר 2021 מסתכם לסך של כ- 1,588 מיליוני שקל חדש (ליום 31 בדצמבר 2020 כ- 1,883 מיליוני שקל חדש) (ראה ביאור 6 להלן).

(ב) שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

הנהלת הקבוצה מפעילה שיקול דעת בבחירת טכניקות הערכה נאותות למכשירים פיננסיים, שאין להם מחיר שוק מצוטט בשוק פעיל. טכניקות ההערכה בהן עושה הנהלת הקבוצה שימוש הינן כאלה המיושמות בידי משתתפי שוק. הערך בספרים של המכשירים הפיננסיים המוערכים באמצעות טכניקות הערכה ליום 31 בדצמבר 2021 מסתכם להתחייבויות בסך של כ- 2,881 מיליוני שקל חדש (ליום 31 בדצמבר 2020 כ- 2,674 מיליוני שקל חדש) ראה ביאור 26 להלן.

(ג) הפרשות להליכים משפטיים ודרישות כספיות אחרות

נגד הקבוצה תלויות ועומדות תביעות משפטיות לרבות תביעות ייצוגיות, ראה ביאור 35 להלן. לצורך בחינת הנפקות המשפטיות של תביעות אלה, כמו גם לקביעת הסבירות כי הן תתממשנה לרעתה, מסתמכת הנהלת הקבוצה על חוות דעת של יועצים משפטיים ומקצועיים. לאחר שיועציה של הקבוצה מגבשים את עמדתם המשפטית ואת סיכוייה של הקבוצה באשר לנשוא התביעה, בין אם הקבוצה תצטרך לשאת בתוצאותיה או שיש ביכולתה לדחות אותה, אומדת הנהלת הקבוצה את הסכום אותו יש לרשום בדוחות הכספיים, אם בכלל. פרשנות שונה מזו של יועציה המשפטיים של הקבוצה למצב חוקי קיים, הבנה שונה של הנהלת הקבוצה לגבי חוזי התקשרות וכן שינויים שמקורם בפסיקה רלוונטית או בתוספת עובדות חדשות, יש בהם כדי להשפיע על ערכה של ההפרשה הכוללת בגין ההליכים המשפטיים העומדים כנגד הקבוצה ובכך להשפיע באופן מהותי על מצבה הכספי ותוצאות פעולותיה של הקבוצה.

ביאור 2 - כללי דיווח ומדיניות חשבונאית (המשך)

כט. גורמי מפתח לחוסר וודאות באומדן ושיקולי דעת ביישום מדיניות חשבונאית (המשך)

2. שימוש באומדנים ושיקול דעת (המשך)

(ד) הטבות עובדים
הערך הנוכחי של התחייבות הקבוצה לתוכנית פנסיה ומענקים ולתשלום פיצויי פיטורין לעובדיה מתבסס על מספר רב של נתונים, אשר נקבעים על בסיס הערכה אקטוארית, תוך שימוש במספר רב של הנחות, לרבות שיעור היוון (ראה גם ביאור 12 טו להלן). הקבוצה אומדת את שיעור היוון אחת לרבעון. שיעור היוון נלקח מעקום הריבית המבוסס על נתוני שוק בגין אגרות חוב קונצרניות צמודות למדד באיכות גבוהה, כפי שנקבע על ידי הקבוצה המצטטת מרווח הוגן בע"מ.

הנחות מפתח אחרות נקבעות בהתבסס על התנאים השוררים בשוק, ועל בסיס הניסיון שנצבר בחברה. לפרטים נוספים אודות ההנחות בהן עשתה הקבוצה שימוש, ראה ביאור 12 להלן.

שינויים בהנחות האקטואריות עשויים להשפיע באופן משמעותי על ערך הפנקסי של התחייבויות הקבוצה לתשלומי פנסיה ומענקים ולתשלום פיצויי פיטורין.
בעקבות יישום תהליך השינוי הארגוני ותוכנית ההתייעלות, נוספו אומדנים לרבות לגבי פרישות ומעבר עובדים, זהות העובדים, עיתוי מועדי הפרישה והמעבר, עמידה באבני דרך ועיתוי העמידה באבני הדרך המזכים בתוספת קצבה העשויים להשפיע באופן משמעותי על ערך הפנקסי של התחייבויות הקבוצה לתשלומי פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום ההעסקה, ראה סעיף כד לעיל.

(ה) אומדן אורך חיים של רכוש קבוע ונכסים בלתי מוחשיים
כאמור בסעיף 2א לעיל, הנהלת הקבוצה סוקרת בכל שנת דיווח את אומדן אורך החיים השימושי של פרטי רכוש קבוע ונכסים בלתי מוחשיים.
לפרטים בדבר אומדן אורך החיים של סעיפי הרכוש הקבוע, ראה סעיף 2א לעיל.
שינויים באומדן אורך החיים יגרמו לשינוי בערכם בספרים של הרכוש הקבוע והרכוש הבלתי מוחשי.

(ו) חשבונות פיקוח נדחים (IFRS 14)

(1) הערכת סבירות הכיסוי של נכסי והתחייבויות פיקוח
כאמור בסעיף כח לעיל הקבוצה מיישמת את תקן בינלאומי IFRS 14 לגבי חשבונות פיקוח נדחים, התקן דורש מגוף מפוקח להעריך מחדש את סבירות הכיסוי של נכסי והתחייבויות הפיקוח בכל מועד פרסום דוחות כספיים. בנוסף, במסגרת הערכות המגובשות לצורך חישוב נכסי התחייבויות פיקוח, נעזרת הקבוצה באומדנים אשר אין ודאות שרשות החשמל (הגוף הציבורי המפקח על תעריפי החשמל) תאשר אותם בעתיד. (לפרטים בדבר יתרות של חשבונות פיקוח המבוססים על החלטות בתוקף של רשות החשמל וחשבונות המבוססים על הערכות הקבוצה, ראה ביאור 15 להלן).

(2) כיסוי מלאו עלויות הרפורמה במסגרת התעריף
הקבוצה מכירה בנכס פיקוח בגין כיסוי מלאו עלויות הרפורמה המתייחסות להסכם הקיבוצי מחודש מאי 2018 במסגרת התעריף בהתבסס, בין היתר, על החלטת הממשלה ועקרונות מדיניות שפורסמו על ידי שר האנרגיה (ראה ביאור 1ה לעיל) והחלטת רשות החשמל לעדכון שנתי לשנת 2022 (ראה ביאור 3 טו ו-15 להלן). לגבי מתכונת כיסוי העלויות ואופן פריסתן בשנים הבאות, נקבעה ע"י רשות החשמל המתודולוגיה להחזר עלויות הרפורמה באמצעות התעריף, והיא מיושמת מידי עדכון שנתי של התעריף עד לסיום החזר עלויות הרפורמה.

(ז) ירידת ערך נכסים מוחשיים ובלתי מוחשיים
הקבוצה בוחנת מידי תקופת דיווח האם קיימים סימנים הדורשים לבצע בחינה של הצורך בהפרשה לירידת ערך נכסיה לפי הוראות תקן בינלאומי IAS 36 שינוי בהנחות ובאומדנים, יש בהם כדי להשפיע על תחזיות תוצאות פעולותיה של הקבוצה ועל הצורך להפרשה לירידת ערך נכסים.

(ח) עמדות מס לא וודאיות

מידת אי הוודאות לעניין קבלת עמדות המס של הקבוצה והסיכון כי תישא בהוצאות מס וריבית נוספות. זאת, בהתבסס על ניתוח של מספר גורמים, לרבות פרשנויות של חוקי המס וניסיון העבר של הקבוצה.

(ט) הערכת הפסדי אשראי חזויים

במסגרת בחינת ירידת ערך נכסים פיננסיים הקבוצה מעריכה האם סיכון האשראי המיוחס לנכס פיננסי עלה באופן משמעותי מאז ההכרה הראשונה, וכן עושה שימוש בתחזיות לצורך מדידת הפסדי האשראי החזויים שגרמו לגידול בהפרשה לירידת ערך נכסים פיננסיים.

ביאור 3 - תעריף החשמל ורגולציה

א. אופן קביעת התעריף

הכנסות החברה מבוססות על תעריף החשמל אשר גובה החברה מהצרכנים, בהתאם לחוק משק החשמל (ראה ביאור 1ב לעיל). תעריפי החשמל ודרכי עדכונם, נקבעים על-ידי רשות החשמל. (בביאור זה להלן: "הרשות"). בהתאם לחוק משק החשמל, קביעת התעריף נעשית בהתאם לכללים שלהלן:

- התעריפים ייקבעו על בסיס עקרון העלות, בהתחשב, בין היתר, בסוג השירותים וברמתם. כל מחיר יישקף את עלות השירות המסוים, בלא שתהיה הפחתת מחיר אחד על חשבון העלאתו של מחיר אחר. באם נקבעה בתקציב המדינה תמיכה לצורך הפחתת מחיר שירות, יופחת סכום התמיכה מן העלות של אותו שירות.

- ביישום עקרון העלות לצורך קביעת התעריפים, תכיר הרשות בעלויות הנובעות מכל אלה:

1. עקרונות המדיניות שקבע השר כאמור בסעיף 57(א) לחוק משק החשמל.
2. הוראות השר לעניין הפעלת משק החשמל בשעת חירום שניתנו לפי סעיף 58(ב) לחוק משק החשמל.
3. הוראות השר לעניין הפעלת משק הגז בשעת חירום שניתנו לפי סעיף 91(ב) לחוק משק הגז הטבעי, התשס"ב-2002.
4. הוראות השר שעניינן מענה לצרכים הנובעים ממצב חירום, הנדרשות לביצוע בזמן חירום, שניתנו בכתב לבעל רישיון ספק שירות חיוני בזמן חירום, לפי כל דין או בהתאם לתנאי רישיונו. השר יפרסם הוראות כאמור באתר האינטרנט של המשרד, בהקדם האפשרי, למעט הוראות שאין לפרסמן מטעמים של ביטחון המדינה או יחסי החוץ שלה.

- לעניין העלות יובא בחשבון שיעור תשואה נאות על ההון, בהתחשב בזכויותיו ובחובותיו של בעל רישיון ספק שירות חיוני. החוק אינו מגדיר מהו שיעור תשואה נאות.

בהתאם לעקרונות אלה, תעריף החשמל אמור לכסות את כלל העלויות הדרושות לחברה למילוי חובותיה כספק שירות חיוני, בכפוף לבקרת עלויות. עלויות אלה מורכבות בין היתר, מעלויות דלקים, עלויות תפעול ותחזוקה ועלויות הון (פחת, מימון ותשואה על ההון). נציין כי חלק מהרכיבים בתעריפי החשמל, נקבעים על בסיס עלות נורמטיבית בשיטות שונות לדוגמה על בסיס עלויות חברות חשמל בעולם וספקי שירותים בארץ, תוך השוואתם הן למרכיבי העלויות כפי שנרשמו בספרי החברה והן לעלויות החזויות.

תעריפי החשמל לצרכנים השונים נקבעים בהתאם לסוג הצריכה ולמתח האספקה. סוגי התעריפים העיקריים הם: תעריף אחיד או תעריף תע"ז (תעריף שמשנתנה בהתאם לעונות השנה ולשעות היום על פני היממה). אחת למספר שנים הרשות קובעת "בסיס תעריף" המשקף את המתודולוגיה לקביעת ועדכון התעריף. בעת קביעת "בסיס תעריף" הרשות קובעת את אופן עדכונה. הרשות קבעה שני בסיסי תעריף נפרדים: בסיס תעריף הייצור ובסיס תעריפים למקטעי הרשת.

ב. מנגנון עדכון התעריף

על פי חוק משק החשמל, תעריפי החשמל יעודכנו לפי נוסחת עדכון שתקבע הרשות. תעריף החשמל הנגזר מבסיס התעריף מתעדכן במהלך תקופת הבוחן באמצעות עדכון שנתי ועדכון שוטף:

1. עדכון שנתי - מדי שנה, הרשות אמורה לבצע עדכון שנתי של רכיבים שונים של העלויות המוכרות בתעריף לחברה, בהתאם לשינוי רכיבים שונים בסל התשומות של החברה ובכפוף למתודולוגיה שנקבעה בבסיס התעריף. הרכיבים אותם נדרשת הרשות לעדכן הינם: עלויות הון של נכסים מוכרים בייצור וברשת, שיעורי תשואה על הון זר ועל הון עצמי, הרכב סל המימון, תמהיל ועלויות הדלקים, רכישות חשמל, תמריצים, התפלגות צריכה ועוד.
 2. עדכון שוטף של התעריף – עדכוני מחירי דלקים ומדדי מחירים שונים. העדכון השוטף מתבצע פעמיים בחודש. עדכון המחירים השוטף אינו מביא בהכרח לעדכון בפועל של התעריפים.
- מאחר והתעריף לצרכנים, כאמור, לא מתעדכן בעקבות כל שינוי בסל התשומות, קיים מנגנון "פיצוי בגין איחור בעדכון" הצובר את הפער בין סל התשומות המוכר לבין ההכנסה המחושבת לפי התעריף בתוקף.

ג. מועד עדכון תעריפי החשמל

ביום 12 ביוני 2017 התקבלה ברשות החלטה בנושא מועדי עדכון תעריפי החשמל הנקבעים על ידה. כדלקמן:

- תעריפים לצרכני החשמל יפורסמו בסוף חודש דצמבר בכל שנה ויכנסו לתוקף בראשית חודש ינואר בשנה העוקבת בגין עדכון שנתי (לאחר שימוע), כמו כן יפורסמו תשלומים בגין הפרות אמות מידה ותעריפים לאנרגיות מתחדשות.
- תעריפים יפורסמו בסוף חודש יוני בכל שנה ויכנסו לתוקף בראשית חודש יולי בגין: חיבורים ועבודות על חשבון אחרים.

בהחלטת הרשות על בסיס תעריף הרשת לשנים 2022 – 2018 מתאריך 11 בינואר 2018 נקבע כי מועדי עדכון התעריף לצרכן יהיו בהתאם להחלטת הרשות, כאמור, מיום 12 ביוני 2017 או לפי המוקדם מבין אחד מהאירועים הבאים:

1. שינוי בסך העלות המוכרת של כל המקטעים, ב-5.5% לפחות.
2. שינוי בסך העלות המוכרת של כל המקטעים, ב-3.5% לפחות ובתנאי שחלפו שלושה חודשים ממועד העדכון האחרון.

ביאור 3 - תעריף החשמל ורגולציה (המשך)

ד. בסיס תעריף מקטע הייצור

בסיס תעריף למקטע הייצור נקבע על ידי הרשות בפברואר 2010. בסיס תעריף זה נקבע לשנים 2010-2014 (תקופת הבוחן). בסיס התעריף משנת 2010 יעמוד בתוקפו עד לקבלת החלטת רשות בעניין בסיס תעריף חדש. בהתאם להחלטת רשות לעניין עדכון שנתי לשנת 2022, בסיס תעריף ייצור עתיד להתעדכן במהלך שנת 2022 ויחול באופן רטרואקטיבי החל מה-1 בפברואר 2022. בשלב זה, מפחיתה הרשות כמקדמה סך של 250 מיליוני שקל חדש מהעלות המוכרת המשקף את הפער בין GWACC לנכסים במקטע הייצור לבין GWACC לנכסים במקטע הרשת. בהתאם להחלטה, מדובר על מקדמה בלבד ולכן תתבצע התחשבות הסופית לאחר קבלת החלטה על בסיס תעריף הייצור. למועד אישור הדוחות הכספיים, טרם פורסם בסיס תעריף חדש ולפיכך אין ביכולתה של החברה להעריך באופן מהימן את ההשלכות, אם בכלל, על מצב הכספי ותוצאות פעולותיה.

ה. בסיס תעריף מקטעי הרשת

ביום 8 ינואר 2018 נכנסה לתוקף החלטה בנושא בסיס תעריף למקטעי ההולכה, החלוקה והאספקה (להלן: "מקטעי הרשת") לשנים 2018-2022. התעריפים הנגזרים ממנה נכנסו לתוקף ביום 15 בינואר 2018. ביום 10 באפריל 2018 התקבלה בחברה החלטת רשות המהווה עדכון נוסח להחלטה הנ"ל.

בהתאם להחלטה, החל משנת 2018 ההכרה התעריפית בהשקעות החדשות במקטעי ההולכה והחלוקה מתבססת בחלקה על תעריף נורמטיבי ובחלקה בהתאם לבקרת עלויות. ביחס לעלויות התפעול קבעה הרשות תעריף נורמטיבי. בנוסף נקבעה תוספת לעלויות התפעול הנורמטיבית שאמורה לממן את עלויות הרפורמה. המינוף הפיננסי הנורמטיבי לתקופת ההחלטה יהיה ביחס של 1:3 (25% הון עצמי ו-75% הון זר). שיעור תשואה להון עצמי נקבע לפי שיעור תשואה חסרת סיכון בתוספת מרווח קבוע בשיעור של 6.8%. כמו כן, הוכרו לחברה עלויות מימון בגין החזקת כרית בטחון עבור מקטעי הרשת.

ביום 3 במאי 2020 התפרסמה החלטת הרשות בנושא תמחור נורמטיבי של פעילויות שטרם תומחרו במסגרת בסיס תעריף הרשת. במסגרת החלטה זו בוצע תמחור של כלל הפעילויות במקטע החלוקה וחלק מהפעילויות במקטע ההולכה.

כמו כן, ביום 17 ביוני 2020 התקבלה החלטת הרשות בנושא עדכון מחיר נורמטיבי לפעילות הוספת שני בתחנות משנה פתוחות וסגורות. בעקבות ההחלטה כאמור לא צפוי חוסר הכרה בפעילות זו בשנים 2020-2022.

ו. עדכון שנתי 2022

לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, ביום 31 בינואר 2022 פרסמה הרשות החלטה בנושא עדכון שנתי לתעריף החשמל לשנת 2022. התעריפים המעודכנים שנקבעו בהחלטה זו נכנסו לתוקף, ביום 1 בפברואר 2022.

להלן עיקרי ההחלטה:

- בהתאם להחלטה התעריף הכולל בשקלול רכיבי התעריף הקבועים עלה לצרכן ביתי עלה בכ- 5.7%.
- בהתאם להחלטה העלות המוכרת לחברה תעלה בכ- 9.2% בהשוואה לעלות המוכרת לשנת 2021. עיקר הגידול מקורו בעלייה העולמית במחירי פחם, המקוזזת באופן חלקי על ידי הפחתה מהעלות המוכרת בגין עודף התקבולים ממכירת אתר חגית.
- מכירת תחנת הכוח חגית – כחלק מהשינוי המבני ובמסגרת מכירת תחנת הכוח חגית מזרח, השווי התעריפי שהוכר לחברה בגין מכירת האתר, בהתאם לבקרת עלויות ראשונית, עומד על 395 מיליוני שקל חדש. הסכום הנ"ל כולל הכרה בגין שווי הקרקע, שווי מלאי סולר, שווי מלאי חלפים ועלויות נלוות.
- בהתאם להחלטת הרשות מיום 15 במאי 2018 התמורה שתיוותר בידי החברה בגין מכירת האתר משקפת את העלות המופחתת התעריפית של האתר בתוספת שווי הקרקע, וכן בתוספת עלויות מכירת האתר, בכפוף לבקרתן על ידי הרשות. לפרטים נוספים ראה ביאור 1ה לעיל.
- הרשות תפחית את כלל התמורה העודפת בסך של כ-1,207 מיליוני שקל חדש (מעבר לשווי התעריפי) בגין מכירת האתר. כמו כן, הופחתו הכנסות התפעול של החברה בגין עלויות הפעלת האתר. ההתחשבות הסופית במסגרת התעריף תתבצע עם התקיימות התנאים המתלים בהסכם, ולאחר מסירת החזקה לרוכש בדוחות הכספיים לשנת 2022. לפרטים נוספים ראה ביאור 1ה לעיל.
- חדשנות – במסגרת העדכון השנתי קיבלה החברה הכרה נוספת של 20 מיליוני שקל חדש לשנת 2022 בגין השקעה בחדשנות לצורך שיפור רשת ההולכה והחלוקה. הסכום יעודכן בכפוף לבקרת עלויות ובהתאם למודל ההשקעה שיאושר במהלך שנת 2022. הרשות תכיר בעלויות חדשנות רק בפרויקטים בעלי חשיבות מיוחדת למשק החשמל הישראלי או כאשר ישנה הסתברות גבוהה שתקבל תועלת נאותה לצרכני החשמל.

ביאור 3 - תעריף החשמל ורגולציה (המשך)

1. עדכון שנתי 2022 (המשך)

- הצמדת עלויות השכר המוכרות של מקטע הייצור -
 - עבור שנת 2020 - לאור משבר הקורונה אשר הוביל לירידה בשיעור התעסוקה ובכך העלה מלאכותית את השכר הממוצע במשק, קבעה הרשות כי מדד השכר לחישוב עלויות התפעול המוכרות במקטע הייצור בגין שנת 2020 יישאר על השכר הממוצע למשרת שכיר לשנת 2019 לפי פרסומי הלמ"ס. לדעת החברה, הקפאת השכר על ממוצע השכר לשנת 2019 לא נותנת כל ביטוי לגידול בהתאם להסכמי השכר של עובדי החברה.
 - עבור שנת 2021 - הצמדת עלויות התפעול תהיה בהתאם לגידול במדד שכר חודשי ממוצע לתת מגזר ממשלה מרכזית לפי פרסומי הלמ"ס.
- הכרה בעלויות הפנסיה - בשנת 2022 לחברה תוכר יתרת עלויות שטרם נגבתה מסך העלות המוכרת על פי ההחלטה מיום 29 בינואר 2018 בסך של כ- 1.2 מיליארד שקל חדש ובתוספת ריבית והצמדה. הסכום שיגבה מהצרכנים יעמוד על כ- 277 מיליוני שקל חדש. לפרטים נוספים ראה ביאור 15 טז להלן.
- התקבלה הכרה בסך 61 מיליוני שקל חדש בגין עלויות הסרה ופינוי אסבסט בתחנות הכח.
- התקבלה תוספת הכרה ברכוש בגין פרויקט הסבה לגז של יח' 1 ברוטנברג.
- סל דלק – סל הדלקים לשנת 2020 הוכר בהתאם לכמויות הדלקים שנצרכו בפועל, כפי שנרשמו בספרי החברה. סל הדלקים לשנת 2021 הוכר בהתאם לכמויות הדלקים שנצרכו בפועל עבור חודשים ינואר עד נובמבר ועל סמך תחזית צריכה עבור חודש דצמבר. סל דלקים חזוי לשנת 2022 חושב בהתבסס על אומדני הרשות ובהתאם לביקוש החזוי ולמחיר הפחם המוכר המתבסס על משלוח חודש ינואר 2022. זאת בשונה מהמתודולוגיה התעריפית הקבועה לפיה המחיר המוכר אמור היה להתבסס על מחירי חודשים נובמבר 2021 עד ינואר 2022.
- תמריץ גז - הרשות הכירה לחברה בתמריץ גז בגין הוזלת עלויות רכישת הגז מהסכם תמר בשנת 2021 בסכום של 51 מיליוני שקל חדש. סכום התמריץ הסופי ייקבע לאחר מועד עדכון חוזה הגז.
- הכרה בעלויות אסדרת מונה נטו – הרשות הכירה לחברה במלוא עלויות אסדרת מונה נטו לשנים 2017 עד שנת 2020 המסתכמות בכ- 125 מיליוני שקל חדש לאחר קיזוז הכנסות בגין תשלומי גיבוי ואיזון ממתקני מונה נטו, בסך של כ- 17 מיליוני שקל חדש. עלויות אלו שויכו לרכיב הייצור, בפריסה ל- 3 שנים, כך שבשנת 2022 הוכרו לחברה עלויות בסך של כ- 46 מיליוני שקל חדש עבור שנת 2021.
- סך ההשפעה נטו בעקבות ההחלטה כאמור, ברבעון הרביעי של שנת 2021 הינה כ- 116 מיליוני שקל חדש, בגינם רשמה החברה בדוחות כספיים אלו גידול בחשבונות פיקוח נדחים נטו, בהתאם לנושא ההחלטה.
- לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, על מנת למתן את עליית תעריף החשמל בשיעור של כ-5.7% כפי שהוחלט במסגרת העדכון השנתי, פרסמה הממשלה טיוטת צו להפחתת שיעור הבלו על הפחם מ- 105.4 ש"ח לטון ל-1 ש"ח לטון. העידכון יבוצע כהוראת שעה שתוקפה מיום כ"ח באדר א' התשפ"ב (1 במרס 2022) עד יום ט' בניסן התשפ"ג (31 במרס 2023).
- בהתאם לכך, לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, ביום 27 בפברואר 2022, פרסמה רשות החשמל הצעת החלטה לשימוע לפיה תופחת עלות הדלקים המוכרת לחברה. בהתאם להודעת הרשות לציבור, התעריף לצרכן הביתי צפוי לרדת בכ- 2.3% ביחס לתעריף אשר נקבע במסגרת ההחלטה. החלטה זו תיכנס לתוקף מיום 1 בחודש העוקב לכניסתם לתוקף של צו הבלו על הדלק, צו תעריף המכס על הפטורים ומס קנייה על טובין. כמו כן, בתאריך 13 במרץ 2022 החברה העבירה את התייחסותה להצעת ההחלטה לשימוע.

2. אופן חישוב ההכנסות המוכרות בתעריף

עלויות דלקים:

- עד למועד לקביעת מתודולוגיה חדשה וכן לגיבוש מתודולוגיה לאופן קביעת העלויות המוכרות בבסיס תעריף הייצור החדש, יחושב סל הדלקים בהתאם לכמויות הדלקים שיצרכו בפועל.
- סל הדלקים המוכר בתעריף לשנה מסוימת מחושב פעמיים – בפעם הראשונה, במועד העדכון השנתי לשנה הנוכחית מחושב סל הדלקים בהתבסס על תחזיות ובפעם השנייה, במועד העדכון השנתי העוקב. סל הדלקים המוכר מחושב מחדש רטרואקטיבית בהתאם לכמויות אשר התממשו בפועל.
- מחירי הדלקים המוכרים בתעריף מחושבים ברמה חודשית בהתאם למתודולוגית הרשות המפורטת בבסיס תעריף הייצור.

עלויות תפעול ותחזוקה:

- הסכום המוכר בתעריף נקבע על סמך הדיווח בספרי החברה ובביצוע התאמות.
- במקטע הייצור - על פי ממוצע השנים 2006-2002.
- במקטעי ההולכה והחלוקה - החל מתאריך 8 בינואר 2018 נכנס לתוקף בסיס חדש למקטעי הרשת לשנים 2018-2022 שבו נקבעה עלות נורמטיבית ("עלות ראויה") על בסיס השוואה בין חברות דומות בעולם המעניקות שירותים דומים (בנצ'מרק). בנוסף, נקבעה תוספת לעלות הראויה שתישאר קבועה עד לסיום הרפורמה ואשר אמורה לממן את עלויות הרפורמה.

ביאור 3 - תעריף החשמל ורגולציה (המשך)

ז. אופן חישוב ההכנסות המוכרות בתעריף (המשך)

עלויות הון:

עלויות הון המוכרות בתעריף נקבעות על בסיס הנכסים הפעילים המוכרים.

רכיבי עלויות הון הינם:

- פחת
- תשואה על הון עצמי
- תשואה על הון זר

ח. אופן קביעת הנכסים המוכרים בתעריף

- במקטע ההולכה והחלוקה - החל מתאריך 8 בינואר 2018 נכנס לתוקף בסיס חדש למקטעי הרשת לשנים 2018-2022.
- בסיס התעריף מכיר לחברה בכל עלויות הנכסים הפעילים עד ליום 31 בדצמבר 2017. השקעות חדשות שיסתיימו החל משנת 2018 ואילך, יוכרו בתעריף בהתאם לתמחור נורמטיבי או בקרת עלויות.
- במקטע הייצור הנכסים המוכרים נקבעו בהתבסס על יחידות הייצור הפעילות של החברה על פי מתווה אשר נקבע במסגרת בסיס תעריף הייצור.
- לשם ההכרה התעריפית יחידות הייצור חולקו לשתי קבוצות:
- "יחידות ישנות" - יחידות שהופעלו לפני 31 בדצמבר 2002 ואשר ההכרה בעלויות בגין מבוססת על העלויות בספרי החברה.
- "יחידות חדשות" - יחידות שהופעלו לאחר 31 בדצמבר 2002 ואשר ההכרה בעלויות בגין הינה נורמטיבית.
- פרויקט הפחתת פליטות – עלויות הקמת הפרויקט הוכרו נורמטיבית. לפרטים בדבר ההכרה לפי החלטת הרשות בנושא ראה סעיף יא להלן.
- פחת - ההכרה התעריפית בעלויות הפחת במקטעים השונים הינה בהתאם להכרה בנכסים, כאמור לעיל.

ט. תשואה של הון העצמי ותשואה על הון הזר

תשואה על הון העצמי ותשואה על הון הזר נקבעו נורמטיבית, במסגרת זו נקבע מנף פיננסי נורמטיבי לפיו:

- במקטע הייצור 1/3 מהרכוש ממומן על ידי הון עצמי ו- 2/3 על ידי הון זר.
- במקטעי הרשת 1/4 מהרכוש ממומן על ידי הון עצמי ו- 3/4 על ידי הון זר.
- שיעור התשואה המשוקלל GWACC הצפוי לנכסים לשנת 2021:
מקטע הייצור – 5.54% (2020) - 5.71%
מקטעי הרשת – 3.92% (2020) - 4.22%
- ריבית על הון זר:
הרשות קבעה כי שיעור הון זר יחול על כלל המקטעים, מרכיבי סל המימון יהיו כדלקמן:
- סל מימון לגיוס לא סחיר בארץ בשיעור של 1/3.
- סל מימון לגיוס סחיר בארץ בשיעור של 1/3.
- סל מימון לגיוס מט"ח בחו"ל בשיעור של 1/3.
- לשנת 2021 שיעור הריבית הממוצע יעמוד על 3.11% (2020) - 3.36%.

י. עדכון בסיס תעריף המערכתי לשנים 2020-2024

תעריף לשירותי ניהול המערכת (תעריפים מערכתיים) כולל, בין היתר, עלויות ניהול מערכת אדמיניסטרטיביות, עלויות שירותים לאיזון המערכת, עלויות בגין שירותי גיבוי והסדרים נלווים לרבות תעריפים סוציאליים מופחתים.

ביום 23 בדצמבר 2019 פרסמה הרשות החלטה הכוללת מתודולוגיית חישוב עלויות מערכתיות עבור השנים 2020-2024. המתודולוגיה מתבססת, ככל הניתן, על עלויות נורמטיביות, ובפרט, ערכי הון, התפעול והנצילות.

יודגש כי להחלטה אין השפעה על סך העלויות המוכרות לחברה אלא על אופן חלוקת העלויות בין רכיב הייצור לבין התעריף המערכתי.

ביאור 3 - תעריף החשמל ורגולציה (המשך)

יא. פרויקט להפחתת פליטות בתחנות הכוח הפחמיות

1. לפרטים בדבר מחויבות החברה ליישם את פרויקט להפחתת פליטות בתחנות הכוח הפחמיות ראה ביאור 21 לעיל.
 2. ביום 4 ביוני 2020 פורסמה החלטת רשות בנושא הכרה בעלויות המתקנים להפחתת פליטות ביחידות הפחמיות של החברה.
- החלטת הרשות כאמור מסדירה את ההכרה התעריפית בעלויות הקמה (השקעות וריבית בזמן הקמה) בסך של כ-8.3 מיליארדי שקל חדש, עלויות תפעול קבועות בסך של כ-86 מיליוני שקל חדש בשנה (לכל המתקנים וללא הצמדה) ואת אורך החיים המוכר של המתקנים, שהינו, על פי ההחלטה, 25 שנה מיום הפעלתו של כל מתקן. ההחלטה משקפת חוסר הכרה בהשקעות ובריבית בזמן הקמה (לרבות השקעות וריביות עתידיות לסיום הפרויקט), לעומת אומדן החברה בדוחות כספיים קודמים, בסך של כ-560 מיליוני שקל חדש.
- ביום 25 במרס 2021, התקבלה תגובת הרשות להשגות שהגישה החברה על החלטת הרשות בנושא, בתגובה זו כאמור, נאמר כי אין הצדקה לתיקון ההחלטה וכן כי הרשות מיצתה את ההליך מול החברה לעניין החלטה זו. ביום 6 במאי 2021, אישר דירקטוריון החברה הגשת עתירה לבג"ץ כנגד החלטת רשות החשמל בנושא. ביום 8 ביוני 2021 הוגשה עתירה לבג"ץ בדבר אי הכרה בעלויות פרויקט הפחתת פליטות בסכום העולה על חצי מיליארד שקל חדש. למועד אישור הדוחות הכספיים טרם הוגשה תגובת רשות החשמל וטרם התקיים דיון בעתירה.

יב. עקרונות המסלוקה המשקית - חברת נגה

בהמשך להחלטת הממשלה מיום 3 ביוני 2018, בדבר הרפורמה במשק החשמל ושינויים מבניים בחברה, במסגרתה הוחלט על מכירת פעילות ניהול המערכת לחברת נגה, ביום 26 באוקטובר 2021 פרסמה הרשות החלטה וכן אמת מידה 223 בנושא מנגנון התשלומים בין נגה לחברה. ההחלטה כוללת, בין היתר, קביעת תעריפים, אופן ההתחשבות של החברה מול חברת נגה, מועדי התשלום בהתאם לאמות המידה וחלוקת הסיכונים בין נגה לבין החברה.

ביום 26 באוקטובר 2021 פרסמה רשות החשמל הצעת החלטה לשימוע בדבר העמדת בטוחה לטובת נגה. בהתאם להצעת ההחלטה כאמור, החברה אינה נדרשת להעמדת בטוחה לטובת נגה, אלא במצב בו תתקיים חריגה של החברה בתשלום מעבר למספר הימים, כנקבע באמות המידה. החברה העבירה את התייחסותה בנושא לרשות החשמל ביום 7 בנובמבר 2021. בנוסף, ביום 31 באוקטובר 2021 פרסמה רשות החשמל החלטה לעניין מועדי הפקת תשלום חשבונות אשר מסדירה את האופן והמועדים של הפקת החשבונות ותשלומם מול חברת נגה.

לפרטים נוספים בדבר תשלומים בין החברה לנגה ראה ביאור 34ב2.

יג. תיקון רישיון לנגה

ביום 31 באוקטובר 2021 פורסמה החלטת רשות החשמל לאישור תחילת פעילותה המלאה של חברת נגה. לאור ההצהרה של חברת נגה בדבר מוכנותה המלאה לקבלת אחריות לתחילת פעילותה, הרשות אישרה לנגה להתחיל פעילות מלאה הכוללת אחריות על יחידת ניהול המערכת ועל רשות הכוח על פי רישיונה המתוקן החל מיום 1 בנובמבר 2021.

יד. פרויקט בחינת שימור היחידות הפחמיות 1-4 באתר אורות רבין

ביום 17 בנובמבר 2020 פורסמה החלטת רשות בנושא בחינת שימור היחידות הפחמיות 1-4 באתר אורות רבין וכן, ביום 18 בפברואר 2021 פורסם מכתב הרשות לשר האנרגיה בנושא זה. בהתאם לאמור בהחלטה, ככל שיוחלט לשמר את היחידות על פי מתווה שגיבשה החברה, העלויות עליהן דיווחה החברה לרשות, יילקחו בחשבון לעניין ההכרה התעריפית, בכפוף לבקרת עלויות.

בהמשך למכתב המוזכר לעיל, ביום 8 בפברואר 2021, התפרסמה החלטת שר האנרגיה בנושא "עקרונות מדיניות - בחינת היקף ואופן השימור של יחידות ייצור חשמל 1-4 בתחנת הכוח אורות רבין".

לפרטים נוספים בנושא שימור היחידות הפחמיות 1-4 באתר אורות רבין ראה ביאור 21 לעיל.

ביאור 3 - תעריף החשמל ורגולציה (המשך)

טו. רפורמה במשק החשמל

1. המלצת מדיניות

במכתבו של יושב ראש הרשות לשר האנרגיה מיום 17 במאי 2018 מוצגת עמדת הרשות לעניין שינוי מבני במשק החשמל ובחברה. במסגרת מכתב זה כאמור, מוצגות היתרונות והתועלות שנובעות למשק מיישום מתווה הרפורמה המוצע: הפרדת יחידת ניהול המערכת מהחברה, קידום התחרות במקטעי הייצור והאספקה, הרחבת תחומי הפעילות של החברה ועוד. כמו כן, צוין כי סך התועלות מיישום מתווה הרפורמה המוצע, גבוהים משמעותית מסך העלויות ליישום וכי צפויה החברה להחזיר לעצמה את כלל עלויות הרפורמה על פני תקופה של 8-9 שנים. לאחר תקופה זו, מימון הרפורמה יסתיים וההתייעלות בחברה תועבר במלואה לצרכני החשמל באמצעות הפחתת תעריף החשמל. במהלך התקופה הנידונה, תעריף החשמל עשוי להשתנות בהתאם לשינויים שיחולו ברכיבי הדלקים, ההון עלויות אנרגיות מתחדשות וכו'. הרכיב היחיד שישאר קבוע במסגרת הרפורמה יהיה רכיב השכר לעובדים.

2. ייחוס עלויות הרפורמה במשק החשמל

במסגרת החלטת הרשות לעניין עדכון שנתי 2022, הרשות עדכנה את ההכנסות המשמשות את החברה למימון הרפורמה, אשר נכללות בעלות המוכרת, כדלקמן:

- הסכומים מהכנסות התפעול שישמשו את החברה למימון הרפורמה עומדים על כ- 378 מיליוני שקל חדש וכ- 262 מיליוני שקל חדש לשנים 2021 ו- 2020 בהתאמה.
- הסכומים מעלויות ההקמה שישמשו את החברה למימון הרפורמה עומדים על כ- 232 מיליוני שקלים חדשים וכ- 188 מיליוני שקלים חדשים לשנים 2021 ו- 2020 בהתאמה.

בתקופה זו נקבע כי רכיבי עלות השכר יישארו קבועים בתעריף ולא יחול בהם שינוי. עם סיום צבירת החוב בגין הרפורמה, הנאמד בכ- 6.5 מיליארד שקל חדש בערך מהוון לשנת 2017, תרד רמת עלות השכר בחברה, בהתאם להתייעלות אשר נקבעה במסגרת הרפורמה.

עלויות נוספות הנדרשות ליישום הרפורמה שאינן בגין שכר, הנאמדות בכ- 700 מיליון שקל חדש בערך נוכחי, יוכרו על ידי הרשות בנפרד בהתבסס על בקרת עלויות. במסגרת עדכון שנתי 2022 הוכרו לחברה עלויות לשנת 2020 בסך של כ- 45 מיליוני שקל חדש.

3. החלטות רשות

לפרטים בדבר החלטת הרשות מיום 15 במאי 2018 בדבר מכירת תחנות ייצור על ידי החברה במסגרת הסכמות הרפורמה- ראה ביאור 1 להלן.

מההחלטה כאמור עולה כי התמורה לחברה בגין הנכסים שתמכור לחברת מנהל המערכת במסגרת הרפורמה תהיה בגובה השווי התעריפי של הנכסים, כפי שמוכר על ידי הרשות. עוד עולה מההחלטה כי כל האמור לעיל כפוף לבקרת עלויות על ידי הרשות.

ביום 28 במאי 2018 התקבל עדכון להחלטה כאמור. על פי ההחלטה המעודכנת התמורה לחברה בגין מכירת האתרים תהיה בשווי הוגן של הנכס ובכל מקרה לא תפחת משווי המכירה כאמור לעיל, בתוספת שווי הקרקע, כפי שיקבע על ידי הרשות.

כמו כן מציינת הרשות כי אין באמור בהחלטה זו כדי להביע עמדה ביחס לשימוש שתקבע הרשות לתמורה הנוספת מעל השווי התעריפי שתתקבל ממכירת האתרים, ככל שתתקבל, זאת לרבות בדרך של שימוש בתמורה בגין הקרקע לצורך כיסוי עלויות הרפורמה.

החלטת רשות מיום 15 במאי 2018 בנושא עמידת החברה בהתייבותה המינימאלית לרכישת גז בהתאם להסכם הגז שלה עם שותפות תמר במצב של מכירת תחנות ייצור במסגרת הרפורמה. לפרטים נוספים ראה ביאור 1א35 להלן.

ביאור 3 - תעריף החשמל ורגולציה (המשך)

טז. תקופת הרישיון לחברת החשמל במקטעי ההולכה והחלוקה

שר האנרגיה, במכתבו מיום 15 ביולי 2018 ציין כי מקובלת עליו עמדת הדרג המקצועי ברשות לפיה יש לקבוע את תוקף רישיונות החלוקה וההולכה שיינתנו לחברה ל-20 שנה לאור אופי פעילות החברה ולהשקעות ארוכות הטווח הנדרשות ממנה. זאת מבלי לגרוע מהוראות כל דין ובכפוף להשלמת תיקוני החקיקה הדרושים. למועד אישור הדוחות הכספיים, טרם הוענקו לחברה רישיונות חדשים.

יז. תחרות במקטע האספקה

ביום 3 במרס 2021 פורסמה על ידי הרשות החלטה בנושא "קביעת אסדרה למספקים שאין ברשותם אמצעי ייצור ותיקון אמות מידה למספקים קיימים". החלטה זו מסדירה את העקרונות שנקבעו בהחלטת הרשות מיום 20 באוגוסט 2020 לרבות הסדרת אופן שיוך צרכנים למספק פרטי, אופן סיום עסקאות, מעבר בין מספקים ותשלום חשבון.

ביום 19 ביולי 2021 וביום 15 באוגוסט 2021, פרסמה רשות החשמל החלטות בנושא אשר מפרטות את 22 התאגידים בעלי רישיון האספקה למספקים שאין בבעלותם אמצעי ייצור. החלטות אלו פורסמו בהמשך להחלטה קודמת אשר פורסמה ביום 22 בפברואר 2021 בנושא קביעת אסדרה למספקים שאין ברשותם אמצעי ייצור. בנוסף, ביום 18 באוקטובר 2021, פרסמה רשות החשמל החלטה לפיה מוענקים רישיונות אספקה לשני תאגידים נוספים אשר אין ברשותם אמצעי ייצור. לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, ביום 24 בינואר 2022 פרסמה רשות החשמל החלטה לפיה תוגדל המכסה שנקבעה למספקים פרטיים ב-1000 MVA במצטבר, בשתי פעימות, כך שהחל מיום 24 באפריל 2022 תוגדל המכסה ב-500 MVA והחל מיום 24 ביולי 2022 תוגדל המכסה ב-500 MVA נוספים. כמו כן, ביום 3 במרס 2022 פורסמו שתי החלטות נוספות לפיהן מוענקים בסך הכל 5 רישיונות אספקה נוספים לתאגידים שאין ברשותם אמצעי ייצור.

כמו כן, ביום 6 באוקטובר 2021 פרסמה רשות החשמל קול קורא בנושא עקרונות לאסדרת שוק למתקני ייצור ואגירה ברשת החלוקה לפיה צרכנים יוכלו להעביר את התשלומים שמגיעים להם מהמחלק עבור הייצור לצדדים שלישיים ובפרט למספקים ולמעשה לבצע עסקאות בילטרליות כחלופה למכירה.

יח. מחירי הגז של חברת החשמל לצורך העמסה וקביעת מחיר שולי

ביום 24 באוקטובר 2021 פורסמה החלטת רשות החשמל המאריכה את תוקף החלטת רשות קודמת בנושא מחירי הגז של החברה לצורך העמסה וקביעת מחיר שולי, בה נקבע כי לצורך קביעת העמסת יחידות הייצור של החברה וחישוב המחיר השולי החצי שיתי במשק על ידי מנהל המערכת, יש להתבסס על עלות הגז הבסיסית הקבועה בהסכם הגז ממאגר לווייתן. לאחרונה פנתה החברה לרשות החשמל בבקשה לבחון את ההחלטה בשל שינויים בחוזי הגז של החברה.

לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, ביום 2 במרס 2022 התקבלה הנחיית רשות החשמל, אשר נכנסה לתוקף החל מיום 1 במרס 2022, לפיה יחשב מנהל המערכת את עלות הגז השולית של חברת החשמל לצורך העמסה וקביעת מחיר שולי על פי עלות הגז בהסכם הגז התקף עם מאגר תמר, הכולל את שיעור ההפחתה המקסימלי הקבוע בהסכם.

יט. פרויקט ניתוק מרחוק של טורבינות רוח – משרד הבטחון

לפרטים בנושא גביית החברה עבור פרויקט ניתוק מרחוק של טורבינות רוח עם משרד הבטחון ראה ביאור 34ב3 להלן.

כ. עקרונות לפרישת מונים חכמים בקרב הצרכניים הביתיים

ביום 26 באוקטובר 2021 פורסמה החלטת רשות החשמל בנושא עקרונות לפרישת מונים חכמים בקרב צרכני מתח נמוך ובכלל זה הצרכנים הביתיים על ידי החברה. הרשות קובעת כי לא תכיר בעלות גבוהה מ-1,120 שקל חדש למונה מותקן - עלות כוללת ממוצעת לכל מונה למחזור חיים של 15 שנה (כ-300 אירו). החלטה זו תקפה עבור פרישה של עד 450 אלף מונים ועד סוף שנת 2023 כאשר תינתן אופציה לפרישה של 150 אלף מונים נוספים בכפוף להוראות הרשות. החלטה לגבי המשך פרישת המונים החכמים תיעשה בתוך שנתיים ממועד החלטה זו, או לקראת השלמת פרישה של 450 אלף מונים. החברה בוחנת את השלכות ההחלטה כאמור.

לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, ביום 27 בפברואר 2022 פרסמה הרשות החלטה בנושא כללי התקנת מונים חכמים. הרשות קובעת את התעריף להתקנת מונה לבקשת צרכן כך שיעמוד על 223 שקל. בנוסף, במקרה של התקנת מונה חכם במקום צרכנות, יוחלפו כל המונים הקיימים, לרבות המונים המותקנים על מתקני הייצור והאגירה במקום הצרכנות, במונים חכמים, לרבות תשלום עבור החלפת כל אחד מהמונים. לקראת קביעת בסיס תעריף רשת חדש צפוי תעריף שירותי צרכנות להכיל את העלויות העודפות של תכנית פרישת מונים חכמים במשק השוואה למונים בסיסיים. כמו כן, החברה תעביר דיווח רבעוני לרשות בהתאם לאמות המידה ולאחר קבלת הדיווחים, הרשות תבחן את הצורך בעדכון התעריף להתקנת מונה חכם. ההחלטה תיכנס לתוקפה עם פרסומה ברשומות ולא לפני 1 באוגוסט 2022. החברה בוחנת את השלכות ההחלטה.

ביאור 3 - תעריף החשמל ורגולציה (המשך)

כא. עדכון מקבצי שעות הביקוש

ביום 12 באוקטובר 2021 פרסמה רשות החשמל שימוע להתייחסות הציבור בעניין עדכון מקבצי שעות הביקוש. במסגרת בסיס התעריף למקטע הייצור משנת 2010, נקבעו מקבצי שעות הביקוש אשר על בסיסם נקבעו תעריפי צריכה לצרכנים עד היום. מאז שנת 2010 משק החשמל עבר שינויים טכנולוגיים, שינויים בתמהיל הדלקים ובהספק המשקי ונוצר צורך בתיקון מקבצי שעות הביקוש. בשונה ממקבצי שעות הביקוש הקיימים כיום, במסמך לשימוע מוצעים שני מקבצי שעות ביקוש בכל עונה, הגדלת מספר החודשים בעונת הקיץ והסטה של שעות פסגה משעות הצהריים לשעות הערב. החברה העבירה לרשות החשמל את התייחסותה ביום 22 בנובמבר 2021.

כב. רדינג

ביום 26 במאי 2021 החליטה רשות החשמל על דחיית מועד פקיעת רישיונות הייצור של החברה עבור יחידות הייצור באתר רידינג. לפרטים נוספים ראה ביאור 9ה1 לעיל.

כג. פרויקט הקמת מחז"מים 70 ו-80 באורות רבין

ביום 1 באוגוסט 2021, הועברה פנייה לרשות החשמל לעניין הבהרות באשר לאסדרה התעריפית לפרויקט הקמת מחז"מים 70 ו-80 באתר אורות רבין. ביום 16 באוגוסט 2021, התקבלה תגובת רשות החשמל לפיה:

בכוונת הרשות לקבוע עלות מוכרת להקמה, לתפעול ולתחזוקה של יחידות הייצור בהליך בקרת עלויות ייעודי לפרויקט. הליך כאמור עתיד לכלול, בין היתר, בקרת עלויות להקמת היחידות, קביעת שיעור תשואה להון ההולם את סיכוני הפרויקט ואת סביבת הריביות הנוכחית. כמו כן, ייקבעו עלויות תפעול ותחזוקה ייעודיות. לאחר שתיקבע העלות המוכרת כאמור, תדון הרשות האם לקבוע מסגרת אסדרתית ייעודית לפעילות היחידות כאמור מול חברת נגה.

כל עוד לא נקבעה מסגרת כאמור, הפעילות של יחידות הייצור האמורות מול נגה תהיה בדומה לפעילות של שאר יחידות הייצור של החברה, כאשר החזר העלות המוכרת יהיה באמצעות תוספת לעלות המוכרת של החברה במסגרת עדכוני התעריף.

לפרטים נוספים בדבר דחייה במועדי ההפעלה ראה ביאור 9ה1 לעיל.

כד. תמריצים לפיתוח רשת החלוקה

ביום 10 באוקטובר 2021, פורסמה החלטת הרשות על מנגנון תמריץ בגין חיבור צרכנים ויצרנים לרשת החלוקה. ההחלטה אינה כוללת מנגנון תמריץ לשיפור אמינות אספקת חשמל. הרשות תפרסם בהמשך החלטה בנושא. התמריץ יחושב החל מיום 1 בינואר 2022 ויבדק אחת לשנה החל מהעדכון השנתי הבא.

כה. תיקון להסכם לאספקת גז ממאגר "תמר"

לאחר התאריך על הדוח הכספי, ביום 24 בינואר 2022 חתמה החברה עם שותפי תמר על תיקון להסכם המקורי משנת 2012 לאספקת גז טבעי ממאגר "תמר". כניסתו לתוקף של התיקון להסכם כפוף לאישור האורגנים המוסמכים של הצדדים ולאישורים רגולטוריים ככל שידרשו, אשר נכון למועד אישור הדוחות הכספיים טרם התקבלו. התיקון להסכם, לכשיכנס לתוקף, יחול רטרואקטיבית החל מיום 1 ביולי 2021. לפרטים נוספים ראה ביאור 1א35.

כו. תעריף חיבור עמוק ליצרנים

ביום 1 בדצמבר 2021 פרסמה הרשות שימוע בנושא תעריף חיבור עמוק ליצרנים. על פי השימוע, מתקני יצור שיפנו לבקשת חיבור במתח גבוה, עליון ועל עליון ישלמו בנוסף לתעריף החיבור הקיים, תעריף בגין עלויות החיבור העמוק של המתקן לרשת החשמל, קרי עלויות עקיפות הנובעות מחיבור המתקן לרשת, לרבות שדרוג הקווים ברשת, הרחבות נדרשות בתחנות משנה ובמסדרים לקליטת מתקן הייצור. החברה העבירה לרשות את התייחסותה בתאריך 29 בדצמבר 2021.

כז. שווי הקרקע באתר חגית

לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, ביום 2 במרץ 2022, פרסמה רשות החשמל החלטה בנושא שווי קרקע באתר חגית. על פי שמאי הרשות, שווי הקרקע באתר חגית לצורך חישוב השווי הוגן יעמוד על כ- 164 מיליוני שקל חדש. בהתאם להחלטת הרשות מחודש מאי 2018, התמורה לחברה עבור מכירת האתרים תהיה בשווי ההוגן של הנכס ובכל מקרה לא תפחת משווי המכירה, בתוספת שווי הקרקע.

כח. מתקני אגירה

לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, ביום 6 במרץ 2022 פרסמה רשות החשמל הצעת החלטה לשימוע אשר מפרטת את העקרונות וההיקפים שבהם החברה תורשה להקים מתקני אגירה עד שנת 2030. הצעת ההחלטה קובעת שנתח השוק של החברה לא יעלה על 10% מהקיבולת שהותקנה והופעלה מסחרית על ידי השוק הפרטי, ושכלל, פריסת האגירה תיעשה בהתאם לתכנית שתאושר על ידי חברת נגה. החברה לומדת את משמעויות הצעת ההחלטה ונכון למועד אישור הדוחות הכספיים טרם העבירה את התייחסותה בנושא.

ביאור 4 - מזומנים ושווי מזומנים

הרכב:

ליום 31 בדצמבר	
2020	2021
(במיליוני שקל חדש)	
267	286
3,840	2,168
4,107	2,454

מזומנים ויתרות בנקים.....
פיקדונות לזמן קצר *.....
סה"כ מזומנים ושווי מזומנים.....

* פיקדונות בשקל חדש - הריבית הממוצעת עליהם נעה בין 0.08%-0.17%.
פיקדונות בדולר - הריבית הממוצעת עליהם נעה בין 0.1%-0.12%.

ביאור 5 - השקעות לזמן קצר

ליום 31 בדצמבר	
2020	2021
(במיליוני שקל חדש)	
358	332

השקעות לזמן קצר *.....

* פיקדונות בדולר וביורו לתקופה העולה על שלושה חודשים.
להלן שיעורי הריבית לפי מטבעות:
פיקדון בדולר כ- 0.72%
פיקדונות ביורו כ- 0.1% ו-0.01%

ביאור 6 - לקוחות בגין מכירות חשמל

א. ההרכב:

ליום 31 בדצמבר	
2020	2021
(במיליוני שקל חדש)	
3,993	4,050
(495)	(467)
(781)	(881)
2,717	2,702
1,883	1,588
4,600	4,290

חובות פתוחים.....
הפרשה לחובות מסופקים.....
הכנסה שלא הוכרה (1).....
הכנסות לקבל (2).....
סה"כ חובות לקוחות בגין מכירות חשמל.....

(1) הנ"ל מתייחס להכנסות מחברת החשמל מזרח ירושלים (להלן: "חמ"י) כמתואר בסעיף ג להלן. לעניין מדיניות ההכרה בהכנסה ראה ביאור 2'ט לעיל.

(2) הכנסות בגין החלק היחסי של חשבוניות חשמל שהוצאו לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, המשתייכות לפי אומדן לתקופת הדוח.

בהתאם למדיניות החשבונאית, הכנסות ריבית בגין פיגורים מלקוחות חשמל נזקפות בעת גביית החוב בגין נצברו.

לעניין פסיקת בית המשפט העליון, בעתירה שהוגשה כנגד שר האנרגיה, רשות החשמל והחברה, בנושא אמות מידה לניתוק אספקת חשמל, ראה ביאור 5ב35ג להלן.

ביאור 6 - לקוחות בגין מכירות חשמל (המשך)

ב. 1. להלן גילוי כלל חובות הלקוחות, לרבות הכנסה שלא הוכרה, לפני הפרשה לחובות מסופקים במועד הדיווח:

2020	2021	
(במיליוני שקל חדש)		
3,640	3,432	אינם בפיגור ופיגור עד חודש
460	419	בין 2 חודשים ל- 3 חודשים
299	280	בין 3 חודשים ל- 6 חודשים
452	267	בין 6 חודשים לשנה
119	458	בין שנה לשנתיים
906	782	מעל שנתיים
5,876	5,638	סה"כ

2. להלן גילוי כלל חובות הלקוחות אשר הופרשו לחובות מסופקים למעט חובות חמ"י והרשות הפלשתיאית (ראה סעיף ג להלן):

ליום 31 בדצמבר			ליום 31 בדצמבר		
2020			2021		
(במיליוני שקל חדש)			(במיליוני שקל חדש)		
יתרה לאחר	הפרשה	יתרה לפני	יתרה לאחר	הפרשה	יתרה לפני
חומ"ס	לחומ"ס	הפרשה לחומ"ס	חומ"ס	לחומ"ס	הפרשה לחומ"ס
3,380	33	3,413	3,162	5	3,167
293	44	337	306	18	324
203	28	231	168	23	191
144	41	185	119	34	153
72	71	143	84	73	157
43	174	217	39	210	249
4,135	391	4,526	3,878	363	4,241

ג. 1. הרשות הפלשתיאית וחמ"י

להלן פירוט יתרות הרשות הפלשתיאית וחמ"י לאחר הפרשה לחובות מסופקים והכנסות שלא הוכרו מתוך יתרת הלקוחות:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	
(במיליוני שקל חדש)		
1,143	1,189	חשבוניות פתוחות
207	208	הכנסות לקבל
1,350	1,397	סה"כ חוב
		בניכוי:
(104)	(104)	הפרשה לחובות מסופקים ליום 1 בינואר
(1,292)	(781)	הכנסה שלא הוכרה ליום 1 בינואר
740	120	הכנסות שהוכרו בגין תקופות קודמות
(229)	(220)	הכנסה שלא הוכרה השנה, נטו
465	412	סה"כ חוב בגין מכירת חשמל

ביאור 6 - לקוחות בגין מכירות חשמל (המשך)

ג. הרשות הפלשתינאית וחמ"י (המשך)

2. תשלומי הרשות הפלשתינאית וחמ"י נעשים הן באמצעות העברת תשלומים ישירים והן באמצעות העברות שמקבלת החברה ממשרד האוצר, מתוך סכומים העומדים לזכותה של הרשות הפלשתינאית באוצר.

(א) 1 ביום 13 בספטמבר 2016 נחתם הסכם עקרונות לפתרון חוב החשמל הפלשתינאי ולהסדרת משק החשמל הפלשתינאי (להלן: "הסכם העקרונות"). הסכם העקרונות נחתם על ידי שר האוצר, מתאם הפעולות בשטחים, והשר לעניינים אזוריים ברשות הפלשתינאית. בהסכם העקרונות הוסכם על גיבוש מתווה להעברת האחריות על משק החשמל הפלשתינאי, בהיבטים מסחריים ותפעוליים, לידי גוף פלשתינאי שיוקם לצורך כך וכי יוקמו צוותי עבודה ישראלי ופלשתינאי לגיבוש הסכם מסחרי והסכמות תפעוליות בנוגע להעברת האחריות על ניהול משק החשמל הפלשתינאי כאמור. כמו כן, במסגרת הסכם העקרונות נקבע מנגנון להחזר החוב של חמ"י ושל הרשות הפלשתינאית לחברה בגין צריכת חשמל, נכון ליום 12 לספטמבר 2016 ("חוב העבר"), כאשר מסכום החוב יופחת סך של כ- 561.5 מיליוני שקל חדש, המשקף הפחתה מסוימת בשיעורי ריבית הפיגורים וכן השבה של סכומים שנגבו כרכיבים מסוימים במסגרת התעריף וגביית יתר. בהתאם להסכם העקרונות יתרת החוב נכון ליום ההסכם בסך של כ- 1,468 מיליוני שקל חדש (לרבות בגין ריבית שנצברה לאותו היום וטרם הוכרה) תיפרע כדלקמן:

- 572 מיליוני שקל חדש ישולמו על ידי הפלשתינאים בתוך 5 ימים מיום שיתקבלו בידיהם כספי מיסים שהוגדרו בהסכם העקרונות מידי משרד האוצר הישראלי. ביום 30 בספטמבר 2016 התקבל בחברה סך של כ- 590 מיליוני שקל חדש כחלק מיישום הסכם העקרונות.

- היתרה תשולם ב- 48 תשלומים שווים (כאשר ייתכן שסכומים מסוימים ישולמו אף במועד מוקדם מהפריסה הצפויה, על פי התנאים הקבועים בהסכם העקרונות), שמנינם יחל לאחר השלמת התהליך המסחרי והתפעולי, כפי שהוגדר בהסכם העקרונות.

(2) ביום 1 במאי 2018, חתמה החברה בראשי תיבות על טיוטת הסכם לאספקת חשמל (Power Purchase Agreement - PPA) עם חברת Palestinian Electricity Transmission Limited (להלן: "חברת PETL"), שהינה הגוף הפלשתינאי שהוקם על מנת שתועבר אליו האחריות על ניהול משק החשמל הפלשתינאי.

חתימת טיוטת ההסכם בראשי תיבות אינה מחייבת את הצדדים ומשקפת אך ורק את ההסכמות המסחריות שאליהן הגיעו הצדדים עד לאותו שלב ועל הצדדים להשלים מו"מ על הסכם תפעולי שיהווה נספח להסכם המסחרי שייחתם. ההסכם שיוגוש, על נספחיו, יכנס לתוקף מחייב אם וככל שיאושר על ידי כלל הגורמים הנדרשים לאשרו, על פי כל דין.

במסגרת טיוטת ההסכם, אשר תוקפו יהיה 15 שנים, צפויה החברה למכור לחברת PETL חשמל ושירותים נלווים באמצעות 4 תחנות משנה במתח עליון וכן באמצעות נקודות חיבור במתח גבוה ונמוך, וזאת לצורך חלוקתו ואספקתו ע"י חברת PETL או מי מטעמה, לצרכנים בשטחי הרשות הפלשתינאית.

כמו כן, עם חתימת ההסכם, לכשיגובש, יחל תשלום חוב העבר של חמ"י והרשות הפלשתינאית, ב- 48 תשלומים שווים, וזאת בגין צריכת החשמל בתקופה שלפני 12 בספטמבר 2016, כפי שנקבע בהסכם העקרונות בין ממשלת ישראל והרשות הפלשתינאית מיום 13 בספטמבר 2016.

לצורך הבטחת כל התשלומים המגיעים לחברה מכוח ההסכם, לרבות בגין חוב העבר כאמור, תועמד לחברה ערבות של הרשות הפלשתינאית, וזאת בנוסף ליתר מנגנוני הגבייה הקיימים העומדים לרשות החברה.

למועד אישור הדוחות הכספיים טרם הושלם המשא ומתן על תנאיו הסופיים של ההסכם וטרם נחתם הסכם מחייב בין הצדדים, אולם נחתמו הסכמים אחרים, כמפורט בסעיפים 5 ו- 6 להלן, המסדירים חלק מהנושאים מהותיים אשר אמורים היו להיות מוסדרים במסגרת הסכם ה-PPA.

(3) ביום 10 ביולי 2017 נחתם הסכם ביניים בין החברה לבין חברת PETL שעניינו רכישת חשמל ושירותים נלווים לחיבור תחנת משנה ג'ין (אחת מ-4 תחנות המשנה לפי הסכם ה-PPA) לרשת החשמל של החברה (להלן: "הסכם ג'ין").

(4) בימים 20 ו- 22 בינואר 2020 התקבלו בחברה תקבולים בסך כולל של כ- 740 מיליוני שקל חדש שהעבירה חמ"י וזאת על חשבון חובותיה שהצטברו לאחר 12 בספטמבר 2016 ואשר הגיע מועד פירעונם. בהתאם, הכירה החברה ברבעון הראשון של שנת 2020, בהכנסות שלא הוכרו בעבר בגובה התקבול כאמור.

ביאור 6 - לקוחות בגין מכירות חשמל (המשך)

ג. הרשות הפלשתינאית וחמ"י (המשך)
2. א (המשך)

(5) ביום 8 ביולי 2020 נחתם הסכם בין החברה לבין חמ"י (להלן: "הסכם חמ"י"), שנועד להסדיר את חובה של חמ"י לחברה, הכולל את חובות חמ"י בגין חשבונות חשמל שלא שולמו, ואשר יצאו עד לחודש ספטמבר 2016 (להלן: "חוב העבר" - אשר הינו למעשה החוב הנכלל בהסכם העקרונות המפורט בסעיף א לעיל), ולחוב נוסף בגין חשבונות חשמל שלא שולמו בגין צריכת חשמל עד ליום 30 ביוני 2020 (להלן: "החוב הנוסף"), וכן להביא לידי סיום את כל ההליכים המשפטיים ביניהן (לפרטים נוספים ראה סעיף ב להלן).

להלן עיקרי הסכם חמ"י:

בהתאם להסכם חמ"י, יתרת חוב העבר בסך של כ-1,181 מיליון שקל חדש (הכולל ריבית שנצברה ליום חתימת הסכם העקרונות כמתואר בסעיף א לעיל, וטרם הוכרה כהכנסה) ויתרת החוב הנוסף, הכולל חשבונות שיצאו עד ליום 5 ביולי 2020 העומדת על סך של כ-311 מיליון שקל חדש, לא כולל ריבית שנצברה וטרם נרשמה, תפרענה כדלקמן:

מחוב העבר יופחתו על פי ההסכמות בהסכם העקרונות סכומי ריבית בסך של כ-291 מיליון שקל חדש שחויבו ו/או נצברו בגין חוב העבר, ויתרת חוב העבר תשולם ב- 48 תשלומים אליהם יתווספו סכומי הריבית שהוסכמו. התשלומים יבוצעו החל מהיום הראשון בחודש הקלנדרי לאחר חתימת ההסכם.

א. מהחוב הנוסף יופחת סכום של כ-177 מיליון שקל חדש אשר שולם ע"י חמ"י בחודש דצמבר 2019 לפי פסק הדין בתביעת החברה כנגד חמ"י. כמו כן הופחת חוב חמ"י בגין תעריף חברתי לתקופה שלאחר יום 13 בספטמבר 2016 כפי שהוכר על ידי רשות החשמל ובגין ריבית ששולמה ע"י חמ"י לאחר יום 12 בספטמבר 2016.

ב. בהתאם להסכם חמ"י, יידחו הערעורים על פסק הדין בתביעת החברה כנגד חמ"י, תסולק תביעת חמ"י כנגד החברה (באמצעות קבלת תוקף של פסק דין להסכם הפשרה), ותידחה עתירת חמ"י לבג"ץ כאשר חמ"י מוותרת על כל טענותיה כנגד החברה.

ג. ככל שלא תעמוד חמ"י בהתחייבותיה בהסכם חמ"י, תבוטלה ההפחתות האמורות מן החובות ומלוא יתרת החוב תעמוד לפירעון מיידי.

ביום 16 ביולי 2020 ניתן תוקף של פסק דין להסכם חמ"י. כמו כן, ביום 13 ביולי 2020 הערעורים נדחו בהתאם למוסכם, וביום 19 ביולי 2020 אושרה הבקשה לסגירת תיק הוצאה לפועל ולביטול העיקולים שהוטלו על כספי חמ"י במסגרת תביעת החברה. בנוסף, ביום 23 ביולי 2020 אושרה על ידי בית המשפט העליון הבקשה לדחיית עתירת חמ"י לבג"ץ.

למועד אישור הדוחות הכספיים, החל מחודש אוגוסט 2020, שולמו התשלומים שהגיע מועד תשלומם, בתוספת ריבית, בהתאם להסכם חמ"י כמפורט לעיל.

(6) ביום 3 בספטמבר 2020 נחתם הסכם ביניים נוסף בין החברה ובין חברת PETL, שעניינו חיבור שלוש תחנות משנה (שכם, רמאללה ותרקומיה) לרשת ההולכה של החברה לצורך מכירת חשמל לחברת PETL ושירותים נלווים, במסגרתו מוסדרים ההיבטים התפעוליים/טכניים, הבטיחותיים, המשפטיים והמסחריים הנובעים מחיבור תחנות המשנה ("הסכם המיני PPA").

במסגרת הסכם המיני PPA, צפויה החברה למכור לחברת PETL חשמל ושירותים נלווים באמצעות שלוש תחנות משנה במתח עליון, בהתאם לתעריפים ותנאי התשלום כפי שנקבעים ע"י רשות החשמל, וזאת לצורך חלוקתו ואספקתו ע"י חברת PETL או מי מטעמה, לצרכנים בשטחי הרשות הפלשתינאית.

בהתאם להסכם המיני PPA, התחייבה חברת PETL לתשלום מלא ובמועד בגין החשמל שייצרך מתחנות המשנה האמורות. לצורך הבטחת כל התשלומים המגיעים לחברה מכוח ההסכם, סוכם על מתן בטוחות הכוללות שימוש בפיקדון כספי בסך של 36 מיליון שקל חדש שבידי החברה, בתוספת ריבית, ממנו ניתן יהיה לקזז חובות בגין צריכה שוטפת וחובות נוספים מכוח ההסכם וכן, כי תועמד לחברה ערבות של הרשות הפלסטינית לכל התחייבויות PETL בהתאם להסכם ("ערבות הרשות הפלשתינאית"), וכל זאת בנוסף ליתר הסעדים העומדים לרשות החברה בהתאם להסכם. בהתאם להסכם, חברת PETL רשאית לבטל את ההסכם באופן חד צדדי, בכל עת, באמצעות מתן הודעה מוקדמת בכתב לחברה 30 ימים מראש.

במקביל לכך, התקשרה החברה עם חמ"י בהסכם המסדיר סוגיות תפעוליות המתחייבות מחתימתו של הסכם המיני PPA והנוגע לאופן אספקת החשמל לחמ"י לשם מכירה ללקוחותיה.

במהלך חודש ספטמבר 2020 השלימה החברה את חיבורן של שלוש תחנות המשנה האמורות בהתאם להסכם המיני PPA, ואלה חושמלו ונמסרו לחברת PETL.

ביום 27 בינואר 2021, החברה קיבלה לידיה את ערבות הרשות הפלשתינאית לה היא זכאית מכוח הסכם זה.

ביאור 6 - לקוחות בגין מכירות חשמל (המשך)

ג. הרשות הפלשתינאית וחמ"י (המשך)

2. (המשך)

ב) בין השנים 2014 - 2020 התנהלו מספר הליכים משפטיים בין חמ"י לחברה. הליכים אלו הסתיימו בעקבות חתימה על הסכם חמ"י, ראה סעיף א5ב לעיל.

חמ"י משלמת באופן חלקי בלבד ובצורה לא עקבית וסדירה את חובותיה השוטפים לחברה. בהתאם, לאור היקף החוב השוטף שנצבר לחמ"י, ביום 3 בנובמבר 2021 החלה החברה בביצוע הגבלות זרם אשר צפויות להמשיך בסבבים עד ליום 16 במרס 2022.

ביאור 7 - חייבים ויתרות חובה

ההרכב:

ליום 31 בדצמבר		
2020	2021	
(במיליוני שקל חדש)		
199	193	חלויות שוטפות של חייבים לזמן ארוך
115	31	עסקאות אקדמה והחלפת מטבע
19	16	מוסדות
130	155	הוצאות מראש
48	56	הכנסות לקבל
32	89	חייבים בגין הסדר הנכסים
108	125	חייבים אחרים
651	665	

למידע בגין חייבים המהווים צדדים קשורים ובעלי עניין ראה ביאור 34 להלן.

ביאור 8 - מלאי דלקים

א. ההרכב:

ליום 31 בדצמבר		
2020	2021	
(במיליוני שקל חדש)		
237	238	מזוט
825	758	סולר
786	786	סולר חירום (ראה סעיף ב להלן)
30	105	גז טבעי נוזלי – (Liquefied Natural Gas להלן: "LNG")
282	977	פחם
165	247	פחם בדרך
1	2	מתנול
2,326	3,113	סה"כ
584	1,489	מוצג ברכוש שוטף
1,742	1,624	מוצג ברכוש לא שוטף (ראה גם סעיף ב להלן)
2,326	3,113	סה"כ

ב. סולר חירום

בהמשך להחלטת ועדת השרים לענייני בטחון מיום 5 ביוני 2016 להגדלת מלאי הסולר לשעת חירום של משק החשמל ובהתאם להנחיות משרד האנרגיה, רכשה החברה, במספר פעימות, סולר המתאים למפרט הנדרש על ידי יצרני הטורבינות, מלאי זה אמור להישמר על ידי החברה לפרק זמן שלא יפחת מ-15 שנה.

לעניין ההכרה התעריפית, ביום 14 בנובמבר 2016 פרסמה רשות החשמל החלטה המסדירה את נושא הרכש, תחזוקה, חכירה, ריענון ומכירת מלאי זה. עלות המלאי המוכרת בתעריף תהיה על פי שיעור התשואה המוכר על הנכסים המוכרים בתעריף ניהול המערכת. בהתאם להחלטה, העלויות בגין מלאי החירום יוכרו בתעריף כעלויות מערכתיות, כמו כן בהחלטה נקבע כי בעת מכירה ממלאי החירום המשקי, תיערך התחשבנות בגין הפרש מחירי הרכישה לעומת הפרשי מחירי המכירה, כך שלא ייווצר לחברה רווח או הפסד ממכירת מלאי זה.

ביאור 9 - קבוצות מימוש המסווגות כמוחזקות למכירה

בהתאם למתווה השינוי המבני המתואר בביאור 1 לעיל סווגו בשנת 2021 חלק מיחידות הייצור מתוך אתר חגית כקבוצת מימוש המוחזקת למכירה. לפרטים בדבר חתימת הסכם למכירת חלק מאתר חגית, ופרטים בדבר מכירת מלוא פעילות ניהול המערכת לנגה ראה ביאור 9ה לעיל.

א. ההרכב:

ליום 31 בדצמבר	
2020	2021
(במיליוני שקל חדש)	
ניהול המערכת	חגית
-	41
113	119
22	-
18	-
153	160
(42)	-
111	160
(142)	-
(31)	160

נכסים

מלאי דלקים..... 41
רכוש קבוע..... 119
רכוש אחר..... -
מקדמה ששולמה על חשבון הטבות לעובדים..... -
סה"כ נכסים..... 160
ירידת ערך לשווי תעריפי..... -
סה"כ נכסים של קבוצות מימוש המסווגות כמוחזקות למכירה .. 160

התחייבויות

הטבות לעובדים..... -

סה"כ נכסים והתחייבויות נטו של קבוצות מימוש המסווגות

כמוחזקות למכירה..... 160

נכסי אתר חגית מוצגים בהתאם לנמוך מבין ערכם בספרים לשווי תעריפי (לפרטים נוספים ראה ביאור 3טו לעיל).

הכנסות והוצאות שהוכרו ברווח כולל אחר:

ב. לחברה אין הכנסות והוצאות מהותיות שהוכרו ישירות ברווח כולל אחר, המתייחסות לקבוצות מימוש, המסווגות כמוחזקות למכירה.

ביאור 10 - חייבים לזמן ארוך

ההרכב:

ליום 31 בדצמבר		
2020	2021	
(במיליוני שקל חדש)		
974	821	חייבים בגין הסדר פשרה (לפרטים ראה ביאור 7ב35 להלן)
256	193	חברת נתיבי גז - בגין פרויקט הולכת הגז (ראה ביאור 1ב34 להלן)
324	245	עסקאות החלפת מטבע
216	999	פיקדונות להבטחת עסקאות החלפה
2	-	פיקדונות אחרים
110	110	חייבים בגין הסדר הנכסים (ראה ביאור 1ו לעיל)
169	119	חייבים אחרים *
2,051	2,487	סה"כ חייבים לזמן ארוך
199	193	בניכוי חלויות שוטפות (ראה ביאור 7 לעיל)
1,852	2,294	

* כולל גם הלוואות לעובדים. ההלוואות לעובדים הינן ברובן בריבית שנתית, משתנה של כ- 0.58%.

ביאור 11 - השקעה בחברות מוחזקות

א. חברות מוחזקות:

1. מידע בדבר החברות המאוחדות של החברה:

שם החברה	פעילות החברה	מיקום עיקרי של פעילות החברה	שיעור ההחזקה בזכויות בהון	
			2020	2021
החברה הלאומית לאספקת פחם בע"מ	החברה רוכשת את הפחם עבור תחנות הכח הפחמיות של החברה	ישראל	100%	100%
נתיב האור-אורות רבין בע"מ	החברה אחראית על תכנון הנדסי ופעולות תכנון, הקמה, תפעול, תחזוקה וייצור חשמל ומכירת החשמל לגבי שני מחז"מים באתר תחנת הכוח אורות רבין	ישראל	100%	100%

2. החברה הלאומית לאספקת פחם בע"מ

החברה הלאומית לאספקת פחם בע"מ (להלן: "חברת הפחם") הינה חברה אשר הוקמה לפי החלטת ועדת השרים לענייני כלכלה וכפופה לחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה 1975 ולהוראות שניתנו על פיו ועוסקת בעיקר במכירת פחם המיובא על ידי מחו"ל לחברה. מכירת חברת הפחם הן בעיקרן לחברה.

א) ביום 15 ביולי 2004, חתמה החברה עם חברת הפחם על הסכם מחודש לרכישת ואספקת פחם לתחנות הכוח של החברה הצורכות פחם - אורות רבין בחדרה ורוטנברג באשקלון. תוקף ההסכם הוא מיום 31 בדצמבר 2003 והוא יהיה בתוקף כל עוד יהיו בידי החברה רישיונות ייצור לתחנות הכוח הנ"ל. לחברה נשמרת הזכות לביטול ההסכם בהודעה של שנה מראש. התמורה המשולמת מחושבת על בסיס עלות בתוספת רווח מוסכם ובכפוף למחיר הפחם המאושר לחברה על ידי רשות החשמל.

ב) ביום 16 בינואר 2013 ובתוקף החל מספטמבר 2012, נחתם הסכם בין החברה לחברת הפחם למתן שירותים שונים לחברה בפעילותה ברכש ובייבוא של מטעני גז טבעי נוזלי (LNG). במסגרת ההסכם, מעניקה חברת הפחם לחברה שירותי סוכן אוניות ושירותי תיאום וייעוץ שונים בתחום הספנות וכן מבצעת התקשרויות עם ספקים ונותני שירותים בתחום הספנות, בתמורה של כ- 6% מסכומן של התקשרויות מסוימות. השירותים ניתנים לחברה החל מחודש ספטמבר 2012. סך ההכנסות לחברת הפחם מביצוע ההסכם הינן כמיליון שקל חדש בשנה. תוקף ההסכם הסתיים בספטמבר 2017 והוארך עד ליום 22 באוקטובר 2022.

ג) ביום 27 באפריל 2017 נחתם בין חברת הפחם לבין החברה הסכם שעניינו תיקון להסכם משנת 2004 המאגד את כל הפעולות הנדרשות עד לקשירתן הבטוחה של האניות, לרבות באמצעות רכישת גוררות עבור נמלי פריקת הפחם ב"אורות רבין" ו"רוטנברג" והחזרתן לגוף אשר מתפעל את הנמל, תחת אחריות חברת הפחם. החזרת הגוררות נכללת בדוחות הכספיים כהחזרה מימונית.

ד) בשנים 2021 ו- 2020 הסתכמו מכירות חברת הפחם לחברה לסך של כ- 3,331 ושל כ- 1,903 מיליוני שקל חדש בהתאמה.

ה) דיבידנדים מחברת הפחם - בשנים 2021 ו-2020 הוכרז על ידי חברת הפחם דיבידנד בסך של 5 מיליוני שקל חדש ו- 5.3 מיליוני שקל חדש בהתאמה. הדיבידנד בגין שנת 2020 שולם לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי בחודש ינואר 2022.

ו) לעניין התקשרויות נוספות של חברת הפחם ראה ביאור 35א6 להלן.

3. נתיב האור - אורות רבין בע"מ

חברת נתיב האור - אורות רבין בע"מ (להלן "חברת נתיב האור") הינה חברה ממשלתית אשר הוקמה לפי החלטת הממשלה וכפופה לחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה 1975 ולהוראות שניתנו על פיו.

לעניין ההקמה ופעילות חברת נתיב האור, ולעניין האסדרה התעריפית שלה, ראה ביאור 1ה1 וביאור 3 כג לעיל. לפרטים בדבר חתימת הסכמים בין החברה לחברת נתיב האור- ראה ביאור 1ה9 לעיל.

ביאור 11 - השקעה בחברות מוחזקות (המשך)

א. חברות מוחזקות (המשך):

4. פירוט החברות המוחזקות:

שיעור ההחזקה		סטטוס	מקום תושבות	שם החברה המוחזקת
בהון המניות המונפק*				
ליום 31 בדצמבר				
2020	2021			
%	%			
49.99	49.99	לא פעילה	ישראל	החברה לפיתוח משאבי אנרגיה פמ"א בע"מ
100	100	לא פעילה	ישראל	מגרשי קבלנים בע"מ (א)
99.99	99.99	לא פעילה	ישראל	נכסי הירדן בע"מ (ב)

* בחברת מגרשי קבלנים בע"מ קיימות מניות בכורה ומניות נדחות, ובחברת נכסי הירדן בע"מ קיימות מניות רגילות ומניות רגילות א.

(א) בחודש יוני 2017 חברת מגרשי הקבלנים בע"מ חתמה על הסכם חכירת קרקע מול עיריית תל אביב. דמי החכירה שולמו על ידי החברה ל-49 שנים מראש ובסכום כולל של כ-36 מיליוני שקל חדש בתוספת מס רכישה, ריבית והצמדה ומע"מ.

(ב) בלשכת רישום המקרקעין רשומים על שם חברת נכסי הירדן בע"מ מקרקעין הנמצאים בשימושה של החברה או המוחזרים לצדדים שלישיים. חברת נכסי הירדן בע"מ מחזיקה בשתי חברות בנות, שאינן פעילות, בבעלות מלאה: חברת מעברות הירדן בע"מ וחברת PALESTINE CONSTRUCTION COMPANY LTD (להלן "החברות הנכדות"). בחודש אוגוסט 2021 התקבלה באספות הכלליות של החברות הנכדות החלטה בדבר פירוקן. פירוק החברות הנכדות כפוף להליכים ולאישורים רגולטוריים אשר טרם הושלמו למועד הדוח, ובכלל זה לאישור ממשלה אשר טרם ניתן.

5. הקרן להשתלמות של עובדי חברת החשמל לישראל בע"מ (להלן: "קרן ההשתלמות"):

החברה מחזיקה ב- 50% ממניות ההנהלה ומהזכויות למנות דירקטורים (ללא זכות להשתתפות ברווחים) של קרן ההשתלמות. החברה מפקידה לקרן ההשתלמות כספים בגין עובדיה הזכאים בהתאם להסכמי העבודה.

להלן הסכומים שהופקדו במהלך התקופות, כלהלן:

מיליוני שקל חדש	
63	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021
71	לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020

קרן ההשתלמות לא משקיעה בניירות ערך של החברה.

ביאור 11 - השקעה בחברות מוחזקות (המשך)

ב. השקעות בחברות כלולות:

1. השקעה בחברת IBC

(א) בהתאם להחלטות ממשלת ישראל בנושא כניסת החברה לפעילות בתחום התקשורת באמצעות הקמתה של חברת תקשורת (להלן: "חברת התקשורת"), נוהל הליך לבחירתו של משקיע פרטי אשר יהיה בעל השליטה בחברת התקשורת (להלן: "הליך הבחירה") על ידי ועדת בחירה (המורכבת מנציגי המדינה ומנציגי החברה).

בסופו של הליך הבחירה, ביום 14 ביולי 2013 התאגדה חברת התקשורת תחת השם אי.בי.סי. איזראל ברודבאנד קומפני (2013) בע"מ (להלן: "IBC"). בעל השליטה בחברת IBC החזיק באותו מועד 60% מכלל מניותיה וזכויות ההצבעה באסיפת בעלי המניות של IBC היה קונסורציום של מספר חברות. החברה החזיקה ב- 40% IBC מכלל המניות וזכויות ההצבעה באסיפת בעלי המניות של IBC.

IBC מספקת שירותי בזק נייחים למפעילי תקשורת וללקוחות עסקיים גדולים שאישר שר התקשורת, באמצעות תשתית תקשורת של סיבים אופטיים אשר נפרסה, בין היתר, על תשתיות החברה.

(ב) ביום 25 ביולי 2013 נחתם הסכם למתן זכות שימוש ושירותים בין החברה לבין IBC, אשר במסגרתו העניקה החברה ל- IBC זכות שימוש בלעדית בתשתיות החברה וכן זכות עתידית להזמנת הקצאות אורכי גל לפי דרישה של חברת IBC בשדרת הרשת האופטית של החברה.

ביום 27 באוגוסט 2013 העניק שר התקשורת לחברת IBC רישיון למתן שירותי בזק.

(ג) במועד העסקה, הכירה החברה בספריה בהשקעה בסכום של 100 מיליוני שקל חדש, סכום זה שיקף את שווי ההון של 40% מהון המניות של IBC למועד העסקה.

(ד) החברה בחנה את העסקה בין החברה לבין הקונסורציום בנוגע להעברת זכות השימוש בתשתיות החברה, והגיעה למסקנה כי ההסדר מהווה הסכם שירותים כהגדרתו בתקן דיווח בינלאומי 15 (להלן: "IFRS 15"). אי לכך, הכירה החברה בשווי המניות כהכנסה נדחית במסגרת התחייבויות אחרות, אשר תוכר על פני תקופת מתן השירותים לפי ההסכם, בשיטת הקו הישר.

(ה) ביום 12 במרס 2019, שותפות שהוקמה על ידי סלקום ישראל בע"מ (להלן: "סלקום") וקרן תשתיות לישראל III ש.מ. (להלן: "תש"י") ומוחזקת על ידי בחלקים שווים (להלן: "השותפות") IBC, בעלי המניות הקיימים ב- IBC (לרבות החברה) וספקים משמעותיים של IBC הגיעו להסכמה ביחס למסמכים הסופיים בקשר עם ביצוע עסקת השקעה של השותפות ב- IBC, וחתמו על ההסכמים הבאים:

1) הסכם השקעה בין IBC, השותפות, בעלי המניות הקיימים (לרבות החברה) וספקים משמעותיים של IBC, המסדיר הזרמת סכום העומד על כ-103.5 מיליון שקל חדש על ידי השותפות ל- IBC, הכפוף למנגנון התאמת התמורה ביחס להון החוזר נטו של IBC (להלן: "סכום התמורה"), כך שבמועד כניסתה לתוקף של העסקה, השותפות תחזיק ב-70% מהון המניות של IBC והחברה תחזיק ב-30% מהון המניות של IBC, והן תהיינה בעלות המניות היחידות ב- IBC. סכום התמורה ישמש בעיקרו לסילוק חובות IBC כלפי בעלי המניות הקיימים למעט החברה, אשר עיקר החוב כלפיה יידחה בהתאם לתנאים אשר נקבעו בהסכם (להלן: "הסכם הרכישה").

2) הסכם בעלי מניות בין החברה לבין השותפות (להלן: "הסכם בעלי המניות").

3) הסכם למתן זכות שימוש בלתי הדירה בתשתיות מסוימות של IBC בין IBC לבין סלקום (להלן: "הסכם ה-IRU").

4) תיקון להסכם למתן זכות שימוש ושירותים בין החברה לבין IBC (להלן: "התיקון להסכם השירותים") המאפשר פריסת רשת תקשורת נייחת של סיבים אופטיים על גבי רשת החשמל של החברה.

ביום 31 ביולי 2019 הושלמה עסקת ההשקעה ב- IBC על ידי השותפות, וכל התנאים המוקדמים התקיימו לרבות כל האישורים הרגולטוריים להסכמים שנחתמו במסגרת העסקה. כתוצאה מהשלמת העסקה רשמה החברה הפסד מירידה בשיעור ההחזקה, במסגרת חלק החברה בהפסדי חברות כלולות, בסכום לא מהותי.

במסגרת השלמת העסקה סוכם בין הצדדים כי החברה תהיה זכאית להחזר יתרת החובות של IBC לחברה, שבהתאם להסכם הומרו להלוואת בעלים. החברה לא הכירה בספריה בהכנסות (למעט סכום לא מהותי) בגין יתרה זו ולמועד הדוחות הכספיים טרם הבשילו התנאים הנדרשים להכרה בהכנסה בגינם.

ביאור 11 - השקעה בחברות מוחזקות (המשך)

ב. השקעות בחברות כלולות: (המשך)

1. השקעה בחברת IBC (המשך)

(ו) ביום 15 בספטמבר 2020 נחתם הסכם השקעה בין סלקום ישראל בע"מ ("סלקום") וקרן תשתיות לישראל III שותפות מוגבלת ("תש"י") באמצעות אי.בי.סי. (אנלימיטד) החזקות, שותפות מוגבלת - שותפות שהוקמה על ידן והמחזיקה 70% ממניות IBC ("שותפות IBC") לבין הוט מערכות תקשורת בע"מ ו/או חברות קשורות אליה ("הוט"). במסגרת הסכם ההשקעה, הוט תהפוך לשותפה שווה בשותפות IBC, ותחזיק בעקיפין 23.3% מהון המניות של IBC, על ידי ביצוע השקעה שווה באופן מהותי להשקעה שבוצעה על ידי סלקום ותש"י.

בנוסף להסכם ההשקעה, IBC התקשרה עם הוט וסלקום בהסכמים שלהלן ("הסכמי IRU ושירותים"):

- הסכם IRU - במסגרתו הוט מתחייבת לרכוש זכות בלתי הדירה לשימוש ברשת הסיבים האופטיים של IBC.
- הסכם שירותים - במסגרתו IBC מתחייבת לרכוש שירותים מסוימים מהוט ועשויה לרכוש שירותים נוספים.
- הסכם לתיקון להסכמי השירותים ולהסכם ה-IRU בין סלקום לבין IBC.

ביום 20 בינואר 2021 ניתן אישור הממונה על התחרות למיזוג בין הוט, שותפות IBC ו- IBC. ביום 8 בפברואר 2021 ניתן אישור שר התקשורת לעסקת ההשקעה אשר משלים את האישורים הרגולטוריים הנדרשים לעסקה. האישור כולל תיקונים מסוימים ברישיון IBC לרבות חובה להגיע ל- 1.7 מיליון משקי בית תוך 5 שנים וחובה לספק "הצעת מדף" לכל מפעיל תקשורת המעוניין לרכוש את שירותי IBC. ביום 11 בפברואר 2021 הושלמה עסקת ההשקעה (על הסכמי ההשקעה, השירותים וה-IRU).

בעקבות עסקת ההשקעה, אחזקות החברה ב-IBC, אחזקות השותפות ב-IBC, והסכם בעלי המניות ביניהן, יוותרו ללא שינוי.

(ז) למיטב הערכת החברה, אין לחברת IBC ולפעילותה, השלכות מהותיות על תוצאות הפעילות של החברה.

ביאור 11 - השקעה בחברות מוחזקות (המשך)

ב. השקעות בחברות כלולות: (המשך)

2. השקעה בחברת סייבר ג'ים קונטרול בע"מ

ביום 2 במאי 2013 החברה התקשרה עם חברת סייבר ג'ים קונטרול בע"מ (להלן: "סייבר ג'ים") במערכת יחסים מסחרית ותאגידית אשר הקנתה לחברה זכות חוזית לקבלת 50% מההכנסות נטו של סייבר ג'ים וכן אופציה לקבלת 50% מהון המניות המונפק שלה בעוד שמלוא (100%) מניות סייבר ג'ים מוחזקות על ידי צדדים שלישיים. בנוסף, לפי תנאי ההתקשרות האמורה, לחברה זכויות נוספות בסייבר ג'ים. ההשקעה בסייבר ג'ים בוצעה באמצעות הלוואות בסך כולל של כ-7 מיליון שקל חדש.

ביום 6 ביוני 2019, הוסדרה הצטרפות משקיע נוסף לחברת סייבר ג'ים. בעקבות זאת כאשר תמומשה האופציות המוקנות לחברה, תחזיק החברה בעד כ-44% מהון המניות המונפק והנפרע של סייבר ג'ים (בכפוף לדילולים נוספים אפשריים). הרווח מדילול בשיעור האחזקה שנזקק כתוצאה מכך ברבעון השני של שנת 2019 הסתכם לסך של כ-4 מיליון שקל חדש.

ביום 18 באוקטובר 2020 התקבלה החלטת ממשלה לאשר לחברה בהתאם לסעיף 11(א)(9) לחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975 לממש אופציה לקבלת מניות בחברת סייבר ג'ים, שהוקנתה לה על פי הסכם שיתוף פעולה (כפי שתוקן מעת לעת) עם סייבר ג'ים ומייסדיה, ובנוסף, ככל שבעלי המניות בסייבר ג'ים יחליטו על הנפקת חברה, אשר תאוגד באחת מהמדינות החברות ב-OECD ואשר תחזיק במלוא הון המניות המונפק והנפרע של סייבר ג'ים ישראל או בכל עסקיה ונכסיה (להלן: "סייבר ג'ים הבורסאית"), לאשר לחברה להמיר את החזקתה במניות סייבר ג'ים ישראל או את האופציה לקבל מניות בסייבר ג'ים ישראל למניות בסייבר ג'ים הבורסאית. זאת, בכפוף לתנאים מסוימים, בין היתר:

- (א) החברה לא תידרש להעביר תשלום מזומן או תמורה אחרת כלשהי לצורך מימוש האופציה לקבלת מניות בסייבר ג'ים או לצורך קבלת המניות בסייבר ג'ים הבורסאית, למעט תשלום שלא יעלה על ערך הנקוב של המניות בסייבר ג'ים (10,000 שקל חדש).
- (ב) במועד קבלת המניות בסייבר ג'ים או סייבר ג'ים הבורסאית (יכנו ביחד ולחוד "סייבר ג'ים המוחזקת") ובכל עת לאחר מכן, סייבר ג'ים המוחזקת לא תהיה חברה בת-ממשלתית כהגדרתה בחוק והחברה לא תחזיק יותר ממחצית כוח ההצבעה באספותיה הכלליות של סייבר ג'ים המוחזקת, לא תהיה בעלת זכות למנות יותר ממחצית ממספר הדירקטורים שלה, ולא תחזיק יותר ממחצית מהון המניות המונפק.
- (ג) אישור הממשלה מוגבל לתחומי פעילות ולמטרות חברת סייבר ג'ים המוחזקת כמפורט בהחלטה, ויהיה בתוקף כל עוד סייבר ג'ים המוחזקת פועלת למטרות אלה או עוסקת בתחומי פעילות אלה בלבד.
- (ד) סכום החשיפה, כהגדרתה בהחלטה, של החברה לסייבר ג'ים המוחזקת לא יעלה על 25 מיליון שקל חדש. חשיפה נוספת של החברה לחברת סייבר ג'ים המוחזקת מעל סכום של 25 מיליון שקל חדש, מותרת עד גובה של 10 מיליון שקל חדש נוספים בלבד, ובכפוף לקבלת אישור של שר האנרגיה ושר האוצר, לאחר התייעצות עם רשות החשמל. אישור כאמור יינתן, ככל שיינתן, לאחר התייעצות עם רשות החברות הממשלתיות.
- (ה) אישור מראש לחברה לרכוש מניות נוספות בסייבר ג'ים המוחזקת כפוף לקבלת החלטה בעניין על ידי הדירקטוריון, ובכפוף לכך, שחלק מן התנאים המופיעים בהחלטה יחולו גם לעניין רכישת והחזקת המניות הנוספות והזכויות הנלוות להן, ובכפוף לקבלת אישור מנהל רשות החברות הממשלתיות לכל רכישת מניות נוספות.

בהחלטת הממשלה נקבע, כי ההחלטה תיכנס לתוקף רק אם ינתנו לחברה אישור שר האנרגיה ושר האוצר לעיסוק בפעולות אחרות, בהתאם לסעיף 6(ד) לחוק משק החשמל, תשנ"ו-1996, לגבי פעילות סייבר ג'ים, לרבות ביחס לקבלת המניות כאמור. החלטת רשות החשמל, בה היא מייצעת לשר האנרגיה מכוחו של סעיף 6(ד) לחוק משק החשמל, ניתנה זה מכבר, ביום 24 ביוני 2019 וביום 17 בדצמבר 2020 ניתן לחברה אישור השרים האמור.

כמו כן, רשות התחרות קיבלה את עמדת החברה וסייבר ג'ים, בדבר פטור מחובת הגשת הודעת מיזוג בנסיבות העניין, בהתאם להודעתה לחברה ולסייבר ג'ים מיום 27 בדצמבר 2020. לתאריך אישור הדוחות הכספיים, טרם הסתיימו ההליכים הפרוצדורליים הנדרשים למימוש האופציה.

ביום ה-11 בינואר 2021, חברת סייבר ג'ים ובנק הפועלים חתמו על הסכם שיתוף פעולה במסגרתו תקים סייבר ג'ים זירה מותאמת ותתפעל אותה הן למתן מענה לצרכי האימון וההדרכה הפנימיים של הבנק בתחום הסייבר והן לשיווק והספקת שירותי אימון והדרכה בתחום.

הבנק יסייע וייעץ לסייבר ג'ים לאפיין ולתכנן את הזירה המותאמת, על בסיס הידע והניסיון שלו, בשים לב לצרכים והאתגרים של המגזר הפיננסי בתחום הסייבר ולמאפיינים הייחודיים של הסביבה המחשובית והתפעולית של המגזר הפיננסי בארץ, ירכוש אמונים, ישתתף בשכירות המבנה בו תוקם הזירה כמו גם יישא בסכום מסוים בעלות השיפוך. בתמורה תקצה סייבר ג'ים לבנק אופציות לרכישת מניות המהוות עד 9.5% מהון המניות המונפק והנפרע של סייבר ג'ים (בדילול מלא).

במצב של דילול מלא לאחר מימוש האופציות על ידי הבנק, לכשתחזיק חח"י במניות סייבר ג'ים, יעמוד שיעור אחזקתה על כ-37% בכפוף לדילולים נוספים אפשריים.

ביאור 11 - השקעה בחברות מוחזקות (המשך)

ב. השקעות בחברות כלולות: (המשך)

3. תנועה בהשקעה בחברות כלולות בדוח על המצב הכספי

ליום 31 בדצמבר		
2020	2021	
(במיליוני שקל חדש)		
19	13	השקעה ליום 1 בינואר.....
(6)	(9)	חלק החברה בהפסדים לשנה.....
13	4	סך יתרת השקעה ליום 31 בדצמבר.....

ביאור 12 - הטבות לעובדים לאחר סיום העסקה

א. עודף נכסי תוכנית הפנסיה על המחויבות לפנסיה:

ליום 31 בדצמבר		
2020	2021	
(במיליוני שקל חדש)		
38,790	42,703	שווי הוגן של נכסי התוכנית (ראה סעיף 2' להלן)
(33,681)	(35,770)	ערך נוכחי של המחויבות לפנסיה (ראה סעיף 1' להלן)
5,109	6,933	
		ערך נוכחי של המחויבות לפנסיה בגין הסכמים מיוחדים
(190)	(146)	לפרישה מוקדמת (ראה סעיף 3' להלן)
4,919	6,787	עודף נכסי תוכנית הפנסיה על המחויבות לפנסיה (לפני סיווג לקבוצת מימוש
		המסווגת כמוחזקת למכירה)
93	-	מחויבות לפנסיה - המסווגת לקבוצת מימוש מוחזקת למכירה - ראה ביאור 9 לעיל
5,012	6,787	עודף נכסי תוכנית הפנסיה על המחויבות לפנסיה

ב. כספים בנאמנות:

ליום 31 בדצמבר		
2020	2021	
(במיליוני שקל חדש)		
1,540	1,493	שווי הוגן של כספים בנאמנות (ראה סעיף 2' להלן)

ג. התחייבויות בגין הטבות אחרות לאחר סיום העסקה:

ליום 31 בדצמבר		
2020	2021	
(במיליוני שקל חדש)		
6,676	6,874	ערך נוכחי של המחויבות בגין הטבות אחרות לאחר סיום העסקה
		(ראה סעיף 2' להלן)

מורכב מ:

1. ערך נוכחי של המחויבות בגין הטבות אחרות לאחר סיום העסקה, שאינן חלק מההסכם הקיבוצי בגין הרפורמה והסכם קיבוצי מיוחד (ראה סעיף 2א):

ליום 31 בדצמבר		
2020	2021	
(במיליוני שקל חדש)		
1,314	1,302	חשמל מוזל
490	519	מע"מ וגילום מס בגין חשמל מוזל
1,023	936	מענקי פרישה
74	79	קרן רווחה לגמלאים המבוטחים בפנסיה התקציבית
479	485	שי לחגים כולל גילום מס
3,380	3,321	

2. ערך נוכחי של מחויבות בגין הטבות אחרות לאחר סיום העסקה כתוצאה

3,338	3,553	מההסכם הקיבוצי בגין הרפורמה והסכם קיבוצי מיוחד (ראה סעיף 2ב להלן)
6,718	6,874	

מחויבות להטבות אחרות לאחר סיום העסקה - המסווגת לקבוצת

(42)	-	מימוש מוחזקת למכירה ראה- ביאור 9 לעיל
6,676	6,874	סה"כ

ביאור 12 - הטבות לעובדים לאחר סיום העסקה (המשך)

ד. תוכנית הפנסיה של החברה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה:

1. (א) תקנות הפנסיה משנת 1958 חלות על כל עובדי החברה הקבועים וגמלאים, אשר התקבלו לעבודה בחברה עד ליום 10 ביוני 1996 ועד בכלל ועל שאיריהם (להלן: "המבוטחים בהסדר הפנסיה התקציבית"). תקנון קופת הגמל המרכזית לקצבה של עובדי החברה, גמלאים ושאיריה מבוסס על הוראות תקנות הפנסיה האמורות וקובע את זכויותיהם של המבוטחים בהסדר הפנסיה התקציבית (ראה גם סעיף 1' להלן).

ביום 5 במרס 2012 פורסם ברשומות חוק שינוי שיטת העדכון של פנסיה תקציבית, התשע"ב-2012. חוק זה שינה את מנגנון עדכון הגמלאות של המבוטחים בהסדר הפנסיה התקציבית להצמדה למדד המחירים לצרכן.

להלן תמצית הסדר הפנסיה התקציבית על-פי תקנון קופת הגמל המרכזית לקצבה:

הזכאות לפנסיה נוצרת בהתקיים אחד מהתנאים הבאים:

- (1) במועד פרישת חובה (לאישה – ממועד גיל פרישה) אשר נקבע על-פי חוק גיל פרישה.
- (2) פרישה מוקדמת אחרי לפחות 30 שנות עבודה בחברה, בתנאי שמלאו לעובד 55 שנה ולעובדת 50 שנה (בתנאי שהחברה רוצה בפרישתו ובהסכמת ארגון העובדים).
- (3) פרישת פיטורין - עובד שעבד בחברה 10 שנים לפחות, הגיע לגיל 40 ומעלה ופוטור.
- (4) פרישת נכות.
- (5) פרישה מוקדמת מיוחדת - אם וככל שתיערך בהתאם להסדר ספציפי שנערך ואושר על ידי הרשויות המוסמכות על פי דין, ובהתאם לכללים שיאושרו.

לשאירי עובד/גמלאי זכות לפנסיה בהתאם לשיעורי הפנסיה המפורטים בתקנות הפנסיה.

ב) שיעורי הפנסיה:

(1) בפרישת גיל (חובה), פרישת פיטורין, פרישה מוקדמת - שיעור הקצבה לא יפחת מ-25% ולא יעלה על 70% משכרו הקובע של העובד לחישוב קצבה ושיעורו יהיה על-פי תחשיב מספר שנות העבודה בחברה, בהתאם לעקרונות, להלן:

א. לאחר 10 שנות עבודה ראשונות - 25% משכרו הקובע לפנסיה של העובד.

ב. לאחר כל שנת עבודה נוספת עד ל-30 שנות עבודה - תוספת של 2% לכל שנת עבודה שלמה מעבר ל-10 שנות העבודה הראשונות (עד למקסימום של 65%).

ג. לאחר כל שנת עבודה נוספת מעל 30 שנה ועד ל-35 שנות עבודה - תוספת של 1% לכל שנת עבודה או חלק ממנה מעבר ל-30 שנות העבודה הראשונות (עד למקסימום של 70%).

(2) בפרישת נכות של עובד קבוע נקבעים שיעורי הפנסיה בהתאם לאמור בתקנות הפנסיה.

ג) המחויבות האקטוארית בגין עובדים ופנסיונרים/שאירים המבוטחים בהסדר הפנסיה התקציבית, כוללת בנוסף לפנסיה שתשולם לאחר סיום עבודה, את רכיבי הזכאות הבאים:

(1) מענק שנים עודפות" (מעל 35 שנות עבודה). הזכאות מותנית בפרישה לאחר גיל 60 בגבר או 55 באישה. בגין תקופה של חלקי שנה ישולם החלק היחסי של המענק. המענק משולם גם לשאירים (ולירשים באין שאירים) במקרה של פטירת עובד, בהתקיים התבחינים המזכים.

(2) "מענק עד 35 שנה" המשולם בפרישה ולשאירים בפטירת עובד. מענק זה לא ישולם לעובד שעבד פחות מ-10 שנים, ובעבור שנים שעבורן משולם פיצוי אחר. המענק משולם גם לשאירים (ולירשים באין שאירים) במקרה של פטירת עובד, בהתקיים התבחינים המזכים.

(3) מענק בפרישה לנכות (עובד הזכאי למענק זה לא יקבל בנוסף מענק עד 35 שנה). המענק משולם גם לשאירים (ולירשים באין שאירים) במקרה של פטירת עובד, בהתקיים התבחינים המזכים.

(4) מענק בגין אי ניצול ימי מחלה. המענק משולם גם לשאירים (ולירשים באין שאירים) במקרה של פטירת עובד, בהתקיים התבחינים המזכים.

(5) הטבת חשמל מוזל לגמלאים/שאירים של זכאים (כולל גילום למס ומע"מ).

(6) שי לחגים לגמלאים/שאירים (כולל גילום מס).

ביאור 12 - הטבות לעובדים לאחר סיום העסקה (המשך)

ד. תוכנית הפנסיה של החברה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה: (המשך)

(1) (המשך)

ד) לחברה התחייבות (צמיתה) מכוח הסכם קיבוצי לשאת בעלויות של פעילויות רווחה בסכום השווה ל- 0.49% משכרו של כל עובד ומהפנסיה ומהמענקים שלהם זכאי כל גמלאי / שאיר (התחייבות זו לא מחושבת בגין הרכיבים שאינם שכר רגיל או כאלו שאינם מושפעים ממחיר שעה: הבראה, חשמל, שי, תרונות בית וערבה).

ה) החל מחודש ינואר 2012, במסגרת שינוי מנגנון עדכון הגמלאות של המבוטחים בהסדר הפנסיה התקציבית להצמדה לממד המחירים לצרכן, הוקמה קרן רווחה לגמלאים הזכאים לפנסיה תקציבית, בדומה לקרן שהוקמה בשירות המדינה.

ו) החברה מבטחת את עובדיה וגמלאיה בביטוח חיים קולקטיבי. הפרמיה משולמת שליש על חשבון העובד והיתרה על-ידי החברה.

ז) לגמלאי/שאירי החברה קיים סל הטבות וזכויות נוספות אשר בשל חוסר מהותיות אינן כלולות במחויבות האקטוארית.

2) הערכת ההתחייבות לפנסיה ומענקים לאחר סיום העסקה, מבוססת על חישובים אקטואריים אשר נערכים על-ידי אקטואר חיצוני. חישוב ההתחייבות נעשה על סמך זכויות והנחות של החברה שברובן נקבעו בהתייעצות עם אקטואר החברה, ולדעתו הינן סבירות. שיעורי היוון ששימשו לחישוב המחויבות האקטוארית מתאימים לתשואות השוק על אגרות חוב קונצרניות, צמודות מדד באיכות גבוהה לתאריכי הדוחות הכספיים, ראה ביאור 2 כד1 לעיל.

ה. פנסיה לעובדים שאינם בתוכנית הפנסיה התקציבית:

עובדי החברה הקבועים האחרים (להלן: "עובדי דור ג") - עובדים קבועים שהחלו עבודתם החל בתאריך 11 ביוני 1996 ואילך, אשר אינם נמנים על תוכנית הפנסיה התקציבית, כמתואר בסעיף ד לעיל, וכן עובדי החברה במעמד ארעי, מבוטחים, כברירת מחדל, בפנסיה צוברת מקיפה בקופת גמל משלמת לקצבה (קרן פנסיה חיצונית צוברת ותיקה או חדשה, או בביטוח פנסיוני אחר לפי בחירה אישית של העובד). החברה מפקידה באופן שוטף את התחייבויותיה בגין עובדים אלה. תוכניות אלו מהוות תוכנית להפקדה מוגדרת בגין התחייבות החברה לתשלום הזכויות הפנסיוניות של עובדים אלו ובגין התחייבויותיה לתשלום 100% פיצויי פיטורין וחל לגביהן סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, התשכ"ג-1963.

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2019	2020	2021
(במיליוני שקל חדש)		

סכום אשר הוכר בעלות שכר וברכוש הקבוע 162 142 123

כמו כן, עובדים אלו זכאים לקבל מהחברה מענקים מסוימים לאחר סיום העסקה, המטופלים כמחויבויות בגין הטבות אחרות לאחר סיום העסקה.

כאמור, המחויבות האקטוארית בגין עובדי דור ג' כוללת, בהתקיים תנחנים:

- 1) "מענק עד 35 שנה" המשולם בפרישה ולשאירים (ולורשים באין שאיר) בפטירת עובד. מענק זה לא ישולם לעובד שעבד פחות מ-10 שנים, ובעבור שנים שעברו משולם פיצוי אחר.
- 2) מענק בגין אי ניצול ימי מחלה.
- 3) הטבת חשמל מוזל גמלאים/שאירים (כולל גילום למס ומע"מ), לעובדים שהחלו עבודתם עד ליום 4 בנובמבר 2018, כולל.
- 4) שי לחגים לגמלאים/שאירים (כולל גילום למס).
- 5) מענק בהגעת עובד ל-20 שנות ותק עבודה בחברה.

בנוסף לאמור, לחברה התחייבות (צמיתה) מכוח הסכם שכר, לשאת בעלויות של פעילויות רווחה בסכום השווה ל-0.49% משכרו הרגיל ומרכיבי השעה של כל עובד דור ג' ומהמענקים שלהם זכאי כל גמלאי/שאיר.

בנוסף, החברה מבטחת את עובדיה וגמלאיה בביטוח חיים קולקטיבי. הפרמיה משולמת שליש על חשבון העובד והיתרה על-ידי החברה.

לגמלאי החברה קיים סל הטבות וזכויות נוספות אשר בשל חוסר מהותיות אינן כלולות במחויבות האקטוארית. כמו כן, נכון ליום 31 בדצמבר 2021 מועסקים בחברה עובדים ומנהלים בחוזים אישיים. במסגרת העסקה זו, עובדים אלו זכאים ממועד המעבר לחוזה אישי להסדר בפנסיה צוברת בתוכנית הפקדה מוגדרת בהתאם לתנאים הקבועים בחוזה האישי.

ביאור 12 - הטבות לעובדים לאחר סיום העסקה (המשך)

ו. הסכמים קיבוציים והסכמות:

(1) הסכם קיבוצי מיוחד רפורמה (שינוי מבני וארגוני) והסכם קיבוצי מיוחד (פרישות מוקדמות, מכסת קביעות, מענק חד פעמי לעובדי יח"פ וחנ"מ ונושאים נוספים)

(א) הסכם קיבוצי מיוחד רפורמה (שינוי מבני וארגוני)

ביום 4 בנובמבר 2018 נכנס לתוקף ההסכם הקיבוצי המיוחד אשר נחתם ביום 17 במאי 2018 (להלן: "ההסכם הקיבוצי") בין החברה לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה וועד העובדים הארצי של עובדי חברת החשמל (להלן יחד: "נציגות עובדים") בנושא רפורמה ושינוי מבני וארגוני בחברה. הסכם קיבוצי זה מעגן את ההסכמות שהושגו בתחום יחסי העבודה בעקבות הרפורמה במשק החשמל בכלל ובחברת החשמל בפרט, ובכלל זה השלכות השינוי הארגוני ותכנית ההתייעלות בחברה, על העובדים ועדכון יחסי העבודה בחברה. הסכם זה קיבל את אישורן של הרשויות המוסמכות. הסכם קיבוצי זה כולל, בין היתר, גם זכות לתוספת קצבת "רפורמה" לעובדים קבועים כפי שמוגדרים בהסכם הקיבוצי שיפרשו מהחברה.

להלן עיקרי ההסכם הקיבוצי:

(1) במסגרת הסכם הרפורמה החברה עוברת תהליך מהותי של שינוי ארגוני ותכנית התייעלות, במהלכו מתקיים מבצע פרישה מוקדמת מיוחדת הכולל פרישה של 1,803 עובדים קבועים בחברה עד לסוף שנת 2025 (הפרישות המוקדמות מיועדות בעיקרם לעובדים בגילאי 55-64 ביום הפרישה ועבור עובדים מדור ג' המקיימים תנאי של וותק מעל 25 שנה). בהתאם להסכם, ממוצע גיל הפורשים במבצע פרישה מוקדמת זה יעמוד לכל אורך תקופת ההסכם על 59.5 שנים. תנאי הפרישה יכללו תשלום מענק פרישה בשיעור של עד 120% מהשכר הקובע לפי ציוי פטורים, כהגדרתו בהסכם, בגין כל שנת עבודה מלאה ובאופן יחסי לחלקי שנה, מענק זה מופחת מגיל 62-64 בשיעור 1.805% בגין כל חודש מעבר לגיל 62. הפורשים בפרישה מוקדמת במסגרת המבצע, יהיו זכאים אף לפנסיה ממועד הפרישה ולתוספת קיצבה כאמור בסעיף 2 להלן.

להלן התפלגות הפרישות המוקדמות במסגרת פרישה מוקדמת מיוחדת לאורך תקופת התכנית:

בשנת 2018 פרשו 459 עובדים קבועים בפרישות מוקדמות.
בשנת 2019 פרשו 347 עובדים קבועים בפרישות מוקדמות.
בשנת 2020 פרשו 204 עובדים קבועים בפרישות מוקדמות.
בשנת 2021 פרשו 219 עובדים קבועים בפרישות מוקדמות.
בשנת 2022 צפויות 191 פרישות מוקדמות.
בשנת 2023 צפויות 211 פרישות מוקדמות.
בשנת 2024 צפויות 111 פרישות מוקדמות.
בשנת 2025 צפויות 61 פרישות מוקדמות.

(2) תוספת קצבת רפורמה לפורשים פרישה מוקדמת מיוחדת - עובד שפורש במסגרת תכנית הפרישה המיוחדת זכאי לתוספת קצבה חודשית (ובמקרים מסוימים בסכום חד פעמי) בשווי של 1,250 שקל חדש ברוטו, צמוד למדד, כפול מקדם אשר נקבע בהתאם להוראות ההסכם הקיבוצי. התוספת תשולם בהתאם למנגנון אשר נקבע בהסכם הקיבוצי. תוספת זו משולמת על-ידי החברה במקרים בהם הפורש טרם הגיע לגיל המינימלי המאפשר רכישת פוליסה בהתאם לאמור בהסכם (גיל 60).

(3) הסכם הרפורמה מפרט את התנאים בהם יעברו עובדים לחברה ממשלתית לניהול המערכת (כ-220 עובדים) (להלן חברת "נגה") במסגרת מכירת פעילות ניהול המערכת. ביום 1 בדצמבר 2020 עברו 121 עובדי תפ"ט ועובדים ספורים נוספים, (להלן: "עובדי תפ"ט") לחברת נגה. ביום 30 בנובמבר 2020 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד מתקן (3) להסכם הרפורמה פיצול מעבר עובדים לחברת נגה (להלן: "הסכם מתקן (3)"). במסגרת הסכם מתקן (3) עודכנו הוראות הסכם הרפורמה לאור פיצול מעבר העובדים בשתי פעימות. בהסכם עודכנו תנאי קבלת תוספת קצבת רפורמה לעובדי חברת נגה, באופן שהם יהיו זכאים לקבלת מלוא תוספת הרפורמה בגובה 1,700 שקל חדש (ללא התניית אבן הדרך של חתימת הסכם מבנה שכר חדש בסך 100 שקל חדש) וכן עודכן ההסכם הקיבוצי אשר יחול בחברת נגה, נספח 2 להסכם הקיבוצי.

בהתאם להסכם הקיבוצי, נחתמו טרם מעבר העובדים בפעימה הראשונה שני הסכמי התחשבות בין החברה לחברת נגה, אשר הסדירו את העברת המחויבות האקטוארית בגין העובדים המבוטחים בפנסיה התקציבית, וכן את ההתחשבות בין שתי החברות בגין יתר זכויותיהם של העובדים העוברים עבור תקופת עבודתם בחברת החשמל.

ביום 1 בנובמבר 2021 עברו לחברת נגה 99 עובדים נוספים, מיחידת ניהול המערכת (להלן: "ינמ") ויחידות נוספות, לאחר חתימה על שני הסכמי התחשבות נוספים בין החברה לחברת נגה, אשר הסדירו את ההתחשבות בין החברות בגין זכויות העובדים שעברו בפעימה השנייה, כמו גם את ההתחשבות המשלימה בגין הטבות אחרות לאחר סיום העסקה, ביחס למעבר העובדים שעברו לחברת נגה בפעימה הראשונה.

ביאור 12 - הטבות לעובדים לאחר סיום העסקה (המשך)

ו. הסכמים קיבוציים והסכמות: (המשך)

(1) **הסכם קיבוצי מיוחד רפורמה (שינוי מבני וארגוני) והסכם קיבוצי מיוחד (פרישות מוקדמות, מכסת קביעות, מענק חד פעמי לעובדי יח"פ וחנ"מ ונושאים נוספים): (המשך)**

א) הסכם קיבוצי מיוחד רפורמה (שינוי מבני וארגוני) (המשך)

(4) ההסכם הקיבוצי מסדיר את מצבת העובדים בחברת הבת לייצור וכן את תנאי סיום עבודתם של העובדים אשר יועברו כמושאלים למשך 5 שנים לחברות אשר ירכשו את יחידות הייצור שיימכרו (כ-265 עובדים) (להלן: "ח"פ"). תנאי הפרישה לעובדים הקבועים המושאלים שישלמו 5 שנות עבודה בחברות שירכשו את יחידות הייצור והיו במסלול פרישה לגמלאות / פנסיית גישור, דומים במהותם לתנאי הפורשים בפרישה המיוחדת כמתואר בהסכם בסעיף 1 לעיל פרט לגובה סכום תוספת קצבת רפורמה שתשולם להם ממועד פרישתם. עובדים קבועים בותק וגיל נמוכים יותר, ועובדים ארעיים, יהיו זכאים עם סיום עבודתם למענקים ופיצויים כמפורט בהסכם (ללא זכאות לגמלה או פנסיית גישור).

בחודש דצמבר 2019 עם מכירת אתר אלון תבור הושאלו 35 עובדים לרוכש התחנה, ובחודש דצמבר 2020 עם מכירת אתר רמת חובב הושאלו לחברה הרוכשת 60 עובדים נוספים.

בחודש דצמבר 2021 נחתם הסכם למכירת יחידה נוספת באתר חגית השלמת העסקה והעברת החזקה צפויה להיות בחודש יוני 2022.

במסגרת הסכם מתקן (3), תוקנה, בין היתר, נוסחת פנסיית הגישור שתשולם לעובדי משמרת המבוטחים בקרנות פנסיה צוברת חדשות בתחנות הנמכרות אשר יהיו זכאים עם תום תקופת ההשאלה להגדלת פנסיית גישור, בשיעור של 16.5%.

(5) תוספת קצבת רפורמה לפורשים בתקופת הרפורמה - עובד שפרש מהחברה החל מחודש יוני 2018 מכל סיבה שהיא, למעט מוות, נכות או פרישה בתכנית הפרישה המיוחדת בתקופת הרפורמה, יהיה זכאי, ממועד הגיעו לגיל פרישת חובה, לקצבה חודשית נוספת לכל ימי חייו ולשאירו אחריו (בן/ת זוג בלבד). סכום הקצבה יקבע בהתאם למספר פרמטרים, ביניהם: מועד פרישת העובד, טבלת סכום בסיס לפי מועד הפרישה, ועמידת החברה באבני הדרך שנקבעו. סכום זה יוכפל במקדם אשר נקבע בהתאם להוראות ההסכם הקיבוצי.

ביום 27 במרץ 2019 הושלמו גיבושן של תכניות השינוי הארגוני בהתאם לשני השלבים בטבלת אבני הדרך כפי שנחתמו בהסכם הקיבוצי בנושא הרפורמה. השלמת אבן דרך זו על שני חלקיה, מזכה את כלל העובדים הזכאים בזכות נוספת לתוספת קצבת רפורמה בסך בסיס של 230 שקלים חדשים.

בחודש דצמבר 2019 הושלמה המכירה והעברת החזקה באתר תחנת הכח אלון תבור. השלמת אבן דרך זו מזכה את העובדים הזכאים בסכום בסיס לתוספת קצבת רפורמה בסך בסיס של 150 שקלים חדשים.

בחודש דצמבר 2020 הושלמה המכירה והעברת החזקה באתר תחנת הכח רמת חובב שזיכתה את העובדים בסכום בסיס של 150 שקלים חדשים נוספים.

בחודש דצמבר 2020 הועברו עובדי תפ"ט ועובדים נוספים לחברת נגה במסגרת מכירת פעילות ניהול המערכת, העברה זו היתה חצי אבן דרך בגין הוצאת ניהול המערכת וזיכתה את העובדים בסכום בסיס של 160 שקלים חדשים נוספים.

בחודש נובמבר 2021 הושלמה העברת עובדי יחידת ניהול המערכת לחברת נגה במסגרת מכירת פעילות ניהול המערכת. העברה זו היתה השלמה של התממשות מחצית אבן דרך נוספת בגין תחילת ניהול המערכת ע"י חברת נגה בהתאם לרישיון מכוח חוק משק החשמל, וזיכתה את העובדים בסכום בסיס של 160 שקלים חדשים נוספים. סך קצבת הרפורמה ליום 31 בדצמבר 2021 בהתאם לאבני הדרך שהושגו למועד זה, כולל אבן הדרך של כניסת ההסכם לתוקף בסך בסיס של 150 שקלים חדשים, עומדת על סך בסיס של 1,000 שקלים חדשים. סך התמורה בהתממשות כל אבני הדרך הינה 1,700 שקל חדש. סכום בסיס התוספת יעודכן לפי שיעור עליית המדד, יוכפל במקדם אשר נקבע בהתאם להוראות ההסכם הקיבוצי, וישולם בהתאם למנגנון אשר נקבע בהסכם הקיבוצי.

(6) תוספת קצבת רפורמה לפורשים אחרי יוני 2026 - עובד שיפרוש מהחברה לאחר יוני 2026 מכל סיבה שהיא, למעט מוות, נכות או פרישה בתכנית הפרישה המיוחדת בתקופת הרפורמה, יהיה זכאי, ממועד הגיעו לגיל פרישת חובה, לקצבה חודשית נוספת לכל ימי חייו ולשאירו אחריו (בן/ת זוג בלבד). סכום הקצבה יקבע בהתאם לעמידת החברה באבני הדרך שנקבעו. סכום זה (עד 1,700 שקל חדש בתנאי שכל אבני הדרך התקיימו) יוצמד למדד ויוכפל במקדם אשר נקבע בהתאם להוראות ההסכם הקיבוצי, וישולם בהתאם למנגנון אשר נקבע בהסכם הקיבוצי.

כמו כן נקבעו בהסכם הקיבוצי הוראות בדבר היקף זכאותם של עובדים אשר יפרשו בפרישת נכות או במקרה של פטירה, לתוספת קצבה רפורמה או תשלום חד פעמי, ומנגנון תשלום התוספת.

(7) ביום 30 במאי 2021 נחתם הסכם עם חברת "הראל" כחברה המבטחת ומנהלת את כספי תוספת קצבת הרפורמה לכלל העובדים הזכאים. כמתואר בסעיפים (2), (5), (6) לעיל. הסכם זה מסדיר את אופן ההתנהלות והשירותים הנדרשים מחברת "הראל" לרבות דרך חישוב המקדמים, דמי הניהול שיגבו על ידי המבטוחים, אופן צירוף עובדים, תהליך ביצוע הפקדות לפוליסה, אופן תשלומים מהפוליסה, היקף האחריות, חובת סודיות, ועוד. לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, ביום 1 בינואר 2022 החברה תשלם החלה את פעילותה בניהול הכספים ותשלומי קצבה לזכאים. בינואר 2022 החברה העבירה תשלום ראשון לחברה המבטחת בסך של כ-461 מיליון שקל חדש ובכך סילקה המחויבות בגין העובדים הזכאים שפרשו עד למועד ההפקדה וגילם מעל 60.

ביאור 12 - הטבות לעובדים לאחר סיום העסקה (המשך)

ו. הסכמים קיבוציים והסכמות: (המשך)

(1) **הסכם קיבוצי מיוחד רפורמה (שינוי מבני וארגוני) והסכם קיבוצי מיוחד (פרישות מוקדמות, מכסת קביעות, מענק חד פעמי לעובדי יח"פ וחנ"מ ונושאים נוספים): (המשך)**

(א) **הסכם קיבוצי מיוחד רפורמה (שינוי מבני וארגוני) (המשך)**

(8) הגדלת תקרת גמול השתלמות ב' לעובדים בדירוג המקצועי - החל מיום 1 במאי 2018 סכום תקרת גמול השתלמות ב' הנוכחי גדל ב-100 שקל חדש. התוספת בוצעה בשכר חודש נובמבר 2018, למפרע מחודש מאי 2018. עלות ההגדלה ממומנת על-ידי דחיית 2 הפעילות האחרונות להסכם השכר לשנים 2013-2017. התקרה המעודכנת תתעדכן בהתאם לאותו מנגנון עדכון, שיעורי עדכון ומועדי העדכון של התקרה בתעריף גמול השתלמות ב' מקצועי.

(9) תוספת מנהל - החל מיום 1 במאי 2018, זכאי עובד בדירוג המנהלי, החל מתום שנה למועד זכאותו לגמול ההשתלמות המנהלי, לתשלום תוספת מנהל בגובה 200 שקל חדש ברוטו לחודש. סכום התוספת יעודכן בהתאם למנגנון העדכון, שיעורי העדכון ומועדי העדכון של תעריף גמול ההשתלמות בחברה. התוספת נכללת בשכר הרגיל, למעט לעניין חישוב מענק הפרישה לפורשים בפרישה מוקדמת מיוחדת.

(10) מסגרת מוסכמת והוראות בדבר עדכון יחסי העבודה ושינוי התרבות הארגונית בחברה, עקרונות שינוי מבנה הארגון והתייעלות, ועקרונות לשינוי מבנה השכר לעובדים חדשים שיקלטו לחברה ושינוי שיטת התמרוץ הקיימת.

(11) תקופת העסקתו המירבית של עובד שנקלט לחברה החל מיום 5 בנובמבר 2018, תהיה עד 4 שנים מיום תחילת העסקתו (במקום עד 5 שנות עבודה בחברה). החברה תהיה רשאית לקבל החלטה בדבר סיום העסקתו של עובד ארעי במהלך תקופת הארעיות לפי שיקול דעתה ובכפוף לכל דין, בלא צורך בהסכמת וועד העובדים. עובד כאמור, אשר יקבל קביעות בסיום תקופת העסקתו כעובד ארעי, לא יהיה זכאי להטבת חשמל בתעריף עובדי חברה.

(12) מעבר לחוזים אישיים - החברה רשאית להעסיק עד 160 מנהלים ועובדים נוספים בהתאם לתבחינים שנקבעו בהסכם הקיבוצי, בחוזה אישי ושלא בהתאם להסכמים הקיבוציים החלים על עובדי החברה. נכון ליום 31 בדצמבר 2021 החברה ממשיכה ביישום הנחיות ההסכם בדבר העסקת מנהלים בכירים (מרמת סגן מנהל אגף ומעלה) להעסקה בחוזים אישיים.

(13) בהמשך להסכמה העקרונית שהושגה במסגרת הסכם קיבוצי, נחתם ביום 30 בנובמבר 2020 הסכם קיבוצי מיוחד (השלמת פיצויים לעובדי דור ג'). בתחילת שנת 2021 החברה ביצעה הפקדה חד פעמית עבור עובדי דור ג' להשלמת פיצויי הפיטורין בגין תקופת ההשלמה מיום תחילת עבודתם בחברה ועד דצמבר 2020. הפקדות אלה היוו השלמה לחבות החברה לתשלום מלוא פיצויי הפיטורין בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין. כן, החל מחודש ינואר 2021 החברה מבצעת הפקדות שוטפות לקופת גמל וקרנות פנסיה בגין מלוא החבות לפיצויי פיטורין של עובדים אלה. לפרטים בדבר סכום התשלום החד פעמי שבוצע והרווח שנבע מהסילוק – ראה גם סעיף ט2א להלן.

(14) ביום 21 לינואר 2020 נחתם הסכם מתקן (2) להסכם הרפורמה, אשר אושר על ידי הממונה על השכר, הכולל את העדכונים שנדרשו לצורך הפעלת מנגנוני תוספת הרפורמה כפי שסוכמו (הבהרת גובה התוספת לה יזו זכאים עובדים מושאלים שיפרשו בפרישות חובה בחמש השנים הקרובות; עדכון נוסחת ההמרה שנקבעה בהסכם כדי להתאים אותה להסכמות המהותיות שהושגו; השלמת הוראות לחישוב התוספות לקיצבה שישולמו על ידי החברה לעובדים עד להתקשרות עם המבטח; השלמת הוראות הנוגעות לאופן חישוב התוספת לעובדים הפורשים בקצבת נכות ותיקונים טכניים).

(15) במסגרת הסכם מתקן (3) ניתן מענה לפרישה בתוכנית הפרישה המיוחדת בהסכם הקיבוצי של עובד דור ג', המבוסס בפנסיה צוברת החדשה, שבטוח בחלק מתקופת עבודתו בחברה, בפנסיה צוברת ותיקה. בהסכם זה נקבע כי פנסיית הגישור לה יהיה זכאי, תחושב משילוב שתי הנוסחאות, לפי קרנות הפנסיה השונות (ותיקה וחדשה).

(ב) **הסכם קיבוצי מיוחד (פרישות מוקדמות, מכסת קביעות, מענק חד פעמי לעובדי יח"פ וחנ"מ ונושאים נוספים)**

ביום 30 בנובמבר 2020 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בין החברה לנציגות העובדים בנושא פרישות מוקדמות, מכסת קביעות, מענק חד פעמי לעובדי יח"פ ונגה ונושאים נוספים (להלן: "הסכם קיבוצי פרישות מוקדמות ונושאים שונים"). הסכם זה אושר על ידי הממונה על השכר באוצר. הסכם המגדיל את מכסת הפרישות המוקדמות מרצון ב-200 עובדים קבועים נוספים מעבר למכסת הפורשים במסגרת ההסכם הקיבוצי שנחתם ב-2018, בשנים 2021-2023. מתני ותנאי הפרישה זהים לתנאי ההסכם הקיבוצי, הפרישה תבצע באופן מדורג, וכן תגדל מכסת הקביעות

ביאור 12 - הטבות לעובדים לאחר סיום העסקה (המשך)

ו. הסכמים קיבוציים והסכמות: (המשך)

(1) הסכם קיבוצי מיוחד רפורמה (שינוי מבני וארגוני) והסכם קיבוצי מיוחד (פרישות מוקדמות, מכסת קביעות, מענק חד פעמי לעובדי יח"פ וחנ"מ ונושאים נוספים): (המשך)

(ב) הסכם קיבוצי מיוחד (פרישות מוקדמות, מכסת קביעות, מענק חד פעמי לעובדי יח"פ וחנ"מ ונושאים נוספים): (המשך)

שיינתנו בשנים 2021 – 2025 ב-115 קביעות נוספות. במסגרת הסכם זה יופחתו 85 תקני משרות של עובדים קבועים, הפרישות יתבצעו תוך מתן מענה לצרכי תכנית העבודה.

להלן תחזית תכנית הפרישות:

בשנת 2021 פרשו 100 עובדים.

בשנת 2022 צפויות 65 פרישות.

בשנת 2023 צפויות 35 פרישות.

בשנת 2021 פרשו 319 עובדים במסגרת שני ההסכמי הפרישה המוקדמת האמורים לעיל.

כמו כן בהסכם מיום 30 בנובמבר 2020 נקבע כי לכל עובד העובר מחברת החשמל לחברת נגה ישולם מענק חד פעמי בסך 50,000 שקלים חדשים ברוטו, במשכורתו האחרונה בגין תקופת עבודתו בחברת החשמל ולעובד מושאל ליח"פ ישולם מענק זה במשכורת האחרונה בגין תקופת ההשאלה או בשכרו האחרון כעובד מושאל לפי המוקדם (למעט עובד שפוטר ונשללה זכאותו לפיצויי פיטורין וכן לעובד שמתפטר).

בנוסף הוסכם על הגדלת בסיס השכר לביצוע הפרשות לפנסיה צוברת ולגמל לעובדי צד"ל ולעובדים עם מוגבלות אשר העסקתם בחברה הווארכה הגדלת הפרשות תתבצע לאחר סיום תקופת העסקה (של 4 או 5 שנים לפי העניין) במידה והעסקתו הארעית מוארכת.

כמו כן סוכם על הארכת העסקה לעובדים ארעיים – עובדים אשר הומלצו לקבלת קביעות ומועמדותם לקביעות נשקלת לקראת תום תקופת העסקתם המירבית כעובדים ארעיים, תוארך העסקתם עד לסיום דיוני הקביעות בשנה בה מסתיימת תקופת העסקתם כעובדים ארעיים. עד לסיום דיוני הקביעות ימשיכו עובדים אלו להיות מועסקים במעמדם הנוכחי.

ביאור 12 - הטבות לעובדים לאחר סיום העסקה (המשך)

ו. הסכמים קיבוציים והסכמות: (המשך)

(1) הסכם קיבוצי מיוחד רפורמה (שינוי מבני וארגוני) והסכם קיבוצי מיוחד (פרישות מוקדמות, מכסת קביעות, מענק חד פעמי לעובדי יח"פ וחנ"מ ונושאים נוספים) : (המשך)

ג) להלן הרכב עלויות הרפורמה והסכם קיבוצי מיוחד לפי מתנים בגין ההסכמים הקיבוציים:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2020			2021		
מיליוני שקל חדש					
סה"כ	הסכם קיבוצי מיוחד-ראה סעיף ב' לעיל	הסכם קיבוצי רפורמה-ראה סעיף א' לעיל	סה"כ	הסכם קיבוצי מיוחד-ראה סעיף ב' לעיל	הסכם קיבוצי רפורמה-ראה סעיף א' לעיל
448	361	87	270	48	222
187	-	187	305	-	305
21	-	21	20	-	20
44	-	44	43	-	43
7	7	-	-	-	-
48	-	-	52	-	-
755	368	339	690	48	590
תוכנית פרישה מוקדמת כולל תוספת קצבתית					
תוספת קצבתית לפורשי חובה במהלך תקופת הרפורמה ולאחריה.					
עלויות שכר שוטפות					
תוכנית פרישה לעובדים המושאלים לרוכשי יחידות היצור					
מענק ששולם					
עלויות בגין סילוק התחייבות עובדי תפ"ט וינ"מ (**)					
סה"כ					
708	364	296 *	348	17	279 *
120	2	118 *	184	14	170 *
(73)	2	(75) *	158	17	141 *
סה"כ נזקף לדוח רווח והפסד					
סה"כ נזקף לרכוש קבוע					
סה"כ נזקף לרווח כולל אחר					

* לפרטים בדבר נכס פיקוח בגין עלויות הרפורמה שנזקפו לרווח והפסד – ראה ביאור 15 להלן.

** לפרטים בדבר נכס פיקוח בגין עלויות סילוק ההתחייבות שנזקפה לרווח והפסד ראה ביאור 15טז להלן.

ביאור 12 - הטבות לעובדים לאחר סיום העסקה (המשך)

ו. הסכמים קיבוציים והסכמות: (המשך)

(1) הסכם קיבוצי מיוחד רפורמה (שינוי מבני וארגוני) והסכם קיבוצי מיוחד (פרישות מוקדמות, מכסת קביעות, מענק חד פעמי לעובדי יח"פ וחנ"מ ונושאים נוספים): (המשך)

(ד) להלן הרכב עלויות הרפורמה וההסכם הקיבוצי המיוחד כפי שנכללות בהתחייבויות האקטואריות ובשכר השוטף:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2021			2020		
מיליוני שקל חדש					
הסכם קיבוצי רפורמה-ראה סעיף א' לעיל	הסכם קיבוצי מיוחד-ראה סעיף ב' לעיל	הסכם קיבוצי רפורמה-ראה סעיף א' לעיל	הסכם קיבוצי מיוחד-ראה סעיף ב' לעיל	סה"כ	סה"כ
מחויבות לפנסיה					
עלות השירות בעבר – שינוי בתנאי התוכנית עקב יישום					
-	-	-	-	206	206
הסכמים קיבוציים					
81	11	92	78	2	80
עלות שירות שוטף וריבית					
64	19	83	24	3	27
הפסדים ממדידות מחדש					
-	-	52	-	-	48
עלויות בגין סילוק התחייבות עובדי תפ"ט וינ"מ					
מחויבות בגין הטבות אחרות לאחר סיום העסקה					
עלות השירות בעבר – שינוי בתנאי התוכנית עקב יישום הסכם					
-	-	-	-	5	5
קיבוצי מיוחד					
הטבות אחרות לאחר סיום העסקה כתוצאה מההסכם הקיבוצי בגין הרפורמה והסכם קיבוצי מיוחד					
עלות השירות בעבר – שינוי בתנאי התוכנית עקב יישום					
-	1	1	(24)	145	121
הסכם קיבוצי רפורמה והסכם קיבוצי מיוחד					
323	14	337	386	-	386
עלות שירות שוטף וריבית					
102	3	105	(146)	-	(146)
הפסדים (רווחים) ממדידות מחדש					
20	-	20	21	7	28
עלויות שכר שוטפות					
590	48	690	339	368	755
סה"כ					
279	17	348	296	364	708
סה"כ נזקף לדוח רווח והפסד					
170	14	184	118	2	120
סה"כ נזקף לרכוש קבוע					
141	17	158	(75)	2	(73)
סה"כ נזקף לרווח כולל אחר					

(לפרטים בדבר המדיניות החשבונאית לגבי אופן יישום ההסכם - ראה ביאור 2כד6)

ביאור 12 - הטבות לעובדים לאחר סיום העסקה (המשך)

1. הסכמים קיבוציים והסכמות: (המשך)

(2) אומדן עליית שכר צפויה

ההתחייבות האקטוארית בגין העובדים הפעילים מחושבת על בסיס מרכיבי השכר לפנסיה הכלולים בשכר האחרון נכון לתאריך הדוח על המצב הכספי. גידול השכר בגין הסכמי שכר כלליים ותוספת יוקר בגין התקופה 2013-2017 בהתאם להסכם הקיבוצי שנחתם ביום 11 בדצמבר 2016, תוספת שכר ממוצעת בשיעור של 7.25% כאשר חלקה תינתן כתוספת שקלית מצטברת של 357.73 שקל חדש לחודש לכל עובד ועוד 3.625% במונחים נומינליים, ומשנת 2018 ואילך מונח אומדן גידול בשכר בשיעור עליית המדד בפועל בניכוי 0.3% לשנה (שחיקה של 0.3% במונחים ריאליים). אומדן זה נקבע בהתחשב בניסיון העבר.

(3) סיום תוקף חוקת העבודה

יחסי העבודה בחברה מושתתים בעיקרם על הסכמי עבודה קיבוציים והסדרי עבודה קיבוציים כולל חוקת העבודה והנהלים שהוצאו מכוחה. הסכמים והסדרים אלו מהווים את המקור הנורמטיבי הראשי בכל הנוגע לקבלה לעבודה בחברה, סיום עבודה, תנאי עבודה ויחסי עבודה. תוקפה ההסכמי של חוקת העבודה, שמעמדה המשפטי הוא של הסדר קיבוצי דו צדדי, פג ביום 31 בדצמבר 2015. כל עוד לא גובש הסכם עבודה חדש או ניתנה הודעה על ביטול החוקה בהתאם להוראות הדין, ממשיכים הצדדים לפעול בהתאם להוראותיה ובהתאם להוראות בדבר עדכון יחסי העבודה אשר נקבעו בהסכם הקיבוצי מיום 17 במאי 2018, כמתואר בסעיף 1א לעיל.

(4) הסכמים קיבוציים מיוחדים בעניין הארכת העסקת עובדים ארעיים

א. ביום 10 למרס 2019, נחתם הסכם קיבוצי מיוחד בין החברה, הסתדרות העובדים הכללית החדשה וועד העובדים הארצי, בעניין הארכת העסקה הנדרשות לצורך עמידת החברה ביעדיה לשנים 2018 - 2020, של קבוצות עובדים שונות (סה"כ כ-540 עובדים) במעמד עובדים ארעיים. לחלק מהעובדים הוארכה תקופת העסקה עד ליום 31 לדצמבר 2019, ולחלקם הוארכה התקופה עד ליום 31 לדצמבר 2020. בנוסף הוארכה תקופת העסקתם של כ-20 עובדים אשר גילם במועד סיום תקופת הארעיות, בשנים 2018 - 2019, הוא מעל גיל 60, עד לגיל פרישת חובה.

ב. ביום 17 במרס 2020, הנהלת החברה, הוועד הארצי וההסתדרות חתמו על הסכם קיבוצי מיוחד בדבר הארכת העסקה של כ-650 עובדים ארעיים לצורך עמידת החברה ביעדי העבודה אליהם היא מחויבת לשנים 2020-2023. במהלך שנת 2021 הוארכה תקופת העסקתם של 650 עובדים ארעיים.

2. שינויים עיקריים בהנחות אקטואריות:

1. בוצע מחקר לגבי הנחת שיעורי נישואין והפרשי גיל.
2. בוצע מחקר לגבי הנחת צריכת החשמל.
3. בוצע מחקר לגבי הנחות שיעורי יציאה לנכות ושיעורי עזיבה עבור עובדי דור ג'.
4. בוצע עדכון בהנחות העבודה ששימשו לחישוב אומדן תעריף החשמל החזוי, המהווה חלק מהערכת ההתחייבויות בגין הטבת חשמל מוזל.

סך כל העדכונים הקטינו את ההתחייבויות האקטואריות בסך של כ-81 מיליוני שקל חדש.

ח. סך סעיפי המחייבות בגין הטבות לעובדים לאחר סיום העסקה לעיל לפי חישובי החברה לימים 31 בדצמבר 2021 וליום 31 בדצמבר 2020 מסתכמים ל-42,790 מיליוני שקל חדש, ול-40,589 מיליוני שקל חדש בהתאמה.

ביאור 12 - הטבות לעובדים לאחר סיום העסקה (המשך)

ט. התחייבות הטבה מוגדרת:

(1) התנועה בערך הנוכחי של המחויבות לפנסיה

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2019	2020	2021	
(במיליוני שקל חדש)			
26,882	33,633	33,681	ערך נוכחי של המחויבות לפנסיה לתחילת השנה
1,145	901	992	עלות הריבית
222	290	255	עלות שירות שוטף
-	48	49	עלות בגין סילוק התחייבות עובדי תפ"ט וינ"מ
			עלות השירות בעבר – שינוי בתנאי התוכנית עקב יישום
1	213	4	הסכמים קיבוציים
21	20	20	הפקדות עובדים
-	(188)	(158)	תשלומים בגין סילוק התחייבות עובדי תפ"ט וינ"מ
(886)	(997)	(1,069)	הטבות ששולמו
27,385	33,920	33,774	
			<u>הפסדים (רווחים) בגין מדידות מחדש</u>
			הפסדים אקטואריים הנובעים משינויים בהנחות
6,318	129	1,899	פינסיות
			הפסדים (רווחים) אקטואריים הנובעים משינויים בהנחות
342	-	(49)	דמוגרפיות
			השפעת ההבדלים בין ההנחות האקטואריות הקודמות
(412)	(368)	146	לבין מה שהתרחש בפועל (להלן: "תיאומים על בסיס
6,248	(239)	1,996	ניסיון העבר")
33,633	33,681	35,770	ערך נוכחי של המחויבות לפנסיה לסוף השנה

ביאור 12 - הטבות לעובדים לאחר סיום העסקה (המשך)

ט. התחייבות הטבה מוגדרת: (המשך)

(2) התנועה בערך הנוכחי של המחויבות בגין הטבות אחרות לאחר סיום העסקה
(א) תנועה בהטבות אחרות המתוארות בסעיף ג' לעיל:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2019	2020	2021	
(במיליוני שקל חדש)			
			ערך נוכחי של המחויבות בגין הטבות אחרות לאחר סיום העסקה שאינן חלק מההסכם הקיבוצי בגין הרפורמה והסכם קיבוצי מיוחד לתחילת השנה
2,804	3,325	3,380	עלות הריבית
119	91	96	עלות השרות השוטף
53	65	57	רווח מסילוק התחייבות להשלמת פיצויי פיטורין
-	-	(6)	עלויות בגין סילוק התחייבויות עובדי תפ"ט וינ"מ
-	-	3	עלות השרות בעבר – שינוי בתנאי התוכנית עקב יישום הסכם קיבוצי רפורמה והסכם קיבוצי מיוחד
-	5	-	תשלומים בגין סילוק התחייבויות
-	-	(155)	הטבות ששולמו
(173)	(139)	(135)	
2,803	3,347	3,240	
			הפסדים בגין מדידות מחדש
			הפסדים אקטואריים הנובעים משינויים בהנחות פיננסיות
610	73	224	הפסדים (רווחים) אקטואריים הנובעים משינויים בהנחות דמוגרפיות
12	-	(12)	תיאומים על בסיס ניסיון העבר
(100)	(40)	(131)	
522	33	81	
			ערך נוכחי של המחויבות בגין הטבות אחרות לאחר סיום העסקה שאינן חלק מההסכם הקיבוצי בגין הרפורמה והסכם קיבוצי מיוחד לסוף השנה
3,325	3,380	3,321	

(ב) תנועה בהטבות אחרות המתוארות בסעיף ג' לעיל:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2019	2020	2021	
(במיליוני שקל חדש)			
2,293	3,120	3,338	ערך נוכחי של המחויבות בגין הטבות אחרות לאחר סיום העסקה כתוצאה מההסכם הקיבוצי בגין הרפורמה והסכם קיבוצי מיוחד לתחילת השנה
-	121	1	עלות השירות בעבר – שינוי בתנאי התוכנית עקב יישום הסכם קיבוצי רפורמה והסכם קיבוצי מיוחד
141	91	103	עלות ריבית
918	295	234	עלות שירות שוטף
-	-	(5)	תשלומים בגין סילוק התחייבות ינ"מ
(246)	(143)	(223)	הטבות ששולמו
3,106	3,484	3,448	
			הפסדים (רווחים) בגין מדידות מחדש
172	(36)	238	הפסדים (רווחים) אקטואריים הנובעים משינויים בהנחות פיננסיות
6	-	(21)	הפסדים (רווחים) אקטואריים הנובעים משינויים בהנחות דמוגרפיות
(164)	(110)	(112)	תיאומים על בסיס ניסיון העבר
14	(146)	105	
3,120	3,338	3,553	ערך נוכחי של המחויבות בגין הטבות אחרות לאחר סיום העסקה כתוצאה מההסכם הקיבוצי בגין הרפורמה והסכם קיבוצי מיוחד לסוף השנה
6,445	6,718	6,874	סה"כ ערך נוכחי של המחויבות בגין הטבות אחרות לאחר סיום העסקה לסוף השנה

ביאור 12 - הטבות לעובדים לאחר סיום העסקה (המשך)

ט. התחייבות הטבה מוגדרת: (המשך)

(3) התנועה בערך הנוכחי של המחויבות בגין הסכמים מיוחדים לפרישה מוקדמת

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2019	2020	2021	
(במיליוני שקל חדש)			
337	260	190	ערך נוכחי של המחויבות בגין הסכמים מיוחדים
12	6	4	לפרישה מוקדמת לתחילת השנה
			עלות הריבית
			הפרשה נוספת בגין פרישת עובדים במסגרת תוכנית
26	26	19	פרישה מיוחדת
(114)	(85)	(81)	הטבות ששולמו
			הפסדים (רווחים) אקטואריים בגין המחויבות אשר
(1)	(17)	14	נזקפו לרווח והפסד
			ערך נוכחי של המחויבות בגין הסכמים מיוחדים
260	190	146	לפרישה מוקדמת לסוף השנה

ביאור 12 - הטבות לעובדים לאחר סיום העסקה (המשך)

י. נכסי התכנית:

(1) קופת גמל מרכזית לקצבה

- (א) החל מתאריך 8 במרס 2005 מפקידה החברה כספים בקופת הגמל המרכזית לקצבה (להלן: "הקופה") לכיסוי ההתחייבות לפנסיה בגין עובדיה הזכאים בהסדר הפנסיה התקציבית. הקופה פועלת מכוח תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללים לניהול קופת גמל מרכזית לקצבה), התשע"ג-2012. ניהולה של הקופה על-ידי החברה המנהלת נערך בהתאם. החל מיום 1 בינואר 2017 מנהלת את קופת הגמל המרכזית לקצבה חברת "הלמן אלדובי חח"י גמל בע"מ". לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, במהלך חודש פברואר 2022, השלימה הפניקס אחזקות בע"מ את רכישת הלמן אלדובי בית השקעות בע"מ המחזיקה ב-100% מניות החברה המנהלת. בסמוך למועד זה התקבלה פניה מהפניקס אחזקות בע"מ להעברת החזקותיה של הלמן אלדובי בית השקעות בע"מ בחברה המנהלת לחברת הפניקס אחזקות בע"מ. על-פי הדוחות הכספיים של הקופה ההתחייבות האקטוארית ליום 31 בדצמבר 2021 הינה 45,368 מיליוני שקל חדש, וחוב החברה לקופה, נכון לאותו תאריך הינו כ- 2,665 מיליוני שקל חדש. על-פי הדוחות הכספיים של החברה, ההתחייבות האקטוארית בגין המחויבות לפנסיה ליום 31 בדצמבר 2021 הינה 35,916 מיליוני שקל חדש.
- (ב) הפער בין ההתחייבות האקטוארית לפי הדוחות הכספיים של הקופה ליום 31 בדצמבר 2021, לבין ההתחייבות האקטוארית לפי הדוחות הכספיים של החברה, נובע בעיקר משוני במתודולוגיות החישוב בין הגופים, הנובע בחלקו מגישות מקצועיות שונות, בהתאם לכללים המחייבים כל אחד מהגופים: החברה עורכת את חישוב ההתחייבות האקטוארית על-פי כללי החשבונאות החלים עליה (בהתאם לתקני הדיווח כספי הבינלאומיים ובכללם תקן IAS 19 והנחיות רשות ניירות ערך), ואילו הקופה פועלת במסגרת הוראות הממונה על אגף שוק ההון ביטוח וחסכון, כאשר אקטואר הקופה ציין כי מערכת ההנחות ששימשו בעריכת הדוח על המצב הכספי של הקופה תואמת להוראות הממונה על אגף שוק ההון ביטוח וחסכון לעריכת מאזנים אקטואריים. עיקר השוני בהנחות הינו בגין שיעור ההיוון, המשמש להיוון המחויבות האקטוארית, קרי בקופה מהוונים את המחויבות האקטוארית לפי שיעור היוון של איגרות חוב ממשלתיות ואילו בחברה לפי איגרות חוב קונצרניות, ראה ביאור 2 כד1 לעיל, וכן בהנחת הגידול הריאלי בשכר, בגין הסכמי שכר. השוני בהנחות אלו מביא לפער בהיקף של כ 9.5 מיליארד שקל חדש.
- (ג) בהמשך להחלטת הדירקטוריון לבחינת הפער בין התחשיבים האקטואריים של החברה ושל הקופה ובמענה לפנייתו של החברה להנהלת הקופה בנושא זה, קיבלה החברה ביום 22 באוקטובר 2013 התייחסות מהנהלת הקופה לנושא הפער בין התחשיבים האקטואריים, במסגרתה פורטו הסברי הקופה לבחירתה בשיטת החישוב של המחויבות האקטוארית המבוצעת על-ידי אקטואר הקופה. כן ציינה הקופה, כי בעבר נבחנו שיטת החישוב של הקופה על ידי הממונה על אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון, אשר קבע כי אין לו התנגדות להנחות בהן עושה אקטואר הקופה שימוש. בעקבות זאת פנתה החברה לממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון בבקשה לקבלת התייחסותו ולהסדרת אופן הטיפול בנושא. ביום 4 בדצמבר 2013 נתקבלה תשובת הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון במשרד האוצר ובה נכתב, בין היתר, כי חישוב המחויבות האקטוארית בדוחות הכספיים של הקופה נערך לפי כללים אקטואריים מקובלים. בנוסף מתקיים מעת לעת דיאלוג ובדיקות שוטפות בהבדלי ההנחות האקטואריות שבין הנהלת הקופה והנהלת החברה, כך שההנחות האקטואריות יהיו דומות ככל שאפשר בהתאם לכל האמור לעיל.
- (ד) ביום 1 ביוני 2015 הודיעה רשות החברות לחברה כי היא מבצעת בדיקה של מכלול הנושאים הקשורים בחישוב המחויבות האקטוארית בחברה לרבות המתודולוגיות המיושמות על ידי החברה ועל ידי הקופה לחישוב המחויבות האקטוארית, יישום הנחיות הממונה על שוק ההון לגבי חישוב המחויבות האקטוארית ולגבי הפקדות הכספים בקופה, כללי ההפקדות בקופה על פי תקנון הקופה וכיוצא בזה. ביום 20 באוקטובר 2015 וביום 3 בינואר 2016 פנתה רשות החברות לחברה בדרישה כי הנהלת החברה תבצע בדיקה בנושא המחויבות האקטוארית של החברה, ובפרט בנושא הפער במחויבות האקטוארית כפי שהיא מחושבת בחברה ובין כפי שהיא מחושבת על ידי קופת הפנסיה, ותגבש המלצות על האופן המיטבי בו עליה לפעול כדי לאזן בין שמירה על זכויות הפנסיה של עובדיה ובין שמירה על איתנותה הפיננסית. בהמשך לפניית רשות החברות, ביום 21 ביולי 2016, דירקטוריון החברה החליט על הקמת ועדה לנושא האקטואריה בחברה. הועדה קיימה מספר ישיבות עבודה, במסגרתן הציגה החברה את ההתחייבות האקטוארית, ההנחות העיקריות המשמשות לחישוב ההתחייבות, ותחשיבים שונים שנתבקשה לערוך. כמו-כן הוצגה על ידי אקטואר החברה המתודולוגיה לגידול השכר. במקביל הוצגה מדיניות הקופה וההנחות האקטואריות המשמשות לחישוב המחויבות הפנסיונית על ידה. ביום 24 לדצמבר 2018 התקבלה בחברה פניה נוספת של רשות החברות, בה התבקש דירקטוריון החברה לקיים דיון בנושא הפערים בהנחות האקטואריות בין החברה לבין הקופה, ולהנחות את הנהלת החברה לנקוט בכל הצעדים הנדרשים לביטול הפער. הנושא שנבחן על ידי ועדת משנה אד הוק של הדירקטוריון לבחינת הנושא עבר לטיפול השוטף של ועדת תקציב ניהול פיננסי וניהול סיכונים של הדירקטוריון.

ביאור 12 - הטבות לעובדים לאחר סיום העסקה (המשך)

י. נכסי התוכנית: (המשך)

(1) קופת גמל מרכזית לקצבה (המשך)

ה) ביום 2 בדצמבר 2012 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללים לניהול קופת גמל מרכזית לקצבה) התשע"ג-2012. במקביל פורסם חוזר הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון "הוראות לניהול קופת גמל מרכזית לקצבה". החוזר מאפשר, בין היתר, פריסת תשלומים לקופה על-ידי החברה. חוזר זה מיטיב עם החברה בעיקר לגבי אופן פריסת התשלום בגין חוב גמלאים זכאים.

התקנות והחוזר האמורים נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2013. במקביל בוצע שינוי בתקנון הקופה אשר אושר על-ידי דירקטוריון החברה, ביום 10 באוקטובר 2013. אישור אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר התקבל ביום 31 במרס 2014.

בהתאם לשינוי האמור החל מיום 31 במרס 2014, אופן פריסת התשלומים לקופה בגין המחויבות האקטוארית הינו כדלקמן:

סכום הגידול השוטף - כהגדרתו בהסדר התחיקתי, יופקד במהלך השנה העוקבת לשנת הכספים בשני תשלומים חצי שנתיים שווים (בתום החציון ובסוף שנה).

(1) בגין עובדים פעילים

גידול אחר- יופקד בשנה העוקבת לשנת הכספים בתשלומים חצי שנתיים שווים הגבוה מבין הסכומים:

- (א) 10% מהסכום החסר בשל העובדים.
- (ב) סכום השווה ל- 0.5% מסך המחויבות האקטוארית בגין העובדים.

(2) בגין מקבלי קצבה

יופקד בשנה העוקבת לשנת הכספים, בשני תשלומים שווים (בתום החציון ובסוף שנה), הגבוה בין הסכומים:

- (א) מחצית מהסכום החסר בשל מקבלי הקצבות.
- (ב) סכום השווה ל- 2% מסך המחויבות האקטוארית בגין מקבלי קצבה.

(3) בגין אירועים מזכים- פרישה או פטירה של עובד זכאי כמוגדר בהוראות לניהול קופת גמל מרכזית לקצבה.

בפרישה צפויה- יושלם החוב האקטוארי, במידה וקיים, חודש לפני תשלום הקצבה הראשונה.
בפטירה/ פרישה לא צפויה - יושלם החוב האקטוארי בתוך חודש ממועד הדרישה, אשר תועבר חודש ממועד התשלום הראשון.

(4) העברה שוטפת

מידי חודש יועבר סכום שלא יפחת מ- 50 מיליוני שקל חדש (צמוד למדד הידוע לסוף השנה), ובלבד שמתקיים גרעון אקטוארי בקופה (עד לאיזון).

הקופה תשלם לחברה את הסכום הצבור בקופה מעבר לסכום המרבי בה, לא יאוחר מ- 30 ימים מן המועד שבו הגישה את מאזנה האקטוארי של הקופה בשל שנת כספים מסוימת. הסכום המרבי, כהגדרתו בתקנות מחויבות אקטוארית צבורה של העמית בתוספת 25%.

(5) בגין מבצע פרישה מיוחד- חל גידול במחויבות האקטוארית הצבורה בשל עובדים או בשל מקבלי קצבות

כתוצאה משינוי בהסכם העבודה, לרבות הסכם פרישה מוקדמת, לפיכך תפקיד החברה לחשבון העובדים או לחשבון מקבלי הקצבות, לפי העניין, ולא יאוחר מתום שנה ממועד השינוי בהסכם העבודה, ובכפוף לתקנה 2(ו) לתקנות, את הסכום הנמוך מבין שני אלה:

- (א) סך הגידול במחויבות האקטוארית הצבורה הנובע מהשינוי האמור.
- (ב) הסכום הדרוש להשוואת סך הנכסים בחשבון לסך המחויבות האקטוארית הצבורה.

לעניין זה נוסח תקנה 2 (ו)- עמית בקופת גמל מרכזית לקצבה יפקיד סכומים הדרושים להשלמת מלוא המחויבות האקטוארית בשל פרישה של עובד זכאי או בשל פטירתו, במועד ובשיעור שיוורה הממונה, ובלבד שהמועד האמור להשלמת מלוא המחויבות האקטוארית, לא יהיה מאוחר מחודשיים ממועד תשלום הפנסיה הראשון.

ביום 20 בנובמבר 2019 פורסם תיקון לחוזר "הוראות לניהול קופת גמל מרכזית לקצבה-תיקון" על ידי הממונה על אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר. הוראות החוזר מתייחסות לשינויים במקרה של גידול בהתחייבות האקטוארית הצבורה של עובדים בשל הסכם פרישה מוקדמת. החוזר קובע תנאים פרטניים שרק בהתקיימם יוכל העמית בקופה, בכפוף לאישור הממונה, לבצע פריסה של ההפקדות הנדרשות לכיסוי הגידול במחויבות האקטוארית הצבורה הנובע מהסכם פרישה מוקדמת של העובדים עבורם צבורים כספי הקופה.

ביום 8 במרס 2020 התקבל אישור הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון למתווה פריסת התשלומים לקופה בעבור הפורשים במסגרת מבצע פרישה מוקדמת בהתאם להסכם הרפורמה.

ביאור 12 - הטבות לעובדים לאחר סיום העסקה (המשך)

י. נכסי התוכנית: (המשך)

(1) קופת גמל מרכזית לקצבה (המשך)

(ה) (5) (המשך)

לפי מתווה זה, החברה תשלם בכל שנה במהלך תקופת הרפורמה, את מלוא הסכום בגין פורשי השנה השוטפת ובנוסף תשלם 10% מהיתרה. לצורך חישוב השלמת הגרעון, לא יובא בחשבון גרעון הנובע מהסכם פרישה מוקדמת, בגינו אושרה פריסה לעמית על ידי הממונה.

האישור כפוף לאמור להלן:

(א) החברה תבצע מידי שנה חישוב אקטוארי מעודכן לתחזית הפרישות הצפויה לאורך תקופת הפריסה הנוכחית, בהתאם לנתוני ביצוע בפועל והתחזית העדכנית ליתרת תקופת הפריסה נכון לסוף כל שנה (להלן - מתווה פריסה מעודכן), כל זאת תוך שמירה על עקרונות המתווה שאושר.

(ב) החברה תדווח על מתווה הפריסה המעודכן לרשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון מידי שנה, בצירוף הסברים מפורטים לכל שינוי שחל בתחזית, ככל שחל.

בפברואר 2022 אושר עדכון בתקנון הקופה, העדכון כלל התייחסות לשמירת הזכויות עבור העובדים הבכירים שעברו לחוזה אישי וזכאים לפנסיה תקציבית.

(ו) במהלך השנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021, הפקידה החברה בקופה, לרבות עלויות נכסי התוכנית, סך של 608 מיליוני שקל חדש.

(ז) הקופה אישרה את דוחותיה ליום 31 בדצמבר 2021 בתאריך 2 במרס 2022.

(ח) נכסי הקופה מוצגים לפי שווי הוגן בהתאם לכללי התקינה הבינלאומית (IFRS).

(ט) על-פי תחזית החברה, בהתאם לתקנון שבתוקף (החל מיום 31 במרס 2014), ההעברות הצפויות לקופה, מתאריך הדוח על המצב הכספי ועד תום שנת 2022, יסתכמו בכ- 631 מיליוני שקל חדש (לא כולל העברות שידרשו בגין מבצעי פרישה מוקדמת).

ביאור 12 - הטבות לעובדים לאחר סיום העסקה (המשך)

י. נכסי התוכנית: (המשך)

(2) תנועה בשווי הוגן של נכסי התוכנית

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2019	2020	2021	
(במיליוני שקל חדש)			
31,450	36,887	38,790	שווי הוגן של נכסי התוכנית לתחילת השנה.....
1,344	988	1,143	הכנסות ריבית על נכסי התוכנית.....
1,467	1,592	608	הפקדות לרבות עלויות נכסי התוכנית.....
(996)	(1,078)	(1,124)	הטבות ששולמו.....

רווחים בגין מדידות מחדש על נכסי

התוכנית:

התשואה על נכסי התוכנית (למעט סכומים

3,622	401	3,286	בהכנסות ריבית).....

36,887	38,790	42,703	שווי הוגן של נכסי התוכנית לסוף השנה.....

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2019	2020	2021	
(במיליוני שקל חדש)			
1,344	988	1,143	הכנסות ריבית על נכסי התוכנית.....
3,622	401	3,286	רווחים בגין מדידות מחדש על נכסי התוכנית.....
4,966	1,389	4,429	תשואה בפועל על נכסי התוכנית.....

(3) הרכב תיק הנכסים של כספי המבוטחים בקרן:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר				
2020		2021		
(במיליוני שקל חדש)		(במיליוני שקל חדש)		
לא מצוטט	מצוטט	לא מצוטט	מצוטט	
בשוק פעיל	בשוק פעיל	בשוק פעיל	בשוק פעיל	
-	16,084	-	19,937	אגרות חוב ממשלתיות סחירות.....
891	4,654	757	4,179	אגרות חוב קונצרניות.....
977	-	1,100	-	פיקדונות והלוואות.....
-	9,923	-	7,220	מניות.....
3,289	-	4,188	-	השקעות אחרות.....
2,972	-	5,322	-	מזומנים.....
8,129	30,661	11,367	31,336	

ביאור 12 - הטבות לעובדים לאחר סיום העסקה (המשך)

יא. כספים בנאמנות

(1) כספים בנאמנות מיועדים לכיסוי מחויבויות אקטואריות לתשלומים פנסיוניים כלפי עובדים ומחויבויות הקשורות לסיום יחסי עובד מעביד ומושקעים באיגרות חוב ממשלתיות וקונצרניות ופיקדונות, מוצגים לפי שווים ההוגן.

מזה מספר שנים החברה מחזיקה כספים בחשבון נאמנות, לצורך תשלום התחייבויות פנסיוניות של החברה בגין רכיבי שכר שאינם קצבתיים. חשבון הנאמנות נפתח בחודש מרס 2000 לאחר חתימת הסכם נאמנות עם החברה לנאמנות של בנק מזרחי המאוחד בע"מ. בהתאם להסכם, בחשבון הנאמנות יופקדו כספים אשר ישמשו אך ורק לצורך תשלומי הפנסיה לעובדים המוגדרים כעובדי "דור א" ועובדי "דור ב" בהסדר האמור עם הממשלה מיום 10 ביוני 1996 (להלן: "הסכם '96") ולא לכל צורך אחר. עם הקמת הקופה המרכזית לקצבה (ראה סעיף י' לעיל) הועברו אליה סכומים אשר נצברו בחשבון הנאמנות עד אותו היום ואשר שיקפו את המחויבות האקטוארית של החברה (ליום הקמת הקופה המרכזית לקצבה) בקשר לתשלומי הקצבה. כאשר הוקמה הקופה המרכזית לקצבה בשנת 2005, התברר, כי לא ניתן להעביר לקופה את כל הסכום שהופקד בנאמנות: סכומים הקשורים לתשלום מענקים שונים לעובדים הנוגעים לסיום יחסי עובד-מעביד לא הועברו לקופה הואיל ואינם בעלי אופי קצבתי ולכן על פי התיקון בתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964 לא ניתן להעבירם לקופה לקצבה. למועד הדוח מופקדים בחשבון הנאמנות סכומים לכיסוי המחויבות של החברה לתשלום הרכיבים הבאים: שי לחג (כולל גילום), מענק נכות, גילום זקיפת ההטבה למס בגין רכיב "חשמל מוזל", מענק בגין אי ניצול ימי מחלה, מענק 35 שנות עבודה, מענק עד 35 שנות עבודה, קרן פעילות רווחה, ומענק לשאירים של עובדים שנפטרו.

(2) התנועה בשווי הוגן של כספים בנאמנות המיועדים לכיסוי מחויבות אקטוארית (נכסים לפי סעיף 116 א' לתקן IAS 19)

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2019	2020	2021	
(במיליוני שקל חדש)			
1,430	1,588	1,540	שווי הוגן של כספים בנאמנות לתחילת השנה
61	42	45	הכנסות ריבית על כספים בנאמנות
(28)	(90)	(180)	החזרים שוטפים
			<u>רווחים בגין מדידות מחדש</u>
			התשואה על נכסי התוכנית (למעט סכומים שנכללו
125	-	88	בהכנסות ריבית)
<u>1,588</u>	<u>1,540</u>	<u>1,493</u>	שווי הוגן של כספים בנאמנות לסוף השנה

(3) תשואות לכספים בנאמנות

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2019	2020	2021	
(במיליוני שקל חדש)			
61	42	45	הכנסות ריבית על כספים בנאמנות
			רווחים בגין מדידות מחדש על כספים
125	-	88	בנאמנות
<u>186</u>	<u>42</u>	<u>133</u>	תשואה בפועל על כספים בנאמנות

ביאור 12 - הטבות לעובדים לאחר סיום העסקה (המשך)

יב. קרן הון בגין מדידות מחדש של רווחים (הפסדים) אקטוארים נטו שלא נזקפו לרכוש קבוע (לפני השפעת המס):

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2019	2020	2021	
(במיליוני שקל חדש)			
(1,979)	(4,396)	(3,844)	יתרה לתחילת השנה.....
(2,518)	627	1,008	רווחים (הפסדים) ממדידות מחדש.....
			רווחים (הפסדים) ממדידות מחדש שנזקפו לתנועה
101	(75)	141	ביתרת נכס פיקוח נדחה בגין רפורמה.....
(4,396)	(3,844)	(2,695)	יתרה לסוף השנה.....

יג. מדידות מחדש אשר הונו לעלויות הנכסים (רכוש קבוע):

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2019	2020	2021	
519	(126)	(184)	גידול (קיטון) ברכוש קבוע.....

יד. סכומים שהוצגו בעלויות השכר, בהוצאות בגין התחייבויות לפנסיונרים, בתוצאות הסכם הרפורמה והסכמים אחרים וברכוש הקבוע:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2019	2020	2021	
(במיליוני שקל חדש)			
1,193	650	546	1 עלויות השכר, תוצאות הסכם הרפורמה והסכמים אחרים והוצאות בגין התחייבויות לפנסיונרים
			עלויות השירות השוטף.....
1	339	5	עלויות השירות בעבר – שינוי בתנאי התוכנית עקב יישום
-	48	52	הסכמים קיבוציים.....
-	-	(6)	עלויות בגין סילוק התחייבות תפ"ט וינ"מ.....
1,405	1,083	1,191	רווח מסילוק התחייבות להשלמת פיצויי פיטורין.....
(1,405)	(1,030)	(1,188)	עלויות הריבית למעט עלויות ריבית בגין פרישה מוקדמת..
66	38	41	הכנסות ריבית (*).....
			עלויות בגין פרישה מוקדמת ועלויות אחרות.....
			סה"כ עלויות שהוכרה בעלויות השכר ובהוצאות
1,260	1,128	641	מהתחייבויות לפנסיונרים.....
643	520	594	2 הוצאות בגין התחייבויות לפנסיונרים בלבד
(743)	(580)	(680)	עלויות ריבית למעט עלויות ריבית בגין פרישה מוקדמת
61	36	39	הכנסות ריבית (*).....
(39)	(24)	(47)	עלויות בגין פרישה מוקדמת ועלויות אחרות.....
			סה"כ עלויות שהוכרה בהכנסות מהתחייבויות

(*) בגין נכסי התוכנית וכספים בנאמנות

ביאור 12 - הטבות לעובדים לאחר סיום העסקה (המשך)

טו. ההנחות האקטואריות העיקריות לגבי המחויבות האקטוארית ונכסי התוכנית:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2019	2020	2021	
1.28%	1.26%	0.93%	- שיעור ההיוון הראלי המשוקלל לסוף שנה הגלום בערך של המחויבות
4.29%	2.69%	2.97%	- שיעור התשואה הנומינלי המשמש לחישוב עלות הריבית
4.29%	2.69%	2.97%	- שיעור התשואה הנומינלי השנתי החזוי על שווי הוגן של נכסי התוכנית
16.5 שנים	16.3 שנים	15.78	- משך חיים ממוצע של המחויבות
מודל התפתחות שכר אישי של העובדים הפעילים (לפי טבלת השכר + קידום בדרגות לפי הסכמי העבודה + קידום ותק + הערכת קידום אישי בנוסף להנחה שטבלת השכר תעלה בהתאם להסכם השכר שנחתם ביום 11 בדצמבר 2016 לשנים 2013-2017 ותישחק בשיעור של 0.3% ריאלי לשנה משנת-2018 ואילך מול המדד).			- עדכון ריאלי בשכר בתקופת העבודה
הגמלאות צמודות למדד מחירים לצרכן.			- עדכון ריאלי בסכומי הפנסיה לאחר סיום העסקה
לפי חוזר משרד האוצר 3-6-2017, ומחקר תמותה עבור העובדים, הגמלאים והשאיירים של החברה.			- תמותת פנסיונרים ושאיירים לרבות עדכון נתוני תמותה

טז. ניתוח רגישות להנחות אקטואריות עיקריות ליום 31 בדצמבר 2021 (במיליוני שקל חדש):

הנחות אקטואריות		גידול		קיטון	
		בהתחייבות	% השינוי	בהתחייבות	% השינוי
שיעור ריבית להיוון		614	0.1	600	(0.1)
שיעור גידול השכר העתידי בגין הסכמי שכר כלליים ותוספת בניכוי מדד המחירים לצרכן (גידול ריאלי)		889	0.5	845	(0.5)

אופן קביעת הרגישות - לכל הנחה אקטוארית מהנ"ל חושבה המחויבות האקטוארית פעם לפי הנחת הבסיס (כפי שמופיעה בדוחות הכספיים) ופעם לפי הנחה מותאמת (לפי תרחיש ספציפי), וחושב הגידול (קיטון) במחויבות בגין שינוי הנחה זו.

יז. העתודות לפנסיה מכסות את כל התחייבויותיה של החברה כלפי עובדים בתוכנית הפנסיה, בהנחה שהעובדים יפרשו בהתאם להערכות אקטואריות המקובלות.

במידה וכל עובדי תוכנית הפנסיה יפוטרו באופן מיידי, סכום ההתחייבות לעובדים אלו יהא גדול באופן משמעותי מסכום ההתחייבות המוצג בדוחות הכספיים. להערכת הנהלת החברה מצב שכזה אינו צפוי.

ביאור 13 – רכוש קבוע

א. ההרכב:

פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך					עלות					התנועה בשנת 2021:	(1)
יתרה מופחתת ליום 31 בדצמבר 2021	יתרה ליום 31 בדצמבר 2021	תוספות	גריעות **	יתרה ליום 1 בינואר 2021	יתרה ליום 31 בדצמבר 2021	תוספות נטו (1)	גריעות **	מיון	יתרה ליום 1 בינואר 2021		
(במיליוני שקל חדש)											
רכוש קבוע מופעל											
16,953	56,697	2,405	(3,148)	57,440	73,650	525	(3,241)	906	75,460	תחנות כח (כולל מקרקעין, בניינים ומכונות) (*)	
5,333	9,977	195	(190)	9,972	15,310	162	(205)	64	15,289	תחנות משנה	
424	1,877	76	41	1,760	2,301	133	(16)	5	2,179	טלקומוניקציה	
2,031	4,743	77	-	4,666	6,774	28	-	51	6,695	תחנות מיתוג	
773	1,596	49	(2)	1,549	2,369	3	(2)	10	2,358	קווי מתח על 400 ק"ו	
3,578	4,105	148	(29)	3,986	7,683	37	(32)	153	7,525	קווי מתח עליון	
18,720	25,410	1,007	(113)	24,516	44,130	1,080	(147)	403	42,794	רשתות חלוקה	
583	1,829	104	(23)	1,748	2,412	136	(24)	29	2,271	מונים	
1,325	2,521	92	(7)	2,436	3,846	78	(8)	6	3,770	מקרקעין, בניי משדרים	
198	1,676	36	(11)	1,651	1,874	40	(12)	6	1,840	אינוסטר ציוד משרדי וכלי עבודה	
110	333	46	(701)	988	443	55	(701)	1	1,088	אינוסטר מחשבים	
287	478	116	(85)	447	765	103	(91)	-	753	מכונות (*)	
152	431	39	(30)	422	583	46	(31)	-	568	ציוד מכני נייד (*)	
43	73	3	-	70	116	-	-	11	105	ציוד מל"ח	
347	621	203	-	418	968	2	-	-	966	אוניות (*)	
313	184	18	(2)	168	497	7	(4)	5	489	פרוייקטים שונים	
693	398	37	(80)	441	1,091	119	(61)	(121)	1,154	חלקי חילוף לתחנות כח ותחנות משנה	
51,863	112,949	4,651	(4,380)	112,678	164,812	2,554	(4,575)	1,529	165,304	סה"כ רכוש קבוע מופעל	
רכוש קבוע בהקמה											
3,200	-	-	(3)	3	3,200	1,614	(2)	(470)	2,058	תחנות כח בניינים ואחרים	
780	57	-	-	57	837	224	-	19	594	תחנות משנה	
792	-	-	-	-	792	277	-	(83)	598	קווי מתח עליון	
401	-	-	-	-	401	152	-	2	247	תחנות מיתוג	
1,186	-	-	-	-	1,186	255	-	59	872	קווי מתח על - 400 ק"ו	
208	-	-	-	-	208	108	-	(377)	477	תשלומים ע"ח ציוד	
83	-	-	(354)	354	83	30	(359)	(4)	416	השקעות אחרות	
610	-	-	-	-	610	742	(11)	(675)	554	חומרים ותשלומים ע"ח חומרים המיועדים להשקעות ברכוש קבוע	
7,260	57	-	(357)	414	7,317	3,402	(372)	(1,529)	5,816	סה"כ רכוש קבוע בהקמה	
59,123	113,006	4,651	(4,737)	113,092	172,129	5,956	(4,947)	-	171,120	סה"כ רכוש קבוע	

¹ בנייני תקבולים ממזמיני עבודות פיתוח.

(*) לפרטים בדבר הכרה בנכסי זכות שימוש המוצגים במסגרת הרכוש הקבוע כתוצאה מיישום תקן IFRS 16 ראה ביאור 22א.

(**) כולל סיווג למוחזק למכירה.

ביאור 13 - רכוש קבוע (המשך)

א. ההרכב:

פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך				עלות						התנועה בשנת 2020:
יתרה מופחתת ליום 31 בדצמבר 2020	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020	תוספות	גריעות	יתרה ליום 1 בינואר 2020	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020	תוספות נטו ⁽¹⁾ (*)	גריעות	מיון	יתרה ליום 1 בינואר 2020	
(במיליוני שקל חדש)										(2)
רכוש קבוע מופעל										
18,020	57,440	2,378	(39)	55,101	75,460	468	(38)	22	75,008	תחנות כח (כולל מקרקעין, בניינים ומכונות) (*)
5,317	9,972	189	(36)	9,819	15,289	171	(47)	241	14,924	תחנות משנה
419	1,760	63	-	1,697	2,179	56	-	15	2,108	טלקומוניקציה
2,029	4,666	78	-	4,588	6,695	33	-	25	6,637	תחנות מיתוג
809	1,549	49	(3)	1,503	2,358	(35)	(3)	7	2,389	קווי מתח על 400 ק"ו
3,539	3,986	154	(102)	3,934	7,525	24	(102)	136	7,467	קווי מתח עליון
18,278	24,516	967	(104)	23,653	42,794	922	(150)	412	41,610	רשתות חלוקה
523	1,748	108	(67)	1,707	2,271	58	(78)	52	2,239	מונים
1,334	2,436	92	-	2,344	3,770	35	(1)	16	3,720	מקרקעין, בנייני משרדים
189	1,651	34	(3)	1,620	1,840	42	(3)	9	1,792	אינוסטר ציוד משרדי וכלי עבודה
100	988	37	(690)	1,641	1,088	46	(691)	3	1,730	אינוסטר מחשבים
306	447	109	(102)	440	753	138	(113)	-	728	מכונות (*)
146	422	40	(11)	393	568	25	(12)	-	555	ציוד מכני נייד (*)
35	70	3	-	67	105	1	-	-	104	ציוד מל"ח
548	418	220	(41)	239	966	-	(50)	-	1,016	אונית (*)
321	168	18	-	150	489	16	-	10	463	פרוייקטים שונים
713	441	32	(123)	532	1,154	126	(123)	(81)	1,232	חלקי חילוף לתחנות כח ותחנות משנה
52,626	112,678	4,571	(1,321)	109,428	165,304	2,126	(1,411)	867	163,722	סה"כ רכוש קבוע מופעל
רכוש קבוע בהקמה										
2,055	3	-	-	3	2,058	1,032	(6)	15	1,017	תחנות כח בניינים ואחרים
537	57	-	-	57	594	177	-	(164)	581	תחנות משנה
598	-	-	-	-	598	179	(2)	(60)	481	קווי מתח עליון
247	-	-	-	-	247	132	-	25	90	תחנות מיתוג
872	-	-	-	-	872	318	(1)	90	465	קווי מתח על - 400 ק"ו
477	-	-	-	-	477	314	-	(22)	185	תשלומים ע"ח ציוד
62	354	-	-	354	416	31	(3)	(10)	398	השקעות אחרות
554	-	-	-	-	554	783	(11)	(741)	523	חומרים ותשלומים ע"ח חומרים המיועדים להשקעות ברכוש קבוע
5,402	414	-	-	414	5,816	2,966	(23)	(867)	3,740	סה"כ רכוש קבוע בהקמה
58,028	113,092	4,571	(1,321)	109,842	171,120	5,092	(1,434)	-	167,462	סה"כ רכוש קבוע

¹ בנייני תקבולים ממזמיני עבודות פיתוח.

(*) לפרטים בדבר הכרה בנכסי זכות שימוש המוצגים במסגרת הרכוש הקבוע כתוצאה מיישום תקן IFRS16 ראה ביאור 22א.

ביאור 13 - רכוש קבוע (המשך)

ב. השקעות בקרקעות (לפני הפחתות ולפני ירידת ערך) הכלולות בסעיפי הרכוש הקבוע כוללות 1,047 מיליוני שקל חדש בגין חכירת קרקעות לתקופות ארוכות, ו- 482 מיליוני שקל חדש בגין קרקעות בבעלות החברה.

חלק מהותי מהמקרקעין אשר לחברה זכויות בהם, אינו רשום בספרי רשות מקרקעי ישראל ומעמדם לא הוסדר מסיבות טכניות שונות כגון העדר פרצלציה בחלק מהאזורים, דרישות רשויות תכנון להסדרת תוכניות מתאר ומחלוקות עם הרשויות השונות, לרבות רשויות המס, בעיקר לגבי נכסים שנרכשו לפני שנים רבות וחלו שינויים רישומיים, המונעים קבלת אישורים לרישום בספרי רשות מקרקעי ישראל. מפאת המורכבות הרבה של הנושא, לא ניתן להעריך את משך התקופה לסיים הסדר רישום הקרקעות אולם, להערכת החברה, עלות הסדר רישום הקרקעות כאמור, אינה צפויה להיות מהותית. לגבי רוב הקרקעות החכורות ממינהל מקרקעי ישראל שילמה החברה את דמי החכירה המהווים בתחילת תקופת החכירה.

ג. עד תום תקופת הזיכיון (5 במרס 1996), הפחיתה החברה את רובן המוחלט של עלויות רכישת הקרקעות, אשר לגביהן התעוררה אי בהירות בקשר לזכאות החברה לקבל פיצוי נאות עם תום הזיכיון (דהיינו, במסגרת הסדר הנכסים). בינואר 2018 התקשרו החברה, המדינה, רשות מקרקעי ישראל ועיריית תל-אביב בשני הסכמים ביחס למתווה הסדר הנכסים (לפרטים נוספים בדבר הסדר הנכסים ותוצאותיו ראה ביאור 11 לעיל).

ד. באשר לשעבודים על הרכוש הקבוע ראה ביאור 20 ח להלן.

ה. באשר להתקשרויות בגין השקעות ברכוש הקבוע ראה גם ביאור 35א7 להלן.

ו. בדוחותיה הכספיים של החברה, כלולים נכסים, בעיקר רשתות וקווים, הנמצאים ביהודה ושומרון (לרבות בשטחי הרשות הפלשתינאית) (להלן: "השטחים"). להערכת הנהלת החברה, ימשך השימוש בנכסים אלו לצורך אספקת חשמל, והנכסים יישארו בבעלות החברה.

במידה והבעלות על יתרת הנכסים או חלקם הנמצאים בשטחים, תועבר מידי החברה, אין החברה יכולה להעריך אם היא תקבל שיפוי מלא או חלקי, אם בכלל, בשל נכסים אלו.

החברה סוקרת בתום כל שנת דיווח את אורך החיים השימושי של הרכוש הקבוע בו היא משתמשת.

ביאור 14 - נכסים בלתי מוחשיים, נטו

ההרכב:

יתרה ליום 1 בינואר 2021	תוספות בשנת 2021	גריעות בשנת 2021	יתרה ליום 31 בדצמבר 2021
(במיליוני שקל חדש)			
5,028	242 (*)	(2,282)	2,988
(3,811)	(232)	2,243	(1,800)
<u>1,217</u>	<u>10</u>	<u>(39)</u>	<u>1,188</u>
.....			
.....			
.....			

תוכנות - עלות

תוכנות - פחת שנצבר

נכסים בלתי מוחשיים, נטו

יתרה ליום 1 בינואר 2020	תוספות בשנת 2020	גריעות בשנת 2020	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020
(במיליוני שקל חדש)			
5,225	196 (*)	(393)	5,028
(3,984)	(219)	392	(3,811)
<u>1,241</u>	<u>(23)</u>	<u>(1)</u>	<u>1,217</u>
.....			
.....			
.....			

תוכנות - עלות

תוכנות - פחת שנצבר

נכסים בלתי מוחשיים, נטו

החברה סוקרת בתום כל שנת דיווח את אורך החיים השימושי של הנכסים הבלתי מוחשיים בהן היא משתמשת.

(*) כולל תוספת מפיתוח עצמי בסך של 90 מיליוני שקל חדש (שנת 2020: 89 מיליוני שקל חדש)

ביאור 15 - יתרות של חשבונות פיקוח נדחים

א. החל מיום 1 בינואר 2014 (מועד המעבר לתקינה בינלאומית) החברה מיישמת את IFRS 14, שמשמעותו המשך יישום הפרקטיקה הקיימת בנושא הכרה בחשבונות פיקוח נדחים. החברה מכירה בדוחותיה הכספיים, בחשבונות פיקוח נדחים, הדומים במהותם לנכסי והתחייבויות פיקוח שהיו קיימים בספרי החברה טרום יישום התקן IFRS 14.

ב. פירוט סכומים ותנועות בחשבונות פיקוח נדחים לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021:

(במיליוני שקל חדש)				
תקופה נותרת להחזר/ביטול	תנועה לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021			יתרה
	יתרה	ליום 31 בדצמבר 2021	החזר/ביטול	ליום 1 בינואר 2021
שנים				
יתרות חובה של חשבונות פיקוח נדחים				
1-3	-	(142)	-	142
1-2	225	(127)	166	186
1-2	1,396	166	1,230	-
1-2	271	(340)	275	336
1-2	22	(57)	49	30
15-25	108	(26)	-	134
7-14	114	(12)	-	126
5	57	(40)	7	90
2-3	375	(272)	66	581
10-35	913	(76)	725	264
7-45	5,100	(401)	455	5,046
	8,581	(1,327)	2,973	6,935
סה"כ				
יתרות זכות של חשבונות פיקוח נדחים				
12-17	578	(47)	-	625
1-2	-	-	(71)	71
1-3	567	99	468	-
0	-	(233)	-	233
1-2	102	(449)	31	520
1	1,202	(1,285)	54	2,433
7	819	(163)	5	977
1-45	273	-	91	182
	3,541	(2,078)	578	5,041
	729			750
	4,270			5,791
שינוי (*)				
	3,167	4,311		1,144
סה"כ יתרת חשבונות פיקוח נדחים, נטו				

(*) השינוי בשנת 2021 מתחלק כדלקמן:

3,005	תנועה בחשבונות פיקוח נדחים לפני מס שנזקפה לרווח והפסד
21	מסים נדחים הנכללים ביתרות זכות של חשבונות פיקוח נדחים ומס נדחה
141	תנועה בחשבונות פיקוח נדחים לפני מס שנזקפה לרווח כולל אחר
3,167	סה"כ

ביאור 15 - יתרות של חשבונות פיקוח נדחים (המשך)

ג. פירוט סכומים ותנועות בחשבונות פיקוח נדחים לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2020

(במיליוני שקל חדש)

תקופה נותרת להחזר/ביטול	יתרה	תנועה לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2020			יתרה
		ליום 31 בדצמבר 2020	החזר/ ביטול	יצירה/ הכרה	ליום 1 בינואר 2020
שנים		סיווג			
1-3	142	(218)	(768)	198	930
1-2	186	-	-	186	-
1-2	-	-	-	(107)	107
1-2	336	-	(237)	307	266
1-2	30	-	(20)	50	-
15-25	134	-	(106)	-	240
7-15	126	-	(25)	-	151
6	90	-	(24)	19	95
2-3	581	-	(266)	68	779
10-35	264	-	(25)	(297)	586
1-45	-	-	-	(95)	95
7-45	5,046	(32)	(279)	268	5,089
	6,935	(250)	(1,750)	597	8,338

יתרות חובה של חשבונות פיקוח נדחים

בגין פער בין מועדי עדכון התעריף בפועל לבין התעריף התיאורטי (ראה סעיף ה להלן)
בגין איזון הכנסות (ראה סעיף כ להלן)
בגין אי עדכון רציף של רכיב הדלקים בתעריף (ראה סעיף ט להלן)
בגין תעריף חברתי (ראה סעיף ו להלן)
בגין הסדרים לניהול עומס (ראה סעיף ח להלן)
בגין ריבית נחשבת (ראה סעיף יב להלן)
בגין הכרה בהשקעות שהופחתו בעבר (ראה סעיף יג להלן)
בגין פער בין מועד עדכון רכיב תשלום קבוע (ראה סעיף יד להלן)
בגין הכרה בעלויות פנסיה (ראה סעיף טז להלן)
בגין הפרשי הצמדה (ראה סעיף טו להלן)
בגין הפרשי פחת (ראה סעיף יז להלן)
בגין עלויות הרפורמה (ראה סעיף י להלן)

סה"כ

יתרות זכות של חשבונות פיקוח נדחים

12-18	625	-	(48)	-	673
1-2	233	(218)	-	451	-
1-2	71	-	(41)	112	-
1-2	520	-	(549)	578	491
1-2	2,433	-	(979)	2,423	989
1-2	-	-	-	(9)	9
8	977	-	(376)	(45)	1,398
1-45	182	(32)	(20)	234	-

סה"כ

מסים נדחים בגין חלק מחשבונות פיקוח נדחים (ראה ביאור 21 להלן)
סה"כ יתרות זכות של חשבונות פיקוח נדחים ומס נדחה

שינוי (*)	750	568
(3,066)	1,144	4,210

סה"כ יתרת חשבונות פיקוח נדחים, נטו

(*) השינוי בשנת 2020 מתחלק כדלקמן:

(2,809)	תנועה בחשבונות פיקוח נדחים לפני מס שנזקפה לרווח והפסד
(182)	מסים נדחים הנכללים ביתרות זכות של חשבונות פיקוח נדחים ומס נדחה
(75)	תנועה בחשבונות פיקוח נדחים לפני מס שנזקפה לרווח כולל אחר
(3,066)	סה"כ

ביאור 15 - יתרות של חשבונות פיקוח נדחים (המשך)

ד. חשבונות פיקוח נדחים נמדדים על בסיס לא מהוון. בחלק מן המקרים היתרה הלא מהוונת צוברת ריבית עד למועד הגבייה בהתאם לשיעור הריבית אשר נקבע על ידי רשות החשמל לפי העניין. לפרטים נוספים ראה ביאור 3ט.

ה. חשבון פיקוח נדחה בגין פער בין מועדי עדכון תעריף (ללא דלק):

תעריף החשמל לא מתעדכן באופן רציף, על כן נוצר פער בין ההכנסות הנגבות על פי התעריף בפועל לבין ההכנסות המגיעות לחברה על פי התעריף התיאורטי. הפער נצבר במשך כל השנה הקלנדארית ומתווסף לעלות המוכרת של החברה במועד העדכון השנתי בשנה העוקבת. בגין פער זה, יוצרת החברה בדוחותיה הכספיים חשבון פיקוח נדחה. השינוי בנכס לשנת 2021 מחושב כפער בין סך העלות המוכרת התיאורטית לבין העלות המוכרת בפועל בניכוי גבייה תיאורטית. העלות המוכרת התיאורטית לשנת 2021 מחושבת בהתאם להחלטת הרשות לעניין עדכון שנתי 2022.

ו. חשבון פיקוח נדחה בגין תעריף חברתי:

ביום 27 במרס 2007, פורסם חוק משק החשמל (תיקון מס' 6 על תעריפים מופחתים) התשס"ז-2007. לפי החוק, צרכן שהגיע לגיל פרישה וזכאי לגמלת הבטחת הכנסה ישלם תשלום מופחת של 50% מהתעריף הביתי בעד 400 קוט"ש הראשונים שצרך מידי חודש בשימוש ביתי בלבד.

בנוסף, במהלך השנים 2007-2012 קיבלו זכאות זו מספר קבוצות נוספות באוכלוסייה:

- (1) נכי הרדיפות והמלחמה בנאצים.
- (2) נכים המקבלים קצבת זקנה לנכה.
- (3) שש קבוצות זכאים נוספות למתן ההנחה בחשבון החשמל.

החוק מסמך את השר, בהתייעצות עם שר הרווחה ובהסכמת שר האוצר, לקבוע אוכלוסיות נזקקות נוספות שיהיו זכאיות לתשלום מופחת, בשיעור שייקבע מהתעריף הביתי, כמות החשמל שבעדה יהיה זכאי לתשלום מופחת, וכן שיעורי הנחה וכמויות שונות לקבוצות אוכלוסייה, וזאת כך שסך ההפחתה מהתשלומים בעבור צריכת חשמל לא יעלה על סכום השווה ל-1.5% מסך התשלומים המשולמים על ידי כלל הצרכנים בעבור צריכת חשמל. בהתאם להחלטת רשות החשמל עלות זו תושת על כלל צרכני החשמל למעט צרכני הרשות הפלשתינאית.

ז. חשבון פיקוח נדחה בגין רכישות חשמל מיצרני חשמל פרטיים ומתקנים פוטו-וולטאים:

מידי שנה במועד העדכון השנתי מעדכנת רשות החשמל את העלות המוכרת בגין רכישות חשמל מיצרני חשמל פרטיים ומתקנים פוטו-וולטאים. החל מה-1 באפריל 2012 משולמות לחברה מקדמות במסגרת התעריף בתוקף בגין רכישות חשמל מיצרני חשמל פרטיים ומתקנים פוטו-וולטאים. בגין ההפרשים שעלולים להיווצר בין המקדמות, כאמור, לבין העלויות בפועל, נוצר חשבון פיקוח נדחה ביתרת חובה או זכות, בהתאם לעניין.

ח. חשבון פיקוח נדחה בגין הסדרים לניהול העומס:

בגין הפער בעיתוי ההכרה בעלויות בהן נושאת החברה בגין ההסדרים לניהול העומס בתעריף ביחס למועד ההוצאות בגינם, רושמת החברה בספריה חשבון פיקוח נדחה.

ט. חשבון פיקוח נדחה בגין אי עדכון רכיב הדלקים בתעריף:

עדכון רכיב הדלק בתעריף החשמל מתבצע בדיעבד מידי שנה במועד העדכון השנתי בהתאם לכמויות הדלקים הנצרכות בפועל, תחזית צריכת דלקים בשנה השוטפת ועדכונים של מידע רלוונטי. בגין הפערים הנוצרים בין התעריף בפועל לתעריף התיאורטי שלהערכת החברה יוכר לה רטרואקטיבית רושמת החברה בספריה חשבון פיקוח נדחה ביתרת חובה או זכות אשר יוחזר לחברה או לצרכנים, בהתאמה. לפרטים בדבר מנגנון עדכון התעריף ראה באור 3ב לעיל.

י. חשבון פיקוח נדחה בגין עלויות הרפורמה (שינוי מבני):

בהמשך לאמור בביאור השינוי המבני (ראה ביאור 1ה ו-3טו לעיל), בכל הנוגע לכיסוי עלויות הרפורמה בתעריף החשמל ובביאור הטבות לעובדים לאחר סיום העסקה (ראה ביאור 12ו לעיל) החברה מכירה בנכס פיקוח את הוצאות הקשורות ליישום השינוי המבני.

לאור זאת, הכירה החברה, החל משנת 2018, בחשבון פיקוח נדחה המשקף את עלויות השינוי המבני שנזקפו לדוח רווח והפסד בניכוי הסכומים שנגבו לצורך מימון עלויות הרפורמה בהתאם להחלטת רשות החשמל בדבר עדכון שנתי לשנים 2020-2022.

ביאור 15 - יתרות של חשבונות פיקוח נדחים (המשך)

יא. חשבון פיקוח נדחה בגין השתתפות הצרכנים במימון אתרים המוחזקים למכירה:

תקבולים בגין השתתפות צרכנים במימון הקמת אתרי ייצור הוצגו בעבר בספרי החברה בקיזוז מהרכוש הקבוע. החל ממועד סיווגם של האתרים אלון תבור ורמת חובב לקבוצת מימוש מוחזקת למכירה, סווגו תקבולים אלו לחשבון פיקוח בזכות לאור העובדה שהחזר לצרכנים יימשך במתכונת כפי שנקבעה במועד גביית ההשתתפות.

יב. חשבון פיקוח נדחה בגין ריבית נחשבת:

לאור הוראות IFRS 14, יש להכיר ביתרת חשבון פיקוח נדחה בגין מרכיב של ריבית נחשבת (deemed interest) הכוללת סכומים המוכרים לצורך מימון ההקמה ואשר מספקים לישות תשואה על ההון כמו גם על ההון הזר. לפיכך, ההפרש בין סכום עלויות האשראי שנידרש להוון בגין הנכסים הכשירים לפי הוראות IAS 23, לבין סכום הריבית הנחשבת שמוכר לחברה במסגרת התעריף יוכר כיתרת חשבון פיקוח נדחה. ביום 4 ביוני 2020 פורסמה החלטת רשות בנושא הכרה בעלויות המתקנים להפחתת פליטות ביחידות הפחמיות של החברה, לאור ההחלטה כאמור, הקטינה החברה, ברבעון השני של שנת 2020 יתרות חובה של חשבון פיקוח נדחה זה בסך כולל של כ- 100 מיליוני שקל חדש (לפרטים ראה ביאור 3יא לעיל).

יג. חשבון פיקוח נדחה בגין הכרה בהשקעות שהופחתו בעבר:

החברה מכירה בסכומים שהופחתו בעבר בהתאם למדיניות החשבונאית שחלה עליה טרום יישום כללי החשבונאות הבינלאומיים, ומוכרים לאחר מכן בתעריף בהתאם לאורך חיי הנכסים. בהתאם להחלטת רשות בעניין עדכון שנתי 2015, ביטלה החברה חלק מירידת הערך שביצעה בעבר ויצרה בספריה יתרת חובה של חשבון פיקוח נדחה המופחת בהתאם ליתרת אורך החיים שקבעה הרשות להשקעות אלה.

יד. חשבון פיקוח נדחה בגין פער בין מועדי עדכון התשלום הקבוע בתעריפי החשמל:

בהתאם להחלטת הרשות תעריף החשמל יכול לרכיב של פיצוי בגין אי עדכון רציף של התשלום הקבוע. לאור זאת, הכירה החברה בחשבון פיקוח נדחה המשקף את הפער בין התעריף בתוקף לבין התעריף התאורטי לתקופה.

טו. חשבונות פיקוח נדחים בגין הפרשי הצמדה:

החל מיום 1 לינואר 2014 במסגרת אימוץ התקינה החשבונאית הבינלאומית (IFRS), הופסקה ההתאמה למדד בדוחות הכספיים של החברה. כתוצאה מכך, נוצרה אי הקבלה בין הוצאות החברה הנומיןליות לבין ההכנסות המוכרות לפי תעריף ריאלי. בחודש דצמבר 2015 התקבלה החלטת רשות החשמל בנושא, אשר אפשרה לחברה החל מיום 1 לינואר 2016 לגשר באופן חלקי על אי הקבלה זו, על ידי רישום חשבונות פיקוח נדחים בגין הפרשי הצמדה על העלויות המופחתות של הרכוש הקבוע והרכוש האחר המוכרים בתעריף. לאור זאת, מכירה החברה בספריה בחשבון פיקוח נדחה בחובה בהתאם להפרשי הצמדה כאמור (עד לגובה מגבלת הוצאות המימון הרלוונטיות) בניכוי הפחת שנצבר בגינם.

טז. חשבון פיקוח נדחה בגין הכרה בעלויות פנסיה:

ביום 5 בפברואר 2018 פורסמה החלטת רשות החשמל לעניין הכרה תעריפית בעלויות הפרישה של עובדי חברת החשמל. על פי ההחלטה, הרשות תכיר בסכום של 1,220 מיליוני שקל חדש בגין עלויות הפרישה של עובדי דור א' וב' של חברת החשמל אשר נוצר בן השנים 1996-2016. בעקבות ההחלטה כאמור יצרה החברה בספריה חשבון פיקוח בחובה. בנוסף, בשנים 2020 ו-2021 רשמה החברה יצירה נוספת חשבון פיקוח נדחה זה בגין עלויות הסילוק המחויבות האקטוארית כתוצאה ממעבר של עובדי תפ"ט וינ"מ לחברת נגה. לפרטים נוספים ראה ביאורים 9ה1 ו-12.

יז. חשבון פיקוח נדחה בגין הפרשי פחת:

לאור הבדלים בין שיעורי הפחת של הרכוש הקבוע בספרי החברה לבין שיעורי הפחת המוכרים בתעריף נוצרים פערי עיתוי. בהתאם, מכירה החברה בחשבון פיקוח נדחה. יתרת החשבון כוללת ביטול בשנת 2020 בסך 88 מיליוני שקל חדש שבוצע לאור פרסום החלטת רשות בנושא הפחתת פליטות לפיה לא הוכרו לחברה מלוא עלויות המתקנים שהוקמו. לפרטים נוספים ראה ביאור 3יא לעיל.

יח. חשבון פיקוח נדחה בגין הסכם הפשרה עם חברות הגז המצריות:

בהחלטת הרשות מיום 12 בדצמבר 2019 בנושא הסכם הפשרה בין חברת החשמל לחברות הגז המצריות נקבע כי הסכום שתקבל החברה במסגרת הסכם הפשרה, יוחזר במלואו לצרכני החשמל באמצעות התעריף בהתאם למועדי התשלומים הכלולים בפשרה, כמו כן נקבע בהחלטה כי לחברה יוכרו הוצאות משפטיות בגין ההליך שניהלה החברה בסך של כ- 49 מיליוני שקל חדש. לאור כך הכירה החברה באותו מועד ביתרת זכות של חשבון פיקוח נדחה. לפרטים נוספים ראה ביאור 10 לעיל וביאורים 29 ו-35ב9 להלן. שיעור הריבית המשמש לחישוב התחייבות הפיקוח, הינו בהתאם לשיעור הריבית האפקטיבית ששימש למדידת החייבים בגין הסדרי הפשרה הנכללים בביאור 10.

ביאור 15 - יתרות של חשבונות פיקוח נדחים (המשך)

יט. חשבון פיקוח נדחה בגין מכירת אתרים:

החברה הכירה לראשונה, ברבעון הרביעי לשנת 2019, בהתחייבות פיקוח בגין רווח ממכירת תחנת הכח אלון תבור אשר בהתאם להחלטת הרשות הוחזר לצרכנים, לפרטים נוספים בדבר מכירת האתר ראה ביאור 9ה1 לעיל וביאור 29 להלן. ברבעון הרביעי לשנת 2020, מכרה החברה את תחנת הכוח רמת חובב ועל כן הכירה בהתחייבות פיקוח נוספת בגין רווח ממכירת תחנת הכוח אשר, בהתאם להחלטת הרשות, יוחזר לצרכנים.

כ. חשבון פיקוח נדחה בגין איזון הכנסות:

ברבעון השני לשנת 2020, הכירה החברה לראשונה בחשבון פיקוח נדחה בחובה בגין ההפרשים הקיימים בין המחירים בהם מכרה החברה את החשמל (בהיותה בתפקיד מנהל המערכת) לבין התעריפים המפוקחים. החל ממועד יציאת יחידת ניהול המערכת לחברת נגה ביום 1 בנובמבר 2021, פערים ייזקפו ישירות לחברת נגה ולפיכך החברה צפויה להחזיר את הנכס בתום שנת 2023.

כא. הסכם GIS:

ביום 24 ביוני 2020 הפך לחלוט פסק דין של בית המשפט המחוזי במסגרתו אושר הסכם הפשרה בין החברה לבין החברות הנתבעות שסיפקו לחברה מסדרי ה-GIS ובו נקבע כי ישולם לחברה סכום של כ- 465 מיליוני שקל חדש. כתוצאה מכך החברה הכירה ברבעון השני לשנת 2020 בהכנסה על סך של כ- 450 מיליוני שקל חדש. תקבולי החברה בגין הסכם פשרה זה מוחזרים במלואם לצרכני החשמל ולפיכך רשמה החברה במקביל חשבון פיקוח נדחה ביתרת זכות באותו הסכום. ליום 31 בדצמבר 2021 הסכום הוחזר במלואו לצרכני החשמל וחשבון הפיקוח הנדחה בגינו אוסף.

כב.

סך יתרות חשבונות פיקוח נדחים נטו (לפני השפעת מיסים נדחים) ליום 31 בדצמבר 2021 הינה יתרת חובה של כ- 5,040 מיליוני שקל חדש. יתרה זו כוללת יתרות חובה נטו של חשבונות פיקוח נדחים בסך של כ- 4,822 מיליוני שקל חדש המבוססות על החלטות רשות החשמל (יתרות חובה של חשבונות פיקוח בסך של כ- 8,483 מיליוני שקל חדש בקיזוז יתרות זכות בסך של כ- 3,661 מיליוני שקל חדש) ויתרת חובה נטו של חשבונות פיקוח נדחים בסך של כ- 218 מיליוני שקל חדש שהינם על בסיס הערכות החברה. יתרות החובה שהינם על בסיס הערכות חברה הינן חלק מחשבון פיקוח נדחה בגין פער בין מועדי עדכון התעריף בפועל לבין התעריף התאורטי וחשבון פיקוח נדחה בגין עלות הסילוק של מעבר עובדי תפ"ט ויחידת ניהול המערכת לחברת נגה.

סך יתרות חשבונות פיקוח נדחים נטו (לפני השפעת מיסים נדחים) ליום 31 בדצמבר 2020 הינה יתרת חובה של כ- 1,894 מיליוני שקל חדש. יתרה זו כוללת יתרות חובה נטו של חשבונות פיקוח נדחים בסך של כ- 1,735 מיליוני שקל חדש המבוססות על החלטות רשות החשמל (יתרות חובה של חשבונות פיקוח בסך של כ- 6,776 מיליוני שקל חדש בקיזוז יתרות זכות בסך של כ- 5,041 מיליוני שקל חדש) ויתרת חובה נטו של חשבונות פיקוח נדחים בסך של כ- 159 מיליוני שקל חדש שהינם על בסיס הערכות החברה. יתרות החובה שהינם על בסיס הערכות חברה הינן חלק מחשבון פיקוח נדחה בגין פער בין מועדי עדכון התעריף בפועל לבין התעריף התאורטי וחשבון פיקוח נדחה בגין עלות הסילוק של מעבר עובדי תפ"ט לחברת נגה ואיזון הכנסות.

ביאור 16 - אשראי מתאגידים בנקאיים ונותני אשראי אחרים

ההרכב:

ליום 31 בדצמבר			
2020	2021		
(במיליוני שקל חדש)			
163	2,796	הלוואות לזמן קצר ואחרות*	
2,852	2,355	חלויות שוטפות של הלוואות ואגרות חוב**	
11	11	חלות שוטפת של התחייבות למדינת ישראל**	
557	24	חלויות שוטפות בגין עסקאות החלפה ואקדמה	
248	239	חלויות שוטפות בגין חכירות	
3,831	5,425	סה"כ	

* שיעורי הריבית בגין הלוואות לזמן קצר בשקלים חדשים ללא הצמדה פריים מינוס 0.3% עד פריים מינוס 1.12%.
 שיעורי הריבית בגין הלוואות לזמן קצר במטבע דולר – ליבור +1.6%.
 לפרטים בדבר בסיס הצמדה ראה ביאור 26.
 ** לעניין שיעורי הריבית בגין חלויות שוטפות וסוגי מטבעות - ראה ביאור 20א.

ביאור 17 - זכאים ויתרות זכות

ההרכב:

ליום 31 בדצמבר			
2020	2021		
(במיליוני שקל חדש)			
623	658	ריבית והוצאות לשלם	
244	234	מוסדות	
253	265	עובדים	
105	-	משרד הביטחון (לפרטים ראה ביאור 34ב3 להלן)	
106	-	חברת נגה	
60	81	התחייבויות שוטפות אחרות	
1,391	1,238		

ביאור 18 - מקדמות ממזמיני עבודות בניכוי עבודות בביצוע

מייצג תקבולים שנתקבלו ממזמיני עבודות בניכוי עבודות בביצוע, בקשר עם עבודות חיבורים לבתים ועבודות על חשבון אחרים ופרויקטי ייזום עסקי (ראה גם ביאור 2 יט לעיל).

ההרכב:

ייזום עסקי ועבודות ע"ח					
סה"כ		אחרים		בגין חיבורים לבתים	
ליום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר	
2020	2021	2020	2021	2020	2021
(במיליוני שקל חדש)		(במיליוני שקל חדש)		(במיליוני שקל חדש)	
1,166	1,354	412	431	754	923
(551)	(567)	(305)	(331)	(246)	(236)
(47)	(47)	(47)	(47)	-	-
568	740	60	53	508	687

תקבולים ממזמיני עבודות 923
 בניכוי: הוצאות בגין עבודות בביצוע (236)
 רווחים שנצברו בגין עבודות ייזום עסקי -

ביאור 19 - הפרשות

ההרכב:

סה"כ	אחרות	הפרשה לפירוק ושיקום, ופינוי אסבסט	ארנונה	עתודה לחופשה	תביעות משפטיות ודרישות כספיות	
(במיליוני שקל חדש)						
665	14	105	16	343	187	יתרה ליום 1 בינואר 2021
323	1	-	4	230	88	הפרשות שנוצרו במהלך השנה
(294)	(4)	(61)	(3)	(210)	(16)	הפרשות שמומשו במהלך השנה
(69)	1	(12)	-	-	(58)	הפרשות שבוטלו במהלך השנה
61	-	61	-	-	-	חלות שוטפת של הפרשות לז"א (ראה ביאור 20) ...
686	12	93	17	363	201	יתרה ליום 31 בדצמבר 2021

סה"כ	אחרות	הפרשה לפירוק ושיקום, ופינוי אסבסט	ארנונה	עתודה לחופשה	תביעות משפטיות ודרישות כספיות	
(במיליוני שקל חדש)						
658	15	68	36	292	247	יתרה ליום 1 בינואר 2020
324	-	16	9	256	43	הפרשות שנוצרו במהלך השנה
(271)	(1)	(34)	(18)	(205)	(13)	הפרשות שמומשו במהלך השנה
(101)	-	-	(11)	-	(90)	הפרשות שבוטלו במהלך השנה
55	-	55	-	-	-	חלות שוטפת של הפרשות לז"א (ראה ביאור 20) ...
665	14	105	16	343	187	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020

ביאור 20 - אגרות חוב והתחייבויות לתאגידים בנקאיים ואחרים

א. הרכב אגרות חוב, התחייבויות לזמן ארוך ועסקאות הגנה:

ליום 31 בדצמבר	ליום 31 בדצמבר							בסיסי הצמדה
2020	2021							
סה"כ	נקוב	סה"כ	נקוב בדולר	צמוד למדד	שקל לא צמוד			
(במיליוני שקל חדש)	ביין יפני							
	3-4	7-9	4-6	4-5	0-3	2-3	שיעורי ריבית אפקטיבית (באחוזים):	
							(1) אגרות חוב:	
							אגרות חוב הנסחרות בבורסה	
10,720	10,884	-	-	-	8,982	1,902	לניירות ערך בישראל	
4,023	2,786	-	-	2,786	-	-	אגרות חוב לא סחירות בישראל	
12,936	12,340	1,486	3,856	6,998	-	-	אגרות חוב שהונפקו בחו"ל	
27,679	26,010	1,486	3,856	6,998	2,786	8,982	1,902	
832	684	(7)	(14)	(41)	92	610	44	פרמיה/ניכיון/הוצאות נדחות
28,511	26,694	1,479	3,842	6,957	2,878	9,592	1,946	
								חלויות שוטפות:
2,495	2,039	-	-	-	1,333	28	678	אגרות חוב
199	167	(1)	(2)	(8)	29	127	22	פרמיה/ניכיון/הוצאות נדחות
2,694	2,206	(1)	(2)	(8)	1,362	155	700	סה"כ חלויות שוטפות
25,817	24,488	1,480	3,844	6,965	1,516	9,437	1,246	סה"כ אגרות חוב

ביאור 20 - אגרות חוב והתחייבויות לתאגידים בנקאיים ואחרים (המשך)

א. הרכב אגרות חוב, התחייבויות לזמן ארוך ועסקאות הגנה: (המשך)

ליזם 31 בדצמבר	ליזם 31 בדצמבר						בסיסי הצמדה
2020	2021						
סה"כ	שקל לא צמוד	צמוד למדד	נקוב בדולר	נקוב באירו	נקוב ביין יפני	סה"כ	
(במיליוני שקל חדש)	(במיליוני שקל חדש)						
	0-1		2-5	1-3			
925	1,500	-	366	340	-	2,206	
(45)	-	-	(6)	(29)	-	(35)	
880	1,500	-	360	311	-	2,171	
166	-	-	89	66	-	155	
(8)	-	-	(2)	(4)	-	(6)	
158	-	-	87	62	-	149	
722	1,500	-	273	249	-	2,022	
2,557	(500)	13,419	(9,089)	(196)	(770)	2,864	
117	3,110	-	(2,232)	(144)	(717)	17	
2,674	2,610	13,419	(11,321)	(340)	(1,487)	2,881	
425	-	-	-	-	-	-	
132	24	-	-	-	-	24	
557	24	-	-	-	-	24	
2,117	2,586	13,419	(11,321)	(340)	(1,487)	2,857	
439	7	269	-	-	-	276	
2,556	2,593	13,688	(11,321)	(340)	(1,487)	3,133	
3,278						5,155	

(2) התחייבויות לתאגידים בנקאיים:	
הלוואות מתאגידים בנקאיים	
בניכוי הוצאות נדחות בגין עלויות עסקה	
חלויות שוטפות:	
הלוואות מתאגידים בנקאיים	
הוצאות נדחות	
סה"כ חלויות שוטפות	
התחייבויות לתאגידים בנקאיים	
עסקאות הגנה:	
עסקאות החלפה	
עסקאות אקדמה	
סה"כ עסקאות הגנה	
חלויות שוטפות של עסקאות החלפה	
חלויות שוטפות על עסקאות אקדמה	
סה"כ חלויות שוטפות	
סה"כ עסקאות הגנה, נטו	
העברת עסקאות הגנה ביתרות חובה	
עסקאות הגנה לזמן ארוך	
סה"כ התחייבויות לתאגידים בנקאיים (כולל עסקאות הגנה)	

ביאור 20 - אגרות חוב והתחייבויות לתאגידים בנקאיים ואחרים (המשך)

א. הרכב אגרות חוב, התחייבויות לזמן ארוך ועסקאות הגנה: (המשך)

ליזם 31 בדצמבר	ליזם 31 בדצמבר					
2020	2021					
סה"כ	סה"כ	נקוב ביין יפני	נקוב באירו	נקוב בדולר	צמוד למדד	שקל לא צמוד
(במיליוני שקל חדש)	(במיליוני שקל חדש)					
					1.3	
1,833	1,858	-	-	-	1,858	-
(60)	(54)	-	-	-	(54)	-
1,773	1,804	-	-	-	1,804	-
19	19	-	-	-	19	-
(8)	(8)	-	-	-	(8)	-
11	11	-	-	-	11	-
1,762	1,793	-	-	-	1,793	-

בסיסי הצמדה

שיעורי ריבית אפקטיבית (באחוזים):

(3) התחייבויות למדינת ישראל:

הלוואות ממדינת ישראל (ראה ביאור 34ב3ג להלן)

בניכוי הוצאות נדחות

חלויות שוטפות:

הלוואות ממדינת ישראל

הוצאות נדחות

סה"כ חלויות שוטפות

סה"כ הלוואות ממדינת ישראל

ביאור 20 - אגרות חוב והתחייבויות לתאגידים בנקאיים ואחרים (המשך)

ב. הרכב אגרות חוב:

1. סדרות סחירות הרשומות בישראל:

- (א) סדרות אגרות החוב הסחירות 26 ו- 30 הונפקו בשנים 2015-2020 ונרשמו למסחר בבורסה, אינן צמודות למדד המחירים לצרכן, יפדו בשנים 2022 ועד 2024.
- (ב) סדרות אגרות החוב הסחירות 27, 29, 31, 32 ו- 33 הונפקו בשנים 2015-2021 ונרשמו למסחר בבורסה, צמודות למדד המחירים לצרכן, יפדו בשנים 2022 ועד 2036.

2. סדרות לא סחירות הרשומות בישראל:

- סדרות אגרות החוב הרשומות בבורסה בזירת רצף מוסדיים הינן: "חשמל צמוד 2022", "חשמל צמוד 2029", "חשמל דולרי 2024" ו- "חשמל דולרי 2028". סדרות אלו יפדו בשנים 2022 ועד 2029.

3. סדרות לא סחירות הרשומות בחו"ל:

- לחברה סדרות אג"ח לא סחירות שהונפקו במטבעות דולר ארה"ב וין יפני. סדרות אלו יפדו בשנים 2023 ועד 2032 ובשנת 2096.

ג. גיוסים ופירעונות מהותיים:

1. גיוסים מהותיים בתקופת הדוח

- (א) בתקופת הדוח נטלה החברה הלוואות קצרות מועד מסוג ON CALL בסך כולל של 2,200 מיליוני שקל חדש, נטו.
- (ב) בתקופת הדוח ביצעה החברה משיכות מקווי אשראי לזמן קצר בסך של 700 מיליוני שקל חדש שנפרעו במלואן בתקופת הדוח.
- (ג) ביום 22 ביולי 2021 ביצעה החברה מכרז ציבורי להנפקת שתי סדרות אגרות חוב סחירות עפ"י תשקיף מדף מיום 28 במאי 2021 כמפורט להלן:
- (1) סדרה 32 (צמודת מדד) – בהיקף של כ- 532 מיליוני שקל חדש ערך נקוב תמורת קבלת סך של כ- 576 מיליוני שקל חדש, לפני הוצאות הנפקה (מחיר 108.2 אגורות ל- 1 שקל חדש ערך נקוב), בריבית נקובה של 1% (ריבית אפקטיבית שלילית של 0.35%). קרן איגרות החוב תיפרע בתשלום אחד ביום 22 ביולי 2027.
- (2) סדרה 33 (צמודת מדד) – בהיקף של כ- 638 מיליוני שקל חדש ערך נקוב תמורת קבלת סך של כ- 636 מיליוני שקל חדש, לפני הוצאות הנפקה (מחיר 99.6 אגורות ל- 1 שקל חדש ערך נקוב), בריבית נקובה של 1.25% (ריבית אפקטיבית של 1.28%). קרן איגרות החוב תיפרע בתשלום אחד ביום 30 במאי 2036.
- (ד) ביום 24 בנובמבר 2021 נטלה החברה הלוואות לזמן ארוך מתאגידים בנקאיים בארץ בסך כולל של 1,500 מיליוני שקל חדש. ההלוואות בשקלים לא צמודים נושאות ריבית משתנה תיפרענה בתשלום אחד ביום 24 בנובמבר 2025.

2. פירעונות מהותיים בתקופת הדוח

- (א) ביום 18 בינואר 2021 נפרעו חלקית אגרות חוב פרטיות (לא סחירות) מסדרה "חשמל צמוד 2022" בסך של כ- 617 מיליוני שקל חדש ערך נקוב (סך של כ- 650 מיליוני שקל חדש הכוללים הפרשי הצמדה) שהונפקו לגופים מוסדיים בשנים 2011 ו- 2012.
- (ב) ביום 28 בפברואר 2021 נפרעו במלואן אגרות חוב ציבוריות (סחירות) שאינן צמודות למדד מסדרה 28 בסך של כ- 601 מיליוני שקל חדש ערך נקוב שהנפיקה החברה בבורסה בתל אביב עפ"י תשקיף מדף מיום 27 בנובמבר 2015.
- (ג) ביום 30 ביוני 2021 ביצעה החברה פירעון מוקדם של עסקת החלפת מטבע (דולר- שקל חדש) שאינה מהווה גידור חשבונאי. העסקה נפרעה בסך של כ- 196 מיליוני דולר ארה"ב (כ- 640 מיליוני שקל חדש) בהתאם לשוויה ההוגן.
- (ד) ביום 19 ביולי 2021 נפרעו חלקית אגרות חוב פרטיות (לא סחירות) מסדרה "חשמל צמוד 2022" בסך של כ- 617 מיליוני שקל חדש ערך נקוב (סך של כ- 661 מיליוני שקל חדש הכוללים הפרשי הצמדה) שהונפקו לגופים מוסדיים בשנים 2011 ו- 2012.
- (ה) ביום 12 באוקטובר 2021 נפרעו חלקית אגרות חוב סחירות מסדרה 26 בסך של כ- 565 מיליוני שקל חדש ערך נקוב שהנפיקה החברה בבורסה בתל אביב עפ"י תשקיף מדף מיום 27 בנובמבר 2015.

ביאור 20 - אגרות חוב והתחייבויות לתאגידים בנקאיים ואחרים (המשך)

ג. גיוסים ופירעונות מהותיים: (המשך)

3. גיוסים מהותיים לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי

ביום 22 בפברואר 2022 השלימה החברה הנפקת איגרות חוב באמצעות בנקי ההשקעות Barclays Bank PLC ו-BNP Paribas לרוכשים מוסדיים מאושרים (Qualified Institutional Buyers) בסך כולל של 500 מיליון דולר ארה"ב ע.נ. מתוך תוכנית כוללת (GMTN) להנפקת איגרות חוב בסכום כולל של עד 7,500 מיליון שקל חדש ע.נ. יתרת ע.נ. שנותרה לניצול על ידי החברה במסגרת תוכנית ה-GMTN הינה 1 מיליארד דולר ארה"ב ע.נ..

אגרות החוב הונפקו במחיר של 99.686% כך שתמורת ההנפקה (ברוטו) הייתה כ- 498 מיליון דולר ארה"ב. הריבית הנקובה בשיעור של 3.75% (תשואה אפקטיבית לפדיון 3.788%) תשולם בתשלומים חצי שנתיים. קרן איגרות החוב תיפרע בתשלום אחד ביום 22 בפברואר 2032. איגרות החוב שהונפקו כאמור במסגרת התוכנית נרשמו למסחר במערכת רצף מוסדיים בבורסה לניירות ערך בתל אביב כאיגרות חוב מסדרה חשמל דולרי 2032.

4. פירעונות מהותיים לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי

א) ביום 18 בינואר 2022 נפרעו חלקית אגרות חוב פרטיות (לא סחירות) מסדרה "חשמל צמוד 2022" בסך של כ- 617 מיליון שקל חדש ערך נקוב (סך של כ- 668 מיליון שקל חדש הכוללים הפרשי הצמדה) שהונפקו לגופים מוסדיים בשנים 2011 ו-2012.

ב) לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי פרעה החברה הלוואות קצרות מועד מסוג ON CALL בסך כולל של 700 מיליון שקל חדש, נטו.

ד. פירסום תשקיף מדף

ביום 27 במאי 2021 פרסמה החברה תשקיף מדף, שתוקפו מיום 28 במאי 2021, על בסיס הדוחות הכספיים של החברה ליום 31 בדצמבר 2020. תשקיף המדף יאפשר לחברה להנפיק אגרות חוב שאינן ניתנות להמרה, כתבי אופציה הניתנים למימוש לאגרות חוב וניירות ערך מסחריים שיירשמו למסחר בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ וזאת במשך תקופה של 24 חודשים (הניתנת להארכה בעוד 12 חודשים) על בסיס פרסום דוחות הצעת מדף.

ביאור 20 - אגרות חוב והתחייבויות לתאגידים בנקאיים ואחרים (המשך)

ה. התנאים בחוזי המימון של החברה שעשויים לגרום לפירעון מיידי:

חוזי המימון של החברה כוללים תנאים המקנים למלווה זכות להעמיד את יתרת הקרן הבלתי מסולקת והריבית שנצברה לפירעון מיידי, העיקריים שבהם מפורטים להלן:

(1) כמקובל בחוזי מימון, אירועים כגון הפרה מהותית של התחייבויות החברה כלפי המממנים, מתן צו פירוק (או מתן צו בעל מאפיינים דומים בהתאם להוראות חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי תשע"ח-2018), הקפאת הליכים, הטלת עיקול בסכום מהותי על נכסי החברה, הפקעה של נכס מהותי, מקנים למלווים זכות לדרוש פירעון מיידי. בהתאם, על-פי מרבית שטרי השעבוד בהם התקשרה החברה, בקורת אירועים כאמור לעיל, מלווה שלטובתו יצרה החברה שעבוד צף או שעבוד קבוע על נכסיה רשאי לממש את השעבוד שלו, כפוף לתנאים מסוימים, אם וככל שחלים על מימוש השעבוד.

(2) בכל חוזי המימון, אי תשלום קרן או ריבית במועד (או לאחר תקופת דחיית ההחזר המוגדרת בחוזה) מהווה הפרה המקנה למלווה זכות לדרוש פירעון מיידי. בכל חוזי המימון הנקובים במטבע חוץ, חייבת החברה לשלם קרן וריבית במטבע הנקוב. אי יכולת החברה לרכוש מטבע חוץ במועד ובסכום הדרוש עשויה לגרום להפרה המקנה למלווה זכות לדרוש פירעון מיידי.

(3) בחלק מחוזי המימון נקבע כי הפסקת ניהול מרבית או כל עסקיה של החברה, או הודעה על כוונה להפסקת פעילות כאמור, מקנה למלווה זכות לדרוש פירעון מיידי.

(4) בחלק מחוזי המימון נקבע כי קיומה של זכות למלווה מסוים לדרוש פירעון מיידי של החוב (קרי, אף אם לא העמיד את החוב לפירעון מיידי), מקנה למלווה אחר אשר החוזה עמו לא הופר לדרוש פירעון מיידי (cross default) ("הפרה צולבת"). היקף חוזי המימון של החברה הכוללים תנאי הפרה צולבת מסתכם ליום 31 בדצמבר 2021 בסך של כ- 12,821 מיליוני שקל חדש. בנוסף, בחלק מחוזי המימון נקבע כי, אם החברה תפר את התחייבויותיה כלפי מלווה מסוים, ואותו מלווה ידרוש פירעון מיידי כתוצאה מהפרה זו, יקנה הדבר גם למלווה אחר שהחוזה עמו לא הופר, זכות לדרוש פירעון מיידי (cross acceleration) ("האצה צולבת"). היקף חוזי מימון של החברה הכוללים תנאי האצה צולבת מסתכם ליום 31 בדצמבר 2021 בכ- 15,368 מיליוני שקל חדש. יובהר, כי למרות שחלק מחוזי המימון הכוללים תנאי הפרה צולבת כוללים גם תניה מסוג האצה צולבת, הרי שממילא סעיפי הפרה צולבת כוללים בתוכם מכללא גם סעיפי האצה צולבת, ועל כן בהיקף חוזי המימון אשר נכללו בהם סעיפי האצה צולבת, הובאו בחשבון אך ורק חוזי המימון בהם נכללים סעיפי האצה צולבת ולא סעיפי הפרה צולבת.

(5) בחלק מחוזי המימון נקבע שאי סילוק פסק דין נגד החברה (לעיתים רק כאשר מדובר בפסק דין מעבר לסכום מסוים) מקנה למלווה זכות לדרוש פירעון מיידי.

(6) בחלק מחוזי המימון קיים איסור על העברת נכסים נשוא מימון ספציפי. בחוזי מימון אחרים קיימת לחברה זכות להעביר נכסים בכפוף לתנאים/מגבלות הכלולים בהם, לרבות קבלת אישור המלווה. חוזים מסוימים מתירים העברת נכסים לחברות בנות של החברה, בתנאי שנכסים אלה מהווים פחות מ-5% מנכסי החברה. חוזי מימון מסוימים קובעים שהחברה רשאית להעביר נכסים בהתקיים תנאים מצטברים כדלקמן:

- א) ההעברה נעשית בערך שוק (לפי קביעת מעריך או לפי קביעת החברה).
- ב) לפחות 75% מהתמורה נתקבלה בכסף או בשווה כסף.
- ג) החברה תשקיע את התמורה בנכסים פעילים.

בחלק מחוזי המימון האמורים ישנה הוראה לפיה על החברה להשקיע בתוך 180 יום את התקבולים מהעברת הנכסים ברכוש קבוע לצרכי ייצור הולכה או חלוקת חשמל, או לחילופין להציע למחזיקי אגרות החוב לרכוש מהם את אגרות החוב בהתאם לתנאים מסוימים שנקבעו בהסכמים.

(7) בחלק מחוזי המימון הוקנתה לחברה זכות להעביר את התחייבויותיה נשואות המימון בכפוף לקבלת אישור המלווה. יצוין שעל פי הדין הישראלי - אין אפשרות להמחות חיוב ללא הסכמת הנושה. פעולת החברה בניגוד להוראות אלה מהווה הפרה המקנה למלווה זכות לדרוש פירעון מיידי.

(8) בחלק מחוזי המימון מציגה החברה מצגים בנושאים שונים, כגון נכונות הדוחות הכספיים שלה, בעלות על נכסיה וזכות השימוש בהם, קיומם של הרישיונות הדרושים וחדושם במועד וכו'. בחלק מחוזים אלו נקבע כי אם מצגיה של החברה היו/הפכו מוטעים (או לא מלאים) באופן מהותי, קיימת למלווה הזכות לדרוש פירעון מיידי.

ביאור 20 - אגרות חוב והתחייבויות לתאגידים בנקאיים ואחרים (המשך)

ה. התנאים בחוזי המימון של החברה שעשויים לגרום לפירעון מיידי: (המשך)

(9) בחלק מחוזי המימון, קיומו של שינוי מהותי לרעה במצבה העסקי או הפיננסי של החברה (Material Adverse Change להלן: "MAC") המסכן את יכולת החברה לעמוד בהתחייבויותיה כלפי המלווים, מקנה למלווה זכות להעמדת החוב כלפיו לפירעון מיידי. חלק מחוזי המימון כוללים תנית MAC המותירה לכאורה שיקול דעת למלווה בשאלת קיומו של שינוי מהותי לרעה. חלק אחר מחוזי המימון כוללים תנית MAC אשר הפעלתה כפופה למבחן של סבירות לקיומו של שינוי מהותי לרעה במצבה של החברה. היקף חוזי המימון של החברה הכוללים תנית MAC, מסתכם ליום 31 בדצמבר 2021 בסך של כ- 24,868 מיליוני שקל חדש.

(10) בחלק מחוזי המימון, אי-גילוי פרטים מהותיים עלולים לגרום לשינוי מהותי לרעה בעסקי החברה או ביכולת ההחזר שלה, או אי מתן עדכון שוטף אודות אירועים (לרבות שינויי חקיקה והחלטות ממשלה ולרבות שינויים מבניים בכללותם) המשפיעים או עלולים להשפיע לרעה על פעילות החברה ו/או חוסנה הפיננסי, מקנה למלווה זכות לדרוש פירעון מיידי.

(11) בחלק מחוזי המימון עומדת למלווים הזכות לשנות את תנאי החוזה או לדרוש פירעון מיידי, עקב ירידה בשיעור אחזקותיה של המדינה בחברה מתחת ל- 51% או עקב שינוי שליטה בחברה.

(12) בחוזי המימון המבוססים על ידי החברות לביטוח סיכוני אשראי, ביטול הביטוח מהווה עילה לפירעון מיידי וכך גם ביטול חוזה הרכישה המבוסס.

(13) בהסכם המסגרת להנפקת איגרות חוב על סך 2 מיליארד דולר מאפריל 2008, התחייבה החברה כי ברגע שחברה אחרת תעסוק בכל או ברוב פעילות הולכת החשמל, תסב החברה את החוב לחברה האחרת (להלן: "חברת ההולכה"). בנסיבות אלה קיימת אופציה למחזיקי איגרות החוב לדרוש פירעון מיידי של החוב, אם יתקיימו התנאים המצטברים הבאים:

- (א) מדינת ישראל מדורגת בדירוג בר השקעה (Investment Grade)
- (ב) החברה מדורגת בדירוג נמוך מדירוג בר השקעה (Investment Grade)
- (ג) החברה אינה נוקטת מאמצים באופן הטוב ביותר על מנת להשיג דירוג בר השקעה.

בנוסף, קיימת למחזיקי איגרות החוב אופציה לדרוש פירעון מיידי של החוב במקרים אלה:

- (1) החברה לא תשלים התחייבויותיה הקובעות (באיגרות החוב) לצורך הסבת החוב לחברת ההולכה.
- (2) המדינה תחדל להיות בעלת שליטה בחברה או בחברת ההולכה לאחר הסבת החוב אליה.
- (3) החברה תפסיק לעסוק כדין בעסקי ההולכה או שלאחר הסבת החוב לחברת ההולכה, עיקר פעילות חברת ההולכה לא תהיה בתחום פעילות הולכת החשמל.
- (4) אירוע או נסיבות העשויה להיות להם השפעה שלילית מהותית על החברה.

(14) שעבוד שלילי - בחלק מחוזי המימון בחו"ל עומדת למלווים הזכות לפירעון מיידי במקרה בו החברה תיתן למלווים אחרים שעבוד עדיף אשר יפגע ביכולתם לממש את השעבוד שניתן להם.

(15) בהתאם לחלק מתנאי אגרות החוב וניירות הערך המסחריים אשר הנפיקה החברה, זכאים מחזיקי איגרות החוב או ניירות הערך המסחריים להעמיד את הקרן והריבית בגין איגרות החוב או ניירות הערך המסחריים לפירעון מיידי, בין היתר, במקרה בו איגרות החוב או ניירות הערך המסחריים תפסקנה להיות מדורגות לתקופה העולה על 60 ימים רצופים עקב נסיבות שהינן בשליטת החברה (למעט כתוצאה מהחלפת חברת דירוג).

(16) בהתאם לחלק מתנאי אגרות החוב וניירות הערך המסחריים אשר הנפיקה החברה, עומדים למחזיקים הזכות לפירעון מיידי במקרה של מחיקת של נייר הערך ממסחר בבורסה.

(17) בחלק מחוזי המימון עומדת למלווים הזכות לפירעון מיידי במקרה של ביטול רישיונות החברה הדרושים לניהול עסקיה או אי עמידת החברה בתנאיהם.

(18) בחלק מחוזי המימון עומדת למלווים הזכות לפירעון מיידי במקרה של הפרת הוראות החוק החלות על החברה (לרבות חוקים בנושאי איכות הסביבה) אשר יש בהן משום השפעה מהותית לרעה על החברה.

(19) בחלק מחוזי המימון עומדת למלווים הזכות לפירעון מיידי, במקרה בו בוצע מיזוג שתוצאתו היא שהחברה אינה החברה השורדת, וזאת ללא קבלת אישור מוקדם לכך מאותם מלווים. עם זאת, לא תעמוד לאותם המלווים עילה להעמדת החוב לפירעון מיידי כאמור לעיל, בהתקיימות תנאים מסוימים ובהם, בין היתר, אישור החברה לאותם המלווים כי לא קיים חשש סביר שעקב המיזוג לא יהיה ביכולתה של החברה הקולטת לקיים את התחייבויותיה כלפי אותם המלווים.

ביאור 20 - אגרות חוב והתחייבויות לתאגידים בנקאיים ואחרים (המשך)

ה. התנאים בחוזי המימון של החברה שעשויים לגרום לפירעון מיידי: (המשך)

(20) על פי הסכם הלוואה בו התקשרה החברה עם בנקים זרים בחודש נובמבר 2012, למלווים תעמוד הזכות להעמיד את ההלוואה לפירעון מיידי, במקרה בו נפתחו נגד החברה הליכים משפטיים (לרבות הליכי בוררות או הליכים מנהליים) או חקירה רשמית, אשר צפוי שישפיעו על החברה באופן מהותי לרעה, במידה ותוצאתם תהיה שלילית מבחינת החברה (למעט הליך משפטי תלוי ועומד המפורט בדוחות הכספיים של החברה או בדיווחיה המידיים).

(21) בחלק מחוזי המימון עומדת למלווים הזכות להעמיד את ההלוואה לפירעון מיידי, במקרה בו אחד או יותר ממסמכי הלוואה חדל להיות חוקי או תקף, או במקרה בו אחד ממסמכי העסקה הינו נושא להליכים משפטיים (לרבות הליכי בוררות).

(22) בחלק מחוזי המימון עומדת למלווים הזכות להעמיד את ההלוואה לפירעון מיידי במקרה בו נפתחו הליכים (לרבות הליכים משפטיים) ביחס ל-

- (א) פירוק או ארגון מחדש של החברה, עיכוב בתשלום כלשהו מצידה או פשרה או הסדר עם נושה של החברה שלא לפי סעיפים 350 ו/או 351 לחוק החברות;
- (ב) מתן צו לפתיחת הליכים לפי חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי תשע"ח-2018 במסגרתו התבקשה הקפאת הליכים או אם הוגשה על ידי החברה בקשה למתן צו לפתיחת הליכים כאמור.
- (ג) מינוי כונס נכסים על נכסים מהותיים של החברה או מינוי כונס נכסים או מפרק ביחס לחברה או לאיזה מנכסיה המהותיים, או מימוש משכון או שעבוד ביחס לנכס שכזה.

(23) על פי תנאי חלק מאגרות החוב שהנפיקה החברה בחו"ל במסגרת תכנית ה-GMTN למחזיקי אגרות החוב תעמוד זכות לפדות את אגרות החוב, בין היתר, במקרה בו יתקיימו שני התנאים המצטברים הבאים:

- (א) אגרות החוב מדורגות הן על ידי S&P והן על ידי Moody's שתי רמות דירוג מתחת לדירוג האשראי הבינלאומי ארוך הטווח של החברה (international long-term corporate credit) והחוב הבכיר של החברה (senior debt) במשך 3 חודשים רצופים;
- (ב) רמת הדירוג שנקבעה על ידי S&P נמוכה יותר מדירוג BB+ ורמת הדירוג שנקבעה על ידי Moody's נמוכה יותר מדירוג Baa3.

(24) על פי חלק ממסמכי גיוס החוב של החברה, למחזיקים תעמוד זכות להעמיד את החוב לפירעון מיידי במקרים הבאים:

- (א) החברה לא פרסמה דוחות כספיים בתוך 30 ימים מהמועד האחרון שבו היא נדרשת לפרסומם לפי כל דין או בתוך 30 ימים מתום מועד הארכה שניתן לחברה על ידי רשות מוסמכת לפרסום הדוחות הכספיים כאמור, לפי המאוחר.
- (ב) החברה חדלה להיות תאגיד מדווח, כמשמעות מונח זה בחוק ניירות ערך.

בנוסף, על פי תנאי אגרות החוב האמורות, ככל שבמסגרת מכירת נכסים בשווי העולה על 100 מיליון דולר ארה"ב תתקבל תמורה במזומן (בסעיף זה להלן: "תמורת מכירת הנכסים"), החברה, תוך 365 ימים, תשתמש בסכום השווה או עולה על המזומן שהתקבל כחלק מתמורת מכירת הנכסים: (1) לממן השקעות הוניות או השקעות בנכסים ארוכי טווח של החברה; ו/או (2) לפדות או לפרוע התחייבויות מובטחות או חוב אחר המובטח בשעבודים הצפים של החברה. ככל שהחברה לא תפעל בהתאם לאמור וסכומי המזומן שלא שמשו למטרות כאמור יהיו במצטבר מעל 100 מיליון דולר ארה"ב, יהיה על החברה להציע למחזיקי אגרות החוב האמורות או למחזיקי אגרות חוב בעלי תנאים דומים לרכוש את הסכום המקסימלי של אגרות החוב או אגרות חוב דומות שניתן לרכוש בסכום שווה לסכום שלא הושקע במטרות המפורטות בסעיף קטן (1) ו (2) לעיל, וזאת במחיר במזומן השווה ל-100% סכום קרן החוב בתוספת ריבית שנצברה עליו ולא שולמה.

לדעת החברה במועד הדיווח ובמועד אישור הדוחות הכספיים, לא קיימת למי מן המלווים עמם התקשרה, עילה לדרוש פירעון מיידי של חוב החברה כלפיהם, לרבות בנוגע לעמידה בתנאי MAC.

ו. ערבות מדינה

המדינה נתנה ערבות למוסד פיננסי עבור הלוואה שגייסה החברה שיתרתה ליום 31 בדצמבר 2021 הינה כ- 162 מיליון שקל חדש.

ביאור 20 - אגרות חוב והתחייבויות לתאגידים בנקאיים ואחרים (המשך)

ז. דירוג אשראי:

ביום 11 במרס 2021 פרסמה חברת הדירוג המקומית מידרוג דוח דירוג בו הודיעה כי היא מעלה את דירוג האשראי המקומי של החברה לדירוג 'Aa1.il' עם אופק יציב.

ביום 7 ביוני 2021, פרסמו חברת הדירוג הבינלאומית S&P Global Ratings וחברת הדירוג המקומית מעלות S&P דו"חות דירוג בהם הודיעו כי הן מותירות את דירוג האשראי הבינלאומי והמקומי של החברה על כנו, דירוג 'BBB' ו-'IAA+', בהתאמה, עם אופק יציב.

ביום 17 בנובמבר 2021 הודיעה חברת הדירוג הבינלאומית Moody's כי היא מעלה את דירוג האשראי הבינלאומי של החברה לדירוג 'Baa1' עם אופק יציב.

ח. בטחונות ושעבודים

להבטחת פירעון מלא של התשלומים בגין חלק מאגרות החוב וההלוואות הנ"ל (קרן, ריבית והפרשי הצמדה) ולהבטחת מילויים של יתר תנאי אגרות החוב וההלוואות כאמור, שיעבדה החברה בשעבוד צף את כל רכושה (כולל רכוש בהקמה) הניתן לשעבוד על פי דין וכל זכויותיה לגבי רכוש זה מכל סוג ומין שהם, הקיים כיום ואשר יהיה בעתיד - שווה בדרגה עם כל השעבודים הצפים האחרים, שנוצרו על ידי החברה, יחסית (פרי פס) לסכומי ההתחייבויות כפי שיהיו מובטחים, מזמן לזמן, על ידי כל אחד משעבודים אלו. היקף התחייבויותיה של החברה המובטחות בשעבודים צפים ליום 31 בדצמבר 2021 וליום 31 בדצמבר 2020 מסתכם בכ- 32,050 וכ- 30,144 מיליוני שקל חדש, בהתאמה.

להבטחת התחייבויותיה של החברה כלפי מלווים שונים יצרה החברה שעבודים קבועים לטובת המלווים על הנכסים שלהלן:

- שש מערכות הפחתה קטליטיות-סלקטיביות (SCR) שנרכשו על-ידי החברה מחברת BNG להתקנה בתחנת הכח "אורות רבין" ובתחנת הכח ע"ש רוטנברג.

- שתי תוספות קיטוריות שנרכשו על-ידי החברה מחברת Doosan עבור טורבינות גז באתרים אשכול וחגית.

היקף התחייבויותיה של החברה המובטחות בשעבודים קבועים ליום 31 בדצמבר 2021 וליום 31 בדצמבר 2020 מסתכם בכ- 517 וכ- 679 מיליוני שקל חדש בהתאמה.

רשות החשמל מוסמכת לקבוע ברישיון כי:

- "רישיון או כל חלק ממנו אינם ניתנים להעברה, לשיעבוד או לעיקול, במישרין או בעקיפין, אלא באישור הרשות".
 - "נכסים מסויימים של בעל הרישיון, הדרושים לדעת הרשות לביצוע הפעילות לפי הוראות הרישיון, אינם ניתנים להעברה, לשיעבוד או לעיקול, במישרין או בעקיפין, אלא באישור הרשות".
- עד לתיקון 13 לחוק משק החשמל, סמכות זו הוקנתה לשר האנרגיה.
- בהתאם לאמור, התקבל אישור שר האנרגיה/הרשות לשעבודים המפורטים בביאור זה ואשר נוצרו לאחר כניסתו לתוקף של חוק משק החשמל.

ט. שווי הוגן של אגרות חוב נסחרות

לפרטים בדבר השווי ההוגן של אגרות חוב הנסחרות בבורסה לניירות ערך בתל-אביב ראה ביאור 26 להלן.

ביאור 20 - אגרות חוב והתחייבויות לתאגידים בנקאיים ואחרים (המשך)

י. התחייבויות אחרות לזמן ארוך

ליום 31 בדצמבר		
2021	2020	
(במיליוני שקל חדש)		
397	425	הפרשה לפינוי ושיקום אתרים (1)
14	14	מענק לעובדים
93	25	עכבון ספקים
71	75	רווח שטרם מומש בגין חברת התקשורת
17	18	התחייבויות אחרות
592	557	סה"כ

(1) תנועה בהפרשה לפינוי ושיקום אתרים

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2021	2020	
(במיליוני שקל חדש)		
425	467	יתרה לתחילת השנה
61	70	הפרשות שנוצרו-כולל ריבית (*)
(61)	(55)	חלויות שוטפות (ראה ביאור 19)
(28)	(57)	הפרשות שמומשו
397	425	יתרה לסוף השנה

(*) במהלך השנים 2021 ו-2020 רשמה החברה הפרשות בסך של כ-29 וכ-45 מיליוני שקל חדש, בהתאמה, לפינוי ופירוק מתקנים, בעיקר באתר רידינג. בנוסף, רשמה החברה הפרשות בסך של כ-32 וכ-25 מיליוני שקל חדש, בהתאמה, לפינוי אסבסט מאתרי הייצור של החברה.

יא. תנועה בהתחייבויות הנובעת מפעילות מימון

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021					
(במיליוני שקל חדש)					
הלוואות מתאגידים בנקאיים	התחייבויות למדינת ישראל	עסקאות הגנה מתאגידים בנקאיים	התחייבויות בגין חכירה	אגרות חוב	
880	1,773	2,674	957	28,511	יתרה ליום 1 בינואר 2021
1,500	-	-	-	1,200	שינויים כתוצאה מתזרימי מזומנים מפעילות
(162)	(19)	-	(275)	(2,504)	הנפקת אגרות חוב / קבלת הלוואות
-	-	(1,412)	-	-	פירעונות
1,338	(19)	(1,412)	(275)	(1,304)	תשלום מסילוק נגזרים
-	-	-	124	-	סה"כ מזומנים נטו מפעילות מימון
-	-	-	-	-	הכרה כנגד נכסי זכות שימוש
(57)	44	-	(25)	(334)	השפעת שינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ
10	6	-	-	(179)	ובמדד המחירים לצרכן
-	-	1,619	-	-	הפחתת פרמיה / ניכיון / הוצאות נדחות
-	-	-	-	-	השפעת שינויים בשווי הוגן
2,171	1,804	2,881	781	26,694	יתרה ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 20 - אגרות חוב והתחייבויות לתאגידים בנקאיים ואחרים (המשך)

יא. תנועה בהתחייבויות הנובעת מפעילות מימון (המשך)

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020					
(במיליוני שקל חדש)					
אגרות חוב	הלוואות מתאגידים בנקאיים	הגנה מתאגידים בנקאיים	התחייבויות למדינת ישראל	התחייבויות בגין חכירה	
31,749	2,030	3,535	1,793	1,114	יתרה ליום 1 בינואר 2020.....
					שינויים כתוצאה מתזרימי מזומנים מפעילות מימון
990	-	-	-	-	הנפקת אגרות חוב / קבלת הלוואות
(3,057)	(1,139)	-	(19)	(280)	פירעונות
-	-	(1,091)	-	-	תשלום מסילוק נגזרים
(2,067)	(1,139)	(1,091)	(19)	(280)	סה"כ מזומנים נטו מפעילות מימון
-	-	-	-	162	הכרה כנגד נכסי זכות שימוש
					השפעת שינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ
(945)	(25)	-	(11)	(39)	המחירים לצרכן
(226)	14	-	10	-	הפחתת פרמיה / ניכיון / הוצאות נדחות
-	-	230	-	-	השפעת שינויים בשווי הוגן
28,511	880	2,674	1,773	957	יתרה ליום 31 בדצמבר 2020.....

ביאור 21 - מיסים על ההכנסה

א. הטבות בתוקף חוק עידוד התעשייה:

החברה הינה "חברה תעשייתית" כמוגדר בחוק עידוד התעשייה (מיסים), תשכ"ט - 1969 ובהתאם לכך היא זכאית להטבות אשר העיקרית שבהן היא פחת בשיעורים מוגדלים והגשת דוחות מאוחדים לצרכי מס עם חברות בנות שעונות להגדרות לאיחוד שנקבעו בחוק לעיל (להלן "הקבוצה").

ב. הפסדים לצרכי מס להעברה לשנים הבאות:

הפסדים לצרכי מס המועברים לשנים הבאות של הקבוצה מגיעים לכדי סך של 1,984 מיליוני שקל חדש ו- 1,232 מיליוני שקל חדש לימים 31 בדצמבר 2021 ו- 2020, בהתאמה, כאשר ההפסדים המועברים לשנת 2020 של החברה הינם בהתאם לדוח המס שהוגש למס הכנסה.

הקבוצה רשמה נכסי מס בגין מלוא ההפסדים הנצברים לימים 31 בדצמבר 2021 ו- 31 בדצמבר 2020, וזאת בהתאם להערכת ההנהלה כי קיימת רמת בטחון גבוהה למימוש נכס זה (כולל מימוש כנגד התחייבויות עתידיות למיסים נדחים). לפרטים ראה סעיף ט1 להלן.

ג. שיעורי המס:

שיעור המס הרלוונטי לקבוצה בשנים 2019-2021 הינו 23%. המסים השוטפים והמיסים הנדחים לתקופות המדווחות מחושבים בהתאם לשיעור מס זה.

ד. שומות מס:

לחברה שומות מס סופיות עד וכולל שנת המס 2017. לפרטים בנושא שומות השבח שהתקבלו בגין מכירת האתרים "אלון תבור" ו-"רמת חובב" והערעורים שהחברה הגישה עליהם, ראה ביאור 35ב36.

ה. התאמת מס תאורטי:

להלן התאמה בין המס הסטטוטורי על הרווח המותאם לפני מס (המחושב על פי שיעורי המס שבחוק), לבין הוצאות המס שנכללו בדוח רווח והפסד, כדלקמן:

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			
2019	2020	2021	
(במיליוני שקל חדש)			
4,169	5,061	(1,286)	רווח (הפסד) לפני מיסים על הכנסה
23%	23%	23%	שיעורי המס הסטטוטורי
959	1,164	(296)	מס מחושב לפי שיעור המס הסטטוטורי
(33)	12	7	הסכמי שומה והשפעות אחרות בגין שנים קודמות
(2)	13	26	הוצאות (הכנסות) לא מוכרות, נטו (כולל פחת)
(7)	-	(3)	הכנסה פטורה בגין הסדר הנכסים
			סה"כ הוצאות (הכנסות) מיסים על הכנסה כפי שהוצגו בדוח
917	1,189	(266)	רווח והפסד

ביאור 21 - מיסים על ההכנסה (המשך)

ו. הוצאות (הכנסות) מיסים על הכנסה שהוכרו בדוח רווח (הפסד):

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר			
2019	2020	2021	
(במיליוני שקל חדש)			
887	1,189	(266)	שינויים בנכסי והתחייבויות מיסים נדחים שהוכרו
30	-	-	מיסים שוטפים (1)
917	1,189	(266)	

(1) כולל מיסים בגין הסכמי שומות מס לשנים 2013-2017.

ז. מיסים המתייחסים לתנועות ביתרות חשבונות פיקוח נדחים שהוכרו בדוח רווח (הפסד):

סכום בניכוי מס	השפעת מס	סכום לפני מס	
2,314	(691)	3,005	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021
(2,163)	646	(2,809)	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020
(1,421)	424	(1,845)	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019

ח. מיסים המתייחסים לרווח (הפסד) כולל אחר:

סכום בניכוי מס	השפעת מס	סכום לפני מס	
812	(242)	1,054	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021
575	(175)	750	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020
(2,009)	599	(2,608)	לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019

ביאור 21 - מיסים על ההכנסה (המשך)

ט. נכסי והתחייבויות מסים נדחים שהוכרו:

(1) הרכב נכסי והתחייבויות מסים נדחים שהוכרו:

הפסד להעברה	התחייבות לחופשה	שלא הוכרו והפרשות משפטיות	הפרשה לחובות מסופקים הכנסות	התחייבות לפנסיה, נטו	רכוש קבוע ונכסים בלתי מוחשיים	אחרים	חשבונות פיקוח נדחים (*)	סה"כ
(במיליוני שקל חדש)								
823	44	412	2,397	(9,945)	67	(568)	(6,770)	נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2019
(561)	7	(85)	(375)	479	(1)	(182)	(718)	שינויים בשנת 2020
262	51	327	2,022	(9,466)	66	(750)	(7,488)	נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2020
194	2	15	(677)	(193)	(29)	21	(667)	שינויים בשנת 2021
456	53	342	1,345	(9,659)	37	(729)	(8,155)	נכס (התחייבות) מס נדחה ליום 31 בדצמבר 2021

המיסים הנדחים מחושבים לפי שיעור מס הצפוי לחול במועד ההיפוך כמפורט לעיל.

(*) בהתאם לתקינה הישראלית והפרקטיקה המקובלת בישראל לגבי חברות עם פיקוח תעריפי, עליה מתבססים דוחות המס, התנועה בחשבונות פיקוח נדחים מהווה התאמה להוצאות או להכנסות הספציפיות אליהן מתייחסת התנועה הרלוונטית. כמו כן, תנועה בהתחייבות פיקוח בגין השבה לצרכנים של רווח ממכירת אתרים מהווה התאמה לתמורת מכירה לצרכי מס או לחילופין הוצאת מכירה מותרת בניכוי.

החל מהדוחות הכספיים לשנת 2018 שיקפה החברה את הטיפול האמור לעיל ובהתאם רשמה בדוח על המצב הכספי סך של 729 ו- 750 מיליוני שקל חדש כהתחייבות מיסים נדחים לימים 31 בדצמבר 2021 ו- 2020 בהתאמה בגין חשבונות פיקוח נדחים המוצגים יחד עם יתרות זכות של חשבונות פיקוח נדחים (ראה ביאור 15 לעיל).

ביאור 21 - מיסים על ההכנסה (המשך)

ט. נכסי והתחייבויות מסים נדחים שהוכרו (המשך):

(2) הרכב יתרת המסים הנדחים המוצגת בדוח על המצב הכספי:

ליום 31 בדצמבר		
2020	2021	
(במיליוני שקל חדש)		
7,488	8,155	סה"כ מיסים נדחים נטו
214	228	בניכוי מקדמות בגין הוצאות עודפות
		בניכוי מיסים נדחים בגין חשבונות פיקוח המוצגים במסגרת חשבונות
750	729	פיקוח נדחים (ראה ביאור 15 לעיל)
6,524	7,198	סה"כ מיסים נדחים נטו- מוצג בהתחייבויות שאינן שוטפות

ביאור 22 - חכירות

א. חכירות בהן הקבוצה היא החוכרת

החל מיום 1 בינואר 2019 הקבוצה מיישמת את תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS16 חכירות, במסגרת הסכמי החכירות הקבוצה חוכרת את הפריטים הבאים - אוניות, מיכלי סולר, כלי רכב, ציוד מכני נייד, קו תזקינים, קרקעות ומרכזי ביצוע.

1. מידע לגבי הסכמי חכירה מהותיים

(א) אוניות

1) הקבוצה חוכרת אונית LNG (גז טבעי נוזלי), בחודש ספטמבר 2012 התקשרה החברה עם חברת Hadera Gateway LLC בהסכם לחכירת אונייה בעלת יכולת לגזז את הגז הטבעי הנוזלי על סיפונה, ולהזרימו דרך מצוף (Buoy) שהוקם כעשרה ק"מ מערבית לחוף חדרה, ישירות אל מערכת ההולכה הארצית. בחודש אוקטובר 2013 האריכה החברה את ההסכם האמור עד לחודש אוקטובר 2017 בתמורה להפחתת דמי החכירה בשיעור של 23%. ביום 28 בינואר 2016 החליט דירקטוריון החברה להאריך את חכירת האוניה המגזזת בחמש שנים נוספות (קרי עד שנת 2022), כאשר לחברה שמורה האופציה להפסיק את ההתקשרות בהודעה מוקדמת של 24 חודשים. מליאת רשות החשמל אישרה ביום 26 ביולי 2016 את הארכת תקופת ההתקשרות. ביום 21 באוקטובר 2020 הודיעה החברה לבעלי האוניה המגזזת כי ההתקשרות לחכירת האוניה תסתיים ביום 25 באוקטובר 2022. לפרטים ראה ביאור 3א35 להלן.

2) לקבוצה הסכמי חכירת אוניות עם חברות ספנות לחכירת אוניות לזמן ארוך, על פי ההסכמים, הקבוצה חוכרת אוניות לתקופה קבועה מראש ורשאית להשתמש באוניות בהתאם לצרכיה לרבות האפשרות להחכרת האוניות לצד ג, חלק מההסכמים כוללים אופציית הארכה. לפרטים ראה ביאור 6א35 להלן.

(ב) מיכלי סולר

לקבוצה הסכמי חכירה לזמן ארוך לאחסון מלאי סולר במכלים וכן הסכמי חכירה לאחסון מלאי סולר לשעת חירום בהתאם להנחיות משרד האנרגיה במכלים. לפרטים ראה ביאור 8 לעיל.

(ג) כלי רכב

הקבוצה חוכרת כלי רכב מחברות ליסינג לתקופה של שלוש שנים. הרכבים החכורים משמשים את עובדי המטה והשטח בקבוצה.

(ד) ציוד מכני נייד

הקבוצה חוכרת ציוד מכני נייד מחברות ליסינג לתקופה של שנתיים. הציוד משמש את עובדי השטח בקבוצה.

(ה) קו תזקינים

החברה חוכרת מחברת תש"ן קו תזקיני נפט לאתר גזר. תקופת החכירה החלה מינואר 1997 ועד מאי 2048 (50 שנה). לפרטים נוספים ראה ביאור 34ב33 להלן.

(ו) קרקעות

לפרטים בדבר חכירת קרקעות לתקופות ארוכות, ראה ביאור 13.

(ז) מרכזי ביצוע

בשנת 2021 התקשרה החברה בשלושה הסכמי חכירה למבנים שעתידים לשמש כמרכזי ביצוע לתקופה של 5 שנים עם אופציה להארכה בשנתיים נוספות שלהערכת החברה ודאי באופן סביר שתמומש. הסכמי החכירה הינם עבור מרכזי ביצוע חדרה והעמקים, גליל גולן ואיילון. הסכום הלא מהווה של שלושת ההתקשרויות יחד (כולל אופציות הארכה) הינו כ-105 מיליוני שקל חדש. לתאריך הדוח על המצב הכספי, החברה קיבלה לידיה את החזקה במרכז ביצוע חדרה והעמקים בלבד ובהתאם הכירה בנכס זכות שימוש כנגד התחייבות בגין חכירה בסך של כ-31 מיליוני שקל חדש.

2. מידע נוסף לגבי התקשרויות בהסכמי חכירה מהותיים בתקופה

במהלך השנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021, הקבוצה התקשרה בהסכמים לחכירת 3 מיכלי סולר חירום נוספים לתקופות של 20 שנים שצפויה להתחיל בעוד כשלוש שנים. לקבוצה אופציה להאריך את ההתקשרות ב-20 שנים נוספות. זאת בהתאם להנחיות משרד האנרגיה. לפרטים בדבר סולר חירום ראה ביאור 8 לעיל.

ביאור 22 - חכירות (המשך)

א. חכירות בהן הקבוצה היא החוכרת (המשך)

3. נכסי זכות שימוש

קרקעות	אוניות	מיכלי סולר	כלי רכב וציוד מכני	קו תזקימים	מרכז ביצוע	סה"כ
(במיליוני שקל חדש)						
507	691	388	70	9	-	1,665
.....						
16	(215)	(45)	(49)	(2)	-	(327)
24	(10)	76	86	-	-	176
.....						
515	466	419	107	7	-	1,514
.....						
15	(198)	(42)	(62)	(1)	(4)	(322)
3	-	13	59	-	31	106
.....						
503	268	390	104	6	27	1,298

* כולל גרועות של חכירות שהסתיימו ומיון בגין סיווג לקבוצת מימוש מוחזקת למכירה.

4. התחייבות בגין חכירה

ליום 31 בדצמבר		
2020	2021	
(במיליוני שקל חדש)		
248	239	חלויות שוטפות של התחייבות חכירה
709	542	התחייבות לזמן ארוך בגין חכירה

לעניין מועדי הפרעון ראה ביאור 26 ד להלן.

5. מידע נוסף בגין חכירות

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר		
2020	2021	
(במיליוני שקל חדש)		
5	21	א) סכומים שהוכרו ברווח והפסד
300	286	הכנסות מימון בגין חכירה
		הפחתת נכסי זכות שימוש
315	301	ב) סכומים שהוכרו בדוח על תזרימי מזומנים
		סך תזרימים המזומנים ששולם עבור חכירות

ב. חכירות בהן הקבוצה היא המחכיר - מידע לגבי הסכמי חכירה מהותיים

1) גוררות "נמל אשקלון"

חברת הפחם מחכירה גוררות לתקופה של 22 שנה לקצא"א לצורך פעילותה בפריקת אוניות הפחם הפוקדות את תחנת הכח "רוטנברג" באשקלון וזאת במסגרת ההסכמים בין החברה, חברת הפחם וקצא"א. לפרטים נוספים ראה ביאור 35א64 להלן.

2) גוררות נמל חדרה

חברת הפחם מחכירה לנמל חדרה עבור משרד התחבורה גוררת לצורך פעילותו בפריקת אוניות הפחם הפוקדות את תחנת הכוח. לפרטים נוספים ראה ביאור 35א65 להלן. השקעות הקבוצה בחכירות ליום 31 בדצמבר 2021 מסתכמת לסך של 53 מיליוני שקל חדש מתוכם 52 מיליוני שקל חדש נכללים בחייבים לזמן ארוך ו-1 מיליוני שקל חדש בחייבים ויתרות חובה (31 בדצמבר 2020 - 60 מיליוני שקל חדש ו-3 מיליון שקל חדש בהתאמה).

ביאור 23 - הון מניות

א. פירוט הון המניות

ליום 31 בדצמבר 2021		ליום 31 בדצמבר 2020		
ר ש ו ם	מונפק ונפרע	ר ש ו ם	מונפק ונפרע	
(מספר מניות באלפים)		(מספר מניות באלפים)		
80,167	80,165	80,167	80,165	80,167,387 מניות רגילות בנות 0.1 שקל חדש כ"א.....
40,053	40,053	40,053	40,053	40,053,252 מניות רגילות ב' בנות 0.1 שקל חדש כ"א.....
40	-	40	-	39,531 מניות לא מוגדרות בנות 0.1 שקל חדש כ"א.....
120,260	120,218	120,260	120,218	סה"כ.....

ב. זכויות בעלי המניות:

(1) בחלוקת דיבידנד:

- א. חמשת האחוזים הראשונים (או בשיעור קטן יותר) יחולקו לבעלי המניות הרגילות בלבד, בהתאם לערך היחסי להון שנפרע על חשבון המניות הרגילות המוחזקות בידם.
- ב. היתרה תחולק לבעלי מניות רגילות ומניות רגילות ב' באופן שווה, בהתאם לערך היחסי להון שנפרע על חשבון המניות הרגילות המוחזקות בידם, וזאת עד אשר יגיע סך כל הדיבידנד ששולם על המניות הרגילות ל- 10% לשנה (לרבות הדיבידנד בשיעור של עד 5% שחולק כאמור בסעיף א' לעיל).
- ג. היתרה שתיוותר לאחר ביצוע החלוקה המפורטת בסעיפים א'-ב' לעיל (בסעיף זה להלן: "היתרה"), תחולק בתור דיבידנד בין בעלי המניות הרגילות ובעלי המניות הרגילות ב' בהתאם לערך היחסי להון שנפרע על חשבון המניות הרגילות והמניות הרגילות ב' המוחזקות בידם, באופן ששיעור הדיבידנד מהיתרה שישולם על המניות הרגילות ב', יהיה כפול מן השיעור שישולם מהיתרה על המניות הרגילות. זאת, עד אשר סך כל הדיבידנד מהיתרה שישולם על המניות הרגילות ב', יהיה כפול מן השיעור שישולם מהיתרה על המניות הרגילות, וזאת עד אשר יגיע סך כל הדיבידנד שישולם על המניות הרגילות ל- 15% לשנה ועל המניות הרגילות ב' ל- 15% לשנה.
- ד. כל סכום שיוותר מהיתרה לאחר ביצוע האמור בסעיף ג' לעיל, יחולק באופן שווה בין בעלי המניות הרגילות והמניות הרגילות ב', וזאת בהתאם לערך היחסי להון שנפרע על חשבון המניות הרגילות והמניות הרגילות ב' המוחזקות על ידם.

(2) בפירוק:

- במקרה של פירוק ישמש האקטיב העודף - בכפופות לזכויות של כל סוג מניות אחר המונפק אותה שעה והמקנה זכות השתתפות - כדלקמן:
- ראשית, כדי להחזיר לבעלי המניות הרגילות את ההון שנפרע או שנזקף;
- שנית, כדי להחזיר לבעלי המניות הרגילות את ההון שנפרע או שנזקף כנפרע על חשבון המניות הרגילות המוחזקות בידיהם בהתאם;
- שלישית, כדי לחלק את השארית - במידה ותהיה - בין בעלי המניות הרגילות והמניות הרגילות ב' בערך יחסי למספר המניות הרגילות והמניות הרגילות ב' המוחזקות בידיהם בהתאם.

(3) לתאריך הדוח על המצב הכספי החזיקה מדינת ישראל ב- 120,033,262 מניות רגילות ומניות רגילות ב' המהוות כ- 99.85% מההון הנפרע של החברה.

ביאור 24 - קרנות הון

ההרכב:

ליום 31 בדצמבר	
2020	2021
(במיליוני שקל חדש)	

קרן הון בגין עסקאות עם בעלי שליטה:

57	57	בגין מכירת קרקע לרשות הנמלים והרכבות
(2)	(2)	בגין רכישת חברת הפחם
673	673	קרן לחידוש נכסי החברה (1)
42	42	קרן שמורה לפידיון ההון
23	23	פרמיה על מניות
29	29	קרנות מממוש נכסים
(64)	(138)	קרן גידור תזרימי מזומנים (ראה ביאור 26ט2 להלן)
758	684	
(2,960)	(2,074)	קרן מדידה מחדש (ראה ביאורים 12 ו-15 לעיל)

(1) הקרן לחידוש נכסי החברה מייצגת רווחים עודפים בשנים 1985 ו- 1986 על הסכומים שהותרו לחלוקת דיבידנד על פי הזיכיון, אשר יועדו על ידי שר האנרגיה לחידוש נכסים.

החברה יצרה מספר קרנות הון בהתאם לחוקים המתייחסים או בהתאם להוראות השר הממונה בעת יצירתן. קרנות אלו אינן ראויות לחלוקת דיבידנד למעט הקרנות מממוש נכסים.

ביאור 25 - עודפים

א. סעיף 33(ג) לחוק החברות הממשלתיות תשל"ה-1975, הקובע, בין היתר, כי החלטת דירקטוריון בדבר ייעוד רווחים של חברה ממשלתית או בדבר חלוקה כהגדרתה בחוק החברות, טעונה אישור רשות החברות. על אף האמור, במקרה בו חלקה הרשות על החלטת הדירקטוריון, אזי חברה ממשלתית מסוגה של החברה, תפעל על-פי החלטת רשות החברות, כפי שאישרה אותה הממשלה. מדיניות הנוכחית של רשות החברות (היכולה להשתנות מעת לעת) ביחס לחלוקה וייעוד רווחים בחברות ממשלתיות, כפי שזו נקבעה בחוזר רשות החברות מיום 11 בדצמבר 2018, קובעת, בין היתר, כי:

- (1) ככלל, על החברה הממשלתית לייעד מדי שנה לפחות 50% מהרווחים השוטפים, לפני תשלום בונס מתוך הרווחים לעובדים, לצורך חלוקת דיבידנד במזומן.
- (2) על אף האמור בסעיף 1 לעיל, בהתאם לדין, הרשות רשאית לקבוע מדיניות חלוקה שונה לחברה ממשלתית מסוימת או לקבוצה של חברות ממשלתיות ביחס לרווחים השוטפים שלה, וכן רשאית הרשות לקבל החלטה לגבי חברה מסוימת או קבוצת חברות כאמור החורגת מהמדיניות האמורה, והכל נוכח נסיבותיה הפרטניות של החברה או של קבוצת החברות כאמור ומנימוקים שיפורטו.
- (3) ביחס לרווחים הצבורים, בהתאם לדין, הרשות רשאית לקבוע מדיניות ייעוד רווחים לחברה ממשלתית מסוימת או לקבוצה של חברות ממשלתיות, או לקבל החלטה פרטנית בדבר חלוקה מתוך רווחים צבורים בחברה מסוימת או בקבוצת חברות. קבעה הרשות מדיניות או קיבלה החלטה כאמור, יובא הדבר לידיעת החברה ויחולו על ההודעה כללי הדיווח והגילוי המפורטים בחוזר.
- (4) הרשות, ככלל, לא תאשר החלטת דירקטוריון בדבר ייעוד רווחים שאינו בגדר חלוקה.
- (5) ההוראות לעיל לא יחולו על חברה שנקבע בתקנונה איסור על חלוקת רווחים.

ב. האמור בסעיפים 1 עד 5 לעיל אינו גורע, מהוראות סעיף 302 לחוק החברות, לפיהן חברה רשאית לבצע חלוקה מתוך רווחיה (כהגדרתם בסעיף 302 לחוק החברות) (להלן: "מבחן הרווח"), ובלבד שלא קיים חשש סביר שהחלוקה תמנע מהחברה את היכולת לעמוד בחביותיה הקיימות והצפויות, בהגיע מועד קיומן (להלן: "מבחן יכולת הפירעון"). כלומר, על מנת לבצע חלוקה, נדרשת החברה לעמוד הן במבחן הרווח והן במבחן יכולת הפירעון (להלן יחד: "מבחני החלוקה"). על אף האמור, בית המשפט רשאי, לבקשת החברה, ולאחר שהדירקטוריון שלה אישר כי החלוקה מקיימת את מבחן יכולת הפירעון, לאפשר לה לבצע חלוקה שלא מקיימת את מבחן הרווח, ובלבד ששוכנע שמתקיים מבחן יכולת הפירעון. בהתאם לתקנון ההתאגדות של החברה, כל חלוקה צריכה להיות מאושרת על-ידי דירקטוריון החברה וכן על-ידי אסיפת בעלי המניות של החברה. חוק החברות ותקנון החברה קובעים כי אסיפת בעלי המניות של החברה אינה יכולה להחליט לחלק דיבידנד בסכום העולה על הסכום שהומלץ על-ידי הדירקטוריון. החברה סבורה, בהתבסס על חוות דעת משפטית שקיבלה, כי חברה ממשלתית לא תהא חייבת ולא תהא רשאית לבצע חלוקה, אם זו אינה עומדת במבחני החלוקה (אלא אם ניתן כאמור אישור בית המשפט לבצע חלוקה אף שמתקיים מבחן יכולת הפירעון בלבד).

ג. להבנת החברה, הוראות חוק החברות הממשלתיות כמו גם הוראות חוזר רשות החברות ביחס לחלוקה וייעוד רווחים בחברות ממשלתיות, אינן מטילות חובה על דירקטוריון חברה ממשלתית להחליט לחלק דיבידנד, אלא שהחלטת דירקטוריון בדבר חלוקת דיבידנד טעונה אישור רשות החברות. בהתאם להוראות חוק החברות הממשלתיות, במקרה של מחלוקת בין דירקטוריון החברה לבין רשות החברות, תפעל החברה על פי החלטת הרשות כפי שאישרה אותה הממשלה.

ד. לפי חוזר רשות החברות מיום 2 ביוני 2013 לא תותר חלוקת בונס לעובדים, בין היתר, אם לא חולק דיבידנד בשנה שבגינה מבוקש הבונס אלא באישור חריג של מנהל רשות החברות הממשלתית. הבונס ישולם לעובדים מיד לאחר העברת הדיבידנד למדינה. החברה לא חילקה בונסים לעובדים בשנים בהן לא חולק דיבידנד.

ה. סעיף 13 להחלטת ממשלה מס' 3859 בעניין רפורמה במשק החשמל ושינוי מבני בחברת החשמל, מיום 3 ביוני 2018, קובע כי ככל שדירקטוריון החברה יחליט שלא לחלק דיבידנדים, הממשלה לא תחייב את החברה לחלק דיבידנדים לפי סעיף 33(ג) לחוק החברות הממשלתיות עד לסוף שנת 2025 או עד להגעה ליעדי האיתנות הפיננסית הסופיים כפי שאושרו בהחלטת דירקטוריון החברה מיום 10 במאי 2018, לפי המוקדם מביניהם. לפרטים נוספים בעניין זה, לרבות בקשר עם החלטת הממשלה והחלטת הדירקטוריון כאמור, ראו ביאור 16הג לעיל.

ביאור 25 - עודפים (המשך)

- ו. בשנת 2018 רשמה החברה רווח בסך של 4,070 מיליוני שקל חדש. דירקטוריון החברה, לאחר שדן בייעוד רווחי החברה לשנת 2018, החליט כי החברה לא תחלק דיבידנד מרווחיה לשנה זו. זאת בשים לב לכך שבמודל האיתנות הפיננסית של הרפורמה לא נלקחה בחשבון חלוקת דיבידנד על ידי החברה; שקיימת אי וודאות במהלך התקופה הזו של תחילת יישום הרפורמה; שלהערכת החברה צפויות לה הוצאות משמעותיות ביותר עם תחילת יישום הרפורמה וכן היא נדרשת להיערך למחזור של חוב קיים בהיקפים מהותיים בשנים הקרובות; ובהתאם, ולאור החלטת דירקטוריון החברה להמשיך ולפעול לשם שיפור יחס הון למאזן של החברה והקטנת החוב הפיננסי שלה. ביום 17 באפריל 2019, פנתה החברה במכתב לרשות החברות שעניינו אישור החלטת דירקטוריון החברה בדבר ייעוד רווחיה לשנת 2018, ובו פניה מנומקת, כנדרש בחוזר חלוקה וייעוד רווחים בחברות ממשלתיות מיום 11 בדצמבר 2018. ביום 7 ביולי 2019 התקבל אישור רשות החברות הממשלתיות להחלטת דירקטוריון החברה שלא לייעד או לחלק רווחים בגין שנת 2018.
 - ז. בשנת 2019 רשמה החברה רווח בסך של 1,816 מיליוני שקל חדש. במסגרת הדיון בדוחותיה הכספיים של החברה לשנת 2019, החליט דירקטוריון החברה שלא לקבל החלטה בדבר חלוקת דיבידנד ע"י החברה מרווחיה השוטפים ולדון בסוגיה זו במועד מאוחר יותר. ביום 26 במרץ 2020, פנתה החברה במכתב לרשות החברות בדבר ייעוד רווחיה לשנת 2019, כנדרש בחוזר חלוקה וייעוד רווחים בחברות ממשלתיות מיום 11 בדצמבר 2018, לרבות התייחסות להחלטת דירקטוריון החברה שלא לקבל החלטה בשלב זה בדבר חלוקת דיבידנד על ידי החברה מרווחיה השוטפים ולדון בסוגיה זו במועד מאוחר יותר וכי תערך פניה נוספת לרשות החברות וזאת אם וככל שדירקטוריון החברה יקבל החלטה בדבר חלוקת דיבידנד ע"י החברה.
 - ח. ביום 26 בנובמבר 2020 אישר דירקטוריון החברה חלוקת דיבידנד בסך של 200,308,208 שקל חדש, לאחר שבחן את עמידת החברה במבחן הרווח ובמבחן יכולת הפירעון (להלן - "החלטת הדירקטוריון"). בהתאם להחלטת הדירקטוריון, החלוקה הותנתה בקבלת התחייבות המדינה להעברת 200 מיליוני שקל חדש לחברת נגה. ביום 29 בדצמבר 2020, לאחר קבלת התחייבות המדינה כאמור לעיל וקבלת אישור רשות החברות והממשלתיות, אישרה האסיפה הכללית של החברה חלוקת דיבידנד לבעלי המניות של החברה בסך של כ-200 מיליוני שקל חדש. ביום 31 בדצמבר 2020 שילמה החברה לבעלי מניותיה את הדיבידנד שאושר לחלוקה.
 - ט. במסגרת הדיון בדוחותיה הכספיים של החברה לשנת 2021, החליט דירקטוריון החברה לאחר שדן בייעוד רווחי החברה, כי החברה לא תחלק דיבידנד מרווחיה לשנה זו.
- וזאת בשים לב לכך:
1. שהחברה נערכת לתוכנית השקעות משמעותית לצורך השגת יעדי הממשלה להשקעות: ברשת, בהקמת המחזמים באורות רבין, בהסבת התחנות הפחמיות לגז, בפרויקט המניה החכמה ועוד, וזאת תוך עמידה ביעדי הרפורמה.
 2. לעמידה ביעדים הפיננסיים שקבע ובהתייחס ליעדים הפיננסיים שנקבעו ע"י רשות החברות.
 3. בהתאם להחלטת ממשלה 3859 בנושא הרפורמה במשק החשמל ושינוי מבני בחברת החשמל, לא תחייב הממשלה את החברה לחלק דיבידנדים עד לסוף שנת 2025 או עד הגעה ליעדי האיתנות הפיננסית הסופיים (כפי שאלה נקבעו בהחלטת דירקטוריון החברה מיום 10 במאי 2018), המוקדם מבניהם.

ביאור 26 - מכשירים פיננסיים

א. ההרכב:

ליום 31 בדצמבר		
2020	2021	
(במיליוני שקל חדש)		
נכסים פיננסיים (1):		
4,107	2,454	מזומנים ושווי מזומנים
358	332	השקעות לזמן קצר
4,600	4,290	לקוחות
439	276	עסקאות החלפה ואקדמה
216	999	פקדונות להבטחת עסקאות ההחלפה
481	479	חייבים
1,312	1,051	חייבים לזמן ארוך
11,513	9,881	
התחייבויות פיננסיות:		
3,844	4,024	ספקים וזכאים
3,113	3,157	עסקאות החלפה ואקדמה
28,511	26,694	אגרות חוב
1,068	5,060	התחייבויות לתאגידים בנקאיים ושונות
1,773	1,804	התחייבויות למדינת ישראל
957	781	התחייבויות בגין חכירה
39,266	41,520	

(1) מייצג את סך חשיפת החברה לסיכון אשראי (ראה סעיף ה להלן).

ב. מטרות ומדיניות ניהול סיכונים פיננסיים:

פעילויות החברה חושפות אותה לסיכונים פיננסיים שונים, כגון סיכון שוק (לרבות סיכון מטבע וסיכון ריבית), סיכון אשראי, וסיכון נזילות. תוכנית ניהול הסיכונים של החברה כוללת פעולות לצמצום השפעות שליליות אפשריות של הסיכונים הפיננסיים של החברה. החברה משתמשת במכשירים פיננסיים נגזרים לגדר חשיפות מסוימות לסיכונים. ניהול הסיכונים הפיננסיים הינו באחריות מר אבי דויטשמן, סמנכ"ל כספים וכלכלה וניהול סיכונים, בהתאם למדיניות המאושרת על ידי הדירקטוריון. החברה מזהה, מעריכה ומגדרת סיכונים פיננסיים. הדירקטוריון מספק עקרונות כתובים לניהול הסיכונים הכוללים, כמו גם את המדיניות הספציפית לחשיפות מסוימות לסיכונים, כגון סיכון שער חליפין סיכון שיעור ריבית וסיכון מדד המחירים לצרכן.

ביאור 26 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. סיכון שוק:

חברת החשמל מוכרת את מוצריה במחיר שנקבע על ידי גוף חיצוני - רשות החשמל. המחיר מבוסס על עקרון העלות כאמור בביאור 1 לעיל. יחד עם זאת, בקביעת העלות המוכרת לחברה, רשות החשמל קבעה עלויות של המרכיבים השונים בתעריף, שלעיתים אינן תואמות את עלויות החברה בפועל. מכיוון שכך, הרי שלגבי עיקר פעילותה, אין החברה חשופה לסיכונים שוק, זולת המפורט בסעיפים שלהלן:

(1) סיכונים מטבע

(א) מדיניות החברה בניהול סיכונים שוק לחשיפה לסיכונים מטבע:

החברה חשופה לסיכון מטבע בעיקר בגין התחייבויותיה הפיננסיות ותשלומים לספקים, לרבות תשלומים לספקי דלק. לפרטים בדבר הכיסוי לחשיפה לסיכון מטבע בגין חכירות וחייבים בגין הסדר הפשרה עם חברות הגז המצריות, בתעריף החשמל ראה סעיף 2 להלן.

(1) החברה תבצע עסקאות הגנה במטבע חוץ על מנת לצמצם את החשיפה המטבעית במטרה להתאים ככל הניתן, את מבנה ההוצאות למבנה ההכנסות המוכר בתעריף החשמל.

(2) החברה תבצע עסקאות הגנה על חלק מתזרים התשלומים במטבע חוץ והצמודים למטבע חוץ בהתחשב במועדי הפירעון של תשלומי הקרן והריבית.

(3) החברה תגן, ככל הניתן, על חשיפה בגין תשלומים לספקים במטבע חוץ.

(4) החברה תבחן את הצורך בקיבוע ריבית משתנה מדי רבעון או בהתפתחות מהותית בשווקים.

(5) החברה תבצע עסקאות הגנה בהיקף אשר יגביל את שחיקת ההון העצמי, בשל חשיפה חשבונאית, בשיעור של עד 5% מההון העצמי במקרה של החלשות השקל כלפי מטבעות החוץ בשיעור של 10% ו/או בגין שינוי בריבית המשתנה.

(6) החברה מיישמת חשבונאות גידור על חלק מהעסקאות החדשות בהתאם להוראות תקן חשבונאי IFRS 9, זאת במטרה למנוע תנודתיות, במגבלות התקן, בחשבון הרווח וההפסד התקופתי.

עיקרי המדיניות החשבונאית והשיטות שאומצו, כולל התנאים להכרה, בסיס המדידה והבסיס לפיו הוכרו ההכנסות וההוצאות ביחס לכל קבוצה של נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות מובאים בביאור 2 לעיל.

(ב) ניתוחי רגישות לשינויים בשערי החליפין

שינויים בשערי החליפין של המטבעות הבאים אל מול השקל החדש, משפיעים על מדידת מכשירים פיננסיים הנקובים במטבע חוץ והיו מגדילים (מקטנים) את הרווח וההפסד בסכומים המוצגים להלן (לאחר מס). ניתוח זה נעשה בהנחה שכל שאר המשתנים, ובמיוחד שיעורי הריבית, נשארו קבועים. הניתוח לגבי שנת 2020 נעשה בהתאם לאותו בסיס.

31 בדצמבר 2020		31 בדצמבר 2021		שינוי בשיעור של	מטבעות
ירידה	עלייה	ירידה	עלייה		
(במיליוני שקל חדש)					
(1)	1	(6)	6	1%	דולר
(3)	3	-	-	1%	אירו

ביאור 26 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. סיכון שוק: (המשך)

(2) סיכויי מדד המחירים לצרכן

מירב עלויות ההון וחלק מעלויות התפעול המוכרות בתעריף החשמל צמודות למדד המחירים לצרכן ("המדד"). לחברה הוצאות הצמודות למדד, הנובעות בעיקרן מההתחייבויות הפיננסיות של החברה הנקובות במטבע שקל צמוד למדד. בנוסף, לחברה התחייבויות פיננסיות נומינליות במטבע שקל אשר אינן צמודות למדד, אשר בגין החברה בוחנת כדאיות כלכלית לביצוע הגנה כלפי השינוי במדד המחירים לצרכן. חשיפת החברה לשינויים במדד המחירים לצרכן בגין רכיב ההון הזר מכוסה החל משנת 2016 באמצעות רישום חשבון פיקוח נדחה בגין הפרשי הצמדה למדד. לפרטים נוספים ראה ביאור 15 טו לעיל.

(3) סיכויי ריבית

(א) סיכון שוק בגין שיעורי ריבית:

החברה חשופה לשינויים בשיעורי הריביות בשוק, ביחס להתחייבויות פיננסיות שגייסה הנושאות ריבית משתנה. מגמות השינוי בשערי הריבית המשתנים נבדקות באופן שוטף על מנת לבחון צורך בביצוע עסקאות החלף (IRS) שמטרתן הקטנת החשיפה לעלייה בשיעורי הריבית. סיכויי הריבית המשתנה, אינם מהותיים לתזרים המזומנים של החברה. כמו כן, עלייה בשיעורי הריביות השוררות בשוק עלולה לייקר משמעותית את גיוסי החוב אשר אותם נדרשת החברה ליטול. להלן פירוט בדבר סוג הריבית של המכשירים הפיננסיים נושאי הריבית שאינם נגזרים או התחייבויות בגין חכירה:

ליום 31 בדצמבר		מכשירים (לא נגזרים) בריבית משתנה
2020	2021	
(במיליוני שקל חדש)		
471	1,211	נכסים פיננסיים
1,043	4,967	התחייבויות פיננסיות
572	3,756	
		מכשירים (לא נגזרים) בריבית קבועה
5,458	3,615	נכסים פיננסיים
30,284	28,498	התחייבויות פיננסיות
24,826	24,883	

ביאור 26 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. סיכון שוק: (המשך)

(3) סיכויי ריבית (המשך):

(ב) ניתוח רגישות שווי הוגן לשינויים בשערי הריבית:

אגרות החוב וההלוואות של החברה הנושאות ריבית קבועה נמדדות בעלות מופחתת בשיטת הריבית האפקטיבית ולכן לשינוי בשיעורי הריבית לתום תקופת הדיווח, לא צפויה כל השפעה על הרווח והפסד. להלן ניתוחי הרגישות לעסקאות ההחלפה של החברה הנמדדות בשווי הוגן דרך רווח והפסד (לפני מס):

31 בדצמבר 2021		(רווח) הפסד		ערך בספרים		(רווח) הפסד		(רווח) הפסד	
כולל אחר		כולל אחר		(רווח) הפסד		(רווח) הפסד		כולל אחר	
שינוי ב- % הריבית		עליה של 100 נקודות בסיס		ירידה של 100 נקודות בסיס		(במיליוני שקל חדש)			
עסקאות החלפה									
שקל חדש		(297)		291		(344)		(308)	
שקל חדש צמוד		-		(469)		14,666		492	
דולר		246		105		(10,439)		(112)	
אירו		4		-		(205)		(1)	
יין		-		10		(814)		(10)	
סה"כ		(47)		(63)		2,864		61	
		52							

31 בדצמבר 2020		(רווח) הפסד		ערך בספרים		(רווח) הפסד		(רווח) הפסד	
כולל אחר		כולל אחר		(רווח) הפסד		(רווח) הפסד		כולל אחר	
שינוי ב- % הריבית		עליה של 100 נקודות בסיס		ירידה של 100 נקודות בסיס		(במיליוני שקל חדש)			
עסקאות החלפה									
שקל חדש		(279)		149		1,750		(154)	
שקל חדש צמוד		-		(449)		13,341		476	
דולר		230		227		(11,300)		(243)	
אירו		6		1		(333)		(1)	
יין		-		5		(901)		(4)	
סה"כ		(43)		(67)		2,557		74	
		45							

(ג) ניתוחי רגישות תזרים מזומנים למכשירים בריבית משתנה:

שינוי של 1% (100 נקודות בסיס) בשיעורי הריבית היה מגדיל (מקטין) את הרווח והפסד בסכומים המוצגים להלן (לאחר מס). ניתוח זה נעשה בהנחה שיתר המשתנים, ובמיוחד שערי מטבע חוץ, נשארו קבועים. הניתוח לגבי 2020 נעשה בהתאם לאותו בסיס.

31 בדצמבר 2021		31 בדצמבר 2020	
עלייה	ירידה	עלייה	ירידה
(במיליוני שקל חדש)			

מכשירים פיננסיים נטו בריבית משתנה (29) 29 (4) 4

ביאור 26 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. סיכון נזילות:

סיכון נזילות הינו סיכון המבטא מצב שבו לחברה לא יהיו מספיק משאבים כספיים זמינים בכדי לעמוד בדרישות העסקיות השוטפות, לרבות התחייבויותיה הפיננסיות ושמירה על רזרבה כספית. גישת החברה לניהול סיכונים הנזילות שלה היא להבטיח, ככל הניתן, את מידת הנזילות המספקת לעמידה בהתחייבויותיה במועד, בתנאים רגילים ובמצבי קיצון מבלי שיגרמו לה הפסדים משמעותיים או פגיעה בתדמית.

החברה עשויה להיות חשופה לסיכונים נזילות כתוצאה מגורמים שונים אשר אינם בהכרח בשליטתה ובין היתר, כתוצאה משיבושים באספקת הגז הטבעי אשר עשויים לגרום לחברה להפעיל את מערכת הייצור באמצעות דלקים חלופיים יקרים יותר. התייקרות משמעותית במחירי הדלקים, משבר כלכלי משמעותי אשר עשוי לגרום לעלייה ביתרת הלקוחות או / ו עלייה בהפקדות לקופת הפנסיה התקציבית. החברה מאמינה כי מדובר בפערי עיתוי הן לגבי, עלויות הדלקים הגבוהות והן לגבי השלכות שינבעו ממשבר כלכלי אשר יכוסו בסופו של דבר בתעריף, אולם פער הזמן בין המועד בו יגרמו לחברה ההוצאות כאמור, למועד בו יעודכן התעריף יכולים לגרום לפגיעה בתזרים המזומנים שלה.

החברה מודדת את סיכון הנזילות שלה, בין היתר, באמצעות יחס הנזילות המודד את יכולת החברה לעמוד בהתחייבויותיה ללא גיוסי חוב נוספים. ככלל, ככל שיחס הנזילות גבוה יותר מצב הנזילות של החברה טוב יותר. החברה עומדת במדד הנזילות שקבעה לעצמה. החברה מנהלת את סיכון הנזילות באמצעות גיוסי כספים לטווחים שונים בשווקי ההון בארץ ו/או בחו"ל בהתאם לצרכיה, המבוצעים זמן מספק לפני המועד הנדרש על פי תחזיות החברה, וכן באמצעות יצירה ושמירה על מסגרות אשראי בבנקים בארץ ובחו"ל והכל תוך שמירה על רזרבה כספית (כרית הביטחון) בהתאם להחלטת הדירקטוריון.

ביאור 26 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. סיכון נזילות: (המשך)

להלן טבלאות הכוללות את ההתחייבויות הפיננסיות לרבות נגזרים של החברה לפי מועדי הפירעון החוזיים. התחייבויות לספקים וזכאים אחרים צפויות להיפרע לפי ערכם בספרים במהלך השנה הראשונה. הטבלאות כוללות תזרימים לא מהוונים בגין הקרן והריבית:

(1) סיכון נזילות ליום 31 בדצמבר 2021:

ערך בספרים	שנה ראשונה	שנה שנייה	שנה שלישית	שנה רביעית	שנה חמישית	שישית ואילך	סה"כ
(במיליוני שקל חדש)							
מכשירים פיננסיים נגזרים, נטו:							
עסקאות גידור תזרים מזומנים (נטו):							
דולר	(7,021)	(319)	(769)	(3,863)	(108)	(2,189)	(7,356)
אירו	(151)	(34)	(33)	(33)	(16)	-	(148)
שקלים חדשים ללא הצמדה	8,462	342	910	4,688	131	2,316	8,498
סה"כ עסקאות גידור תזרים מזומנים	1,290	(11)	108	792	(9)	127	994
עסקאות החלפה (נטו):							
דולר	(2,068)	(219)	(1,695)	(373)	(46)	(1,181)	(3,560)
אירו	(45)	(54)	-	-	-	-	(54)
י"ן	(770)	(96)	(716)	-	-	-	(812)
שקלים חדשים צמודים	13,419	937	4,117	5,187	120	3,354	13,814
שקלים חדשים ללא הצמדה	(8,962)	(598)	(1,170)	(4,688)	(131)	(2,316)	(9,014)
סה"כ עסקאות החלפה	1,574	(30)	536	126	(57)	(143)	374
עסקאות אקדמה (נטו):							
דולר	(2,232)	(2,235)	-	-	-	-	(2,235)
אירו	(144)	(143)	-	-	-	-	(143)
י"ן	(717)	(716)	-	-	-	-	(716)
שקלים חדשים ללא הצמדה	3,110	3,111	-	-	-	-	3,111
סה"כ עסקאות אקדמה	17	17	-	-	-	-	17
סה"כ נגזרים	2,881	(24)	644	918	(66)	(71)	1,385

חברת החשמל לישראל בע"מ

ביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 26 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. סיכון נזילות: (המשך)

(1) סיכון נזילות ליום 31 בדצמבר 2021: (המשך)

ס"כ	שיטת ואילך	שנה חמישית	שנה רביעית	שנה שלישית	שנה שנייה	שנה ראשונה	ערך בספרים
(במיליוני שקל חדש)							
התחייבויות פיננסיות:							
378	-	-	-	-	-	378	376
2,422	-	-	-	-	-	2,422	2,420
אגרות חוב:							
15,615	7,136	667	278	4,360	2,563	611	10,799
1,981	1,696	57	57	57	57	57	1,479
13,948	6,655	1,917	1,995	505	1,065	1,811	12,470
2,034	-	-	-	553	724	757	1,946
33,578	15,487	2,641	2,330	5,475	4,409	3,236	26,694
התחייבויות לתאגידים בנקאיים:							
352	28	47	68	69	70	70	311
386	-	37	68	92	94	95	360
1,560	-	-	1,515	15	15	15	1,500
2,298	28	84	1,651	176	179	180	2,171
2,010	1,760	79	42	43	43	43	1,804
התחייבויות בגין חכירה:							
470	257	37	39	39	49	49	412
104	-	-	-	-	-	104	102
107	-	-	-	23	23	61	107
29	5	4	5	5	5	5	28
146	-	6	26	38	38	38	132
856	262	47	70	105	115	257	781
93	-	-	-	-	93	-	93
41,635	17,537	2,851	4,093	5,799	4,839	6,516	34,339

חברת החשמל לישראל בע"מ

ביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 26 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. סיכון נזילות: (המשך)

(2) סיכון נזילות ליום 31 בדצמבר 2020:

ערך בספרים	שנה ראשונה	שנה שנייה	שנה שלישית	שנה רביעית	שנה חמישית	שישית ואילך	סה"כ
(במיליוני שקל חדש)							
מכשירים פיננסיים נגזרים, נטו:							
עסקאות גידור תזרים מזומנים (נטו):							
דולר.....	(5,976)	(248)	(252)	(718)	(3,916)	(906)	(6,074)
יורו.....	(211)	(39)	(39)	(38)	(37)	(18)	(207)
שקלים חדשים לא הצמדה.....	7,152	276	278	847	4,624	981	7,074
סה"כ עסקאות גידור תזרים מזומנים	965	(11)	(13)	91	671	(2)	793
עסקאות החלפה (נטו):							
דולר.....	(5,324)	(571)	(211)	(1,738)	(371)	(33)	(5,457)
יורו.....	(122)	(61)	(61)	-	-	-	(122)
יין.....	(901)	(819)	(81)	-	-	-	(900)
שקלים חדשים צמודים.....	13,341	2,365	613	2,951	5,027	79	13,043
שקלים חדשים לא הצמדה.....	(5,402)	(577)	(278)	(847)	(4,624)	(68)	(5,523)
סה"כ עסקאות החלפה	1,592	337	(18)	366	32	(22)	1,041
עסקאות אקדמה (נטו):							
דולר.....	(2,013)	(2,013)	-	-	-	-	(2,013)
יורו.....	(494)	(494)	-	-	-	-	(494)
יין.....	(800)	(800)	-	-	-	-	(800)
שקלים חדשים לא צמודים.....	3,424	3,424	-	-	-	-	3,424
סה"כ עסקאות אקדמה	117	117	-	-	-	-	117
סה"כ נגזרים.....	2,674	443	(31)	457	703	(24)	1,951

חברת החשמל לישראל בע"מ

ביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2021

ביאור 26 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ד. סיכון נזילות: (המשך)

(2) סיכון נזילות ליום 31 בדצמבר 2020: (המשך)

ערך בספרים	שנה ראשונה	שנה שנייה	שנה שלישית	שנה רביעית	שנה חמישית	שישית ואילך	סה"כ
(במיליוני שקל חדש)							
התחייבויות פיננסיות:							
67	69	-	-	-	-	-	69
96	98	-	-	-	-	-	98
אגרות חוב:							
11,153	632	632	2,650	4,507	287	8,066	16,774
1,707	66	66	66	66	66	2,024	2,354
12,495	1,836	1,757	1,027	480	1,936	7,128	14,164
3,156	1,285	757	724	554	-	-	3,320
28,511	3,819	3,212	4,467	5,607	2,289	17,218	36,612
התחייבויות לתאגידים בנקאיים:							
419	80	80	79	78	76	83	476
461	99	97	96	94	69	36	491
-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-
880	179	177	175	172	145	119	967
1,773	42	42	42	41	41	1,797	2,005
התחייבויות בגין חכירה:							
437	41	40	40	40	40	307	508
242	143	107	-	-	-	-	250
109	52	31	31	-	-	-	114
169	39	38	38	38	38	-	190
957	275	216	109	78	78	307	1,062
32,284	4,482	3,647	4,793	5,898	2,553	19,441	40,813
סה"כ התחייבויות פיננסיות (ללא אגרות חוב צמיתות)							

ביאור 26 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ה. ניהול סיכון אשראי:

סיכון אשראי הוא סיכון להפסד כספי שיגרם לחברה באם לקוח או צד שכנגד למכשיר פיננסי, לא יעמוד בהתחייבויותיו החוזיות, והוא נובע בעיקר מחובות של לקוחות וחייבים אחרים וכן מפיקדונות ועסקאות בנגזרים.

המזומנים והפיקדונות של החברה, מופקדים בתאגידים בנקאיים. מדיניות החברה בנושא זה הינה הפקדת כספים בהתאם לאיתנותם הפיננסית של הבנקים (דירוג אשראי או יחסים פיננסיים מינימאליים).

עסקאות הגנה במכשירים פיננסיים מתבצעות עם מוסדות בנקאיים, גדולים ויציבים בעלי איתנות פיננסית גבוהה ולכן סיכון האשראי בגינם הוא נמוך. החברה אינה מחזיקה או מוכרת מכשירים פיננסיים לצורכי מסחר.

סיכון אשראי לקוחות - כמפורט בביאור 6, החשיפה לסיכונים אשראי לקוחות הינה מוגבלת בהתחשב במספר הרב של הלקוחות ובעובדה שהחברה מספקת שרות חיוני מתמשך. בנוגע לחובות הרשות הפלשתינאית וחברת החשמל מזרח ירושלים ראה ביאור 6ג.

חובות מסופקים - להערכת ההנהלה, נכללות הפרשות מספקות, המתבססות בין היתר על גיל החוב, הליכי גביה שננקטו וכיו"ב.

הסכם הפשרה עם - לפרטים בדבר הסכם הפשרה, לרבות הביטחונות שהתקבלו להבטחת הנכס הפיננסי- ראה ביאור 7ב35. חברות הגז המצריות

ו. ערבויות שניתנו בארץ ובחוץ לארץ:

במסגרת הפעילות השוטפת מסרה החברה ערבויות בנקאיות/אשראי דוקומנטרי מותנה למוטבים שונים.

יתרות הערבויות והשיפויים ליום 31 בדצמבר 2021 הם כדלקמן:

(1) ערבויות מקומיות בישראל:

(א) ערבות על סך 24 מיליוני שקל חדש לחברת נתיבי הגז להבטחת תשלום הולכת גז טבעי בהתאם להסכם.

(ב) ערבויות בנקאיות אחרות בסך כ- 44 מיליוני שקל חדש שניתנו במהלך העסקים הרגיל לרשויות שונות כגון בתי משפט, גובה המכס, מינהל מקרקעי ישראל ורשויות מקומיות.

סה"כ ערבויות מקומיות שניתנו כ- 68 מיליוני שקל חדש.

(2) ערבויות לגורמים בחוץ לארץ:

(א) סך יתרת הערבויות, בפורמט של אשראים דוקומנטרים, שנפתחו בבנקים לטובת ספקי החברה במסגרת חוזים ליבוא ציוד ושירותים מחוץ לארץ הינה כ- 18 מיליוני שקל חדש.

(ב) סך יתרת הערבויות לגורמים מחוץ לארץ בפורמט של ערבות בנקאית ואשראי דוקומנטרי מותנה הינה כ- 27 מיליוני שקל חדש.

סה"כ אשראים דוקומנטרים וערבויות לגורמים בחוץ לארץ הינו כ- 45 מיליוני שקל חדש.

ביאור 26 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ז. דוח בסיסי ההצמדה:

ליום 31 בדצמבר 2021						
(במיליוני שקל חדש)						
הצמדה לדולר						
הצמדה לאיר	הצמדה ליין יפני	הצמדה למדד המחירים לצרכן	לא פיננסי ואחרים	סה"כ	הצמדה לדולר ארה"ב	
רכוש:						
313	102	-	-	2,454	-	מזומנים ושוי מזומנים
156	176	-	-	332	-	השקעות לזמן קצר
-	-	-	-	4,290	-	לקוחות בגין מכירות חשמל
187	-	80	243	665	155	חייבים ויתרות חובה
-	-	-	-	1,489	1,489	מלאי דלקים
-	-	-	-	128	128	מלאי מחסנים
-	-	-	-	160	160	נכסים של קבוצות מימוש המוחזקות למכירה
-	-	-	-	1,624	1,624	מלאי דלקים לזמן ארוך
1,880	-	-	414	2,294	-	חייבים לזמן ארוך
-	-	-	-	4	4	השקעה בחברות כלולות
-	-	-	-	8,280	8,280	נכסים בגין הטבות לאחר סיום העסקה
-	-	-	-	59,123	59,123	רכוש קבוע, נטו
-	-	-	-	1,188	1,188	נכסים בלתי מוחשיים, נטו
-	-	-	-	8,581	8,581	יתרות חובה של חשבונות נדחים רגולטוריים נטו ממס
2,536	278	80	6,986	80,732	90,612	סה"כ

* כולל התאמות לשווי הוגן של עסקאות הגנה (לרבות בגין סיכון אשראי).

ביאור 26 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ז. דוח בסיסי ההצמדה: (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2021 (במיליוני שקל חדש)						
הצמדה לדולר						
הצמדה לדולר ארה"ב	הצמדה לאירו	הצמדה ליין יפני	המחירים לצרכן*	ללא הצמדה	לא פיננסי ואחרים	סה"כ
התחייבויות:						
587	62	(1)	1,629	3,148	-	5,425
682	248	-	-	1,856	-	2,786
96	-	15	167	960	-	1,238
-	-	-	-	-	686	686
-	-	-	-	-	740	740
11,104	308	1,480	10,953	2,758	499	27,102
100	-	-	436	6	-	542
(11,394)	(340)	(1,492)	13,773	2,586	-	3,133
-	-	-	1,793	-	-	1,793
-	-	-	-	-	6,874	6,874
-	-	-	-	-	7,198	7,198
-	-	-	-	-	28,825	28,825
-	-	-	-	-	4,270	4,270
1,175	278	2	28,751	11,314	49,092	90,612
1,361	-	(2)	(28,671)	(4,328)	31,640	-
סה"כ, נטו						
(587)	-	-	587	-	-	-
774	-	(2)	(28,084)	(4,328)	31,640	-

* כולל התאמות לשווי הוגן של עסקאות הגנה (לרבות בגין סיכון אשראי).

לעניין החשיפה למדד המחירים לצרכן בעקבות המעבר ל – IFRS ראה ביאור 15 טו לעיל.

** בעקבות היישום החל מיום 1 בינואר 2019 של תקן הדיווח הכספי הבינלאומי IFRS 16 בנושא חכירות, הכירה החברה בהתחייבויות דולריות בגין חכירת האוניה המגזזת LNG ובגין חכירת האוניות של חברת הפחם שיתרתם ליום 31 בדצמבר 2021 הינה כ- 102 מיליוני שקל חדש וכ- 132 מיליוני שקל חדש בהתאמה. התשלומים הדולריים בגין התחייבויות אלו מוכרים לחברה על ידי רשות החשמל ולכן יש כיסוי תעריפי לחשיפה בגין. מנגד החברה הכירה בנכס פיננסי בגין התקבולים הדולריים העתידיים להתקבל במסגרת הסכם הפשרה עם חברות הגז המצריות בסך של כ- 821 מיליוני שקל חדש, אשר יוחזר במלואו לצרכנים במסגרת תעריף החשמל, לפרטים ראה ביאור 15 טו לעיל.

ביאור 26 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ז. דוח בסיסי ההצמדה: (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2020						
(במיליוני שקל חדש)						
הצמדה לדולר ארה"ב	הצמדה לאירו	הצמדה ליין יפני	הצמדה למדד המחירים לצרכן *	ללא הצמדה	לא פיננסי ואחרים	סה"כ
163	71	-	-	3,873	-	4,107
161	197	-	-	-	-	358
-	-	-	-	4,600	-	4,600
190	-	-	114	292	55	651
-	-	-	-	-	584	584
-	-	-	-	-	142	142
-	-	-	-	-	111	111
-	-	-	-	-	1,742	1,742
1,299	-	-	324	229	-	1,852
-	-	-	-	-	13	13
-	-	-	-	-	6,552	6,552
-	-	-	-	-	58,028	58,028
-	-	-	-	-	1,217	1,217
-	-	-	-	-	6,935	6,935
1,813	268	-	438	8,994	75,379	86,892

רכוש:

מזומנים ושוי מזומנים
השקעות לזמן קצר
לקוחות בגין מכירות חשמל
חייבים ויתרות חובה
מלאי דלקים
מלאי מחסנים
נכסים של קבוצות מימוש המוחזקות למכירה
מלאי דלקים לזמן ארוך
חייבים לזמן ארוך
השקעה בחברות כלולות
נכסים בגין הטבות לאחר סיום העסקה
רכוש קבוע, נטו
נכסים בלתי מוחשיים, נטו
יתרות חובה של חשבונות נדחים רגולטוריים נטו ממס.

* כולל התאמות לשווי הוגן של עסקאות הגנה (לרבות בגין סיכון אשראי).

ביאור 26 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ז. דוח בסיסי ההצמדה: (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2020						
(במיליוני שקל חדש)						
הצמדה לדולר ארה"ב	הצמדה לאירו	הצמדה ליין יפני	הצמדה למדד המחירים לצרכן *	ללא הצמדה	לא פיננסי ואחרים	סה"כ
התחייבויות:						
314	69	-	2,005	1,443	-	3,831
747	238	-	-	1,468	-	2,453
103	-	17	182	1,089	-	1,391
-	-	-	-	-	665	665
-	-	-	-	-	568	568
-	-	-	-	-	142	142
11,536	370	1,708	11,006	1,944	532	27,096
243	-	-	466	-	-	709
(11,872)	(809)	(1,691)	12,069	4,859	-	2,556
-	-	-	1,762	-	-	1,762
-	-	-	-	-	6,676	6,676
-	-	-	-	-	6,524	6,524
-	-	-	-	-	26,728	26,728
-	-	-	-	-	5,791	5,791
1,071	(132)	34	27,490	10,803	47,626	86,892
742	400	(34)	(27,052)	(1,809)	27,753	-
(563)	-	-	563	-	-	-
179	400	(34)	(26,489)	(1,809)	27,753	-

* כולל התאמות לשווי הוגן של עסקאות הגנה (לרבות בגין סיכון אשראי).

לעניין החשיפה למדד המחירים לצרכן בעקבות המעבר ל – IFRS 16 ראה ביאור 15 טו לעיל.

** בעקבות היישום לראשונה של תקן הדיווח הכספי הבינלאומי IFRS 16 בנושא חכירות, הכירה החברה בהתחייבויות דולריות בגין חכירת האוניה המגזזת LNG ובגין חכירת האוניות של חברת הפחם שיתרתם ליום 31 בדצמבר 2020 הינה כ- 242 מיליוני שקל חדש וכ-169 מיליוני שקל חדש בהתאמה. התשלומים

הדולריים בגין התחייבויות אלו מוכרים לחברה על ידי רשות החשמל ולכן יש כיסוי תעריפי לחשיפה בגין. מנגד החברה הכירה בנכס פיננסי בגין התקבולים הדולריים העתידיים להתקבל במסגרת הסכם הפשרה עם חברות הגז המצריות בסך של כ-974 מיליוני שקל חדש, אשר יוחזר במלואו לצרכנים במסגרת תעריף החשמל, לפרטים ראה ביאור 15 יח לעיל.

ביאור 26 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ח. להלן פירוט ההתקשרויות הפתוחות לביצוע עסקאות החלפה במטבע חוץ, ועסקאות אקדמה:

ליום 31 בדצמבר 2021					סוג העסקה
סכום קרן לשלם	סכום קרן לקבל	מטבע לשלם	מטבע לקבל	(במיליוני שקל חדש)	
7,150	6,064	שקל חדש	דולר		עסקאות החלפה גידור תזרים
172	142	שקל חדש	אירו		עסקאות החלפה גידור תזרים
65	54	שקל חדש	אירו		עסקאות החלפה אחרות
3,615	3,025	שקל חדש צמוד	דולר		עסקאות החלפה אחרות
931	770	שקל חדש צמוד	יין		עסקאות החלפה אחרות
8,112	7,888	שקל חדש צמוד	שקל חדש		עסקאות החלפה אחרות
2,231	2,235	שקל חדש	דולר		עסקאות אקדמה
145	143	שקל חדש	אירו		עסקאות אקדמה
735	716	שקל חדש	יין		עסקאות אקדמה

ליום 31 בדצמבר 2020					סוג העסקה
סכום קרן לשלם	סכום קרן לקבל	מטבע לשלם	מטבע לקבל	(במיליוני שקל חדש)	
5,853	4,983	שקל חדש	דולר		עסקאות החלפה גידור תזרים
341	315	שקל חדש	אירו		עסקאות החלפה גידור תזרים
1,852	1,286	שקל חדש	דולר		עסקאות החלפה אחרות
3,976	3,525	שקל חדש צמוד	דולר		עסקאות החלפה אחרות
1,308	889	שקל חדש צמוד	יין		עסקאות החלפה אחרות
6,553	6,495	שקל חדש צמוד	שקל חדש		עסקאות החלפה אחרות
2,121	2,013	שקל חדש	דולר		עסקאות אקדמה
479	494	שקל חדש	אירו		עסקאות אקדמה
823	800	שקל חדש	יין		עסקאות אקדמה

לפרטים בדבר יתרת השווי ההוגן בגין עסקאות החלפה ראה להלן סעיף יא.
 לפרטים בדבר ההשפעות על הרווח והפסד בגין המכשירים הפיננסיים בסעיף זה, ראה להלן ביאור 33.
 עסקאות אלו נועדו לכיסוי החשיפות בדוח על המצב הכספי. החברה אינה מחזיקה מכשירים פיננסיים למטרות מכירה או הפקת רווחים.

ביאור 26 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ט. גידור תזרים מזומנים

החברה מממנת את תכנית הפיתוח שלה וממחזרת את חובה, בין היתר, באמצעות ביצוע הנפקות וגיוסי חוב אחרים במטבע חוץ. מימון זה חושף את החברה לסיכון בגין מטבע החוץ. לצורך גידור סיכון מטבע החוץ של פעילות זו, החברה בצעה עסקאות הגנה להחלפת מטבע חוץ (לטווח הזמן שעד פירעון החוב בתאריכים ובסכומים התואמים ללוח התשלומים הצפוי) על מנת לגדר את סיכון שער החליפין הנובע מאותן עסקאות עתידיות, המיועדות לגידור תזרימי מזומנים.

1. פירוט חוזי החלפת מטבע חוץ שיועדו לגידור תזרים מזומנים הקיימים במועד הדיווח:

ליום 31 בדצמבר 2021						
שוי הוגן של עסקת הגידור (התחייבויות)	מכירת שקל חדש		רכישת דולר		מועד פקיעה	עסקת החלפה
	מיליוני שקל חדש	שיעור ריבית	מיליוני דולר	שיעור ריבית		
(137)	589.5	6.25%	150	6.88%	21 ביוני 2023	300754
(146)	597	3.95%	150	5.00%	12 בנובמבר 2024	300757
(98)	398	3.94%	100	5.00%	12 בנובמבר 2024	300759
(135)	583.4	4.18%	150	5.00%	12 בנובמבר 2024	300768
(91)	391.3	4.10%	100	5.00%	12 בנובמבר 2024	300770
(129)	578.4	4.06%	150	5.00%	12 בנובמבר 2024	300772
(86)	385.6	4.05%	100	5.00%	12 בנובמבר 2024	300774
(73)	377.5	3.60%	100	5.00%	12 בנובמבר 2024	300783
(86)	705.6	3.40%	200	5.00%	12 בנובמבר 2024	300796
(93)	543.75	3.10%	150	4.25%	14 באוגוסט 2028	300807
(60)	369.00	3.35%	100	5.00%	12 בנובמבר 2024	300816
(30)	334.00	3.27%	100	4.25%	14 באוגוסט 2028	300832
(23)	326.20	3.25%	100	4.25%	14 באוגוסט 2028	300849
(25)	327.20	3.28%	100	4.25%	14 באוגוסט 2028	300851
(20)	322.60	6.53%	100	7.75%	15 בדצמבר 2027	300853
(20)	321.10	6.65%	100	7.75%	15 בדצמבר 2027	300855

ליום 31 בדצמבר 2021						
שוי הוגן של עסקת הגידור (התחייבויות)	מכירת שקל חדש		רכישת אירו		מועד פקיעה	עסקת החלפה
	מיליוני שקל חדש	שיעור ריבית	מיליוני אירו	ריבית משתנה יוריבור בתוספת מרווח של		
(21)	116	3.30%	27	1.80%	15 ביוני 2026	300803
(17)	94	4.00%	22	2.50%	15 ביוני 2026	300805

לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, ביום 8 במרס 2022 ביצעה החברה עסקת החלפת מטבע שיועדה לגידור תזרים מזומנים המחליפה קרן של 100 מיליון דולר כנגד קרן של 330 מיליון שקל חדש, וכן ריבית דולרית קבועה בשיעור של 3.75% בריבית שקלית קבועה בשיעור של 2.88%.

ביאור 26 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ט. גידור תזרים מזומנים (המשך)

1. פירוט חוזי החלפת מטבע חוץ שיועדו לגידור תזרים מזומנים הקיימים במועד הדיווח: (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2020						
שוי הוגן של עסקת הגידור (התחייבויות)	מכירת שקל חדש		רכישת דולר		מועד פקיעה	עסקת החלפה
	מיליוני שקל חדש	שיעור ריבית	מיליוני דולר	ריבית שיעור		
(123)	589.5	6.25%	150	6.875%	21 ביוני 2023	300754
(125)	597	3.95%	150	5.00%	12 בנובמבר 2024	300757
(84)	398	3.94%	100	5.00%	12 בנובמבר 2024	300759
(115)	583.4	4.18%	150	5.00%	12 בנובמבר 2024	300768
(77)	391.3	4.10%	100	5.00%	12 בנובמבר 2024	300770
(107)	578.4	4.06%	150	5.00%	12 בנובמבר 2024	300772
(71)	385.6	4.05%	100	5.00%	12 בנובמבר 2024	300774
(56)	377.5	3.60%	100	5.00%	12 בנובמבר 2024	300783
(51)	705.6	3.40%	200	5.00%	12 בנובמבר 2024	300796
(70)	543.8	3.10%	150	4.25%	14 באוגוסט 2028	300807
(43)	369.0	3.35%	100	5.00%	12 בנובמבר 2024	300816
(18)	334.0	3.27%	100	4.25%	14 באוגוסט 2028	300832

ליום 31 בדצמבר 2020						
שוי הוגן של עסקת הגידור (התחייבויות)	מכירת שקל חדש		רכישת אירו		מועד פקיעה	עסקת החלפה
	מיליוני שקל חדש	שיעור ריבית	מיליוני אירו	ריבית משתנה יוריסט		
(14)	116	3.30%	27	1.80%	15 ביוני 2026	300803
(11)	94	4.00%	22	2.50%	15 ביוני 2026	300805

עסקאות הגנה אלו מטופלות בדוחות הכספיים כעסקאות גידור תזרים מזומנים. עסקאות אלו מגדרות באופן מלא את החשיפה בגין סיכונים מטבע החוץ בגין הקרן והריבית של אגרות החוב.

2. תנועה בקרנות הון בגין מכשירים פיננסיים נגזרים המשמשים לגידור תזרים מזומנים (לפני השפעת המס)

2020		2021		במיליוני שקל חדש
קרן עלות גידור	קרן גידור	קרן עלות גידור	קרן גידור	
(144)	(137)	(192)	109	יתרה ליום 1 בינואר
(48)	(91)	(6)	140	שינוי בשווי הוגן
-	337	-	(230)	שינוי בשווי הוגן שהועבר לרווח והפסד
(192)	109	(198)	19	יתרה ליום 31 בדצמבר

לעניין המדיניות החשבונאית של החברה בדבר גידור תזרימי המזומנים, ראה ביאור 2' לעיל.
לפרטים על התזרימים הצפויים בגין עסקאות גידור תזרים מזומנים ראה סעיף ד לעיל.

ביאור 26 - מכשירים פיננסיים (המשך)

י. מכשירים פיננסיים שנמדדים בשווי הוגן לצרכי גילוי בלבד:

הערך בספרים של נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות מסוימים לרבות מזומנים ושווי מזומנים, לקוחות, חייבים לזמן קצר ולזמן ארוך, השקעות לזמן קצר, פיקדונות, הלוואות ואשראי לזמן קצר (כולל ניירות הערך המסחריים), ספקים וזכאים אחרים, תואם או קרוב לשווי ההוגן שלהם.

שווי הוגן		ערך בספרים	
ליום 31 בדצמבר		ליום 31 בדצמבר	
2020	2021	2020	2021
(במיליוני שקל חדש)		(במיליוני שקל חדש)	

התחייבויות פיננסיות – רמה 1

אגרות חוב לזמן ארוך (כולל חלויות שוטפות וריבית לשלם)

אגרות חוב סחירות בישראל בריבית קבועה (1) 11,645 11,607 13,365 12,820

התחייבויות פיננסיות – רמה 2

אגרות חוב והלוואות לזמן ארוך (כולל חלויות שוטפות

ורבית לשלם)

הלוואות לזמן ארוך בריבית קבועה (4) 1,809 1,777 2,144 2,003

הלוואות לזמן ארוך בריבית משתנה (5) 2,173 881 2,208 926

אגרות חוב לא סחירות בריבית קבועה בישראל (2) 2,940 4,253 3,200 4,554

אגרות חוב לא סחירות בריבית קבועה בחו"ל (3) 12,384 12,971 14,591 15,987

(1) אגרות החוב הסחירות (בשקלים) שהנפיקה החברה משוערכות לפי מחירים מצוטטים בבורסה לניירות ערך בתל אביב.

(2) אגרות החוב הלא סחירות (בשקלים) שהנפיקה החברה משוערכות לפי ציטוטים פרטניים המחושבים על ידי חברת מרווח הוגן בע"מ.

(3) אגרות חוב במטבע חוץ

(א) אגרות החוב להן קיים ציטוט פרטני במערכת "בלומברג" משוערכות על פי ציטוט זה.

(ב) אגרות החוב, שאין להן ציטוט פרטני במערכת "בלומברג", לטווח ארוך משוערכות כמפורט:
אג"ח בדולר ארה"ב משוערך על ידי סכימת התשואה לאגרת החוב הארוכה ביותר לה קיים ציטוט פרטני יחד עם ההפרש בין הריבית חסרת הסיכון בהתאם לתשואת US Treasury Bond המתאימה לאורך חיי אגרת החוב הרלוונטית, לבין הריבית חסרת הסיכון בהתאם לתשואת US Treasury Bond על פי אורך חיי אגרת החוב לה קיים ציטוט פרטני. חישוב זה מייצג את מחיר האג"ח התיאורטי.

אג"ח ביין יפני משוערך על ידי סכימת התשואה המומרת מתשואה דולרית של אגרת החוב הארוכה ביותר לה קיים ציטוט פרטני באמצעות פונקציית YAX במערכת "בלומברג" בתוספת הפרש בין תשואת אג"ח ממשלת יפן המתאימה לאורך חיי אגרת החוב הרלוונטית לבין תשואת אג"ח ממשלת יפן המתאימה לאורך חיי אגרת החוב המומרת. חישוב זה מייצג את מחיר האג"ח התיאורטי.

ביאור 26 - מכשירים פיננסיים (המשך)

י. מכשירים פיננסיים שנמדדים בשווי הוגן לצרכי גילוי בלבד: (המשך)

(4) השווי ההוגן של ההלוואות בשקלים צמודות מדד בריבית קבועה משוערך באמצעות היוון תזרימי המזומנים הצפויים בגין בתשואה המתאימה למח"מ ההלוואה אשר מחושבת ע"י אינטרפולציה לינארית של תשואות אגרות חוב סחירות צמודות מדד של החברה.

(5) השווי ההוגן של ההלוואות בריבית משתנה שווה ליתרת הקרן הבלתי מסולקת והריבית הצבורה לתאריך הדוח על המצב הכספי (התואם לערכם בספרים ללא הוצאות נדחות).

יא. היררכיית שווי הוגן של מכשירים הנמדדים בשווי הוגן:

להלן פירוט של מכשיריה הפיננסיים של החברה הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד על פי רמות:

סיווג המכשירים הפיננסיים הנמדדים בשווי הוגן נעשה בהתבסס על הרמה הנמוכה ביותר בה נעשה שימוש משמעותי לצורך מדידת השווי ההוגן של המכשיר בכללותו.

- רמה 1: מחירים מצוטטים (לא מותאמים) בשווקים פעילים לנכסים והתחייבויות פיננסיים.
- רמה 2: נתונים שאינם מחירים מצוטטים הכלולים ברמה 1, אשר נצפים, בצורה ישירה (קרי מחירים) או עקיפה (נתונים הנגזרים ממחירים), לגבי נכסים והתחייבויות פיננסיים.
- רמה 3: נתונים לגבי נכסים והתחייבויות פיננסיים שאינם מבוססים על נתוני שוק נצפים.

עסקאות ההגנה, הנמצאות ברמה 2, מחושבות לפי שווי הוגן הנסמך על עקומות ריביות נצפות.

רמה 2	
לשנה שנסיימה	
ביום 31 בדצמבר	
2020	2021
(במיליוני שקל חדש)	

נכסים פיננסיים

עסקאות החלפה ואקדמה אחרות 276 439

התחייבויות פיננסיות

עסקאות החלפה המיועדות לגידור תזרימי מזומנים 1,290 965

עסקאות החלפה ואקדמה אחרות 1,867 2,148

סה"כ התחייבויות בגין עסקאות הגנה, נטו 2,881 2,674

ביאור 27 - הכנסות

א. ההרכב:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2019	2020	2021	
(במיליוני שקל חדש)			
9,774	9,986	9,547	ביתי
6,796	5,701	5,646	מסחרי - ציבורי
442	369	384	חקלאות
3,153	2,630	2,287	תעשיה
728	773	775	שאיבת מים
2,202	2,736	2,034	חמ"י ורשות פלשתינאית (ראה גם ביאור 6)
1,275	1,309	1,250	שירותי תשתית (*)
24,370	23,504	21,923	הכנסות ממכירות חשמל (**)
290	274	227	הכנסות שונות (***)
24,660	23,778	22,150	

(*) שירותי תשתית הינם, בעיקר, שירותי הולכה וחלוקת חשמל אשר ניתנים ליצרני חשמל פרטיים והכנסות מעלויות מערכות. הכנסות אלו אינן נכללות במגזר האספקה.

- (**) עדכון תעריף
- ביום 1 בינואר 2021 ירד התעריף לצרכן הביתי ב-2.3% ביחס לתעריף בתוקף מיום 1 בינואר 2020.
 - לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, ביום 1 בפברואר 2022, עלה התעריף לצרכן הביתי בכ- 5.7% ביחס לתעריף בתוקף מיום 1 בינואר 2021.
 - לפרטים נוספים בדבר הצעת החלטת רשות החשמל שהתפרסמה לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, ביום 27 בפברואר 2022, לפיה ירד התעריף הממוצע לצרכן הביתי בכ-2.3% ביחס לתעריף שהתפרסם ביום 1 בפברואר, כמתואר לעיל, ראה ביאור 3 לעיל.
 - ביום 1 בינואר 2020 ירד התעריף לצרכן הביתי בממוצע בכ-4.1%.
 - ביום 1 בינואר 2019 עלה התעריף לצרכן הביתי ב-2.9% ביחס לתעריף בתוקף מיום 15 בינואר 2018.

(***) נכללות בעיקר במגזרי הייצור, האספקה, החלוקה ופעילות שאינה במסגרת שרשרת החשמל.

ב. היקף מכירות הנובעות מיצרנים פרטיים ומגה:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2019	2020	2021	
(במיליוני קוט"ש)			
53,119	51,991	51,537	סך היקף מכירות החשמל של החברה (*)
9,862	12,875	18,432	היקף רכישות החשמל של החברה מיצרנים פרטיים (**)
19%	25%	36%	משקלם מסה"כ מכירות החשמל של החברה (ב - %)

(*) ללא שירותי תשתית

(**) מיום 1 בנובמבר 2021 באמצעות נגה, ראה באור 1ה9 וביאור 3 יב לעיל.

ביאור 28 - עלות הפעלת מערכת חשמל

להלן הרכב עלות הפעלת מערכת החשמל לאחר הפרדה של רכיבי שכר ופחת.

ההרכב:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2019	2020	2021	
(במיליוני שקל חדש)			
7,914	5,804	5,492	דלקים.....
4,193	5,269	6,872	רכישות חשמל.....
697	635	673	הפעלת מערכת הייצור.....
362	491	389	הפעלת מערכת הולכה וחלוקה ואחר.....
13,166	12,199	13,426	
1,818	2,029	1,832	שכר.....
4,387	4,253	4,315	פחת והפחתות.....
19,371	18,481	19,573	

ביאור 29 - הוצאות (הכנסות) אחרות, נטו

ההרכב:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2019	2020	2021	
(במיליוני שקל חדש)			
(1,063)	(2,441)	-	מכירת תחנות (1).....
-	(450)	-	הכנסות מהסכם פשרה GIS.....
(1,461)	-	-	הכנסות בגין הסכם פשרה (לפרטים ראה ביאור 9ב35).....
2	10	13	שינוי שווי השקעות אחרות.....
105	113	16	ירידת ערך נכסים מוחזקים למכירה.....
(31)	-	(12)	הכנסות נטו מהסדר הנכסים.....
(29)	(48)	(2)	אחרות.....
(2,477)	(2,816)	15	

(1) ביום 3 בדצמבר 2020, נמסרה החזקה באתר רמת חובב לרוכש. תמורת מכירת רמת חובב התקבל סך של 4,211 מיליוני שקלים חדשים נטו, לאחר ניכוי עלויות מכירה. בעקבות האמור נוצר לחברה רווח בסך של כ-2,441 מיליוני שקלים חדשים. מאחר ובהתאם להחלטת הרשות הרווח שנוצר יוחזר לצרכנים, הכירה החברה בהתחייבות פיקוח בגין הרווח האמור.

לעניין יעוד התמורה והעמדת התחייבות פיקוח בהתאם, ראה ביאורים 9ה1, 3טו ו-15יט לעיל.

כמו כן, ביום 3 בדצמבר 2019, נמסרה החזקה באתר אלון תבור לרוכש. תמורת מכירת אלון תבור התקבל סך של כ-1,845 מיליוני שקלים חדשים נטו, לאחר ניכוי עלויות מכירה. בעקבות האמור נוצר לחברה רווח בסך של כ-1,063 מיליוני שקלים חדשים. כתוצאה מהאמור הכירה החברה בהתחייבות פיקוח בגין רווח ממכירת תחנת הכח אלון תבור אשר בהתאם להחלטת הרשות הוחזר לצרכנים במהלך שנת 2020. לפרטים נוספים בדבר מכירת האתר ראה ביאור 9ה1 לעיל.

ביאור 30 - הוצאות מכירה ושיווק

ההרכב:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2019	2020	2021	
(במיליוני שקל חדש)			
489	492	464	שכר
215	218	216	שירותים לצרכנים
165	176	173	פחת
869	886	853	

ביאור 31 - הוצאות הנהלה וכלליות

ההרכב:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2019	2020	2021	
(במיליוני שקל חדש)			
476	531	461	שכר
28	168	2	הפרשה לחובות מסופקים ואבודים
(135)	-	-	ביטול הפרשה לחובות מסופקים של חברת חשמל מזרח ירושלים
125	140	160	פחת והפחתות
144	132	159	אחרות
638	971	782	

ביאור 32 - עלות השכר

ההרכב:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2019	2020	2021	
(במיליוני שקל חדש)			
4,485	5,011	4,852	עלות השכר ללא מדידות מחדש
-	(17)	(41)	שכר עובדים מושאלים אלון תבור ורמת חובב
4,485	4,994	4,811	עלות שכר ללא מדידות מחדש וללא שכר עובדים מושאלים
519	(126)	(184)	מדידות מחדש שהווננו לרכוש קבוע
5,004	4,868	4,627	סה"כ עלות השכר
			בניכוי:
2,168	1,747	1,816	שכר שנזקק לרכוש קבוע
53	69	54	שכר שנזקק לסעיפים אחרים שאינם תוצאתיים
2,783	3,052	2,757	סה"כ עלות השכר הכלול בסעיפי רווח והפסד, נטו

ביאור 33 - הוצאות מימון, נטו

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2019	2020	2021	
(במיליוני שקל חדש)			
1,488	1,208	1,108	א. הוצאות ריבית:
82	58	40	הוצאות ריבית בגין אגרות חוב
34	36	27	הוצאות ריבית בגין התחייבויות לתאגידים בנקאיים
32	33	30	הוצאות ריבית בגין התחייבויות בגין חכירה
(121)	(91)	(100)	הוצאות ריבית בגין התחייבויות למדינת ישראל
37	49	6	הכנסות ריבית בגין עסקאות הגנה
(167)	(76)	(112)	הוצאות ריבית אחרות
1,385	1,217	999	הכנסות ריבית אחרות
			סה"כ הוצאות ריבית
1,809	229	1,619	ב. הוצאות (הכנסות) אחרות:
(192)	198	(96)	שינויים בשוויים ההוגן של עסקאות ההגנה
(1,492)	(900)	(618)	סכומים שהועברו לרווח כולל אחר בגין גידור תזרים מזומנים
42	(80)	306	הכנסות מהפרשי שער חליפין
167	(553)	1,211	הוצאות מהפרשי הצמדה למדד המחירים לצרכן
			סה"כ הוצאות (הכנסות) אחרות
184	153	298	ג. בניכוי - עלויות אשראי שהווננו כחלק מעלות הרכוש הקבוע *
1,368	511	1,912	סה"כ הוצאות מימון
4.44%	3.75%	4.80%	* שיעור ההיוון ששימש בחישוב עלויות אשראי לא ספציפי

ביאור 34 - צדדים קשורים ובעלי ענין

בעלי העניין והצדדים הקשורים של החברה הינם כהגדרתם בחוק ניירות ערך, התשכ"ח – 1968 ובתקן חשבונאות בינלאומי מספר 24 בדבר צדדים קשורים, בעלת השליטה היחידה בחברה הינה מדינת ישראל ועל כן מדינת ישראל וחברות ומוסדות שבשליטתה (לרבות חברות ממשלתיות, רשויות ומשרדי ממשלה ותאגידים אחרים שלממשלה שיעור בעלות מסוים בהם) מהוות צד קשור ובעל עניין בחברה (הנתונים שלהלן אינם כוללים פעילות עם חברות בבעלות של מועצות מקומיות).

א. 1. להלן סך יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים מהדוח המאוחד:

ליום 31 בדצמבר		
2020	2021	
(במיליוני שקל חדש)		
82	63	לקוחות בגין מכירות חשמל ואחרים
256	193	חברת נתיבי הגז - ראה סעיף ב' 1 להלן (כולל חלויות שוטפות)
39	112	חייבים ויתרות חובה
		התחייבות לספקים ונותני שירותים (כולל חוב לחברת נתיבי הגז ויתרה מול חברת נגה בהתאם לאופן ההתחשבנות של החברה עם חברת נגה ראו גם סעיף ב' 2 להלן)
224	448	זכאים ויתרות זכות
451	220	התחייבויות למדינת ישראל (כולל חלויות שוטפות) - ראה סעיף ב' 3 להלן
1,773	1,804	התחייבות בגין חכירה (כולל חלויות שוטפות) ראה ביאור 22 לעיל.
363	336	

החברה פנתה בסוף שנת 2021 בבקשה לקבלת אישורי יתרה מ- 442 לקוחות חשמל ומ- 283 ספקים ולקוחות אחרים העונים על הקריטריונים האמורים מעלה. נתקבלו 5 אישורים מלקוחות ו- 28 אישורים מספקים.

2. להלן סך עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים מהדוח המאוחד:

הכנסות החברה מעסקאות אותן מבצעת החברה עם בעלי העניין, במהלך העסקים הרגילים של החברה הינן: מכירות חשמל, חיבורי חשמל ועבודות בגין חוזי ביצוע.

במסגרת רכישותיה רוכשת החברה מבעלי העניין דלעיל, בעיקר שירותי הולכת גז טבעי, מים וחכירת קרקעות. תשלומים למדינה ורשויותיה כריבון, דהיינו תשלומים על פי דין כגון מיסים ואגרות, אלו עסקאות שאינן חורגות מעסקיה השוטפים של החברה.

(א) הכנסות:

1) לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2021 ולשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 הסתכמו ההכנסות מבעלי עניין וצדדים קשורים (על פי חשבוניות שהוצאו ולא כולל הכנסות לקבל) כ- 1,604 מיליוני שקל חדש וכ- 1,620 מיליוני שקל חדש בהתאמה (בעיקר הכנסות מחברת מקורות בע"מ כ- 466 מיליוני שקל חדש וכ- 399 מיליוני שקל חדש בהתאמה ומאשדוד התפלה תפעול בע"מ כ- 75 מיליוני שקל חדש וכ- 110 מיליוני שקל חדש בהתאמה ורשויות מקומיות).

2) לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2021 ולשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 נרשמו הכנסות מחברת נתיבי הגז בסך של כ- 2 מיליוני שקל ובסך של כ- 3 מיליוני שקל חדש בהתאמה בעיקר בעבור ריבית למימון הקמת צינור הגז הטבעי.

(ב) הוצאות:

1) לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2021 הסתכמו הוצאות בגין דמי הולכת גז טבעי לנתיבי הגז לסך של כ- 231 מיליוני שקל חדש ועלויות הקמה של רכוש קבוע בסך של כ- 57 מיליוני שקל חדש. לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 הסתכמו הוצאות בגין דמי הולכת גז טבעי לנתיבי הגז לסך של כ- 265 מיליוני שקל חדש ועלויות הקמה של רכוש קבוע בסך של כ- 33 מיליוני שקל חדש (ראה פירוט בסעיף ב' 3 להלן).

2) לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2021 ולשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 הסתכמו יתר ההוצאות (בעיקר רשויות מקומיות, הוצאות פחת ומימון מחכירות לצדדים קשורים, הולכת דלקים ומים) בכ- 1,090 מיליוני שקל חדש ובכ- 750 מיליוני שקל חדש בהתאמה.

ביאור 34 - צדדים קשורים ובעלי ענין (המשך)

ב. לחברה מספר סוגי עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים:

1. עסקאות חריגות (על פי סעיף 270(4) לחוק החברות):

להלן פרטים, לפי מיטב ידיעתה של החברה, בדבר עסקאות חריגות עם בעל שליטה או שלבעל השליטה יש בהן עניין אישי לפי סעיף 270(4) לחוק החברות בהן התקשרה החברה, שהינן בתוקף בתאריך הדוח על המצב הכספי וכן עסקאות בשנתיים שקדמו לתאריך הדוח על המצב הכספי.

פרוייקט הקמת מערכת להולכת גז טבעי (להלן: "הפרוייקט"):

בהתאם להסכם מיום 10 בנובמבר 2004 בין מדינת ישראל, החברה ונתיבי הגז (להלן: ההסכם המשולש), לפיו החברה תממן, תנהל ותזמין את העבודות הדרושות להקמת חלק ממערכת הולכת הגז הטבעי, יתרת ההלוואה לנתיבי הגז הרשומה בספרי החברה ליום הדוח על המצב הכספי (כולל חלופות שוטפות וריבית שנצברה) הינה כ- 193 מיליוני שקל חדש.

2. מתווה השינוי המבני והסדר הנכסים:

(א) מכירת פעילות מנהל המערכת:

בהתאם להחלטת הממשלה מיום 3 ביוני 2018, בדבר הרפורמה במשק החשמל ושינויים מבניים בחברה, ביום 31 באוקטובר 2021 פורסמה החלטת רשות החשמל לאישור תחילת פעילותה המלאה של חברת נגה.

ביום 26 באוקטובר 2021 פרסמה הרשות החלטתה וכן אמת מידה 223 בנושא מנגנון התשלומים בין נגה לחברה. ההחלטה כוללת, בין היתר, קביעת תעריפים ואופן ההתחשבנות של החברה מול חברת נגה:

- מכירה וקנייה של חשמל תבוצע דרך חברת נגה. מנהל המערכת יקנה חשמל מיחידות החברה בתפקידה כיצרן חשמל, ואלו יועמסו באופן כלכלי. החברה בתפקידה כמספק חשמל, תרכוש חשמל מחברת נגה על מנת לספקו לצרכניה.
- נגה, כמנהל המערכת, תשלם אחת לחודש לחברה, בתפקידה כיצרן, על האנרגיה אותה היא רוכשת, ותיגבה מהחברה בתפקידה כמספק תשלום עבור השירותים שהיא מקבלת. התעריפים ואופן תשלומם יהיה כמפורט בהחלטתה.

ליום 31 בדצמבר יתרת חברת נגה בספרי החברה מסתכמת לכ-398 מיליוני שקל חדש בסעיף ספקים ונותני שירותים.

לתקופה שבין 1 בנובמבר 2021 ל-31 בדצמבר 2021 נרשמו הכנסות ממכירת שירותי תשתית לחברה נגה בסך של כ-99 מיליוני שקל חדש.

בתקופה כאמור לעיל הסתכמו רכישות החשמל נטו ועלויות מערכתיות מחברת נגה בסך של כ-489 מיליוני שקל חדש.

לפרטים נוספים בדבר מכירת פעילות ניהול המערכת ועקרונות המסלקה המשקית ראו ביאור 9ה1 וביאור 3ב בהתאמה.

(ב) לפרטים בדבר עסקאות נוספות ויתרות ביחס למתווה השינוי המבני והסדר הנכסים ראו ביאור 1ה ו-11 לעיל בהתאמה.

3. עסקאות אחרות (שאינן חריגות ואינן זניחות):

(א) חברת קו צינור אילת אשקלון בע"מ (להלן: "קצא"א):

ביום 24 במאי 2018 נחתם בין החברה לבין קצא"א תיקון להסכם שנחתם בשנת 1997 ובו הוסכם על החכרת שתי גוררות חדשות שיחליפו את הגוררות לעיל באמצעות חברת הפחם.

על פי תנאי ההסכם בין החברה לקצא"א, בהתחשב במצבן התפעולי ובעלויות התחזוקה של הגוררות, רכשה חברת הפחם 2 גוררות חדשות בחודש אוגוסט 2018, הגוררות התקבלו והוחכרו בחכירה מימונית לקצא"א בתחילת שנת 2019.

יתרת ההשקעה בחכירה (כולל חלופות שוטפות) הנכללת בדוחות הכספיים בחייבים אחרים לזמן ארוך ליום 31 בדצמבר 2021 וליום 31 בדצמבר 2020 הינה כ-47 מיליוני שקל חדש ו-63 מיליוני שקל חדש בהתאמה.

ביאור 34 - צדדים קשורים ובעלי עניין (המשך)

ב. לחברה מספר סוגי עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים: (המשך)

3. עסקאות אחרות (שאינן חריגות ואינן זניחות): (המשך)

(ב) חברת תשתיות אנרגיה בע"מ (להלן: "תש"א"):

1. בחודש ינואר 1997 נחתם חוזה בין החברה לתש"א, במסגרתו הקימה תש"א קו תזקי נפט (להלן: "קו התזקים") לאתר גזר, דרכו מוזרמים תזקים נפט למשך 50 שנה מתחילת ההזרמה הסדירה בקו התזקים, דהיינו עד חודש מאי 2048. החכירה מטופלת בספרי החברה כחכירה מימונית. יתרת סכום החכירה ליום 31 בדצמבר 2021 הינה סך של כ- 8 מיליוני שקל חדש וליום 31 בדצמבר 2020 סך של כ- 9 מיליוני שקל חדש. העלות המופחתת של נכס זכות השימוש ליום 31 בדצמבר 2021 הינה כ- 6 מיליוני שקל חדש וליום 31 בדצמבר 2020 כ- 7 מיליוני שקל חדש.

עלות מקורית מוערכת של העסקה הינה כ- 31 מיליוני שקל חדש. לעסקה זו השפעה זניחה על רווחיות החברה.

2. מקטעי צנרת סולר :

בהתאם להחלטת ממשלה מיום 5 ביוני 2016, להקמת קווי דלק לצורך הגדלת כושר ההזרמה הארצי של דלק גיבוי לתחנות הכח הדו דלקיות בעלות כושר ייצור בסולר ביום 12 ביולי 2020, נחתם הסכם התקשרות עם חברת תש"א לבניית מקטעי צנרת סולר.

תכנון וביצוע הפרויקט, תחזוקת הקווים והבעלות על הקווים תהיה באחריות מלאה של תש"א. בעתיד ההסכם צפוי להיות מוסב לחברת נגה.

התשלום הראשון עבור עלויות ההקמה יבוצע תוך 60 יום לאחר השלמת כל מקטע ולמשך 20 שנים (שהם צמודים לתעריפי תשתית במשק הדלק). סיום הפרויקט צפוי במהלך שנת 2024. לתאריך הדוחות הכספיים טרם הושלמה בניית המקטע הראשון המזכה בתשלום כאמור.

עלות הכוללת של הפרויקט מוערכת בסך של כ-775 מיליון שקל חדש.

(ג) התחייבות למדינת ישראל:

בשנות ה-90 קיבלה החברה הלוואות בסך של 1.5 מיליארד דולר מבנק לפיתוח התעשייה בע"מ, בערבות מדינת ישראל. בחודש אוקטובר 2009 נחתם כתב המחאה בין הבנק למדינה לפיו הלוואות אלה הוסבו לטובת המדינה. בעקבות ההסבה לא חל כל שינוי בתנאי ההלוואות. במסגרת הסדר הנכסים, בשנת 2018 הומרו הלוואות אלה להלוואה שקלית צמודת מדד אשר הותאמה לתנאי השוק הקיימים. יתרת קרן ההלוואות ליום 31 בדצמבר 2021 הינה כ- 1,804 מיליוני שקל חדש (כולל חלויות שוטפות).

ביאור 34 - צדדים קשורים ובעלי ענין (המשך)

ב. לחברה מספר סוגי עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים: (המשך)

3. עסקאות אחרות (שאינן חריגות ואינן זניחות): (המשך)

ד) התקשרות להולכת גז טבעי:

בחדש יוני 2006, חתמה החברה עם חברת נתיבי הגז (להלן: נת"ג), על הסכם להולכת גז טבעי, על פי נוסח שפורסם על ידי רשות הגז הטבעי, ושתחולתו על כלל צרכני הגז. בחדש ינואר 2009 הוחלף הסכם 2006 בהסכם חדש שתוקפו 15 שנה ממועד חיבור כל אתר למערכת הולכת הגז. ההתקשרות אושרה בדירקטוריון ביום 2 בפברואר 2008.

העלות המקורית של העסקה לתקופת ההסכם הוערכה בכ- 2,520 מיליוני שקל חדש. רשות החשמל, במסגרת תעריף החשמל מכירה לחברה בעלויות הקיבולת והאנרגיה בהתאם לכמויות הגז המחושבת על ידה בסל הדלקים. בעקבות עדכון תעריפי ההולכה והקיבולת על פי החלטת רשות הגז הטבעי במשרד האנרגיה, עלות הולכת הגז והקיבולת המשולמת על-ידי החברה לחברת נתיבי הגז החל מ-1 לדצמבר 2013 הסתכמה לכ- 22 מיליוני שקל חדש מידי חודש, שהם כ- 264 מיליוני שקל חדש בשנה.

החל מחודש דצמבר 2019 הופחתה הקיבולת המצרפית של החברה כתוצאה ממכירת תחנת הכוח באלון תבור. כתוצאה מכך פחתו תשלומי הקיבולת החודשיים לעלות של כ-20 מיליוני שקל חדש שהם כ- 240 מיליוני שקל חדש בשנה.

בחדש דצמבר 2019 נחתם עדכון להסכם ההולכה, אשר כולל תוספת לקיבולת המצרפית של החברה בעבור המחז"מים אשר יוקמו ויופעלו בגז טבעי באתר "אורות רבין" באמצעות תשלום דמי חיבור בסך של כ- 77 מיליוני שקל חדש שנרשם בסעיף הרכוש הקבוע. סכום העסקה עבור תוספת הקיבולת המוזמנת מוערך בכ- 30 מיליוני שקל חדש לשנה החל ממועד ההזרמה. כניסה לתוקף של ההסכם בגין תוספת קיבולת זו צפויה בחדש אפריל 2023.

בחדש אוגוסט 2020, נחתמה תוספת להסכם ההולכה עם חברת נתיבי הגז לצורך חיבור היחידה הראשונה בתחנת הכוח רוטנברג אשר מתוכננת לעבור הסבה של יחידות ייצור בה מפחם לגז טבעי וזאת בהמשך להחלטת שר האנרגיה לצמצום השימוש בפחם והסבת יחידות פחמיות לגז טבעי. תשלום דמי החיבור ליחידה המוסבת בסך של כ- 65 מיליוני שקל חדש, אשר ישולמו על ידי החברה בהתאם לתנאים הסטנדרטיים שבהסכם ההולכה.

סכום העסקה עבור תוספת הקיבולת המוזמנת מוערך בכ- 33 מיליוני שקל חדש לשנה החל ממועד ההזרמה.

החל מחודש דצמבר 2020 הופחתה הקיבולת המצרפית של החברה כתוצאה ממכירת תחנת הכוח רמת חובב. כתוצאה מכך פחתו תשלומי הקיבולת החודשיים לעלות של כ-18 מיליוני שקל חדש שהם כ- 216 מיליוני שקל חדש בשנה.

בחדש דצמבר 2021 נחתמה תוספת להסכם ההולכה עם חברת נתיבי הגז לצורך חיבור היחידה השנייה בתחנת הכוח רוטנברג אשר גם היא מתוכננת לעבור הסבה מפחם לגז טבעי. תשלום דמי החיבור ליחידה מוסבת זו מוערך בכ- 83 מיליוני שקל חדש וירשם בסעיף הרכוש הקבוע. הסכום צפוי להתעדכן בהתאם לעלויות בפועל. סכום העסקה עבור תוספת הקיבולת המוזמנת מוערך בכ- 30 מיליוני שקל חדש לשנה החל ממועד ההזרמה. בנוסף הוגדלה הקיבולת עבור המחזמ"ים אשר מוקמים ב"אורות רבין". סכום העסקה עבור תוספת הקיבולת המוזמנת מסתכם בכ- 20 מיליוני שקל חדש בשנה.

תוקף הסכם ההולכה בן ה-15 שנים הסתיים עבור האתרים רדינג ואשכול בסוף חודש יוני 2021 ובתחילת חודש יולי 2021 בהתאמה. בחדש יוני 2020 אושרה הארכת הסכם ההולכה לאתרים אלה למוקדם מבין 5 שנים, או מועד מכירת האתרים וחתירת הסכמי הולכה בין נת"ג לבין הרוכשים העתידיים בהתאם למתווה הרפורמה כאמור בביאור 1ה.

ביאור 34 - צדדים קשורים ובעלי ענין (המשך)

ב. לחברה מספר סוגי עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים: (המשך)

3. עסקאות אחרות (שאינן חריגות ואינן זניחות): (המשך)

ה) חברת נמלי ישראל:

חברת נמלי ישראל – נכסים ופיתוח בע"מ (להלן: "חנ"י") מקימה מסוף ימי חדש לשינוע מכולות בנמל באשדוד הצמוד לשטחי החברה.

מאחר ותשתיות החברה נמצאות בשטחי חנ"י והן בשטחים אחרים ברצועת החוף וקיימים במקום מתקנים ותשתיות השייכים לצדדי ג', עלה הצורך לבצע העתקת תשתיות אלו.

החל משנת 2014 נערכו שיחות בין הצדדים אשר נכון למועד אישור דוחות כספיים אלו, טרם הבשילו לכדי חתימה על חוזה מחייב.

ו) התקשרות עם משרד הביטחון:

ביום 18 באוקטובר 2018 אישרה ועדת התקשרויות ונכסים של דירקטוריון החברה התקשרות לקבלת שירותי הקמה של רכוש קבוע ממשרד הביטחון.

ההסכם הינו פרויקטלי לתקופה של עד 39 חודשים החל מיום חתימת החוזה. עד לתאריך הדו"ח על המצב הכספי היקף השירותים הסתכם לכ-92 מיליוני שקל חדש (ללא עלויות שנגרעו בעת מכירת רמת חובב). עלות מוערכת של העסקה כ-149 מיליוני שקל חדש (ללא הונון עלויות מימון).

ז) ניתוק מרחוק של טורבינות רוח:

במסגרת מדיניות הממשלה לעידוד שימוש באנרגיות מתחדשות, מקודמים על ידי יזמים פרטיים פרויקטים של ייצור חשמל באמצעות טורבינות רוח בצפון הארץ. משרד הביטחון התנה את מתן אישורו להקמת הטורבינות במציאת פתרון טכנולוגי הנדרש במצבי חירום.

שווי מוערך של העסקה כ-250 מיליוני שקל חדש. שיעור של 85% משווי העסקה ימומן בהתאם להחלטת מליאת רשות החשמל (להלן – "הרשות") מיום 23 בדצמבר 2019 באופן הבא: שליש על ידי צרכני החשמל באמצעות הכרה בתעריף החשמל, שני שלישים באמצעות גביה מהיזמים הפרטיים.

כניסת ההסכם לתוקף מותנית בחתימת היזמים הפרטיים על כתב התחייבות (בנוסף כפי שנקבע ופורסם על ידי רשות החשמל) לשלם סכומים, וחתימת החברה על כתב התחייבות המסדיר את העברת התשלומים שנגבים על ידה למשרד הביטחון.

למועד אישור הדוחות הכספיים, טרם התקיימו התנאים כאמור לעיל לכניסתו של ההסכם לתוקף. על אף שטרם התקיימו התנאים כאמור, הנחתה הרשות את החברה להעביר למשרד הביטחון 85% משווי העסקה ואילו משרד הביטחון יישא ביתרת העלות.

לתאריך הדוח על המצב הכספי, נגבו על ידי החברה והועברו למשרד הביטחון כ-146 מיליוני שקל חדש.

להסכם אין השפעה תוצאתית על החברה.

ח) חכירת מיכלים לאחסון סולר משקי

ביום 31 באוקטובר 2021, חתמה החברה על הסכם עם חברת "תשתיות אנרגיה בע"מ" לחכירת מיכלים לאחסון סולר משקי. ההסכם כפוף לאישור רשות החשמל וקבלת היתר כיבוי אש. בעתיד ההסכם צפוי להיות מוסב לחברת נגה.

הקמת המיכלים צפויה להתחיל לקראת סוף שנת 2022 ומשך ההקמה צפוי להיות כשנתיים וחצי. תקופת החכירה הינה ל-20 שנים ממועד מסירת המיכלים ולחברה קיימת אופציה להארכת תקופת החכירה ל-20 שנים נוספות. דמי החכירה החודשיים הינם לפי תעריף החכירה שיחול במועד מסירת המיכלים, בהתאם לצו פיקוח על מחירי מצרכים ושירותים (תעריפי תשתית במשק הדלק) תשע"ד 2014.

ביאור 34 - צדדים קשורים ובעלי ענין (המשך)

ב. לחברה מספר סוגי עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים: (המשך)

4. עסקאות זניחות על פי תקנה 41(א3)(1) לתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010 :

נוהל עסקאות זניחות:

במהלך עסקיהן הרגיל, החברה וחברות מאוחדות שלה, מבצעות או עשויות לבצע עסקאות ו/או התחייבויות לבצע עסקאות עם בעל שליטה או שלבעל שליטה יש בהן עניין אישי ("עסקת בעל שליטה"), וכן עסקאות עם בעלי עניין, כהגדרתם בסעיף 1 לחוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968, ועסקאות עם צדדים קשורים לחברה, כהגדרתם בתקן חשבונאות בינלאומי 24.

לרוב מדובר בעסקאות שאינן מהותיות עבור החברה או החברות המאוחדות שלה, הן מבחינה כמותית והן מבחינה איכותית, והן נעשות ככלל בתנאים דומים לתנאיהן של עסקאות הנעשות מול צדדים שלישיים. יתרה מכך, מבחינת החברה, עסקאות אלו הינן, לרוב, אינטגרליות לפעילותה השוטפת בשל היות החברה, מצד אחד, חברה ממשלתית אשר בעלת השליטה בה היא המדינה, ומצד שני, ספקית שירות חיוני ומרכזי במשק הישראלי.

(א) ביום 29 במרס 2012 אישר דירקטוריון החברה נהל הקובע מראש קווים מנחים וכללים לסיווגה של עסקת בעל שליטה כעסקת זניחה, כקבוע בתקנה 41(א3)(1) לתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010, אשר ישמש לבחינת היקף הגילוי הנדרש בדוחות תקופתיים ורבעוניים ובתשקיפים לגבי עסקת בעל שליטה כקבוע בתקנה 22 לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970 (להלן: "תקנות הדוחות") ובתקנה 54 לתקנות ניירות ערך (פרטי התשקיף וטיטוט התשקיף - מבנה וצורה), התשכ"ט-1969.

(ב) ביום 28 בפברואר 2013 אישר דירקטוריון החברה תיקון למבחן הכמותי שבמסגרת הנוהל (המתואר בסעיף (א) להלן). בנוסף, אישר הדירקטוריון לאמץ את הנוהל גם לגבי הגילוי שיינתן לעסקאות עם צדדים קשורים ולעסקאות עם בעלי עניין במסגרת הביאורים לדוחות הכספיים.

קווים מנחים וכללים אלו נקבעו, בין היתר, לאחר שקילת סוגי ומאפייני עסקאות בעלת השליטה בחברה, עסקאות עם בעלי העניין ועסקאות עם הצדדים הקשורים לחברה, ובשים לב להיקף פעילותה של החברה הנמנית על החברות הגדולות במשק, היקף נכסי החברה, התחייבויותיה והכנסותיה. קווים מנחים אלו עשויים להיבחן מעת לעת על-ידי דירקטוריון החברה, אשר רשאי לשנותם מפעם לפעם ו/או להוסיף קווים מנחים נוספים.

לפי קווים מנחים וכללים אלו נקבע כי עסקת בעל שליטה ו/או עסקה עם בעל עניין ו/או עסקה עם צד קשור לחברה תיחשב כעסקת זניחה אם היא עומדת במבחן דו-שלבי כדלקמן:

(א) מבחן כמותי:

היקף ו/או שווי העסקה נמוך מ-10 מיליוני שקל חדש.

בעסקאות רב שנתיות (לדוגמא: הסכם לתקופה של מספר שנים) תיבחן זניחותה של העסקה על בסיס שנתי (היינו, האם הסכום הכספי השנתי הנובע מההסכם עולה על הסך שנקבע בכלל כאמור).

כל עסקה תיבחן בפני עצמה, אולם זניחותן של עסקאות שלובות או מותנות (כך שבפועל הינן חלק מאותה התקשרות), תיבחן באופן מצרפי.

(ב) מבחן איכותי:

העסקה הינה חלק ממהלך העסקים הרגיל של החברה והינה אינהרנטית לפעילותה השוטפת, היא נעשית בתנאי שוק, ומבחינת אופייה, מהותה והשפעתה על החברה היא אינה מהותית לחברה ולא קיימים שיקולים מיוחדים העולים מכלל נסיבות העניין המעידים על מהותיות העסקה.

מידי שנה בוחנת ועדת הביקורת את נהל עסקאות זניחות בחברה.

ביאור 34 - צדדים קשורים ובעלי ענין (המשך)

ג. 1. תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים ובעלי עניין (לרבות דירקטורים) המועסקים בחברה:

תשלום בשנה שנסתיימה ביום 31			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2019	2020	2021	2019	2020	2021
(במיליוני שקל חדש)			מספר אנשים		
24.2	25.6	31.6	34	33	33
6.8	5.9	5.9	34	33	33
31	31.5	37.5	34	33	33
2.1	1.2	1.7	3	2	3
134.1	109.5	117.4	23	23	21
2.4	2.6	3.1	31	31	28

(א) אנשי מפתח ניהוליים בחברה כוללים: יו"ר הדירקטוריון, מנכ"ל, חברי הנהלת החברה, דירקטורים (לעניין תגמולי דירקטורים ראה סעיף 2ג להלן).

(ב) ביום 18 בנובמבר 2021 אישר דירקטוריון החברה, בהתאם להמלצת ועדת תגמול מיום 4 בנובמבר 2021, את מדיניות התגמול המעודכנת לנושאי משרה בכירה של החברה ("מדיניות התגמול"). האישור כאמור לעיל ניתן לאחר שהדירקטוריון דן ושקל את המלצות ועדת התגמול של החברה בעניין, תוך התחשבות בקריטריונים הקבועים בחוק החברות ובשים לב לשיקולים ולעקרונות המפורטים להלן. חבילת התגמול הותאמה לגודל החברה, אופי פעילותה, שאיפת החברה לשמר את נושאי המשרה בה, והיותה של החברה חברה ממשלתית הכפופה להוראות חוק החברות הממשלתיות על תקנותיו השונות והנחיות רשות החברות הממשלתיות המגבילים את יכולותיה של החברה לפעול באופן עצמאי בענייני שכר והטבות לעובדיה. במסגרת מדיניות התגמול שאושרה עודכנו, בין היתר, יעדי החברה ושיקולים ועקרונות העומדים בבסיס המדיניות המשקפים את יעדי החברה המעודכנים, אישורים נדרשים לצורך אישור או עדכון תנאי העסקה של נושאי משרה בחברה, פרמטרים הנוגעים לבחינת תנאי התגמול, תנאי התגמול של נושאי משרה בחברה, תגמול בקשר עם סיום העסקה וסעיף ביטוח האחריות לנושאי משרה. מדיניות התגמול אושרה באסיפה הכללית ביום 3 בפברואר 2022.

(ג) בשנת 2021 שולם בonus ל- 93 עובדים בכירים בחוזה אישי בסכום של 12.3 מיליוני שקל חדש בגין שנת 2020. בשים לב למדיניות התגמול של החברה כמתואר לעיל, בנוסף בספרי החברה קיימת הפרשה בסכום של כ- 8.7 מיליוני שקל חדש עבור בonus לבכירים בחוזה אישי לשנת 2021. סכומים אלו אינם כלולים בנתוני השכר בסעיף ג1 ו- 2ג.

2) תגמול והטבות לאנשי מפתח ניהוליים ובעלי עניין (לרבות דירקטורים) שאינם מועסקים בחברה:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2019	2020	2021	2019	2020	2021
(במיליוני שקל חדש)			מספר אנשים		
1.0	0.8	0.9	10	8	9
-	-	-	-	-	-

קבוצה:

סך הטבות בגין דירקטורים שאינם

מועסקים בחברה.....

סך הטבות בגין אנשי מפתח ניהוליים

שאינם מועסקים בחברה **.....

* בשנת 2021 ובשנת 2020 כיהנו שני דירקטורים מטעם ציבור העובדים אשר אינם מקבלים שכר עבור השתתפותם בישיבות דירקטוריון.

** אין לחברה הטבות לאנשי מפתח ניהוליים אחרים שלא מועסקים בחברה.

ביאור 34 - צדדים קשורים ובעלי ענין (המשך)

ד. לעניין פירוט עסקאות עם צדדים קשורים של חברות מוחזקות, ראה ביאור 11 לעיל.

ה. להלן מספר כתבי שיפוי אשר נתנה החברה:

1. שיפוי דירקטורים ונושאי המשרה בחברה:

(א) ביום 1 בנובמבר 2012 אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה וביום 22 בנובמבר 2012 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות הענקת כתב שיפוי לדירקטורים בחברה, למנהל הכללי של החברה, לסמנכ"ל כספים וכלכלה בחברה וליועץ המשפטי ומזכיר החברה (להלן: "נושאי המשרה"), שניהם בחברה במועד הקובע הרלוונטי, אשר יחול על האירועים המפורטים להלן, אף אם מועד התרחשותו של האירוע בר השיפוי היה לפני הענקת כתב השיפוי:

(1) קבלת ההחלטה לביצוע הנפקות פרטיות וגיוסי חוב על-ידי החברה שלא באמצעות או על בסיס תשקיף והאחריות הנובעת ממנה וזאת בגין הנפקות פרטיות וגיוסי חוב אשר יבוצעו החל ממועד אישור כתב השיפוי בידי ועדת הביקורת ודירקטוריון ועד לחודש יוני 2013, ובלבד שתמורת גיוס החוב כאמור תיועד, בהתאם לאישור שיינתן מראש ובכתב ממנהל רשות החברות, לשם כיסוי עלויות הדלקים העודפות מעבר לעלויות הדלקים אשר יוכרו במסגרת התעריף כחלק מהמתווה אשר פורסם על-ידי רשות החשמל לפריסה של ייקור תעריפי החשמל על פני תקופה של שלוש (3) שנים (להלן: "מתווה רשות החשמל").

(2) הכנת, אישור, חתימה ופרסום תשקיף על-ידי החברה, לרבות הגילוי במסגרת התשקיף כאמור, והנפקת ניירות ערך על-ידי החברה על בסיס תשקיף כאמור (לרבות התקשרות בהסכם העמדת ערבות עם מדינת ישראל וקבלת ערבות מדינת ישראל להנפקה כאמור ולרבות עצם קבלת ההחלטה לבצע הנפקה של ניירות ערך על-ידי החברה לשם כיסוי עלויות הדלקים העודפות מעבר לעלויות הדלקים אשר יוכרו במסגרת התעריף כחלק ממתווה רשות החשמל) ובלבד שתמורת ההנפקה בגין ניירות הערך שיופנקו על-ידי החברה תיועד לשם כיסוי עלויות הדלקים העודפות מעבר לעלויות הדלקים אשר יוכרו במסגרת התעריף כחלק ממתווה רשות החשמל לפריסה של ייקור תעריפי החשמל, קרי לא יאוחר מיום 30 ביוני 2012.

לעניין סעיף זה, "התשקיף" משמעו התשקיף מיום 26 ביוני 2012, כפי שתוקן ביום 2 ביולי 2012.

"המועד הקובע הרלוונטי" משמעו, ביחס לתשקיף - מועד פרסום התשקיף; ביחס לביצוע הנפקה פרטית של אגרות חוב - מועד קבלת ההחלטה בדירקטוריון החברה על ביצוע ההנפקה הפרטית.

סכום השיפוי שעשויה החברה לשלם לכל נושאי המשרה, במצטבר, על פי כתב השיפוי, ועל פי כל התחייבות וכתב שיפוי אחר לנושאי משרה (כמשמעותם לפי חוק החברות) ולעובדי החברה שניתנה (לרבות התחייבות וכתב שיפוי לנושאי משרה ו/או עובדי החברה, שניתנו על ידי החברה בקשר להכנת, אישור ופרסום הדוחות הכספיים של החברה ליום 30 ביוני 2009) או ככל שניתנו על ידה בעתיד, לרבות, אם וככל שיינתן שיפוי על ידי החברה בקשר עם שינוי מבני בחברה ו/או הפרטה, לא יעלה על סך של 10 מיליארד שקל חדש או על סכום המהווה 25% מההון העצמי של החברה נכון ליום 30 ביוני 2009, כשהוא צמוד למדד המחירים לצרכן בישראל החל מדד חודש יולי 2009.

(ב) ביום 20 באפריל, 2015 אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה וביום 25 במאי, 2015 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות הענקת כתב שיפוי לדירקטורים, למנהל הכללי של החברה ולנושאי המשרה בחברה, המכהנים ו/או שניהם בחברה, אשר יחול על האירועים המפורטים להלן, אף אם מועד התרחשותו של האירוע בר השיפוי היה לפני מועד הענקת כתב השיפוי:

(1) הנפקת ניירות ערך ורישומם למסחר, במסגרת ההצעה לציבור לרבות בכל הנוגע, במישרין או בעקיפין, להליכי ההצעה לציבור ולמסירת מידע לצורך הליכי ההצעה לציבור ובכלל זאת הכנה, אישור בדבר ההנפקה והגשת תשקיף החברה, חתימה והגשת התשקיף והגילוי במסגרת התשקיף (לרבות, למען הסר ספק, פרק א' לדוח התקופתי של החברה לשנת 2014, וכן דוח הדירקטוריון של החברה לשנת 2014 והדוחות הכספיים של החברה לשנת 2014 אשר יצורפו לתשקיף בדרך של הפניה), לרבות הכנה, אישור, הגשה וחתימה של טיוטות של התשקיף והגילוי במסגרתם. לעניין זה "התשקיף" משמעו תשקיף אשר בכוונת החברה לפרסם (ככל שתפרסם) על בסיס דוחותיה הכספיים ליום 31 בדצמבר 2014 לצורך הנפקת אגרות חוב לציבור, אשר תירשמה למסחר בבourse לניירות ערך בתל אביב בע"מ.

(2) הכנה, אישור, חתימה ופרסום של דוחות כספיים כמשמעותם בתקנה 9 לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים, התש"ל-1970) (להלן: "תקנות הדוחות"), וכן דוח כספי נפרד של החברה כמשמעותם בתקנה 9 ג לתקנות הדוחות, דוחות כספיים ביניים כמשמעותם בתקנה 40 לתקנות הדוחות לפי העניין, לאחר הנפקת ניירות הערך על פי התשקיף ורישומם למסחר במסגרת ההצעה לציבור וכל עוד הם רשומים למסחר כאמור.

ביאור 34 - צדדים קשורים ובעלי ענין (המשך)

ה. להלן מספר כתבי שיפוי אשר נתנה החברה: (המשך)

1. שיפוי דירקטורים ונושאי המשרה בחברה: (המשך)

לעניין סעיף זה, "התשקיף" משמעו התשקיף מיום 25 במאי 2015.

"המועד הקובע הרלוונטי" משמעו, ביחס לתשקיף - מועד פרסום התשקיף; ביחס לביצוע הנפקה פרטית של אגרות חוב - מועד קבלת ההחלטה בדירקטוריון החברה על ביצוע ההנפקה הפרטית.

בהתאם להוראות כתב השיפוי, סכום השיפוי שעשויה החברה לשלם לכל נושאי המשרה, במצטבר, על פי כתב השיפוי, ועל פי כל התחייבות וכתב שיפוי אחר לנושאי משרה שניתנה או ככל שינתנו על ידה בעתיד, לא יעלה על סכום המהווה 25% מההון העצמי של החברה נכון למועד התשלום ("סכום השיפוי המירבי"), על פי הדוחות הכספיים האחרונים של החברה אשר אושרו לפני מועד התשלום בפועל, לפי הנמוך מביניהם.

בנוסף נקבע במסגרת כתב השיפוי, כי למעט במקרה בו תפרסם רשות החברות מסמך מדיניות בקשר עם שיפוי נושאי משרה, אשר יש בו כדי להיטיב עם נושאי המשרה ביחס לנושאים המוסדרים בפסקה זו (שאז יחולו הוראות המדיניות האמורה ביחס לנושא זה) ביצוע כל תשלום לפי כתב ההתחייבות לשיפוי מותנה באישור ועדת דירקטוריון, המונה שני חברים לפחות, שלכל חברה אין ענין אישי, ישיר או עקיף, בביצוע התשלום, ושרוב חברים הינם דירקטורים בלתי תלויים או דירקטורים חיצוניים, כי מתקיימים התנאים הקבועים בכתב ההתחייבות לשיפוי לביצוע התשלום. אין בחברה ועדת דירקטוריון כמפורט בפסקה זו יותנה ביצוע התשלום לפי כתב ההתחייבות לשיפוי באישור האסיפה הכללית, כי מתקיימים התנאים הקבועים בכתב ההתחייבות לשיפוי לביצוע התשלום.

ג) בימים 19 בנובמבר 2015, ו- 26 בנובמבר 2015, אישרו ועדת התגמול ודירקטוריון החברה וביום 21 לדצמבר 2015 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות הענקת כתבי שיפוי לדירקטורים ולנושאי משרה המכהנים בחברה ו/או שכינה בחברה אשר יחול על האירועים המפורטים להלן, אף אם מועד התרחשותו של האירוע בר השיפוי היה לפני מועד הענקת כתב השיפוי:

1) הנפקת ניירות ערך ורישומם למסחר, במסגרת ההצעה לציבור לרבות בכל הנוגע, במישרין או בעקיפין, להליכי ההצעה לציבור ולמסירת מידע לצורך הליכי ההצעה לציבור ובכלל זאת הכנה, אישור בדבר ההנפקה והגשת תשקיף מדף על ידי החברה, חתימה והגשת התשקיף והגילוי במסגרת התשקיף (לרבות, הדוח התקופתי של החברה לשנת 2014, הדוח הרבעוני של החברה לרבעון הראשון של שנת 2015 והדוח הרבעוני של החברה לרבעון השני של שנת 2015, אשר צורפו לתשקיף בדרך של הפניה), לרבות הכנה, אישור, הגשה וחתימה של טיוטות של תשקיף החברה והגילוי במסגרתם.

2) הכנה, אישור, הגשה, חתימה ופרסום של דוחות הצעת מדף (על נספחיהם) על בסיס התשקיף ובכלל כך, כל הנוגע, במישרין או בעקיפין, להליכי ההצעה לציבור ולמסירת מידע לצורך הליכי ההצעה לציבור ובכלל זאת הכנה, אישור בדבר ההנפקה והגשת דוחות הצעת המדף על ידי החברה, חתימה והגשת דוחות הצעת המדף והגילוי במסגרת דוחות הצעת המדף (לרבות, המידע אשר יצורף לדוח הצעת המדף בדרך של הפניה).

3) הכנה, אישור, חתימה ופרסום של דוחות כספיים כמשמעותם בתקנה 9 לתקנות הדוחות, וכן דוח כספי נפרד של החברה כמשמעותו בתקנה 9 לתקנות הדוחות ודוחות כספיים ביניים כמשמעותם בתקנה 40 לתקנות הדוחות, לפי העניין, לאחר הנפקת ניירות הערך על פי התשקיף ורישומם למסחר במסגרת ההצעה לציבור וכל עוד הם רשומים למסחר כאמור.

סכום השיפוי שעשויה החברה לשלם לכל נושאי המשרה, במצטבר, על פי השיפוי לא יעלה על שני מיליארד שקל חדש ("סכום השיפוי המירבי") ויקבע במדרגות כדלקמן:

א) החל ממועד ביצוע הגיוס הראשון של החברה על בסיס תשקיף המדף, ועד למועד בו תגייס החברה, על בסיס תשקיף המדף, סכום של 1.25 מיליארד שקל חדש, יהיה סכום השיפוי המרבי 0.5 מיליארד שקל חדש. להסרת ספק, החל ממועד ביצוע הגיוס הראשון כאמור, יחול השיפוי על כלל הפעולות בקשר עם תשקיף או דוח כספי (כהגדרתן בכתב השיפוי), לרבות פעולות אשר בוצעו על ידי החברה לפני מועד ביצוע ההנפקה על בסיס תשקיף המדף.

ב) ככל שהחברה תגייס, על בסיס תשקיף המדף, ניירות ערך בסכום העולה על 1.25 מיליארד שקל חדש ועד לסכום כולל של 5 מיליארד שקל חדש, אזי סכום השיפוי המרבי יקבע כמכפלת הסכום הכולל שגייסה החברה על בסיס תשקיף המדף ב- 0.4.

ג) ככל שהחברה תגייס, על בסיס תשקיף המדף, ניירות ערך בסכום של 5 מיליארד שקל חדש ומעלה, יהיה סכום השיפוי המרבי 2 מיליארד שקל חדש.

מובהר כי חרף האמור לעיל, בכל מקרה לא יעלה סכום השיפוי הכולל אשר ישולם על ידי החברה בגין כלל כתבי השיפוי אשר הוצאו או יוצאו על ידה לנושאי משרה, על 25% מההון העצמי של החברה על פי הדוחות הכספיים האחרונים של החברה לפני מועד התשלום בפועל של שיפוי כלשהו.

ביאור 34 - צדדים קשורים ובעלי ענין (המשך)

ה. להלן מספר כתבי שיפוי אשר נתנה החברה: (המשך)

1. שיפוי דירקטורים ונושאי המשרה בחברה: (המשך)

ד) ביום 5 בדצמבר 2018 אישרה ועדת התגמול, ביום 13 בדצמבר 2018 אישר דירקטוריון החברה וביום 24 בינואר 2019 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות הענקת כתב שיפוי לדירקטורים, למנהל הכללי של החברה ולנושאי המשרה המכהנים בחברה ו/או שכינה בחברה, אשר יחול על האירועים המפורטים להלן, אף אם מועד התרחשותו של האירוע בר השיפוי היה לפני מועד הענקת כתב השיפוי:

מילוי חובה ו/או ביצוע פעולה לצורך הנפקת ניירות ערך, במסגרת הצעה על פי מתאר הפצה (Offering Circular) במסגרת תכנית ה-GMTN אשר נערך על ידי החברה ואשר ההנפקה על פיו בוצעה בחודש פברואר 2018, וכן כל מתאר הפצה אחר אשר החברה תבצע הנפקה על בסיסו במסגרת תכנית ה-GMTN של החברה ("מתאר ההפצה"), לרבות בכל הנוגע, במישרין או בעקיפין, להליכי ההצעה על פי מתאר הפצה ולמסירת מידע לצורך הליכי ההצעה על פי מתאר הפצה, ובכלל זאת, עריכת מתאר הפצה על ידי החברה ואישורו, ביצוע הנפקה על בסיס מתאר הפצה ומסירתו למשקיעים, הגילוי במסגרת מתאר ההפצה (לרבות, למען הסר ספק, הדוחות התקופתיים של החברה לשנים 2015 ו-2016, והדוחות הרבעוניים של החברה לרבעון השלישי של השנים 2016 ו-2017, אשר צורפו למתאר ההפצה בדרך של הפניה).

החל מן המועד הקובע, סכום השיפוי שעשויה החברה לשלם לכל נושאי המשרה, במצטבר, על פי כתב השיפוי לא יעלה על שני מיליארד שקל חדש ("סכום השיפוי המירבי"), במדרגות שיקבעו כדלקמן:

- 1) ככל שהחברה תגייס, על בסיס מתארי הפצה במסגרת תכנית ה-GMTN, ניירות ערך בסכום העולה על 1.25 מיליארד שקל חדש ועד לסכום כולל של 5 מיליארד שקל חדש, אזי סכום השיפוי המירבי ייקבע כמכפלת הסכום הכולל שגייסה החברה על בסיס מתאר ההצעה ב-0.4.
- 2) ככל שהחברה תגייס, על בסיס מתארי הפצה במסגרת תכנית ה-GMTN, ניירות ערך בסכום של 5 מיליארד שקל חדש ומעלה, יהיה סכום השיפוי המירבי 2 מיליארד שקל חדש.

לענין סעיף זה, "המועד הקובע" משמעו - מועד ביצוע הליך התמחור (Pricing) במסגרת הצעה על פי מתאר ההפצה.

מובהר כי חרף האמור לעיל, בכל מקרה לא יעלה סכום השיפוי הכולל אשר ישולם על ידי החברה בגין כלל כתבי השיפוי אשר הוצאו או יוצאו על ידה לנושאי משרה, על 25% מההון העצמי של החברה על פי הדוחות הכספיים האחרונים של החברה שאושרו לפני מועד התשלום בפועל של שיפוי כלשהו ובניכוי שיפויים שניתנו או יינתנו בחברות מאוחדות וחברות כלולות בהתאם לשיעור ההחזקה של החברה בהן וכן כי בכל מקרה, לא יעלה סכום השיפוי הכולל אשר ישולם על ידי החברה בגין כתב השיפוי ובגין כתבי השיפוי שהעניקה החברה לנושאי המשרה בה בהתאם להחלטת האסיפה הכללית של החברה מיום 21 בדצמבר 2015, וכתבי השיפוי שתעניק החברה לנושאי המשרה בה בקשר עם תשיקף המדף שפרסמה החברה בחודש אפריל 2018, על 2 מיליארד שקל חדש.

היות וכתב השיפוי הוגבל לתקופה של 3 שנים החל מהמועד הקובע, הרי שזה היה בתוקף עד ליום 7 בפברואר 2021. ביום 1 באוקטובר 2020 אישרו ועדת התגמול ודירקטוריון החברה וביום 29 בדצמבר 2020 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות את חידוש כתב השיפוי לדירקטורים ולנושאי המשרה המכהנים בחברה ו/או שכינה בחברה לתקופה נוספת בת 3 שנים, כלומר עד יום 7 בפברואר 2024.

ביאור 34 - צדדים קשורים ובעלי ענין (המשך)

ה. להלן מספר כתבי שיפוי אשר נתנה החברה: (המשך)

1. שיפוי דירקטורים ונושאי המשרה בחברה: (המשך)

ה) ביום 5 בדצמבר 2018 אישרה ועדת התגמול, ביום 13 בדצמבר 2018 אישר דירקטוריון החברה וביום 24 בינואר 2019 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות הענקת כתב שיפוי לדירקטורים, למנהל הכללי של החברה ולנושאי המשרה המכהנים בחברה ו/או שכינה בחברה, אשר יחול על האירועים המפורטים להלן, אף אם מועד התרחשותו של האירוע בר השיפוי היה לפני מועד הענקת כתב השיפוי:

מילוי חובה ו/או ביצוע פעולה לצורך אחד מאלה:

(1) הנפקת ניירות ערך ורישומם למסחר, במסגרת ההצעה לציבור לרבות בכל הנוגע, במישרין או בעקיפין, להליכי ההצעה לציבור ולמסירת מידע לצורך הליכי ההצעה לציבור ובכלל זאת הכנה, אישור בדבר ההנפקה והגשת תשקיף המדף אשר פורסם על ידי החברה בחודש אפריל 2018 ("התשקיף"), חתימה והגשת התשקיף והגילוי במסגרת התשקיף (לרבות, למען הסר ספק, הדוח התקופתי של החברה לשנת 2017 אשר צורף לתשקיף בדרך של הפניה), לרבות הכנה, אישור, הגשה וחתימה של טיוטות של תשקיף החברה והגילוי במסגרתם.

(2) הכנה, אישור, הגשה, חתימה ופרסום של דוחות הצעת מדף (על נספחיהם) על בסיס התשקיף ובכלל כך, כל הנוגע, במישרין או בעקיפין, להליכי ההצעה לציבור ולמסירת מידע לצורך הליכי ההצעה לציבור ובכלל זאת הכנה, אישור בדבר ההנפקה והגשת דוחות הצעת המדף על ידי החברה, חתימה והגשת דוחות הצעת המדף והגילוי במסגרת דוחות הצעת המדף (לרבות, למען הסר ספק, המידע אשר יצורף לדוח הצעת המדף בדרך של הפניה).

(3) הכנה, אישור, חתימה ופרסום של דוחות כספיים כמשמעותם בתקנה 9 לתקנות הדוחות, וכן דוח כספי נפרד של החברה כמשמעותו בתקנה 9ג לתקנות הדוחות, דוחות כספיים ביניים כמשמעותם בתקנה 40 לתקנות הדוחות, לפי העניין, לאחר הנפקת ניירות הערך על פי התשקיף ורישומם למסחר במסגרת ההצעה לציבור וכל עוד הם רשומים למסחר כאמור.

החל מן המועד הקובע, סכום השיפוי שעשויה החברה לשלם לכל נושאי המשרה, במצטבר, על פי כתב השיפוי לא יעלה על שני מיליארד שקל חדש ("סכום השיפוי המירבי"), במדרגות שייקבעו כדלקמן:

(א) החל ממועד ביצוע הגיוס הראשון של החברה על בסיס תשקיף המדף, ועד למועד בו תגייס החברה, על בסיס תשקיף המדף, סכום של 1.25 מיליארד שקל חדש, יהיה סכום השיפוי המירבי 0.5 מיליארד שקל חדש.

(ב) ככל שהחברה תגייס, על בסיס תשקיף המדף, ניירות ערך בסכום העולה על 1.25 מיליארד שקל חדש ועד לסכום כולל של 5 מיליארד שקל חדש, אזי סכום השיפוי המירבי יקבע כמכפלת הסכום הכולל שגייסה החברה על בסיס תשקיף המדף ב- 0.4.

(ג) ככל שהחברה תגייס, על בסיס תשקיף המדף, ניירות ערך בסכום של 5 מיליארד שקל חדש ומעלה, יהיה סכום השיפוי המירבי 2 מיליארד שקל חדש.

לעניין סעיף זה, "המועד הקובע" משמעו - מועד פרסום דוח ההצעה לציבור הראשון על בסיס תשקיף המדף על ידי החברה.

מובהר כי חרף האמור לעיל, בכל מקרה לא יעלה סכום השיפוי הכולל אשר ישולם על ידי החברה בגין כלל כתבי השיפוי אשר הוצאו או יוצאו על ידה לנושאי משרה, על 25% מההון העצמי של החברה על פי הדוחות הכספיים האחרונים של החברה שאושרו לפני מועד התשלום בפועל של שיפוי כלשהו ובניכוי שיפויים שניתנו או יינתנו בחברות מאוחדות וחברות כלולות בהתאם לשיעור ההחזקה של החברה בהן וכן בכל מקרה, לא יעלה סכום השיפוי הכולל אשר ישולם על ידי החברה בגין: כתב השיפוי ובגין כתבי השיפוי שהעניקה החברה לנושאי המשרה בה בהתאם להחלטת האסיפה הכללית של החברה מיום 21 בדצמבר 2015 וכתבי השיפוי שתעניק החברה לנושאי המשרה בה בקשר עם הנפקות על פי תכנית ה-GMTN, על 2 מיליארד שקל חדש.

ביאור 34 - צדדים קשורים ובעלי ענין (המשך)

ה. להלן מספר כתבי שיפוי אשר נתנה החברה: (המשך)

1. שיפוי דירקטורים ונושאי המשרה בחברה: (המשך)

(ו) ביום 5 בדצמבר 2018 אישרה ועדת התגמול, ביום 13 בדצמבר 2018 אישר דירקטוריון החברה וביום 24 בינואר 2019 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות הענקת כתב שיפוי לדירקטורים, למנהל הכללי של החברה ולנושאי המשרה המכהנים בחברה ו/או שכינה בחברה, אשר יחול על האירועים המפורטים להלן, אף אם מועד התרחשותו של האירוע בר השיפוי היה לפני מועד הענקת כתב השיפוי:

- (1) החתימה על מסמך התחייבויות החברה לרבות קבלת ההחלטה ואישור מסמך התחייבויות החברה ומתווה השינוי המבני על ידי החברה.
- (2) פיקוח ובקרה על עמידת החברה במתווה השינוי המבני.
- (3) הפעולות המהותיות אשר נדרשו באופן ישיר לשם יישום ההתחייבויות המהותיות של החברה במסגרת מתווה השינוי המבני, ובכלל כן:
 - התקשרות בהסכמים למכירת אתרי ייצור קיימים של החברה לרבות המקרקעין והמחוזיים הנדרשים לייצור והעברת אנרגיה לרשת לרבות תשתיות תומכות הנמצאות באתר ופעולות מהותיות הנדרשות באופן ישיר על מנת ליישם את ההסכמים כאמור.
 - התקשרות בהסכמים למכירת נכסים על ידי החברה לחברת ניהול המערכת והסבת הסכמים מהחברה לחברת ניהול המערכת ופעולות מהותיות הנדרשות באופן ישיר על מנת ליישם את ההסכמים כאמור.
 - התקשרות בהסכמים לשם ובקשר עם הקמת חברה בת לייצור על ידי החברה ופעולות מהותיות הנדרשות באופן ישיר על מנת ליישם את ההסכמים כאמור.

לענין סעיף זה, "מתווה השינוי המבני" משמעו - מכירת אתרי הייצור, העברת פעילות מנהל המערכת, הקמת חברת הבת "נתיב האור- אורות רבין בע"מ" והשינוי הארגוני בחברה, הכול על פי מסמך התחייבויות החברה והחלטת הממשלה.

החל מן המועד הקובע, סכום השיפוי שעשויה החברה לשלם לכל נושאי המשרה, במצטבר, על פי כתב השיפוי לא יעלה על 2 מיליארד שקל חדש ("סכום השיפוי המירבי").

לענין סעיף זה, "המועד הקובע" משמעו - 10 במאי 2018.

מובהר כי חרף האמור לעיל, בכל מקרה לא יעלה סכום השיפוי הכולל אשר ישולם על ידי החברה בגין כלל כתבי השיפוי אשר הוצאו או יוצאו על ידה לנושאי משרה, על 25% מההון העצמי של החברה על פי הדוחות הכספיים המאוחדים האחרונים של החברה שאושרו לפני מועד התשלום בפועל לפי כתב השיפוי ובניכוי שיפויים שניתנו או יינתנו בחברות מאוחדות וחברות כלולות בהתאם לשיעור ההחזקה של החברה בהן.

היות וכתב השיפוי הוגבל לתקופה של 3 שנים החל מהמועד הקובע, הרי שזה בתוקף עד ליום 10 במאי 2021. ביום 1 באוקטובר 2020 אישר ועדת התגמול ודירקטוריון החברה וביום 29 בדצמבר 2020 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות את חידוש כתב השיפוי לדירקטורים ולנושאי המשרה המכהנים בחברה ו/או שכינה בחברה לתקופה נוספת בת 3 שנים, כלומר עד יום 10 במאי 2024.

(ז) ביום 5 בדצמבר 2018 אישרה ועדת התגמול, ביום 13 בדצמבר 2018 אישר דירקטוריון החברה וביום 24 בינואר 2019 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות הענקת כתב שיפוי לדירקטורים, למנהל הכללי של החברה ולנושאי המשרה המכהנים בחברה ו/או שכינה בחברה, אשר יחול על האירועים המפורטים להלן, אף אם מועד התרחשותו של האירוע בר השיפוי היה לפני מועד הענקת כתב השיפוי:

- (1) החתימה על ההסכמים ביחס להסדר הנכסים לרבות קבלת ההחלטה ואישור ההסכמים ביחס להסדר הנכסים על ידי החברה.
- (2) פיקוח ובקרה על עמידה במתווה הסדר הנכסים.
- (3) הפעולות המהותיות אשר נדרשו באופן ישיר לשם יישום ההתחייבויות המהותיות של החברה במסגרת הסדר הנכסים.

לענין סעיף זה, "הסדר הנכסים" משמעו - מתווה הסדר הנכסים בהתאם להסכמים מיום 3 בינואר 2018 ביחס להסדר הנכסים בין החברה, מדינת ישראל, רשות מקרקעי ישראל ועיריית תל-אביב.

החל מהמועד הקובע, סכום השיפוי שעשויה החברה לשלם לכל נושאי המשרה, במצטבר, על פי כתב השיפוי לא יעלה על 1 מיליארד שקל חדש ("סכום השיפוי המירבי").

לענין סעיף זה, "המועד הקובע" משמעו - 3 בינואר 2018

ביאור 34 - צדדים קשורים ובעלי ענין (המשך)

ה. להלן מספר כתבי שיפוי אשר נתנה החברה: (המשך)

1. שיפוי דירקטורים ונושאי המשרה בחברה: (המשך)

(ז) (המשך)

מובהר כי חרף האמור לעיל, בכל מקרה לא יעלה סכום השיפוי הכולל אשר ישולם על ידי החברה בגין כלל כתבי השיפוי אשר הוצאו או יוצאו על ידה לנושאי משרה, על 25% מההון העצמי של החברה על פי הדוחות הכספיים המאוחדים האחרונים של החברה שאושרו לפני מועד התשלום בפועל לפי כתב השיפוי ובניכוי שיפויים שניתנו או יינתנו בחברות מאוחדות וחברות כלולות בהתאם לשיעור ההחזקה של החברה בהן.

היות וכתב השיפוי הוגבל לתקופה של 3 שנים החל מהמועד הקובע, הרי שזה היה בתוקף עד ליום 3 בינואר 2021. ביום 1 באוקטובר 2020 אישרו ועדת התגמול ודירקטוריון החברה וביום 29 בדצמבר 2020 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות את חידוש כתב השיפוי לדירקטורים ולנושאי המשרה המכהנים בחברה ו/או שניהנו בחברה לתקופה נוספת בת 3 שנים, כלומר עד יום 3 בינואר 2024.

(ח) ביום 6 ביוני 2019 אישרו ועדת התגמול ודירקטוריון החברה וביום 4 ביולי 2019 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות הענקת כתב שיפוי לדירקטורים, למנהל הכללי של החברה ולנושאי המשרה המכהנים בחברה ו/או שניהנו בחברה החל מהמועד הקובע, אשר יחול על האירועים המפורטים להלן, אף אם מועד התרחשותו של האירוע בר השיפוי היה לפני מועד הענקת כתב השיפוי:

פעולות בקשר להסכם הפשרה עם חברות הגז המצריות: ההחלטה להתקשר בהסכם הפשרה, לרבות ההתקשרות בהסכם הפשרה אשר התקבלה, בין היתר, בשים לב לפעולות שביצעה החברה לגביית פסק הבורר ואכיפתו, וביצועו של הסכם הפשרה.

לענין סעיף זה, "פעולה או פעולות" משמעו - לרבות מעשה ו/או החלטה ו/או מחדל; "הסכם הפשרה" משמעו הסכם פשרה בו התקשרה החברה עם חברות הגז המצריות ביום 16 ביוני 2019, בנוגע לסכומים אשר ישולמו לחברה על פי פסק הבורר ואופן גבייתם, ואשר פרטיו העיקריים הינם כמפורט בדיווח המידי של החברה מיום 2 באפריל 2019 (מס' אסמכתא 2019-01-031978); ו-"פסק הבורר" משמעו - פסק הבוררות מחודש דצמבר 2015 אשר ניתן לטובת החברה בעקבות הסכסוך עם חברות הגז המצריות, במסגרתו נפסקו לטובת החברה סך של 1.76 מיליארד דולר בתוספת ריבית והוצאות משפטיות.

החל מהמועד הקובע, סכום השיפוי שעשויה החברה לשלם לכל נושאי המשרה, במצטבר, על פי כתב השיפוי לא יעלה על 2 מיליארד שקל חדש ("סכום השיפוי המירבי").

לענין סעיף זה, "המועד הקובע" משמעו - מועד קבלת פסק הבורר.

מובהר כי חרף האמור לעיל, בכל מקרה לא יעלה סכום השיפוי הכולל אשר ישולם על ידי החברה בגין כלל כתבי השיפוי אשר הוצאו או יוצאו על ידה לנושאי משרה, על 25% מההון העצמי של החברה על פי הדוחות הכספיים האחרונים של החברה שאושרו לפני מועד התשלום בפועל לפי כתב השיפוי ובניכוי שיפויים שניתנו או יינתנו בחברות מאוחדות וחברות כלולות בהתאם לשיעור ההחזקה של החברה בהן.

(ט) ביום 4 בנובמבר 2021 וביום 18 בנובמבר 2021 אישרו ועדת התגמול ודירקטוריון החברה, בהתאמה, וביום 3 בפברואר 2022 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות, הענקת כתב שיפוי למנהל הכללי של החברה ולכל אחד מהדירקטורים ונושאי המשרה המכהנים בחברה ו/או שניהנו בחברה, אשר יחול על האירועים המפורטים להלן, אף אם מועד התרחשותו של האירוע בר השיפוי היה לפני מועד הענקת כתב השיפוי:

מילוי חובה ו/או ביצוע פעולה לצורך אחד מאלה:

- 1) הנפקת ניירות ערך ורישומם למסחר, במסגרת ההצעה לציבור לרבות בכל הנוגע, במישרין או בעקיפין, להליכי ההצעה לציבור ולמסירת מידע לצורך הליכי ההצעה לציבור ובכלל זאת הכנה, אישור בדבר ההנפקה והגשת תשקיף המדף אשר פורסם על ידי החברה בחודש מאי 2021 ("התשקיף"), חתימה והגשת התשקיף והגילוי במסגרת התשקיף (לרבות, למען הסר ספק, הדוח התקופתי של החברה לשנת 2020 אשר צורף לתשקיף בדרך של הפניה), לרבות הכנה, אישור הגשה וחתימה של טיוטות של תשקיף החברה והגילוי במסגרתם.
- 2) הכנה, אישור, הגשה, חתימה ופרסום של דוחות הצעת מדף (על נספחיהם) על בסיס התשקיף ובכלל כך, כל הנוגע, במישרין או בעקיפין, להליכי ההצעה לציבור ולמסירת מידע לצורך הליכי ההצעה לציבור ובכלל זאת הכנה, אישור בדבר ההנפקה והגשת דוחות הצעת המדף על ידי החברה, חתימה והגשת דוחות הצעת המדף והגילוי במסגרת דוחות הצעת המדף (לרבות, למען הסר ספק, המידע אשר יצורף לדוח הצעת המדף בדרך של הפניה).
- 3) הכנה, אישור, חתימה ופרסום דוחות שנתיים ורבעוניים על כלל פרקיהם, ובכלל זה הדוחות הכספיים, דוח תיאור עסקי התאגיד ודוח הדירקטוריון על מצב עניני התאגיד, על פי תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970.

ביאור 34 - צדדים קשורים ובעלי ענין (המשך)

- ה. להלן מספר כתבי שיפוי אשר נתנה החברה: (המשך)
1. שיפוי דירקטורים ונושאי המשרה בחברה: (המשך)
- ט) (המשך)

סכום השיפוי שעשויה החברה לשלם לכל נושאי המשרה, או לעובדי החברה שאינם נושאי משרה בחברה, במצטבר, על פי כתב השיפוי, או בגין כתבי התחייבות לשיפוי בגין עילות דומות, שניתנו או ככל שניתנו על ידי החברה בעתיד, לא יעלה על שני מיליארד ש"ח במדרגות שיקבעו כדלקמן (בסעיף זה – "סכום השיפוי המירבי"):

(1) החל ממועד ביצוע הגיוס הראשון של החברה על בסיס תשקיף המדף, ועד למועד בו תגייס החברה, על בסיס תשקיף המדף, סכום של 1.25 מיליארד שקל חדש, יהיה סכום השיפוי המרבי 0.5 מיליארד שקל חדש.

(2) ככל שהחברה תגייס, על בסיס תשקיף המדף, ניירות ערך בסכום העולה על 1.25 מיליארד שקל חדש ועד לסכום כולל של 5 מיליארד שקל חדש, אזי סכום השיפוי המרבי יקבע כמכפלת הסכום הכולל שגייסה החברה על בסיס תשקיף המדף ב- 0.4.

(3) ככל שהחברה תגייס, על בסיס תשקיף המדף, ניירות ערך בסכום של 5 מיליארד שקל חדש ומעלה, יהיה סכום השיפוי המרבי 2 מיליארד שקל חדש.

מובהר כי חרף האמור לעיל, בכל מקרה לא יעלה סכום השיפוי הכולל אשר ישולם על ידי החברה בגין כלל כתבי השיפוי אשר הוצאו או יוצאו על ידה לנושאי משרה ולעובדי החברה שאינם נושאי משרה בחברה, על 25% מההון העצמי של החברה (בנטרול זכויות מיעוט) על פי הדוחות הכספיים המאוחדים המבוקרים או הסקורים האחרונים של החברה שאושרו לפני מועד התשלום בפועל לפי כתב השיפוי ובניכוי שיפויים שניתנו או יינתנו בחברות מאוחדות וחברות כלולות בהתאם לשיעור ההחזקה של החברה בהן וכן כי בכל מקרה, לא יעלה סכום השיפוי הכולל אשר ישולם על ידי החברה בגין: כתב שיפוי ובגין כתבי שיפוי אחרים שהעניקה החברה לנושאי המשרה בה או לעובדי החברה שאינם נושאי משרה בהתאם להחלטת האסיפה הכללית של החברה מיום 21 בדצמבר, 2015 וכתבי השיפוי שהעניקה החברה לנושאי המשרה בה בקשר עם הנפקות על פי תכנית ה- GMTN בהתאם להחלטת האסיפה הכללית של החברה מיום 24 בינואר 2019, על 2 מיליארד שקל חדש.

(י) ביום 4 בנובמבר 2021 וביום 18 בנובמבר 2021 אישרו ועדת התגמול ודירקטוריון החברה, בהתאמה, וביום 3 בפברואר 2022 אישרה האסיפה הכללית של בעלי המניות, מתן כתב שיפוי לנושאי המשרה מר יאשה חאין, ומר יצחק בלמס, בגין ההוצאות המשפטיות לשלב הערעור בהליך המת"ל, ואשר אינן מכוסות במלואן על-ידי הביטוח, כמפורט להלן:

(1) **מתן כתב שיפוי למר יאשה חאין**, בגין ההוצאות המשפטיות לשלב הערעור, ככל שאינן מכוסות במלואן ע"י הביטוח.

סכום השיפוי למר חאין לא יעלה על: א. סכום של 422,500 שקל חדש; ב. הוצאות שונות הכרוכות בניהול ההליך כנגד הצגת אסמכתאות מתאימות עד סך של 5,000 שקל חדש;

(2) **מתן כתב שיפוי למר יצחק בלמס**, המיוצג במשותף עם החברה במסגרת הערעור, בגין ההוצאות המשפטיות לשלב הערעור, ככל שאינן מכוסות במלואן ע"י הביטוח.

סכום השיפוי למר בלמס לא יעלה על: א. סכום של 42,000 שקל חדש (לא כולל מע"מ) משכר הטרחה ששולם למשרד עוה"ד בגין הייצוג המשותף הניתן למר בלמס ולחברה בגין האירוע בר שיפוי; ב. סכום של 243,000 שקל חדש (לא כולל מע"מ) מתוך סך ההוצאות המשפטיות שישולמו על ידי חברת החשמל למשרד עוה"ד בגין הייצוג המשותף הניתן למר בלמס ולחברה בגין האירוע בר שיפוי; ג. הוצאות שונות הכרוכות בניהול ההליך כנגד הצגת אסמכתאות מתאימות עד סך של 5,000 שקל חדש;

יובהר כי מדובר בשיפוי בדיעבד בגין אירוע שכבר התממש.

ביאור 34 - צדדים קשורים ובעלי ענין (המשך)

ה. להלן מספר כתבי שיפוי אשר נתנה החברה: (המשך)

2. כתבי שיפוי נוספים בהם נושאת החברה:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021 מסרה החברה 15 כתבי שיפוי למוסדות תכנון שונים, לרבות המועצה הארצית לתכנון ולבנייה, הוועדה לתשתיות לאומיות, ועדות מחוזיות לתכנון ולבנייה, ועדות מקומיות לתכנון ולבנייה, ורשויות מקומיות וזאת בגין תביעות לפי סעיף 197 לחוק התכנון והבנייה, תשכ"ה-1965 או תביעות כספיות או תביעות אחרות בקשר עם ביצוע עבודות וכתנאי לאישור תכניות מתאר או לקבלת היתרי בנייה. כמו כן נמסרו 31 כתבי שיפוי לצדדים קשורים ובעלי עניין בין היתר, בגין נזקים, ככל שייגרמו כתוצאה מביצוע עבודות.

ו. **ערבויות מדינה:**

לעניין ערבויות שהתקבלו מהמדינה ראה ביאור 20 לעיל.

ז. **קופת הגמל המרכזית לקצבה:**

למידע נוסף ראה ביאור 12 לעיל.

ביאור 35 - התקשרויות, תביעות והתחייבויות תלויות וסכסוכי עבודה

א. התקשרויות:

(1) הסכם לאספקת גז מ"שדה תמר"

(א) בחודש מרס 2012 חתמה החברה על הסכם עם בעלי הזכויות ברישיון "תמר" (בסעיף זה להלן: "שותפי תמר" או "שותפות תמר"), לפיו התחייבה החברה לרכוש גז טבעי בהיקף מינימלי כולל של כ- 42.5 מיליארד מטר מעוקב (BCM) גז טבעי (להלן בסעיף זה: "ההסכם" או "הסכם תמר").

(ב) מחיר הגז בהסכם נקבע על-פי נוסחה הכוללת מחיר בסיס והצמדה למדד המחירים לצרכן האמריקאי, בתוספת 1% בכל אחת מהשנים 2012 עד 2019 ובניכוי של 1% בכל שנה החל משנת 2020 ועד תום תקופת ההסכם.

ההסכם כולל מנגנון "Take or Pay" (להלן: "מנגנון ה-ToP") במסגרתו החברה התחייבה לשלם עבור כמות מינימלית של גז טבעי, אף אם לא עשתה בו שימוש, בהיקף של 3.5 מיליארד מטר מעוקב בשנה בחמש השנים הראשונות ולאחר מכן בהיקף של 2.5 מיליארד מטר מעוקב בשנה, ובתקופת האופציה, ככל שתמומש בפועל, הכמות השנתית תעלה ל- 5 מיליארד מטר מעוקב בשנה (כפוף להתאמות של מכירת הגז של שותפות תמר ליצרני חשמל פרטיים והיקף ייצור החשמל של החברה). לפרטים אודות הכמות המינימלית של גז טבעי אותו תידרש החברה לרכוש לאור החלטת הדיקטוריון לממש את האופציות על תיקוניהן, ראה סעיפים ה ו-ז להלן.

כמו כן, נקבעו בהסכם שני מועדים בהם כל צד יהיה רשאי לדרוש, במקרה שהוא סבור כי מחיר הרכישה אינו משקף באופן ראוי את מחיר רכישת הגז בשוק הישראלי ללקוח עוגן, את התאמת מחיר הרכישה (Price Re-Opener), כדלקמן: בחלוף שמונה שנים ממועד תחילת זרימת הגז משדה "תמר", ידונו הצדדים (לבקשת מי מהצדדים) בהתאמת מחיר הרכישה בשיעור של עד 25% (תוספת או הפחתה) ("מועד החלון הראשון לעדכון המחיר החוזי"); בחלוף אחת עשרה שנים ממועד תחילת זרימת הגז "משדה תמר", ידונו הצדדים (לבקשת מי מהצדדים) בהתאמת מחיר הרכישה בשיעור של עד 10% (תוספת או הפחתה). בהיעדר הסכמה על שיעור התאמת מחיר הרכישה כאמור, הנושא יוכרע בהליך בוררות שיתנהל בהתאם לכללי המוסד הישראלי לבוררות אם הסכום שבמחלוקת נמוך מהסכום הקבוע בהסכם, או לחלופין, לפי כללי ה-London Court of International Arbitration אם הסכום שבמחלוקת עולה על הסכום הקבוע בהסכם.

(ג) ההסכם בתוקף עד תום חמש עשרה שנים ממועד תחילת אספקת הגז (1 ביולי 2013) או עד אספקת מלוא הכמות החוזית המקסימלית על-פי ההסכם, לפי המוקדם. במקרה שעד תום השנה השלוש עשרה מיום חתימת ההסכם החברה תודיע למוכרים כי היא צופה שלא תוכל לצרוך את מלוא הכמות החוזית במהלך תקופת חמש עשרה השנים, אזי ההסכם יוארך עד המוקדם מבין שנתיים נוספות מעבר לתקופת חמש עשרה השנים וצריכת מלוא הכמות החוזית. לפרטים בדבר התיקון הראשון להסכם המאפשר לחברה לצרוך את מלוא כמות הגז בגינה שילמה החברה ראה סעיף יב להלן.

הצדדים יהיו רשאים לסיים את ההסכם בנסיבות מסוימות (פירוק, חדלות פירעון, המחאת זכויות לטובת נושים, מינוי כונס נכסים וכו'), בהודעה בכתב של מאה ועשרים יום מראש.

(ד) ההסכם, בין אם כולו ובין אם החלקים הרלוונטיים לאותו גורם מאשר, אושר על ידי רשות החשמל, הממונה על התחרות (לשעבר הממונה על ההגבלים העסקיים), רשות החברות והקבינט הכלכלי חברתי (הממשלה).

(ה) ביום 19 באפריל 2012, הגישה החברה לרשות התחרות, בקשה לפטור מהסדר כובל בגין ההסכם. ביום 15 ביוני 2012, מסרה רשות התחרות לחברה את החלטתה, לפיה פטרה את ההסכם לפי סעיף 14 לחוק התחרות הכלכלית, בכפוף לשורה של תנאים המפורטים בהחלטתה, שעיקרם פיצול האופציה שניתנה לחברה להגדלת הכמות החוזית המסופקת בתקופת ההסכם ("האופציה") (שהמועד האחרון למימושה נדחה מיום 2 באפריל 2013 ליום 15 באפריל 2013), לפי המתווה להלן:

האופציה תפוצל לשני שלבים:

(1) מועד מימוש האופציה הראשונה יהיה עד לא מאוחר מיום 15 באפריל 2013. מועד סיום תקופת האופציה יהיה ביום 31 בדצמבר 2019.

(2) מועד מימוש האופציה השנייה יהיה עד לא יאוחר מיום 15 באפריל 2015. תוקף הארכת האופציה השנייה, יהיה החל מיום 1 בינואר 2020 ועד תום תקופת ההסכם. לפרטים בדבר שינויים במועדי האופציות ראה סעיף ו להלן.

(ו) בהתאם להחלטת רשות החשמל מיום 14 ביוני 2012, החברה יכולה להגדיל את קצב שינוי אספקת הגז על בסיס שעתי מעבר למופיע בהסכם, כל עוד מבחינה מערכתית ניתן להגדיל את קצב השינוי השעתי בתיאום עם מנהל המערכת. בנוסף, בהתאם להחלטת רשות החשמל האמורה, עבור כמויות הגז השעיות שתסופקנה לאחר מימוש האופציה הראשונה, מעבר לכמות השעית החוזית הבסיסית, ישולם מחיר האופציה החוזי. בנוסחת ההצמדה לחישוב מחיר האופציה החוזי המנגנון לפיו תבוצע תוספת/הפחתה של 1% בנוסחת התאמת המחיר בוטל במסגרת תיקון מספר 1 לאופציה. בנוסף, הצמידות למדד המחירים לצרכן האמריקאי צומצמה לשיעור צמידות של 30%. מחיר האופציה החוזי יחול על כמויות הגז שתסופקנה במסגרת האופציה בלבד ויהיה בתוקף עד תום תקופת ההסכם.

ביאור 35 - התקשרויות, תביעות והתחייבויות תלויות וסכסוכי עבודה (המשך)
א. התקשרויות: (המשך)
1) הסכם לאספקת גז מ"שדה תמר" (המשך)

(ז) ביום 11 באפריל 2013, אישרו ועדת הביקורת ודירקטוריון החברה, בישיבותיהם הנפרדות, את מימוש האופציה הראשונה והחברה הודיעה לשותפות תמר על החלטתה לממש את האופציה הראשונה אשר הסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019. ביום 16 באפריל 2015 החליט דירקטוריון החברה על מימוש חלקי של האופציה השנייה. בהמשך לאמור, ביום 7 במאי 2015 חתמו הצדדים על המסמכים הנדרשים בקשר עם מימוש האופציה בכמות מופחתת, לפיה החל מיום 1 בינואר 2020 הכמות המינימלית לחיוב (מנגנון ה-TOP ראה סעיף ט להלן) תעמוד על BCM 3. היקף הכמות המקסימלית שתעמוד לרשות החברה לאחר המימוש החלקי של האופציה השנייה הינו BCM 87.

ביום 1 בספטמבר 2016 נחתם תיקון להסכם על ידי הצדדים (להלן: "התיקון הראשון להסכם"). עיקרי התיקון הראשון להסכם הינם כניסה לתוקף של האופציה הראשונה בינואר 2017 והקדמת הכניסה לתוקף של האופציה השנייה מינואר 2020 לינואר 2019, כך שתקופת האופציה הראשונה תהיה שנתיים בלבד.

תיקון מועדי האופציות בהסכם כאמור לעיל אושר על ידי רשות התחרות והוסכם על ידי הבנקים המממנים של שותפי תמר.

(ח) ביום 4 באוקטובר 2020, התקשרה החברה בתוספת להסכם עם חלק משותפי תמר המחזיקים ביחד 53% מהזכויות במאגר תמר (תמר פטרוליום בע"מ ישראל מקו נגב 2 - שותפות מוגבלת, דור חיפוש גז - שותפות מוגבלת ואורסט תשתיות - שותפות מוגבלת) (להלן בהתאמה: "התוספת להסכם" ו-"קבוצת ה-53"), שתוקפה מיום חתימתה ועד ליום 1 ביולי 2021, ועניינה רכישת גז טבעי על ידי החברה מעבר לכמות החוזית המינימלית שנקבעה בהסכם, במחיר מוזל ביחס למחיר המשולם על ידי החברה על פי ההסכם ועל פי הסכם לווייתן, כהגדרתו בסעיף 2 להלן. המחיר אותו תשלם החברה יחושב על פי המנגנון לחישוב המחיר כמפורט להלן.

מנגנון חישוב המחיר אשר הוסכם בתוספת להסכם קובע מחיר בסיס ("מחיר הבסיס"), נמוך ביחס למחיר הגז בהסכם ובהסכם לווייתן, אשר ישולם עבור הכמות הראשונית אשר תזמין החברה על פי התוספת להסכם ("הכמות הראשונית"). ככל שתזמין החברה כמויות גז נוספות לכמות הראשונית, ילך ויפחת מחיר הגז ככל שתגדל הכמות, עד שיגיע המחיר ליעד המחיר הממוצע הקבוע בתוספת להסכם ("יעד המחיר הממוצע"), שהינו נמוך ממחיר הבסיס.

במסגרת התוספת להסכם, ניתנה ליתר שותפי תמר אופציה להצטרף לתוספת להסכם בתוך 60 יום מיום חתימתה. ביום 8 באוקטובר 2020, הודיעו נובל ודלק לקבוצת ה-53 שלא יצטרפו לתוספת להסכם.

ביום 4 באוקטובר 2020 העבירה החברה לנובל, המשמשת מפעילה ומתאמת של מאגר תמר, הודעה בה עדכנה על דבר החתימה על התוספת להסכם והזמנה לרכוש גז על פי התוספת להסכם. בתגובה, הודיעה נובל לחברה כי אינה יכולה לאשר הזמנות גז על פי התוספת להסכם. בהתאם, הודיעה החברה לנובל כי היא דוחה את טענותיה ושהיא דורשת שההזמנותיה על פי התוספת להסכם יבוצעו. נובל עמדה בסירובה לכבד את ההזמנות לפי התוספת להסכם.

על רקע האירועים הללו, ביום 6 באוקטובר 2020, שלחה החברה פניה לממונה על התחרות בדבר סירוב בלתי סביר לאספקת גז וניצול חריג ובוטה לרעה של כוח מונופוליסטי על ידי נובל ובקשה להתערבות מידית על מנת להבטיח תפעול תקין והזרמת גז רציפה ממאגר תמר.

ביום 8 באוקטובר 2020 התקבל בחברה מכתב מבא כוחם של שותפי לווייתן (כהגדרתם בסעיף 2 להלן), שבו נטען כי שותפי לווייתן אינם מכירים בתוספת להסכם, היות ונחתמה רק עם חלק משותפי תמר, ועל כן התוספת להסכם הינה הסכם נפרד, אשר מהווה הפרה נוספת מצד החברה של הסכם לווייתן, שמתווספת להפרה על דרך של רכישת מטעני LNG. ביום 13 באוקטובר 2020, השיבה החברה למכתב זה ולמכתב מיום 4 באוקטובר 2020, תוך שהיא דוחה את טענות שותפי לווייתן להפרה מצידה (ראה פירוט גם בסעיף 2 להלן).

במקביל, התקבל בחברה מכתב מנובל, בו הודיעה, בין היתר, כי היא רואה בתוספת להסכם הפרת ההוראות הקבועות בהסכם ובהסכם לווייתן. החברה השיבה לנובל כי היא דוחה את כל טענותיה.

על רקע התלונה לממונה על התחרות, ביום 25 באוקטובר 2020 התקבלה בחברה דרישת נתונים מרשות התחרות, אשר נענתה על ידי החברה.

לאור המחלוקות שנתגלו בין החברה וקבוצת ה-53, מצד אחד, לבין נובל, כמפעילת מאגר תמר, ושותפי לווייתן, מצד שני, בקשר עם התוספת להסכם, נוהל משא ומתן, וביום 31 בינואר 2021 הגיעה החברה לפשרה עם כלל שותפי תמר (קבוצת ה-53, נובל ודלק) ועם שותפי לווייתן, ונחתמו תיקונים להסכם תמר ולהסכם לווייתן.

ביאור 35 - התקשרויות, תביעות והתחייבויות תלויות וסכסוכי עבודה (המשך)
א. התקשרויות: (המשך)
(1) הסכם לאספקת גז מ"שדה תמר" (המשך)

להלן עיקרי התיקון להסכם תמר:

- (1) הגז שסופק לחברה ממאגר תמר במהלך הרבעון הרביעי של שנת 2020 בהיקף של כ-0.81 BCM יהיה במחיר נמוך מהמחיר הקבוע בהסכם תמר ובהסכם לווייתן, ויישאו בו כל שותפי תמר.
- (2) החברה תרכוש במחצית הראשונה של שנת 2021 מכוח הסכם תמר גז כמות של כ-0.44 BCM וכן תהא רשאית לרכוש כמויות נוספות שיסופקו במקרים בהם מאגר לווייתן לא יוכל לספק את ההזמנה שביצעה החברה. כמויות אלו יהיו במחירים מופחתים ביחס למחירים הקבועים בהסכם תמר ובהסכם לווייתן. כמויות אלו לא תילקחנה בחשבון לצורך חישוב הכמות החוזית המינימלית הקבועה בהסכם תמר.
- (3) כמות הגז הטבעי היומית המקסימלית אשר החברה תהיה רשאית להזמין תחת הסכם תמר במהלך המחצית הראשונה של שנת 2021, תופחת ותעמוד על 500,000 MMBTU.
- (4) שותפי תמר הצהירו כי הגיעו להסדרים אשר יאפשרו להם לשווק בנפרד גז ממאגר תמר לפני יום 1 ביולי 2021 (מועד פתיחת המחיר על פי הסכם תמר).
- (5) בכפוף להתקיימות התנאים המתלים, כמפורט להלן, וכניסת התיקון להסכם תמר לתוקף, תבוטל התוספת להסכם ותהא חסרת תוקף.

עיקרי התיקון להסכם לווייתן מפורטים בסעיף 2 להלן.

במסגרת התיקונים להסכמי תמר ולווייתן, ויתרו הצדדים על תביעותיהם בגין הטענות בנוגע לאירועים שאירעו סביב התוספת להסכם, כולל טענות שותפי לווייתן כלפי החברה, כמפורט בסעיף 2 להלן.

התיקונים להסכמי תמר ולווייתן היו כפופים להתקיימות תנאים מתלים. ביום 27 במאי 2021, אישר בית הדין לתחרות את ההסכמות אליהן הגיעה הממונה על התחרות עם נובל, במסגרת הצו המוסכם מיום 31 בינואר 2021. בכך התקיימו כל התנאים המתלים והתיקונים להסכמי תמר ולווייתן נכנסו לתוקף.

(ט) בהמשך לאמור בסעיף ב לעיל לפיו במסגרת הסכם תמר נקבעו שני מועדים בהם כל צד יהיה רשאי לדרוש את התאמת מחיר הרכישה, ובהגיע המועד הראשון להתאמת מחיר הרכישה (1 ביולי 2021), ביום 24 בינואר 2022, נחתם התיקון להסכם תמר בין החברה לבין כלל שותפי תמר ("התיקון להסכם"), לרבות Tamar Investment 1 RSC Limited ו-Tamar Investment 2 RSC Limited, אשר רכשו את מלוא זכויות דלק קידוחים – שותפות מוגבלת במאגר תמר, שעיקריו כדלקמן:

- (1) מחיר הגז עבור הכמות המינימלית של גז טבעי אשר החברה מחויבת לרכוש על פי הסכם תמר (מנגנון ה-TOP) יופחת בשיעור אשר גבוה במספר אחוזים מהשיעור המקסימלי הקבוע בהסכם.
- (2) בהתאם להסכם המקורי מחיר הגז עבור הכמות המינימלית לחיוב צמוד לשיעור עליית מדד המחירים לצרכן האמריקאי (US.CPI) (להלן: "המדד") בניכוי 1% לשנה. בתיקון להסכם נקבעו מגבלות להצמדה למדד כדלקמן: שיעור עליה של עד 2.25% יילקח בחשבון במלואו; שיעור העליה שבין 2.25% לבין 3.75% לא יילקח בחשבון בשנה הרלבנטית, וייתכן שייצבר ויילקח בחשבון בשנים העוקבות רק ככל ששיעור עליית המדד בהן יהא פחות מ-2.25% ובכל מקרה ההצמדה באותן השנים לא תעלה על 2.25%; שיעור עליה של מעל 3.75%, יילקח בחשבון במלואו (היינו: השיעור שעולה על 3.75% יילקח בחשבון באופן מלא). יובהר כי בכל אותם מקרים, בניכוי 1% כאמור לעיל.
- (3) בנוסף, נשמרה זכאות הצדדים למועד נוסף לפתיחת מחיר בגין הכמות המינימלית, בשיעורים שנקבעו בהסכם (בטווח של עד 10%, תוספת או הפחתה), ומועד זה יחול ביום 31 בדצמבר 2024 (חלף המועד השני להתאמת מחיר הרכישה שנקבע בהסכם - 1 ביולי 2024).
- (4) תקופת ההסכם תוארך בשנתיים וחצי נוספות ותסתיים ביום 31 בדצמבר 2030. בתקופת הארכת ההסכם החברה לא תהיה מחויבת לרכוש כמות המינימלית אלא תחול רק ההתחייבות לכמות התפעולית, כמפורט להלן.
- (5) בנוסף, החברה תתחייב לרכוש עוד 16 BCM (מתוך הכמות החוזית המובטחת לחברה על פי הסכם תמר), כשהכמות מחולקת על פני תקופת ההסכם על פי צרכי החברה הצפויים, וזאת רק ככל שכמות זו תידרש לחברה בפועל לפי צרכיה התפעוליים (להלן: "סך כמות ההתחייבות התפעולית") עבור התקופה החל מיום 1 ביולי 2021 ועד לתום תקופת הסכם תמר. ככל והחברה לא תצרוך את סך כמות ההתחייבות התפעולית עד ליום 31 בדצמבר 2030, ההסכם יוארך באופן אוטומטי עד לצריכת מלוא סך כמות ההתחייבות התפעולית.
- (6) החברה תתחייב להזמין כמות יומית מינימלית על בסיס תפעולי לאורך כל תקופת ההסכם בכמויות שיפורטו בהסכם המפורט שייחתם.
- (7) נקבע מחיר לכמות התפעולית וכן עבור כל כמות נוספת עד לכמות היומית המקסימלית אך מעבר לכמות השנתית המינימלית (Take or Pay), ככל שתירכש, על סכום הנמוך מ-4 דולר ל MMBTU, ללא הצמדה (להלן: "המחיר התפעולי").
- (8) התווסף מועד לפתיחת מחיר אשר יתייחס לכמות התפעולית, כך שביום 1 ביולי 2028, כל צד יהיה רשאי לדרוש את התאמת המחיר התפעולי בטווח של עד 10% תוספת או הפחתה, על פי המנגנון הקבוע בהסכם תמר.

ביאור 35 - התקשרויות, תביעות והתחייבויות תלויות וסכסוכי עבודה (המשך)
א. התקשרויות: (המשך)
(1) הסכם לאספקת גז מ"שדה תמר" (המשך)

(ט) המשך

כניסתו לתוקף של התיקון להסכם כפוף לאישור האורגנים המוסמכים של הצדדים ואישורים רגולטוריים ככל שיידרשו, ויחול רטרואקטיבית החל מיום 1 ביולי 2021. למועד אישור הדוחות הכספיים טרם התקבלו מלוא האישורים הנדרשים לכניסת ההסכם לתוקף.
 רכישות הגז מתמר בתקופה מיום 1 ביולי ועד ליום 31 בדצמבר 2021 נכללות, בשלב זה ועד לכניסתו לתוקף של ההסכם, בדוחות כספיים אלו, בהתאם למחיר בהסכם המקורי כולל ההפחתה המקסימלית על פי ההסכם המקורי בשיעור של 25%.

(י) היקף רכישת הגז משדה תמר

בשנת 2021 הסתכמה רכישת הגז ב-1.75 BCM במסגרת ה-TOP של החברה. במהלך השנה, נרכשו כ-1.43 BCM מתמר מעבר לכמויות ה-TOP.
 סה"כ מאז תחילת ההסכם ועד לסוף שנת 2021, הכמות הכוללת של הגז שרכשה החברה במסגרת ההסכם היא BCM 34.4.

נכון לסוף שנת 2021, כמות הגז הכוללת שעומדת לרשות החברה משדה תמר לאחר המימוש החלקי של האופציה השנייה ועד תום תקופת ההסכם הינה כ-51.2 BCM.

(יא) מנגנון ה-TOP

החברה ניהלה מגעים שוטפים עם שותפויות תמר בקשר עם הסכם רכישת הגז ויישומו, וביום 19 בנובמבר 2015 התקבל מכתב משותפי תמר, לפיו, בין היתר, הם מאשררים כי במקרה בו במועד סיום ההסכם, תהיה קיימת לחברה זכות לשימוש בגז בלתי מנוצל אשר בגינו שילמה החברה לשותפות תמר על פי מנגנון ה- TOP (להלן: "Make-Up Aggregate"), תהיה החברה רשאית להאריך את תקופת ההסכם עד לניצול ה-Make-Up Aggregate, וזאת על פי המנגנון הקבוע במכתב. מנגנון זה אושרר במסגרת התיקון הראשון להסכם מיום 1 בספטמבר 2016.

ביום 27 ביוני 2017 נתקבלה בחברה החלטת רשות החשמל לפיה, בין היתר, רשות החשמל תכיר בעלויות הנובעות מההסכם, לרבות עלויות הנובעות ממנגנון ה-TOP הקבוע בהסכם, וזאת בכפוף לתנאים הבאים:

- (1) החברה תפעל באופן סביר למזעור עלויות ההסכם ולעמידה בהתחייבות מנגנון ה-TOP, תוך מיצוי כלל הכלים העומדים לרשותה, לרבות השקעת כל המאמצים להפחתת מחיר הגז בכל מועד שההסכם מאפשר זאת ולרבות מכירה משנית של הגז בכפוף להוראות ואישורים הנדרשים על פי כל דין. מחיר הגז במכירה משנית ליצרני חשמל אחרים לא יעלה על עלות רכישת הגז מספק הגז.
- (2) בכפוף להוראות כל דין, החברה לא תמכור גז טבעי במכירה משנית למי שאינו יצרן חשמל, אם קבע מנהל המערכת כי ביום המחרת נדרש שימוש בסולר או בגז נוזלי בתוכנית ההעמסה הכללית של משק החשמל, למעט מצב בו נעשה שימוש בסולר בתוכנית ההעמסה לצורכי בדיקה בלבד. תוקף סעיף זה יפקע במועד ההפעלה המסחרית של ספק גז נוסף במשק.
- (3) החברה לא תזמין גז בכמות העולה על סך הכמויות הנדרשות לייצור חשמל בהתאם לתוכנית העמסה פרטנית בניכוי האמור בסעיף א) לעיל. החברה תשתמש בסולר ובגז נוזלי לפי הנחיות מנהל המערכת.
- (4) הכרה בעלויות ההסכם תבוצע בכפוף לבקרת עלויות שנתית שתיערך על ידי רשות החשמל ובשים לב לפעילות החברה למזעור עלויות ההסכם ועמידת החברה בתנאים המפורטים לעיל.

ביום 15 במאי 2018 פרסמה רשות החשמל הבהרה, במסגרתה מבקשת רשות החשמל להבהיר שאם יימכרו תחנות ייצור בהתאם להתחייבות החברה במסגרת הרפורמה, כמפורט בביאור 1 להעלה וכתוצאה מכך לא תשתמש החברה במלוא התחייבות רכישת הגז המינימאלית בהתאם להסכם הגז שלה עם שותפות תמר, וככל שעמדה ביתר התנאים הקבועים להכרה ב-TOP בהתאם להחלטת הרשות מיום 12 ביוני 2017 בנושא "הסדרת השימוש בדלקים למימוש תוכנית העמסה כללית במשק החשמל", ובלבד שפעלה החברה בהתאם לקבוע בהחלטה, בפרט בעניין הניסיון למזער עלויות, יוכרו עלויות הגז לחברת החשמל. כמו כן, החברה לא תפצל את הסכם הגז לתחנות שתימכרנה ואלה תימכרנה ללא הסכם גז.

ביאור 35 - התקשרויות, תביעות והתחייבויות תלויות וסכסוכי עבודה (המשך)

א. התקשרויות: (המשך)

(2) הסכם לרכישת גז לטווח קצר משדה "לוויתן"

(א) ביום 12 ביוני 2019 חתמה החברה והשותפים בפרויקט לווייתן (דלק קידוחים - שותפות מוגבלת ("דלק"), Noble Energy Mediterranean Ltd. ("נובל") ורציו חיפוש נפט (1992) - שותפות מוגבלת, כולן יחד להלן: "שותפי לווייתן") על הסכם לרכישת גז טבעי לטווח קצר, וזאת בהמשך להכרזה על שותפי לווייתן כספק הזוכה בהליך התחרותי שקיימה החברה לרכישת גז טבעי לטווח קצר, בו השתתפו השותפים בפרויקט "תמר" (להלן: "שותפי תמר") ושותפי לווייתן (להלן: "ההסכם" או "הסכם לווייתן"). ההסכם יחול על כמויות שהחברה תבחר שלא לרכוש משותפי תמר במסגרת הסכם תמר כפי שתוקן ויתוקן, למעט על כמויות שהחברה תרכוש על פי הוראות שמנהל המערכת רשאי להורות לה לרכוש. לפרטים נוספים ראה סעיף 1 לעיל.

(ב) עיקריו של הסכם לווייתן הינם כדלקמן:

- תקופת ההתקשרות הינה החל מחודש אוקטובר 2019 או ממועד תחילת הזרמת הגז משדה "לווייתן", לפי המאוחר, ועד למוקדם מבין חודש יוני 2021 או תחילת הפקת הגז משדה "כריש" (הצפיה בסוף הרבעון הראשון של שנת 2022). ביום 31 בדצמבר 2019 החלה הזרמת הגז משדה "לווייתן", ובהתאם לכך החלה תקופת אספקת הגז על-פי הסכם לווייתן.
- לחברה אין חובה לרכוש כמות מינימלית כלשהי של גז במסגרת ההסכם.
- שותפי לווייתן אינם מחויבים לשמור קיבולת גז לחברה מכוח ההסכם.
- החברה מחויבת לפנות לשותפי לווייתן על בסיס חודשי לצורך רכישת כמויות גז שהיא איננה רוכשת משותפי תמר.
- שותפי לווייתן רשאים לסרב (באופן מלא או חלקי) לפניית החברה, וזאת כאשר אין ביכולתם לספק גז (גם בשל אספקת גז לצד ג').
- החברה רשאית לרכוש בשוק החופשי כל כמות גז שהחברה הזמינה ושותפי לווייתן סירבו לספק.
- מחיר הגז בהסכם לווייתן נמוך בהשוואה למחירי הגז הקבועים בהסכם בו התקשרה החברה עם השותפים בפרויקט תמר.

(ג) הסכם לווייתן כולל תנאי מתלה לפיו ההסכם לתוקף כפופה, לאישורן של רשות התחרות, רשות החשמל ורשות החברות (ככל שאישורים כאמור יידרשו). בהתאם, הגישה החברה דיווח בדבר ההסכם לרשות התחרות, לרשות החשמל ולרשות החברות הממשלתיות. ביום 8 בספטמבר 2019 התקבלה עמדת רשות החברות הממשלתיות לפיה ההסכם אינו טעון אישור ממשלה לפי חוק החברות הממשלתיות או כל אישור אחר של רשות החברות הממשלתיות. כמו כן, לא התקבלה תגובה מרשות החשמל ורשות התחרות. מעבר לאמור לעיל לא נידרש אישור כלשהו ובכך התקיימו למעשה התנאים המתלים לכניסתו של ההסכם לתוקף.

(ד) ביום 18 באפריל 2019, הגישו חלק משותפי תמר (ישראל מקו נגב 2 - שותפות מוגבלת, תמר פטרוליום בע"מ, דור חיפוש גז - שותפות מוגבלת, ואורסט תשתיות - שותפות מוגבלת) (להלן יחד: "העותרות") לבית המשפט המחוזי בתל-אביב עתירה מנהלית (להלן: "העתירה") כנגד שותפי לווייתן והחברה (להלן יחד: "המשיבות") על פיה התבקש בית המשפט, בין היתר, להצהיר כי החלטת ועדת המכרזים של החברה, לפיה שותפי לווייתן אושרו כספק הזוכה בהליך התחרותי האמור, פסולה ומנוגדת לדיון ועל כן דינה בטלות, ולחילופין, להחזיר את ההחלטה לוועדת המכרזים של החברה ולהורות לה לשקול אפשרויות אחרות, כמפורט בעתירה, ולחילופין, להורות על ביטול ההליך התחרותי.

בד בבד עם הגשת העתירה, הוגשה לבית המשפט בקשה לצו ביניים שיורה לוועדת המכרזים של החברה להשהות לאלתר את תוצאות ההליך התחרותי לרכישת גז בהסכם לטווח קצר ולהימנע מכל צעד להתקשרות עם הזוכה בהליך, וזאת עד להכרעה בעתירה האמורה וכן בקשה לקיום דיון דחוף בבקשה לצו ביניים ובעתירה. בימים 3 ביוני 2019 ו-4 ביוני 2019 נערכו דיונים בעתירה ובבקשה למתן צו ביניים וביום 7 ביולי 2019 ניתן פסק דין הדוחה את העתירה. ביום 19 באוגוסט 2019 הוגש על ידי העותרות ערעור על פסק הדין לבית המשפט העליון, בו התבקש בית המשפט העליון להורות על ביטולו של פסק הדין ולפסוק כמבוקש בעתירה. בהתאם להחלטת בית המשפט העליון, נקבע הסדר ביחס לדרכי שמיעת הערעור וכן נקבע המועד לדיון בערעור.

ביום 21 במאי 2020 התקיים דיון בערעור בפני בית המשפט העליון במסגרתו הודיעו המערערות כי הן הגיעו להסכמות עקרוניות עם שותפי לווייתן, אשר לפיהן, בין היתר, הערעור יידחה. המערערות ביקשו שהות של 14 ימים לגיבוש ההסכם הסופי ולהגשת הודעה מתאימה לבית המשפט. בהתאם למוסכם בין הצדדים, ככל שהמערערות ושותפי לווייתן לא יצליחו לגבש הסכם כאמור, בית המשפט ייתן פסק דין בערעור על בסיס כתבי הטענות שהגישו הצדדים לערעור. בית המשפט נתן תוקף של החלטה להסכמות כאמור.

ביום 12 באוגוסט 2020 הגישו המערערות הודעה לבית המשפט לפיה לאור חלוף הזמן ממועד הדיון וההודעה על ההסכמות העקרוניות, ובהיעדר חתימה על הסכם מחייב, לא ניתן יהיה לייתר הכרעה בערעור לגופם של דברים. המערערות ציינו כי תעדכנה את בית המשפט ככל שיחתם הסכם עד למועד קבלת פסק הדין. ביום 25 באוגוסט 2020 ניתן פסק דינו של בית המשפט העליון במסגרתו נדחה הערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי שדחה את העתירה המנהלית על זכייתה של לווייתן.

ביאור 35 - התקשרויות, תביעות והתחייבויות תלויות וסכסוכי עבודה (המשך)
א. התקשרויות: (המשך)

(2) הסכם לרכישת גז לטווח קצר משדה "לוויתן" (המשך)

(ה) ביום 3 ביוני 2020 התקבל בחברה מכתבם של שותפי לווייתן, בו נטען כי החלטתה של החברה לרכוש מטעני LNG כמפורט בסעיף 3 להלן, מהווה הפרה יסודית של הסכם לווייתן, לפיו החברה התחייבה כי במהלך תקופת הסכם לווייתן היא תפנה באופן בלעדי לשותפי לווייתן לאספקת כל כמויות הגז הדרושות ליחידות הייצור של החברה, להוציא כמויות הגז שתרכוש על פי הסכם תמר כפי שתוקן או יתוקן מעת לעת, וכן כמויות דלקים, שמנהל מערכת החשמל רשאי להורות לה לצרוך. החברה דחתה מכל וכל את הטענות שהועלו במכתב האמור.

ביום 4 באוקטובר 2020, השיבו שותפי לווייתן באמצעות בא כוחם, שהם דוחים את טענות החברה.

(ו) כאמור בסעיף 1 לעיל, ביום 8 באוקטובר 2020, התקבל בחברה מכתב מבא כוחם של שותפי לווייתן שבו נטען כי שותפי לווייתן אינם מכירים בתוספת להסכם (כהגדרתה בסעיף 1 לעיל, קרי, התוספת שנחתמה עם קבוצת ה-53 להסכם תמר), היות ונחתמה רק עם חלק משותפי תמר, ועל כן התוספת להסכם הינה הסכם נפרד, אשר מהווה הפרה נוספת מצד החברה של הסכם לווייתן, שמתווספת להפרה על דרך של רכישת מטעני LNG כמתואר בסעיף ה לעיל. ביום 13 באוקטובר 2020 השיבה החברה למכתב זה ולמכתב מיום 4 באוקטובר 2020, תוך שהיא דוחה את טענות שותפי לווייתן להפרה מצידה. ביום 15 באוקטובר 2020 התקבל מענה מבא כוחם של שותפי לווייתן, החוזר על טענותיהם. החברה דחתה הטענות במכתב נוסף מיום 22 באוקטובר 2020.

(ז) כאמור בסעיף 1 לעיל, לאור המחלוקות שנתגלו בין החברה וקבוצת ה-53, מצד אחד, לבין נובל, כמפעילת מאגר תמר, ושותפי לווייתן, מצד שני, בקשר עם התוספת להסכם, נוהל משא ומתן, ולאחר תאריך הדוח על המצב הכספי ביום 31 בינואר 2021 הגיעה החברה לפשרה עם כלל שותפי תמר (קבוצת ה-53, נובל ודלק) ועם שותפי לווייתן, ונחתמו תיקונים להסכם תמר ולהסכם לווייתן.

להלן עיקרי התיקון להסכם לווייתן:

1. החברה התחייבה לרכוש ממאגר לווייתן במהלך המחצית הראשונה של שנת 2021 כמות גז מינימלית של 1.2 BCM, ממנה יופחתו כמויות גז מסוימות, כפי שהוסכמו, וביניהן, כמויות גז שיוזמנו ממאגר לווייתן ולא יסופקו לחברה על ידו וכן כמויות גז שלא נצרכו על ידי החברה עקב אירועי כוח עליון ו/או תקלות ביחידות ייצור משמעותיות של החברה ("כמות המינימום"). ככל שכמות הגז המצטברת שהחברה תרכוש ממאגר לווייתן במחצית הראשונה של שנת 2021 תפחת מכמות המינימום, החברה תשלם את התמורה עבור כמות הגז שטרם נצרכה מתוך כמות המינימום ותקופת התיקון להסכם לווייתן תוארך בתקופה קצובה שהוסכמה, על מנת לאפשר לחברה לצרוך את כמויות הגז עבורן שילמה. במהלך המחצית הראשונה של שנת 2021 נרכשה על ידי החברה מלוא כמות הגז בהתאם להתחייבותיה כאמור לעיל.
2. כל כמויות הגז שתרכוש החברה ממאגר לווייתן במחצית הראשונה של שנת 2021 יהיו במחיר מופחת ביחס למחיר הקבוע בהסכם לווייתן, וזאת למעט כמות גז של BCM 0.51 אשר תרכוש ממאגר לווייתן בתקופה זו, במחיר הקבוע בהסכם לווייתן.

עיקרי התיקון להסכם תמר מפורטים בסעיף 1 לעיל.

במסגרת התיקונים להסכמי תמר ולווייתן, ויתרו הצדדים על תביעותיהם בגין הטענות בנוגע לאירועים שאירעו סביב התוספת להסכם, כולל טענות שותפי לווייתן כלפי החברה, כמפורט בסעיפים ה ו-ו לעיל.

התיקונים להסכמי תמר ולווייתן היו כפופים להתקיימות תנאים מתלים. ביום 27 במאי 2021, אישר בית הדין לתחרות את ההסכמות אליהן הגיעה הממונה על התחרות עם נובל, במסגרת הצו המוסכם מיום 31 בינואר 2021. בכך התקיימו כל התנאים המתלים, והתיקונים להסכמי תמר ולווייתן נכנסו לתוקף.

(ח) ביום 4 ביולי 2021 התקשרה החברה עם שותפי לווייתן בהסכם SPOT לרכישת גז טבעי ממאגר לווייתן, התקף למשך שנה, במסגרתו הוסכם כי מחיר הגז ייקבע כל חודש ואין לצדדים כל התחייבות לגבי הכמויות הנרכשות.

ביאור 35 - התקשרויות, תביעות והתחייבויות תלויות וסכסוכי עבודה (המשך)

א. התקשרויות (המשך)

(3) L.N.G

בהתאם להחלטת השר מחודש פברואר 2011 חברת נתיבי הגז לישראל הקימה מצוף (Buoy) כ-10 קילומטר מערבית לחוף חדרה, אשר מחובר למערכת הולכת הגז הארצית. אל המצוף מתחברת אוניית LNG (גז טבעי נוזלי) שחברה החברה. אונייה זו הינה בעלת יכולת לגזז את הגז הטבעי הנוזלי הנמצא על סיפונה, ולהזרימו דרך המצוף אל מערכת ההולכה הארצית.

רשות החשמל מכירה לחברה בעלויות חכירת האוניה המגזזת, בעלות רכישת הגז הטבעי הנוזלי (LNG) וכן בעלויות נוספות, ישירות ועקיפות, כפי שבאו לידי ביטוי בהסכמים עם ספקים, וזאת בכפוף לבקרת עלויות. בחודש ינואר 2016 אישר דירקטוריון החברה את הארכת ההתקשרות לחכירת האוניה המגזזת החל מחודש אוקטובר 2017 לתקופה של לפחות שנתיים ועד 5 שנים נוספות, תוך אפשרות של החברה לסיים את תקופת ההתקשרות במתן הודעה מוקדמת של 24 חודשים.

מליאת רשות החשמל אישרה ביום 26 ביולי 2016 את הארכת תקופת ההתקשרות לחכירת האוניה המגזזת כאמור לעיל. ביום 18 באוקטובר 2017, התקבל מכתב ממנכ"ל משרד האנרגיה, לפיו עמדת המשרד היא שיש להמשיך את הסכם חכירת האוניה המגזזת עד סוף אוקטובר 2022.

ביום 21 באוקטובר 2020 הודיעה החברה לבעלי האוניה המגזזת כי ההתקשרות לחכירת האוניה תסתיים ביום 25 באוקטובר 2022.

השימוש ב-LNG מתבצע על פי רוב בעת הפסקה או תקלה באספקת הגז משדות "תמר" ו/או "לויתן", או כאשר כמויות הגז העומדות לרשות החברה במסגרת ההסכמים הקיימים לרכישת גז טבעי אינן מספיקות לייצור החשמל על מנת לעמוד בביקוש החשמל של החברה ובהתאם לצרכי מנהל מערכת החשמל.

במסגרת החלטת רשות החשמל מיום 17 ביוני 2020 (החלטה מס' 58207) בדבר מתן רישיון לחברת נגה, נקבע כי חברת נגה, תהיה אחראית על ניהול הרכישה והאחסון של הדלקים המשקיים, למעט גז טבעי נוזלי, ולהקצאתם ליצרני החשמל. ביחס לגז טבעי נוזלי כדלק משקי, נקבע כי חברת נגה תרכוש ותשווק את הגז בכפוף לקביעת כללים על ידי רשות הגז, שטרם נקבעו. עד ליישומם של סעיף זה, החברה רוכשת מטעני גז טבעי נוזלי בהתאם להנחיות נגה. לפרטים נוספים בדבר מכירת פעילות ניהול המערכת לחברת נגה במסגרת השינוי המבני ויישומו, ראה ביאור 9ה לעיל.

(4) התקשרות בהסכם SPOT לרכישת גז טבעי ממאגר כריש

לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, ביום 14 במרס 2022, התקשרה החברה עם חברת אנרג'יאן ישראל לימיטד בהסכם SPOT לרכישת גז טבעי ממאגר כריש, התקף למשך שנה, החל ממועד תחילת ההפקה של מאגר כריש. במסגרת ההסכם סוכם כי מחיר הגז ייקבע כל חודש ואין לצדדים כל התחייבות לגבי הכמויות הנרכשות. כניסתו לתוקף של ההסכם כפוף להשלמת ההליכים הנדרשים ואישור האורגנים המוסמכים בחברה, תוך 60 ימים ממועד החתימה (למעט אם סוכם אחרת על ידי הצדדים).

(5) התקשרויות החברה עם יצרנים פרטיים

החל ממועד יציאת יחידת ניהול המערכת מהחברה ביום 1 בנובמבר 2021, ניהול ההסכמים מול יצרני חשמל פרטיים במתח עליון הועבר לאחריותה של נגה. לפרטים נוספים בדבר מכירת פעילות ניהול המערכת לנגה ראה ביאור 9ה לעיל.

החברה מתקשרת בהסכמים עם יצרני חשמל פרטיים במקטע החלוקה בלבד. למועד הדוחות הכספיים, היקף כושר הייצור של יצרני החשמל הפרטיים עימם התקשרה החברה עומד על כ-2,271 מגו"ט, רובם יצרני חשמל באנרגיות מתחדשות.

ביאור 35 - התקשרויות, תביעות והתחייבויות תלויות וסכסוכי עבודה (המשך)

א. התקשרויות: (המשך)

(6) התקשרויות של החברות הבנות

א. חברת הפחם

1. לחברת הפחם, הסכמים ארוכי טווח עם ספקים וחברות ספנות בינלאומיות לרכישה והובלה של מטעני פחם. ההתחייבויות לרכישת פחם הינן על פי אותם הסכמים ארוכי טווח עם ספקי הפחם, כאשר לגבי מרבית כמות הפחם, המחיר צמוד למדדים בינלאומיים של מחיר הפחם בתוספת פרמיה קבועה. כמות הפחם הנרכשת על ידי חברת הבת מתבססת על תחזית הצריכה של חברת החשמל המתעדכנת מעת לעת בהתאם להוראות השר ולגורמים אחרים.

על פי מדיניות חברת הפחם, חלק מהסכמי רכישת הפחם וההובלה הימית הינם במחירים קבועים. בהסכמי רכישת הפחם, קביעת מחירים קבועים היא לתקופה מירבית של 12 חודשים מראש ואילו בהסכמי הובלה ימית ישנם הסכמים לתקופות שונות ובהסכמי חכירת זמן, אף למספר שנים מראש. נכון ליום פרסום הדוחות הכספיים, מחירי ההובלה בשוק הינם גבוהים ממחירי הסכמי ההובלה במחירים קבועים שבידי חברת הפחם ומרבית ההסכמים לרכישת פחם שבידי חברת הפחם צמודים למדדים בינלאומיים של מחיר פחם כך שמחירי הפחם בשוק קרובים או שווים למחירי ההסכמים לרכש הפחם הנ"ל והפרשים בין מחירי ההסכמים למחירי השוק, אם ישנם, נמוכים באופן יחסי.

2. לחברת הפחם הסכמים עם חברות ספנות לחכירת אניות לזמן ארוך עד שנת 2026 בסך של כ- 132 מיליוני ש"ח. כמו כן לחברת הפחם הסכמים לרכישת פחם.

3. ביום 9 ביוני 2014 התקשרה חברת הפחם עם חברה זרה בעסקה המשלבת רכישת אונית צובר חדשה, אשר נבנתה במספנה ביפן וכן חכירת חלקה של החברה הזרה לטווח ארוך (10 שנים) על ידי חברת הפחם. עלות האוניה 56 מיליוני דולר, כאשר חלקה של חברת הפחם בבעלות ובהשקעה הינו 49%. האוניה נמסרה לחברת הפחם בחודש מאי 2016.

ביום 4 באוגוסט 2016 חתמה חברת הפחם יחד עם שותפתה לרכישת אוניית הצובר שלעיל, על הסכם הלוואה עם תאגיד בנקאי למימון אותה רכישה. חלקה של חברת הפחם בהלוואה היה כ-13 מיליוני דולר והיא נפרעת ב-40 תשלומים רבעוניים שווים בסך של כ-220 אלפי דולר והיתרה במועד התשלום האחרון. יתרת ההלוואה לתאריך הדוחות הכספיים הינו כ- 8.6 מיליון דולר.

כאמור, האנייה נמצאת בבעלות משותפת של חברת הפחם (49%) ושל שותף (51%). בשל ירידה צפויה בביקוש של החברה לפחם והצפי שלאחר שנת 2026 יידרש פחם כדלק גיבוי בלבד. בכוונת חברת הפחם לבחון את האפשרות והכדאיות למכירת חלקה באנייה תוך סיום מוקדם של הסכם החכירה הקיים (המסתיים בשנת 2026) ותוך פירעון מוקדם של ההלוואה שנלקחה למימון רכישתה.

4. גוררות "נמל אשקלון"

א. ביום 17 באוגוסט 2018 חתמה חברת הפחם על הסכמים לרכישת שתי ספינות גרר (להלן "גוררות") בעלות כוללת של כ-13.8 מיליוני דולר. בניית הגוררות החדשות הסתיימה והן נמסרו לחברת הפחם בתחילת חודש מאי 2019.

ב. ביום 22 בנובמבר 2019 נחתמו הסכמי חכירת גוף (Bare Boat Charter) לתקופה של 22 שנה עם קצא"א לצורך פעילותה בפריקת אוניות הפחם הפוקדות את תחנת הכח "רוטנברג" באשקלון וזאת במסגרת ההסכמים בין החברה, חברת הפחם וקצא"א.

בהתאם להסכמים, ישולמו ע"י קצא"א דמי חכירה חודשיים לתקופת החכירה בתשלומים רצופים וקבועים הצמודים לשער החליפין של ארה"ב לפי שיטת מקדם החזר ההון. כמו כן, תשלם חברת הפחם לקצא"א סכומים זהים לדמי החכירה כאמור לעיל, בגין אספקת שירותים לחברת הפחם באמצעות הגוררות (שירותי ניתוב, כוונות, קשירה, התרה, הכנסה לנמל והוצאה ממנו). החיובים בפועל מקזזים זה את זה ולא מועברים כספים בין החברות. החכירה מסווגת בספרי חברת הפחם כחכירה מימונית.

5. גוררות "נמל חדרה"

א. ביום 1 ביולי 2018 נחתם הסכם בין חברת הפחם לבין ממשלת ישראל (משרד התחבורה) לפיו התחייבה חברת הפחם לרכוש גוררת ולהחכירה למשרד התחבורה עבור פעילותו של נמל חדרה. חברת הפחם תחכיר את הגוררת שתרכש על ידה לנמל חדרה לפרק זמן של 4 שנים בתמורה לדמי חכירה מוסכמים. בתום תקופת החכירה יוכל נמל חדרה להאריך את תקופת החכירה כל פעם בשנה אחת נוספת עד לתקופה מצטברת שלא תעלה על 16 שנים. בתום תקופת החכירה ותקופת ההארכה תחזור הגוררת לידי חברת הפחם. בנוסף הוסכם כי כל תמורה שתתקבל בפועל על ידי חברת הפחם ממכירתן של שתי הגוררות הישנות של נמל חדרה תקוזז מעלות רכישת הגוררות. החכירה מסווגת בספרי חברת הפחם כחכירה מימונית.

ביאור 35 - התקשרויות, תביעות והתחייבויות תלויות וסכסוכי עבודה (המשך)
א. התקשרויות: (המשך)

6 התקשרויות של חברת הבת (המשך)
א. חברת הפחם

5. גוררת "נמל חדרה" (המשך)

ב. ביום 24 ביולי 2019 חתמה חברת הפחם על הסכם לרכישת גוררת נוספת בסכום של כ-6 מיליוני אירו, אשר מיועדת להחליף את אחת מהגוררות הישנות המצויות בנמל. הגוררת הוחכרה לנמל חדרה החל ממועד מסירתה בחודש דצמבר 2020. שם הגוררת החדשה – "חדרה".

משרד התחבורה העביר לחברת הפחם סכום של 18 מיליוני שקל חדש כולל מע"מ על חשבון רכישת הגוררת. כמו כן העביר משרד התחבורה ביום 28 בדצמבר 2020 סכום של 2 מיליוני שקל חדש על חשבון הוצאות נוספות לבניית הגוררת, שהוצאו על ידי חברת הפחם ואמורות לחול על משרד התחבורה במלואן, בהתאם להסכם.

דמי החכירה לתקופת החכירה ישולמו על ידי נמל חדרה בתשלומים חודשיים רצופים וקבועים הצמודים לשער החליפין של הדולר בסך של כ-57 אלפי דולר לחודש.

בחודש דצמבר 2021 העביר משרד התחבורה לידי חברת הפחם סך של כ-6 מיליוני שקל כולל מע"מ כסכום נוסף על חשבון רכישת הגוררת, בהתאם, הופחתו דמי החכירה החודשיים לסך של כ-2,000 דולר לחודש.

6. צמצום השימוש בפחם והסבת יחידות פחמיות לשימוש בגז טבעי

לעניין צמצום השימוש בפחם והסבת יחידות פחמיות לשימוש בגז טבעי ראה ביאור 17 לעיל. עקב הירידה הצפויה של פעילות חברת הפחם ברכש פחם, ובהמשך להחלטת הממשלה כאמור בביאור 17ה1 לעיל, להטיל על שר האנרגיה ועל שר האוצר להגיש הצעת החלטה לממשלה לאישור החלטת החברה להקים חברת בת ליזום עסקי בחו"ל, גובש בחברת הפחם מתווה מפורט המשלב את פעילות יזום עסקי חו"ל של החברה יחד עם פעילות שוטפת של חברת הפחם.

דירקטוריון חברת הפחם הנחה את הנהלת חברת הפחם לפנות לרשות החברות הממשלתיות בנושא שינוי תקנון חברת הפחם, לשם הפיכתה לא יאוחזר משנת 2025, לחברת הבת לפיתוח עסקי של החברה.

ב. חברת נתיב האור

לפרטים בדבר הסכמים שנחתמו בין החברה לבין נתיב האור ראה ביאור 19ה1 לעיל.

7 התקשרויות שאינן מקבלות ביטוי בדוחות הכספיים

נכון ליום 31 בדצמבר 2021, לחברה התקשרויות שאינן מקבלות ביטוי בדוחות הכספיים בגין רכישת דלקים, רכישה והובלת חומרי גלם, רכישת ציוד ושירותים, בניית מתקנים וחכירת אוניות כדלהלן:

א) הזמנת תכנון, ציוד ויעוץ מספקים במטבעות שונים לפי שעריהם לתאריך הדוח על המצב הכספי בסך של כ-205 מיליוני דולר, וכ-135 מיליוני אירו. הזמנות אלו ימומנו, בין היתר, על ידי קווי אשראי קיימים לזמן ארוך מבנקים ומספקים מחו"ל.

ב) חוזים בגין בניה, אספקת ציוד ופעילויות שוטפות עם ספקים מקומיים בסך של כ-3,682 מיליוני שקל חדש.

ג) התקשרויות החברה בגין עלויות רכישת והולכת דלקים (בעיקר בגין גז טבעי) וחכירת מיכלי סולר במטבעות שונים לפי שעריהם לתאריך הדוח על המצב הכספי בסך של כ-5,770 מיליוני דולר ו-2,915 מיליוני שקל חדש.

ד) התקשרויות החברה בגין עלויות חכירת מרכזי ביצוע בסך של כ-74 מיליוני שקל חדש.

ביאור 35 - התקשרויות, תביעות והתחייבויות תלויות וסכסוכי עבודה (המשך)

ב. תביעות והתחייבויות תלויות:

1) להלן פירוט הבקשות שהוגשו לבתי המשפט כנגד החברה להכרתן כתובענות ייצוגיות. הנהלת החברה בהתבסס על חוות דעתם של יועציה המשפטיים, צופה כי יותר סביר מאשר לא שהבקשות להכרתן כתובענות ייצוגיות לא תתקבלנה או שאם תתקבלנה הרי שהחשיפה אינה מהותית ולפיכך לא נערכה הפרשה בגין בדוחות הכספיים.

מועד הגשת התביעה	בית המשפט בו מתנהלת התביעה	הנתבע	נושא התביעה וסטטוס ההליך	סכום התביעה (מיליוני ש"ח)
(א) מאי 2013	ביהמ"ש המחוזי מרכז	החברה	התקשרויותיה של החברה בשנים 2001-2003 עם חברת סימנס בהסכמים לרכישת טורבינות מחזור גז משולב (מחז"מ) ושירותים נלווים, אשר גרמו לנזקים, לכאורה, לחברה אשר גולגלו על צרכני החשמל במסגרת תעריף החשמל. ביום 16 במאי 2019 הוגשה על ידי המבקשת בקשת אישור מתוקנת. החברה הגישה תשובה לבקשת האישור המתוקנת כאמור ביום 27 במאי 2020. ביום 1 באוקטובר 2020 המבקשת הגישה את תגובתה לתשובה לבקשת האישור. דיון קדם משפט התקיים ביום 18 באפריל 2021. ביום 28 באפריל 2021 הודיעו הצדדים לבית המשפט כי הם מסכימים להצעה להפנות את התיק לגישור, בית המשפט הורה על המשך עיכוב ההליכים עד ליום 30 באפריל 2022. הערכת יועציה המשפטית של החברה נותרה בעינה כי יותר סביר מאשר לא שהבקשה לאישור תידחה.	200
(ב) ינואר 2016 / מאי 2017	ביהמ"ש המחוזי מרכז	החברה	זכאות, כביכול, של התובעים לשלם לחברה בגין חשמל הנצרך על ידיהם, "תעריף מכירה מרוכזת", כהגדרתו באמות המידה, ולא תעריף תע"ז. בתום דיון הוכחות שהתקיים ביום 1 בדצמבר 2021 הציע בית המשפט לצדדים לבחון אפשרות להסדר אשר יסיים את ההליך בהסכמה. הערכת יועציה המשפטית של החברה נותרה בעינה כי יותר סביר מאשר לא שהבקשה לאישור תידחה.	עשרות מיליוני שקל חדש
(ג) פברואר 2018	ביהמ"ש המחוזי חיפה	החברה ומדינת ישראל	טענה של קיפוח בעלי מניות מיעוט לפי חוק החברות. לטענת המבקשים הקיפוח מתבטא באי חלוקת דיבידנד, חלוקה אסורה של הטבות למדינה, תוך העדפתה על פני כלל בעלי המניות של החברה, ניהול החברה משיקולים מדיניים ועוד. הבקשה מוגשת בשם "כל בעלי המניות של החברה מן הציבור". המבקשים מבקשים בנוסף את אישור ביהמ"ש לפיצול סעדים באופן שהמבקשים יהיו רשאים לפעול בעתיד להגשת תביעה כנגד החברה ו/או כנגד בעלי עניין ו/או נושאי המשרה בחברה לשם פיצוי המבקשים ו/או החברה בגין הנזקים אשר נגרמו להם כתוצאה מהתנהלותם הפסולה של בעלי העניין ו/או נושאי המשרה בחברה. בהמלצת בית המשפט הצדדים פנו להליך גישור בפני כבוד נשיא בית המשפט העליון (בדימוס) השופט א' גרוניס. הליך הגישור שהתנהל בין הצדדים הגיע לכדי סיום ללא תוצאות. ביום 27 באפריל 2021 נמסרה הודעת עדכון לבית המשפט. באותו מועד הורה בית המשפט על הגשת סיכומי טענות המבקשים עד ליום 27 ביוני 2021. ביום 4 ביולי 2021 הוגשו סיכומי טענות מטעם המבקשים וביום 17 באוקטובר 2021 הוגשו סיכומי החברה והמדינה וביום 14 בנובמבר 2021 הוגשו סיכומי תשובה מטעם המבקשים. ביום 19 בדצמבר 2021 הוגשה הודעה מטעם החברה המביעה התנגדות להרחבות החזית שהתגלו בסיכומי התשובה. הערכת יועציה המשפטית של החברה נותרה בעינה כי יותר סביר מאשר לא שהבקשה לאישור תידחה.	-

ביאור 35 - התקשרויות, תביעות והתחייבויות תלויות וסכסוכי עבודה (המשך)

ב. תביעות והתחייבויות תלויות: (המשך)

(1) להלן פירוט הבקשות שהוגשו לבתי המשפט כנגד החברה להכרתן כתובענות ייצוגיות. הנהלת החברה בהתבסס על חוות דעתם של יועציה המשפטיים, צופה כי יותר סביר מאשר לא שהבקשות להכרתן כתובענות ייצוגיות לא תתקבלנה או שאם תתקבלנה הרי שהחשיפה אינה מהותית ולפיכך לא נערכה הפרשה בגין בדוחות הכספיים. (המשך)

מועד הגשת התביעה	בית המשפט בו מתנהלת התביעה	הנתבע	נושא התביעה וסטטוס ההליך	סכום התביעה (מיליוני ש"ח)
(ד) אוקטובר 2019	ביהמ"ש השלום בחיפה	החברה	טענות שווא של החברה כנגד צרכנים בדבר חבלות לכאורה במוני החשמל שלהם. ביום 5 בספטמבר 2021 נקבע דיון קדם משפט ליום 31 בינואר 2022 וזאת על מנת להביא את הצדדים להסדר כולל. בהתאם להחלטת בית המשפט מיום 8 בדצמבר 2021 נדחה מועד קדם המשפט ליום 25 באוקטובר 2022. בשלב זה של ההליך הערכת יועציה המשפטיים של החברה היא כי יותר סביר מאשר לא שהבקשה הייצוגית תידחה.	0.5
(ה) אוקטובר 2019	ביהמ"ש המחוזי מרכז	החברה	תשלומים ליצרני חשמל פרטיים שגולגלו על צרכני החשמל. ביום 16 במרץ 2020 החברה הגישה לבית המשפט בקשה לסילוק על הסף של בקשת האישור, בשל מספר טעמים, ולמתן ארכה להגשת התשובה לבקשת האישור עד להכרעה בבקשת הסילוק. בהתאם להחלטת בית המשפט מיום 30 ביוני 2020 הגישה החברה את תשובתה לבקשת האישור ביום 22 ביולי 2020 ובמקביל הגיש המבקש את תגובתו לבקשת הסילוק. ביום 10 בספטמבר 2020 דחה בית המשפט את הבקשה לסילוק על הסף שהגישה החברה, תוך שקבע כי אין מניעה להעלות את הטענות שבבקשת הסילוק במסגרת בירור בקשת האישור לגופה. בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון, על החלטת בית המשפט האמורה, נדחתה. בחודש נובמבר 2020 הגישה החברה בקשה למתן רשות למשלוח הודעות לצדדים שלישיים, כנגד מספקי חשמל פרטיים רלבנטיים, בהתבסס על הטענה, לפיה, אם ייקבע בגדרי ההליך שמספקי החשמל הפרטיים הגישו דיווחים כוזבים למנהל המערכת בתכניות הצריכה (כטענת המבקש), הרי שאלו חייבים בשיפוייה של החברה בגין כל נזק נטען בו תישא. ביום 31 באוקטובר 2021 התקיים דיון בפני בית המשפט בעניין בקשת הרשות להגיש הודעות צד שלישי למספקים הפרטיים והחלטת בית המשפט בבקשה צפויה להינתן בהמשך. בשים לב לשלב המקדמי של ההליך בטרם החל הליך ההוכחות, הערכת יועציה המשפטיים של החברה היא כי סביר יותר מאשר לא, שבקשת האישור תידחה, או שתקבל תוך קביעה כי הצדדים השלישיים חייבים בשיפוייה של החברה בגין כל תשלום בו תישא.	330

ביאור 35 - התקשרויות, תביעות והתחייבויות תלויות וסכסוכי עבודה (המשך)

ב. תביעות והתחייבויות תלויות: (המשך)

(1) להלן פירוט הבקשות שהוגשו לבתי המשפט כנגד החברה להכרתן כתובענות ייצוגיות. הנהלת החברה בהתבסס על חוות דעתם של יועציה המשפטיים, צופה כי יותר סביר מאשר לא שהבקשות להכרתן כתובענות ייצוגיות לא תתקבלנה או שאם תתקבלנה הרי שהחשיפה אינה מהותית ולפיכך לא נערכה הפרשה בגין בדוחות הכספיים. (המשך)

מועד הגשת התביעה	בית המשפט בו מתנהלת התביעה	הנתבע	נושא התביעה וסטטוס ההליך	סכום התביעה (מיליוני ש"ח)
(ו) אפריל 2020	ביהמ"ש המחוזי בתל אביב	החברה	בקשה לתובענה ייצוגית שעניינה טענה לאירוע אבטחה חמור במהלכו נחשפו פרטים אישיים חסויים של צרכנים במסגרת כניסה לשירותים דיגיטליים באתר האינטרנט של החברה. ביום 24 בינואר 2021 עוד קודם למועד הגשת תשובת החברה לבקשת האישור, הגישו הצדדים לבית המשפט בקשה לאישור הסדר פשרה בסכום שאינו מהותי. ביום 28 באפריל 2021 ניתנה החלטת בית המשפט במסגרת הבקשה לאישור הסכם הפשרה בדבר פרסום הודעות בעיתונות ובאתר האינטרנט של החברה ומשלוח הבקשה לאישור הסכם הפשרה בצירוף הסכם הפשרה וההחלטה ליועץ המשפטי לממשלה, למנהל בתי המשפט ולממונה על הגנת הצרכן. ביום 18 ליוני 2021 הוגשה התנגדות להסדר הפשרה על ידי שלושה מבקשים מהציבור. ביום 15 ליולי 2021, הגישה החברה את תגובתה להתנגדות. ביום 16 באוגוסט 2021 הגישו המתנגדים את תגובתם לתשובות להתנגדות להסדר הפשרה. ביום 4 באוקטובר 2021 הגיש היועץ המשפטי לממשלה את עמדתו להסדר הפשרה. ביום 15 בנובמבר 2021 הגישו הצדדים את התייחסותם לעמדת הגורמים המקצועיים. דיון בהתנגדות במעמד הצדדים וב"כ היועץ המשפטי לממשלה התקיים ביום 1 במרס 2022. להערכת יועציה המשפטיים של החברה, הסיכוי שבית המשפט יאשר את הסדר הפשרה שהוגש עולה על הסיכוי שהסדר זה לא יאושר. אולם יתכן כי הצדדים יידרשו לערוך שינויים בתוכן ההסדר. בקשר לנשוא בקשה ייצוגית זו, התקבל בחברה ביום 16 ביוני 2020 מכתב מאת הרשות להגנת הפרטיות שעניינו הפרה לכאורה של חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א – 1981 ותקנות הגנת הפרטיות (אבטחת מידע), התשע"ז – 2017 (להלן: "החוק והתקנות") והנחיה לתיקון ליקויים (זאת בהמשך לפניה מיום 25 ביוני 2019 במסגרתה נכללה דרישת ידיעות ומסמכים לצורך בירור נסיבות אירוע אבטחת פרטי לקוחות בהתחברות לשירותים הדיגיטליים באתר החברה ועמידתה של החברה בהוראות החוק והתקנות). בנוסף, נתבקשה החברה להעביר לרשות מסמכים התומכים בטענתה כי מערך האבטחה של החברה עומד בדרישות הדין. החברה הגישה את טיעוניה העובדתיים והמשפטיים ביום 13 באוגוסט 2020, והתקיים, לבקשת החברה, שימוע בעל פה ביום 1 בפברואר 2021.	1,038

ביאור 35 - התקשרויות, תביעות והתחייבויות תלויות וסכסוכי עבודה (המשך)

ב. תביעות והתחייבויות תלויות: (המשך)

(1) להלן פירוט הבקשות שהוגשו לבתי המשפט כנגד החברה להכרתן כתובענות ייצוגיות. הנהלת החברה בהתבסס על חוות דעתם של יועציה המשפטיים, צופה כי יותר סביר מאשר לא שהבקשות להכרתן כתובענות ייצוגיות לא תתקבלנה או שאם תתקבלנה הרי שהחשיפה אינה מהותית ולפיכך לא נערכה הפרשה בגין בדוחות הכספיים. (המשך)

מועד הגשת התביעה	בית המשפט בו מתנהלת התביעה	הנתבע	נושא התביעה וסטטוס ההליך	סכום התביעה (מיליוני ש"ח)
(ז) אוקטובר 2019	ביהמ"ש המחוזי בירושלים	החברה	טענה לניפוח מלאכותי ומכוון של עלויות הפרויקטים אותם ביצעה החברה כחלק מעבודתה השוטפת תוך גלגול עלויות אלו על צרכני החשמל. וכן טענה לניפוח עלויות והתרשלות בביצוע פרויקט הפחתת הפליטות (פרויקט הסולקנים). ביום 16 בדצמבר 2020 הגישה החברה בקשה (שניה) לסילוק בקשת האישור על הסף. ביום 24 בפברואר 2021 הגישה החברה את תשובתה לבקשת האישור בעניין הפרויקטים מהשנים 2007-2008, אך לא נדרשה להשיב לגופן של הטענות בבקשת האישור בנוגע לפרויקט הפחתת הפליטות. דיון מקדמי נוסף התקיים ביום 19 באפריל 2021. חלטה מיום 2 ביוני 2021 דחה בית המשפט את בקשת המבקש להורות לחברה להשיב לבקשת האישור לגופה בעניין הטענות הנוגעות לפרויקט הסולקנים, על רקע הגשת העתירה הצפויה לבית המשפט הגבוה לצדק בעניין ההכרה בעלויות הפרויקט והחברה נדרשה בהמשך להגיש מעת לעת הודעות עדכון בדבר סטטוס העתירה. ביום 16 ביוני 2021 עדכנה החברה בהודעה לבית המשפט, כי ביום 8 ביוני 2021 הוגשה על-ידה עתירה לבג"צ כנגד החלטת רשות החשמל בקשר לעלויות המוכרות של פרויקט הסולקנים. רשות החשמל קיבלה ארכה להגשת תגובה עד ליום 14 באפריל 2022. בהתאם להחלטת בית המשפט מיום 29 בדצמבר 2021 על החברה להגיש הודעת עדכון נוספת בדבר סטטוס העתירה עד ליום 1 באפריל 2022. להערכת יועציה המשפטיים של החברה, בשלב זה ניתן להעריך כי סביר יותר מאשר לא שהבקשה לאישור תידחה.	2,000
(ח) אפריל 2020	ביהמ"ש המחוזי בתל אביב	החברה	בקשה לתובענה ייצוגית בשם כלל צרכני החשמל בשנים 2012-2017 להשיב לחברי הקבוצה את מלוא הסכומים שגבתה מהם, במסגרת תעריפי החשמל, אשר יועדו לפיתוח רשת החשמל, ואשר על פי הנטען עשתה בהם החברה שימוש למטרות אחרות. ביום 1 במרס 2021 הוגשה תשובת החברה לבקשת האישור המתוקנת וביום 11 במאי 2021 הוגשה תגובת המבקש לתשובת החברה. ביום 15 ביוני 2021 התקיים דיון מקדמי בבקשה לאישור. ביום 7 באוקטובר 2021 התקיים דיון בבקשה לגילוי מסמכים ולמענה על שאלון שהגיש המבקש ביום 22 בספטמבר 2021. במסגרת הדיון יתר המבקש על השאלון ועל מרבית דרישותיו לגילוי מסמכים והחברה הסכימה לבדוק האם ישנם ברשותה מסמכים מסוימים. ביום 28 בדצמבר 2021 נערך דיון קדם משפט נוסף בענין גילוי המסמכים ונקבע דיון הוכחות ליום 15 ביוני 2022. בהתאם להחלטת בית המשפט מיום 30 בדצמבר 2021 התקבלה בחלקה עמדת המבקש באשר למסמכים שנדרש גילויים, ובחלקה, התקבלה עמדת החברה. בשלב מקדמי זה ובטרם החל הליך ההוכחות, על פי יועציה המשפטיים של החברה, ניתן להעריך כי סביר יותר מאשר לא שהבקשה לאישור תידחה.	3,204

ביאור 35 - התקשרויות, תביעות והתחייבויות תלויות וסכסוכי עבודה (המשך)

ב. תביעות והתחייבויות תלויות: (המשך)

(1) להלן פירוט הבקשות שהוגשו לבתי המשפט כנגד החברה להכרתן כתובענות ייצוגיות. הנהלת החברה בהתבסס על חוות דעתם של יועציה המשפטיים, צופה כי יותר סביר מאשר לא שהבקשות להכרתן כתובענות ייצוגיות לא תתקבלנה או שאם תתקבלנה הרי שהחשיפה אינה מהותית ולפיכך לא נערכה הפרשה בגין בדוחות הכספיים. (המשך)

מועד הגשת התביעה	בית המשפט בו מתנהלת התביעה	הנתבע	נושא התביעה וסטטוס ההליך	סכום התביעה (מיליוני ש"ח)
(ט) מאי 2020	בית המשפט מחוזי מרכז	החברה	בקשה לאישור תובענה ייצוגית בנושא טענה להפרת הוראות אמות המידה במסגרת הליכי גביה שננקטו על ידי החברה שלא דין. ביום 14 בספטמבר 2020 הוגשה בקשה מתוקנת לאישור תובענה ייצוגית. החברה הגישה תשובה לבקשה לאישור ביום 24 במרס 2021 והמבקשים הגישו תגובתם לתשובה. דיון בבקשה לאישור התקיים ביום 14 ביולי 2021 והצדדים הופנו לגישור. הליך הגישור עודנו מתנהל. הערכת יועציה המשפטיים של החברה הינה כי סביר יותר מאשר לא, שהבקשה לאישור תידחה ברובה.	29.6
(י) אפריל 2021	בית המשפט מחוזי מרכז	החברה	בקשה לאישור תובענה ייצוגית בטענה כי החברה מחייבת את לקוחותיה בתעריף קריאת מונה על אף שבפועל אינה מבצעת קריאת מונה במקרה בו מותקן מונה חכם ובמקרה בו הלקוח מבצע קריאה עצמית של המונה. ביום 15 בנובמבר 2021 הגישה החברה תשובה לבקשת האישור. ולאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, ביום 30 בינואר 2022 הוגשה תגובת המבקשים לתשובת החברה. דיון קדם משפט נערך ביום 10 בפברואר 2022, ובמסגרתו הוחלט, כי יש לקבל את עמדת רשות החשמל ביחס לטענות המבקשים, וכי הצדדים יגישו רשימת שאלות מוצעת לרשות החשמל. החברה והמבקשים הגישו רשימת שאלות בתאריכים 3 במרס 2022 ו- 6 במרס 2022, בהתאמה. בשלב מקדמי זה, טרם החל הליך ההוכחות, יועציה המשפטיים של החברה מעריכים, כי סביר יותר מאשר לא שהבקשה לאישור תידחה.	45
סך כולל (ללא תביעות אשר אינן נקובות בסכום).....				6,848

ביאור 35 - התקשרויות, תביעות והתחייבויות תלויות וסכסוכי עבודה (המשך)

ב. תביעות והתחייבויות תלויות: (המשך)

(2) להלן פירוט הבקשות שהוגשו לבתי משפט כנגד החברה להכרתן כתובענות ייצוגיות ולמועד אישור הדוחות הכספיים, אין ביכולת החברה, בשלב מקדמי זה, להעריך את סיכויי התביעות להתקבל:

מזעזעז הגשת התביעה	בית המשפט בו מתנהלת התביעה	הנתבע	נושא התביעה וסטטוס ההליך	סכום התביעה (במיליוני ש"ח)
(א) מאי 2019	בית המשפט המחוזי בתל אביב	החברה ונושאי משרה	מפגעים סביבתיים של אבק פחם ואפר פחם בתחנת הכוח אורות רבין בחדרה. ביום 12 ביולי 2020 התקבלה החלטת בית המשפט הממליצה לצדדים על קיום הליך גישור. בתום שלוש פגישות גישור לא עלה בידי המגשר והצדדים להגיע להסדר, בשל כך הכריז המגשר, ביום 25 ביולי 2021 על סיום הגישור. קדם משפט התקיים ביום 14 במרס 2022. להערכת יועציה המשפטית של החברה, בשלב מקדמי זה ולאחר שהליך הגישור לא צלח, לא ניתן להעריך את סיכויי הבקשה להתקבל.	מאות מיליוני ש"ח
(ב) יולי 2019	בית המשפט המחוזי בחיפה	החברה ו-29 נתבעות נוספות	טענות לעודף תחלואה בקרב מי ששהה במפרץ חיפה מעל שנתיים במהלך חייו והתגלתה אצלו מחלת סרטן, אשר נגרמה כביכול עקב חשיפה לזיהום שיצרו המשיבות לבקשה. ביום 20 באפריל 2021 הגישו המשיבות בקשה לקביעת מתווה דיוני לפיצול הדין בבקשת האישור, באופן שיידונו תחילה סוגיות כלליות המשותפות לכלל המשיבות, שיש בכוחן כדי לייתר את הצורך לדון בתגובה פרטנית של כל משיבה בנפרד. ביום 5 באוגוסט 2021 דחה בית המשפט את בקשת הפיצול. לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, ביום 9 בינואר 2022 הוגשה תשובת החברה והמשיבות האחרות לבקשה בצירוף חוות דעת מומחים. בנוסף, הוגשו באותו מועד על ידי החברה ומשיבות נוספות בקשה להתיר הגשת הודעה לצדדים שלישיים כנגד מדינת ישראל – משרדי הבריאות, הגנת הסביבה, הביטחון והתחבורה. ביום 10 בינואר 2022 הורה בית המשפט כי בדיון שנקבע ליום 23 בינואר 2022 יידרש המותב לבקשה לצירוף המדינה וינתנו הוראות ביחס אליה. עוד קבע בית המשפט כי בדיון הקרוב יקבע מועד להגשת תגובת המבקשת לתשובות שהוגשו כאמור. ביום 20 בפברואר 2022 התקיים דיון קדם משפט נוסף. בית המשפט קבע כי על המדינה להגיש תגובתה לבקשה להגשת הודעה לצד שלישי כנגד המדינה עד ליום 10 באפריל 2022. כמו כן נקבע כי תגובה מטעם המבקשת לתשובות המשיבות תוגש עד ליום 15 ביוני 2022. להערכת יועציה המשפטית של החברה, בשים לב לשלב המקדמי שבו מצוי ההליך, לא ניתן להעריך את סיכויי הבקשה להתקבל.	לא נקוב בסכום

ביאור 35 - התקשרויות, תביעות והתחייבויות תלויות וסכסוכי עבודה (המשך)

ב. תביעות והתחייבויות תלויות: (המשך)

(2) להלן פירוט הבקשות שהוגשו לבתי משפט כנגד החברה להכרתן כתובענות ייצוגיות ולמועד אישור הדוחות הכספיים, אין ביכולת החברה, בשלב מקדמי זה, להעריך את סיכויי התביעות להתקבל:

מועד הגשת התביעה	בית המשפט בו מתנהלת התביעה	הנתבע	נושא התביעה וסטטוס ההליך	סכום התביעה (במיליוני ש"ח)
(ג) מאי 2020	בית דין תל אביב	החברה ורכבת ישראל	בקשה לאישור תובענה ייצוגית בעניין טענה בנוגע לפרסום מדיניות הפרטיות באתר האינטרנט של החברה וכן טענה בעניין איסוף מידע מזהה אודות לקוחות והעברתו לצדדים שלישיים ללא הסכמה מדעת מצד הלקוחות. ביום 15 בנובמבר 2020 הגישה החברה תשובה לבקשת האישור. דיון בתיק התקיים ביום 6 ביוני 2021, ובהמלצת בית המשפט ניתנה הסכמת הצדדים לפנות לגישור. בהתאם להחלטת בית המשפט מיום 2 בנובמבר 2021 יודיעו הצדדים על תוצאות הגישור עד ליום 31 במרץ 2022. קדם משפט לבחינת הסדר הגישור או למתן הוראות להמשך ניהול ההליך, אם יהיה צורך בכך, נקבע ליום 24 באפריל 2022. עד למועד זה התקיימו שתי ישיבות גישור והליך הגישור עודנו מתקיים. לאור השלב המקדמי של ההליך אין ביכולתם של יועצי המשפטיים של החברה להעריך את סיכויי הבקשה לאישור.	2.5
(ד) ספטמבר 2020	בית המשפט מחוזי נצרת	החברה	בקשה לאישור תובענה ייצוגית שהוגשה על ידי ארבעה תושבי הישוב מג'אר, בגין נזקים ממוניים ונזקים לא ממוניים נטענים עקב הפסקות חשמל יזומות שבוצעו, לטענת התובעים, במשך תקופה ארוכה, בחודשי הקיץ החמים. התובענה מבוססת על עילה כספית, חוזית, נזיקית, עשיית עושר ולא במשפט, הצהרתית, חוק הגנת הצרכן וחוק הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בדיון ולמקומות ציבוריים התשס"א-2000. בעקבות ליקויים ושימוש בלתי חוקי בחשמל שנתגלו במתקן החשמל של התובעים 2-4, נתנה להם החברה התראה לפני ניתוק, בעקבותיה עתרו למחיקתם מבקשת האישור. שלושה מבין ארבעת המבקשים נמחקו ללא צו להוצאות. ביחס למבקש האחרון, התשובה לבקשה מטעם החברה הוגשה ביום 25 באפריל 2021. ביום 11 באוקטובר 2021 התקיימה ישיבת קדם משפט ראשונה בתיק. במסגרת הדיון החברה התבקשה להמציא לצד השני נתונים שונים בנוגע להפסקות החשמל בישוב מג'אר. דיון נוסף נקבע ליום 12 באפריל 2022. בשלב מקדמי זה אין ביכולתם של יועצי המשפטיים של החברה להעריך את סיכויי הבקשה לאישור.	לא נקוב בסכום
(ה) אוגוסט 2021	בית המשפט המחוזי בלוד	החברה	בקשה לאישור תובענה ייצוגית בנושא התמורה המשולמת על ידי החברה ללקוחותיה המבקשים להתחבר לרשת החשמל עבור הקמת חדרי שנים. על פי הנטען, התמורה המשולמת על ידי החברה למבקשי החיבור אינה תמורה הוגנת וריאלית והיא מביאה להתעשרות החברה שלא כדין על חשבונם של מבקשי החיבור. החברה הגישה את תשובתה לבקשת האישור ביום 28 בפברואר 2022, המבקשת תגיש את התגובה לתשובה לבקשת האישור עד ליום 28 במרץ 2022. דיון קדם משפט נקבע ליום 27 באפריל 2022. נוכח השלב המקדמי של ההליך, טרם הגשת תשובת החברה וטרם קיום דיון מקדמי בבקשה, אין באפשרות יועצי המשפטיים של החברה להעריך, בשלב זה, את סיכוייה של בקשת האישור להתקבל.	502

ביאור 35 - התקשרויות, תביעות והתחייבויות תלויות וסכסוכי עבודה (המשך)

ב. תביעות והתחייבויות תלויות: (המשך)

(2) להלן פירוט הבקשות שהוגשו לבתי משפט כנגד החברה להכרתן כתובענות ייצוגיות ולמועד אישור הדוחות הכספיים, אין ביכולת החברה, בשלב מקדמי זה, להעריך את סיכויי התביעות להתקבל:

מועד הגשת התביעה	בית המשפט בו מתנהלת התביעה	הנתבע	נושא התביעה וסטטוס ההליך	סכום התביעה (במיליוני ש"ח)
(ו) מאי 2021	בית משפט השלום בקריות	החברה ומשרד הפנים	בקשה לאישור תובענה ייצוגית כנגד החברה וכנגד משרד הפנים בטענה להפליה אסורה. לטענת המבקש, החברה, בהיותה גוף ממשלתי המספק שירות ציבורי, פעלה בניגוד לחוק איסור הפליה במוצרים, בשירותים ובכניסה למקומות בידור ולמקומות ציבוריים התשס"א – 2000, זאת משום שהמידע המפורסם באתר האינטרנט שלה אינו מתורגם לערבית. בכך, לטענת המבקש, נגרמו לחברי הקבוצה עוגמת נפש ופגיעה באוטונומיה. ביום 1 בנובמבר 2021 הגישו הצדדים בקשה מוסכמת להסתלקות מהבקשה לאישור כנגד החברה במסגרתה הובהר כי לעמדת החברה אין כל בסיס משפטי לבקשה לאישור. בהתאם להחלטת בית המשפט מיום 17 בנובמבר 2021 המציאו את הבקשה ואת התייחסות הצדדים המשלימה לידי היועץ המשפטי לממשלה לקבלת תגובתו לבקשה. לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, ביום 10 במרס 2022, הגיש בא כוח המבקש בקשה מוסכמת לקבלת החלטה בקשר עם בקשת ההסתלקות שהוגשה בעניינה של החברה. להערכת יועציה המשפטית של החברה, בשים לב לשלב המקדמי שבו מצוי ההליך, לא ניתן להעריך את סיכויי הבקשה לאישור.	2
סך כולל (ללא תביעות אשר אינן נקובות בסכום).....				506.5

ביאור 35 - התקשרויות, תביעות והתחייבויות תלויות וסכסוכי עבודה (המשך)

ב. תביעות והתחייבויות תלויות: (המשך)

(3) א) להלן פירוט הבקשות שהוגשו לבית המשפט כנגד החברה אשר נכון למועד אישור דוחות כספיים אלו הוכרו כתביעות ייצוגיות:

מועד הגשת התביעה	בית המשפט בו מתנהלת התביעה	הנתבע	נושא התביעה וסטטוס ההליך	סכום התביעה (במיליוני ש"ח)
(א) יולי 2009	ביהמ"ש המחוזי תל אביב יפו	החברה	טענה לתשלומי שכר לא חוקיים. לטענת התובע, כחלק ממחיר החשמל המסופק על ידה, החברה גובה באמצעות חשבון החשמל תשלומים בלתי חוקיים מצרכני החשמל, וזאת על מנת לכסות את שכרם החריג, הבלתי חוקי והבטל (לטענת התובע) של עובדי החברה. הנהלת החברה, בהתבסס על יועציה המשפטית, מעריכה כי ככל שבית המשפט המחוזי יחייב את החברה לשלם לצרכנים בגין חריגות השכר הנתענות אזי יותר סביר מאשר לא, כי בית המשפט יקבע את סכום התשלום האמור, והתשלום לצרכנים יבוצע בפועל, באמצעות תעריפי החשמל בהתאם להחלטת רשות החשמל, או בכל מסגרת אחרת שתקבע על ידי רשות החשמל. ביום 12 במאי 2021 ניתנה החלטת בית המשפט בנוגע להשלכות פסקי הדין של בית המשפט העליון על גדרי המחלוקת שבית המשפט יוכל לדון בהם במסגרת הדיון בתביעה, ובמסגרתה קבע בית המשפט אילו נושאים ניתן יהיה לדון בהם פעם נוספת, ואילו לא יידונו מחדש בגדרו של ההליך העיקרי. כמו כן, בית המשפט הורה לצדדים לפנות לקבל את עמדת רשות החשמל לגבי שאלת ההשפעה האפשרית של קבלת התביעה על תעריף החשמל, וכן ביחס למקורות הנוספים האלטרנטיביים אליהם התייחס התובע למימון התביעה, ככל שהיא תתקבל, למעט העלאת תעריף החשמל. התובע הגיש בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון על החלטה זו. ביום 10 באוקטובר 2021 ניתנה החלטת בית המשפט המחוזי במסגרתה נדחתה בקשת התובע המייצג למינוי מומחה מטעם בית המשפט. ביום 30 בדצמבר 2021 הוגשה עמדת רשות החשמל בקשר לסוגיות שהעלה בית המשפט. רשות החשמל הבהירה, בין היתר, כי בעת קביעת תעריפי 2002 ידעה אודות המחלוקות בקשר לחריגות שכר בחברה ואף היה בידיה דוח מבקר המדינה בעניין זה משנת 1999. הרשות הבהירה שככל שתתקבל התביעה קיימת אפשרות שהרשות תכלול את סכום ההשבה או חלקו בתעריפי החשמל העתידיים. עם זאת הרשות הבהירה שככלל היא לא מכירה בעלויות החברה בגין תביעות נזיקיות נגדה. כמו כן, צוין בעמדה כי המקורות האלטרנטיביים שהציע התובע אינם בתחום אחריותה ומומחיותה של רשות החשמל, וכי התייחסות בעניין זה נכון שתתקבל ראשית על ידי החברה שבידה המידע הדרוש לצורך כך הצדדים רשאים להגיש התייחסות לעמדת רשות החשמל עד ליום 21 בפברואר 2022. כמו כן, ביום 1 במרס 2022 התקיימה ישיבת קדם משפט. ביום 20 בפברואר 2022 דחה בית המשפט העליון את בקשת רשות הערעור שהגיש המבקש כנגד החברה על החלטת בית המשפט המחוזי מיום 12 במאי 2021. ביהמ"ש העליון אישר, כי הקביעות, שניתנו בפסק הדין שאישר את הבקשה הייצוגית, היו לכאוריות בלבד, ובהתאם לכך החברה רשאית לשוב ולהעלות טענות במסגרת ההליך העיקרי, בשורה של נושאים, כפי שנקבע על-ידי בית המשפט המחוזי, לרבות בקשר למשמעויות ההסכמים מול הממונה על השכר, התיישנות ועוד. בשים לב לפסק הדין מיום 1 ביוני 2020 ובשים לב לכתב התביעה המתוקן ולכתב התשובה שהוגשו על ידי התובע, הערכת יועציה המשפטית של החברה הינה, כי לא קיימת סבירות העולה על 70% כי בית המשפט המחוזי יקבע כי החברה נדרשת להשיב לצרכנים את התשלומים, שבגינם הוגשה הבקשה לאישור שהוכרה כתובענה ייצוגית בנושא תשלומי השכר, וכי לא קיימת, סבירות העולה על 70%, כי בית המשפט המחוזי יקבע (לאחר שתאושר הבקשה לאישור הנוספת, ככל שתאושר) כי החברה נדרשת להשיב לצרכנים את התשלומים שבגינם הוגשה הבקשה לאישור הנוספת.	5,000

ביאור 35 - התקשרויות, תביעות והתחייבויות תלויות וסכסוכי עבודה (המשך)

ב. תביעות והתחייבויות תלויות: (המשך)

(3 א) להלן פירוט הבקשות שהוגשו לבית המשפט כנגד החברה אשר נכון למועד אישור דוחות כספיים אלו הוכרו כתביעות ייצוגיות:

מועד הגשת התביעה	בית המשפט בו מתנהלת התביעה	הנתבע	נושא התביעה וסטטוס ההליך	סכום התביעה (במיליוני ש"ח)
(ב) פברואר 2019	ביהמ"ש המחוזי חיפה	החברה	טענה כי החברה שולחת ללקוחותיה חשבון תקופתי על בסיס "הערכה" שעה שהיה עליה לסווג את החשבון כחשבון מסוג "דילוג יזום", שכן לא הייתה מניעה לבצע קריאת מונה, ובהתאם דרישה להשיב לאותם לקוחות את תעריף "קריאת המונה". במסגרת הליך גישור הגיעו החברה והמבקשים להסדר פשרה שהוגש לאישור בית המשפט ביום 13 באפריל 2021. בהסדר הפשרה הוסכם בין היתר על פיצוי בסך 6 מיליוני שקל חדש בתוספת מע"מ לחברי הקבוצה (אשר יועברו כזיכוי באמצעות חשבונות החשמל של חברי הקבוצה), הסדרה עתידית נוספת בנושא עבודת קוראי המונים. וכן גמול מוסכם לתובעים ולבאי כוחם. ביום 14 באפריל 2021 ניתנה החלטה על ידי בית המשפט כי איננו דוחה את ההסדר על הסף וכי יש להתחיל את הליכי ההסדר. בהתאם להחלטה פרסמה החברה הודעות בעיתונות ובאתר האינטרנט שלה בדבר הבקשה לאישור הסדר הפשרה. ביום 7 ביוני 2021 הוגשה התנגדות להסדר הפשרה מטעם הפורום להסדר הוגן ושני אנשים נוספים. תגובה להתנגדות הוגשה ביום 11 ליולי 2021. ביום 12 בספטמבר 2021 הגישה הפרקליטות בשם הגורמים המקצועיים במדינה את עמדתם ביחס לבקשה לאישור הסכם הפשרה, לפיה הגורמים המקצועיים לא מצאו לנכון להביע עמדה לבקשה, לחיוב או לשלילה, למעט מספר הערות קצרות (בין היתר, בקשר לאפשרות למינוי בודק בהליך ולסמכות רשות החשמל לפעול בעתיד להסדרת נושא התובענה). ביום 31 באוקטובר 2021 התקיים דיון בבקשה לאישור הסדר הפשרה. ביום 21 בנובמבר 2021 דחה בית המשפט את ההתנגדות על הסף ובנוסף קבע דיון בבקשת האישור ליום 16 בדצמבר 2021. ביום 25 בנובמבר 2021 הודיעו המתנגדים כי הגישו בקשת רשות ערעור לבית המשפט העליון וביקשו לעכב את ההליך. בית המשפט דחה את הבקשה ובעקבות בקשות שהוגשו, חייב את המתנגדים בהוצאות. ביום 16 בדצמבר 2021 התקיים דיון בבקשה לאישור הסדר הפשרה שבמסגרתו התבקשו הצדדים להגיש עד ליום 28 בדצמבר 2021 שמות של בודקים אפשריים להסדר הפשרה. ביום 29 בדצמבר הורה בית המשפט על מינויו של בודק וקבע כי חוות דעתו תוגש עד ליום 6 במרץ 2022. לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, ביום 9 בינואר 2022 הודיע הבודק כי אין מניעה מבחינתו להגיש חוות דעת. המועד להגשת חוות הדעת נדחה ליום 27 במרץ 2022. נוכח הגשת הסדר הפשרה שהושג במסגרת הליך גישור ונוכח עמדת הגורמים המקצועיים במדינה שלא מצאו להתנגד להסדר הפשרה, יועציה המשפטיים של החברה מעריכים כי יותר סביר מאשר לא כי בית המשפט יאשר את הסדר הפשרה. בגין סכום הפשרה, בוצעה הפרשה בדוחות הכספיים.	21.7
סך כולל				5,021.7

ביאור 35 - התקשרויות, תביעות והתחייבויות תלויות וסכסוכי עבודה (המשך)

ב. תביעות והתחייבויות תלויות: (המשך)

(3) ב) להלן פרטים בדבר בקשה להכרה כתביעה ייצוגית שהוגשה לטענת המבקשים למען הזהירות בלבד, וקשורה לתביעה המפורטת בסעיף א) לעיל:

סכום התביעה (במיליוני ש"ח)	נושא התביעה וסטטוס ההליך	הנתבע	בית המשפט בו מתנהלת התביעה	מועד הגשת התביעה	
2,000-3,000	טענה לתשלומי שכר לא חוקיים. לטענת המבקשים, כחלק ממחיר החשמל המסופק על ידה, החברה גובה באמצעות חשבון החשמל תשלומים בלתי חוקיים מצרכני החשמל, וזאת על מנת לכסות את שכרם הריג, הבלתי חוקי והבטל (לטענת המבקשים) של עובדי החברה. ביום 28 ביוני 2020 הגיש המבקש בקשה מתוקנת לאישור תובענה ייצוגית בתיק זה, וביום 31 בדצמבר 2020 הגישה החברה כתב תשובה מטעמה לבקשה לאישור התובענה כייצוגית. ביום 11 בפברואר 2021 הגיש המבקש תגובה לתשובת החברה לבקשה לאישור התובענה כייצוגית. התיק ממתין כעת להמשך בירור התיק העיקרי כמפורט בביאור 35ב3א. מכל מקום, להערכת יועציה המשפטיים של החברה לא קיימת סבירות העולה על 70%, כי בית המשפט המחוזי יקבע (לאחר שתאושר הבקשה לאישור, ככל שתאושר) כי החברה נדרשת להשיב לצרכנים את התשלומים שבגינם הוגשה הבקשה לאישור.	החברה	בית דין תל-אביב יפו בית דין תל-אביב יפו	אוקטובר 2013	א)

ביאור 35 - התקשרויות, תביעות והתחייבויות תלויות וסכסוכי עבודה (המשך)

ג. תביעות והתחייבויות תלויות: (המשך)

4) להלן פירוט הליכים משפטיים מהותיים לרבות בקשות להכרתן כתובענות ייצוגיות שהוגשו לבתי המשפט כנגד החברה, אשר הסתיימו ההליכים המשפטיים בגין בתקופת הדוח ועד למועד אישור הדוחות הכספיים:

מועד הגשת התביעה	בית המשפט בו מתנהלת התביעה	הנתבע	נושא התביעה וסטטוס ההליך	סכום התביעה (במיליוני ש"ח)
(א) פברואר 2018	ביהמ"ש המחוזי מרכז	החברה	טענה לאירוע זיהום מיום 14 בספטמבר 2017 בתה"כ אורות רבין. ביום 10 בפברואר 2021 הוגש הסדר פשרה מתוקן בסכום זניח הכולל נוסח ההודעה לפרסום לציבור. בימים 3 ו- 5 במרס 2021 פורסמו הודעות בעיתונות כנדרש. ביום 25 באפריל 2021 הגיש היועץ המשפטי לממשלה את עמדתו להסדר הפשרה המוצע, היועץ ציין כי הוא לא מוצא לנכון להביע עמדה ביחס לאישור הסדר הפשרה, לחיוב או לשלילה. אך הביע עמדתו כי יש לקבוע שמהסדר הפשרה יוחרגו נזקים בריאותיים, וכן ציין כי במקביל לתובענה דנן מתנהלת בקשה לאישור תובענה ייצוגית כמפורט בביאור 23ב2א לעיל. באותו מועד הורה בית המשפט לצדדים להגיש תשובה להודעת היועץ המשפטי לממשלה. ביום 9 במאי 2021 קבע בית המשפט כי על הצדדים להודיע עד שבעה ימים, האם הם מקבלים את המלצתו לקבוע כי אישור הסדר הפשרה לא יהווה מעשה בית דין לגבי נזק גוף שנגרם למי מחברי הקבוצה, ככל שנגרם, כתוצאה מהאירוע מושא התובענה. כן קבע בית המשפט כי אם התשובה תהא חיובית, ניתן יהיה לכלול הסכמה זו בפסק הדין שיינתן על ידו, ללא צורך בהגשת הסדר פשרה מתוקן. בימים 10 ו- 13 במאי 2021 הודיעו המבקשת והחברה כי הן מסכימות להמלצת בית המשפט. בהמשך להודעת הצדדים על הסכמתם להמלצת בית המשפט להסדר הפשרה, ביום 4 ביולי 2021 ניתן פסק דין המאשר את הסדר הפשרה אליו הגיעו הצדדים כמו כן, הורה בית המשפט על פרסום הודעה לציבור בדבר אישור ההסדר. החברה פועלת לתשלום כנדרש על פי הסדר הפשרה, לאחר התאריך על הדוח הכספי, בחודש ינואר 2022 השלימה החברה את ביצוע התשלום כנדרש בהסדר הפשרה. ביום 1 במרס 2022 התקבל אישור בית המשפט על השלמת ביצוע הסדר הפשרה.	30
(ב) פברואר 2020	בית המשפט מחוזי חיפה	החברה	טענה לגבייה לא חוקית שגובה החברה מלקוחותיה במסגרת רכיבים שונים של התשלום הקבוע וזיכוי הלקוחות בסכומים הנמוכים מאלו המגיעים להם. ביום 7 בדצמבר 2021 ניתן פסק דין בהליך, במסגרתו נדחתה בקשת האישור. לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, ביום 6 בפברואר 2022 חלף המועד להגשת ערעור על פסק הדין, לבית המשפט העליון.	2,458
(ג) דצמבר 2020	בית הדין האזורי לעבודה בתל אביב	החברה ומדינת ישראל	בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד החברה ונגד מדינת ישראל – משרד האוצר שהוגשה על ידי עובד לשעבר של החברה. בקשת האישור הוגשה בשם כל עובדי וגמלאי החברה שמסכרם קיזזה החברה סכומים, וזאת בהתאם להסכם קיבוצי לעידוד הצמיחה במשק מיום 22 במאי 2003 בין מדינת ישראל ומעסיקים נוספים לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה. בבקשת האישור נטען כי החברה והמדינה מחויבות להשיב לעובדים האמורים כספים שהופחתו משכרם בהתאם להסכם קיבוצי האמור, וזאת ביחס לתקופה שמיום 22 במאי 2003 ועד ליום 30 ביוני 2005. החברה והמדינה הגישו בקשות לסילוק ההליך על הסף. ביום 8 ביולי 2021 התקיים דיון מוקדם. במהלכו העלה המבקש טענה חדשה לפיה עובדי מדינה קיבלו בחזרה את הכספים שהופחתו מכוח ההסכם הקיבוצי לעידוד הצמיחה ואילו עובדי החברה לא. החברה הבהירה שהטענה כאמור לא נזכרה בבקשת האישור ודורשת תיקון של כתב התביעה והבקשה. נקבע כי המבקש יודיע עד ליום 8 באוגוסט 2021 כיצד הוא מעוניין להמשיך בבירור ההליך אם בכלל. התובע לא הגיש הודעה כמצוות בית הדין, וביום 12 באוגוסט 2021 קבע בית הדין, לאחר שנתן ארכה נוספת, כי אם התובע לא יגיש את עמדתו עד ליום 15 באוקטובר 2021, התביעה תימחק. ביום 18 באוקטובר 2021 ולאחר שלא הוגשה עמדת התובע כאמור ניתנה החלטת בית הדין בדבר מחיקת הבקשה וחיוב המבקש בהוצאות.	246
סך כולל				2,734

ביאור 35 - התקשרויות, תביעות והתחייבויות תלויות וסכסוכי עבודה (המשך)

ב. תביעות והתחייבויות תלויות (המשך):

(5) תביעות מהותיות והתחייבויות תלויות אחרות:

(א) סך התביעות המשפטיות שלא נזכרו בביאורים הקודמים מסתכמות ליום 31 בדצמבר 2021 לסך של כ- 476 מיליוני שקל חדש (לרבות תביעות הנכללות בסעיף ב להלן) בגין לא הופרש סכום של 282 מיליוני שקל חדש להערכת החברה המתבססת על חוות דעת יועציה המשפטיים, החברה כללה הפרשות המשקפות באופן נאות את העלויות בגין התביעות האמורות אשר סביר יותר מאשר לא, שישולמו.

(ב) חוק התכנון והבניה קובע כי בעלי זכויות במקרקעין אשר נפגעו על ידי תכנית מתאר, זכאים לפיצויים מהוועדות המקומיות שבתחומן חלה אותה תכנית מתאר. לצורך הקמת קווי 400 קילו וולט וקווי 161 קילו וולט חדשים (למעט רשימת קווים שהוחרגה וכן עבודות תחזוקה ושדרוג לקווי 161 קילו וולט) נדרשות תכניות מתאר. החברה התחייבה לשפות את הוועדות המקומיות שבתחומן חלות תכניות מאושרות שקבעו הקמתם של קווי 400 ק"ו ו 161 ק"ו במלוא הסכומים, אשר הוועדות יאלצו לשלם לבעלי המקרקעין שייפגעו, כאמור לעיל (מלבד תכנית אחת בה נטל הפיצויים יתחלק בין הגופים המוסדיים המעורבים בתכנית). התחייבויות לשיפוי אלה נמסרו מאחר שהובהר לחברה כי אי מסירתן תביא לאי אישור התכניות או להתלייתן.

בנוגע לתביעות שנותרו בעניין פיצויים לפי סעיף 197 לחוק התכנון והבניה, להערכת החברה, בהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים, המתחשבת בדעת שמאי המקרקעין המלווים את החברה בחלק מהתביעות האמורות, אם תדחנה כל טענותיה והחברה אכן תיאלץ לשלם כספים בגין תביעות אלה, החברה כללה הפרשה המשקפת באופן נאות את העלויות בגין התביעות האמורות אשר סביר יותר מאשר לא, שישולמו. החברה בדעה, כי במידה וישולמו סכומים כלשהם, יהיו סכומים אלה חלק מעלות הקמת קווי ההולכה הרלבנטיים, ועקב חיוניותם של קווי ההולכה ובהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים, אם וכאשר תשלם החברה פיצויים בגין כתבי השיפוי, תהא רשות החשמל מחויבת להכיר בהם בתעריף החשמל.

(ג) ביום 22 ביולי 2019 הוגשה לבית המשפט העליון, בשבתו כבית משפט גבוה לצדק, עתירה כנגד רשות החשמל, שר האנרגיה והחברה בנושא אמות מידה לניתוק אספקת החשמל. במסגרת העתירה מתבקש בית המשפט להורות לרשות החשמל לתקן אמות מידה שקבעה בעניין הליכי גביית חובות, לרבות ניתוקי חשמל לצרכניה. לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, ביום 20 בינואר 2022, ניתן פסק דין לפיו התקבלו חלק מהסעדים שהתבקשו בעתירה: על רשות החשמל לתקן את אמות המידה באופן שיכיר באפשרות להוכיח מצב רפואי חריג או קושי כלכלי כטעם לאי ניתוק של צרכן מאספקת חשמל, וזאת על פי תבחינים שתקבע רשות החשמל לעניין זה, וכן הסדר קיום של הליך לשמיעת טענות הצרכן בטרם קבלת החלטה על ניתוקו מחשמל. לאחר תיקון אמות המידה כאמור, תאמץ החברה נוהל מסודר ומפורט שיקבע את העקרונות המעשיים ליישום ההסדר המתוקן כדי שיעוגן באמות המידה, ובכלל זה את בעלי התפקידים שיהיו אמונים על כך. עוד קבע בית המשפט כי עד לתיקון אמות המידה תימנע החברה מניתוק צרכנים ביתיים בעלי חוב מאספקת חשמל ככל שמועלות טענות באשר למצב רפואי חריג או מצב כלכלי קשה המבוסס באסמכתאות מתאימות. ההשלכות הכספיות על החברה, אם קיימות, תלויות במידה רבה באמות המידה שייקבעו ע"י רשות החשמל כפי שנקבע בפסק הדין.

ביאור 35 - התקשרויות, תביעות והתחייבויות תלויות וסכסוכי עבודה (המשך)

ב. תביעות והתחייבויות תלויות (המשך):

(6) דרישות כספיות אחרות:

(א) תביעות בגין תשלומי ארנונה

נכון ליום הדוח על המצב הכספי, עומדות כנגד החברה דרישות בגין ארנונה בסכומים העולים בכ-259 מיליוני שקל חדש על הפרשה המשקפת באופן נאות, להערכת ההנהלה (בהתבסס בחלקה על דעת יועציה המשפטיים), את העלויות בגין הדרישות האמורות אשר סביר יותר מאשר לא שישולמו. דרישות אלו נבעו בעיקרן משינויי סיווג של שטחים המוחזקים על ידי החברה, דרישה להגדלת שטחי חיוב ודרישה בגין תעריפי ארנונה.

(ב) מינהל מקרקעי ישראל

החברה קיימה ומקיימת מעת לעת ועל פי הצורך דיונים וביורורים עם מינהל מקרקעי ישראל בעניין דמי חכירה בגין מספר קטן של נכסי מקרקעין מסוימים באתרים שונים. נכון למועד אישור הדוחות הכספיים החברה אינה יכולה להעריך אם תידרש לשלם דמי שימוש בגין אתרים אלו, ובמקרה שתידרש, מה יהא סכומם. אולם גם אם תידרש החברה בסופו של יום לשלם בגין כל אתרים אלו, סביר שהסכום הכולל יגיע לא מעבר ל-15 מיליוני שקל חדש. בגין דרישות אלו לא ערכה החברה הפרשה כלשהי בדוחות הכספיים.

(ג) אגרות, היטלי השבחה ואחרים

1. נכון לתאריך הדוח על המצב הכספי עומדות כנגד החברה דרישות בגין אגרות והיטלים אחרים בסכומים העולים בכ-92 מיליוני שקל חדש על הפרשה בדוחות הכספיים המשקפת באופן נאות, להערכת ההנהלה בהתבסס על חוות דעת יועציה המשפטיים, את העלויות בגין הדרישות האמורות אשר סביר יותר מאשר לא, שישולמו. בנוסף קיימות דרישות בסכום של כ-1,030 מיליוני שקל חדש (מתוכם בגין אתרי הייצור ברוטנברג ורידינג – 339 מיליוני שקל חדש ו-575 מיליוני שקל עבור שני המחז"מים המוקמים עבור חברת נתיב האור – ראה סעיף 2 להלן) שנקון למועד אישור הדוחות הכספיים אין בידי יועציה המשפטיים של החברה אפשרות להעריך את החשיפה בגין, זאת, בין היתר, כתוצאה מהיעדר מידע עובדתי מהותי ביחס לתיקים אלה, לנוכח מורכבות המשפטית ואי קבלת תגובת הרשות המקומית הרלוונטית לטענות שהועלו על ידי החברה. במידה והחברה תידרש לשלם סכומים כלשהם הם יכללו במסגרת הרכוש הקבוע, והחברה תפנה לרשות החשמל בדרישה להכיר בסכומים אלה בתעריף החשמל.

2. ביום 27 באפריל 2021, התקבלה בחברה שומת היטל השבחה בסך 592 מיליוני שקל חדש ומתוכם דרישה לתשלום בסך 575 מיליוני שקל חדש, עבור שני המחז"מים המוקמים באתר אורות רבין על ידי החברה עבור חברת נתיב האור, עקב מימוש חלקי של זכויות לפי תמ"א 10/א/13. באוקטובר 2021 הגישה החברה ערר לוועדת הערר כנגד חיובה בהיטל השבחה, אליו צורפה גם שומה נגדית. על פי הערר והשומה הנגדית לא חלה השבחה מכוח תכנית המתאר האמורה, ולחילופין חל היטל השבחה הנמוך מסכום המקדמה ששולמה על ידי החברה ונרשמה כחלק מעלות הקמת המחז"מים. ביום 30 בדצמבר 2021 הוגשה תשובה לערר מטעם הוועדה המקומית ולאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, ביום 2 בפברואר 2022 התקיים דיון בפני ועדת הערר שעסק בעיקרו בטענות הסף של החברה לביטול החיוב. היות וההליך הינו תקדימי, וטרם התקבלה החלטת ועדת הערר האם לבטל את החיוב או להפנות את הצדדים לשמאי מייעץ, וטרם ניתנו על ידי הוועדה כל הנחיות לשמאי המייעץ, אין ביכולתם של יועציה המשפטיים של החברה בשלב מקדמי זה להעריך את החשיפה בגין דרישה זו. במידה והחברה תידרש לשלם סכומים כלשהם בגין השומה, הם יהיו חלק מעלות הקמת המחז"מים, והחברה תפנה לרשות החשמל בדרישה להכיר בסכומים אלה במסגרת תעריף החשמל. לפרטים נוספים בדבר הקמת תחנות כוח הפועלות במחזור משולב, ראה ביאור 1 לעיל.

3. בחודש ספטמבר 2021 התקבלה בחברה שומת שבח סופית בגין מכירת תחנת אלון תבור. בשומה זו לא התקבלו טענות החברה, והחברה נערכת להגיש ערר. בנוסף, בחודש דצמבר 2021, החברה הגישה השגה על שומת השבח שהתקבלה בגין מכירת אתר רמת חובב. למועד אישור הדוחות הכספיים, טרם התקבלה תשובת רשות המיסים. יצוין שלשומות אלו ככל שתתקבלנה, אין השפעה מהותית על הוצאות המס בדוחות הכספיים של החברה, יחד עם זאת תיתכן השפעה מהותית על עיתוי ניצול ההפסדים להעברה של החברה.

(ד) דרישות כספיות של קבלני רכוש קבוע:

נכון למועד הדוח על המצב הכספי התקבלו בחברה דרישות כספיות מקבלנים שונים, בעיקר בגין מחלוקות הקשורות להקמת רכוש קבוע, בסכומים העולים בכ-53 מיליוני שקל חדש על סכום הפרשה שנכללה בדוחות הכספיים, אשר להערכת הנהלת החברה, משקפת באופן נאות את העלויות בגין הדרישות האמורות אשר סביר יותר מאשר לא, שישולמו.

ביאור 35 - התקשרויות, תביעות והתחייבויות תלויות וסכסוכי עבודה (המשך)

ב. תביעות והתחייבויות תלויות (המשך):

(7) הסכם הפשרה עם חברות הגז המצריות

בחודש אוגוסט 2005 התקשרה החברה בהסכם לאספקת גז טבעי עם EMG (ספקית הגז הטבעי המצרית) וכן חתמה על הסכם משולש עם EMG ועם בעלי הגז, חברות הגז הלאומיות המצריות EGAS ו-EGPC (שתיהן יחד להלן: "חברות הגז המצריות") שלפיו אלו התחייבו כלפי החברה להעמיד לרשות EMG את הגז שהיא התחייבה לספק לחברה.

לאור השיבושים המתמשכים באספקה, החליט דירקטוריון החברה בחודש ספטמבר 2011 כי החברה תיכנס להליך בוררות בינלאומית מול חברות הגז המצריות וחברת EMG, לקבלת פיצוי בגין הנזקים הכבדים שנגרמו ושיגרמו לה עקב אי אספקת הגז המצרי בשל הפרת ההסכמים עם החברה על ידן. הסכום אותו תבעה החברה הינו כ- 4.15 מיליארד דולר.

הבוררות הסתיימה במחצית שנת 2014 וביום 4 בדצמבר 2015, נתקבל בחברה פסק הבוררות במסגרתו נפסק, בין היתר, כי חברות הגז המצריות הפרו את התחייבותן בהסכם המשולש. חברות הגז המצריות חויבו לשלם לחברה סך של כ- 1.76 מיליארד דולר בתוספת ריבית ובתוספת הוצאות משפטיות.

ביום 11 בפברואר 2016 נתקבלה בחברה בקשה לערעור על פסק הבוררות שניתן, אשר הוגשה לבית המשפט העליון בשווייץ על ידי חברות הגז המצריות. ביום 27 באפריל 2017 נתקבלה החלטת בית המשפט אשר דחתה את הערעור שהגישו חברות הגז המצריות וקבעה כי עליהן לשלם את אגרת בית המשפט ושיפוי לחברה בגין ההליך בבית המשפט, בסך 250,000 פרנקים שווייצריים.

החברה בחנה מגוון חלופות אפשרויות לגביית הסכומים להם היא זכאית לפי פסק הבוררות, לרבות שימוש באמצעי גבייה שונים ו/או חלופות הסכמיות. במסגרת זו, ניהלה החברה מגעים להסכם פשרה בינה לבין חברות הגז המצריות. ביום 31 בינואר 2019 אישר דירקטוריון החברה את הסכם הפשרה שגובש בין החברה לבין חברות הגז המצריות (להלן: "הסכם הפשרה"), וזאת בכפוף לקבלת עמדה חיובית של רשות החברות הממשלתיות ביחס להתקשרות בהסכם הפשרה.

ביום 22 במאי 2019 קיים הדירקטוריון דיון בדבר אישור הסכם הפשרה, במסגרתו הוצגו בפני דירקטוריון החברה בקשתה של רשות החברות הממשלתיות להבהרות ביחס להסכם הפשרה וכן מעני החברה לבקשות רשות החברות. לאחר שהתקיים דיון מעמיק בסוגיות אלה, דירקטוריון החברה החליט לשוב ולאשר את הסכם הפשרה והנחה את הנהלת החברה, בין היתר, לפעול לחתימתו. אישור דירקטוריון החברה לחתימה על הסכם הפשרה ניתן לאחר שדירקטוריון החברה קיים דיונים רבים בפסק הבוררות ואפשרויות אכיפתו, בהן אלטרנטיבות וביקש העמקה של בחינת האלטרנטיבות ולאחר שבפני דירקטוריון החברה הוצגו חוות דעת משפטיות, פיננסיות ואחרות משורה של יועצים חיצוניים מומחים בעלי שם בארץ ובעולם ביחס לאפשרויות הגביה של פסק הבוררות והסכם הפשרה וכן ביחס לתהליך קבלת ההחלטות על ידי דירקטוריון החברה בקשר עמו.

במהלך הדיון נמסרה לדירקטוריון עמדת רשות החברות לפיה מבלי להביע עמדה בנוגע להחלטת הדירקטוריון גופה בנוגע לפשרה, כוונתה להמליץ לשרים להעניק התחייבות מראש לשיפוי לנושאי המשרה בחברה בקשר עם הסכם הפשרה, בנוסח שיוסכם בין הצדדים. (לפרטים נוספים ביחס להתחייבות לשיפוי מראש שהעניקה החברה לנושאי משרה בה ביחס להסכם הפשרה, ראה ביאור 134ה'נ).

בהמשך לכך, ביום 16 ביוני 2019, חתמו החברה וחברות הגז המצריות על הסכם הפשרה ומסמכים נלווים לו.

להלן עיקרי הסכם הפשרה:

(א) סכום הפשרה - 500 מיליון דולר בפריסה של כשמונה שנים וחצי: 60 מיליון דולר ישולמו במעמד סגירת ההסכם. חצי שנה לאחר מכן - תשלום נוסף של 40 מיליון דולר, ולאחר מכן - 16 תשלומים חצי שנתיים בסך של 25 מיליון דולר כל אחד.

(ב) ערבות של National Bank Of Egypt - בנק בשליטת ממשלת מצרים בעל דירוג חוב בינלאומי אשר יעמיד ערבות (Letter of Credit) להבטחת כל התשלומים שנקבעו על פי הסכם הפשרה (למעט התשלום שנקבע במעמד סגירת ההסכם). בכל מקרה של אי תשלום לחברה של סכום כלשהו על פי הסכם הפשרה (להלן: "הסכום שבפיגור") החברה תהיה רשאית לדרוש את מימוש הערבות עד גובה הסכום שבפיגור. הערבות כפופה לדיון מצרי. כל סכסוך בקשר עם הערבות ידון בבוררות על פי כללי ה- ICC בלונדון.

(ג) האצה - לחברה זכות להאיץ ולתבוע פירעון מידי של מלוא יתרת סכום הפשרה, ככל שיהיו שני תשלומים שטרם נפרעו על פי הסכם הפשרה וככל שהחברה לא תצליח לממש את הערבות בגין הסכומים שבפיגור. במקרה זה, תעמוד לחברה הזכות לדרוש מחברות הגז המצריות את תשלום מלוא יתרת סכום הפשרה שטרם שולמה לחברה. ככל שחברות הגז המצריות לא תשלמנה לחברה את מלוא יתרת סכום הפשרה, תעמוד לחברה הזכות לממש את מלוא סכום הערבות.

ביאור 35 - התקשרויות, תביעות והתחייבויות תלויות וסכסוכי עבודה (המשך)

ב. תביעות והתחייבויות תלויות (המשך):

(7) הסכם הפשרה עם חברות הגז המצריות (המשך)

להלן עיקרי הסכם הפשרה: (המשך)

ד) ביטול ההסכם ואכיפת פסק הבוררות - ככל שגם לאחר האצת התשלומים על ידי החברה כמפורט בפסקה הקודמת, לא תיפרע החברה מהבנק או מחברות הגז המצריות את יתרת סכום הפשרה, על בסיס הפעולות המפורטות לעיל, תעמוד לחברה הזכות לבטל את ההסכם, להחזיר סכומים שקיבלה מכוחו ולדרוש את אכיפת מלוא פסק הבוררות כולל ריבית והצמדה.

ה) תנאי מתלה - כניסתו לתוקף של הסכם הפשרה מותנית בקבלת אישור בלתי מותנה של הסכם הפשרה על ידי רשות החשמל לאחר קיום שימוע ציבורי בנושא עד לתום שישה חודשים ממועד חתימת הסכם הפשרה. בנוסף, ככל שבמהלך ששת החודשים או לאחר מכן, תודיע החברה לחברות הגז המצריות כי רשות החשמל לא אישרה את הסכם הפשרה וכי בהתאם התנאי המתלה לא יתקיים, הסכם הפשרה יתבטל עם קבלת ההודעה על ידי חברות הגז המצריות מאת החברה.

יצוין, כי ביום 21 בינואר 2019 התקבלה החלטה מקדמית של רשות החשמל, שהתפרסמה ביום 7 באפריל 2019, בגין פעולות החברה לגביית החוב המצרי והסכם הפשרה לפיה בנסיבות המתוארות בהחלטה ועל פני הדברים ועל סמך מצגיה של החברה, ולאחר עיון ראשוני במסמכים עליהם, בין היתר, הסתמכה החברה לצורך קבלת ההחלטה לגבי הסכם הפשרה, רשות החשמל מתרשמת שהחברה פעלה לפי מיטב יכולתה והכלים שעמדו לרשותה לקראת החתימה על הסכם הפשרה וכי הסכם הפשרה הוא סביר בנסיבות העניין.

ביום 12 בדצמבר 2019, לאחר שרשות החשמל, בין היתר, קיימה שימוע בעל-פה על מנת לשמוע את טיעוני החברה וצדדים שלישיים, הסתיים הליך השימוע והתקבלה החלטת רשות החשמל וניתן אישורה הבלתי מותנה של רשות החשמל להסכם הפשרה, כמפורט בהחלטה שפורסמה ביום 15 בדצמבר 2019 באתר האינטרנט של רשות החשמל, ובכך התקיים התנאי המתלה לכניסתו לתוקף של הסכם הפשרה. מכוח מחויבותה עפ"י הסכם הפשרה, החברה הודיעה לחברות הגז המצריות על התקיימותו של התנאי המתלה.

בהתאם לכך, ביום 16 בדצמבר 2019 השתכלל והוצא אל הפועל הסכם הפשרה והועברה מכוחו לחברה הוראת העברה מבוצעת לביצוע התשלום הראשון על פי הסכם הפשרה בסך של 60 מיליון דולר ארה"ב, וכן נמסרו לה הערבות (Letter of Credit) של National Bank Of Egypt להבטחת כל התשלומים שנקבעו על פי הסכם הפשרה וחווות דעת משפטית נדרש לפי הסכם הפשרה.

כתוצאה מהאמור לעיל, רשמה החברה במועד השלמת ההסכם הכנסות בסך של כ- 1,461 מיליון שקל חדש בסעיף הכנסות אחרות. הכנסות אלה כוללות את התקבול בסך 60 מיליון דולר שהתקבלו במועד ההשלמה ואת שוויין ההוגן של יתרת התקבולים. למועד אישור הדוחות הכספיים כל התשלומים הועברו לחברה בהתאם לסכומים וללוחות הזמנים כפי שנקבע בהסכם הפשרה כאמור לעיל.

ביום 2 בינואר 2020, לאחר שביום 14 בדצמבר 2019 פנתה במכתב אליו מכותבת החברה בהעתק לפיו בכוונתה לעתור כנגד החלטת רשות החשמל, הגישה עמותת שומרי הבית עתירה לבג"צ למתן צו על תנאי וצו ביניים כנגד רשות החשמל, שר האנרגיה, רשות החברות הממשלתיות, ממשלת ישראל, היועץ המשפטי לממשלה והחברה, במסגרתה התבקש בג"צ לקבוע כי: החלטת רשות החשמל - בטלה, כי החלטת דירקטוריון החברה המאשרת את הסכם הפשרה - בטלה, כי כל ההצהרות ו/או המצגים ו/או הפעולות שנקטו על ידי החברה בקשר עם הסכם הפשרה, לרבות החתימה על הסכם הפשרה וכל פעולה לביצועו או הוצאתו לפועל - בטלות וכן לקבוע כי החברה אינה רשאית לנקוט כל פעולה לביצוע ומימוש הסכם הפשרה או ליתן כל צו אחר כפי שימצא לראוי ונכון. בנוסף, התבקש בג"צ ליתן צו ביניים המשהה את תוקפה של החלטת רשות החשמל ושל הסכם הפשרה, וכן אוסר על כל הצהרה, מצג או פעולה לביצוע הסכם הפשרה (ובכלל זה קבלת כל תשלום מכוחו או במסגרתו).

בהתאם להחלטת בג"צ מיום 2 בינואר 2020 לא ניתן סעד במעמד צד אחד, אלא הוחלט על קביעת מועד לדין בעתירה והחברה נדרשת להגיש את תגובתה 14 ימים לפני מועד הדין בעתירה. דיון בעתירה נקבע ליום 16 במרס 2020. החברה הגישה את תגובתה לעתירה ביום 3 במרס 2020. ביום 5 במרס 2020 הוגשה תגובת רשות החשמל לעתירה, בה התבקש בג"צ לדחות את העתירה. בדיון שהתקיים בעתירה ביום 16 במרס 2020 דחה בג"צ את עתירת שומרי הבית ללא צו להוצאות.

ביאור 35 - התקשרויות, תביעות והתחייבויות תלויות וסכסוכי עבודה (המשך)

ג. סכסוכי עבודה:

ביום 1 באוגוסט 2021 הוכרז סכסוך עבודה ע"י יו"ר האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות, שעניינה הרפורמה אשר נחתמה בשנת 2018.

בהתאם להודעה על סכסוך העבודה, הנושאים העיקריים בגינם הוכרז סכסוך העבודה הינם קידום החלטות והסדרות חדשות במשק החשמל גם בכל הנוגע למקטע האספקה והחלוקה, שיש להן השלכות על זכויות עובדי החברה לרבות חשש לפגיעה בתנאי שכרם וביטחונם התעסוקתי, הימנעות ועיכובים של החברה בנקיטת פעולות ליישום הרפורמה, יישום דה פקטו של רפורמה חד צדדית חדשה.

לאחר ההכרזה על סכסוך העבודה נעשו נסיונות ליישב את הסכסוך בין המדינה, החברה וארגון העובדים. למועד אישור הדוחות הכספיים סכסוך העבודה כאמור עומד בעינו.

לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי, ארגון העובדים החל לנקוט בצעדים לעיכוב קידום מכירת תחנת הכח אשכול באשדוד, כגון מניעת כניסת מומחים לאתר התחנה.

החברה פועלת ליישוב המחלוקות בהידברות מול ארגון העובדים והמדינה, וקידום המשך הליכי מכירת האתר.

ביאור 36 - דיווח מגזרי

א. כללי:

1. החברה מיישמת את תקן דיווח כספי הבינלאומי 8 (להלן: "IFRS 8").
 2. בהתאם להחלטת ממשלה 3859 מיום 3 ביוני 2018 הוקם צוות בראשות רשות החברות הממשלתיות ורשות חשמל, אשר יקבע בהתייעצות עם החברה, את המודל לדיווח על פעילות במרכזי רווח נפרדים במקטעי יצור, הולכה, חלוקה, אספקה ופעילות שאינה במסגרת שרשרת החשמל, באופן שיאפשר שקיפות ושיוך עלויות.
- ביום 5 במאי 2021 התקבל סיכום הצוות הממשלתי לאופן הדיווח למרכזי רווח ולשינויים שהתקבלו בדיונים עם החברה ובהתאם שינתה החברה את מתכונת הדיווחים למקבל ההחלטות התפעולי הראשי. (מנכ"ל החברה) החל מהרבעון הרביעי של שנת 2021.
- מספרי השוואה הוצגו מחדש על מנת לשקף את השינוי במבנה המגזרים בני הדיווח ואופן הדיווח של החברה.

ב. פירוט מגזרי פעילות ברי דיווח:

פעילות החברה, בהתאם לדיווחים למקבל ההחלטות התפעולי הראשי לשנת 2021, מורכבת מחמישה מגזרי פעילות עיקריים המהווים את כלל הפעילויות בשרשרת החשמל.

להלן הפעילויות:

- ייצור ורכישות חשמל - כולל את הפעילות בתחנות הכח המייצרות חשמל ורכישות חשמל במתח עליון לאחר מכירת פעילות ניהול המערכת לחברת נגה.
- הולכה - כולל את מערכת ההולכה וההשגאה של החשמל במתח על ועליון ולמרחק רב.
- חלוקה - כולל את מערך רשתות החשמל ותחנות הטרנספורמציה המספקת את החשמל לצרכנים הסופיים, למעט מספר מצומצם של לקוחות הרוכשים חשמל במתח עליון ישירות ממערכת ההולכה וכן את שירותי המניה (עלות המונים וקריאתם) ושירותי התקשרות עם הצרכן בחלוקה. בנוסף, מגזר זה כולל עלויות בגין רכישות חשמל מיצרנים פרטיים במתח גבוה ומתח נמוך לרבות מתקנים באנרגיות מתחדשות במתח גבוה ומתח נמוך.
- מגזר שירותי צרכן - אספקה - כולל את מערך שירות הלקוחות והגבייה של החברה.
- פעילות שאינה חלק מפעילות שרשרת החשמל - כוללת את פעילות החברה במסגרת יזמות עסקית, פעילות החברה במסגרת מיזם התקשרות והשקעה בחברת סייבר ג'ים.
- אחרים - כולל עד ליום 31 באוקטובר את פעילות ניהול המערכת שנמכרה ביום 1 בנובמבר 2021 לחברת נגה, חברה ממשלתית נפרדת. לפיכך, פעילות זו לא נסקרה לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021 על ידי מקבל ההחלטות התפעולי הראשי.

ג. הכנסות ותוצאות לפי מגזרי פעילות:

הכנסות המגזרים מחושבות בהתבסס על מודל תעריפים אשר משמש את רשות החשמל בקביעת תעריפים לחברה. ההכנסות למגזר מחושבות ע"י מכפלת התעריף במגזר כפול המכירות (קוט"שים) לצרכן הסופי, תוך ביצוע התאמות נדרשות בהתאם לפעילויות שהוגדרו ע"י החברה עבור כל אחד מהמגזרים: ייצור, הולכה, חלוקה ושירותי צרכן אספקה. ההכנסות לשירותי צרכן - אספקה לתקופות השוואה חושבו על בסיס תעריף מקטעי הרשת שהיה בתוקף בשנת 2021.

הוצאות המגזרים מחושבות כך שהוצאות הניתנות לזיהוי ספציפי נזקפות ישירות לסעיפים המתאימים. בנוסף, הוצאות עקיפות מסוימות נרשמות לפי הקצאה ספציפית המהווה אומדן סביר לייחוס הוצאות אלו. יתר ההוצאות העקיפות נרשמות בעיקר לפי יחס הוצאות התפעול הישירות בכל מגזר.

מקבל ההחלטות הראשי מקבל את תוצאות הפעילות של כל מגזר עד לרמת הרווח (ההפסד) לפני מימון, מס, לאחר תנועות ביתרות חשבונות פיקוח נדחים ברוטו לפני מס ובנטרול תנועות המתייחסות להוצאות מימון ולהכנסות/הוצאות שאינן נסקרות. הפרדת ההכנסות וההוצאות בנתוני השוואה בוצעה בהתאם לקריטריונים המפורטים לעיל.

תוצאות של מגזר כוללות פריטים שניתן להקצותם באופן ישיר ועקיף למגזר ונסקרות על ידי מקבל ההחלטות התפעולי הראשי. הכנסות והוצאות שלא הוקצו הן כאלה שאינן נסקרות על ידי מקבל ההחלטות הראשי בחלוקה למגזרי הפעילות וכוללות הכנסות אחרות, הכנסות מהתחייבות לפנסיונרים, תוצאות הסכם הרפורמה, הוצאות מימון, הוצאות מיסים ותנועות ביתרות חשבונות פיקוח נדחים המיוחסים למרכיבים אלה.

למידע מוגזר נוסף, ראה סעיף ה להלן.

ביאור 36 - דיווח מגזרי (המשך)

ד. הכנסות ותוצאות לפי מגזרי פעילות

1. הכנסות ותוצאות לפי מגזרי פעילות

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021							
סה"כ חברה	אחרים*	פעילות שאינה במסגרת שרשרת החשמל	אספקה	חלוקה	הולכה	ייצור ורכישות חשמל	
							(במיליוני שקל חדש)
21,923	4,313	-	460	5,686	1,710	9,754	הכנסות מחשמל.....
227	-	65	36	119	1	6	הכנסות שונות.....
22,150	4,313	65	496	5,805	1,711	9,760	סה"כ הכנסות
							עלות הפעלת מערכת החשמל:
5,875						5,875	דלקים
							רכישות חשמל:
6,383	4,165	-	-	2,216	-	2	רכישות חשמל
489	(14)	-	-	240	(5)	268	רכישות והתחשבות מול נגה, נטו
6,872	4,151	-	-	2,456	(5)	270	
4,086	-		-	-	-	4,086	הפעלת מערכת הייצור
2,740	45	45	-	1,909	741	-	הפעלת מערכת הולכה חלוקה ואחרות
19,573	4,196	45	-	4,365	736	10,231	סה"כ עלות הפעלת מערכת החשמל
2,577	117	20	496	1,440	975	(471)	רווח (הפסד) מהפעלת מערכת החשמל ...
13	-	13	-	-	-	-	הוצאות אחרות, נטו
853	-	-	401	452	-	-	הוצאות מכירה ושיווק
782	22	-	74	282	57	347	הוצאות הנהלה וכלליות
1,648	22	13	475	734	57	347	
929	95	7	21	706	918	(818)	רווח (הפסד) מפעולות רגילות
(9)	-	(9)	-	-	-	-	חלק החברה בהפסדי חברות כללות
920	95	(2)	21	706	918	(818)	(*) רווח (הפסד) לפני חשבונות פיקוח נדחים
							תנועות ביתרות חשבונות פיקוח נדחים ברוטו
1,941	(145)	-	(10)	(125)	(344)	2,565	
2,861	(50)	(2)	11	581	574	1,747	רווח (הפסד) מגזרי
							הכנסות (הוצאות) שלא הוקצו
(2)							הוצאות אחרות, נטו
47							הכנסות מהתחייבויות לפנסיונרים
(348)							תוצאות הסכם הרפורמה והסכמים אחרים
(1,912)							הוצאות מימון
1,064							תנועות בחשבונות נדחים, ברוטו שלא הוקצו למגזרים
(691)							הוצאות מיסים הנכללות בתנועה נטו של חשבונות פיקוח נדחים
266							מיסים על ההכנסה
1,285							רווח לשנה בהתאם לדוחות המאוחדים
							פרטים נוספים:
4,648	10	-	48	1,335	498	2,757	הוצאות פחת והפחתות
16	-	-	-	-	-	-	ירידת ערך נכסים מוחזקים למכירה
4,664	10	-	48	1,335	498	2,757	סך פחת, הפחתות וירידת ערך נכסים מוחזקים למכירה

*כולל הוצאות והכנסות עד למועד מכירת פעילות מנהל המערכת מהחברה לחברת נגה. לפרטים נוספים ראו ביאור 9ה1.

ביאור 36 - דיווח מגזרי (המשך)

ד. הכנסות ותוצאות לפי מגזרי פעילות

1. הכנסות ותוצאות לפי מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2020 *							
סה"כ חברה	אחרים	פעילות שאינה במסגרת שרשרת החשמל					
		אספקה	חלוקה	הולכה	ייצור		
(במיליוני שקל חדש)							
23,504	3,642	-	423	5,621	1,727	12,091	הכנסות מחשמל.....
274	1	100	48	101	3	21	הכנסות שונות.....
23,778	3,643	100	471	5,722	1,730	12,112	סה"כ הכנסות
עלות הפעלת מערכת החשמל:							
6,220	-	-	-	-	-	6,220	דלקים
5,269	3,448	-	-	1,821	-	-	רכישות חשמל
4,143	-	-	-	-	-	4,143	הפעלת מערכת הייצור
2,849	64	75	-	1,925	785	-	הפעלת מערכת הולכה חלוקה ואחרות ..
18,481	3,512	75	-	3,746	785	10,363	סה"כ עלות הפעלת מערכת החשמל
5,297	131	25	471	1,976	945	1,749	רווח מהפעלת מערכת החשמל
.....							
10	-	10	-	-	-	-	הוצאות אחרות, נטו
886	-	-	385	501	-	-	הוצאות מכירה ושיווק
971	98	-	76	288	70	439	הוצאות הנהלה וכלליות
1,867	98	10	461	789	70	439	
3,430	33	15	10	1,187	875	1,310	רווח מפעולות רגילות
(6)	-	(6)	-	-	-	-	חלק החברה בהפסדי חברות כלולות.....
3,424	33	9	10	1,187	875	1,310	(*) רווח לפני חשבונות פיקוח נדחים ..
.....							
(25)	57	-	11	(311)	(339)	557	תנועות ביתרות חשבונות פיקוח נדחים ברוטו
3,399	90	9	21	876	536	1,867	רווח מגזרי
.....							
הכנסות (הוצאות) שלא הוקצו							
2,826	הכנסות אחרות, נטו						
24	הכנסות מהתחייבויות לפנסיונרים						
(708)	הוצאות הסכם הרפורמה והסכמים אחרים						
(511)	הוצאות מימון.....						
(2,784)	תנועות בחשבונות נדחים, ברוטו שלא הוקצו למגזרים						
646	הוצאות מיסים הנכללות בתנועה נטו של חשבונות פיקוח נדחים						
(1,189)	מיסים על ההכנסה						
1,703	רווח לשנה בהתאם לדוחות המאוחדים						
.....							
פרטים נוספים:							
4,569	-	12	50	1,285	501	2,721	הוצאות פחת והפחתות
113	-	-	-	-	-	-	ירידת ערך נכסים מוחזקים למכירה ...
סך פחת, הפחתות וירידת ערך נכסים מוחזקים למכירה							
4,682	-	12	50	1,285	501	2,721	

* הוצג מחדש

ביאור 36 - דיווח מגזרי (המשך)

ד. הכנסות ותוצאות לפי מגזרי פעילות

1. הכנסות ותוצאות לפי מגזרי פעילות (המשך)

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019 *						
סה"כ חברה	אחרים*	פעילות שאינה במסגרת שרשרת החשמל				
		אספקה	חלוקה	הולכה	ייצור	(במיליוני שקל חדש)
24,370	2,791	-	407	5,033	1,469	14,670
290	-	59	45	180	1	5
24,660	2,791	59	452	5,213	1,470	14,675
עלות הפעלת מערכת החשמל:						
8,302	-	-	-	-	-	8,302
4,193	2,567	-	-	1,626	-	-
4,352	-	-	-	-	-	4,352
2,524	67	17	-	1,685	755	-
19,371	2,634	17	-	3,311	755	12,654
5,289	157	42	452	1,902	715	2,021
2	-	2	-	-	-	-
869	-	-	433	436	-	-
638	71	-	75	180	48	264
1,509	71	2	508	616	48	264
3,780	86	40	(56)	1,286	667	1,757
(15)	-	(15)	-	-	-	-
3,765	86	25	(56)	1,286	667	1,757
(417)	(39)	-	8	(236)	(169)	19
3,348	47	25	(48)	1,050	498	1,776
הכנסות (הוצאות) שלא הוקצו						
2,479	-	-	-	-	-	-
39	-	-	-	-	-	-
(761)	-	-	-	-	-	-
(1,368)	-	-	-	-	-	-
(1,428)	-	-	-	-	-	-
424	-	-	-	-	-	-
(917)	-	-	-	-	-	-
1,816	-	-	-	-	-	-
פרטים נוספים:						
4,677	-	14	135	1,127	478	2,923
105	-	-	-	-	-	-
4,782	-	14	135	1,127	478	2,923

* הוצג מחדש

ביאור 36 - דיווח מגזרי (המשך)

ה. נכסים והתחייבויות לפי מגזרי פעילות

נכסים והתחייבויות הניתנים לזיהוי ספציפי נזקפים ישירות למגזר המתאים. נכסים והתחייבויות שאינם מזוהים נכללים בדיווח כיתרות שלא סווגו באופן ישיר. התחייבויות הניתנות לייחוס באופן ישיר כוללת יתרות זכות של חשבונות פיקוח נדחים ללא מיסים נדחים. מקבל ההחלטות התפעולי הראשי סוקר את הנכסים וההתחייבויות בחלוקה לחמשת מגזרי הפעילות של החברה בהתאם לאמור לעיל. מידע השוואתי הוצג מחדש בהתאם.

ליום 31 בדצמבר 2021							
סה"כ חברה	נכסים והתחייבויות שלא סווגו באופן ישיר	אחרים	פעילות שאינה במסגרת שרשרת החשמל (במיליוני שקל חדש)				
			החלטה	אספקה	חלוקה	הולכה	ייצור
3,113	-	-	-	-	-	-	3,113
160	-	-	-	-	-	-	160
4	-	-	4	-	-	-	-
59,123	2,965	-	-	-	19,539	15,145	21,474
1,188	664	-	-	164	273	80	7
8,581	6,388	-	-	31	46	60	2,056
18,443	18,443	-	-	-	-	-	-
<u>90,612</u>	<u>28,460</u>	<u>-</u>	<u>4</u>	<u>195</u>	<u>19,858</u>	<u>15,285</u>	<u>26,810</u>
סה"כ נכסים							
.....							
.....							
.....							
3,541	2,021	31	-	196	-	1,144	149
יתרות זכות של חשבונות פיקוח נדחים, ללא מיסים נדחים							
5,970	491	14	-	-	1,661	1,383	2,421
השקעות ברכוש קבוע לתקופה							

ביאור 36 - דיווח מגזרי (המשך)

ה. נכסים והתחייבויות לפי מגזרי פעילות (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2020 *								
סה"כ חברה	נכסים והתחייבויות שלא סווגו באופן ישיר	אחרים	פעילות שאינה במסגרת שרשרת החשמל	אספקה	חלוקה	הולכה	ייצור	
(במיליוני שקל חדש)								
2,326	-	-	-	-	-	-	2,326	מלאי דלקים
111	-	111	-	-	-	-	-	נכסים מוחזקים למכירה
13	-	-	13	-	-	-	-	השקעה בחברה כלולה
58,028	2,921	-	-	-	18,967	14,184	21,956	רכוש קבוע, נטו
1,217	694	-	-	168	302	48	5	נכסים בלתי מוחשיים, נטו
6,935	5,891	293	-	48	108	63	532	יתרות חובה של חשבונות פיקוח
18,262	18,262	-	-	-	-	-	-	נכסים אחרים שלא סווגו
86,892	27,768	404	13	216	19,377	14,295	24,819	סה"כ נכסים
5,041	3,643	434	-	-	434	707	(107)	יתרות זכות של חשבונות פיקוח נדחים, ללא מיסים נדחים
5,102	390	10	-	-	1,400	1,286	2,016	השקעות ברכוש קבוע לתקופה ... * הוצג מחדש

ביאור 36 - דיווח מגזרי (המשך)

ה. פרטים נוספים לדיווח על פעילות מגזרים במקטעי יצור, הולכה, חלוקה, אספקה ואחר.

פירוט עלות צריכת דלקים לפי סוג דלק:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2019	2020	2021	
ייצור			
(במיליוני שקל חדש)			
2,980	2,019	2,791	פחם
4,607	3,896	2,931	גז טבעי
627	212	137	סולר
88	93	16	מזוט
8,302	6,220	5,875	סה"כ עלויות צריכת דלקים

פירוט רכישות חשמל במקטע החלוקה לפי טכנולוגיית ייצור:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2019	2020	2021	
חלוקה			
(במיליוני שקל חדש)			
1,533	1,717	2,116	פוטו-וולטאי
22	22	21	טורבינות רוח
5	7	6	הידרואלקטרי
59	68	70	ביוגז
7	7	3	גנרטור דיזל
1,626	1,821	2,216	סה"כ רכישות חשמל

פירוט קוט"שים מיוצרים

בשנת 2021 יוצרו על ידי החברה 38,248 מיליוני קוט"ש, בשנת 2020 44,363 מיליוני קוט"ש ובשנת 2019 47,810 מיליוני קוט"ש.

בשנת 2021 סופקו על ידי החברה כמספק 51,537 מיליוני קוט"ש, בשנת 2020 51,991 מיליוני קוט"ש ובשנת 2019 53,119 מיליוני קוט"ש.

ביאור 36 - דיווח מגזרי (המשך)

ה. פרטים נוספים לדיווח על פעילות מגזרים במקטעי יצור, הולכה, חלוקה, אספקה ואחר (המשך)

פירוט הפעלת מערכת הייצור לפי סוג הוצאה

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר				
	2021	2020	2019	
ייצור				
(במיליוני שקל חדש)				
שכר	960	1,105	1,026	
פחת	2,453	2,403	2,629	
אחרות	673	635	697	
סה"כ הפעלת מערכת הייצור	<u>4,086</u>	<u>4,143</u>	<u>4,352</u>	

פירוט הפעלת מערכת הולכה חלוקה ואחרות לפי סוג הוצאה

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021				
סה"כ חברה	אחרים	פעילות שאינה במסגרת שרשרת החשמל		
		הולכה	חלוקה	
שכר	119	558	26	741
פחת והפחתות	486	1,124	-	1,610
אחרות	136	227	19	389
סה"כ הפעלת מערכת הולכה חלוקה ואחר	<u>741</u>	<u>1,909</u>	<u>45</u>	<u>2,740</u>

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020				
סה"כ חברה	אחרים	פעילות שאינה במסגרת שרשרת החשמל		
		הולכה	חלוקה	
שכר	139	593	-	781
פחת והפחתות	489	1,087	-	1,577
אחרות	157	245	75	491
סה"כ הפעלת מערכת הולכה חלוקה ואחר	<u>785</u>	<u>1,925</u>	<u>75</u>	<u>2,849</u>

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019				
סה"כ חברה	אחרים	פעילות שאינה במסגרת שרשרת החשמל		
		הולכה	חלוקה	
שכר	128	481	-	660
פחת והפחתות	464	1,036	-	1,502
אחרות	163	168	17	362
סה"כ הפעלת מערכת הולכה חלוקה ואחר	<u>755</u>	<u>1,685</u>	<u>17</u>	<u>2,524</u>

ביאור 36 - דיווח מגזרי (המשך)

ה. פרטים נוספים לדיווח על פעילות מגזרים במקטעי יצור, הולכה, חלוקה, אספקה ואחר (המשך)

פירוט הוצאות הנהלה וכלליות לפי סוג הוצאה

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021							
סה"כ חברה	אחרים	פעילות שאינה במסגרת					
		שרשרת החשמל	אספקה	חלוקה	הולכה	ייצור	
(במיליוני שקל חדש)							
461	8	-	47	154	33	219	שכר
160	10	-	11	75	12	52	פחת והפחתות
161	4	-	16	53	12	76	אחרות.....
782	22	-	74	282	57	347	סה"כ הוצאות הנהלה וכלליות....
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020							
סה"כ חברה	אחרים	פעילות שאינה במסגרת					
		שרשרת החשמל	אספקה	חלוקה	הולכה	ייצור	
(במיליוני שקל חדש)							
531	46	-	46	155	37	247	שכר
140	12	-	16	55	12	45	פחת והפחתות
300	40	-	14	78	21	147	אחרות.....
971	98	-	76	288	70	439	סה"כ הוצאות הנהלה וכלליות....
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019							
סה"כ חברה	אחרים	פעילות שאינה במסגרת					
		שרשרת החשמל	אספקה	חלוקה	הולכה	ייצור	
(במיליוני שקל חדש)							
476	54	-	47	119	33	223	שכר
125	12	-	16	48	11	38	פחת והפחתות
37	5	-	12	13	4	3	אחרות.....
638	71	-	75	180	48	264	סה"כ הוצאות הנהלה וכלליות....

ביאור 36 - דיווח מגזרי (המשך)

ה. פרטים נוספים לדיווח על פעילות מגזרים במקטעי יצור, הולכה, חלוקה, אספקה ואחר (המשך)

העלויות הישירות המזוהות בכל מקטע הן בעיקר ההוצאות בהפעלת מערכת החשמל והוצאות מכירה ושיווק. עלויות שכר ישירות מורכבות בעיקר משכר המדווח ישירות ליעדים.

העלויות העקיפות הן בעיקר עלויות הנהלה וכלליות.

פירוט עלויות ישירות ועקיפות

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021							
סה"כ חברה	אחרים	פעילות שאינה במסגרת שרשרת החשמל					
		אספקה	חלוקה	הולכה	ייצור	(במיליוני שקל חדש)	
<u>עלויות ישירות</u>							
2,143	38	26	203	723	110	1,043	שכר
4,291	-	-	-	1,172	469	2,650	פחת והפחתות
1,291	7	32	140	301	138	673	אחרות.....
5,492	-	-	-	-	-	5,492	דלקים
6,383	4,165	-	-	2,216	-	2	רכישות חשמל
489	(14)	-	-	240	(5)	268	התחשבנות מול נגה
20,089	4,196	58	343	4,652	712	10,128	סך עלויות ישירות
<u>עלויות עקיפות</u>							
614	8	-	68	229	42	267	שכר
357	10	-	48	163	29	107	פחת והפחתות
161	4	-	16	55	10	76	אחרות.....
1,132	22	-	132	447	81	450	סך עלויות עקיפות.....

ביאור 36 - דיווח מגזרי (המשך)

ה. פרטים נוספים לדיווח על פעילות מגזרים במקטעי יצור, הולכה, חלוקה, אספקה ואחר (המשך)

פירוט עלויות ישירות ועקיפות (המשך)

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2020						
סה"כ חברה	אחרים	פעילות שאינה במסגרת שרשרת החשמל	אספקה	חלוקה	הולכה	ייצור
(במיליוני שקל חדש)						
<u>עלויות ישירות</u>						
2,295	48	-	200	757	128	1,162
4,219	-	-	-	1,126	472	2,621
1,354	15	85	125	337	158	634
5,804	-	-	-	-	-	5,804
5,269	3,448	-	-	1,821	-	-
18,941	3,511	85	325	4,041	758	10,221
<u>עלויות עקיפות</u>						
757	47	-	72	256	48	334
350	12	-	50	160	28	100
300	40	-	14	78	21	147
1,407	99	-	136	494	97	581
<u>עלויות ישירות ועקיפות</u>						
20,348						
לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2019						
סה"כ חברה	אחרים	פעילות שאינה במסגרת שרשרת החשמל	אספקה	חלוקה	הולכה	ייצור
(במיליוני שקל חדש)						
<u>עלויות ישירות</u>						
2,098	56	-	241	615	114	1,072
4,359	-	-	-	1,078	447	2,834
1,274	14	17	153	229	164	697
7,914	-	-	-	-	-	7,914
4,193	2,567	-	-	1,626	-	-
19,838	2,637	17	394	3,548	725	12,517
<u>עלויות עקיפות</u>						
685	49	-	49	233	47	307
318	12	-	53	134	28	91
39	7	2	12	12	3	3
1,042	68	2	114	379	78	401
<u>עלויות ישירות ועקיפות</u>						
20,880						

ביאור 36 - דיווח מגזרי (המשך)

ה. פרטים נוספים לדיווח על פעילות מגזרים במקטעי יצור, הולכה, חלוקה, אספקה ואחר (המשך)

פירוט עלויות ישירות ועקיפות בחלוקה למרכזי רוח

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2021

סה"כ חברה	אחרים	פעילות שאינה במסגרת שרשרת החשמל	אספקה	חלוקה	הולכה	ייצור	
(במיליוני שקל חדש)							
4,442	46	26	271	1,753	647	1,699	עלויות שכר
(1,856)	-	-	-	(883)	(545)	(428)	נזקף לרכוש קבוע כולל מדידות מחדש
171	-	-	-	82	50	39	מדידות מחדש שנזקפו להקטנת רכוש קבוע
2,757	46	26	271	952	152	1,310	הוצאות שכר ברווח והפסד
							<u>עלויות שכר שלא יוחסו למגזרים</u>
144							עלויות שכר שנזקפו לרכוש קבוע משותף ..
(13)							עלויות שכר שנזקפו לרכוש קבוע משותף ממדידות מחדש

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2020

סה"כ חברה	אחרים	פעילות שאינה במסגרת שרשרת החשמל	אספקה	חלוקה	הולכה	ייצור	
(במיליוני שקל חדש)							
4,655	95	-	272	1,783	645	1,860	עלויות שכר
(1,719)	-	-	-	(826)	(503)	(390)	נזקף לרכוש קבוע כולל מדידות מחדש
116	-	-	-	56	34	26	מדידות מחדש שנזקפו להקטנת רכוש קבוע
3,052	95	-	272	1,013	176	1,496	הוצאות שכר ברווח והפסד
							<u>עלויות שכר שלא יוחסו למגזרים</u>
154							עלויות שכר שנזקפו לרכוש קבוע משותף ..
(10)							עלויות שכר שנזקפו לרכוש קבוע משותף ממדידות מחדש

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר 2019

סה"כ חברה	אחרים	פעילות שאינה במסגרת שרשרת החשמל	אספקה	חלוקה	הולכה	ייצור	
(במיליוני שקל חדש)							
4,768	105	-	290	1,858	680	1,835	עלויות שכר
(1,510)	-	-	-	(768)	(395)	(347)	נזקף לרכוש קבוע כולל מדידות מחדש
(475)	-	-	-	(242)	(124)	(109)	מדידות מחדש שנזקפו להגדלת רכוש קבוע
2,783	105	-	290	848	161	1,379	הוצאות שכר ברווח והפסד
							<u>עלויות שכר שלא יוחסו למגזרים</u>
139							עלויות שכר שנזקפו לרכוש קבוע משותף ..
44							עלויות שכר שנזקפו לרכוש קבוע משותף ממדידות מחדש

ביאור 36 - דיווח מגזרי (המשך)

ה. פרטים נוספים לדיווח על פעילות מגזרים במקטעי יצור, הולכה, חלוקה, אספקה ואחר (המשך)

פירוט רכוש קבוע בחלוקה למגזרים

ליום 31 בדצמבר 2021						
סה"כ חברה	רכוש משותף	אספקה	חלוקה	הולכה	ייצור	
(במיליוני שקל חדש)						
<u>רכוש קבוע ישיר</u>						
52,626	2,850	-	18,801	11,756	19,219	יתרה לתחילת תקופה
2,554	462	-	1,216	232	644	השקעות לתקופה
1,529	34	-	431	279	785	מיון
(195)	(68)	-	(35)	(18)	(74)	גריעות
(4,651)	(394)	-	(1,138)	(469)	(2,650)	פחת
<u>51,863</u>	<u>2,884</u>	<u>-</u>	<u>19,275</u>	<u>11,780</u>	<u>17,924</u>	יתרה לסוף תקופה
<u>רכוש בהקמה</u>						
5,402	61	-	250	2,504	2,587	יתרה לתחילת תקופה
3,402	29	-	445	1,151	1,777	תוספות, נטו
(15)	(5)	-	-	-	(10)	גריעות
(1,529)	(4)	-	(431)	(290)	(804)	מיון
<u>7,260</u>	<u>81</u>	<u>-</u>	<u>264</u>	<u>3,365</u>	<u>3,550</u>	יתרה לסוף תקופה

ליום 31 בדצמבר 2020							
סה"כ חברה	רכוש משותף	פעילות שאינה במסגרת שרשרת החשמל	אספקה	חלוקה	הולכה	ייצור	
(במיליוני שקל חדש)							
רכוש קבוע ישיר							
54,294	2,848	-	-	18,489	11,644	21,313	יתרה לתחילת תקופה
2,126	359	-	-	980	198	589	השקעות לתקופה
867	53	-	-	464	409	(59)	מיון
(90)	(14)	-	-	(57)	(23)	4	גריעות
(4,571)	(387)	-	-	(1,093)	(470)	(2,621)	פחת
52,626	2,859	-	-	18,783	11,758	19,226	יתרה לסוף תקופה
רכוש בהקמה							
3,326	44	-	-	229	1,772	1,281	יתרה לתחילת תקופה
2,966	31	-	-	420	1,088	1,427	תוספות, נטו
(23)	(3)	-	-	-	(3)	(17)	גריעות
(867)	(10)	-	-	(465)	(431)	39	מיון
5,402	62	-	-	184	2,426	2,730	יתרה לסוף תקופה

ביאור 36 - דיווח מגזרי (המשך)

ו. מידע נוסף לאירועים עיקריים הנכללים במסגרת פעילות שאינה במסגרת שרשרת החשמל:

לשנה שנסתיימה ביום 31 לדצמבר 2021

1. במהלך השנה נרשמו כ-4 מיליוני שקל חדש מהכרה ברווח שטרם מומש בגין חברת התקשורת.
2. במהלך השנה חלק החברה בהפסדי חברות כלולות הסתכם לכ-9 מיליוני שקל חדש.
3. במהלך השנה נרשמה ירידת ערך שווי הלוואות לחברות ק.ר.ט בסך של כ-13 מיליון שקל חדש.

לשנה שנסתיימה ביום 31 לדצמבר 2020

1. במהלך השנה נרשם רווח גולמי בסך של כ-13 מיליוני שקל חדש עבור מתן שירותי פריקה וטעינה במעגנים בתחנת הייצור אשכול.
2. במהלך השנה נרשם רווח גולמי בסך של כ-2.5 מיליוני שקל חדש עבור מכירת שירותי תשתית למשרד הביטחון.
3. במהלך השנה נרשם רווח גולמי בסך של כ-0.6 מיליוני שקל חדש מעבודות יזמות עסקית של מכירת חבילת תקשורת לחברת דליה אנרגיות כח בע"מ.
4. במהלך השנה נרשם רווח גולמי בסך של כ-0.7 מיליוני שקל חדש מעבודות יזמות עסקית של הקמת ארון תקשורת לחברת אשדוד אנרגיה.
5. במהלך השנה נרשם רווח גולמי בסך של כ-1 מיליוני שקל חדש מעבודות יזמות עסקית של הקמת ארון תקשורת לחברת נשר רמלה.
6. במהלך השנה נרשם רווח גולמי בסך של כ-2 מיליוני שקל חדש מעבודות יזמות עסקית של התייעלות אנרגטית בשדרות.
7. במהלך השנה נרשם הפסד גולמי בסך של כ-1 מיליוני שקל חדש מעבודות יזמות עסקית של התייעלות אנרגטית באור עקיבא.
8. במהלך השנה נרשם רווח גולמי בסך של כ-1.4 מיליוני שקל חדש מעבודות יזמות עסקית של הקמת ארון תקשורת לחברת OPC רותם בע"מ.
9. במהלך השנה נרשמו כ-4 מיליוני שקל חדש מהכרה ברווח שטרם מומש בגין חברת התקשורת.
10. במהלך השנה חלק החברה בהפסדי חברות כלולות הסתכם לכ-6 מיליוני שקל חדש.
11. במהלך השנה נרשמה ירידת ערך שווי הלוואות שניתנו לחברות ק.ר.ט בסך של כ-10 מיליון שקל חדש.

לשנה שנסתיימה ביום 31 לדצמבר 2019

1. במהלך השנה נרשם רווח בסך של כ-15 מיליוני שקל חדש עבור מתן שירותי פריקה וטעינה במעגנים בתחנת הייצור אשכול.
2. במהלך השנה נרשם רווח בסך של כ-3 מיליוני שקל חדש עבור מכירת שירותי תשתית למשרד הביטחון.
3. במהלך השנה נרשם רווח בסך של כ-0.8 מיליוני שקל חדש עבור הקמת זירת סייבר בפורטוגל.
4. במהלך השנה נרשמו כ-4 מיליוני שקל חדש מהכרה ברווח שטרם מומש בגין חברת התקשורת.
5. במהלך השנה חלק החברה בהפסדי חברות כלולות הסתכם לכ-15 מיליוני שקל חדש.
6. במהלך השנה נרשמה ירידת ערך שווי הלוואות שניתנו לחברות ק.ר.ט בסך של כ-2 מיליון שקל חדש.

חברת החשמל לישראל בע"מ

פרק ד' – פרטים נוספים
על התאגיד
לשנת 2021

פרק זה נערך בהתאם לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), תש"ל-1970 ("התקנות") ובהתאם לחוזר 2020-5-1 של רשות החברות הממשלתיות.

תקנה 9: דוח מצבת התחייבויות לפי מועדי פירעון

לדוח מצבת התחייבויות של החברה, ראה דיווח מידי המתפרסם על-ידי החברה (ת-126) במקביל לדוח תקופתי זה.

תקנה 10א: תמצית דוחות על הרווח (הפסד) הכולל ברבעונים

להלן תמצית הדוחות:

שנת 2021	רבעון 4	רבעון 3	רבעון 2	רבעון 1	
22,150	4,882	7,242	4,956	5,070	הכנסות.....
19,573	4,700	5,866	4,767	4,240	עלות הפעלת מערכת החשמל.....
2,577	182	1,376	189	830	רווח מהפעלת מערכת החשמל.....
15	13	4	(7)	5	הוצאות (הכנסות) אחרות, נטו.....
853	221	196	212	224	הוצאות מכירה ושיווק.....
782	235	182	164	201	הוצאות הנהלה וכלליות.....
(47)	(1)	(16)	(12)	(18)	הכנסות מהתחייבויות לפנסיונרים.....
348	113	88	59	88	תוצאות הסכם הרפורמה והסכמים אחרים.....
626	(399)	922	(227)	330	רווח (הפסד) מפעולות רגילות.....
1,912	440	552	456	464	הוצאות מימון, נטו.....
(1,286)	(839)	370	(683)	(134)	רווח (הפסד) לפני מיסים על ההכנסה.....
(266)	(174)	94	(156)	(30)	הוצאות (הכנסות) מיסים על ההכנסה.....
(1,020)	(665)	276	(527)	(104)	רווח (הפסד) אחרי מיסים על הכנסה.....
(9)	-	-	(9)	-	חלק החברה בהפסדי חברות כלולות.....
(1,029)	(665)	276	(536)	(104)	רווח (הפסד) לפני חשבונות פיקוח נדחים.....
2,314	849	773	503	189	תנועות ביתרות חשבונות פיקוח נדחים, נטו ממס.....
1,285	184	1,049	(33)	85	רווח (הפסד) לתקופה.....
812	(504)	648	614	54	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו ממס.....
2,097	(320)	1,697	581	139	רווח (הפסד) כולל לתקופה.....

תקנה 11: רשימת השקעות בחברות בת ובחברות קשורות, לתאריך הדוח על המצב הכספי (31.12.2021)

להלן תפורטנה חברות הבת והחברות הקשורות המוחזקות על ידי החברה¹, נכון ליום 31 בדצמבר 2021, בציון מספר המניות המוחזקות, סוגן, ערכן הנקוב, שיעור החזקת החברה בהן מתוך סך המניות המונפקות מסוג זה והשיעור מניירות הערך, מהון המניות המונפק, מכוח ההצבעה ומהסמכות למנות דירקטורים המוחזק בידי החברה:

שם חברת בת/מסונפת	סוג מניה	מספר מניות מוחזק וערכן הנקוב	שיעור החזקת החברה (%)				מיליוני שקל חדש
			בני"ע	בהון	בהצבעה	במינוי דירקטורים	
נכסי הירדן בע"מ	רגילה	3,000 בנות 0.5 שקל כ"א	100.00	12.00	73.17	73.17	-
	רגילה א	109,999 בנות (*) 0.1 שקל כ"א	99.99	87.99	26.82	26.82	-
מגרשי קבלנים בע"מ	בכורה	2,000 בנות 0.1 שקל כ"א	100.00	76.05	100.00	100.00	-
	נדחית	630 בנות (**) 0.1 שקל כ"א	100.00	23.95	0.00	0.00	-
	סה"כ	2,630 בנות 0.1 שקל כ"א	100.00	100.00	100.00	100.00	-
החברה הלאומית לאספקת פחם בע"מ	רגילה א	910,000 בנות (***) 1 שקל כ"א	100.00	100.00	100.00	100.00	55
החברה המנהלת של קרן השתלמות של עובדי חברת החשמל לישראל בע"מ (****)	הנהלה א	6 בנות 1 שקל כ"א	50.00 ממניות ההנהלה	-	50.00	50.00	-
החברה לפיתוח משאבי אנרגיה פמ"א בע"מ	רגילה	3,467,790 בנות 0.1 שקל כ"א	49.99	49.99	49.99	30.77	-
א"י.בי.ס. איזראל ברודבאנד קומפני (2013) בע"מ	רגילה	400 בנות 1 שקל כ"א	30.00	30.00	30.00	(****)	-
נתיב האור - אורות רבין בע"מ	רגילה	100,000 בנות 1 שקל כ"א	100.00	100.00	100.00	100.00 (*****)	-

(*) מתוכן 66 מניות רגילות א מוחזקות ע"י נושאי משרה בנאמנות עבור החברה.

(**) 630 מניות נדחות מוחזקות ע"י נושאי משרה בנאמנות עבור החברה.

(***) בהתאם לתקנון החברה הלאומית לאספקת פחם בע"מ לחברה עד 9 דירקטורים, לכל היותר שליש מהם אינם עובדי החברה והיתר עובדי חברת החשמל.

(****) החברה מחזיקה 50% ממניות ההנהלה ומהזכויות למינוי דירקטורים, ללא זכויות להשתתפות ברווחים. 50% הנותרים מוחזקים כדלקמן: האגודה לעזרה הדדית בין עובדי חברת החשמל במרחב הדרום (מחזיק סופי) (25%), עמותת עובדי חברת החשמל במרחב הצפון (ע"ר) (מחזיק סופי) (16.667%) והקרן לחסכון ועזרה הדדית של עובדי חברת החשמל בירושלים בע"מ (מחזיק סופי) (8.333%). מניית הכרעה, אשר מקנה למחזיק בה להכריע בכל מקרה של שוויון קולות באסיפה הכללית או בדירקטוריון, הוקצתה אישית למר דוד הגואל, יו"ר דירקטוריון חברת החשמל לשעבר. בעקבות פטירתו של מר הגואל בחודש אוגוסט 2019, החברה המנהלת פועלת להעברת מניית ההכרעה לאישיות ציבורית מוסכמת אחרת, בהתאם להוראות תקנון החברה המנהלת.

(*****) בהתאם להסכם בעלי המניות והתקנון המעודכן של חברת א"י.בי.ס. איזראל ברודבאנד קומפני (2013) בע"מ ("IBC"), כל בעל מניות המחזיק (ביחד עם נעברים מורשים שלו) 11% ממניות החברה יהיה זכאי למנות דירקטור אחד לדירקטוריון החברה. על אף האמור, כל עוד החברה (ביחד עם נעברים מורשים שלה) מחזיקה לפחות 7% ממניות IBC, היא תהיה זכאית למנות דירקטור אחד לדירקטוריון IBC. נכון למועד הדוח מכהנים בחברת IBC שישה דירקטורים, מתוכם שניים מונו בידי החברה.

¹ כל חברות הבת והחברות הקשורות המפורטות בתקנה זו אינן נסחרות בבורסה.

בהצבעה בישיבות הדירקטוריון, לכל דירקטור או קבוצת דירקטורים שמונתה על ידי אותו בעל מניות יוקנה יחד כוח הצבעה הזהה לשיעור האחזקה של בעל המניות שמינה אותו/ם במניות IBC. סך של 51 מיליוני שקל חדש מחוב הספקים של IBC כלפי חברת החשמל יידחה ויהפוך לחוב נדחה נושא ריבית בשיעור של 4% מעל לחוב הבכיר ביותר, אשר ייפרע מתוך תזרים המזומנים החופשי של IBC בתנאים המקבילים לתנאי הלוואות בעלים שיוזרמו על ידי סלקום ותש"י במועד כניסתן ל- IBC.

(*****) בהתאם לתקנון חברת נתיב האור - אורות רבין בע"מ, 3 דירקטורים מתמנים כדירקטורים נציגי ציבור ו-4 מתמנים מקרב עובדי החברה.

הערה: בנוסף על החברות המפורטות מעלה, ביום 2 במאי 2013 החברה התקשרה עם חברת סייבר ג'ים קונטרול בע"מ (להלן: "סייבר ג'ים") במערכת יחסים מסחרית ותאגידית אשר הקנתה לחברה זכות חוזית לקבלת 50% מההכנסות נטו של סייבר ג'ים וכן אופציה לקבלת 50% מהון המניות המונפק שלה, בעוד שמלוא (100%) מניות סייבר ג'ים מוחזקות על ידי צדדים שלישיים. בנוסף, לפי תנאי ההתקשרות האמורה, לחברה זכויות נוספות בסייבר ג'ים. ההשקעה בסייבר ג'ים בוצעה באמצעות הלוואות בסך כולל של כ-7 מיליון שקל חדש. הלוואות אלו נושאות ריבית שנתית של 6%. לפרטים נוספים, ראה ביאור 2ב11 בדוחות הכספיים.

הערך המאזני של השקעת החברה בסייבר ג'ים ליום 31 בדצמבר 2021 היה 4 מיליוני שקל חדש.

יתרת הלוואות לחברות מוחזקות: אין.

לפרטים נוספים ראה ביאורים ט2 ו-11 בדוחות הכספיים.

תקנה 12: פרטים בדבר שינויים בהשקעות התאגיד בשנת הדיווח בחברות בת ובחברות קשורות
לפרטים ראה ביאור 11 בדוחות הכספיים

תקנה 13: הרווח הכולל של כל חברה בת או חברה קשורה של התאגיד, בשנת הדיווח האחרונה שנסיימה בתאריך הדוח על המצב הכספי של התאגיד או לפניו כשהוא מותאם לתאריך הדוח על המצב הכספי של התאגיד (31.12.2021)

להלן טבלה המפרטת את הרווח הכולל של חברות בת וחברות קשורות והכנסות החברה מהן ליום 31 בדצמבר 2021, במיליוני שקל חדש:

שם החברה	רווח (הפסד) לפני מס	רווח כולל אחרי מס	דיבידנד מוצע	דמי ניהול	ריבית
החב' הלאומית לאספקת פחם בע"מ	10	8	5	-	-
חברת נתיב האור בע"מ	(1)	(1)			

* בשל חוסר מהותיות, לתאריך הדוח החברה מבצעת אומדנים לתוצאות הפעילות של סייבר ג'ים.

תקנה 20: מסחר בבורסה – ניירות ערך שנרשמו למסחר – מועדי הפסקת מסחר וסיבותיה

במהלך שנת 2021 ועד למועד אישור הדוחות הכספיים נרשמו למסחר בבורסה לני"ע בתל אביב אגרות החוב של החברה מהנפקת הסדרות הסחירות כמפורט:

שם הסדרה	מספר נייר	מועד רישום	ש"ח ערך נקוב
אג"ח סדרה 32	6000384	21.07.2021	532,352,000
אג"ח סדרה 33	6000392	21.07.2021	638,094,000

לא היו הפסקות מסחר בניירות הערך של החברה בשנת 2021 וכן בתקופה שלאחר 31 בדצמבר 2021 ועד למועד אישור הדוחות הכספיים.

תקנה 21 (א) (1) : תגמולים לנושאי משרה בכירה

להלן פירוט התגמולים ששילמה החברה וההתחייבויות לתשלומים שקיבלה על עצמה (כולל עלויות מעביד) לכל אחד מחמשת בעלי התגמולים הגבוהים ביותר מבין נושאי המשרה הבכירה בחברה או בחברה בשליטתה, אשר ניתנו להם בקשר עם כהונתם בחברה או בחברה בשליטתה, לפי העניין, בגין שנת 2021, כפי שהוכרו בדוחות הכספיים לשנת 2021 (במחירים שוטפים):

שנת 2021											
פרטי מקבל התגמולים			תגמולים* עבור שירותים						תגמולים אחרים		
שם	תפקיד	היקף משרה	שיעור החזקה בהון תאגיד	שכר**	מענק	תשלום מבוסס מניות	דמי ניהול	דמי ייעוץ	עמלה אחר	ריבית	דמי שכירות אחר
עופר בלור	מנכ"ל	100%	-	1,224,484	438,928						1,663,412
יצחק בלמס	סמנכ"ל שירותי רשת	100%	-	1,997,347	390,390						2,387,737
אבי דויטשמן	סמנכ"ל כספים כלכלה וניהול סיכונים	100%	-	1,083,860	384,889						1,468,749
דב כהן	סמנכ"ל תפעול ולוגיסטיקה	100%	-	1,100,959	354,301						1,455,260
רם ארליכמן	סמנכ"ל ייצור ואנרגיה	100%	-	1,097,642	359,718						1,457,360

(*) סכומי התגמול מובאים במונחי עלות שנתית לתאגיד (בשקל חדש), לתקופה של שניים עשר (12) החודשים שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021 (במחירים שוטפים).

(**) הסכומים הנקובים לעיל כוללים שכר במונחי עלות לתאגיד, החזר הוצאות בגין אש"ל, טלפון, רכב ותשלומים לאגודה מקצועית ("החזר הוצאות") וזקיפות מס בגין רכב, ביטוחים, השתלמות, טלפון קווי וסלולרי, שי וארוחות ("זקיפות למס").

ביאורים לטבלה:

תנאי העסקה לנושאי משרה בחוזה אישי:

הסכם ההעסקה של נושא משרה הינו הסכם עבודה אישי בנוסח אחיד המוכתב ומחויב על-ידי רשות החברות, בהתאם לחוזר רשות החברות הממשלתיות מספר 2001/1 מתאריך 7 בנובמבר 2001 ("חוזר הרשות לעניין עובדים בכירים") או הסכם העסקה בחוזה אישי למנהלים בכירים בחברת החשמל אשר אושר ע"י רשות החברות הממשלתיות והממונה על השכר במשרד האוצר ביום 2 באוגוסט 2016. שכר נושא משרה נקבע בהתאם לסיווג החברה, אשר נקבע בוועדה לסיווג חברות ממשלתיות שהוקמה מכוח החלטת הממשלה ("הוועדה לסיווג חברות ממשלתיות"), ומתעדכן אחת לשנה בהתאם לעליית מדד המחירים לצרכן ובכפוף לאישור דירקטוריון החברה. במסגרת עבודתו ובהתאם להסכם העסקתו, ולאחר שהתקבל לכך אישור דירקטוריון החברה ואישור רשות החברות הממשלתיות, זכאי נושא המשרה לצורכי תפקידו לרכב צמוד והחברה נושאת בעלויות השימוש בו. בנוסף זכאי הוא במסגרת עבודתו להוצאות אחזקת טלפון קווי וסלולרי, הוצאות אש"ל, קצובת ביגוד, קרן השתלמות, חופשה שנתית ודמי הבראה. נושא המשרה יחדל לכהן וכהונתו תפקע בהתאם לעילות הקבועות בחוק החברות הממשלתיות ובמועדים הקבועים בו. בהתאם לחוזר הרשות לעניין עובדים בכירים, חלה חובת מתן הודעה מוקדמת, לעובד בכיר המפוטר מעבודתו או על-ידי העובד הבכיר המתפטר מרצונו, של שלושה חודשים מראש. תנאי הכהונה וההעסקה של נושאי המשרה תואמים את מדיניות התגמול של החברה.

עופר בלוח – החל עבודתו כמנכ"ל החברה ביום 10 ביוני 2015. השכר משולם על-פי התקשרות מחודש יוני 2015 אשר הינה בתוקף עד יום סיום תפקידו. הסכום הכלול בעמודה "שכר" לשנת 2021 כולל שכר שנתי בסך של 806,872 שקל חדש בתוספת עלויות מעביד בסך של 216,958 שקל חדש ובתוספת זקיפות למס בסך של 200,654 שקל חדש ובנוסף מענק בסך 438,928 שקל חדש.

יצחק בלמס – החל עבודתו כסמנכ"ל שירותי רשת ביום 1 בינואר 2015. השכר משולם על-פי התקשרות להעסקה בחוזה אישי מחודש ינואר 2019 אשר הינה בתוקף עד יום סיום תפקידו. הסכום הכלול בעמודה "שכר" לשנת 2021 כולל שכר שנתי בסך של 1,363,054 שקל חדש בתוספת עלויות מעביד בסך של 209,395 שקל חדש ובתוספת זקיפות למס בסך של 424,898 שקל חדש ובנוסף מענק בסך של 390,390 שקל חדש.

אבי דויטשמן – החל עבודתו כסמנכ"ל כספים וכלכלה ביום 1 בינואר 2016. השכר משולם על-פי התקשרות מחודש פברואר 2016 אשר הינה בתוקף עד יום סיום תפקידו. הסכום הכלול בעמודה "שכר" לשנת 2021 כולל שכר שנתי בסך של 728,009 שקל חדש בתוספת עלויות מעביד בסך של 198,969 שקל חדש, בתוספת זקיפות למס של 156,882 שקל חדש ובנוסף מענק בסך 384,889 שקל חדש.

דב כהן – החל עבודתו כסמנכ"ל תפעול ולוגיסטיקה ביום 1 בספטמבר 2015. הסכום הכלול בעמודה "שכר" לשנת 2021 כולל שכר שנתי בסך של 737,209 שקל חדש בתוספת עלויות מעביד בסך של 200,394 שקל חדש ובתוספת זקיפות למס בסך של 163,356 שקל חדש ובנוסף מענק בסך 354,301 שקל חדש.

רם ארליכמן – החל כהונתו כסמנכ"ל ייצור ואנרגיה בחברה ביום 22 בפברואר 2016. הסכום הכלול בעמודה "שכר" לשנת 2021 כולל שכר שנתי בסך של 735,064 שקל חדש בתוספת עלויות מעביד בסך של 200,744 שקל חדש ובתוספת זקיפות למס בסך של 161,834 שקל חדש. ובנוסף מענק בסך 359,718 שקל חדש.

תקנה 21 (א)(2):

אין בחברה שלושה נושאי משרה בכירה בעלי התגמולים הגבוהים ביותר שאינם נכללים ברשימה בתקנה 21 (א)(1).

תקנה 21 (א)(3):

אין בחברה בעלי עניין המקבלים תגמול, שאינם דירקטורים ואשר אינם נכללים ברשימה בתקנה 21 (א)(1) לעיל, המקבלים תגמול בקשר עם שירותים שנתנו כבעלי תפקיד בחברה או בחברה בשליטתה.

תקנה 21 (ב):

לא ניתנו תגמולים לנושאי המשרה הבכירה עבור שנת הדיווח אשר לא הוכרו בדוחות הכספיים לשנת הדיווח.

פירוט בדבר גמול הניתן לדירקטורים בהתאם לחוזר רשות החברות הממשלתיות²

הגמול אשר ניתן לדירקטורים (למעט יו"ר הדירקטוריון) בשנת 2021, שאינו חורג מהמקובל³, הסתכם לסך של 844 אלפי שקלים חדשים (הסכום אינו כולל מע"מ והוא במחירים שוטפים)⁴. גמול הדירקטורים מקרב הציבור נקבע, בהתאם לסיווג החברה, על-פי הסכומים הנקובים בתקנות החברות הממשלתיות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור מקרב הציבור בחברות ממשלתיות), התשנ"ד-1994. למועד הדוח מסווגת החברה בדרגה 10(1). גמול הדירקטורים החיצוניים נקבע, על-פי החלטת האסיפה הכללית של החברה, בהתאם לסכומים המזעריים הנקובים לחברה בדרגתה של החברה, בתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), תש"ס-2000, וזאת על אף שניתן לקבוע שכר גבוה יותר בהתאם לתקנות אלו.⁵

² חוזר רשות החברות הממשלתיות מס' 1-5-2013 בנושא "חשבונאות וכספים – דוחות כספיים".

³ קרי, אינו עולה על הסכום המרבי לפי תקנות 4 ו-5 לתקנות החברות (כללים בדבר גמול והוצאות לדירקטור חיצוני), התש"ס-2000 ("תקנות הגמול") ואינו עולה על הסכום הקבוע בתקנה 7 לתקנות הגמול.

⁴ יצוין כי לגמול המשולם לדירקטורים החיצוניים בחברה מתווסף מע"מ.

⁵ יצוין כי ביום 19.7.2017 קיבלה ועדת הביקורת (בכובעה כוועדת התגמול) של החברה החלטה במסגרתה צוין בין היתר כי: (א) "עמדת וועדת התגמול הינה כי נכון יהיה לקבוע כי החל ממועד מינויו של הדירקטור החיצוני הבא שימונה על-ידי החברה, הגמול אשר ישולם לדירקטורים החיצוניים אשר יכהנו בחברה יהיה הממוצע שבין סכום הגמול הקבוע לסכום הגמול המרבי לפי תקנות הגמול, וכן כי דירקטורים חיצוניים העומדים בתנאים המפורטים בתקנות הגמול לעניין דירקטור חיצוני מומחה, יסווגו בהתאם ויהיו זכאים לגמול בגובה הממוצע שבין סכום הגמול הקבוע לסכום הגמול המרבי לפי תקנות הגמול ביחס לדירקטור חיצוני מומחה", וכן כי: (ב) "במקביל, מסכימה הוועדה כי ככל שתתקבל הסכמת רשות החברות להצבעת המדינה באסיפה הכללית של החברה בעד עדכון סכום הגמול המשולם לדירקטורים החיצוניים בחברה, ייקבע סכום הגמול אשר ישולם לדירקטורים החיצוניים בחברה על כלל הפחות 65% מהסכום המרבי לפי תקנות הגמול, וכן כי דירקטורים חיצוניים העומדים בתנאים המפורטים בתקנות הגמול לעניין דירקטור חיצוני מומחה, יסווגו בהתאם ויהיו זכאים לגמול בגובה של לפחות 65% מהסכום המרבי לפי תקנות הגמול ביחס לדירקטור חיצוני מומחה". החברה החלה בדיון עם רשות החברות הממשלתיות בעניין זה והנושא טרם הוצג בפני דירקטוריון החברה.

תקנה 21א: השליטה בחברה

למועד הדוח, בעלת השליטה בחברה הינה מדינת ישראל.

תקנה 22: עסקאות עם בעל שליטה

המדינה מחזיקה בכ-99.85% מהון המניות של החברה והינה בעלת השליטה בה.

לפרטים, למיטב ידיעת החברה, בדבר כל עסקה עם בעלת השליטה או שלבעלת השליטה יש עניין אישי באישורה, אשר החברה התקשרה בה במהלך שנת הדיווח או במועד מאוחר לסוף שנת הדיווח או שהיא עדיין בתוקף במועד הדיווח, לרבות ביחס לכתבי ערבות שהועמדו על ידי מדינת ישראל להבטחת התחייבויות של החברה ולהלוואות שהעמידה מדינת ישראל לחברה, ראה ביאור 34 בדוחות הכספיים.

החברה נטלה מספר הלוואות במישרין ממדינת ישראל, ובנוסף, מדינת ישראל העמידה ערבויות שונות להלוואות אותן נטלה החברה כמפורט להלן (תוספת לביאור 20 בדוחות הכספיים):

א. הלוואות שהובטחו בערבות מדינת ישראל

בחודש דצמבר 2005 המדינה העמידה ערבות לטובת CITIBANK בגין סכום של עד 250 מיליון דולר ארה"ב בגין היתרה הבלתי מסולקת של הלוואה על פי הסכם שנחתם בדצמבר 2005 בין החברה לבין CITIBANK מארצות הברית בביטוח OPIC (סוכנות של ממשלת ארצות הברית), לקבלת אשראים של עד 250 מיליון דולר ארה"ב. החברה שילמה מראש למדינה עמלת ערבות בסך של כ- 4.5 מיליון דולר ארה"ב. במהלך השנים 2006 עד 2007 נוצל על-ידי החברה סכום של כ- 222.8 מיליון דולר ארה"ב. יתרת הלוואה ליום 31 בדצמבר 2021 הינה כ- 162 מיליון שקל חדש.

ב. הלוואות ממדינת ישראל:

המלווה	מטבע	הצמדה	ריבית נקובה	תקופת ההחזר		יתרה ליום 31.12.2021, במיליוני ש"ח	
				פירעון ראשון	פירעון אחרון	קרן	ריבית לשלם
מדינת ישראל	שקל	מדד המחירים לצרכן	1.28%	12.04.2019	12.04.2029	1,858	5.2

למועד הדוח, עמדה החברה בכל התנאים וההתחייבויות לפי הסכם ההלוואה.

תקנה 24: מניות וניירות ערך אחרים המוחזקים על-ידי בעלי עניין ונושאי משרה בכירה בתאגיד ובחברות מוחזקות, סמוך ככל האפשר לתאריך הדוח

להלן פירוט בדבר מניות וניירות ערך אחרים המוחזקים, למיטב ידיעת החברה, על-ידי בעלי עניין ונושאי משרה בכירה בחברה:

שם החברה	בעל העניין / נושא המשרה הבכירה	סוג המניה	ע.ג. בשקל חדש נומינלי	מספר המניות	שיעור ההחזקה (%)		
					בהון	בהצבעה	במינוי דירקטורים
חברת החשמל לישראל בע"מ	מדינת ישראל	רגילה	0.1	79,980,010	99.77	99.77	100.00
		רגילה ב'	0.1	40,053,252	100.00	100.00	100.00
	שלמה (שלומי) צרפתי	רגילה	0.1	1	0	0	0

לחברה מספר חברות בנות ונכדות נוספות, אשר נושאי משרה בחברת החשמל מחזיקים בהן מניות, בנאמנות עבור חברת החשמל אולם פעילותן אינן מהותית לפעילות התאגיד, לפיכך לא הובא מידע בדבר החזקות אלו.

תקנה 24א: הון רשום, הון מונפק וניירות ערך המיירים לתאריך הדוח

ראה ביאור 23 בדוחות הכספיים.
כמו כן לחברה אין ניירות ערך המיירים.

תקנה 24ב: מרשם בעלי המניות של התאגיד

למרשם בעלי מניות מעודכן ראו דיווח מיידי של החברה במגנ"א מיום ה-22.2.2022 (אסמכתא 018084-01-2022) בדבר מצבת הון ומרשמי ניירות הערך של התאגיד והשינויים בה (ת-087).

תקנה 25א': מען רשום

כתובת	.	רחוב נתיב האור 1, ת.ד. 10, חיפה, 3100001
טלפון	.	076-8631555
פקסימיליה	.	072-3431804
אתר החברה	.	www.iec.co.il
דואר אלקטרוני	.	yael.nevo@iec.co.il

תקנה 26: הדירקטורים של התאגיד

להלן הפרטים על חברי הדירקטוריון:

שם הדירקטור:	דבורה סוניה חסיד	אפרים רפאל הניג	יקי יעקב ודמני	יואב דרוקר	שלמה ארביב	דיאנה חלבי חסון	מנלה אברהם מרדכי	מאיר שפילגר בן אורי	ניסים אלון	ענת אורן-אלעד
מספר ת.ז.:	054051719	000050682	051171858	056125701	054186754	034989756	038886511	055424782	055434195	058744269
תאריך לידה:	28/02/1956	13/06/1941	28/01/1952	27/12/1959	16/12/1956	04/01/1979	03/04/1976	17/09/1958	06/10/1958	21/08/1964
מען להמצאת כתבי בי דין:	מלכי צדק 25/7, רמת גן	גבעתי 32, אשקלון	האלון 17, רעננה	סשה ארגוב 38, רעננה	האש"ל 21, רמת גן	העצמאות 57, חיפה	בורוכוב 17, תל אביב - יפו	פיכמן 5, תל אביב	האודם 10, מבשרת ציון	בורלא 12, חיפה
נתינות:	ישראלית	ישראלית	ישראלית	ישראלית	ישראלית	ישראלית	ישראלית	ישראלית	ישראלית	ישראלית
חברות בוועדות הדירקטוריון:	ועדת ביקורת; ועדת תגמול; ועדת אסטרטגיה, שינוי מבני, חדשנות ותדמית; ועדת משאבי אנוש וניהול; ועדת תקציב, ניהול פיננסי וניהול סיכונים; ועדת פיתוח עסקי, שיווק וארגון; ועדת פעולה אזורי; ועדת היערכות החברה למצבי חירום	ועדת אסטרטגיה, שינוי מבני, חדשנות ותדמית; ועדת תקציב, ניהול פיננסי וניהול סיכונים; ועדת משנה לליווי ובקרה אחר היערכות החברה למצבי חירום	ועדת אסטרטגיה, שינוי מבני, חדשנות ותדמית; ועדת התקשרויות ונכסים; ועדת פיתוח עסקי, שיווק ושירות, פעולה אזורי; ועדת משנה לליווי ובקרה אחר היערכות החברה למצבי חירום	ועדת אסטרטגיה, שינוי מבני, חדשנות ותדמית; ועדת התקשרויות ונכסים; ועדת פיתוח עסקי, שיווק ושירות, פעולה אזורי; ועדת משנה לליווי ובקרה אחר היערכות החברה למצבי חירום	ועדת אסטרטגיה, שינוי מבני, חדשנות ותדמית; ועדת תקציב, ניהול פיננסי וניהול סיכונים; ועדת פיתוח עסקי, שיווק ושירות, פעולה אזורי; ועדת משנה לליווי ובקרה אחר היערכות החברה למצבי חירום	ועדת אסטרטגיה, שינוי מבני, חדשנות ותדמית; ועדת משאבי אנוש וניהול; ועדת התקשרויות ונכסים; ועדת פיתוח עסקי, שיווק ושירות, פעולה אזורי; ועדת משנה לליווי ובקרה אחר היערכות החברה למצבי חירום	ועדת ביקורת; ועדה לבחינת הדוחות הכספיים; ועדת אסטרטגיה, שינוי מבני, חדשנות ותדמית; ועדת משאבי אנוש וניהול; ועדת התקשרויות ונכסים; ועדת פיתוח עסקי, שיווק ושירות, פעולה אזורי; ועדת משנה לליווי ובקרה אחר היערכות החברה למצבי חירום	ועדת ביקורת; ועדת אסטרטגיה, שינוי מבני, חדשנות ותדמית; ועדת משאבי אנוש וניהול; ועדת התקשרויות ונכסים; ועדת פיתוח עסקי, שיווק ושירות, פעולה אזורי; ועדת משנה לליווי ובקרה אחר היערכות החברה למצבי חירום	ועדת אסטרטגיה, שינוי מבני, חדשנות ותדמית; ועדת משאבי אנוש וניהול; ועדת התקשרויות ונכסים; ועדת פיתוח עסקי, שיווק ושירות, פעולה אזורי; ועדת משנה לליווי ובקרה אחר היערכות החברה למצבי חירום	ועדת אסטרטגיה, שינוי מבני, חדשנות ותדמית; ועדת תקציב, ניהול פיננסי וניהול סיכונים; ועדת פיתוח עסקי, שיווק ושירות, פעולה אזורי; ועדת משנה לליווי ובקרה אחר היערכות החברה למצבי חירום
דירקטור שסווג על ידי החברה כבלתי תלוי:	כן	כן, מינואר 2022	כן	לא	כן	כן, מינואר 2022	לא	לא	לא	לא
דירקטור חיצוני/חיצוני מומחה:	לא	לא	לא	לא	כן	לא	לא	לא	לא	לא
תאריך תחילת הכהונה הנוכחית:	03/12/2020	03/12/2020	08/09/2019	10/09/2019	29/12/2020	09/11/2020	03/09/2019	29/11/2020	03/12/2020	10/09/2019

שם הדירקטור:	דבורה סוניה חסיד	אפרים רפאל הניג	יקי יעקב ודמני	יואב דרוקר	שלמה ארביב	דיאנה חלבי חסון	מנלה אברהם מרדכי	מאיר שפיגלר בן אורי	ניסים אלון	ענת אורן-אלעד
השכלה:	תואר ראשון במדעי המדינה וכלכלה (משולב), אוניברסיטת בר אילן; תואר שני במדעי המדינה, אוניברסיטת חיפה; תואר שני בביטחון לאומי, אוניברסיטת חיפה.	תואר ראשון בכלכלה וסטטיסטיקה, האוניברסיטה העברית; תואר שני במנהל עסקים, האוניברסיטה העברית.	תואר ראשון במדעי המדינה ולימודי עבודה (חטיבה מורחבת), אוניברסיטת תל אביב; לימודי הכשרה בניהול מסלול קצינים בכירים, בית ספר למנהל עסקים, אוניברסיטת ת"א	תואר ראשון בהנדסת חשמל ואלקטרוניקה, המכללה האקדמית יהודה ושומרון, תואר שני MBA במנהל עסקים, הקריה האקדמית אונו.	תואר ראשון בכלכלה ומדעי המדינה, אוניברסיטת תל אביב; תואר שני (מוסמך) במנהל עסקים, התמחות במימון ומערכות מידע, אוניברסיטת תל-אביב	L.L.B (בוגר) במשפטים, מכללת נתניה	תואר ראשון במשפטים, הקריה האקדמית אונו; תואר שני במדיניות ציבורית, אוניברסיטת תל אביב.	תואר ראשון בהנדסת חשמל ואלקטרוניקה, הטכניון; תואר ראשון במשפטים, מכללת שערי משפט; תואר שני במנהל עסקים (התמחות במימון ושוק ההון), קריה אקדמית, קריית אונו;	תואר ראשון במדעי המדינה וקרימינולוגיה, אוניברסיטת בר אילן; תואר שני במנהל עסקים, האוניברסיטה העברית.	תואר ראשון בכלכלה, אוניברסיטת חיפה; תואר שני בהנדסת תעשייה וניהול, הטכניון
בעל מומחיות חשבונאית פיננסית או כשירות מקצועית:	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית וכשירות מקצועית	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית וכשירות מקצועית	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית וכשירות מקצועית	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית וכשירות מקצועית	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית וכשירות מקצועית	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית וכשירות מקצועית	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית וכשירות מקצועית	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית וכשירות מקצועית	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית וכשירות מקצועית	בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית וכשירות מקצועית
עיסוקים עיקריים ב- 5 השנים האחרונות	מנכ"לית מכבי טבעי; ראש מחוז המרכז מכבי שירותי בריאות	נשיא קבוצת אפגד (2006) בע"מ	לשעבר מנכ"ל אפריקה תעשיות בע"מ; לשעבר מנכ"ל קופיקס גרופ בע"מ; מנכ"ל ובעלים סופיקס – ייעוץ וליווי עסקי; שופרסל בע"מ	לשעבר מנהל מחלקת תפעול והשגחה בחברת החשמל; מהנדס אגף רשת דן והחוף; מנהל מרכז ביצוע בנפת דן; דירקטור מטעם העובדים בדירקטוריון חברת החשמל	יועץ כסמנכ"ל וידאו פלואו בע"מ, שימש כדירקטור בילין לפידות ניהול קופות גמל עד דצמבר 2017	עו"ד ומנהלת נ. חלבי ושות' משרד עורכי דין	מנכ"ל חברת קדישא ת"א-יפו והמחוז; יו"ר דירקטוריון מגן דוד אדום בישראל; דירקטור בחברת אלייד מדל"; דירקטור בחברת טכנופולס ונצ'רס; יו"ר תאגיד המים מי אביבים; דירקטור בקרדן ישראל יו"ר דירקטוריון חברת אחוזות החוף; דירקטור בחברת תש"ן	מנכ"ל המוסד לביטוח לאומי	לשעבר מנכ"ל לאומית שירותי בריאות; יו"ר דירקטוריון חברת ט.ר.מ מוקדי רפואה דחופה בקהילה; פרופ' במכללת הדסה ופרס	מנהלת מגזר כספים וכלכלה - חטיבת שירותי רשת בחברת החשמל; לשעבר מנהלת המחלקה לצרכנות ותעריפים - חטיבת לקוחות בחברת החשמל; דירקטורית מטעם העובדים בדירקטוריון חברת החשמל

שם הדירקטור:	דבורה סוניה חסיד	אפרים רפאל הניג	יקי יעקב ודמני	יואב דרוקר	שלמה ארביב	דיאנה חלבי חסון	מנלה אברהם מרדכי	מאיר שפיגלר בן אורי	ניסים אלון	ענת אורן-אלעד
פירוט התאגידים בהם הוא משמש דירקטור:	דירקטורית בתאגיד המים של רמת גן	אין	יו"ר דירקטוריון בשופרסל בע"מ;	אין	אין	אין	יו"ר דירקטוריון מגן דוד אדום בישראל; דירקטור בחברת אלייד נדל"ן; דירקטור בחברת טכנופולס ונצ'רס; יו"ר תאגיד המים מי אביבים; דירקטור בקרדן ישראל	אין	יו"ר דירקטוריון חברת ט.ר.מ. מוקדי רפואה דחופה בקהילה; בעלים ודירקטור בחברת נ.א. בריאות בע"מ	אין
האם הוא עובד של החברה, של חברה בת, או חברה קשורה שלה או של בעל עניין בה:	לא	לא	לא	מנהל מרכז ביצוע בנפת דן	לא	לא	לא	לא	לא	מנהלת מגזר כספים וכלכלה - חטיבת שירותי רשת בחברת החשמל
האם הוא בן משפחה של בעל עניין אחר בחברה:	לא	לא	לא	לא	לא	לא	לא	לא	לא	לא
האם הוא דירקטור שהחברה רואה אותו כבעל מומחיות חשבונאית ופיננסית לצורך עמידה במספר המזערי שקבע הדירקטוריון לפי סעיף 92(א)(12) לחוק החברות:	לא	כן	לא	לא	כן	לא	כן	לא	לא	כן

לפרטים בדבר סיום כהונתו של מר רון-טל, אשר כיהן כיו"ר דירקטוריון החברה, ביום 1 באוגוסט 2021, וסיום כהונתו של מר אריק פורר, אשר כיהן כדירקטור חיצוני בחברה, ביום 23 בינואר 2022, ראו דיווחיה המידיים של החברה מיום 1 באוגוסט 2021 (מס' אסמכתא: 059869-01-2021) ומיום 24 בינואר 2022 (מס' אסמכתא: 009816-01-2022), בהתאמה.

תקנה 26 א': נושאי משרה בכירה של התאגיד

להלן הפרטים על נושאי משרה בכירה :

שם נושא המשרה	עופר בלוח*	שלמה (שלומי) צרפתי	יעל נבו	אמיר ליבנה	אורן הלמן	יצחק בלמס**	רם ארליכמן	חיים רובין	אברהם (אבי) דוישטמן	דני גרהבי	דב כהן	ניצה רוגזינסקי***
מספר ת.ז.:	056002546	023851207	012319398	023725740	024163875	058874496	022521553	057785644	057297723	014697239	054140918	025487950
תאריך לידה:	17/09/59	10/08/68	23/07/68	19/04/68	03/11/68	25/07/64	14/07/66	05/07/62	18/09/61	09/09/63	10/02/57	10/06/73
תאריך תחילת כהונה:	11/06/15	01/07/20	15/04/15	14/04/11	15/12/2012	סמנכ"ל שירותי רשת (בעבר לקוחות) מ-01/01/2015; משנה למנכ"ל מ-09/2015	21/02/16	14/09/17	01/01/16	04/07/2019	19/08/15	27/04/14
תפקיד בחברה:	מנהל כללי	סמנכ"ל משאבי אנוש	סמנכ"ל, היועצת המשפטית	סמנכ"ל אסטרטגיה חדשנות ושינוי מבני	סמנכ"ל שירות, שיווק ורגולציה	משנה למנכ"ל וסמנכ"ל שירותי רשת	סמנכ"ל הייצור והאנרגיה	סמנכ"ל פרויקטים הנדסיים	סמנכ"ל כספים, כלכלה וניהול סיכונים	סמנכ"ל תקשוב	סמנכ"ל תפעול ולוגיסטיקה	סמנכ"ל, המבקרת הפנימית ונציבת תלונות הציבור
תפקיד בחברה בת, קשורה או בבעל עניין:	יו"ר דירקטוריון חברת הפחם; יו"ר דירקטוריון חברת "נתיב האור"	דירקטור בחברת הפחם	אין	אין	דירקטור בחברת הפחם	אין	אין	אין	דירקטור בחברת "נתיב האור"	אין	אין	אין
בעל עניין בחברה:	כן (מתוקף תפקידו בחברה)	לא	לא	לא	לא	לא	לא	לא	לא	לא	לא	לא
בן משפחה של נושא משרה בכירה בחברה או של בעל עניין אחר בחברה:	לא	לא	לא	לא	לא	לא	לא	לא	לא	לא	לא	לא
השכלה	תואר ראשון בכלכלה מאוניברסיטת תל אביב; תואר שני במנהל עסקים מאוניברסיטת תל-אביב	תואר ראשון במשפטים מהמכללה האקדמית למשפטים; תואר שני במשפטים מאוניברסיטת בר אילן	תואר ראשון במשפטים מאוניברסיטת תל אביב	תואר ראשון במדעי המדינה מאוניברסיטת תל אביב; תואר שני במדיניות ציבורית מאוניברסיטת תל-אביב	תואר ראשון בהנדסת חשמל ומחשבים מאוניברסיטת בן-גוריון; תואר שני בהנדסת חשמל, מאוניברסיטת תל אביב	תואר ראשון הנדסת מכונות, טכניון; תואר שני בהנדסת חשמל, מאוניברסיטת תל אביב	תואר ראשון בטכניון-הנדסת מכונות, תואר שני מאוניברסיטת תל אביב	תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות מאוניברסיטת בר אילן	תואר ראשון במתמטיקה ומדעי המחשב מאוניברסיטת חיפה	תואר ראשון במדעי ההתנהגות מאוניברסיטת ניופורט; טכנאי אלקטרוניקה, לימודי תעודה, אורט ביאליק	תואר ראשון במדעי ההתנהגות מאוניברסיטת חיפה	תואר שני משפטים לרו"ח – אוניברסיטת בר אילן; תואר ראשון במנהל עסקים - המכללה למנהל; תואר שני במדעי המדינה ולימודי בכירות מהמכללה לביטחון לאומי

שם נושא המשרה	עופר בלוח*	שלמה (שלומי) צרפתי	יעל נבו	אמיר ליבנה	אורן הלמן	יצחק בלמס**	רם ארליכמן	חיים רובין	אברהם (אבי) דוישטמן	דני גרהבגי	דב כהן	ניצה רוגזינסקי***
עיסוק בחמש השנים האחרונות:	מנכ"ל חברת דירקטור בחברת הפחם, דירקטור בנתיב האור - אורות רבין	סמנכ"ל משאבי אנוש בחברת החשמל; לשעבר מנהל אגף רכש בחברת החשמל; דירקטור בקרן ההשתלמות של חברת החשמל; דירקטור בחברת הפחם	סמנכ"ל, יועצת משפטית חברת החשמל; לשעבר דח"צית בחברת אנליסט שירותי ניהול השקעות בע"מ. דח"צית בחברת אנליסט קופות גמל בע"מ.	סמנכ"ל ליבנה אסטרטגיה חדשנות ושינוי מבני, מנהל האסטרטגיה והשינוי המבני והעוזר הבכיר למנכ"ל	סמנכ"ל רגולציה בחברה	משנה למנכ"ל וסמנכ"ל שירותי רשת	סמנכ"ל ייצור ואנרגיה; לשעבר מנהל אגף הייצור; לשעבר מנהל תחנת הכח רוטנברג;	סמנכ"ל פרויקטים הנדסיים; לשעבר מנהל מנהלת טילים בחטיבת יבשה ברפאל	סמנכ"ל כספים, כלכלה וניהול סיכונים; דירקטור בחברת נתיב האור	מנהל וסמנכ"ל מערכות מידע ותקשורת	סמנכ"ל תפעול ולוגיסטיקה;	סמנכ"ל, המבקרת הפנימית ונציבת תלונות הציבור

* לאחר תאריך הדוח על המצב הכספי ביום 10 בפברואר 2022, מנכ"ל החברה, מר עופר בלוח, הודיע לחברה במסגרת ישיבת הדירקטוריון, כי ביום 9 בפברואר 2022 נמסר לו שדירקטוריון חברת שופרסל בע"מ ("שופרסל"), החליט על מינויו כמנכ"ל חברת שופרסל. על רקע האמור, מר בלוח הודיע כי הוא צפוי לסיים כהונתו בחברה, בתום תקופת ההודעה המוקדמת שתסוכם בנפרד.

** מר משה כהן, ממלא את מקומו של סמנכ"ל שירותי רשת, מר יצחק בלמס, הנמצא בתקופת לימודים מטעם החברה, עד 30 ביוני 2022.

*** בסוף שנת 2021 הודיעה המבקרת הפנימית, רו"ח ניצה רוגזינסקי למנכ"ל החברה, לוועדת הביקורת ולדירקטוריון על רצונה לסיים את כהונתה לאחר כ- 8 שנים בתפקיד. המבקרת הפנימית צפויה לסיים את תפקידה ב- 1 באפריל 2022. בחודש דצמבר 2021 החלה החלה בהליך לאיתור מבקר פנימי וביום 27 בינואר 2022 אישר הדירקטוריון את מינויה של רו"ח רחלי בן-משה לתפקיד המבקרת הפנימית. רו"ח רחלי בן משה תחל בתפקידה ביום 1 באפריל 2022.

תקנה 26ב: מורשי החתימה העצמאיים כפי שנקבעו בידי התאגיד:

בהתאם להחלטת דירקטוריון החברה בעניין סמכויות חתימה ובהתאם לנוהל החברה בעניין זה, אין בחברה מורשי חתימה עצמאיים, כהגדרת המונח בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968.

תקנה 27: רואה החשבון של התאגיד

סומך חייקין, רואי חשבון – רח' נחום חת 7, חיפה.

תקנה 28: שינויים בתזכיר או בתקנון

בתקופת הדוח לא נערכו שינויים בתזכיר או בתקנון החברה.

תקנה 29(ג): החלטות אסיפות כלליות מיוחדות

לעניין החלטות שהתקבלו באסיפה כללית מיוחדת מיום 5 במאי 2021, ראה דוח מיידי מיום 5 במאי 2021 (מספרי אסמכתאות: 2021-01-078585 ו- 2021-01-078591).

לעניין החלטות שהתקבלו באסיפה כללית שנתית מיוחדת מיום 3 בפברואר 2022, ראה דוח מיידי מיום 3 בפברואר 2022 (מספרי אסמכתאות: 2022-01-015226 ו- 2022-01-015229).

תקנה 29א(4): פטור, ביטוח או התחייבות לשיפוי לנושא משרה שבתוקף בתאריך הדוח

א. ביטוח דירקטורים ונושאי משרה

בהתאם למדיניות התגמול שאושרה על ידי ועדת התגמול בתאריך 31 במאי 2018, דירקטוריון החברה בתאריך 26 ביולי 2018 והאסיפה הכללית ביום 14 באוקטובר 2018, נרכשו על ידי החברה פוליסות הביטוח שלהלן:

1. ביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה לתקופה של שנה החל מיום 16 בינואר 2022 ועד ליום 15 בינואר 2023.
2. ביטוח חבויות צד ג' - כמקובל בחברה (הדירקטורים ונושאי המשרה הם חלק מהמבוטחים בפוליסה זו).
3. ביטוח תאונות אישיות לדירקטורים.

לפירוט תנאי הפוליסות המאוזכרות לעיל ראה דוח מיידי של החברה מיום 14 באוקטובר 2018 (מספרי אסמכתאות: 2018-01-096219 ו- 2018-01-096216).

ב. שיפוי דירקטורים ונושאי משרה

לפירוט בדבר שיפוי דירקטורים ונושאי המשרה בחברה וכתבי שיפוי נוספים בהם נושאת החברה ראה ביאור 134ה בדוחות הכספיים.

(א) פרטים בדבר הממונה על חופש המידע

- (1) שמו: ד"ר אמיר סרי
 (2) התפקיד שהוא ממלא בחברה: ממונה ביקורת המדינה וחופש המידע
 (3) פרטי התקשורת עמו: amir.seri@iec.co.il

(ב) עלויות מטה

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר (במיליוני שקל חדש)			
2019	2020	2021	
280.7	308.5	320.2	עלויות שכר של עובדים
20.6	26.6	24.3	עלויות יעוצים
301.3	335.1	344.5	סה"כ
	11%	3%	שיעור גידול/קיטון
1%	1%	2%	שיעור סך כל עלויות המטה ביחס למחזור החברה

יחידות המטה הינן: מנהל כללי (כולל אגף אסטרטגיה, חדשנות ושינוי מבני), חטיבת משאבי אנוש וארגון, חטיבת כספים וכלכלה וניהול סיכונים.

לפרטים בדבר מצבת העובדים ראה סעיף 15.2 בדוח תיאור עסקי התאגיד.

(ג) יעילות החברה

החברה עוברת תהליך מהותי של שינוי ארגוני ותוכנית התייעלות, לפרטים נוספים ראה ביאור 8ה1 בדוחות הכספיים.

(ד) רישום זכויות בנכסים

במהלך השנים האחרונות מתבצע מהלך ממוקד ורצוף לאסוף ולרכז את כל המידע על כלל נכסי החברה, אשר היו פזורים באגפים ובמחוזות, לרבות תחנות טרנספורמציה, מתקנים ניידים/ ארעיים/ שכירות וכדומה ולהסדירם בכל הקשור להקמת ספר נכסים, רישום זכויות (לרבות הערות אזהרה, ככל שרלבנטי), ניהול ופיקוח, לרבות פינוי פולשים מנכסי החברה או הסדרת מעמדם של שוהים בנכסי החברה. 298 אתרים עיקריים, וכן ספר נכסים משניים (כ- 16,851 אתרים משניים, בעיקר תחנות טרנספורמציה) שנמצא עתה בהליכים להשלמתו. כמו כן, החברה פועלת לרישום הזכויות בנכסיה, הן לעניין הנכסים העיקריים והן לעניין הנכסים המשניים.

בתקופת הדוח רשמה החברה את זכויותיה בלשכת רישום המקרקעין בגין 4 אתרים, בגין 80 אתרים נוספים נרשמו הערות אזהרה, נחתמו 44 חוזי חכירה עם מינהל מקרקעי ישראל, נחתמו 499 חוזים לרכישת חדרי טרנספורמציה. לפרטים בנושא הסדר הנכסים, ראה ביאור 11 בדוחות הכספיים.

(ה) התקשרות הטעונה אישור של הממשלה

נכון למועד הדוח לא קיימת התקשרות הטעונה אישור ממשלה.

(ו) גילוי לגבי תאגידים מוחזקים

להלן יובאו פרטים בדבר תאגידים מוחזקים:

שם התאגיד	ארץ ומקום התאגדות	זכויות החברה בתאגיד (לרבות אמצעי שליטה, זכויות נכסיות, זכויות בחלוקת רווחים ופרטים, למיטב ידיעת החברה, על מחזיקים אחרים בתאגיד המוחזק וזכויותיהם)	שמות נושאי המשרה ונציגים אחרים המכהנים או כיהנו מטעם החברה בתאגיד בשנת 2021 ותגמול מהתאגיד המוחזק בגין כהונה זו	הסכמים מהותיים בין החברה לבין התאגיד המוחזק, לרבות ערבויות לצדדים שלישיים להבטחת התחייבויות התאגיד	מועדי אסיפות כלליות במהלך תקופת הדוח, הנושאים שנדונו בהן וההחלטות שהתקבלו, אופן הצבעת החברה והגורם שהחליט על אופן ההצבעה
חברת נכסי הירדן בע"מ ("נכסי הירדן")	ישראל	חברה בת של החברה (99.99%) ⁶ . החברה מחזיקה ב- 99.99% מהזכויות שצמודות למניות, כולל זכויות לקבלת דיבידנד, זכויות הצבעה והזכות למנות בעלי תפקידים ודירקטורים בידי החברה, והכל כפוף להוראות חוק החברות הממשלתיות.	החל מתאריך 31 בדצמבר 2014 לא מכהנים נושאי משרה או נציגים אחרים מטעם החברה בנכסי הירדן.	אין	לא התקיימו במהלך שנת 2021 אסיפות כלליות.
חברת מגרשי קבלנים בע"מ ("מגרשי קבלנים")	ישראל	חברה בת בבעלות מלאה (100%) ⁷ . החברה מחזיקה ב- 100% מהזכויות שצמודות למניות, כולל זכויות לקבלת דיבידנד, זכויות הצבעה והזכות למנות בעלי תפקידים ודירקטורים בידי החברה, והכל- כפוף להוראות חוק החברות הממשלתיות.	החל מתאריך 31 בדצמבר 2014 לא מכהנים נושאי משרה או נציגים אחרים מטעם החברה במגרשי קבלנים.	אין הסכם מהותי מבחינת החברה. מגרשי קבלנים היא בעלת זכות חכירה מעיריית תל-אביב של מגרש ברחוב אנילביץ שעליו בנוי בניין משרדים אשר נמצא בשימוש החברה. בתמורה לקבלת זכות השימוש בנכס נושאת החברה בכל העלויות הקשורות באחזקת הנכס לרבות מיסים אגרות וכו'.	לא התקיימו במהלך שנת 2021 אסיפות כלליות.
החברה הלאומית לאספקת פחם בע"מ ("חברת הפחם")	ישראל	חברה בת בבעלות מלאה (100%). החברה מחזיקה ב- 100% מהזכויות שצמודות למניות, כולל זכויות לקבלת דיבידנד, זכויות הצבעה והזכות למנות בעלי תפקידים ודירקטורים בידי החברה, והכל- כפוף להוראות חוק החברות הממשלתיות ותקנון חברת הפחם. לפי תקנון חברת הפחם, מתוך עד תשעה חברי דירקטוריון, לכל היותר שליש יהיו דירקטורים שאינם עובדי החברה, והיתר עובדי החברה.	נכון ליום 31 בדצמבר 2021 כיהנו בחברת הפחם 6 דירקטורים מקרב עובדי החברה. כיום לא מכהנים בחברה דירקטורים מטעם המדינה. דירקטורים מקרב עובדי החברה אינם מקבלים גמול נוסף עבור כהונתם כדירקטורים בחברת הפחם. החל מיום 1 בינואר 2021, עו"ד טלי שטרית, עובדת החברה, מכהנת כיועצת משפטית של חברת הפחם. בשנת הדיווח לא קיבלה תגמול נוסף מהתאגיד המוחזק בגין כהונתה כאמור.	החברה רוכשת את כל הפחם הנדרש לה באמצעות חברת הפחם, בהתאם להסכם שנחתם בין הצדדים בחודש יולי 2004 לרכישת פחם ואספקתו לתחנות הכוח של החברה הצורכות פחם. לפירוט בדבר ההסכם ראה סעיף 7.9.6 לפרק א - תיאור עסקי התאגיד.	התקיימה אסיפה כללית ביום 28 בדצמבר 2021.

⁶ מניות רגילות א' מוחזקות על-ידי נושאי משרה בנאמנות עבור החברה ומניה רגילה א' נוספת מוחזקת על-ידי נאמני עזבון פנחס רוטנברג.

⁷ 630 מניות נדחות מוחזקות על-ידי נושאי משרה בנאמנות עבור החברה.

שם התאגיד	ארץ ומקום התאגדות	זכויות החברה בתאגיד (לרבות אמצעי שליטה, זכויות נכסיות, זכויות בחלוקת רווחים ופרטים, למיטב ידיעת החברה, על מחזיקים אחרים בתאגיד המוחזק וזכויותיהם)	שמות נושאי המשרה ונציגים אחרים המכהנים או כיהנו מטעם החברה בתאגיד בשנת 2021 ותגמול מהתאגיד המוחזק בגין כהונה זו	הסכמים מהותיים בין החברה לבין התאגיד המוחזק, לרבות ערבויות לצדדים שלישיים להבטחת התחייבויות התאגיד	מועדי אסיפות כלליות במהלך תקופת הדוח, הנושאים שנדונו בהן וההחלטות שהתקבלו, אופן הצבעת החברה והגורם שהחליט על אופן ההצבעה
החברה המנהלת של קרן השתלמות של עובדי חברת החשמל לישראל בע"מ ("החברה המנהלת")	ישראל	החברה מחזיקה 50% ממניות ההנהלה ומהזכויות למינוי דירקטורים, ללא זכויות להשתתפות ברווחים. 50% הנותרים מוחזקים כדלקמן: האגודה לעזרה הדדית בין עובדי חברת החשמל במרחב הדרום (מחזיק סופי) (25%), עמותת עובדי חברת החשמל במרחב הצפון (ע"ר) (מחזיק סופי) (16.667%) והקרן לחסכון ועזרה הדדית של עובדי חברת החשמל בירושלים בע"מ (מחזיק סופי) (8.333%).	בחברה המנהלת מכהנים דירקטורים מקרב עובדי החברה המכהנים מטעמה: מרדכי לוי, גרשון ברקוביץ, שירלי בן עמי ועופר קרן. אינם מקבלים תגמול נוסף בגין כהונתם כאמור. עו"ד איריס יואכimson, עובדת החברה, מכהנת כיועצת משפטית של החברה המנהלת. אינה מקבלת תגמול נוסף בגין כהונה כאמור. גור אחיעזרא, עובד החברה, מכהן כמבקר הפנימי של החברה המנהלת. אינו מקבל תגמול נוסף בגין כהונתו כאמור.	אין	התקיימה אסיפה כללית ביום 19 בפברואר 2021.
החברה לפיתוח משאבי אנרגיה פמ"א בע"מ ("פמ"א")	ישראל	החברה מחזיקה 49.99% מהמניות ומהזכויות בהון ו- 30.77% מהזכויות למינוי דירקטורים. יתר המניות מוחזקות שווה בשווה על-ידי כימיקלים לישראל בע"מ ובתי זיקוק בע"מ. מדינת ישראל מחזיקה במניית יסוד אחת, המקנה לה זכויות מסוימות בניהול ומינוי דירקטורים.	למיטב ידיעת החברה ונכון למועד הדוח, פמ"א אינה פעילה.	במהלך שנת 2001, הופסקה פעילותה של פמ"א, בשל החלטת בעלי המניות להפסיק את הזרמת הכספים לפעילותה. בהקשר זה נחתם הסכם בין בעלי המניות, בו הוגדרה מתכונת הפסקת הפעילות של פמ"א ומכירת נכסיה.	לא התקיימו במהלך שנת 2021 אסיפות כלליות.
נתיב האור - אורות רבין בע"מ ("נתיב האור")	ישראל	החברה מחזיקה ב-100% מהזכויות שצמודות למניות, כולל הצבעה באסיפה הכללית של החברה, בזכות למינוי דירקטורים, בזכות להשתתפות ברווחי החברה ובחלוקת נכסי החברה בפירוק, והכל בכפוף להוראות חוק החברות הממשלתיות ותקנון נתיב האור. בהתאם לתקנון נתיב האור, מתוך שבעת חברי הדירקטוריון, 3 דירקטורים מתמנים כדירקטורים נציגי ציבור ו-4 מתמנים מקרב עובדי החברה.	יו"ר דירקטוריון נתיב האור הינו מר עופר בלוח, מנכ"ל החברה. בנוסף, בנתיב האור מכהנים דירקטורים מקרב עובדי החברה: מר אבי דויטשמן וגב' ליאת שפילינגר קראבץ. עו"ד עופר גרין, עובד החברה, מכהן כיועץ משפטי ומזכיר החברה של נתיב האור. אינו מקבל תגמול נוסף בגין כהונה כאמור.	נתיב האור תחתום עם החברה, בכפוף לכל דין, על הסכמים שיסדירו את מערכת היחסים בין החברות, לרבות בנושאי תפעול, מימון וניהול, ובכלל זה, הסכם אם-בת, הסכם מימון, הסכם EPC, הסכם O&M והסכם מקרקעין. החוזים מלבד הסכם ה-O&M, נחתמו, אך עדיין טעונים אישור האורגנים המוסמכים בחברה ובנתיב האור.	התקיימה אסיפה כללית מיוחדת ביום 30 בדצמבר 2021.

שם התאגיד	ארץ ומקום התאגדות	זכויות החברה בתאגיד (לרבות אמצעי שליטה, זכויות נכסיות, זכויות בחלוקת רווחים ופרטים, למיטב ידיעת החברה, על מחזיקים אחרים בתאגיד המוחזק וזכויותיהם)	שמות נושאי המשרה ונציגים אחרים המכהנים או כיהנו מטעם החברה בתאגיד בשנת 2021 ותגמול מהתאגיד המוחזק בגין כהונה זו	הסכמים מהותיים בין החברה לבין התאגיד המוחזק, לרבות ערבויות לצדדים שלישיים להבטחת התחייבויות התאגיד	מועדי אסיפות כלליות במהלך תקופת הדוח, הנושאים שנדונו בהן וההחלטות שהתקבלו, אופן הצבעת החברה והגורם שהחליט על אופן ההצבעה
א"י.בי.סי. איזראל ברודבאנד קומפני (2013) בע"מ ("IBC")	ישראל	החברה מחזיקה 30% ממניות חברת IBC. בהתאם להסכם בעלי המניות והתקנון המעודכן של IBC, כל בעל מניות המחזיק (ביחד עם נעברים מורשים שלו) 11% ממניות IBC יהיה זכאי למנות דירקטור אחד לדירקטוריון החברה. על אף האמור, כל עוד החברה (ביחד עם נעברים מורשים שלה) מחזיקה לפחות 7% ממניות IBC, היא תהיה זכאית למנות דירקטור אחד לדירקטוריון IBC. נכון למועד הדוח מכהנים בחברת IBC שישה דירקטורים, מתוכם שניים מונו בידי החברה. בהצבעה בישיבות הדירקטוריון, לכל דירקטור או קבוצת דירקטורים שמונתה על ידי אותו בעל מניות יוקנה יחד כוח הצבעה הזהה לשיעור האחזקה של בעל המניות שמינה אותו/ם במניות IBC. לפרטים בדבר ההשקעה ב- IBC ואודות עסקה בה התקשרו החברה, IBC וצדדים שלישיים ואשר כתוצאה ממנה, בין היתר, ירד שיעור החזקתה של החברה ב- IBC ל- 30%, ראה ביאור 1ב11 בדוחות הכספיים.	מר איל חרמוני וגב' אונית אבן מונו בידי החברה לכהן כדירקטורים ב- IBC. אינם מקבלים תגמול נוסף בגין כהונתם כאמור.	לפירוט בדבר הסכמים מהותיים ראה ביאור 1ב11 בדוחות הכספיים.	התקיימה אסיפה כללית שנתית (החלטה בכתב) של בעלי המניות של IBC ביום 6 באוקטובר 2021.

פרטים נוספים בהתאם לחוזר 2020-5-1 של רשות החברות- המשך

(ז) חברה הפועלת בשוק לגביו קיימת החלטת ממשלה על שינוי מבני

לפרטים בדבר החלטת הממשלה על שינוי מבני בחברה, ראו ביאור 1ה בדוחות הכספיים.

(ח) חברה בהפרטה

נכון למועד הדוח החברה אינה חברה בהפרטה.

שלמה ארביב
דירקטור חיצוני*

עופר בלוח –
המנהל הכללי

תאריך אישור הדוח: 15 במרס 2022

* ביום 1 באוגוסט 2021 הסתיימה כהונתו של מר יפתח רון-טל כיו"ר דירקטוריון החברה ונכון למועד חתימת הדוחות טרם מונה יו"ר דירקטוריון חדש.
לאור האמור, בישיבתו מיום 15 במרס 2022, הסמיך דירקטוריון החברה את מר שלמה ארביב, המכהן כדירקטור חיצוני, לחתום על דוח פרטים נוספים על התאגיד של החברה לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר 2021 חלף חתימת יו"ר הדירקטוריון.

אלן פפרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

15 מרץ 2022

לכבוד

מר אבי דויטשמן

סמנכ"ל לכספים וכלכלה

חברת החשמל לישראל בע"מ

א.נ.

הנדון: מחויבות אקטוארית ליום 31.12.2021 בגין הטבות לעובדים בהתאם ל- IAS19

1 כללי

1.1 דו"ח זה כולל את הפרקים והנספחים המפורטים להלן:

1. כללי

2. ההטבות הנכללות בהערכה

3. שיטת ההערכה והעקרונות האקטואריים והחשבונאיים לפיהם נערך הדו"ח

4. הנתונים על בסיסם נערך הדו"ח

5. ההנחות על בסיסן נערך הדו"ח

6. שינויים להערכה בשנת הדיווח הנוכחי

7. תוצאות ההתחייבויות כפי שהוערכו על ידינו

8. אי-ודאות וסיכונים

נספח א' – דיווחים נוספים לצורך הרישום בדוחות הכספיים

נספח ב' – הצגת תזרימי מזומנים של ההטבות הצפויים

נספח ג' – פירוט נוסף לגבי ההנחות הפיננסיות

נספח ד' – פירוט נוסף לגבי הנתונים

נספח ה' – שינויים להערכה שבוצעו לפני השנה הנוכחית (לרבות שינויים שבוצעו על ידי האקטואר הקודם של החברה).

נספח ו' - תיאור עיקרי הזכויות אשר יש להביאן בחשבון בקביעת המחויבות האקטוארית בגין הטבות לאחר סיום העסקה.

1.2 נתבקשנו על-ידי חברת החשמל לישראל בע"מ (להלן: "החברה" או "חח"י") להגיש הערכה אקטוארית זו, המתייחסת לשווי התחייבויותיה בגין הטבות לעובדים, לרישום בדוחות הכספיים, בהתאם לתקן החשבונאי הבינלאומי IAS19R (להלן: "תקן 19"). את ההערכה הזמין סמנכ"ל לכספים וכלכלה של החברה, מר אבי דויטשמן. תאריך החתימה על הסכם ההתקשרות היה 26 למאי 2016. אנו מסכימים לצרף חוות דעת זו לדוחות הכספיים של החברה.

אלן פפרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

1.3 כמובן ביום 26 למאי 2016, העניקה לנו החברה כתב שיפוי בגין השירותים אותם נספק לחברה. לעמדתנו לא קימת תלות בחברה עקב כתב השיפוי וזאת מכיוון שהענקת כתבי שיפוי והערכות אקטוארי מסוג זה הינן ענין מקובל שאינו יוצר תלות מיוחדת בחברה. יצוין כי אנו מקבלים שכר טרחה עבור עבודה זו ועבור שירותי ייעוץ נוספים שאנו מספקים לחברה, ואין בכך בכדי לשנות את עמדתנו ביחס להעדר התלות כאמור. כמו כן, הרינו לאשר כי שכר טרחתנו אינו מותנה בתוצאות העבודה.

1.4 הערכה זו בוצעה אך ורק למטרה האמורה לעיל, ואין להשתמש בדו"ח זה, או להסיק מסקנות על בסיסו, למטרות אחרות כגון קביעת ההפרשות הנדרשות למימון ההטבות, הערכות שווי החברה, וכו'. התוצאות האקטואריות למטרות אחרות יכולות להיות שונות באופן מהותי מהתוצאות המדווחות בדו"ח זה.

1.5 דו"ח זה מיועד להצגת תוצאות והסברים לגבי ההערכה. דו"ח זה הוכן לצורך צירופו לדוחות הכספיים של החברה.

1.6 הסכומים המדווחים בדו"ח זה חושבו לפי פרשנות החברה של תקן 19 והנחיותיה החשבונאיות לגבי אופן יישום התקן (ראה סעיף 3). לחברה האחריות המלאה והבלעדית לפרשנות ולהנחיות אלו.

1.7 לפי הערכה זו, לתוכנית הפנסיה עודף של נכסים על התחייבויות. בהתאם להנחיות החברה, עודף זה הוצג כנכס ששייך לחברה במלואו. על פי תקנון הקופה, במצבים מסוימים של עודף נכסים על התחייבויות, העודף יוחזר לחברה, וכל זה על פי תחשיבים אקטואריים שעושה הקופה, השונים מתחשיבי החברה, בעיקר עקב השימוש בריבית היוון שונה ובהנחות שונות לגבי עליות שכר עתידיות. לפי ההערכה האקטוארית האחרונה של הקופה (ליום 31.12.2021), על בסיס תחשיביה האמורים, ההתחייבויות גבוהות יותר מאלו שחושבו על ידינו לצורך הערכה זו, ולא קיים עודף.

1.8 בחישוב הסכומים המדווחים בדו"ח זה, הסתמכנו על מידע לגבי תנאי ההטבות לעובדים (כולל לגבי מחויבות משתמעת) ועל נתונים היסטוריים ועדכניים לגבי העובדים והגמלאים, אשר נמסרו לנו על ידי החברה ונבדקו על ידינו באמצעות בדיקות סבירות בלבד ביחס לנתוני הרבעון הקודם. האחריות המלאה לגבי שלמות ואמינות המידע והנתונים, אשר נמסרו לנו, הינה של החברה.

1.9 תוצאות ההערכה רגישות מאוד להנחות האקטואריות. סביר שיהיו הבדלים בין הניסיון הדמוגרפי והכלכלי בפועל לבין ההנחות, ושיהיו שינויים להנחות בעתיד, עם השלכות רלוונטיות להערכת שווי ההטבות הצבורות. ראה סעיף 8 להלן לפרטים נוספים.

1.10 ההערכה בוצעה על ידי אלן פפרמן - שירותים אקטואריים בע"מ באמצעות אלן פפרמן וצוות העובדים בפקוחו. לאלן פפרמן תואר ראשון במתימטיקה (B.Sc.(with Distinction) מ- University of Alberta בקנדה, תואר שני במנהל עסקים (M.B.A.(Beta Gamma Sigma) מ- Booth School of Business, University of Chicago בארה"ב, והוא מוסמך כאקטואר (חבר מלא של אגודת האקטוארים בישראל – F.I.L.A.A., ושל

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

ה- Society of Actuaries בארה"ב – (F.S.A.). ניסיונו המקצועי של כ- 37 שנים, כולל הערכות אקטואריות בגין הטבות לעובדים מסוגים דומים לאלה של החברה, הערכות אקטואריות של קרנות פנסיה, וקביעת הנחות ושיטות לאקטוארים של קרנות פנסיה ושל חברות ביטוח, בתפקידים של אקטואר מעריך, אקטואר בוחן או מבקר וכן אקטואר רגולטורי.

1.11 דו"ח זה נערך בהתאם לסטנדרטים הבאים :

- International Standard of Actuarial Practice 1 – General Actuarial Practice אשר אושר על ידי ה- Council International Actuarial Association ביום 18 לנובמבר 2012 ;
- International Standard of Actuarial Practice 3 – Actuarial Practice in Relation to IAS 19 Employee Benefits, אשר אומץ על ידי ה- Council International Actuarial Association ביום 11 לאפריל 2015.

1.12 הגדרות : "שכר" – שכר פנסיוני

"הקופה" – קופת הגמל המרכזית לקצבה של עובדי חברת החשמל לישראל בע"מ

"תכנית הפנסיה" – כלל ההטבות המשולמות ע"י הקופה.

"מועד ההערכה" – 31.12.2021

2 ההטבות הנכללות בהערכה

2.1 החישובים שבוצעו על ידינו מבוססים על מסמך תיאור עיקרי הזכויות אשר יש להביאן בחשבון בקביעת המחויבות האקטוארית בגין הטבות לאחר סיום העסקה וכו', כפי שהתקבל מחברת החשמל לישראל בע"מ (מיום 06.01.2022). המידע במסמך האמור, עליו הסתמכנו לצורך עריכת דו"ח זה, לא נבדק על ידי.

2.2 ההערכה מתייחסת להטבות בגין העובדים הקבועים, הגמלאים (לרבות מפרישת נכות) והשאיירים (לשם הנוחות יכוננו הגמלאים והשאיירים להלן : "פנסיונרים"), אשר נחלקים למבוטחים בהסדר הפנסיה התקציבית (לגביהם ההטבות זהות) ולדור ג'. עובדים בהסדר הפנסיה התקציבית הינם אלו שהחלו עבודתם בחברה עד וכולל 10 ביוני 1996, ועובדים מדור ג' הינם עובדים קבועים שהחלו את עבודתם בחברה לאחר תאריך זה. בנוסף, ההערכה מתייחסת להטבת פיצויים מוגדלים בגין העובדים המועסקים בהסכם מיוחד.

2.3 ההטבות הנכללות בהערכה זו הינן :

2.3.1 בגין עובדים ופנסיונרים אשר נכללים בהסדר הפנסיה התקציבית, ההטבות כוללות :

- פנסיה לאחר פרישה בגין שכר רגיל¹, משמרת, תורנות בית, תוספת ערבה, דמי הבראה, משכורת י"ג (החלק ה - 12) ומשכורת י"ד (החלק ה - 12), כפוף לזכאות העובד/פנסיונר לכל מרכיב.
- פנסיית נכות.

¹ כולל שכר משולב, תוספת פיקודית, ותק לתשלום, עודף אישי, גמולי השתלמות, תוספת שקלית, תוספת מאמץ, וגמול מינהלי.

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

- פנסיית שאירים בגין עובדים שנפטרו בתקופת העבודה² או לאחר פרישה (כולל עובדים שנפטרו לאחר שפרשו בפרישת נכות).
- מענק בפרישה לאחר 35 שנות עבודה או יותר ולשאירים בפטירת עובד כנ"ל ("מענק שנים עודפות").
- "מענק עד 35 שנה" המשולם בפרישה ולשאירים בפטירת עובד.
- מענק בפרישה לנכות.
- מענק בגין אי-ניצול ימי חופשת מחלה.
- הטבת חשמל מוזל לפנסיונרים (כולל מע"מ וגילום מס).
- שי לחגים עבור פנסיונרים (כולל גילום מס).
- מענק בהגעת עובד לעשרים שנות וותק בעבודה.
- פעילויות רווחה (בשווי 0.49% מהמענקים והפנסיה ללא הבראה, תורנות בית, ערבה, חשמל ושי לחג).
- קרן רווחה לפנסיונרים בהסדר הפנסיה התקציבית בלבד.
- פרמיות ביטוח פטירה לפנסיונרים.

2.3.2 בגין עובדי דור ג', הטבות כוללות :

- השלמת פיצויים (2.33%) על שכר רגיל כולל שכר י"ג לכל שנת וותק בעבודה, עבור אוכלוסיית עובדים שטרם הושלמה העברת 2.33% לקופות עבורם.
- "מענק עד 35 שנה" המשולם בפרישה ולשאירים בפטירת עובד.
- מענק בגין אי-ניצול ימי חופשת מחלה.
- הטבת "חשמל מוזל" עבור פנסיונרים (כולל מע"מ וגילום מס).
- שי לחגים עבור פנסיונרים (כולל גילום מס).
- מענק בהגעת עובד לעשרים שנות וותק בעבודה.
- פעילויות רווחה (בשווי של 0.49% מהמענקים).
- פרמיות ביטוח פטירה לפנסיונרים.

² הטבת המענק ששולם בפטירת עובד עקב תאונת עבודה לא הובאה בחשבון בהערכה.

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

2.3.3 בגין ההסכם הקיבוצי מיום 17 במאי 2018³ (וכן הסכמים מתקנים וכו' שנחתמו לאחר מכן⁴), הטבות כוללות:

- תכנית הפרישה המיוחדת –
 - תוספת פרישה מיוחדת
 - מענק הפרישה
 - הקדמת פנסיה תקציבית לעובדי דור א' ודור ב'
 - פנסיית גישור עבור עובדי דור ג'
 - המשך צבירת זכויות עבור עובדי דור ג'
- פרישה מכל סיבה שהיא למעט מוות, נכות או פרישה בתכנית הפרישה המיוחדת – תוספת קצבה רפורמה.
- פרישת עובד מהחברה עקב ארוע נכות – קצבת רפורמה נכות
- זכאות שארים של עובד פעיל שהלך לעולמו – מענק חד פעמי
- השאלת עובדים ליצרן חשמל פרטי (יח"פ) באתר ייצור נמכר – לרבות
 - קצבה מיוחדת יח"פ
 - מסלול פיצויים
 - מענק חד-פעמי נוסף
- עובדים עוברים לחברת ניהול המערכת – לרבות
 - תוספת קצבה חנ"מ
 - מענק חד-פעמי נוסף
- פרישות מוקדמות מרצון מעל גיל 64 בשנים 2019-2020 בקרב עובדים בפנסיה תקציבית
 - הקדמת פנסיה תקציבית
 - תוספת קצבה רפורמה

2.3.4 לעובדי החברה שאינם קבועים ואשר מועסקים לפי הסכם מיוחד, ההטבות כוללות:

- השלמת פיצויים לפיצויים מוגדלים, בפיטורין או בפרישת גיל או בסיום תקופת העבודה המקסימאלית לעובדים במסגרת זו, לפי המוקדם ביניהם.

³ הסכם קיבוצי מיוחד ("רפורמה ושינוי מבני וארגוני").

⁴ כולל את:

- הסכם קיבוצי מיוחד (פרישות מוקדמות מרצון מעל גיל 64) מיום 7.5.2019,
- הסכם קיבוצי מיוחד מתקן (2) להסכם קיבוצי מיוחד ("רפורמה ושינוי מבני וארגוני") מיום 21.1.2020,
- הסכם קיבוצי מיוחד מתקן (3) להסכם קיבוצי מיוחד ("רפורמה ושינוי מבני וארגוני") מיום 30.11.2020,
- הסכם קיבוצי מיוחד (פרישות מוקדמות, מכסה קביעות, מענק חד פעמי לעובדי יח"פ וחנ"מ ונושאים נוספים) מיום 30.11.2020,
- הסכם קיבוצי בין חברת ניהול המערכת בע"מ לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה וועד עובדי חברת ניהול המערכת,
- הסכם בין חברת ניהול המערכת בע"מ לבין חברת החשמל לישראל בע"מ מיום 30.11.2020.

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

2.4 עדכון סכומי הפנסיות מבוצע בחודש ינואר של כל שנה, בהתאם לשיעור השינוי השנתי במדד המחירים לצרכן (לפי היחס בין המדד בגין חודש דצמבר האחרון לבין המדד בגין חודש דצמבר שקדם לו). במקרים של שינוי מדד שלילי, סכומי הפנסיות אינם מעודכנים כלפי מטה. במקום זאת, עדכון פנסיה עתידי בגין מדד חיובי ייעשה רק לאחר קיזוז עם המדד השלילי שהצטבר מאז עדכון הפנסיה האחרון.

2.5 בהערכה לא מביאים בחשבון את האפשרות של מתן הטבות נוספות או הגדלת ההטבות הקיימות על-פי שיקול דעת החברה, למעט מתן אישור לפרישה מוקדמת בהתאם להנחת שיעורי פרישה המוקדמת (ראה סעיף 5.4) ככל שאישור זה נדרש.

3 שיטת ההערכה והעקרונות האקטואריים והחשבונאיים לפיהם נערך הדו"ח

3.1 בהתאם לתקן 19, ההתחייבויות חושבו לפי שיטת יחידת זכאות חזויה (Projected Unit Credit Method), כערך הנוכחי של התשלומים החזויים לעובדים ולפנסיונרים, בגין ההטבות הרלוונטיות, על-פי הזכויות הצבורות למועד ההערכה (להלן, "מחויבות בגין העבר"). בשיטה זו מובאים בחשבון מועדי וסכומי תשלום ההטבות הצפויים, בכפוף לשיעור גידול השכר החזוי ולהסתברויות תמותה עזיבה ויציאה לנכות של העובדים והפנסיונרים, ובכפוף להסכמי העבודה ומדיניות החברה לגבי תשלום ההטבות. ההערכה בוצעה באמצעות חישוב, ברמת העובד או הפנסיונר הבודד, של תחזית דמוגרפית ושכר, ושל תזרימי מזומנים של תשלומי ההטבות הצפויים.

3.2 אופן חישוב והצגת ההתחייבויות והדיווחים הנוספים הנכללים בדו"ח זה, כפי שמפורט בסעיפים 3.3-3.10, להלן, הינו על-פי המדיניות החשבונאית של החברה.

3.3 האופן בו הוגדרו הזכויות הצבורות⁵ הינו כדלקמן:

⁵ כלומר, אופן שיוך ההטבות לתקופות ההעסקה.

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

ההטבה	שיטות חישוב המחויבות (אשר מיוחסת לתקופה השוטפת ולתקופות קודמות)
פנסיות לאחר סיום עבודה (כולל פנסיית נכות ושאיירי פנסיונרים) והטבת פעילויות רווחה.	לפי נוסחת ההטבות שבתוכנית הפנסיה, דהיינו - לפי קצב צבירת אחוזי הפנסיה שבתוכנית.
מתן חשמל מוזל ושי לחגים, לאחר סיום עבודה, כולל גילום מס בגינם (ומע"מ על הטבת החשמל)	המחויבות מוכרת במלואה לכל מי שצבר וותק של לפחות 10 שנים והגיע לגיל 40 (עבור דור ג' המחויבות מוכרת במלואה בגיל 60). למי שלא מתקיים לגביו תנאי זה, לעובדי דור א וב', המחויבות נצברת על-פי היחס בין הוותק הצבור לבין הוותק שיצטבר עד שיגיע לרף של גיל וותק האמור, מתוך המחויבות המלאה. לעובדי דור ג' המחויבות נצברת מגיל 50 על פני 10 שנים.
פנסיה לשאיירי עובדים שנפטרו (לפני מועד הפרישה).	המחויבות מוכרת במלואה.
פיצויי פיטורין בעת פרישה ללא זכאות לפנסיה ומענק עד 35 שנות עבודה	לפי הזכאות במועד ההערכה. הזכאות נצברת לפי הוותק הצבור. לגבי "מענק עד 35 שנות עבודה" יש תקרת זכאות של 35 שנה.
מענק שנים עודפות	מחויבות זו לא מוכרת לפני 35 שנות עבודה בחברה. לעובדים עם וותק מעל 35 שנות עבודה, המחויבות בגין העבר מחושבת לפי תנאי ההטבה עצמה, דהיינו לפי מספר השנים העודפות (מעל 35 שנה) עד למועד ההערכה.
מענק בגין אי ניצול ימי חופשת מחלה	לפי ימי המחלה שלא נוצלו עד למועד ההערכה.
מענק פרישה לנכה	לפי הזכאות במועד ההערכה. הזכאות נצברת לפי הוותק הצבור. יש תקרת זכאות של 30 שנה (עד 15 משכורות שכר רגיל).
מענק 20 שנה	על-פי היחס בין הוותק הצבור לבין 20 שנים. לעובדים עם וותק של מעל 20 שנים אין התחייבות בגין הטבה זו (שכבר שולמה להם).
פיצויים מוגדלים לעובדי החברה המועסקים לפי הסכם מיוחד (שאינם עובדים קבועים)	לפי קו ישר מתחילת העבודה עד לסיום תקופת העבודה המקסימאלית או גיל הפרישה (67), המוקדם מבניהם.
קרן רווחה	לפי קו ישר מתחילת העבודה עד המועד בו מגיע העובד לגיל 50/55 (גבר/אישה) בהתאמה או מגיע לוותק של 30 שנים, המאוחר מבניהם.
פרמיות ביטוח פטירה	חישוב ההתחייבות בגין פרמיות ביטוח בפטירה נערך על בסיס שני שליש של פרמיות הביטוח למקרה מוות, בהתחשב בהשתתפות הגמלאים בעלות ההטבה. סכומי הפרמיות מוצמדים מדי חודש לשינויי מדד המחירים. חישוב המחויבות בגין העבר נערך לפי קו ישר מתחילת העבודה עד לגיל הפרישה הממוצע (66).
תוספת פרישה מיוחדת בתכנית הפרישה המיוחדת, קצבת רפורמה נכות, ומענק חד פעמי לשאירי עובד פעיל שהלך לעולמו	המחויבות מוכרת במלואה.

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

תכנית הפרישה המיוחדת: מענק הפרישה, הקדמת פנסיה תקציבית וכן פנסיית גישור לעובדים המבוטחים בקרן פנסיה וותיקה	הזכאות נצברת לפי הוותק הצבור.
תכנית הפרישה המיוחדת: פנסיית גישור לעובדים המבוטחים בקרן פנסיה חדשה, והמשך צבירת זכויות לעובדים המבוטחים בקרן פנסיה ותיקה או חדשה	פנסיית גישור – הזכאות נצברה לפי היחס בין היתרה הצבורה החזויה בקרן פנסיה חדשה במועד הפרישה (כפול מקדם צבירה) לבין היתרה הצבורה האמורה בתוספת הפקדות רעיוניות (בגין תגמולי מעסיק ועובד על בסיס 20.5% מהשכר הקובע) והנחת תשואה נטו (3.74% לשנה צמוד למדד) ממועד הפרישה ועד לגיל פרישה חובה. המשך צבירת זכויות - הזכאות נצברת לפי קו ישר ממועד כניסתו לתוקף של ההסכם הקיבוצי מיום 17 במאי 2018, דהיינו 4 בנובמבר 2018, ועד למועד הפרישה.
תוספת קצבה רפורמה	הזכאות של כל עובד נקבעת לפי "הסכום המתואם" אשר מורכב מאבני הדרך המתממשים עד למועד של גיל פרישת חובה או עד תום תקופת ארכה לאחר מכן, עד למקסימום של "הסכום הבסיסי" השייך למועד האמור. החלק של כל אבן דרך בזכאות, נצבר לפי קו ישר ממועד כניסתו לתוקף של ההסכם הקיבוצי מיום 17 במאי 2018 (דהיינו, 4 בנובמבר 2018), ועד למועד המימוש של אבן הדרך או עד לגיל פרישת חובה, לפי המוקדם ביניהם.
השאלת עובדים ליצרן חשמל פרטי (יח"פ) באתר ייצור נמכר: מענק פרישה, הקדמת פנסיה תקציבית, פנסיית גישור והמשך צבירת זכויות לעובדים המבוטחים בקרן פנסיה ותיקה או חדשה, וכן מענק חד-פעמי נוסף	הזכאות נצברת לפי קו ישר ממועד כניסתו לתוקף של ההסכם הקיבוצי מיום 17 במאי 2018, דהיינו 4 בנובמבר 2018, ועד למועד הפרישה חמש שנים לאחר תחילת תקופת ההשאלה.
עובדים עוברים לחברת ניהול המערכת	תוספת קצבה חני"מ, ומענק חד-פעמי נוסף – לגבי עובדי היחידה לניהול המערכת, הזכאות נצברה לפי קו ישר ממועד כניסתו לתוקף של ההסכם הקיבוצי, ועד למועד הצפוי למעבר שהוא תחילת נובמבר 2021. לגבי עובדי היחידה לתכנון פיתוח וטכנולוגיה, הזכאות לתוספת קצבה נצברה במלואה ולא נשארת התחייבות נוספת בגין מענק חד-פעמי נוסף.
פרישות מוקדמות מרצון מעל גיל 64	ההתחייבות נצברה במלואה.

3.4 הפסדים ורווחים אקטואריים המיוחסים להטבות שלאחר סיום העסקה, נזקפים לרווח כולל אחר. הפסדים ורווחים אקטואריים המיוחסים להטבות שאינן הטבות שלאחר סיום העסקה, נזקפים לרווח והפסד.

3.5 הדיווח בנספח א' הוא על בסיס נומינלי ובהתאם לכך עלות הריבית והתשואה החזויה מחושבות לפי הריבית הנומינלית בתחילת השנה.

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

3.6 עלות השירות השוטף חושבה בגין הזכויות שנצברו בתקופת הדיווח, בהתאם לאופן צבירת הזכויות כמתואר בסעיף 3.3 לעיל. לדוגמא, לזכויות הפנסיה העיקריות, עד 35 שנות וותק העלות משקפת תוספת של אחוזים לשיעור הפנסיה, ולאחר 35 שנות וותק העלות משקפת תוספת של מענק שנים עודפות. לאחר הכרה מלאה של מחויבות כל שהיא, עלות שירות השוטף אינה כוללת עלות בגין מחויבות זו. עלות השירות השוטף השנתית מחושבת פעם בשנה, על בסיס ההנחות לסוף השנה החולפת. פערים בין עלות זו לבין העלות בפועל נרשמו כרווחים/הפסדים אקטואריים.

3.7 עלות הריבית והתשואה הצפויה על הנכסים מחושבות לפי שיעור ריבית שנתית נומינלית של 2.97% (שיעור ההיוון האחיד הגלום בהתחייבות ליום 31.12.2020).

3.8 עלות השירות השוטף המוצגת בדו"ח זה כוללת הקטנה בגין השתתפות העובדים בעלות הפנסיה⁶, ומוצגת לאחר ההפחתה כעלות שירות שוטף נטו (כלומר, הפרשות העובדים לפנסיה מובאים בחשבון בעלות שירות שוטף).

3.9 שווי הנכסים המוצגים בנספח א' נמסר לי על-ידי החברה ולא נבדק על-ידי.

3.10 ההטבות בגין פיטורין⁷, אשר תוצאות בגינם מוצגות בנספח א', מוגדרות כתשלומים לפנסיונרים קיימים עד לגיל הפרישה הממוצע הצפוי לפי ההנחות על בסיסן נערכה הערכה זו (בהתחשב בפרישות המוקדמות). רווחים/הפסדים אקטואריים בגין הטבות בגין פיטורין אינם נכללים ברווחים/הפסדים אקטואריים המוצגים בנספח א' (הם עוברים ישירות לרווח/הפסד של החברה).

4 נתונים על בסיסם נערך הדו"ח

ההערכה מבוססת על נתונים אשר התקבלו מהחברה. נתונים אלה לא נבדקו על ידינו באופן מפורט או ביחס לנתוני מקור, אלא לפי סבירות כללית ביחס לנתונים של הרבעון הקודם בלבד. להלן תיאור של הנתונים העיקריים אשר התקבלו (לפרטים נוספים ראה נספח ד'):

4.1 נתוני העובדים והפנסיונרים⁸ – ביום 11.01.2022 התקבלו קבצים של נתונים על כל עובד ופנסיונר הזכאי להטבות הרלוונטיות. הנתונים כוללים פרטים כגון תאריך לידה, מין, מרכיבי פנסיה או שכר, דרגה, ותק וכדומה, נכון למועד ההערכה. בנוסף, בקבצים אלה קיים נתון של השווי החודשי הממוצע של שי לחג כולל גילום מס.

4.2 התאמות שבוצעו על ידי על-פי הנחיות החברה⁹, לנתונים האמורים לעיל, כוללות את כל אלו:

⁶ סכום זה התקבל כנתון מהחברה.

⁷ Termination Benefits

⁸ יתכן וקיימים פנסיונרים שנפטרו ודבר פטירתם טרם דווח לחברה, אפשרות זו לא הובאה בחשבון בהערכה.

⁹ השיעורים והאופן לפיהם נעשו ההתאמות מהווים חלק מההנחות שקיבלנו מהחברה, ולא נקבעו או נבחנו על-ידינו.

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

- 4.2.1 הגדלת השכר והפנסיה בגין העלות של פעילויות רווחה, בשיעור של 0.49%. הגדלה זו בוצעה לכל מרכיבי השכר/פנסיה למעט הבראה, תוספת ערבה, תורנות בית, שי לחג וחשמל מוזל.
- 4.2.2 התקבל קובץ עם רשימה של עובדים, שלפי החברה פרשו סמוך למועד ההערכה ולכן יש להניח עבורם פרישה מיידית.
- 4.2.3 התאמת שכר עובדים בכירים בדרוג 70 בהתאם להנחיות החברה.

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

4.3 להלן ריכוז הנתונים הנזכרים לעיל:

לפני ההתאמות הנזכרות בסעיף 4.2 לעיל				
קבוצה	מספר	שכר או פנסיה חודשי (ש"ח)	גיל ממוצע	ותק ממוצע (שנים)
מבוטחים בהסדר הפנסיה התקציבית (דור א + ב) *				
עובדים	4,059	77,521,163	56.7	31.0
פנסיונרים – עובדים לשעבר	6,121	81,934,492	71.3	
פנסיונרים – שאירים (לרבות יתומים)	1,923	14,401,697	76.2	
דור ג **				
עובדים	3,044	31,987,039	45.5	15.6
פנסיונרים – עובדים לשעבר	71	10,715	71.1	
פנסיונרים – שאירים (לרבות יתומים)	16	2,415	45.8	
עובדים בהסכמים מיוחדים (אשר אינם קבועים) ***				
עובדים	508	3,479,051	40.3	4.8

אחרי ההתאמות הנזכרות בסעיף 4.2 לעיל				
קבוצה	מספר	שכר/פנסיה חודשי (ש"ח)	גיל ממוצע	ותק ממוצע (שנים)
מבוטחים בהסדר הפנסיה התקציבית (דור א + ב) *				
עובדים	4,055	77,998,087	56.7	31.0
פנסיונרים – עובדים לשעבר	6,125	82,416,531	71.2	
פנסיונרים – שאירים (לרבות יתומים)	1,923	14,466,849	76.2	
דור ג **				
עובדים	3,042	32,223,567	45.5	15.6
פנסיונרים – עובדים לשעבר	73	11,017	70.6	
פנסיונרים – שאירים (לרבות יתומים)	16	2,415	45.8	
עובדים בהסכמים מיוחדים (אשר אינם קבועים) ***				
עובדים	508	3,496,099	40.3	4.8

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

* נתוני השכר והפנסיה המוצגים עבור דור א' ודור ב' כוללים את כל המרכיבים להם העובד/פנסיונר זכאי, כולל שכר רגיל¹⁰, משמרת, תורנות בית, תוספת ערבה, דמי הבראה, משכורת י"ג (החלק ה - 12), משכורת י"ד (החלק ה - 12), והשווי (כולל גילום מס) של שי לחג. סכומי שכר י"ג ושכר י"ד חושבו ע"י חלוקה של השכר הרגיל ב- 12, לכל מי שיש לו זכאות להם, על בסיס נתוני ותק.

** נתוני השכר (לצורך חישוב המענקים והפיצויים) המוצגים עבור דור ג' כוללים את כל המרכיבים להם העובד/פנסיונר זכאי, כולל שכר רגיל, משכורת י"ג (החלק ה - 12), משכורת י"ד (החלק ה - 12) והשווי של שי לחג (כולל גילום מס). סכומי שכר י"ג ושכר י"ד חושבו ע"י חלוקה של השכר הרגיל ב- 12, לכל מי שיש לו זכאות להם.

*** נתוני השכר המוצגים עבור עובדים המועסקים בהסכם מיוחד ושאינם עובדים קבועים, הינם שכר לפיצויים בלבד (בקובץ הנתונים שהתקבל, קיימים שני שדות של שכר : שכר רגיל ושכר לפיצויים. השדה המשמש לחישוב הוא השכר לפיצויים).

- 4.4 נתונים שהתקבלו לגבי נכסים, תשלומים והפקדות (בערכים נומינליים), כוללים את כל אלה :
- 4.4.1 יתרת "נכסי תכנית" בגין הטבות "לאחר סיום העסקה", למועד ההערכה : 42,703,259 אלפי ₪.
- 4.4.2 יתרת "נכסים לפי סעיף 116A של תקן 19" בגין הטבות "לאחר סיום העסקה", למועד ההערכה : 1,493,332 אלפי ₪.
- 4.4.3 תשלומי פיצויים מוגדלים, בתקופת הדיווח (דהיינו, התקופה 1.1.2021 - 31.12.2021), לעובדים בהסכמים מיוחדים : 1,568 אלפי ₪.
- 4.4.4 תשלומי השלמת פיצויים (2.33%), לעובדים בדור ג' אשר סיימו את תפקידם בתקופת הדיווח : 0 ₪.
- 4.4.5 תשלומי "מענק 20 שנה", בתקופת הדיווח : 1,905 אלפי ₪.
- 4.4.6 תשלומי "הטבות בגין פיטורין"¹¹ בתקופת הדיווח : 85,037 אלפי ₪, מתוכם 81,609 אלפי ₪ בגין הטבות המשולמות ע"י הקופה, והשאר בגין הטבות הלא-משולמות ע"י הקופה (חשמל מוזל ושי לחגים).
- 4.4.7 תשלומי הטבות "לאחר סיום העסקה" שונות לרבות פנסיה (לא כולל תשלומי הטבות בגין פיטורין), בתקופת הדיווח : 988,349 אלפי ₪.
- 4.4.7.1 תשלומי מענק בגין אי-ניצול ימי חופשת מחלה, בתקופת הדיווח : 46,151 אלפי ₪.
- 4.4.7.2 תשלומי "מענק עד 35 שנה", בתקופת הדיווח : 5,933 אלפי ₪.
- 4.4.8 הטבת חשמל מוזל ושי לחג, בתקופת הדיווח : 70,685 אלפי ₪.
- 4.4.9 משיכות מנכסי תכנית לתשלום הטבות בתקופת הדיווח : 1,123,800 אלפי ₪.
- 4.4.10 משיכות מנכסים בנאמנות לתשלום הטבות בתקופת הדיווח : 180,146 ₪.
- 4.4.11 הפקדות החברה לרבות עלויות נכסי תכנית בתקופת הדיווח : 608,000 אלפי ₪.
- 4.4.12 השתתפות העובדים בעלות הפנסיה בתקופת הדיווח : 18,780 אלפי ₪.

¹⁰ כולל שכר משולב, תוספת פיקודית, תוספת וותק, עודף אישי, גמולי השתלמות, תוספת שקלית ותוספת מאמץ.

¹¹ Termination Benefits

5. הנחות אקטואריות

ההנחות המפורטות להלן מהוות את ההנחות של החברה, שהיא הגורם המוסמך לקבוע את ההנחות על פי תקן 19. ההנחות הפיננסיות (ראה סעיף 5.1 להלן) מבוססות על נתוני שוק מקובלים כפי שפורסמו ע"י גורם חיצוני. את שאר ההנחות קבעה החברה, חלקן בהתייעצות עם האקטואר הקודם של החברה, ולדעתי הן סבירות.

יצוין שבעתיד ייתכן שינויים בהנחות עקב בדיקות של נתונים דמוגרפיים של העובדים והפנסיונרים או נתונים אחרים רלוונטיים, אשר מבוצעות מעת לעת, ו/או עקב פרסומים של לוחות תמותה ונכות חדשים ע"י משרד האוצר או גורם רלוונטי אחר, ככל שיוחלט שלוחות אלה רלוונטיים לחברה.

5.1 הנחות פיננסיות

○ שיעור אינפלציה – כשיעור ההפרש בין ריבית Spot נומינלית (שיעור תשואה לפדיון עבור אג"ח ממשלתיות לא צמודות) לבין ריבית Spot ריאלית (שיעור תשואה לפדיון עבור אג"ח ממשלתיות צמודות מדד). לעיקר ההערכה האקטוארית לא נדרשת הנחה מפורשת לאינפלציה היות ולפי המדיניות החשבונאית של החברה שיעורי הריבית להיוון נקבעו לפי אג"ח צמוד מדד (אנא ראה להלן) וההנחות לגבי עליות שכר נקבעו ברובן במונחים ריאליים. שיעור האינפלציה הוא רלוונטי לחישוב שחיקה ריאלית של תשלומי הפנסיה, מרכיבי חשמל, הבראה ושי לחג עקב עדכונים למדד המחירים לצרכן פעם בשנה (ולא מדי חודש). שיעור האינפלציה העתידי שנגזר לצורך הערכת השחיקה הריאלית, מבוסס על מח"מ של 16.0 שנים ועומד על שיעור של 2.4%.

לגבי נתוני העבר, נערכת התאמה של סכומי פנסיות, חשמל, הבראה ושי לחג, בגין מדד המחירים בפועל מעת העדכון האחרון שלהם ועד למועד המאזן.

כמו כן, מבחינה טכנית, תחזיות תזרים מזומנים אשר חישבתי לצורך ההערכה כוללות תשלומי הפנסיה וההטבות הנוספות החזויים, ללא השפעת אינפלציה עתידית. לפיכך, שיעורי ריבית ההיוון המוזכרים להלן, שהם שיעורים ריאליים (אשר מבוססים על אג"ח קונצרניות צמודות מדד), מתאימים להיוון תזרימים אלה.

○ ריבית להיוון – ביום 25.11.2014 פורסמה עמדת רשות ניירות ערך לפיה בישראל מתקיים שוק עמוק באגרות חוב קונצרניות צמודות למדד אשר באיכות גבוהה. על פי המדיניות החשבונאית של החברה שיעורי ההיוון ששימשו להערכה נלקחים מעקום ריבית המבוסס על נתוני שוק בגין אגרות חוב קונצרניות צמודות למדד באיכות גבוהה, ליום 31.12.2021, כפי שנקבע על ידי החברה המצטטת מרווח הוגן בע"מ. השימוש בשיעורי ריבית אלה הינו לפי הנדרש בתקן 19 בהתחשב בדעת החברה, התואמת לאופן הדיווח של חברות אחרות בישראל, לגבי קיומו של "deep market in high quality corporate bonds" בישראל.

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

במידה ונכסי התוכניות יניבו תשואות ריאליות נמוכות משיעורי ההיוון, על בסיס ערכם לפי שווי הוגן, ההתחייבות נטו (סך ההתחייבויות בניכוי נכסי התוכניות) תגדל, ולהפך. אנא ראה את נספח ב' למידע נוסף על התזרים החזוי של תשלום ההטבות. אנא ראה את נספח ג' למידע נוסף על שיעורי ריבית.

○ עלות הריבית והתשואה הצפויה על נכסי התוכנית ונכסי הנאמנות לתקופת הדיווח, מחושבות לפי שיעור ריבית שנתית של כ-2.97%, כפי שמוסבר בסעיף 3.7 לעיל.

5.2 גידול בשכר והטבות

ההערכה האקטוארית מבוצעת בהתאם לתקן 19 לפיו יש להעריך את ההתחייבות על בסיס הסכמי העבודה והפנסיה הקיימים למועד ההערכה. בהתאם לכך, בהערכה מובא בחשבון שמרכיבי השכר יעלו לפי תחזית אישית לכל עובד, לפי המסגרת הקיימת של התקדמות בדרגות ובשכר, על-פי הסכמי העבודה ומדיניות החברה הקיימים ובהתאם להסכמי שכר כלליים ותוספת יוקר כמפורט להלן, ללא אפשרות שתפתחנה דרגות חדשות או יתבצעו שינויים אחרים לתנאי התעסוקה ולמסגרת הקיימת של התקדמות בדרגות ובשכר.

○ לעובדים המבוטחים בהסדר הפנסיה התקציבית ולעובדי דור ג' מניחים את ההנחות הבאות לגבי גידול השכר:

5.2.1 גידול שכר בגין הסכמי שכר כלליים ותוספת יוקר -

- בגין התקופה 2018-2025: (מעבר לפעילות של עליית שכר אם שולמו בפועל בגין הסכם השכר הקיבוצי שנחתם בשנת 2016) מניחים תוספת אחוזית בהתאם לעלייה בפועל של מדד המחירים לצרכן (להלן, "המדד") מיום 01.01.2018 ועד יום 31.12.2021, ולעלייה הצפויה של המדד מיום 31.12.2021 ועד יום 31.12.2025, בניכוי 0.3% לכל שנה (קרי: שחיקה של 0.3% במונחים ריאליים). עובדים שפרשו או יפרשו לגמלאות באותה התקופה יזכו בחלק של התוספת האמורה.
- בגין התקופה החל משנת 2026: מניחים גידול שנתי בשכר בשיעור עליית המדד בניכוי 0.3% לשנה. הנחת גידול השכר האמורה משפיעה על כל מרכיבי השכר (ומניחים כי רכיבי תוספת ערבה ותורנות בית ייכללו בהסכמי שכר עתידיים), אך אינה משפיעה על חשמל מוזל, שי לחגים והבראה.

5.2.2 מניחים שגידול השכר הממוצע לשנה הנובע מקידומים (כולל קידום למעמד בכיר) ומשינויים בזכאות לרכיבי שכר חדשים או מוגדלים בקשר ל"תוספת פיקודית", תואר שני, "תוספת משמרת", "תורנות בית", "תוספת ערבה" ודרגה נוספת באילת, יהיה לפי השיעורים השנתיים הבאים:

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

גיל	עובדים שאינם עובדים בכירים	עובדים בכירים
עד 32	1.43%	1.27%
32-37	0.77%	1.27%
37-42	0.43%	1.27%
42-47	0.37%	1.27%
47-52	0.34%	1.27%
52-57	0.26%	1.65%
57-62	0.20%	0.91%
מעל 62	0.17%	0.76%

5.2.3 לגבי עובדים שאינם זכאים במועד ההערכה לתוספת בגין "גמול השתלמות א" ו/או "גמול השתלמות ב", שיעורי זכאות שנתיים הם כדלקמן:

גיל	זכאות לגמול א	זכאות לגמול ב
עד 40	7.8%	3.5%
40-50	3.5%	1.5%
50-60	1.1%	0.8%
מעל 60	0.0%	0.4%

5.2.4 מניחים כי תקרת "גמול השתלמות המקצועי ב" לעובדים בדרגה 44 ומעלה תהיה צמודה להסכמי שכר כלליים ותוספת יוקר. סכום התקרה נכון למועד ההערכה הינו 1,066.74 ₪¹².

5.2.5 לפי הסכמי העבודה, השווי של השי לחגים (כולל גילום מס) ושל דמי הבראה, יגדלו בשיעור עליית מדד המחירים בפועל, והעדכון (בגין שינויי מדד) של סכום דמי הבראה מתבצע פעם בשנה בינואר, ושל השי לחג מתבצע פעם בשנה בינואר. לתשלום שי לחג לפנסיונרים מתווספת עלות בגין גילום מס בשיעור של 16.34% (לכל גיל), ולפנסיונרים שפרשו לפני גיל הפרישה מתווספת עלות בגין גילום מס נוסף (בגין ביטוח לאומי) בשיעור של כ- 19.26%, עד שהם מגיעים לגיל פרישה חובה.

5.2.6 העלות של הטבת "חשמל מוזל" חושבה לפי תעריף חשמל של צרכן ביתי נכון למועד ההערכה (כולל תעריף חודשי קבוע ללא מע"מ של 20.8¹³ ₪, תעריף KVA חודשי קבוע

¹² סכום זה התקבל כנתון מהחברה.

¹³ תעריף זה מהווה ממוצע משוקלל של שני תעריפים שהתקבלו כנתון מהחברה: 19.77 ₪ עבור מונה בסיס חד פאזי ו-21.03 ₪ עבור מונה בסיס תלת פאזי. על פי המידע שהתקבל מהחברה, כ-20% מהעובדים/גמלאים משתמשים במונה בסיס חד פאזי וכ-80% במונה בסיס תלת פאזי.

אלן פפרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

ללא מע"מ של 4.35%¹⁴ ותעריף משתנה לקוט"ש של 0.4330 ₪ לפני מע"מ), ולפי ההנחות הבאות (צופות עתיד):

- שינוי לתעריף חשמל מוזל (כולל מע"מ וגילום מס) בהתאם לתחזית שהתקבלה מהחברה, המהווה קירוב לעלויות.
- בסוף שנת 2021 בוצע מחקר המבוסס על נתוני צריכת חשמל בקרב הפנסיונרים של החברה בשנים 2016-2021. על בסיס המחקר נקבעו הנחות של צריכת חשמל מוזל ממוצעת בקוט"ש לפי גיל הפנסיונר, ולפי סיווג הפנסיונר לשתי הקבוצות הבאות: (א) מקבלי קצבת זקנה או קצבת נכות, (ב) מקבלי קצבת שאירים (למעט יתומים). מניחים כי צריכת החשמל הממוצעת לפנסיונר בגיל נתון תישאר קבועה:

גיל	מקבלי קצבת זקנה או נכות	מקבלי קצבת שאירים	גיל	מקבלי קצבת זקנה או נכות	מקבלי קצבת שאירים	גיל	מקבלי קצבת זקנה או נכות	מקבלי קצבת שאירים	גיל	מקבלי קצבת זקנה או נכות	מקבלי קצבת שאירים
40	1,140	1,051	54	1,145	994	68	1,022	835	82	939	745
41	1,140	1,051	55	1,145	987	69	1,014	827	83	935	746
42	1,140	1,051	56	1,143	949	70	1,006	818	84	932	746
43	1,140	1,051	57	1,131	918	71	998	809	85	929	745
44	1,140	1,051	58	1,120	897	72	991	799	86	926	741
45	1,140	1,051	59	1,108	882	73	985	789	87	924	733
46	1,140	1,051	60	1,097	872	74	978	779	88	922	719
47	1,140	1,044	61	1,087	866	75	972	770	89	921	696
48	1,141	1,037	62	1,077	862	76	966	762	90	919	696
49	1,142	1,030	63	1,067	859	77	961	756	91	919	696
50	1,142	1,023	64	1,057	856	78	956	751	92	919	696
51	1,143	1,015	65	1,048	852	79	951	747	93	919	696
52	1,143	1,008	66	1,039	847	80	947	745			
53	1,144	1,001	67	1,030	842	81	942	745			

¹⁴ רכיב זה נקבע לפי גודל חיבור ממוצע כפי שהתקבל מהחברה.

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

- כפי שצוין לעיל, בסוף שנת 2021 בוצע מחקר המבוסס על נתוני צריכת חשמל בקרב הפנסיונרים של החברה בחמש השנים 2016-2020. על בסיס המחקר נקבעה ההנחה לגבי הפחתת עלות החשמל בגין פנסיונרים שאינם זכאים להטבה או שאינם מנצלים אותה, לפי גיל הפנסיונר, בחלוקה לשתי קבוצות הבאות: (א) מקבלי קצבת זקנה או נכות, (ב) מקבלי קצבת שאירים (למעט יתומים).

גיל	מקבלי קצבת זקנה או נכות	מקבלי קצבת שאירים	גיל	מקבלי קצבת זקנה או נכות	מקבלי קצבת שאירים	גיל	מקבלי קצבת זקנה או נכות	מקבלי קצבת שאירים	גיל	מקבלי קצבת זקנה או נכות	מקבלי קצבת שאירים
46-21	8.2%	20.8%	60	4.3%	17.9%	74	3.7%	5.5%	88	6.2%	14.0%
47	7.8%	22.5%	61	4.2%	16.6%	75	3.7%	5.4%	89	6.5%	15.0%
48	7.4%	23.8%	62	4.0%	15.4%	76	3.8%	5.5%	90	6.8%	15.9%
49	7.1%	24.7%	63	3.9%	14.1%	77	3.9%	5.7%	91	7.1%	16.7%
50	6.8%	25.2%	64	3.8%	12.9%	78	4.1%	6.0%	92	7.5%	17.4%
51	6.4%	25.4%	65	3.7%	11.7%	79	4.2%	6.4%	93	7.9%	18.1%
52	6.1%	25.2%	66	3.6%	10.6%	80	4.3%	7.0%	94	8.2%	18.5%
53	5.9%	24.9%	67	3.6%	9.5%	81	4.5%	7.6%	95	8.6%	18.8%
54	5.6%	24.3%	68	3.6%	8.6%	82	4.7%	8.4%	96	9.1%	18.8%
55	5.3%	23.5%	69	3.5%	7.8%	83	4.9%	9.2%	97	9.5%	18.6%
56	5.1%	22.6%	70	3.5%	7.1%	84	5.1%	10.1%	98	9.9%	18.0%
57	4.9%	21.6%	71	3.5%	6.5%	85	5.4%	11.0%	99	10.4%	17.2%
58	4.7%	20.4%	72	3.6%	6.0%	86	5.6%	12.0%	100	10.9%	17.2%
59	4.5%	19.2%	73	3.6%	5.7%	87	5.9%	13.0%	100 ומעלה	10.9%	17.2%

5.2.7 מניחים כי לא היו, ולא יהיו, שינויים לשיעור המשרה של העובדים, וכי שיעור המשרה הנוכחי משקף את שיעור המשרה שהיה בעבר ושיהיה בעתיד.

5.2.8 קיימת קבוצת עובדים שהיו זכאים ל"תוספת משמרת" ו"תוספת תורנות בית" בשכרם בעבר, ואשר מוגדרים כזכאים לתוספת זו בפנסיה; לגביהם מניחים שיהיו זכאים לתוספת זו בפנסיה.

5.2.9 עדכון סכומי הפנסיות מבוצע בחודש ינואר של כל שנה, בהתאם לשיעור השינוי השנתי במדד המחירים לצרכן (לפי היחס בין המדד בגין חודש דצמבר האחרון לבין המדד בגין חודש דצמבר שקדם לו). במקרים של שינוי מדד שלילי, סכומי הפנסיות אינן מעודכנים כלפי מטה. במקום זאת, עדכון פנסיה עתידי בגין מדד חיובי ייעשה רק לאחר קיזוז עם המדד השלילי שהצטבר מאז עדכון הפנסיה האחרון.

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

- לעובדים בהסכם מיוחד (שאינם קבועים) מניחים גידול ריאלי בשכר של 2.0% לשנה, הכולל את העדכון הכללי והגידול האישי של כל עובד.

5.3 שיעורי תמותה ונכות

- אנא ראה את נספח ה' להלן לגבי שינויים שבוצעו להנחות התמותה במהלך השנים האחרונות.
- **קצב הירידה בשיעורי התמותה (הארכת תוחלת החיים)**
ההנחה של תמותה הינה הנחה מהותית להערכת המחויבות האקטוארית. כידוע, תוחלת החיים הולכת ומשתנה בעקבות שינויים ברפואה ובאורח החיים של אנשים. ההנחות האקטואריות כוללות התייחסות להמשך הארכת תוחלת החיים בעתיד.
שיעורי התמותה המפורטים להלן נכונים ליום 31/12/2015. הנחת קצב הירידה בשיעורי התמותה (הגורמת להארכת תוחלת החיים), מיום 31/12/2015 ואילך, הינה לפי חוזר 2019-1-10 בנושא "תיקון הוראות החוזר המאוחד לעניין מדידת התחייבויות - עדכון מערך ההנחות הדמוגרפי בביטוח חיים ועדכון מודל שיפורי תמותה לחברות ביטוח ולקרנות הפנסיה" של רשות שוק ההון ביטוח וחיסכון במשרד האוצר, מיום 06 בנובמבר 2019.
יש לציין את האי-ודאות הרבה לגבי הנחה זו, ואת העובדה כי גם הנחות אחרות יכולות להיות סבירות באותה מידה (אנא ראה את סעיף 8.4 להלן).

○ לוחות תמותה לפנסיונרים

בשנת 2019 בוצע ניתוח של ניסיון התמותה בקרב העובדים והפנסיונרים (מסוגים שונים) של החברה לאורך השנים 2007 עד 2017, ביחס ללוחות התמותה שפורסמו בחוזר פנסיה 2017-3-6 (להלן "המחקר"). על בסיס המחקר, החברה אימצה את הלוחות בחוזר פנסיה 2017-3-6 עם התאמות אשר לוקחות בחשבון את הניסיון בחברה, כאשר ככל שהניסיון היה אמיץ יותר (קרי: המובהקות הסטטיסטית של הנתונים גדולה יותר) נתנו יותר משקל לניסיון החברה ופחות משקל ללוח שבחוזר פנסיה 2017-3-6.
עבור פנסיונרים ההנחה היא:

- לגברים - לוח פ-3 של חוזר פנסיה 2017-3-6, מוגדל בשיעור של 5.8% עד גיל 64, מוגדל בשיעור של 8.5% לגילאים 65-84 ומוקטן בשיעור של 0.04% לגילאים 85-100.
- לנשים - לוח פ-3 של חוזר פנסיה 2017-3-6, מוגדל בשיעור של 4.2%.

על-פי הנחה זו, יחד עם הנחת הארכת תוחלת החיים, להלן תוחלת החיים של מספר דוגמאות של פנסיונרים:

גיל ושנה	גבר	אישה
גיל 67 בסוף שנת 2020	20.93	22.90
גיל 67 בסוף שנת 2030	21.64	23.57

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

○ לוחות תמותה לשאירים

בהתאם למחקר הנ"ל, עבור שאירים ההנחה היא:

- לגברים - לוח פ-5 של חוזר פנסיה 2017-3-6, מוגדל בשיעור של 1.4%.
- לנשים - לוח פ-5 של חוזר פנסיה 2017-3-6, מוקטן בשיעור של 1.8%.

○ לוחות תמותה לפעילים

בהתאם למחקר הנ"ל, עבור פעילים ההנחה היא:

- לגברים - לוח פ-11 של חוזר פנסיה 2017-3-6, מוקטן בשיעור של 9.5%.
- לנשים - לוח פ-11 של חוזר פנסיה 2017-3-6, מוקטן בשיעור של 2.9%.

○ לוחות תמותה לנכים

בהתאם למחקר הנ"ל, עבור נכים ההנחה היא:

- לגברים: החל מגיל 67 לפי לוח פ-3 של חוזר פנסיה 2017-3-6 מוגדל בשיעור של 8.3%, ומתחת לגיל זה שיעור תמותה לפי לוח פ-7 מוגדל פי 3.7 בשנה הראשונה אחרי הפרישה ומוקטן בשיעור של 1.5% לאחר מכן.
- לנשים: החל מגיל 67 לפי לוח פ-3 של חוזר פנסיה 2017-3-6 מוגדל בשיעור של 4.2%, ומתחת לגיל זה שיעור תמותה לפי לוח פ-7 מוגדל פי 2.5 בשנה הראשונה אחרי הפרישה ומוקטן בשיעור של 0.5% לאחר מכן.

○ שיעורי יציאה לנכות

- בשנת 2019 בוצע ניתוח של ניסיון "יציאה לנכות" בקרב עובדי דור א' ודור ב' לאורך השנים 2008 עד 2019, ביחס ללוח יציאה לנכות בחוזר פנסיה 2017-3-6 (להלן "המחקר"). על בסיס המחקר, החברה אימצה את הלוח בחוזר פנסיה 2017-3-6 עם התאמות אשר לוקחות בחשבון את הניסיון בחברה. בהתאם למחקר הנ"ל ההנחה היא 99.1% כפול החיבור של שני אלה:
 - 80% מתוך השיעור הרשום בלוח פ-8 של חוזר פנסיה 2017-3-6;
 - 20% מתוך השיעור הרשום בלוח פ-8 של חוזר פנסיה 2017-3-6.
- בשנת 2021 בוצע ניתוח של ניסיון "יציאה לנכות זכאית" בקרב עובדי דור ג' לאורך השנים 2014 עד 2019. בהתאם למחקר הנ"ל ההנחה היא 40% כפול החיבור של שני אלה:
 - 80% מתוך השיעור הרשום בלוח פ-8 של חוזר פנסיה 2017-3-6;
 - 20% מתוך השיעור הרשום בלוח פ-8 של חוזר פנסיה 2017-3-6.

○ **החלמה מנכות** - הנכות הנחשבת בחישוב המחויבות הינה נכות לצמיתות.

אלן פפרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

5.4 גיל פרישה ושיעורי עזיבה ופרישה מוקדמת

- כאמור, הנחות אלו נקבעו ע"י החברה.
- מניחים כי גיל הפרישה הוא לפי גיל פרישה חובה (67 לגברים ונשים). לעובדים מעל גיל זה, מניחים כי יפרשו מיד.
- עזיבות לפני גיל הפרישה, **לדור ג'** –

- בסוף שנת 2016 נערך מחקר בו נמדדו שיעורי ההתפטרות של עובדי דור ג' בארבע השנים 2013-2016. על בסיס המחקר נקבעו השיעורים הבאים:

שנות וותק	שנות גיל	שיעורי התפטרות ללא זכאות להטבות עובד
מתחת ל 20	עד 24	0.0%
מתחת ל 20	25-29	0.9%
מתחת ל 20	30-34	0.9%
מתחת ל 20	35-39	0.3%
מתחת ל 20	40-44	0.1%
מתחת ל 20	45-49	0.1%
מתחת ל 20	50 ומעלה	0.0%
20 ומעלה	כל גיל	0.0%

- בסוף שנת 2021, נערך מחקר בו נמדדו שיעורי העזיבה השנתיים הממוצעים של עובדי דור ג' בחמש השנים 2017-2021. על בסיס המחקר נקבע שיעור שנתי של **פיטורים זכאים** של 0.11%.

- עזיבות ופרישות מוקדמות לפני גיל הפרישה, **למבוטחים בהסדר פנסיה תקציבית:**

מניחים שלא תהינה עזיבות כלל, למעט במסגרת פרישות מוקדמות.

שיעורי הפרישה המוקדמת מהווים הנחה לגבי פרישות מוקדמות שלא מוגדרות כהטבות בגין פיטורין¹⁵ לפי תקן 19. זאת מכיוון שלפי תקן 19 אין להכיר מראש בעלות של סיומי העסקה אלא בתנאים מסוימים בלבד. בפועל קשה להבדיל בין פרישות מוקדמות שיש להגדיר כהטבות בגין פיטורין לבין אלו שלא, ולכן יש קושי רב לקבוע הנחה זו. בנוסף, התנהגות העובדים בקשר לנושא זה מושפעת במידה רבה על-ידי מבצעי פרישה שונים שהתקיימו בעבר ושצפויים להתרחש בעתיד, מה שמקשה עוד יותר על קביעת ההנחה.

ההנחה לגבי שיעור הפרישה המוקדמת נקבעה על בסיס ניסיון העבר לאורך השנים 2002-2016, לא כולל פרישות במסגרת מבצעים. הנחת שיעורי פרישה המוקדמת, לפי גיל ומין, מפורטת בטבלה להלן:

¹⁵ Termination Benefits

אלן פפרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

שיעורי פרישה מוקדמת עבור עובדים הנמצאים בהסדר הפנסיה התקציבית					
גיל	נשים	גברים	גיל	נשים	גברים
עד 40	0.0%	0.0%	53	0.2%	0.1%
40	0.0%	0.1%	54	0.2%	0.1%
41	0.0%	0.1%	55	0.2%	0.1%
42	0.0%	0.1%	56	0.2%	0.1%
43	0.0%	0.1%	57	0.4%	0.1%
44	0.0%	0.1%	58	0.4%	0.1%
45	0.0%	0.1%	59	0.4%	0.2%
46	0.0%	0.1%	60	0.4%	0.4%
47	0.0%	0.1%	61	0.4%	0.6%
48	0.1%	0.1%	62	2.6%	1.0%
49	0.1%	0.1%	63	0.7%	1.3%
50	0.1%	0.1%	64	0.7%	1.6%
51	0.1%	0.1%	65	4.4%	1.9%
52	0.1%	0.1%	66	7.3%	2.3%

ביום 4 בנובמבר 2018, נכנס לתוקף הסכם קיבוצי מיום 17 במאי 2018 כולל תכנית מיוחדת לפרישה בה יפרשו 1,803 עובדים בתקופה עד סוף דצמבר 2025. כמו כן, ביום 30 בנובמבר 2020, נכנס לתוקף הסכם קיבוצי אשר הרחיב את תכנית המיוחדת לפרישה כך ש- 200 עובדים נוספים יפרשו בשנים 2021 - 2024. רק עובדים מעל גיל 55 (ובתנאים מיוחדים גם בגילים צעירים יותר) ומתחת לגיל 64 יוכלו לפרוש במסגרת התכנית האמורה. לכן, מניחים שבתקופה עד סוף דצמבר 2025, לא יהיו פרישות מוקדמות נוספות (מעבר ל- 1,803 ול-200 הנ"ל) בגילאים 55 - 63.

○ שיעורי עזיבות עבור עובדים המועסקים בהסכם מיוחד ואינם קבועים :

מניחים שיעורי עזיבות עם זכאות להטבות הנכללות בהערכה אקטוארית זו, לפי וותק, כמפורט בטבלה להלן :

ותק	שיעורי עזיבה (פיטורים) (עם זכאות להטבות)	שיעורי עזיבה ללא זכאות להטבות
0	3.0%	0%
1	1.5%	0%
2+	0.0%	0%

אלן פפרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

בנוסף לשיעורים הנ"ל, עבור עובדים ארעיים בהסכם מיוחד מניחים כי יפרשו מעבודתם בתום התקופה המקסימאלית לעובד בהסכמים המיוחדים, דהיינו אחרי 4/5 שנים מתחילת העבודה¹⁶ (לגבי עובדים שעברו את התקופה המקסימלית, מניחים שיעזבו באופן מידני), ושיקבלו את הפיצויים המוגדלים אף בפרישה זו.

5.5 שיעורי נישואין והפרשי גיל בין בני זוג

● שיעורי נישואים – בהתאם למחקר שנערך בסוף שנת 2021:

גיל	גברים	נשים	גיל	גברים	נשים	גיל	גברים	נשים	גיל	גברים	נשים
30	60.6%	73.8%	53	83.9%	68.6%	76	81.4%	47.6%	99	39.9%	4.2%
31	65.3%	76.3%	54	84.0%	68.9%	77	80.4%	45.3%	100	37.2%	3.8%
32	69.3%	78.1%	55	84.2%	69.0%	78	79.3%	42.1%	101	34.4%	3.4%
33	72.6%	79.4%	56	84.9%	68.8%	79	78.2%	40.4%	102	31.5%	3.0%
34	75.7%	80.1%	57	85.4%	68.9%	80	77.0%	37.2%	103	28.6%	2.7%
35	77.1%	80.3%	58	85.9%	68.6%	81	75.8%	34.1%	104	25.6%	2.5%
36	78.9%	80.5%	59	86.3%	68.8%	82	74.4%	31.2%	105	22.5%	2.2%
37	80.8%	80.8%	60	86.6%	68.5%	83	73.0%	28.1%	106	19.3%	2.0%
38	81.4%	80.6%	61	86.8%	67.7%	84	71.5%	26.2%	107	16.1%	1.8%
39	82.2%	80.0%	62	87.0%	67.7%	85	69.9%	23.0%	108	12.7%	1.6%
40	84.1%	79.9%	63	87.1%	67.1%	86	68.2%	21.1%	109	9.3%	1.5%
41	84.3%	78.8%	64	87.1%	66.8%	87	66.5%	18.2%	110	5.9%	1.3%
42	84.1%	78.7%	65	87.0%	65.9%	88	64.7%	15.4%	111	2.3%	0.2%
43	84.2%	77.5%	66	86.9%	64.9%	89	62.8%	13.1%	112	0.0%	0.2%
44	84.3%	77.1%	67	86.7%	64.1%	90	60.9%	11.2%	113	0.0%	0.2%
45	84.0%	76.6%	68	86.4%	62.9%	91	58.9%	9.7%	114	0.0%	0.2%
46	84.0%	76.2%	69	86.0%	61.5%	92	56.7%	7.9%	115	0.0%	0.2%
47	83.9%	75.4%	70	85.6%	59.7%	93	54.6%	6.0%	116	0.0%	0.2%
48	84.0%	75.6%	71	85.1%	58.2%	94	52.3%	6.1%	117	0.0%	0.2%
49	83.8%	75.0%	72	84.5%	56.9%	95	50.0%	6.4%	118	0.0%	0.2%
50	83.8%	72.9%	73	83.8%	54.1%	96	47.6%	5.7%	119	0.0%	0.2%
51	84.0%	70.7%	74	83.1%	51.9%	97	45.1%	5.2%	120	0.0%	0.2%
52	83.8%	68.6%	75	82.3%	49.5%	98	42.5%	4.6%			

○ מניחים כי אלמנים ואלמנות לא יתחתנו מחדש, כלומר שלא יופסקו תשלומי פנסיית שאירים לאלמן או לאלמנה עקב נישואין מחדש.

¹⁶ עבור עובדים שהחלו את עבודתם לאחר 5/11/2018, התקופה המקסימלית היא 4 שנים. בנוסף, התקבלה רשימת עובדים שקיבלו הארכה עד תאריך מסוים או עד גיל הפרישה.

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

● הפרשי גילאים - בהתאם למחקר שנערך בסוף שנת 2021 :

גיל	גיל עובד או פנסיונר, פחות גיל בן זוגה	גיל	גיל עובד או פנסיונר, פחות גיל בן זוגה	גיל	גיל עובד או פנסיונר, פחות גיל בן זוגה	גיל	גיל עובד או פנסיונר, פחות גיל בן זוגה	גיל	גיל עובד או פנסיונר, פחות גיל בן זוגה	גיל	גיל עובד או פנסיונר, פחות גיל בן זוגה
30	2.1	(3.0)	53	2.9	(3.0)	76	3.9	(3.0)	99	7.5	(3.0)
31	2.1	(3.0)	54	3.0	(3.0)	77	4.0	(3.0)	100	7.6	(3.0)
32	2.1	(3.0)	55	3.1	(3.0)	78	4.2	(3.0)	101	7.8	(3.0)
33	2.1	(3.0)	56	3.2	(3.0)	79	4.3	(3.0)	102	8.0	(3.0)
34	2.1	(3.0)	57	3.4	(3.0)	80	4.4	(3.0)	103	8.2	(3.0)
35	2.1	(3.0)	58	3.4	(3.0)	81	4.6	(3.0)	104	8.3	(3.0)
36	2.1	(3.0)	59	3.4	(3.0)	82	4.7	(3.0)	105	8.5	(3.0)
37	2.1	(3.0)	60	3.4	(3.0)	83	4.9	(3.0)	106	8.7	(3.0)
38	2.1	(3.0)	61	3.4	(3.0)	84	5.0	(3.0)	107	8.9	(3.0)
39	2.1	(3.0)	62	3.4	(3.0)	85	5.2	(3.0)	108	9.1	(3.0)
40	2.1	(3.0)	63	3.4	(3.0)	86	5.3	(3.0)	109	9.2	(3.0)
41	2.1	(3.0)	64	3.4	(3.0)	87	5.5	(3.0)	110	9.4	(3.0)
42	2.3	(3.0)	65	3.4	(3.0)	88	5.7	(3.0)	111	9.6	(3.0)
43	2.4	(3.0)	66	3.4	(3.0)	89	5.8	(3.0)	112	9.8	(3.0)
44	2.4	(3.0)	67	3.4	(3.0)	90	6.0	(3.0)	113	10.0	(3.0)
45	2.4	(3.0)	68	3.4	(3.0)	91	6.1	(3.0)	114	10.2	(3.0)
46	2.5	(3.0)	69	3.4	(3.0)	92	6.3	(3.0)	115	10.4	(3.0)
47	2.5	(3.0)	70	3.4	(3.0)	93	6.4	(3.0)	116	10.6	(3.0)
48	2.6	(3.0)	71	3.4	(3.0)	94	6.6	(3.0)	117	10.8	(3.0)
49	2.6	(3.0)	72	3.3	(3.0)	95	6.8	(3.0)	118	11.0	(3.0)
50	2.7	(3.0)	73	3.5	(3.0)	96	6.9	(3.0)	119	11.2	(3.0)
51	2.8	(3.0)	74	3.6	(3.0)	97	7.1	(3.0)	120	11.4	(3.0)
52	2.9	(3.0)	75	3.7	(3.0)	98	7.3	(3.0)			

5.6 **יתומים** - מספר ילדים וגיל ילדים, לפי לוח פ1 של "חוזר פנסיה 2017-3-6", כאמור, הנחה זו נקבעה ע"י החברה.

5.7 **ניצול ימי מחלה** (לצורך חישוב הזכאות למענק בגין אי-ניצול ימי חופשת מחלה) - לכל עובד מניחים ששיעור הניצול של ימי מחלה בעתיד יהיה זהה לשיעור הניצול שהתקיים בתקופת עבודתו עד למועד ההערכה האקטוארית. כאמור, הנחה זו נקבעה ע"י החברה.

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

5.8 מניחים כי כל העובדים המועסקים בהסכם מיוחד שאינם קבועים, יקבלו את הפיצויים המוגדלים בסיום עבודתם.

5.9 לא מובאים בחשבון הוצאות עתידיות של החברה בגין הפעלת תכניות הפנסיה.

5.10 הנחות אקטואריות נוספות עומדות בבסיס הערכת ההתחייבויות בגין הטבות לעובדים אשר עולות מההסכם הקיבוצי מיום 17 במאי 2018, כמתואר להלן:

- "תכנית פרישה מוקדמת מיוחדת" – הנחת התפלגות העובדים אשר יפרשו בתכנית פרישה מוקדמת מיוחדת ממועד ההערכה ועד סוף שנת 2025 (לפי שנת פרישה, גיל וותק במועד הפרישה, דור עובדים, אגף וכו') אשר עומדת בתנאים השונים המפורטים בהסכם הקיבוצי.
- הטבת "תוספת פרישה מיוחדת" – הנחת מועד הכניסה לתוקף של ההסדר עם חברה לביטוח חיים לרכישת קצבאות.
- הטבת "קצבת רפורמה נכות" – הנחת מועד הכניסה לתוקף של ההסדר עם חברה לביטוח חיים לרכישת קצבאות, והנחות שקשורות לעלות רכישת קצבאות מהמבטח, לרבות את הנחות תמורת נכים ומרווחים ביטוחיים.
- "השאלת עובדים ליצרן חשמל פרטי (יח"פ) באתר ייצור נמכר" – הנחת התפלגות העובדים הקבועים אשר יושאלו מאתרי הייצור הרלוונטיים בהתאם למתווה הרפורמה.

5.11 להלן מספר נושאים שלא מובאים בחשבון בהערכה האקטוארית. לדעתי ההשפעה הכוללת של נושאים אלה אינה מהותית.

- פנסיות ל"יתומים תלויים" עתידים לאחר גיל 21 שנה.
- האפשרות של פנסיות עתידיות ל"הורים תלויים" לעובד או לפנסיונר שנפטר.
- הגדלת פנסיות ליתומים עתידיים באין אלמן/ה.
- המועדים בשנה בהם משולמת פנסיה בגין שכר י"ג ושכר י"ד (מניחים כי החלק ה-12 מתוך התשלום השנתי משולם מדי חודש).
- אפשרות מתן חשמל מוזל ושי לחג ליתומים (מניחים שעבור כל יתום יש הורה שמקבל הטבות אלו).
- ישנם מספר קטן של פנסיונרים אשר קיבלו סכום מהוון של תשלומי פנסיה לתקופה של עד שש שנים. בהערכה לא מובאת בחשבון הפחתת הפנסיה לתקופת ההיוון הנוותרת, אלא נלקחה בחשבון הפנסיה המלאה.
- תוספת פיצויים או מענקים בגין ההפרש בין השכר המדווח בקובץ הנתונים לבין שכר מינימום, שתשלום למספר קטן של עובדי דור ג' שיפרשו או יעזבו עם שכר נמוך משכר המינימום.
- לא מובאת בחשבון תוספת לקצבת נכות בגין תלויים לנכים עתידים. מאידך לא מובאת בחשבון הפחתה של תוספת לקצבת הנכות לנכים קיימים בגין פטירה עתידית של התלויים.
- לא מובאת בחשבון התחייבות בגין תגמול נוסף מביטוח חיים במקרה של תאונה.

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

- לא מובאת בחשבון הגדלת קצבה להורה שכול, במקרה של פטירת עובדים פעילים.
- לא מובאים בחשבון התחייבות לגמלאים/שארית בגין ההטבות הנוספות הבאות:
 - מענקי נישואין ולידה (כולל גילום המס).
 - שי לילדי גמלאים ושארית המשרתים בצה"ל (כולל גילום).
 - השתתפות החברה בעלות הקמת מצבה וזר פרחים במקרי פטירה מתאונת עבודה בלבד.
 - פיצויים במקרי פטירה בתאונת עבודה בסכום של 36 משכורות חודשיות.
 - השתתפות חלקית של החברה בארוחות במתקני החברה - עד 10 ארוחות בחודש.
 - מלגות לימודי תואר לילדי אלמנות של עובדים שנפטרו במהלך עבודתם בחברה.
 - טיולים לאלמנות של עובדים שנפטרו במהלך עבודתם בחברה.
 - הנחה בחיבור החשמל לדירת הגמלאי וכן בהעסקה או הגדלה של חיבור קיים.
 - השפעה אפשרית בגין מספר קטן של עובדים/גמלאים שרשומה לגביהם הערה במסגרת החוק לחלוקת חיסכון פנסיוני בין בני זוג שנפרדו.

6 שינויים להערכה בשנת הדיווח הנוכחית

לגבי שינויים שבוצעו לפני שנת הדיווח ראה נספח ה'.

ברבעון הראשון של שנת 2021 :

- עבור עובדי דור ג' הזכאים, בוצעו הפקדות חד פעמיות לקופת גמל לקצבה, לשם השלמת פיצויי פיטורין בגין השכר המזכה ותקופת ההשלמה המזכה מיום תחילת עבודתם בחברה ועד דצמבר 2020, בהפחתת יתרות צבורות בקופת הגמל בהתאם להסכם הקיבוצי מיום 30.11.2020. הפקדות אלו הן בגין פיצויי פיטורין על פי סעיף 14 של חוק פיצויי פיטורין, והקטינו את התחייבויות החברה ב- 112 מיליון ₪ בערך.

ברבעון השני של שנת 2021 :

- בדומה לרבעון הראשון, עבור עובדים זכאים נוספים בקרב עובדי דור ג' , בוצעו הפקדות חד פעמיות לקופת גמל לקצבה, לשם השלמת פיצויי פיטורין לפי השכר המזכה ותקופת ההשלמה המזכה מיום תחילת עבודתם בחברה ועד דצמבר 2020, בהפחתת יתרות צבורות בקופת הגמל בהתאם להסכם הקיבוצי מיום 30.11.2020. הפקדות אלו הן בגין פיצויי פיטורין על פי סעיף 14 של חוק פיצויי פיטורין, והקטינו את התחייבויות החברה בכ- 2 מיליון ₪ ;
- עודכנו מועדי רפורמה המימוש של שתי אבני דרך, מתוך אבני הדרך המוגדרות בהסכם קיבוצי מיוחד (רפורמה ושינוי מבני וארגוני) שנחתם בשנת 2018. עדכון זה הקטין את התחייבויות החברה בכ- 47 מיליון ₪ ;
- החברה נכנסה להסכם עם חברה לביטוח חיים, על מנת לרכוש קצבאות אשר מוגדרות בהסכם הקיבוצי המיוחד הנ"ל (ובהסכמים קשורים משנת 2020). בין היתר, נקבע שיעור דמי הניהול אשר

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

ייגבו על-ידי חברת הביטוח. הכרה בשיעור האמור של דמי ניהול, במקום הנחת דמי הניהול אשר שימשה הערכות אקטואריות קודמות, הקטינה את התחייבויות החברה ב- 43 מיליון ₪ בערך.

- עודכנה הנחת הגידול בתעריף החשמל העתידי בהתאם לציפיות החברה. עדכון זה הגדיל את ההתחייבויות בכ- 3 מיליון ₪;
- עודכן שיעור גילום מס לגמלאים. עדכון זה הקטין את ההתחייבויות בכ- 3 מיליון ₪.

ברבעון השלישי של שנת 2021 :

- בדומה לשני הרבעונים הראשונים, עבור עובדים זכאים נוספים בקרב עובדי דור ג', בוצעו הפקדות חד פעמיות לקופת גמל לקצבה, לשם השלמת פיצויי פיטורין לפי השכר המזכה ותקופת ההשלמה המזכה מיום תחילת עבודתם בחברה ועד דצמבר 2020, בהפחתת יתרות צבורות בקופת הגמל בהתאם להסכם הקיבוצי מיום 30.11.2020. הפקדות אלו הן בגין פיצויי פיטורין על פי סעיף 14 של חוק פיצויי פיטורין, והקטינו את התחייבויות החברה בכ- 5 מיליון ₪;
- עודכן מועד המימוש של אבן דרך אחת, מתוך אבני הדרך המוגדרות בהסכם קיבוצי מיוחד שנחתם בשנת 2018. עדכון זה הגדיל את התחייבויות החברה בכ- 9 מיליון ₪;
- עודכנו מקדמי רכישת פנסיה, לצורך הערכת פנסיות גישור עבור עובדי דור ג'. התאמה זו הגדילה את התחייבויות החברה בכ- 0.5 מיליון ₪;
- עודכנה הנחת הגידול בתעריף החשמל העתידי בהתאם לציפיות החברה. עדכון זה הגדיל את ההתחייבויות בכ- 5 מיליון ₪.

ברבעון הרביעי של שנת 2021 :

- עודכנו מועדי המימוש של שתי אבני דרך, מתוך אבני הדרך המוגדרות בהסכם קיבוצי מיוחד שנחתם בשנת 2018. עדכון זה הקטין את התחייבויות החברה בכ- 25 מיליון ₪;
- עודכנו הנחות שיעורי נישואין והפרשי גיל. עדכון זה הקטין את התחייבויות החברה בכ- 53 מיליון ₪;
- עודכנו הנחות לגבי צריכת החשמל. עדכון זה הגדיל את התחייבויות החברה בכ- 74 מיליון ₪;
- עודכנו הנחות שיעורי יציאה לנכות ושיעורי עזיבה עבור עובדי דור ג'. עדכון זה הקטין את התחייבויות החברה בכ- 28 מיליון ₪;
- עודכנה הנחת הגידול בתעריף החשמל העתידי בהתאם לציפיות החברה. עדכון זה הקטין את ההתחייבויות בכ- 72 מיליון ₪.
- מעבר עובדים לחברה לניהול מערכת – הקטין את התחייבויות החברה בכ- 149 מיליון ₪.

7 תוצאות ההערכה האקטוארית

להלן סכומי ההתחייבויות ברוטו (ללא הפחתת נכסי התוכנית), בגין הטבות העובדים כפי שהוערכו על ידי ליום 31.12.2021. הסכומים המוצגים להלן הינם במונחים של מיליוני ₪.

7.1 ההתחייבויות בגין כל הטבות הנכללות בהערכה זו, למעט ההתחייבויות בגין הסכמים מיוחדים לפרישה מוקדמת, בגין "מענק 20 שנה" ובגין פיצויים מוגדלים לעובדים המועסקים בהסכם מיוחד שאינם עובדים קבועים :

עובדים	18,915.2
פנסיונרים	23,687.8
סה"כ	42,603.1

7.2 ההתחייבות בגין הסכמים מיוחדים לפרישה מוקדמת :

פנסיונרים	155.0

7.3 ההתחייבות בגין "מענק 20 שנה" :

עובדים	14.2

7.4 ההתחייבות בגין פיצויים מוגדלים לעובדים בהסכם מיוחד (שאינם קבועים) :

עובדים	30.5

בנספח א' הרצ"ב ניתן מידע נוסף הנדרש לדיווח הכספי על-פי תקן 19.

8 אי-ודאות וסיכונים

8.1 מטבע הדברים, בגלל אופי הטבות והטווח הארוך של ההערכה, התזרימים העתידיים של תשלומי הטבות אינם וודאיים ועשויים להיות שונים מהותית בפועל ממה שחושבו לצורך הערכה זו, על-אף המאמצים להעריך אותם באופן המדויק ביותר. מסיבה זו, החברה חשופה לסיכון שההתחייבות המוערכת לא מייצגת כהוגן את התשלומים שיהיו בעתיד, וכתוצאה מכך תהינה הוצאות נוספות בעתיד בגין זכויות שנצברו בעבר ושהוערכו בחסר, ו/או הכנסות נוספות בעתיד בגין זכויות שנצברו בעבר ושהוערכו ביתר. להלן הנושאים המהותיים ביותר, לדעת, שגורמים לאי-הוודאות ולסיכונים האמורים.

8.2 ריבית, אינפלציה ותשואות :

שינויים עתידיים בריביות שוק, לפיהן ההתחייבויות מוערכות (באמצעות היוון התזרימים החזויים) ישנו את ערך ההתחייבויות ברוטו. תשואות על נכסי התוכנית, גבוהות או נמוכות משיעורי ריבית אלה יביאו להקטנת או הגדלת ההתחייבות נטו בהתאמה. לעתים שתי התופעות האמורות מתקזזות זו לזו במידה מסוימת, בהתאם לרמת ההתאמה בין הנכסים לבין ההתחייבויות.

אלן פפרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

ניתוח רגישות:

- (א) אם שיעור ריבית ההיוון ירד ב- 1%, ההתחייבות ברוטו תעלה ב- 6,837 מיליוני ₪ (16.0%) בערך.
- (ב) אם שיעור ריבית ההיוון ירד ב- 0.1%, ההתחייבות ברוטו תעלה ב- 614 מיליוני ₪ (1.4%) בערך.
- (ג) אם שיעור ריבית ההיוון יעלה ב- 0.1%, ההתחייבות ברוטו תרד ב- 600 מיליוני ₪ (-1.4%) בערך.

לשינויים באינפלציה בפועל יש השפעה על ערך ההתחייבות (באופן עקיף, בגלל הקשר בין השכר והפנסיה לבין האינפלציה) ועל שווי הנכסים (בעקבות נכסים צמוד מדד), וגם בנושא זה לעתים שתי התופעות מתקזזות זו לזו במידה מסוימת.

שינויים באינפלציה הצפויה משפיעים על ערך ההתחייבויות ועל שווי הנכסים, בהתאם להשפעת האינפלציה הצפויה על שיעורי ריבית שוק ועל הערך של הנכסים שאינם צמוד מדד.

8.3 עליות שכר בעתיד:

ההנחה של עליות שכר כלליות (בגין הסכמי שכר ותוספת יוקר) משפיעה במידה רבה על התזרימים העתידיים. כפי שמתואר בסעיף 5.2.1 לעיל:

- בגין התקופה 2018-2025 – (מעבר לפעילות של עליית שכר אם שולמו בפועל בגין הסכם השכר הקיבוצי שנחתם בשנת 2016) מניחים תוספת אחוזית בהתאם לעלייה בפועל של מדד המחירים לצרכן מיום 01.01.2018 ועד יום 31.12.2021 ולעלייה הצפויה של המדד מיום 31.12.2021 ועד יום 31.12.2025, בניכוי 0.3% לכל שנה. עובדים שפרשו או יפרשו לגמלאות באותה התקופה יזכו בחלק של התוספת האמורה.
- בגין התקופה החל משנת 2026 – מניחים גידול שנתי בשכר בשיעור עליית המדד בניכוי 0.3% לשנה.

ניתוח רגישות:

- (א) אם שיעור הגידול השנתי בשכר הרגיל יהיה גבוה יותר ב 0.5% מההנחות הקיימות¹⁷, ההתחייבויות יגדלו ב 889 מיליוני ₪ (2.1%) בערך.
- (ב) לעומת זאת, אם שיעור הגידול השנתי בשכר הרגיל יהיה נמוך יותר ב 0.5% מההנחות הקיימות¹⁸, ההתחייבויות יקטנו ב 845 מיליוני ₪ (-2.0%) בערך.

8.4 תוחלת חיים:

למרות ששיעורי התמותה בפועל יציבים יחסית, והנחת התמותה תואמת לניסיון בצורה יחסית טובה, לגורם התמותה קיימת אי-וודאות רבה לגבי העתיד הרחוק, זאת בגלל קצב השינוי בתוחלת החיים, שקשה להעריך ועלול להיות שונה מהותית מההנחה הקיימת. קצב השינוי בתוחלת החיים מושפע משינויים התנהגותיים

¹⁷ לרבות התקופה מיום 1.1.2018 ועד יום ההערכה.

¹⁸ כ"ל.

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

וחברתיים ומהתפתחויות רפואיות, הן בעבר והן בעתיד, וגורמים אלה יכולים להשפיע על תוחלת החיים באופן משמעותי ובלתי צפוי, בנוסף לעובדה שהתפתחויות בגורמים עצמם אינן ניתנות לצפות בצורה מספקת.

ניתוח רגישות :

א) אם קצב השינוי השנתי בשיעורי התמותה יהיה פי שניים מהנחת קצב השינוי הקיימת¹⁹, תוחלת החיים של גבר בן 67 בסוף 2020 (לדוגמא) יעלה מ- 20.9 שנים ל- 23.3 שנים (ושל אישה מ- 22.9 שנים ל- 25.1 שנים), וההתחייבויות יגדלו ב- 2,843 מיליוני ₪ (6.6%) בערך.

ב) אם שיעורי התמותה הבסיסיים יהיו נמוכים יותר ב- 20% מלוחות התמותה שבהנחה הקיימת, תוחלת החיים של גבר בן 67 בסוף 2020 (לדוגמא) יעלה מ- 20.9 שנים ל- 22.6 שנים (ושל אישה מ- 22.9 שנים ל- 24.5 שנים), וההתחייבויות יגדלו ב- 1,901 מיליוני ₪ (4.4%) בערך.

8.5 פרישות מוקדמות :

כאמור בסעיף 5.4, תופעת פרישות המוקדמות הינה תופעה משמעותית ולא יציבה, וקביעת ההנחה בגינה בעייתית מאוד. לתופעה זו השפעה מהותית על תשלומי ההטבות ועל הערכת ההתחייבויות, כי בפרישה מוקדמת העובד יתחיל לקבל את הפנסיה המלאה הצבורה לו באופן מיידי, ללא הפחתה שתקזז את העלות הנוספת של תשלומי פנסיה בשנים הנוספות עד לגיל הפרישה הרגיל.

ניתוח רגישות :

אם שיעורי הפרישות המוקדמות יהיו כפולים מההנחה הקיימת (אנא ראה את סעיף 5.4.3 לעיל), ההתחייבויות יגדלו ב- 97 מיליוני ₪ (0.2%) בערך.

לכל מידע נוסף, אני עומד לרשותך.

בכבוד רב,

אלן פרמן F.S.A, F.I.L.A.A.

¹⁹ אנא ראה את סעיף 5.3.2.

אלן פפרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

נספח א' - דיווחים נוספים לצורך הרישום בדוחות הכספיים

הקדמה:

- בנספח זה ההתחייבויות האקטואריות, והנתונים הנוספים הקשורים להן, מחולקים לשלושה-
 1. "ההתחייבויות בגין המחויבויות לפנסיה" המתייחסות לכל ההטבות לאחר סיום העסקה אשר משולמות על-ידי הקופה, ונכסים של הקופה. אנא ראה את טבלאות 1, 4, 6 ו-9 להלן.
 2. התחייבויות בגין הטבות אחרות לאחר סיום העסקה (כולל פיצויים, כל המענקים לאחר סיום העבודה, וכן מתן חשמל מוזל ושי לחג לפנסיונרים), ונכסים שאינם בקופה אך מיועדים לכיסוי המחויבויות האקטואריות. אנא ראה את טבלאות 2, 3, 5, 7 ו-10 להלן.
 3. התחייבויות אחרות לטווח-ארוך, הכוללת את "מענק 20 שנה". אנא ראה את טבלה 12 להלן. (יצוין כי טבלה 8 מתייחסת למחויבויות לפנסיה ולהטבות אחרות לאחר סיום העסקה.)
- דיווח זה הינו על בסיס נומינלי.
- כל הסכומים מוצגים במונחים של מיליוני ₪.

אלן פפרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

1. עודף לסוף התקופה של נכסי תוכנית הפנסיה על התחייבות לפנסיה

31/12/2020	31/12/2021	
38,790	42,703	שווי הוגן של נכסי התוכנית
(33,681)	(35,770)	ערך נוכחי של המחויבות לפנסיה
5,109	6,933	סיכום ביניים
(190)	(146)	התחייבות בגין הסכמים מיוחדים לפרישה מוקדמת - פנסיה
4,919	6,787	עודף נכסי תוכנית הפנסיה על המחויבות לפנסיה

2. כספים בנאמנות-מיועדים לכיסוי מחויבות אקטוארית (נכסים לפי סעיף 116 של תקן 19)

31/12/2020	31/12/2021	
1,540	1,493	כספים בנאמנות-מיועדים לכיסוי מחויבות אקטוארית (נכסים לפי סעיף 116)

3. התחייבות לסוף התקופה בגין הטבות אחרות לאחר סיום העסקה

31/12/2020	31/12/2021	
3,378	3,319	ערך נוכחי של המחויבות בגין הטבות אחרות לאחר סיום העסקה (כולל התחייבויות להסכמים מיוחדים לפרישה)

4. התחייבות לסוף התקופה בגין הטבות רפורמה

31/12/2020	31/12/2021	
3,338	3,553	ערך נוכחי של המחויבות בגין הטבות רפורמה

אלן פפרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

5. התנועה בערך הנוכחי של המחויבות לפנסיה

שנה שהסתיימה ביום 31/12/2019	שנה שהסתיימה ביום 31/12/2020	שנה שהסתיימה ביום 31/12/2021	
26,882	33,633	33,681	ערך נוכחי של המחויבות לפנסיה לתחילת התקופה
1,145	901	992	עלות הריבית
222	290	255	עלות השרות השוטף
21	20	20	הפקדות העובדים
1	213	4	עלות שירות עבר
-	48	49	עלות שירות עבר בגין סילוק
(886)	(997)	(1,069)	הטבות ששולמו
-	(188)	(158)	תשלומים בגין סילוק
			הפסדים (רווחים) בגין מדידות מחדש:
342	-	(49)	- משינויים בהנחות דמוגרפיות
6,318	129	1,899	- משינויים בהנחות פיננסיות
<u>(412)</u>	<u>(368)</u>	<u>146</u>	- תאומים על בסיס ניסיון העבר
<u>6,248</u>	<u>(238)</u>	<u>1,996</u>	- סה"כ הפסדים (רווחים) בגין מדידות מחדש
33,633	33,681	35,770	ערך נוכחי של המחויבות לפנסיה לסוף התקופה

אלן פפרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

6. התנועה בערך הנוכחי של המחויבות בגין הטבות אחרות לאחר סיום העסקה (כולל התחייבויות להסכמים מיוחדים לפרישה)

שנה שהסתיימה ביום 31/12/2019	שנה שהסתיימה ביום 31/12/2020	שנה שהסתיימה ביום 31/12/2021	
2,802	3,323	3,378	ערך נוכחי של המחויבות בגין הטבות אחרות לאחר סיום העסקה לתחילת התקופה
119	91	96	עלות הריבית
53	65	57	עלות השרות השוטף
-	(11)	-	קיטון במענקים בשל החלפתם למענקי פרישה במסגרת תוכנית פרישה מיוחדת והפרשה נוספת בגין פרישת עובדים במסגרת תוכנית פרישה מיוחדת
-	16	-	עלות שירות עבר
-	-	(3)	עלות שירות עבר בגין סילוק
(173)	(139)	(135)	הטבות ששולמו
-	-	(155)	תשלומים בגין סילוק
			הפסדים (רווחים) בגין מדידות מחדש:
12	-	(12)	- משינויים בהנחות דמוגרפיות
610	73	223	- משינויים בהנחות פיננסיות
<u>(100)</u>	<u>(40)</u>	<u>(131)</u>	- תאומים על בסיס ניסיון העבר
<u>522</u>	<u>34</u>	<u>79</u>	- סה"כ הפסדים (רווחים) בגין מדידות מחדש
3,323	3,378	3,319	ערך נוכחי של המחויבות בגין הטבות אחרות לאחר סיום העסקה לסוף התקופה

אלן פפרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

7. ערך נוכחי של הטבות רפורמה

שנה שהסתיימה ביום 31/12/2019	שנה שהסתיימה ביום 31/12/2020	שנה שהסתיימה ביום 31/12/2021	
2,293	3,120	3,338	ערך נוכחי של המחויבות של הטבות רפורמה
141	91	103	עלות הריבית
918	295	234	עלות השרות השוטף
-	121	-	עלות שירות עבר
-	-	1	עלות שירות עבר בגין סילוק
(246)	(143)	(223)	הטבות ששולמו
-	-	(5)	תשלומים בגין סילוק
			הפסדים (רווחים) בגין מדידות מחדש:
6	-	(21)	- משינויים בהנחות דמוגרפיות
172	(36)	238	- משינויים בהנחות פיננסיות
<u>(164)</u>	<u>(110)</u>	<u>(112)</u>	- תאומים על בסיס ניסיון העבר
<u>14</u>	<u>(146)</u>	<u>105</u>	- סה"כ הפסדים (רווחים) בגין מדידות מחדש
3,120	3,338	3,553	ערך נוכחי של המחויבות לפנסיה לסוף התקופה

8. התנועה בשווי ההוגן של נכסי התוכנית

שנה שהסתיימה ביום 31/12/2019	שנה שהסתיימה ביום 31/12/2020	שנה שהסתיימה ביום 31/12/2021	
31,450	36,887	38,790	שווי הוגן של נכסי התוכנית לתחילת התקופה
1,344	988	1,143	הכנסות ריבית על נכסי התכנית
1,467	1,592	608	הפקדות לרבות עלויות נכסי התכנית
(996)	(1,078)	(1,124)	הטבות ששולמו
			רווחים (הפסדים) בגין מדידות מחדש על נכסי התכנית
<u>3,622</u>	<u>401</u>	<u>3,286</u>	- התשואה בפועל בניכוי הכנסות ריבית על נכסי התכנית
36,887	38,790	42,703	שווי הוגן של נכסי התוכנית לסוף התקופה

אלן פפרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

9. התנועה בשווי ההוגן של כספים בנאמנות המיועדים לכיסוי מחויבות אקטוארית (נכסים לפי סעיף 116)

שנה שהסתיימה ביום 31/12/2019	שנה שהסתיימה ביום 31/12/2020	שנה שהסתיימה ביום 31/12/2021	
1,430	1,588	1,540	שווי הוגן של נכסי הנאמנות לתחילת התקופה
61	42	45	הכנסות ריבית על נכסי הנאמנות
(28)	(90)	(180)	הטבות ששולמו
			רווחים (הפסדים) בגין מדידות מחדש על נכסי הנאמנות
<u>125</u>	=	<u>88</u>	- התשואה בפועל בניכוי הכנסות ריבית על נכסי הנאמנות
1,588	1,540	1,493	שווי הוגן של נכסי הנאמנות לסוף התקופה

10. סך העלויות התקופתיות

שנה שהסתיימה ביום 31/12/2019	שנה שהסתיימה ביום 31/12/2020	שנה שהסתיימה ביום 31/12/2021	
1,214	670	564	- עלות השירות השוטף
<u>(21)</u>	<u>(20)</u>	<u>(20)</u>	- השתתפות עובדים
1,193	650	546	עלות השירות השוטף נטו
1,405	1,083	1,191	עלות הריבית
1	350	5	עלות שירות עבר
-	(11)	-	קיטון במענקים בשל החלפתם למענקי פרישה במסגרת תוכנית פרישה מיוחדת והפרשה נוספת בגין פרישת עובדים במסגרת תוכנית פרישה מיוחדת
-	48	46	עלות שירות עבר בגין סילוק
37	14	40	עלויות בגין פרישה מוקדמת
			הפסדים (רווחים) אקטואריים בגין הסכמים מיוחדים לפרישה
(1,344)	(988)	(1,143)	הכנסות ריבית על נכסי התכנית
<u>(61)</u>	<u>(42)</u>	<u>(45)</u>	הכנסות ריבית על נכסי הנאמנות
1,231	1,104	640	סך כל העלויות התקופתיות

אלן פפרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

11. התשואה בפועל על נכסי התוכנית

שנה שהסתיימה ביום 31/12/2019	שנה שהסתיימה ביום 31/12/2020	שנה שהסתיימה ביום 31/12/2021	
1,344	988	1,143	הכנסות ריבית על נכסי התכנית
<u>3,622</u>	<u>401</u>	<u>3,286</u>	רווחים (הפסדים) בגין מזידות מחדש על נכסי התכנית
4,966	1,389	4,429	התשואה בפועל על נכסי התכנית

12. התשואה בפועל על נכסים בנאמנות המיועדים לכיסוי מחויבות אקטוארית (נכסים לפי סעיף 116)

שנה שהסתיימה ביום 31/12/2019	שנה שהסתיימה ביום 31/12/2020	שנה שהסתיימה ביום 31/12/2021	
61	42	45	הכנסות ריבית על נכסי הנאמנות
<u>125</u>	=	<u>88</u>	רווחים (הפסדים) בגין מזידות מחדש על נכסי הנאמנות
186	42	133	התשואה בפועל על נכסי הנאמנות

13. התחייבות בגין הסכמים מיוחדים לפרישה מוקדמת כולל פרישה מוקדמת עתידית (Termination Benefits)

31/12/2019	31/12/2020	31/12/2021	
260	190	146	התחייבות לסוף התקופה בגין הסכמים מיוחדים לפרישה מוקדמת - פנסיה
18	13	9	התחייבות לסוף התקופה בגין הסכמים מיוחדים לפרישה מוקדמת - הטבות אחרות
278	202	155	התחייבות לסוף התקופה בגין הסכמים מיוחדים לפרישה מוקדמת - סה"כ

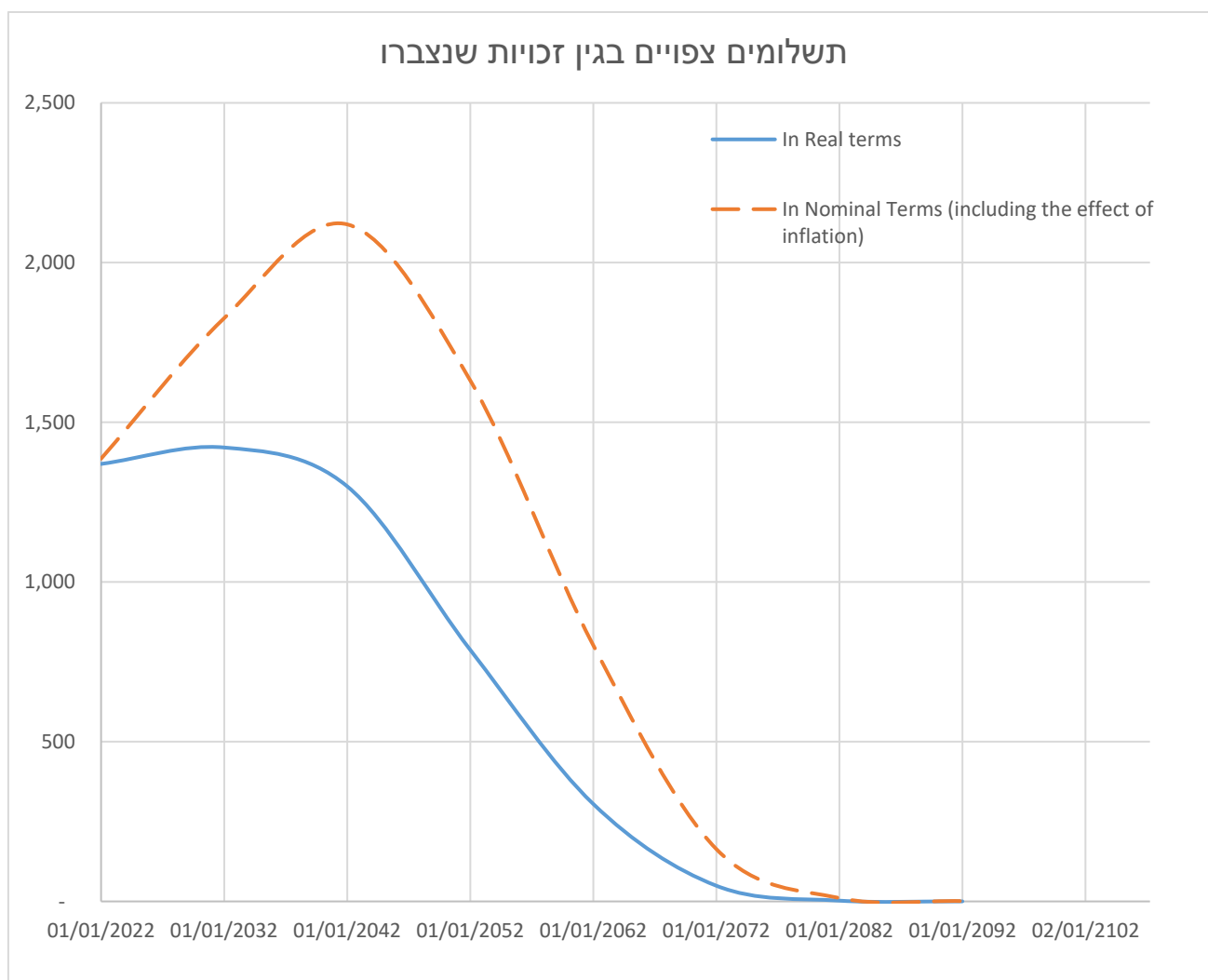
14. התחייבות בגין "מענק 20 שנה - BENEFITS OTHER LONG TERM EMPLOYEE"

31/12/2019	31/12/2020	31/12/2021	
13	14	14	

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

נספח ב' - הצגת תזרימי מזומנים צפויים של הטבות העובדים

להלן גרף של תזרימי המזומנים החזויים הכוללים אשר גלומים בהערכה האקטוארית (כולל כל ההטבות בגין כל העובדים והפנסיונרים), במונחים ריאליים ובמונחים נומינליים (כולל השפעת אינפלציה צפויה עתידית). התשלומים הינם שנתיים.

אלן פפרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

נספח ג' - פירוט נוסף לגבי ההנחות הפיננסיות (במונחים של שיעורים שנתיים)

תקופה המסתיימת ביום		
31/12/2020	31/12/2021	
1.26%	0.93%	שיעור הריבית להיוון הריאלי המשוקלל לפיו חושב הערך הנוכחי של המחויבויות לסוף התקופה *
1.7%	2.4%	שיעור מדד חזוי
2.69%	2.97%	שיעור הריבית הנומינלית לפיו חושבה עלות הריבית על המחויבות לפנסיה
כנ"ל	כנ"ל	שיעור הריבית הנומינלית לפיו חושבה עלות הריבית על המחויבות בגין הטבות אחרות לאחר סיום ההעסקה
כנ"ל	כנ"ל	שיעור הריבית הנומינלית לפיו חושבה התשואה החזויה על נכסי התוכנית
כנ"ל	כנ"ל	שיעור הריבית הנומינלית לפיו חושבה התשואה החזויה על נכסי הנאמנות (נכסים על פי סעיף 116 של תקן 19)

* בפועל ההערכה האקטוארית חושבה לפי ווקטור ריביות (עקום ריבית) אשר נקבע ע"י החברה המצטטת מרווח הוגן בע"מ. שיעור הריבית להיוון המוצג בטבלה לעיל, משקף את הריביות בווקטור בהינתן התזרים הצפוי של ההתחייבויות, והערכה לפי שיעור קבוע זה נותנת אותן תוצאות שמוצגות בדו"ח זה.

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

נספח ד' - פירוט נוסף לגבי הנתונים

רשימת קבצי הנתונים אשר התקבלו מהחברה:

1. "ong1221" - 15,234 רשומות - נתונים כללים של עובדים/גמלאים/שאיירים, רק עובדים קבועים מדור א', ב' וג'.
2. "פנסיונרים ושאיירים דור ג דצמבר 2021" - 87 רשומות - קובץ המתאר לגבי כל פנסיונר ושאייר של דור ג' האם מדובר בפנסיונר או שאיר.
3. "actuaripizuisug13411221" - 508 רשומות - נתונים כללים של עובדים ארעיים (בהסכם מיוחד).
4. "פורשי אוקטובר 2021 כולל דור ג מעודכן" - 32 רשומות, "פורשי נובמבר 2021 כולל דור ג" - 44 רשומות, "פורשי דצמבר 2021" - 20 רשומות.
5. "change102021", "change112021", "change122021", "change122021g" - קבצים המתארים שינויים במצבת עובדים/גמלאים בחודשים אוקטובר - דצמבר 2021.
6. "חשמל דצמבר 2021" - נתונים לגבי תעריפים של חשמל, שיעור מע"מ, ומס גלום.
7. "שי דצמבר 2021" - שווי שי לחג מגולם.
8. "שכר יד עדכון דצמבר 2021" - 83 רשומות.
9. "עובדים שעברו להסכם אישי בכיר דצמבר 2021" - 94 רשומות.
10. "שכר רגיל של עובדים שעברו להסכם אישי בכיר דצמבר 2021" - 94 רשומות.
11. "ייעדי פרישות מוקדמות בחתך חטיבתי לפי שנים ל 06012022".

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

נספח ה' - שינויים בהערכה האקטוארית שבוצעו בחמש השנים שקדמו את השנה הנוכחית

שינויים שחלו במהלך שנת 2020:

ברבעון הראשון של שנת 2020:

- עודכנו מועדי המימוש של שתי אבני דרך, מתוך אבני הדרך המוגדרות בהסכם קיבוצי מיוחד (רפורמה ושינוי מבני וארגוני) שנחתם בשנת 2018. עדכון זה הקטין את ההתחייבויות בכ- 128 מיליוני ₪;
- עודכן חישוב "המכפיל" המוגדר באותו הסכם קיבוצי הנ"ל, בהתאם לתיקון להסכם שנחתם בשנת 2020. עדכון זה הקטין את ההתחייבויות בכ- 34 מיליוני ₪.
- נרשם עדכון בהנחת גידול שכר כפי שמפורט בסעיף 5.2.1 לעיל. העדכון האמור הגדיל את ההתחייבויות בכ- 182 מיליוני ₪.

ברבעון השני של שנת 2020:

- עודכנה הנחת הגידול בתעריף החשמל העתידי בהתאם לציפיות החברה. שינוי זה הקטין את ההתחייבות בכ- 2 מיליון ₪.

ברבעון השלישי של שנת 2020:

- עודכן מועד המימוש של אבן דרך אחת, מתוך אבני הדרך המוגדרות בהסכם קיבוצי מיוחד (רפורמה ושינוי מבני וארגוני) שנחתם בשנת 2018. עדכון זה הקטין את ההתחייבויות בכ- 10 מיליוני ₪;
- עודכנה הנחת הגידול בתעריף החשמל העתידי בהתאם לציפיות החברה. שינוי זה הקטין את ההתחייבות בכ- 5 מיליון ₪.

ברבעון הרביעי של שנת 2020:

- הגדלת מספר העובדים הפורשים בפרישה מוקדמת מיוחדת בשנים 2021-2024, ב- 200 עובדים נוספים²⁰ – הגדיל את ההתחייבויות נטו²¹ בכ- 370 מיליון ₪;
- מעבר עובדים לחברה לניהול מערכת – הקטין את ההתחייבויות בכ- 142 מיליון ₪²²;
- מענק חד-פעמי בסך של 50,000 ₪ עבור עובדים המושאלים ליח"פ ועובדים עוברים לחברת ניהול המערכת – הגדיל את ההתחייבויות בכ- 0.8 מיליון ₪²⁴;
- עודכנו מועדי המימוש של 3 אבני דרך, מתוך אבני הדרך המוגדרות בהסכם קיבוצי מיוחד (רפורמה ושינוי מבני וארגוני) שנחתם בשנת 2018 – הקטין את ההתחייבויות בכ- 112 מיליון ₪²⁵;

²⁰ על-פי הסכם קיבוצי מיוחד (פרישות מוקדמות, מכסה קביעות, מענק חד פעמי לעובדי יח"פ וחנ"מ ונושאים נוספים).

²¹ אלמלא הזכאות בתכנית הפרישה המיוחדת, אותם 200 העובדים היו זכאים במתנים אחרים בעקבות הרפורמה.

²² לרבות קיטון ההתחייבויות לפנסיה תקציבית, בהתאם להסכם קיבוצי בין חברת ניהול המערכת בע"מ לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה וועד עובדי חברת ניהול המערכת.

²³ מתוך 142 מיליון ₪, 140 מיליון ₪ הם בגין קיטון ההתחייבות לפנסיה תקציבית ו-2 מיליון ₪ נוספים הם בגין קיטון ההתחייבות להשלמת פיצויים 2.33%.

²⁴ בהתאם להסכם קיבוצי בין חברת ניהול המערכת בע"מ לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה וועד עובדי חברת ניהול המערכת.

²⁵ בין היתר, על-פי הסכם קיבוצי מיוחד מתקן (3) להסכם קיבוצי מיוחד ("רפורמה ושינוי מבני וארגוני") והחלטת רשות החשמל.

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

- עודכנו תעריפי החשמל וכן עודכנה הנחת הגידול בתעריף החשמל העתידי בהתאם לציפיות החברה. שינוי זה הגדיל את ההתחייבות בכ- 83 מיליון ₪.

שינויים שחלו במהלך שנת 2019:

ברבעון השני של שנת 2019:

- נחתם הסכם קיבוצי מיום 7 במאי 2019, בנושא פרישות מוקדמות מרצון לעובדים בגילאי 64-66. הכרה בתנאי ההסכם הגדילה את ההתחייבויות בכ- 24 מיליון ₪.
- עודכנה תקופת העסקה מקסימלית לחלק מהעובדים בהסכם מיוחד. שינוי זה הגדיל את ההתחייבויות בכ- 1 מיליון ₪.
- עודכנה הנחת הגידול בתעריף החשמל העתידי בהתאם לציפיות החברה. שינוי זה הקטין את ההתחייבות בכ- 6 מיליון ₪.

ברבעון הרביעי של שנת 2019:

- עודכנו תעריפי החשמל וכן תחזית שינוי תעריפי החשמל, החל מיום 1.1.2020. שינוי זה הגדיל את ההתחייבויות בכ- 30 מיליון ₪;
- עודכנה הנחת שיעורי תמותה. שינוי זה הקטין את ההתחייבויות בכ- 60 מיליון ₪;
- עודכנה הנחת שיפורי תמותה. שינוי זה הגדיל את ההתחייבויות בכ- 405 מיליון ₪;
- עודכנה הנחת שיעורי יציאה לנכות. שינוי זה הגדיל את ההתחייבויות בכ- 16 מיליון ₪;
- עודכן חישוב מענק פטירה. שינוי זה הקטין את ההתחייבויות בכ- 79 מיליון ₪;
- עודכן תאריך מימוש של 2 אבני דרך. שינוי זה הקטין את ההתחייבויות בכ- 142 מיליון ₪;
- עודכן חישוב תוספת פרישה מיוחדת עבור יח"פים. שינוי זה הקטין את ההתחייבויות בכ- 4 מיליון ₪.

שינויים שחלו במהלך שנת 2018:

ברבעון הראשון של שנת 2018:

- עודכן שיעור גילום המס לפנסיונרים. שינוי זה הגדיל את ההתחייבות בכ- 4 מיליון ₪.

ברבעון הרביעי של שנת 2018:

- ביום 4 בנובמבר 2018, נכנס לתוקף הסכם קיבוצי מיום 17 במאי 2018. הכרה בתנאי ההסכם הגדילה את ההתחייבויות בכ- 3,901 מיליון ₪.
- עודכנה הנחת הגידול בתעריף החשמל העתידי בהתאם לציפיות החברה וכן הרכב מבנה התעריף הקבוע. שינוי זה הגדיל את ההתחייבויות בכ- 17 מיליון ₪.

שינויים שחלו במהלך שנת 2017:

ברבעון הראשון של שנת 2017:

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

- עודכנה הנחת הגידול בתעריף החשמל העתידי בהתאם לציפיות החברה. שינוי זה הקטין את ההתחייבות בכ- 2 מיליון ₪.
- עודכן שיעור גילום המס לפנסיונרים. שינוי זה הקטין את ההתחייבות בכ- 12 מיליון ₪.

ברבעון השני של שנת 2017 :

- עודכנה הנחת הגידול בתעריף החשמל העתידי בהתאם לציפיות החברה. שינוי זה הקטין את ההתחייבות בכ- 5 מיליון ₪.

ברבעון השלישי של שנת 2017 :

- עודכנה הנחת הגידול בתעריף החשמל העתידי בהתאם לציפיות החברה. שינוי זה הגדיל את ההתחייבות בכ- 3 מיליון ₪.
- עודכנה הנחת שיעורי פרישה מוקדמת לנשים בגילאים 62-64. שינוי זה הגדיל את ההתחייבות בכ- 3 מיליון ₪.

ברבעון הרביעי של שנת 2017 :

- עודכנה הנחת הגידול בתעריף החשמל העתידי בהתאם לציפיות החברה. שינוי זה הקטין את ההתחייבות בכ- 179 מיליון ₪.
- עודכן מבנה תעריף החשמל הקבוע, שינוי זה הגדיל את ההתחייבות בכ- 10 מיליון ₪.
- עודכנה הנחת עלית השכר החל משנת 2018²⁶. שינוי זה הגדיל את ההתחייבות בכ- 261 מיליון ₪. השתנתה הנחת מספר ילדים וגיל ילדים, השפעת שינוי זה היא זניחה.

שינויים שחלו במהלך שנת 2016

ברבעון הראשון של שנת 2016, עודכנה הנחת הגידול בתעריף החשמל העתידי בהתאם לציפיות החברה. שינוי זה הקטין את ההתחייבות (נכון ליום 31.03.2016) בכ- 2 מיליון ₪.

בעקבות פסק דין בנוגע לחריגות שכר ברכיב "תוספת פיקודית" פנסיונית, וברכיב "שעות נוספות גלובליות" פנסיונית לחברי הנהלה, החברה העבירה לי נתוני פנסיות ושכר מעודכנים לאחר הפחתה בגין חריגות השכר בהתאם לפסק הדין. ההפחתה האמורה הקטינה את ההתחייבות (נכון ליום 31.03.2016) בכ- 390 מיליון ₪.

ברבעון השני של שנת 2016 :

- עודכן סכום התוספת השקלית האחידה אשר חושב בהתאם להסכם קיבוצי (מסגרת) שנחתם ביום 18 באפריל 2016, מ-356 ₪ ל-353 ₪. שינוי זה הקטין את ההתחייבות נכון ליום 30.06.2016 בכ- 2 מיליון ₪.

²⁶ בהתאם לאמור בסעיף 5.2.1.1 לעיל.

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

- הוחלט להכיל את ההסכם הקיבוצי (מסגרת) שנחתם ביום 18 באפריל 2016 (כמתואר בסעיף 5.2.1.1 בגין התקופה 2013-2017) על גמלאים שהיו פעילים בתקופת ההסכם. שינוי זה הגדיל את ההתחייבויות נכון ליום 30.06.2016 בכ- 84 מיליון ₪.

ברבעון השלישי של שנת 2016 :

- עודכן סכום התוספת השקלית האחידה אשר חושב בהתאם להסכם בשירות הציבורי שנחתם ביום 8 באוגוסט 2016, מ- 353 ₪ ל- 382 ₪. שינוי זה הגדיל את ההתחייבויות נכון ליום 30.09.2016 בכ- 28 מיליון ₪.
- עודכנה הנחת הגידול בתעריף החשמל העתידי בהתאם לציפיות החברה. שינוי זה הגדיל את ההתחייבויות נכון ליום 30.09.2016 בכ- 2 מיליון ₪.
- עודכן אפיון תשלום תגמולי ביטוח פטירה לפנסיונרים. שינוי זה הקטין את ההתחייבויות נכון ליום 30.09.2016 בכ- 13 מיליון ₪.

ברבעון הרביעי של שנת 2016 :

- עודכנו התוספת הפיקודית וכמות השעות הנוספות הגלובאליות לעובדים וגמלאים בהתאם להסכם הקיבוצי שנחתם בחברה ביום 11 בדצמבר 2016. שינוי זה הקטין את ההתחייבויות נכון ליום 31.12.2016 בכ- 134 מיליון ₪.
- עודכנו סכום התוספת השקלית האחידה והתוספת האחוזית בהתאם להסכם הקיבוצי שנחתם בחברה ביום 11 בדצמבר 2016 (מ- 382 ₪ ל- 357 ₪ ומ- 3.75% ל- 3.625%, בהתאמה). שינויים אלה הקטינו את ההתחייבויות ליום 31.12.2016 בכ- 44 מיליון ₪.
- עודכנה הנחת הגידול בתעריף החשמל העתידי בהתאם לציפיות החברה. שינוי זה הקטין את ההתחייבויות נכון ליום 31.12.2016 בכ- 51 מיליון ₪.
- במסגרת ההסכם הקיבוצי שנחתם עם החברה ביום 11 בדצמבר 2016, נערך מבצע פרישה במסגרתו פרשו 314 גמלאים. מבצע פרישה זה הגדיל את ההתחייבויות בגין פנסיה תקציבית ליום 31.12.2016 בכ- 280 מיליון ₪ והקטין את ההתחייבויות בגין הטבות אחרות בכ- 27 מיליון ₪.
- במסגרת מבצע פרישה זה צפויים לפרוש 36 עובדים נוספים, פרישתן מגדילה את ההתחייבויות בכ- 27 מיליון ₪.
- עודכנה הנחת שיעורי נישואין. שינוי זה הקטין את ההתחייבויות נכון ליום 31.12.2016 בכ- 5 מיליון ₪.
- עודכנה הנחת הפרשי גיל. שינוי זה הגדיל את ההתחייבויות נכון ליום 31.12.2016 בכ- 13 מיליון ₪.
- עודכנה הנחת צריכת החשמל. שינוי זה הגדיל את ההתחייבויות נכון ליום 31.12.2016 בכ- 24 מיליון ₪.
- עודכנה הנחת שיעורי פרישה מוקדמת לעובדי דור א' ודור ב'. שינוי זה הקטין את ההתחייבויות נכון ליום 31.12.2016 בכ- 57 מיליון ₪.
- עודכנה הנחת שיעורי עזיבה לעובדי דור ג'. שינוי זה הגדיל את ההתחייבויות נכון ליום 31.12.2016 בכ- 2 מיליון ₪.

06/01/2022

חברת החשכל

תיאור עיקרי הזכויות אשר יש להביאן בחשבון בקביעת המחויבות האקטוארית בגין הטבות לאחר סיום העסקה

רכיבי השכר הקובעים לצורך חישוב הקצבה :

1. שכר רגיל – הכולל שכר משולב, תוספת ותק (עד מקסימום 40 שנה), תוספת מאמץ, גמולי השתלמות, תוספת פיקודית, עודף אישי, תוספת יוקר.

נוסחת החישוב של השכר הרגיל :

$$X \text{ שכר רגיל} = \left[\text{תוספת מאמץ} + \text{גמולי השתלמות} + \text{עודף אישי} + \text{תוספת שקלית} \right] + \left(1 + \frac{\text{שיעור תוספת פיקודית}}{\text{שיעור תוספת (יוקר)}} \right) \times (1.01)^N$$

N – מספר שנות ותק לתשלום לצורך חישוב תוספת הוותק.

רכיבי השכר הרגיל (ישולמו לגמלאים/שאיירים על-פי שיעור הפנסיה) :

השכר המשולב – הינו בהתאם לטבלאות השכר הנהוגות בחברה.

הסכם השכר האחרון נחתם ביום 11 בדצמבר 2016 (להלן: "הסכם 2016"). הסכם זה היווה הסכם שכר לשנים 2017-13, המבוסס על הסכם השכר שנחתם בשירות הציבורי ביום 18.4.2016 ועודכן ביום 8.8.2016.

ההסכם זה כולל עדכוני העניק לעובדי החברה תוספת שכר בשיעור כולל ומצטבר של 7.25%, אשר מחציתה שולמה כתוספת שקלית בשכר הרגיל ומחציתה שולמה כתוספת אחוזית בטבלת השכר, ההסכם שולם על-פני 5 פעימות, הפעימה האחרונה בוצעה בדצמבר 2019.

"הסכם 2016" התייחס לפנסיונרים שפרשו בתקופת ההסכם (2017-13). פנסיונרים אלו זכאים לתוספת בהתאם לתקופת עבודתם בשנים הרלוונטיות (ראה נספח א' של "הסכם 2016").

השכר המשולב של חברי הנהלה כולל תשלום בעד שעות נוספות גלובליות.

"הסכם 2016" קבע כי חברי הנהלה אשר מונו לתפקידם לפני 10.10.2013 (להלן: "חברי הנהלה זכאים") ימשיכו להיות זכאים להכללת גמול שעות נוספות גלובליות פנסיוניות כחלק בלתי נפרד משכרם/גמולתם לכל דבר ועניין, ובכפוף לשינויים הבאים :

- החל מיום 1/8/2016 עומד היקף זכאותם על גמול גלובלי פנסיוני בגין 50 שעות נוספות לחודש, בערך שעה של 140%.

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

- "חברי הנהלה זכאים" פעילים זכאים אף לתשלום בגין 20 שעות נוספות גלובליות (שאינן פנסיוניות) בחודש בערך שעה של 140% כל עוד הינם עובדים פעילים ובכפוף לעמידה בתבחינים המזכים לתשלום שעות נוספות גלובליות על-פי המקובל בחברה.

עובדים שמונו/ימונו לשמש כחברי הנהלה לאחר יום 10.10.2013, לא זכאים כלל להכללת גמול שעות נוספות גלובליות בשכרם הרגיל כרכיב קובע לחישוב רכיבי שכר המשולמים על בסיס השכר הפנסיוני, אך זכאים לגמול גלובלי חודשי (שאינו פנסיוני) בגין 70 שעות נוספות בערך שעה של 140%, כל עוד הינם עובדים פעילים ובכפוף לעמידה בתבחינים המזכים לתשלום שעות נוספות גלובליות על-פי המקובל בחברה.

כאמור, "הסכם 2016" היה בגין השנים 2013-17, נכון לתאריך הדוח הכספי אין בחברה הסכם שכר בגין השנים 2018 ואילך.

(ב) תוספת ותק :

1. שיעור תוספת ותק לתשלום הינו אחוז לכל שנת ותק.
2. הנוסחה לחישוב הוותק :
$$\text{סכום תוספת ותק לתשלום} = [(1.01)^N - 1] \times (\text{תוספת פיקודית} + \text{סולם שכר}).$$

 N – מספר שנות הוותק לתשלום, כאשר $N \leq 40$ (כמפורט בנוהל אמ"א "תוספת ותק", מס' 04-01-02).
3. ותק תואר שני :
תוספת ותק נוספת בשיעור 50% החל מסיום לימודים המקנים תואר שני לעובדים בדרוג המהנדסים, האקדמאים והמשפטנים בלבד (במקום תוספת ותק של שנה אחת, מידי שנה, יהא זכאי עובד כנ"ל לתוספת ותק של 1.5 שנים, מידי שנה, ממועד סיום לימודי התואר השני ואילך).
4. תוספת ותק/ אחוזי קצבה בגין שירות בטחוני לפני הקמת המדינה/ אסירי ציון :
 - עובד ששירת שירות פעיל ומלא באחת מיחידות השירות המוכרות (פלמ"ח, הגנה, אצ"ל, לח"י, צבא בריטי/בריגדה יהודית, נטרות של ארץ ישראל, שוטר במשטרת המנדט) - 80% מתקופת השירות תתווסף לוותק בעבודה לצורך קביעת שיעור הקצבה.
 - עובד ששירת בהתנדבות בהגנה או באצ"ל או בלח"י וזכאי לעיטור על"ה - יוגדל שיעור הקצבה שלו ב-3%.
 - עובד "אסיר ציון" - יוגדל שיעור הקצבה שלו ב-1% בעד כל שנת מאסר מוכרת עד לסך של 5%.
 - בכל מקרה לא יעלה השיעור המרבי של הקצבה על 70%.

(ג) תוספת מאמץ :

1. תוספת כספית המשולמת על-פי קבוצות זכאות ומעודכנת לעובדים הפעילים עם כל תוספת יוקר והסכם שכר.
2. קבוצות הזכאות הראשיות הינן :
 - קבוצה א' - עובדי אחזקה.
 - קבוצה ב' - פועלים אחרים קוראי מונים.
 - קבוצה ג' - האוכלוסייה שלא מוגדרת בקבוצות א', ב', ד'.
 - קבוצה ד' - מתלמדים במשמרת.

(ד) גמול השתלמות מינהלי :

אלן פפרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

1. תוספת כספית המשולמת לעובדים בדרוג המינהלי העומדים בתנאי הזכאות.
2. התנאים לזכאות הינם :
 - עובדים שדרגתם הנומינלית היא 14 לפחות.
 - בעלי השכלה תיכונית/מקצועית, לרבות השכלה של 11 שנות לימוד.
 - בעלי השכלה של שתי שנות לימוד במוסד להשכלה גבוהה, או, מכסת שעות לימוד בעלות זיקה לעיסוק או למקצוע כמפורט להלן :

<u>שעות לימוד נדרשות בעלות זיקה לעיסוק או למקצוע</u>	<u>ותק בתחום העיסוק/המקצוע</u>

עד שנה.....	800
עד שנתיים.....	700
עד ארבע שנים.....	600
עד שש שנים.....	500
עד שמונה שנים.....	400
עד עשר שנים.....	300
עד שתים עשרה שנים.....	200
שתים עשרה שנים ומעלה.....	100

הערה: ככל שהעובד ותיק יותר בעיסוקו, הוא נדרש לכמות שעות לימוד קטנה יותר.

3. עובדים העונים על כל התנאים כאמור בסעיף 2 ובנוסף צברו לפחות 400 שעות לימוד בהתאם לתבחינים הרשומים בסעיף 5 בנוהל אמ"א "גמול השתלמות לעובדים בדרוג המנהלי" (מס' 04-01-04).
 4. תנאי סף (לצורך סעיף 3):
קורסים/השתלמויות שהוכרו על-ידי "הוועדה להכרת קורסים והשתלמויות הפועלת במשרד החינוך והתרבות" והופיעו באלפון הקורסים המאושרים והסתיימו בתוך תקופה של 5 שנים שקדמו למועד הגשת הבקשה לגמול.
 5. עדכון התעריפים :
תעריף גמול השתלמות מינהלי מתעדכן לעובדים הפעילים עם כל תוספת יוקר. עדכון התעריף הנובע מהסכם שכר - במידה ומצוין בהסכם.
 6. תוספת גמול מינהל
החל מיום 1.5.2018 עובד הזכאי לגמול השתלמות מינהלי, זכאי, החל מתום שנה למועד זכאותו לגמול ההשתלמות המינהלי, לתשלום תוספת מינהל. התשלום בוצע מחודש נובמבר 2018, למפרע מחודש מאי 2018.
סכום התוספת השקלית מעודכן בהתאם למנגנון העדכון, שיעורי העדכון ומועדי העדכון של תעריף גמול ההשתלמות בחברה. התוספת נכללת בשכר הרגיל, למעט לעניין חישוב מענק הפרישה לפורשים בפרישה מוקדמת מיוחדת (למען הסר ספק התוספת תיכלל בחישוב מענק אי ניצול ימי מחלה ופידיון ימי חופשה).
- (ה) גמול השתלמות מקצועי :**

1. תוספת כספית המשולמת לעובדים בדרוג המקצועי (אקדמאים, מהנדסים, משפטנים הנדסאים וטכנאים) העומדים בתנאי הזכאות כמפורט בנוהל אמ"א 04-01-05.

אלן פפרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

2. הזכאות לגמול השתלמות א' ו- ב' נקבעת על-ידי ועדה משותפת של נציגי ההסתדרות המקצועית ונציגי משרד האוצר.
3. תקופת הכרה בלימודים לגמול א' :
יוכרו קורסים והשתלמויות שהסתיימו בתקופה של עד 5 שנים לפני מועד הגשת הבקשה לגמול השתלמות לוועדת הגמול, גם אם התקיימו לפני שהעובד היה זכאי לתואר.
4. תקופת הכרה בלימודים לגמול ב' :
עובד בדרג מקצועי המקבל גמול השתלמות א' שסיים השתלמות בהיקף של לפחות 400 שעות לימוד ועמד בתנאי הזכאות כאמור בנוהל אמ"א "גמול השתלמות לעובדים בדרג המקצועי" (מס' 04-01-05), זכאי לגמול ב'.
5. עדכון התעריפים :
 - תעריפי גמול השתלמות מקצועי א' + ב' מתפרסמים ומתעדכנים לעובדים הפעילים, מעת לעת, על-ידי הממונה על השכר במשרד האוצר. עדכון התעריף הנובע מהסכם שכר - במידה ומצוין בהסכם.
 - לגבי העובדים בדרג המקצועי בדרגה 44 (נומינלית) ומעלה ישולם תעריף גמול השתלמות ב' בשיעור של 9% מסולם השכר ותוספת הוותק של העובד (ללא החלק בגין תוספת פיקודית), עד לתקרה המתפרסמת בנוהל אמ"א הרלבנטי או בהתאם לתעריף הרגיל, הגבוה מבין השניים.
 - החל מיום 1.5.2018 סכום תקרת גמול השתלמות ב' גדל ב-100 ₪ ברוטו לחודש. התקרה המעודכנת מתעדכנת בהתאם לאותו מנגנון עדכון, שיעורי עדכון ומועדי העדכון של התקרה בתעריף גמול השתלמות ב' מקצועי, לפי הכללים החלים ערב החתימה על ההסכם הקיבוצי.

(ו) תוספת פיקודית

עובדים בהגדרה פיקודית זכאים לתוספת פיקודית על-פי קבוצת ההגדרות אליה הם משתייכים. "הסכם 2016" קבע, בין היתר, כי החל מיום 1.8.2016 תמשיך להיות משולמת התוספת הפיקודית בין לעובדים פעילים ובין למקבלי גמלה, בהתאם לשיעורים הבאים :

מ	קבוצות מקצועיות *	2.5%
1פ	ראשי מדורים, סגני ראשי מדורים, ראשי קבוצות ומקביליהם	5.5%
2פ	ראשי מדורים "גדולים", מנהלי עבודה ומקביליהם	6.5%
3פ	סגני מנהלי מחלקות, ראשי מדורים בכירים, מנהלי עבודה בכירים ומקביליהם מושויים למנהלי מחלקות (קודים 1960, 5960, 5521 ו-3861), וכן מנהלי לשכה (קוד 1405)	7.5%
3פ א'	מושויים למנהל מחלקה בדרגת השיא	10%
3פ ב'	מושויים למנהל מחלקה לאחר שנתיים בדרגת השיא	15.5%
4פ	מנהלי מחלקות (קודים 1450, 5010, 5061, 6300)	10%
5פ	מנהלי מחלקות בדרגת השיא	19%
6פ	מנהלי מחלקות בכירים	20.5%

(*) כולל עובדים המועסקים בחברה לפחות 20 שנה ולא היו זכאים לתוספת פיקודית כלשהי.

(ז) עודף אישי :

1. תוספת כספית קבועה המשולמת לקבוצה סגורה אשר בעת יצירת סולם שכר אחיד לכלל העובדים ב-1.4.1973, נוצרו פערים בשכר המשולב. בשנת 1978, בעקבות הסכמים במשק, נערכה בשנית טבלת שכר מעודכנת, במטרה לפשט מבנה השכר וליצור סולם אחיד וברור, תוך ביטול תוספות מסוימות וכך נוצרה פעם נוספת תוספת כנ"ל.

אלן פפרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

2. רכיב העודף האישי נועד לשמור על רמת שכר היסוד שקיבלו העובדים ערב השינוי בטבלאות השכר.
3. התוספת מעודכנת לעובדים הפעילים עם כל תוספת יוקר והסכם שכר.

2. תשלום שכר י"ג –

1. הזכאות לתשלום שכר י"ג הינה לעובדים החל מהשנה השנייה לעבודתם, ולגמלאים/שאיירים.
2. תשלום שכר י"ג שנתי לכלל העובדים הזכאים ולגמלאים שפרשו מהחברה החל מיום 1.1.2019, מתבצע בשכר/גמלה, מדי חודש בחודשו, על-ידי חלוקת השכר הרגיל החודשי ב-12. לגמלאים שפרשו לפני 1.1.2019 ושלא בחרו להצטרף להסדר לעיל משולם שכר י"ג: משכר רגיל בחודש התשלום, מחולק ב-12 וכפול 6 חודשים, בשני חלקים: חלק ראשון בגמלה לפני חג הפסח וחלק שני לפני ראש השנה.
3. שכר י"ג משולם לגמלאים/שאיירים על-פי זכאות שיעור הפנסיה.

3. תשלום שכר 25/20 שנה (שכר י"ד) –

- תוספת בשיעור שכר רגיל חודשי אחד לשנה המשולמת לעובדת לאחר 20 שנה ולעובד לאחר 25 שנה בתנאי שהחלה/עבודתו/ה בחברת החשמל לפני יום 1/1/2004.
- הזכאות לתשלום הינה על-פי שנות העבודה בחברה, בהפחתת כל תקופת חופשה ללא תשלום בה שהה/תה עובד/ת לאחר יום חתימת הסכם השכר -31/1/2011, אלא אם וככל שהעובד רכש זכויות בגין תקופת החופשה ללא תשלום, בתמורה לכך ששילם לחברה תשלום בשיעור 18.5% מהרכיבים הקובעים לצורך חישוב הקצבה החודשית (כולל תוספת 1/12 דמי הבראה).
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מחופשה ללא תשלום בה שהה/תה עובד/ת לפני יום חתימת הסכם שכר -31/1/2011 לתקופה שאינה עולה על שנה אחת ואשר הובאה או תובא בחשבון על-ידי החברה לצורך פרקי הזמן הקבועים בסעיף זה.
- גמלאים/שאיירים שעמדו בתנאים לעיל פרישתם, זכאים לתשלום שכר 20/25 שנה מוכפל בשיעור הפנסיה. שכר 20/25 שנה ימשיך להיות משולם כבעבר לזכאי לפנסיה תקציבית, אשר פרש/פרשה מחברת החשמל ושערב פרישתו היה/יהיה זכאי לשכר 20/25 שנה בהתאם לתבחינים לעיל.
- החל מ-1.1.2019** תשלום שכר 20/25 שנה לעובדים זכאים מתבצע, מדי חודש בחודשו, ומחושב על-ידי חלוקת השכר הרגיל החודשי ב-12.
- מתווה תשלום חודשי חל על כלל העובדים הזכאים הפעילים: לעובדים קבועים בפנסיה תקציבית (ההסדר יימשך אף לאחר פרישתם כגמלאים בתקציבית), לעובדים קבועים מדור ג' שהחלו לעבוד בחברה לפני 1.1.2004 המבוטחים בפנסיה הצוברת (דור ג' ותיק), וכן לגמלאים שפרשו לפני 1.1.2019 ובחרו להצטרף למתווה, ובכפוף לתנאי הזכאות כאמור לעיל. גמלאים בתקציבית שלא בחרו להצטרף למתווה כאמור, ממשיכים לקבל את שכר י"ד באופן חד שנתי.

4. תשלום דמי הבראה –

1. תשלום שנתי של קצובת נופש.
2. עובד זכאי לדמי הבראה רק לאחר שהשלים את שנת עבודתו הראשונה בחברה. בתום השנה יהיה זכאי גם לדמי הבראה בגין חלקי שנה שעבד, באופן יחסי למספר ימי תשלום.
3. דמי ההבראה המשולמים לעובדים הינם מכפלה של מכסת הימים השנתית של העובד (כמפורט בסעיף 4) במחיר יום הבראה.

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

דמי ההבראה המשולמים לגמלאים/שאיירים המבוטחים בהסדר הפנסיה התקציבית הינם מכפלה של מכסת הימים השנתית של הגמלאי/שאייר (כמפורט בסעיף 4) בתעריף יום הבראה (כמפורט בסעיף 5) ובשיעור הפנסיה להם זכאים.

4. להלן מכסות ימי הבראה (לעובדים קבועים, גמלאים ושאיירים):

<u>מספר שנות עבודה בחברה</u>	<u>מספר ימי הבראה בשנה</u>
1. אחרי שנת עבודה אחת (בגין שנה שנייה)	13
2. אחרי שתי שנות עבודה	14
3. אחרי שלוש שנות עבודה	16
4. אחרי שמונה שנות עבודה	18
5. אחרי שתים עשרה שנות עבודה	20

5. תעריף יום הבראה :

משנת 1995 ועד שנת 2018 - התעריף ליום הבראה עודכן אחת לשנה ב- 15.6, בשיעור השינוי שחל במדד המחירים לצרכן המצטבר ממדד חודש מאי (המתפרסם ב- XX.15.6) ועד למדד חודש מאי בשנה שלאחריה (המתפרסם ב- (XX+1.15.6)).
התעריף ליום הבראה שהתפרסם ב- 15.6 בכל שנה, היווה את בסיס הסכום לחישוב מחיר ליום הבראה בהתאם לני"ל בשנה שלאחריה, וכך הלאה.
בשנת 2019 - התעריף ליום הבראה עודכן ב-15.1.2019 בשיעור השינוי שחל במדד המחירים לצרכן המצטבר ממדד חודש מאי 2018 (שפורסם ב-15.6.2018) ועד מדד חודש דצמבר 2018 (שפורסם ב-15.1.2019). התעריף ליום הבראה לשנת 2019, שפורסם ב-15.1.2019.
החל משנת 2020 - המחיר ליום הבראה מעודכן אחת לשנה ב-15.1 בשיעור השינוי שיחול במדד המחירים לצרכן המצטבר ממדד חודש דצמבר (המתפרסם בתאריך XX.15.1) ועד למדד חודש דצמבר בשנה שלאחריה (יתפרסם בתאריך (15.1.1+א)). התעריף ליום הבראה המתפרסם ב-15.1 בכל שנה יהיה בתוקף החל מ-1 בינואר ועד 31 לדצמבר ומהווה את בסיס הסכום לחישוב מחיר ליום הבראה בהתאם לני"ל בשנה שלאחריה וכך הלאה.

6. אופן התשלום :

החל מ-1.1.2019 תשלום הבראה שנתי לעובדים זכאים מתבצע, מידי חודש בחודשו, על-ידי חלוקת סכום ההבראה השנתי ב-12. מתווה זה יחול על כלל העובדים הפעילים: עובדים קבועים בפנסיה תקציבית (ההסדר יימשך אף לאחר פרישתם כגמלאים בתקציבית) וכן לעובדים המבוטחים בפנסיה הצוברת (ארעיים וקבועים).
לפנסיונרים המבוטחים בפנסיה תקציבית שפרשו מהחברה לפני 1.1.2019 ולשאיירים זכאים שלא בחרו להצטרף למתווה התשלום החודשי, תשולם מקדמה על-חשבון דמי ההבראה בגמלת חודש לפני חג פסח (מרץ/אפריל), והיתרה תשולם בגמלת חודש לפני ראש השנה (אוגוסט/ספטמבר), על-פי תעריף יום הבראה כאמור בסעיף 5 לעיל.

5. תוספת ערבה –

1. תוספת ערבה משולמת לעובד שמקום עבודתו הקבוע ובסיסו נמצא בנגב דרומית לקו רוחב 30.
2. תוספת ערבה תיחשב לצורך חישוב הקצבה לעובדים זכאים אשר קיבלו את התוספת שלוש שנים לפחות לפני פרישתם מהעבודה ותשולם לגמלאים/שאיירים זכאים על-פי שיעור הפנסיה.
3. תעריף תוספת ערבה מעודכן לעובדים הפעילים עם כל תוספת יוקר. עדכון התעריף הנובע מהסכם שכר - במידה ומצוין בהסכם.

6. תשלום תורנות בית -

1. תוספת המשולמת לתורני בית, בהתאם לסיווג חברת חשמל, אשר מובאת בחשבון לצורך חישוב הקצבה.
2. הקריטריונים להכללת תשלום תורנות בית לצורך חישוב הקצבה הינם:
 - מי שפרש לקצבה וקיבל במשך 10 שנים רצופות בצמוד למועד פרישתו תשלום חודשי עבור תורנות בית של שמונה שעות לערב ו/או ללילה, זכאי בתשלום הקצבה לתוספת של 50% מן התשלום בגין תורנות בית שקיבל ערב פרישתו, ובהתאם לאחוזי הקצבה שלו.
 - עבור כל שנה מעל 10 שנים כנוצר לעיל זכאי הגמלאי לתוספת של עד 5% (בחלקי שנה: עד 6 חודשים - 2.5%, ומעל 6 חודשים - 5%) מן התשלום שקבל ערב פרישתו עבור תורנות בית לפי אחוזי הקצבה המגיעים לו, עד מקסימום של 100% מסכום התוספת לאחר 20 שנה של התשלום בגין תורנות בית שקיבל ערב פרישתו ובהתאם לאחוזי הקצבה שלו.
 - התשלום המרבי בקצבה עבור תורנות בית קבועה או בלתי קבועה לא יעלה על 10 תורנויות בחודש כפול אחוז הקצבה כפול תעריף לתורנות בית כפול שיעור תוספת תורנות בית בקצבה.
 - משגיח שהועבר לתפקיד אחר והוכרה זכאותו להכללת אחוזי המשמרת בקצבה ובמהלך עבודתו במשמרת קיבל תשלום עבור תורנות בית לפחות 10 שנים רצופות, זכאי לתשלום תורנות בית בקצבה, גם אם הופסקה תורנותו לפני מועד פרישתו.
3. תעריף תורנות בית מתעדכן לעובדים הפעילים עם כל תוספת יוקר. עדכון התעריף הנובע מהסכם שכר - במידה ומצוין בהסכם.
4. לאור יישום בחברה של מודל ההשגחה החדש – הצטמצמה משמעותית כמות הזכאים לתשלום תורנות בית בשוטף.

7. תשלום עבור עבודה במשמרות -

1. תוספת המשולמת למי שהיו עובדי משמרת, בהתאם לסיווג חברת חשמל, אשר מובאת בחשבון לצורך חישוב הקצבה.
2. הקריטריונים להכללת תשלום תוספת אחוזי משמרת לצורך חישוב הקצבה הינם:

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

1. עובד משמרת, בהתאם לסיווג חברת חשמל, שעבד לפחות 10 שנים ב-2 משמרות (בוקר וערב בלבד) ובצמידות לעבודתו במשמרת יפרוש לקצבה, יקבל תוספת אחוזי משמרת בקצבה בשיעור של 20% מהקצבה.
 2. עובד משמרת מפעיל מחז"ם, בהתאם לסיווג חברת חשמל, שעבד לפחות 10 שנים במשמרות ובצמידות לעבודתו במשמרת יפרוש לקצבה, יקבל תוספת אחוזי משמרת בקצבה בשיעור של 40% מהקצבה.
 3. עובד משמרת, בהתאם לסיווג חברת חשמל, שעבד לפחות 10 שנים ב-3 משמרות (בוקר, ערב, לילה) ובצמידות לעבודתו במשמרת יפרוש לקצבה, יקבל תוספת אחוזי משמרת בקצבה בשיעור של 40% מהקצבה.
 4. עובד משמרת, בהתאם לסיווג חברת חשמל, שעובר לתפקיד אחר באורח קבע, בשל רה-אורגניזציה, או מחלה שאושרה על ידי ועדה רפואית ובאישור סמנכ"ל משאבי אנוש, ועבד 10 שנים לפחות במשמרת לפני העברתו לתפקיד אחר, בפרישתו ישולמו לו אחוזי משמרת כדלקמן:
 - עובד ב-3 משמרות : 2% בגין כל שנה עד מקסימום 40%.
 - עובד מחז"ם : 2% בגין כל שנה עד מקסימום 40%.
 - עובד ב-2 משמרות : 1% בגין כל שנה עד מקסימום 20%.
- לעניין עובד משמרת שעבד ב-3 משמרות ועבר להסדר של 2 משמרות, תחילה תילקח בחשבון תקופת העבודה ב-3 משמרות, ורק על יתרת השנים (השלמה לנמוך מבין : 20 שנים או תקופת העבודה במשמרת), תחושב תקופת העבודה ב-2 משמרות.

תיאור הזכויות אשר יש להביאן בחשבון בקביעת המחויבות האקטוארית בגין הטבות לאחר סיום העסקה

חשמל בתעריף עובדי חברה

1. לתעריף עובדי חברה זכאים עובדים קבועים ומקבלי פנסיה (גמלאים/שאיירים), המבוטחים בהסדר הפנסיה התקציבית וזאת על-פי הגדרתם בחוקת העבודה ובהתאם לקבוע בתקנות הפנסיה. חבות החברה כוללת את עלות ההטבה, המע"מ וכן גילום המס בגינם.
2. עובדים וגמלאים מדור ג' ושאייריהם זכאים לחשמל בתעריף חברה בכל אחד מהמקרים הבאים :
 - כעובד דור ג' פעיל.
 - עם פרישה מהעבודה בחברת החשמל עקב נכות, המוכרת כאירוע מזכה על-ידי המבטח הפנסיוני של העובד, כל עוד הוא מוכר כנכה על-ידי המבטח.
 - בפרישת פיטורין מהעבודה בחברת החשמל בגיל 60 או יותר, ובתנאי שעבד בחברה לפחות 10 שנים.
 - בפרישה מחמת גיל מהעבודה בחברת החשמל ובתנאי שעבד בחברה לפחות 10 שנים.
 - שאירים הזכאים לפנסיה מהמבטח הפנסיוני של עובד זכאי מדור ג'.
3. זכאי כאמור יהא זכאי לתעריף עובדי החברה עבור דירת מגורים אחת בלבד במקום מגוריו בפועל, בתנאי שהשימוש בחשמל הוא רק לצריכה ביתית ולשימוש האישי בלבד.
4. במידה ומספר זכאים מתגוררים יחד, תוענק הזכאות לתעריף עובדי חברה לאחד מהם.
5. גמלאים/שאיירים זכאים לחשמל בתעריף עובדי חברה ללא הכפלה בשיעור הפנסיה.

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

6. הזכאות לחשמל למקבלי הפנסיה הינה בתנאי שהפנסיה מחברת החשמל מהווה את מקור המחייה העיקרי שלהם.
7. בהתאם להסכם הקיבוצי מיום 17 במאי 2018, עובד הנקלט לחברה החל מיום 5.11.2018, לא זכאי לחשמל בתעריף עובדי חברה, גם במידה ויקבל מעמד של עובד קבוע.

שי לחגים

1. החברה מעניקה לעובדיה, לגמלאיה ולשאיירה שי לחגים אשר מחולק בשני מועדים : לקראת חג הפסח ולקראת ראש השנה. חבות החברה כוללת את עלות ההטבה וכן גילום המס. סכום השי צמוד למדד המחירים לצרכן.
2. עובדים וגמלאים מדור ג' ושאיירהם זכאים לשי לחגים בכל אחד מהמקרים הבאים :
 - כעובד דור ג' פעיל.
 - עם פרישה מהעבודה בחברת החשמל עקב נכות, המוכרת כאירוע מזכה על-ידי המבטח הפנסיוני של העובד, כל עוד הוא מוכר כנכה על-ידי המבטח.
 - בפרישת פיטורין מהעבודה בחברת החשמל בגיל 60 או יותר, ובתנאי שעבד בחברה לפחות 10 שנים.
 - בפרישה מחמת גיל מהעבודה בחברת החשמל ובתנאי שעבד בחברה לפחות 10 שנים. שאירים הזכאים לפנסיה מהמבטח הפנסיוני של עובד זכאי מדור ג'.
3. במקרים בהם במשפחה אחת משולמת לשאירים הפנסיה בחלקים נפרדים, זכאי לשי רק אחד מבני המשפחה.
4. גמלאים/שאירים זכאים לשי לחגים ללא הכפלה בשיעור הפנסיה.

ביטוחי חיים ותגמול לשאירים

1. ביטוח חיים "ריזיקו" - סכומים (תגמולים ופרמיה) צמודים למדד :
 - 1.1- תחולת הביטוח : עובדים עם כניסתם לעבודה, גמלאים.
 - 1.2- ההטבה - תשלום 2/3 מהפרמיה ע"ח החברה (הסכום נזקף לעובד כשווי למס) .
 - 1.3- תשלום 1/3 מהפרמיה ע"ח העובד.

העלאה בדרגה לעובדים פעילים

1. עובד בדרוג המינהלי עד דרגה 15 (כולל), או עובד בדרוג המקצועי עד דרגה 40 (כולל), יקודם בדרגה אחת מדי שנה. עובד בדרוג המינהלי מדרגה 16 ואילך, או עובד בדרוג המקצועי מדרגה 41 ואילך, יקודם בדרגה אחת, אחת לשנתיים.

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

2. עובדים השוהים בדרגה 27 מינהלי / 46 מקצועי לא יקודמו בדרגה עד ליום פרישתם.

3. קידום בדרגה למנהל מחלקה בכיר, אינו הליך אוטומטי, הוא יכול להתבצע רק לאחר שהייה של 5 שנים לפחות בדרגה הקודמת, בהמלצת מנהל אגף וסמנכ"ל ממונים ובאישור המנכ"ל. לגבי מנהלי מחלקות בכירים, דרגה ג' משמשת, נכון להיום, כדרגה לפרישה בלבד.

דרגת כוכב

עובד שהחל עבודתו בחברה לפני יום 1.1.2004, ומלאו 25 שנים לעבודתו/עובדת שמלאו 20 שנה לעבודתה, זכאי לתשלום שווה ערך של דרגה אחת נוספת לדרגתם, ללא שינוי הדרגה הנומינלית.

הזכאות לתשלום הינה על-פי שנות העבודה בחברה, בהפחתת כל תקופת חופשה ללא תשלום בה שהה/תה עובד/ת לאחר יום חתימת הסכם השכר - 31/1/2011, אלא אם וככל שהעובד רכש זכויות בגין תקופת החופשה ללא תשלום, בתמורה לכך שישלם לחברה תשלום בשיעור 18.5% מהרכיבים הקובעים לצורך חישוב הקצבה החודשית (כולל תוספת 1/12 דמי הבראה).

אין באמור לעיל כדי לגרוע מחופשה ללא תשלום בה שהה/תה עובד/ת לפני יום חתימת הסכם השכר 31/1/2011 לתקופה שאינה עולה על שנה אחת ואשר הובאה או תובא בחשבון על ידי החברה לצורך פרקי הזמן הקבועים בסעיף זה.

גמלאים/שאיירים שעמדו בתנאים לעיל ערב פרישתם, זכאים לדרגת כוכב. דרגת כוכב תמשיך להיות משולמת כבעבר לזכאי לפנסיה תקציבית אשר פרש/יפרוש מחברת החשמל ושערב פרישתו היה/יהיה זכאי לדרגת כוכב בהתאם לתבחינים לעיל.

עובד/ת הזכאי/ת לקידום בדרגה ולדרגת כוכב באותו מועד, י/תקודם בשתי הדרגות בו זמנית.

דרגה נוספת אילת

עובד אילת קבוע, בהסכם מיוחד ותיק וארעי בהסכם מיוחד זכאי, החל מתחילת עבודתו באזור, לתשלום שווה ערך של דרגה אחת נוספת לדרגתו ללא שינוי הדרגה הנומינלית. עובד כנ"ל שיעזוב את אזור אילת לאחר בתום 7 שנות עבודה ואילך יגרור עמו את הזכאות לתשלום הדרגה הנוספת.

קידום בדרגה בעת הפרישה

1. החל ממועד חקיקת החוק "שינוי שיטת עדכון פנסיה תקציבית, התשע"ב-2012", עובד הזכאי לפנסיה תקציבית אשר יפרוש מחברת החשמל (ובמקרה של פטירת עובד כנ"ל – שאירו) זכאי לדרגת פרישה במועד פרישתו מהחברה וזאת ללא תלות במועד בו ניתנה לו דרגתו האחרונה כעובד.
2. אם עובד פעיל זכאי ביום 1 לאפריל 20XX לדרגה על-פי הסכמי העבודה ועתיד לפרוש לגמלאות ביום זה, הוא יהיה זכאי ביום 1 לאפריל 20XX הן לדרגה על-פי הסכמי העבודה בחברה והן לדרגת הפרישה.

3. עובד הזכאי לדרגת כוכב יקבל דרגת פרישה כמפורט לעיל, כאילו שהה בדרגה העוקבת.

4. להלן טבלה המפרטת את אופן מתן דרגות פרישה לעובדים פורשים כיום :

דרגה לפני מועד הפרישה	מתן דרגת פרישה במועד הפרישה
+43 / 22	44 / 23 53
44 / 23	+44 / 24
+44 / 24	45 / 25
45 / 25	+45 / 26
+45 / 26	46 / 27
46 / 27	+46 / +27

מנגנון עדכון הגמלה

1. החל מיום 1 בינואר 2012, רכיבי השכר הקובעים לצורך חישוב הקצבה החודשית של גמלאי/שאייר, הזכאי לפנסיה תקציבית, לא מעודכנים באמצעות דרגות כלשהן, למעט קידום בדרגה בפרישה.
2. החל מיום 1 בינואר 2012 בוטלו כל הוראות עדכון המשכורת הקובעת לחישוב קצבה, לרבות כל רכיב הכלול בה, בין אם מקורן בהסכם ובין אם מקורן בהסדר. לפיכך, רכיבי השכר הקובעים לצורך חישוב הקצבה החודשית של גמלאי/שאייר, הזכאי לפנסיה תקציבית, לא מעודכנים לפי שינויים שיחולו בשכר של עובד פעיל בחברה בזמן כלשהוא, כדוגמת: הסכם שכר, תוספת יוקר, שינוי תעריף גמול השתלמות/תוספת מאמץ, תוספת פיקודית וכו'.
3. החל מתאריך זה השתנה מנגנון עדכון הגמלאות של הזכאים לפנסיה תקציבית מהחברה. רכיבי השכר הקובעים לצורך חישוב הקצבה החודשית של כל גמלאי/שאייר, הזכאי לפנסיה תקציבית, הינם כדלקמן: שכר רגיל, תוספת אחוזי משמרת (לזכאים), 1/12 שכר י"ג, תרונות בית (לזכאים), 1/12 שכר י"ד (לזכאים), תוספת "ערבה" (לזכאים) ותוספת חמ"ד (ראה סעיף 5 הר"מ).
4. רכיבים אלו מעודכנים בחודש ינואר של כל שנה בלבד, בהתאם לשיעור השינוי השנתי במדד המחירים לצרכן (העדכון הראשון, כאמור בסעיף זה, בוצע בקצבת חודש ינואר 2013).
האמור לעיל חל על כל גמלאי/שאייר הזכאי לפנסיה תקציבית ופרש מהחברה טרם כניסת תחולת החוק לתוקף ואף על עובדים הזכאים לפנסיה תקציבית (או שאיריהם), החל ממועד פרישתם מהחברה.
היה ושיעור השינוי השנתי במדד הינו שלילי - לא יעודכנו רכיבי השכר הקובעים לצורך חישוב הקצבה החודשית בחודש ינואר העוקב לשנה שבגינה שינוי המדד הינו שלילי. אולם, בעדכון הראשון, ובמידת הצורך גם בעדכוני הקצבה שיבואו לאחר מכן (מידי חודש ינואר), השינויים במדדים בגין התקופה או התקופות האמורות יובאו בחשבון במלואם לצורך אותם עדכונים.
5. תוספת חמ"ד (חישוב מדד) :
החל מיום 1 בינואר 2012, שולמה לכל גמלאי/שאייר כנ"ל, אשר פרש מחברת החשמל לפני יום 1/1/2011, תוספת חודשית לקצבה כדלקמן:
א. תוספת חודשית של 8% לקצבה :
גמלאי/שאייר שלפני יום 1/1/2011 דורג בדרגה 27 ומעלה המינהלי (או 46 ומעלה בדרוג המקצועי), או לחילופין, מי שדרגת פרישה שקיבל הינה דרגה 27 ומעלה בדרוג המינהלי (או דרגה 46 ומעלה בדרוג המקצועי), או לחילופין, דורג בדרגה בסולם הבכירים לפני יום 1/1/2011.
או לחילופין, תוספת חודשית של 12% לקצבה :

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

גמלאי/שאייר שלפני יום 1/1/2011 לא דורג בדרגה 27 ומעלה בדרוג המינהלי (או 46 ומעלה בדרוג המקצועי), דרגת הפרישה שקיבל אינה תוספת דרגה 27 ומעלה בדרוג המינהלי (או דרגה 46 ומעלה בדרוג המקצועי), ולא דורג בדרגה בסולם הבכירים לפני יום 1/1/2011.

לגמלאי/שאייר אשר קודם בדרגה (שאינה דרגת פרישה) במהלך שנת 2011, שיעור תוספת חמ"ד היה כהפרש שבין 12% לבין שיעור השינוי בקצבה עקב קבלת הדרגה בשנת 2011.

ב. הגדלת תוספת חמ"ד בשיעור נוסף של 6%:

תוספת חמ"ד של גמלאי/שאייר אשר פרש מחברת החשמל לפני יום 1.1.2011 וביום 2.1.2012 דורג בדרגה 23 ומטה בדרוג המינהלי או בדרגה 44 ומטה בדרוג המקצועי, הוגדלה, החל מחודש מרץ 2016, בשיעור נוסף של 6% מקצבת הבסיס.

גמלאי/שאייר אשר פרש מחברת החשמל לאחר יום 31/12/2010 לא זכאי כלל לתוספת חמ"ד.

ניכוי תשלומים ממשכורתם של עובדים המבוטחים בפנסיה תקציבית

1. חוק "התוכנית להבראת כלכלת ישראל", התשס"ג – 2003 קובע (בפרק ט"ז לחוק, שעניינו "תשלומי עובדים בפנסיה תקציבית") כי מעביד אשר הסדר הפנסיה החל לגבי עובדיו, או חלק מהם, הוא תשלום קצבה מאוצר המדינה או מקופת המעביד (פנסיה תקציבית) ינכה 1% (החל מיום 1 בינואר 2005 הניכוי הינו בשיעור של 2%) מהמשכורת הקובעת המשולמת לעובד, שהסדר הפנסיה החל לגביו הוא פנסיה תקציבית.
2. על-פי חוות-דעת משפטית, הוראות הפרק חלות על חברת החשמל ועל עובדיה המבוטחים בפנסיה מתקציב החברה, קרי, עובדים קבועים שהחלו עבודתם בחברה לפני 11 ביוני 1996 (עובדים המבוטחים בהסדר הפנסיה התקציבית בחברה).
3. משכורת קובעת לצורך סעיף 1 לעיל: "רכיבי המשכורת המשולמים לעובד, שהיו מובאים בחשבון לצורך חישוב הקצבה, אילו אותו עובד היה פורש לגמלאות באותו זמן". כלומר, שכר רגיל, תוספת משמרת, הבראה, שכר י"ג, שכר י"ד, תורנות בית, תוספת ערבה.
4. המחויבות לפנסיה איננה מוקטנת בשל השתתפות העובדים המבוטחים בהסדר הפנסיה התקציבית בעלות הפנסיה התקציבית.

התחייבות החברה בדבר פעילויות רווחה לעובדים ולגמלאים/שאיירים

- א. בנוסף לשכר המשולם לעובדים והפנסיה המשולמת לגמלאים/שאיירים יש לחברה התחייבות לשאת בעלויות של פעולות רווחה בסכום השווה ל- 0.49% משכרו הרגיל של כל עובד, אומהפנסיה והמענקים שלהם זכאי כל גמלאי/שאייר (התחייבות זו לא מחושבת בגין הרכיבים שאינם שכר רגיל או כאלו שאינם מושפעים ממחיר שעה: הבראה, חשמל, שי, תורנות בית וערבה).

אלן פפרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

ב. החל מיום 1/1/2012 מקצה חברת החשמל לקרן, אשר מנוהלת על-ידי נציגות העובדים (במסגרת חשבון בנק ייעודי שנפתח לצורך כך), בגין כל גמלאי (ללא שאירים) הזכאי לפנסיה תקציבית בלבד, סך שנתי לצורך פעילויות רווחה, כדלקמן:

הסכום המוקצה מעודכן מידי חודש ינואר של כל שנה בהתאם לשיעור השינוי השנתי במדד המחירים לצרכן.

הסכום משולם אחת לשנה בחודש דצמבר ומועבר בגין גמלאי המקבל קצבה בחודש דצמבר ופרש במהלך אותה שנה קלנדארית (יהיה זכאי לקצבה רק בעד התקופה בה היה גמלאי), יחושב באופן יחסי לחלקיות התקופה בה היה גמלאי. מובהר כי רק גמלאי הזכאי לקצבה מהמעסיק, בחודש דצמבר של כל שנה יבוא בחשבון לצורך חישוב הסכום הכולל בגין אותה שנה. לפיכך, לא יבוא בחשבון לצורך חישוב הסכום הכולל בכל שנה גמלאי שאינו זכאי לקצבה בחודש דצמבר כאמור (לדוגמא: גמלאי שנפטר במהלך השנה לא יבוא בחשבון לזכאות לקבלת סכום כלשהו מהקרן).

מטרת הקרן הינה לפעול לרווחתם של הגמלאים בתחומי התרבות, הבריאות, הנופש והפנאי.

הקרן מנוהלת תחת אמות מידה חשבונאיות מבחינת בקרה ודיווח מפורט של כל הפעולות שייעשו על-ידי הקרן והכספים שיוצאו על-ידה, בהתאם.

למרות האמור לעיל, החל מיום 2.1.2012 ועד 1 ביולי 2023 מוקצה רק מחצית (50%) מהסכום הכולל, כאמור, המיועד לרווחת הגמלאים הזכאים לפנסיה תקציבית וזאת עד למימון מלא של תוספת חמ"ד כאמור בסעיף 5 לעיל- תחת סעיף "מנגנון עדכון הגמלה".

תוספת קצבה רפורמה

בהתאם להסכם הקיבוצי מיום 17 במאי 2018, עובד שיפרוש החל מסוף חודש יוני 2018, מכל סיבה שהיא למעט מוות, נכות או פרישה בתכנית הפרישה המיוחדת בתקופת הרפורמה, יהיה זכאי ממועד הגיעו לגיל פרישת חובה, לקצבה חודשית נוספת לכל ימי חייו ולשאירו אחריו (בן/ת זוג בלבד). סכום הקצבה יקבע בהתאם לעמידת החברה באבני הדרך שנקבעו. סכום בסיס זה (עד 1,700 ₪) יוצמד למדד ויוכפל במקדם אשר נקבע בהתאם להוראות ההסכם הקיבוצי. ההסכם הקיבוצי נותן אף זכות לתוספת קצבה בתנאים המוסדרים בהסכם לפורש נכות וליורשי עובד שנפטר. הקצבה תירכש ותשולם בהתאם למנגנון הקבוע בהסכם כדלקמן:

עובד שיפרוש במהלך תקופת הרפורמה (למעט פטירה, נכות, פרידה מיוחדת):

בשלב ראשון יחושב לכל עובד "סכום הבסיס", עד 1,700 ₪, ברוטו, בהתאם לחודש פרישתו כמפורט בטבלה להלן:

אלן פפרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

סכום הבסיס ב- ₪	חודש	סכום הבסיס ב- ₪	חודש
1105	דצב-20	250	יוני-18
1126	ינו-20	283	יולי-18
1146	פבר-21	315	אוג-18
1167	מרץ-21	348	ספט-18
1187	אפר-21	380	אוק-18
1208	מאי-21	413	נוב-18
1228	יוני-21	445	דצמ-18
1249	יולי-21	478	ינו-18
1269	אוג-21	510	פבר-19
1290	ספט-21	543	מרץ-19
1310	אוק-21	575	אפר-19
1331	נוב-21	608	מאי-19
1351	דצמ-21	640	יוני-19
1372	ינו-21	673	יולי-19
1392	פבר-22	705	אוג-19
1413	מרץ-22	738	ספט-19
1433	אפר-22	770	אוק-19
1454	מאי-22	803	נוב-19
1474	יוני-22	835	דצמ-19
1495	יולי-22	868	ינו-19
1515	אוג-22	900	פבר-20
1536	ספט-22	921	מרץ-20
1556	אוק-22	941	אפר-20
1577	נוב-22	962	מאי-20
1597	דצמ-22	982	יוני-20
1618	ינו-22	1003	יולי-20
1638	פבר-23	1023	אוג-20
1659	מרץ-23	1044	ספט-20
1679	אפר-23	1064	אוק-20
1700	מאי-23	1085	נוב-20

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

זכאות העובד לסכום הבסיס כפופה למימוש אבני דרך כמפורט בטבלה שלהלן, כך שכל שביום פרישת העובד סכום הבסיס יהיה גבוה מתמורת אבני הדרך שהתממשו עד לאותו מועד, יהיה העובד זכאי לתמורת אבני הדרך שהתממשו עד מועד פרישתו בהתאם לסכומים בטבלה הר"מ (להלן: "הסכום המותאם"), ולא לסכום הבסיס.

ככל שיתממשו אבני דרך נוספות בתקופת האורכה כהגדרתה להלן, יוגדל הסכום המותאם במועד מימושו של אבני הדרך האמורות בהתאם לתמורת אבני הדרך ועד לגובה סכום הבסיס. למען הסר ספק יובהר כי בכל מקרה לא יעלה הסכום המותאם על גובה סכום הבסיס. בהסכם הקיבוצי המיוחד מיום 30 בנובמבר 2020 הוארכה תקופת האורכה של אבן דרך 4 בנושא חתימת הסכם קיבוצי בנושא מבנה שכר חדש מ-12 חודשים ל-18 חודשים.

להלן "תקופת האורכה" לעובד שיפרוש בגיל פרישת חובה –

לכל אחת מאבני הדרך (2)-(3) בטבלה שלהלן – תקופה של 12 חודשים מיום פרישת העובד.
לאבן הדרך (4) בטבלה שלהלן – תקופה של 18 חודשים מיום פרישת העובד.
לכל אחת מאבני הדרך (5)-(9) בטבלה שלהלן – תקופה של 24 חודשים מיום פרישת העובד.

על אף האמור לעיל, עובד שגילו במועד מימוש אבן הדרך בתקופת האורכה היה גיל פרישת חובה ומעלה, וסכום ההפרש בין סכום הבסיס לבין הסכום המותאם בעניינו (להלן: "ההפרש") נמוך מ-75 ש"ח, יהיה זכאי לסכום המותאם בלבד גם במועד מימוש אבן הדרך, ובמקום האמור לעיל יקבל את עלות שווי ההפרש ממועד מימוש אבן הדרך ולכל ימי חייו כמענק חד פעמי המחושב כמכפלת סכום ההפרש במקדם ההמרה האישי לעובד לקצבה צמודה למדד בגיל 67, שיקבע בעניינו של העובד במועד פרישתו.

אבני הדרך והתמורות בגינן יהיו כמפורט בטבלה להלן:

תמורת אבני הדרך	מועד המימוש	אבן הדרך	
150 ₪		כניסת ההסכם לתוקף	(1)
115 ₪	כניסת ההסכם לתוקף	שינוי ארגוני I – כמפורט בפרק י סעיף 49.1 להסכם	(2)
115 ₪	6 חודשים מיום החלטת הממשלה	שינוי ארגוני II – כמפורט בפרק י סעיף 49.2 להסכם	
160 ₪	30 חודשים מיום החלטת הממשלה	מועד תחילת פעילות תפ"ט תחת חברת ניהול המערכת בע"מ, בהתאם לרישיון מכוח חוק משק החשמל, תשנ"ו-1996 (להלן: "אבן דרך חנ"מ 1")	(א3)
160 ₪	1.9.2021	מועד תחילת ניהול המערכת ע"י חברת "נגה" בע"מ בהתאם לרישיון מכוח חוק	(ב3)

אלן פפרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

		משק החשמל, תשנ"ו-1996 (להלן: "אבן דרך חנ"מ 2")**	
(4)	חתימת הסכם קיבוצי בנושא מבנה שכר חדש *	18 חודשים מיום החלטת הממשלה	100 ₪
(5)	מכירת אתר ייצור אלון תבור	18 חודשים מיום החלטת הממשלה	150 ₪
(6)	מכירת אתר ייצור רמת חובב	30 חודשים מיום החלטת הממשלה	150 ₪
(7)	מכירת אתר ייצור רידינג **	36 חודשים מיום החלטת הממשלה	90 ₪
(8)	מכירת יחידות בתחנת הכוח חגית	48 חודשים מיום החלטת הממשלה	90 ₪
(9)	מכירת אתר ייצור הכוח אשכול	60 חודשים מיום החלטת הממשלה	420 ₪

* אבן דרך 33' מועד תחילת ניהול המערכת ע"י חברת ניהול המערכת "נגה" בע"מ בהתאם לרישיון מכוח חוק משק החשמל, תשנ"ו-1996 – מומשה ביום 31/10/2021

* אבן דרך 4 - חתימת הסכם קיבוצי בנושא מבנה שכר חדש צפויה להידחות עד 30/06/2022, ולא בתאריך כפי שנקוב בטבלה לעיל.

** לעניין מכירת תחנת הכוח רידינג, לשם חישוב הערכה האקטוארית, מועד מימוש צפוי דצמבר 2025

"תוספת קצבה רפורמה" לפורשים לאחר 31/12/2025:

לעובד בפנסיה תקציבית או בקרן פנסיה ותיקה מעל גיל 60- יהיה זכאי, לקצבה חודשית נוספת לכל ימי חייו ולשאירו אחריו (בן/ת זוג בלבד). סכום הקצבה שתירכש ותשולם בהתאם לעמידת החברה באבני הדרך שנקבעו, סכום רפורמה (עד 1,700 ₪ בהתאם למנגנון אבני דרך שבהסכם) יוצמד למדד ויוכפל במקדם המרה אשר נקבע בהתאם להוראות ההסכם הקיבוצי. כמפורט בהסכם הקיבוצי.

לעובד בפנסיה צוברת חדשה מעל גיל 60- קצבה חודשית כפי שתתקבל מחלוקה במקדם המרה של המבטח, של סכום ההפקדה שיחושב כמכפלת הסכום בהתאם לנוסחה שבהסכם ב"מקדם ההמרה האישי לעובד לקצבה צמודה למדד בגיל 67", אשר תירכש ותשולם בהתאם למפורט בהסכם הקיבוצי.

כל הסכומים האמורים לעיל, יעודכנו לפי שיעור עליית המדד בין המדד הידוע במועד חתימת ההסכם לבין המדד הידוע במועד הגיע העובד לגיל פרישת חובה של כל עובד או במועד מימוש אבן דרך בתקופת האורכה, לפי העניין.

ההסכם הקיבוצי נותן אף זכות לתוספת קצבה בתנאים המוסדרים בהסכם לפורש נכות וליורשי עובד שנפטר, כמו כן קובע ההסכם תנאים לפיו יקבלו יורשי פורש/עובד שנפטר טרם הגיעו לגיל המינימאלי לרכישת קצבה (גיל 60) או טרם התחלת הפקדות למבטח, סכום מענק חד פעמי

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

המחליף את תוספת הקצבה הנ"ל.

כמו כן, קובע ההסכם לפורשים מתחת לגיל 60 סכום מענק חד פעמי המחושב בהתאם לאבני הדרך שהתממשו עד למועד הפרישה, מהוון. מענק זה המחליף את תוספת הקצבה הנ"ל.

ב. תוספת קצבת רפורמה לפורשים בפרישה מיוחדת

עובד בפנסיה תקציבית/צוברת ותיקה הפורש בתוכנית הפרישה המיוחדת יהיה זכאי, בנוסף לקצבת פרישה בהתאם להוראות תקנון הקופה המרכזית, אף לתוספת של קצבה חודשית, ממועד פרישתו, לכל ימי חייו ולשאיירו אחריו (בן/ת זוג בלבד). סכום בסיס הקצבה יעמוד על סך 1,250 ₪ בחודש. סכום זה יוצמד למדד ומוכפל במקדם אשר נקבע בהתאם להוראות ההסכם הקיבוצי. פורש בפנסיה הצוברת החדשה בתוכנית הפרישה המיוחדת, יקבל תוספת של קצבה חודשית, ממועד פרישתו, לכל ימי חייו ולשאיירו אחריו (בן/ת זוג בלבד). סכום הקצבה יעמוד על קצבה חודשית כפי שתתקבל מהפקדת סכום שיחושב כמכפלת סכום בסיס של 1,250 ש"ח ב"מקדם ההמרה האישי לעובד לקצבה צמודה למדד בגיל 67", אשר תירכש ותשולם בהתאם למפורט בהסכם הקיבוצי.

ג. תוספת רפורמה- לעובד שבוטח בחלק מתקופת עבודתו בחברה, בפנסיה צוברת ותיקה וחלק בפנסיה צוברת חדשה- תחושב ותשולם לפי מנגנון חישוב תוספת רפורמה למבוטח בצוברת חדשה. ד. מנגנון עדכון תוספת רפורמה של פורש מעל גיל 60 החל מיום מעבר למבטח חיצוני, הינו בהתאם לתשואות המבטח החיצוני. ופורש מתחת לגיל 60 בהתאם לעליית מדד.

פנסיות גישור לעובדים המבוטחים בפנסיה צוברת בהתאם להסכם הקיבוצי רפורמה מיום 17 במאי 2018 ולהסכמים המתקנים 1-3.

עובד המבוטח בפנסיה ותיקה

1. עובד המבוטח בקרן פנסיה ותיקה ואשר יפרוש בתוכנית הפרישה המיוחדת יהיה זכאי לתנאים הבאים:

- 1.1. פנסיות גישור עבור כל אחד מהחודשים בתקופת הגישור- קצבה חודשית בסכום המתקבל ממכפלת שכר קובע להפקדות בשיעור הפנסיה ההסכמי ובשיעור המשרה הממוצע של העובד.
- 1.2. שיעור פנסיה הסכמי" - מכפלת 0.1667% במספר חודשי עבודת העובד בחברה אשר בגינם היה זכאי להפרשות לקרן הפנסיה הוותיקה, בתוספת שיעור של 5%, ובלבד ששיעור הפנסיה לא יעלה על 70%.
- 1.3. "שכר קובע להפקדות" – השכר הרגיל שקיבל העובד ערב מועד הפרישה בתוספת דרגת פרישה, משכורת י"ג (1/12) שתחושב על בסיס השכר הרגיל בתוספת דרגת פרישה, שכר י"ד (1/12), ככל ששולם לעובד ערב פרישתו, שיחושב על בסיס השכר הרגיל בתוספת דרגת פרישה.
- 1.4. "שכר קובע מבוטח" ממוצע השכר המבוטח בקרן הפנסיה הוותיקה ב-12 החודשים שקדמו למועד הפרישה.

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

2. הוסכם כי פנסיית הגישור, שכר קובע להפקדות ושכר קובע מבוטח יעודכנו באופן הבא: החל ממועד הפרישה מדי חודש ינואר לפי שיעור עליית המדד בין המדד החדש לבין המדד הקודם.
- היה ושיעור השינוי במדד במהלך התקופה לחישוב העדכון יהיה שלילי, בשנה מסוימת או במספר שנים, לא יבוצע העדכון בגין אותה תקופה. ואולם, בעדכון הראשון, ובמידת הצורך גם בעדכונים שיבואו לאחר מכן, יובאו בחשבון במלואם השינויים במדדים בגין התקופה או התקופות האמורות, לצורך אותם עדכונים.
3. המשך צבירת זכויות בקרן הפנסיה הוותיקה - לצורך המשך צבירת הזכויות יועברו מדי חודש בחודשו במהלך תקופת הגישור לקרן הפנסיה הוותיקה בה בוטח העובד ערב מועד הפרישה תגמולי מעסיק על חשבון החברה, תגמולי עובד וסכום נוסף המתקבל ממכפלת 20.5% בהפרש שבין שכר קובע מבוטח לשכר קובע להפקדות (להלן: "הסכום הנוסף"), שינוכו מפנסיית הגישור של העובד. בחר העובד שלא להמשיך את צבירת הזכויות בקרן פנסיה ותיקה, לא תתבצענה הפקדות הסכום הנוסף, ולא ינוכה הסכום הנוסף מפנסיית הגישור בהתאם.

עובד המבוטח בפנסיה צוברת חדשה

עובד דור ג' המבוטח בפנסיה צוברת חדשה ואשר יפרוש בתכנית הפרישה המיוחדת יהיה זכאי לתנאים הבאים:

1. פנסיית גישור עבור כל אחד מהחודשים בתקופת הגישור. קצבה זו תחושב כדלקמן:
סכום שני אלה מחולק במקדם ההמרה:
- א. היתרה הצבורה מוכפלת בשיעור 78% כשהיא מקודמת מיום הפרישה של עובד ועד גיל פרישת חובה על-פי הנחת תשואה נטו.
- ג. תגמולי מעסיק ותגמולי עובד בגין כל חודש בתקופת הגישור המקודמים כל אחד מחודש התשלום הצפוי לו בתקופת הגישור ועד לגיל פרישת חובה על-פי הנחת תשואה נטו. מוסכם כי פנסיית הגישור והשכר הקובע להפקדות יעודכנו החל ממועד הפרישה של העובד לפי שיעור עליית המדד בין המדד החדש לבין המדד הקודם.
- ד. בנוסף, לאמור לעיל לעובדי משמרת זכאים לפנסיית גישור המבוטחים בפנסיה צוברת חדשה שנמכרו ליח"פ, תוכפל פנסיית הגישור ב 16.5%.

2. המשך צבירת זכויות בפנסיה צוברת חדשה - לצורך המשך צבירת הזכויות יועברו מדי חודש בחודשו במהלך תקופת הגישור לקופת הגמל לקצבה בה מבוטח העובד, תגמולי מעסיק על חשבון החברה וכן תגמולי עובד שינוכו מפנסיית הגישור. לעניין זה:
- "שכר קובע להפקדות" – השכר הרגיל שקיבל העובד ערב מועד הפרישה בתוספת דרגת פרישה, משכורת י"ג (1/12) שתחושב על בסיס השכר הרגיל בתוספת דרגת פרישה, שכר י"ד (1/12) ככל ששולם לעובד ערב מועד הפרישה שיחושב על בסיס השכר הרגיל, בתוספת דרגת פרישה.

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

"תגמולי מעסיק" - 13.5% משכר קובע להפקדות.

"תגמולי עובד" - 7% משכר קובע להפקדות.

עובד דור ג' המבוטח בפנסיה צוברת החדשה, שבוטח בחלק מתקופת עבודתו בחברה, בפנסיה

צוברת ותיקה -ויפרוש בתכנית הפרישה המיוחדת בפנסיית גישור, עובד כזה יקבל קצבה

חודשית שתחושב משילוב שתי הנוסחאות, לפי ותיקה ולפי חדשה.

מעבר העובדים לחברת ניהול המערכת -נגה

החל מיום 1.12.2020 באה החברה הקולטת, חברת ניהול המערכת-נגה, בנעלי החברה לגבי העובדים העוברים, וממועד זה חלים עליהם כל תנאי העבודה והשכר, לרבות זכויות צבורות בגין מלוא תקופת העבודה בחברה, בהתאם למערך ההסכמי החל על כל עובדי החברה במועד הקובע, ובכלל זה ההסכמים הקיבוציים, ההסדרים הקיבוציים, והכל כפי שהם במועד הקובע למשך 5 שנים. לעניין זה ראה גם פירוט הזכויות בהסכם הקיבוצי מיום 30 בנובמבר בדבר העסקה בחברת ניהול המערכת סעיפים 4-15 כמו כן יראו את כל הזכויות ותנאי העבודה שהיו לעובד העובר ערב המועד הקובע, לרבות זכויות צבורות ותנאים הקשורים בסיים העסקה, כזכויות הנובעות מעבודתו בחברה הקולטת.

ביום 30 בנובמבר 2020 נחתם הסכם קיבוצי בדבר פיצול מעבר העובדים לחברת ניהול המערכת.

120 עובדים מאגף תפ"ט עברו לחנ"מ-נגה החל מיום 1 בדצמבר 2020. יתרת 99 עובד ינ"מ עברו ביום 01/11/2021.

1. ביום הקודם למועד המעבר **הסתיימו יחסי עובד ומעסיק** בין החברה לבין העובדים העוברים.
2. הסדרת פנסיה תקציבית, עבור העובדים בהסדר זה, חברת ניהול המערכת אימצה את הסדר הפנסיה התקציבית שנהוג בחברת החשמל, תוך שמירה על מלוא הזכויות אשר נצברו לעובדים בגין שנות עבודתם בחברת החשמל. בתוך כך חברת ניהול המערכת הקימה קופת גמל מרכזית לקצבה לשם תשלום הקצבה לעובדים הזכאים. חברת החשמל העבירה לחברת נגה את הכספים בגין הקצבה של עובדי תפ"ט ינ"מ, וביום המעבר סולקה מחברת החשמל מלוא המחויבות לקצבה בגין כלל העובדים שעברו לנגה.
3. מחויבות אקטוארית שאינה לקצבה (מענקים, חשמל, שי, חופשה, מענק אי ניצול ימי מחלה וכו'), מענקים אלו חושבו ליום המעבר, וחברת החשמל שילמה אותם ובכך סילקה המחויבות האקטוארית בגין אוכלוסייה זו.
4. נערך הסכם התחשבות עם נגה בגין עובדי תפ"ט ינ"מ, והחברה העבירה כספים להתחשבות על הרכיבים שאינם קצבתיים באופן יחסי לשנות העבודה בחברה, ובנוסף, על מענק חד פעמי של זכאי לתוספת חנ"מ בעת פטירת עובד נגה, ותשלום תוספת חנ"מ נכות עד גיל 60 בקרות אירוע נכות לעובד חנ"מ זכאי.
5. מענק מעבר – בשכר האחרון לפני המעבר שולם לעובדים שעברו לנגה מענק חד פעמי בסך 50,000 ₪ לכל עובד.
6. בהסכם הרפורמה וההסכמים המתקנים נקבע כי עובדי נגה יהיו זכאים עם המעבר לנגה לקבלת מלוא סכום אבני הדרך בגובה בסיס של 1,700 ₪ ומוכפל במקדם לפי ההסכם, בעת פרישתם מנגה.
7. החברה הפקידה לעובדים מדור ג' זכאים, שעברו לנגה, את מלא המחויבות בגין השלמת פיצויי פיטורין 2.33% על התקופה המזכה ועד ליום המעבר.

השאלת עובדים באתרי הייצור הנמכרים ליצרני חשמל פרטיים (להלן יח"פים)

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

1. בתקופת ההשאלה (התקופה ממועד מסירת החזקה באתר הייצור ועד לתום 5 שנים ממועד זה) ממשיכים להתקיים יחסי עובד מעסיק בין העובדים המושאלים לבין החברה, כולל תשלום מלוא השכר לעובדים וגבייתו מרוכש התחנה.
2. בתקופת ההשאלה הרוכש לא יכול לסיים את העסקת העובדים המושאלים אלא בהסכמת ההסתדרות, בהתאם להליכי הפיטורים והמשמעת הקיימים בחברה ובהתאמות שנקבעו.
3. בתקופת ההשאלה ממשיכים לחול על העובדים המושאלים כל תנאי העבודה והשכר על עדכוניהם בהתאם למערך ההסכמי החל על כלל עובדי החברה ובכלל זה הסכמים קיבוציים והסדרים קיבוציים, לרבות חוקת העבודה, הנהלים, הנהגים והכללים, כפי שיעודכנו מעת לעת במהלך תקופת ההשאלה, ובכפוף להסכם הקיבוצי מיום 17 במאי 2018.
4. מובהר למען הסר ספק, בתקופת ההשאלה חברת החשמל ממשיכה לשלם לעובדים את כל תנאי העבודה והשכר כאמור, ללא תלות בהתקשרות שלה מול היח"פ.
5. מענק חד פעמי לעובדי היח"פ - לעובד מושאל ליח"פ, ישולם מענק חד פעמי בסך 50,000 ₪ ברוטו, במשכורת האחרונה בגין תקופת ההשאלה או בשכרו האחרון כעובד מושאל לפי המוקדם. (למעט עובד שפוטר ונשללה זכאותו לפיצויי פיטורין וכן לעובד שמתפטר).
6. הגדלת פנסיית גישור לעובד זכאי יח"פ המבוטח בפנסיה צוברת חדשה, שהינו עובד משמרת.

פירוט המענקים המשולמים בעת סיום יחסי עובד-מעביד :

1. **מענק שנים עודפות** - (לעובדים המבוטחים בהסדר הפנסיה התקציבית) - מענק זה מחושב לפי משכורת אחת לכל שנת עבודה העודפת על 35 שנות עבודה בחברה. המענק מחושב על בסיס שכר רגיל בתוספת שכר י"ג ובתוספת שכר י"ד. הזכאות מותנית בפרישה לאחר גיל 60 בגבר או 55 באישה. בגין תקופה של חלקי שנה ישולם החלק היחסי של המענק. במקרה של פטירה לאחר 35 שנות עבודה בחברה ומעל גיל 55 לעובדת, או גיל 60 לעובד, קיימת זכאות למענק. אם הפטירה הינה לאחר 35 שנות עבודה בחברה, אך הגיל בעת הפטירה הינו נמוך מ- 55 לעובדת, או גיל 60 לעובד, קיימת זכאות לתשלום בשיעור של 10% (10% משכר רגיל בלבד מוכפל במספר השנים העודפות).
2. **מענק בגין תקופת חניכות** - (לעובדים המבוטחים בהסדר הפנסיה התקציבית) - סכום כספי שניתן לעובד הפורש לגמלאות עבור תקופת עבודתו כחניך, שבגינה לא קיבל העובד פיצויים. מענק זה מחושב לפי משכורת אחת לכל שנת עבודה כחניך בחברה. המענק מחושב על בסיס שכר רגיל בתוספת שכר י"ג (ובתוספת שכר י"ד אם העובד עבד מעל 35 שנה בחברה וגילו מעל גיל 60 בגבר או מעל 55 באישה).
3. **מענק פרישה לנכות** - (לעובדים המבוטחים בהסדר הפנסיה התקציבית) - עובד הפורש לפנסיית נכות זכאי למענק בגובה של 50% מהמשכורת לכל שנת עבודה. המענק מוגבל לסכום כולל של 15 משכורות (עד 30 שנות עבודה בחברה). המענק מחושב על בסיס שכר רגיל בלבד. בעת תשלום מענק זה לא ישולם בנוסף מענק עד 35 שנות עבודה.
4. **מענק עד 35 שנות עבודה** - מענק כספי הניתן לעובד קבוע הפורש לגמלאות בגובה שכר רגיל חודשי אחד עבור כל 10 שנות עבודה בפועל (לפי ותק לפנסיה) עד למקסימום של 3.5 משכורות בלבד (עד 35 שנות עבודה). בגין תקופה של פחות מ- 10 שנים ישולם החלק היחסי מ- 10 שנים. מענק זה לא ישולם לעובד שעבד פחות מ- 10 שנים, ובעבור שנים שעבורן משולם פיצוי אחר, במקרה פטירה של העובד, המענק ישולם לשאייריו. חל על עובדי דור ג' רק בפרישת פיטורין בגיל 60 או יותר ובתנאי שעבדו בחברה לפחות 10 שנים או לחילופין בפרישה מחמת גיל.
5. **מענק פרישה לפורשי מוקדמת בתקופת ברפורמה (שנים 2018-2025)** תקציבית + דור ג' עובד קבוע שיפרוש בגיל שאינו עולה על 62 שנים, זכאי למענק בשיעור 120%. לעובד שיפרוש בגיל העולה על 62 שנים ועד 64 שנים - 120%, בניכוי 1.805% בגין כל חודש עבודה מלא החל מהראשון לחודש הקלנדרי לאחר המועד בו מלאו לעובד 62 שנים (לשם ההמחשה שיעור מענק הפרישה של עובד שמלאו לו 62 ביום 24 ביולי ופרש ביום ה- 1 בספטמבר, יהיה 120% בניכוי 1.805%).

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

לעניין זה, "השכר הקובע לפיצויי פיטורים" - השכר הרגיל, למעט "תוספת מינהל" וכן 1/12 משכורת י"ג וביחס לעובד בן 60 ומעלה ועובדת בת 55 ומעלה המועסקים בחברה 35 שנה ומעלה 1/12 שכר י"ד בגין השנים שמעבר ל-35.
מענק הפרישה כולל דמי הודעה מוקדמת לפי כל דין, חוקת העבודה ונהלי החברה, פיצויים לפי תקנה 3(ב) לתקנות הפנסיה לעובדי החברה, פיצויי פיטורים, מענק מעל 35 שנה, מענק עד 35 שנה ומענק בגין תקופת חניכות ובא במקומם.

6. **מענק בגין אי ניצול ימי מחלה** (לעובדים המבוטחים בהסדר הפנסיה התקציבית **וכולל לעובדי דור ג')** - סכום כספי הניתן לעובד הפורש לגמלאות (בכלל זה פרישת חובה פרישה מוקדמת פרישה עקב נכות, ופטירה), או לשאירי עובד שנפטר, בהתאם לשיעור הניצול של ימי המחלה שהגיעו לו במשך כל שנות עבודתו בחברה ובהתאם ליתרת ימי המחלה העומדת לזכותו ביום הפרישה :

- לעובד ששיעור ניצול ימי מחלה שלו פחות מ- 36%, ישולם מענק בשיעור 26.66% מיתרת ימי המחלה העומדת לזכותו.
- לעובד שניצל ימי מחלה מ- 36% עד 65%, ישולם מענק בשיעור 20% מיתרת ימי המחלה העומדת לזכותו.
- לעובד שניצל ימי מחלה יותר מ- 65%, לא ישולם מענק כלל.

יש לציין כי עד 1/4/1990 מכסה שנתית של ימי מחלה הייתה 26 ימים בשנה והחל מתאריך זה המכסה השנתית של ימי מחלה הינה 30 ימים בשנה.
השכר ליום מחלה לצורך חישוב המענק הינו 1/25 מהשכר החודשי הרגיל (כולל חלק של שכר י"ג).
עבור תקופת עבודה של מעל 35 שנה יתווסף גם שכר 25/20 שנה אם גיל העובד מעל 60 וגיל העובדת מעל 55.
שיוך יתרת ימי המחלה העומדת לזכות העובד במועד פרישתו (לפחות גיל 60/55) יתבצע לפי שיטת FIFO. כלומר, ראשית ניצול ימי מחלה שנצברו עד 35 שנה ולאחריהן אלו שנצברו מעל 35 שנה. התשלום של המענק יהיה ראשית עבור ימי המחלה שנצברו מעל 35 שנה (כלומר, כולל שכר 20/25 שנה) ולאחריהן עבור ימי מחלה שנצברו עד 35 שנה (כלומר, לא כולל שכר 20/25 שנה, אלא רק חלק שכר י"ג).
חל על עובדי דור ג' רק בפרישת פיטורין בגיל 60 או יותר ובתנאי שעבדו בחברה לפחות 10 שנים או לחילופין בפרישה מחמת גיל או באירוע של נכות/פטירה.

7. **מענק במהלך העבודה:**

מענק 20 שנה -

עובדים קבועים שמלאו 20 שנים לעבודתם בחברה, זכאים למענק חד-פעמי השווה לשכר הרגיל החודשי.

8. **השלמת מחויבות החברה לפיצויים לעובדי דור ג' - 2.33% -**

לעובדים קבועים בהסדר פנסיה צוברת, אשר החלו עבודתם לאחר 10/6/96.
החל משכר חודש ינואר 2021 - החברה החלה בהפקדות שוטפות לקופת גמל לקצבה בשיעור 2.33% מהשכר הקובע לפיצויים, עבור כל עובדי דור ג', בנוסף במהלך שנת 2021 הפקידה החברה השלמה לחבות החברה לתשלום מלוא פיצויי הפיטורין, בהתאם לסעיף 14 לחוק פיצויי פיטורים לעובדים קיימים על תקופת העברה ובזה סילקה את מחויבותה לנושא זה.

עד ליום 31/12/2020 - השלמת הפיצויים לגבי עובדי דור ג' שולמה לזכאים במועד סיום העבודה בחברה, והתנהלה כדלקמן: שכר חודשי רגיל אחרון (כולל חלק של שכר י"ג) מוכפל במספר שנות עבודה המזכות בחברה ומוכפל ב- 28%. השלמת פיצויי הפיטורין שולמה גם במקרה מוות (לשאירי עובד), נכות ופרישת חובה.

10. **פיצויים מוגדלים לעובדים בהסכם מיוחד -**

על-פי ההסכם הקיבוצי הרלוונטי, זכאים עובדי החברה בהסכם מיוחד (אינם עובדים קבועים) לתשלום של פיצויים מוגדלים מעבר להפרשה החודשית השוטפת של 8.33% המועברת לקרן פנסיה חיצונית צוברת

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

(הפרשה בתנאי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורים). עובדים אלה זכאים לתוספת פיצויים מקופת החברה של משכורת אחת בגין כל שנה מהשנתיים הראשונות לעבודה והחל מהשנה השלישית ואילך, לשתי משכורות נוספות. עובד המתפטר מהעבודה אינו זכאי לפיצויים נוספים מעבר למה שהועבר בגינו לקרן הפנסיה. החל מיום 1/1/2005 תקופת העבודה המרבית של עובדים אלה היא 5 שנים. בהתאם להסכם הקיבוצי מיום 17 במאי 2018, תקופת העבודה הארעית המרבית של עובדים שהחלו לעבוד החל מיום 5 בנובמבר 2018 תהיה עד 4 שנים מיום תחילת העסקתם (במקום 5 שנים). בחודש מרס 2019 נחתם הסכם קיבוצי מיוחד המאפשר להאריך לחלק מן העובדים בהסכם מיוחד, שסיימו את תקופת העסקתם המקסימלית, העסקה עד סוף 2023 (מעבר ל 5 שנות העסקה). עובד המקבל קביעות אינו זכאי לפיצויים מוגדלים על תקופת הארעיות, כאמור.

הערה : נהלי החברה והסכמיה כוללים פירוט רחב יותר של הזכויות המפורטות לעיל במסמך זה.

זכויות עובדים הזכאים לקצבה מקופת הפנסיה התקציבית של עובדי החברה וגמלאיה :

1. קצבת פרישה :

1.1 עם פרישתו של עובד קבוע בתקציבית מהעבודה בהתאם להסכמי העבודה, יעבור העובד ממעמד של עובד זכאי פעיל בקופה למעמד של גמלאי זכאי.

1.2 הודעה מראש –

עובד זכאי העומד לפרוש יוזמן לשיחה עם מנהל משאבי אנוש 4 חודשים מראש לפחות טרם הגיעו לגיל פרישת חובה. החברה המנהלת תיודע על כך. לעובדת זכאית העומדת לפרוש תינתן הודעה מראש של 6 חודשים לפחות טרם הגיעה לגיל פרישה. עובדת שבחרת לפרוש לאחר גיל פרישה ולפני גיל פרישת חובה, תוזמן לשיחה עם מנהל משאבי אנוש 4 חודשים מראש לפחות.

במהלך השיחה יתבצע, בין היתר, אימות לתאריך הלידה של העובד בתעודת הזהות מול הרשום במערכות החברה. באם נמצא אי התאמה, על העובד לדווח על התאריך התקין והוא יוזן למערכות החברה. באם נמצא כי מועד פרישתו של העובד חלף, יש לסיים את העסקת העובד (פרישת חובה) בסיום החודש הקלנדרי בו נתגלתה אי ההתאמה.

1.3 זכאות לקצבת פרישה –

עובד קבוע זכאי פעיל, המסיים עבודתו בחברת החשמל באחת מהנסיבות המפורטות להלן, יהפוך לזכאי גמלאי ויקבל קצבת פרישה במשך כל ימי חייו :

- פרישה מחמת גיל (להלן : "פרישת גיל") :

עובד/ת זכאי/ת פעיל/ה אשר עבד/ה 10 שנים לפחות בחברת החשמל והגיע/ה לגיל פרישת חובה יהיו זכאים לקבלת קצבת פרישה, במשך כל ימי חייהם. קצבת הפרישה הראשונה תשולם בחודש קלנדרי העוקב לחודש בו פרש העובד מעבודתו עבור החודש השוטף. הפרישה מהעבודה, לעניין גיל פרישת חובה, תהיה בסוף החודש בו הגיע העובד לגיל פרישת חובה.

- עובדת זכאית לפרוש פרישת גיל אם עבדה בחברה 10 שנים לפחות ובחרה לפרוש בין גיל פרישה לבין גיל פרישת חובה. יש לציין, כי לאור הפרקטיקה של השנים האחרונות, אין כמעט מקרים בהם פרשו מרצון נשים בטווח שבין גיל פרישה לבין גיל פרישת חובה, ולכן הנושא אינו מהותי.

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

- **פרישה עקב פיטורים** (להלן: "פרישת פיטורים"): עובד זכאי פעיל, אשר עבד 10 שנים לפחות בחברת החשמל, גילו מעל 40 שנה, ופוטר מעבודתו בחברת החשמל בנסיבות המפורטות בהסכמי העבודה, יהא זכאי לקבלת קצבת פרישה במשך כל ימי חייו.
- **פרישה מוקדמת** (להלן: "פרישה מוקדמת"): עובד זכאי פעיל אשר עבד 30 שנה לפחות ומלאו לו 55 שנים-לגבר, או 50 שנה-לאישה, וברצונו לפרוש וחברת החשמל הסכימה לכך, או שחברת החשמל מעוניינת בפרישתו וועד העובדים הסכים לכך, יהיה זכאי לקבלת קצבת פרישה במשך כל ימי חייו.
- **פרישה מיוחדת** (להלן: "פרישה מיוחדת"): עובד זכאי פעיל יהא זכאי לקצבת פרישה במסגרת פרישה מיוחדת, אם וככל שתיערך בהתאם להסדר ספציפי שנערך ואושר על-ידי הרשויות המוסמכות על-פי דין, ובהתאם לכללים שיאושרו.
- **פרישת נכות** - ראה להלן.

1.4 שיעור הקצבה

- בפרישת גיל, פרישת פיטורים, פרישה מוקדמת או פרישה מיוחדת - שיעור הקצבה לא יפחת מ-25% ולא יעלה על 70% משכרו הקובע של העובד לחישוב קצבה ושיעורו יהיה על-פי תחשיב מספר שנות העבודה שנקבע על-ידי חברת החשמל, בהתאם לעקרונות, כלהלן:
- לאחר 10 שנות עבודה – 25% משכרו הקובע של העובד.
 - לאחר כל שנת עבודה נוספת עד ל-30 שנות עבודה – 25% בגין 10 שנות העבודה הראשונות ועוד תוספת של 2% לכל שנת עבודה שלמה מעבר ל-10 שנות העבודה הראשונות (עד מקסימום של: $25\% + 2\% \times 20 = 65\%$).
 - לצורך חישוב הזכאות בחלק השנה, יהיה העובד זכאי לתוספת בשיעור 2% אם עבד מעל חצי שנה, ולתוספת בשיעור אחוז אחד בלבד במידה ועבד תקופה קצרה מכך.
 - לאחר כל שנת עבודה נוספת מעל 30 שנה ועד ל-35 שנות עבודה – 65% בגין 30 שנות העבודה הראשונות ועוד תוספת של 1% לכל שנת עבודה או חלק ממנה מעבר ל-30 שנות העבודה הראשונות (עד מקסימום של: $25\% + 2\% \times 20 + 1\% \times 5 = 70\%$).

2. קצבת שאירי גמלאי

2.1 זכאות לקצבת שאירי גמלאי –

אלמנתו, יתומיו וכן הוריו שהיו תלויים בו בחייו, זכאים לקבל קצבה בכפוף לאמור להלן:

- **אלמנה** – זכאית לקצבה כל עוד היא באלמנותה.
- **יתום** – זכאי לקצבה כל עוד לא מלאו לו 18 שנים, או אם וכל עוד הינו משרת שירות חובה/לאומי אך לא יאוחר מגיל 21; או ללא הגבלת גיל - אם מסיבת מחלה אינו מסוגל לפרנס את עצמו.
- **הורה** – זכאי לקצבה אם היה תלוי בנפטר בחייו.

2.2 שיעורי הקצבה לשאירים –

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

- לאלמנת גמלאי תשולם קצבה חודשית בשיעור של 60% מהקצבה ששולמה לגמלאי המנוח; ובנוסף לכך ישולם לכל יתר השאירים 25% מהקצבה ששולמה לגמלאי המנוח. אלמנה שנישאה מחדש תחדל להיות זכאית לקצבה.
- באין אלמנה לגמלאי שנפטר או עם מותה של אלמנה, תשולם קצבה חודשית בשיעור של 15% מהקצבה ששולמה לגמלאי המנוח לכל אחד מהשאירים. בנוסף לכך ישולמו 45% מהקצבה ששולמה לגמלאי המנוח לכלל השאירים אף אם אין יותר משאיר אחד, ובלבד שסה"כ תשלומי הקצבה לכל השאירים לא יעלו על 80% מקצבת המנוח.

3. קצבת שאירי עובד פעיל :

עם מותו של עובד פעיל, יהיו שאיריו זכאים לקצבה, כמפורט להלן:

3.1 זכאות לקצבת שאירי עובד פעיל –

אלמנתו, יתומיו וכן הוריו של עובד פעיל שהיו תלויים בו בחייו זכאים לקבל קצבה כמפורט מטה ובהתאם לזכאות והתבחינים לה כמצוין בסעיף 2.1 לעיל.

3.2 שיעורי הקצבה לאלמנה –

לאלמנת עובד פעיל תשולם קצבה חודשית בהתאם למספר שנות העבודה של העובד בחברה, בשיעורים הבאים:

- לאלמנת עובד שעבד בחברה - לאחר שנת עבודה אחת או לאחר שנתיים - 20% משכרו הקובע.

- לאלמנת עובד שעבד בחברה - לאחר 3 שנים או לאחר 4 שנים - 25% משכרו הקובע.

- לאלמנת עובד שעבד בחברה - לאחר 5 שנים ומעלה - 42% משכרו הקובע.

3.3 שיעורי הקצבה ליתר השאירים –

- עד 5 שנות עבודה, תשולם ליתר השאירים קצבה בשיעור 10% מהשכר הקובע בעד כל אחד מהשאירים ובלבד שסה"כ הקצבה לאלמנה וליתר השאירים גם יחד לא תעלה על 50% משכרו הקובע של העובד ערב פטירתו.

- החל מהשנה החמישית לעבודתו ואילך תשולם ליתר השאירים קצבה בשיעור 15% מהשכר הקובע בעד כל אחד מיתר השאירים; ובלבד שסה"כ הקצבה לאלמנה וליתר השאירים גם יחד לא תעלה על 70% משכרו הקובע של העובד ערב פטירתו.

3.4 קצבת שאירים באין אלמנה או לאחר מותה –

- עד 5 שנות עבודה – יהיה כל אחד מהשאירים זכאי לקצבה בשיעור 10% משכרו הקובע של העובד ערב פטירתו, ובתוספת:

- 10% לכלל השאירים, אף אם אין יותר משאיר אחד, אם עבד המנוח עד שנתיים.

- 15% לכלל השאירים, אף אם אין יותר משאיר אחד, אם עבד המנוח 3 עד 4 שנים.

- האמור לעיל, כפוף לכך שסה"כ התשלומים לשאירי העובד על-פי סעיף זה לא יעלו על 50% משכרו הקובע של העובד ערב פטירתו.

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

4. החל מהשנה החמישית לעבודתו ואילך יהיה כל אחד מהשאיירים זכאי לקצבה בשיעור 15% משכרו הקובע של העובד ערב פטירתו, ובתוספת 25% לכלל השאיירים אף אם אין יותר משאיר אחד – ובלבד שסה"כ התשלומים לשאיירי העובד על-פי סעיף זה לא יעלו על 70% משכרו הקובע של העובד ערב פטירתו. **קצבת שאירים לידועה בציבור של גמלאי/עובד שנפטר :** באין אלמנה, תהא ידועה בציבור (כהגדרתה בסעיף 4.9 לנוהל אמ"א מס' 04-12-11 "פנסיה לשאיירים") זכאית לקצבה כאילו הייתה אלמנה בתנאים הבאים :

4.1 ידועה בציבור, שבמועד פטירת העובד/הגמלאי זכאית לפנסיית אלמנה מכל מקור שהוא, תהא זכאית לקצבה מאת החברה רק אם הקצבה לה היא זכאית מחברת החשמל עולה על הפנסיה לה היא זכאית ממקור אחר. במקרה זה, הידועה בציבור זכאית לקצבה מחברת החשמל בגובה סכום ההפרש שבין הקצבה לה היא זכאית מחברת החשמל לבין הפנסיה אותה היא מקבלת כאלמנה ממקור אחר.

5. ידועה בציבור שהפנסיה אותה היא מקבלת ממקור אחר כאלמנה עולה על הקצבה אותה הייתה אמורה לקבל מחברת החשמל אלמלא קיבלה פנסיה ממקור אחר, איננה זכאית לקצבה מאת חברת החשמל ו/או לכל זכאות אחרת המגיעה לגמלאי חברת החשמל (חשמל בתעריף עובדי חברה, שי).

קצבת נכות :

5.1 קביעת זכאות לקצבת נכות –

נכותו של עובד פעיל תקבע כדלקמן : העובד ייבדק על-ידי ועדה רפואית. החליטה הוועדה הרפואית על נכות צמיתה, ימונה צוות רב-מקצועי, בראשות מנהל משאבי אנוש, ממונה הרווחה, ונציג ועד העובדים. הצוות הרב-מקצועי יקבע על סמך המלצות הוועדה הרפואית האם נכותו הצמיתה של העובד אינה מאפשרת לו למלא תפקיד כלשהו אחר בחברה. החליט הצוות הרב מקצועי כי העובד אינו יכול למלא תפקיד כלשהו אחר בחברה, ובאישור סמנכ"ל משאבי אנוש וארגון, יפרוש העובד לפנסיית נכות.

5.2 שיעור הקצבה –

עובד הזכאי לקצבת נכות תשולם לו קצבה, ששיעורה יהיה על-פי תחשיב מספר שנות העבודה שנקבע על ידי חברת החשמל, בהתאם לעקרונות, כלהלן :

- לאחר שנת עבודה אחת, ועד תום 2 שנות עבודה – 20% משכרו הקובע.

- החל מהשנה השלישית ועד תום 4 שנות עבודה – 25% משכרו הקובע.

- החל מהשנה החמישית ועד תום השנה החמישית – 30% משכרו הקובע.

- החל מהשנה השישית ועד לתום 25 שנות עבודה – 2% תוספת לכל שנת עבודה שמעבר לשנה החמישית ועד השנה ה- 25 (עד מקסימום של : $20 * 2\% + 30\% = 70\%$).

אין תוספת לקצבת הנכות בגין שנות עבודה שמעבר ל – 25 שנים.

5.3 תוספות לקצבת הנכות בגין תלויים

5.3.1 תלוי לצורך סעיף זה :

-אישה/בעל.

-ילד, לרבות ילד חורג או מאומץ, עד הגיעו לגיל 18, או ללא הגבלת גיל- אם מסיבת מחלה אינו מסוגל לפרנס את עצמו.

-הורים של הנכה התלויים בנכה.

5.3.2 לאחר שנת עבודה אחת ועד לתום 5 שנות עבודה, יוגדל שיעור קצבת הנכות ב - 10% מהשכר הקובע בעד כל אחד מהתלויים בעובד הזכאי הנכה ובלבד שסה"כ הקצבה לא

אלן פפרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

תעלה על 50% משכרו הקובע של העובד ערב נכותו. לאחר שש שנות עבודה יוגדל שיעור קצבת הנכות ב- 10% מהשכר הקובע בעד כל אחד מהתלויים בעובד הזכאי הנכה ובלבד שסה"כ הקצבה לא תעלה על 70% משכרו הקובע של העובד ערב נכותו.

- 5.3.3 תוספת הזכאות לקצבת נכות בגין תלויים תשולם בגין כל אחד מהתלויים כפי שיהיה בכל עת וכל עוד מתקיימת לגביו הגדרת תלוי כמפורט לעיל.
- 5.3.4 עובד/ת גרוש/ה הפורש/ת עקב נכות זכאי/ת לתוספת אחוזי קצבה בגין ילדים שגילם אינו עולה על 18 שנה, גם אם אלו אינם בחזקתו.
- 5.3.5 נישואיו של גמלאי/ת הפורש/ת עקב נכות או הולדת ילדים לגמלאי/ת כנ"ל, לאחר מועד הפרישה, לא יזכו את הגמלאי/ת בתוספת אחוזי קצבה.
- 5.3.6 עם שינוי מצבם המשפחתי (גירושין/פטירת בת זוג) או בהגיעם של הילדים לגיל 18, יופחתו אחוזי הקצבה בהתאמה.

6. קצבה – הוראות כלליות :

- 6.1 מועדי תשלום הקצבה –
הקצבה לגמלאים/שאירים הזכאים תשולם באותם המועדים בהם העובדים הפעילים הקבועים בחברה מקבלים את שכרם.
- 6.2 עבודה עד גיל 18 –
השנים בהם שירת העובד בחברה לפני מלאות לו 18 שנה לא תחשבנה כשנות עבודה לצרכי קצבה על-פי תקנון זה.
- 6.3 הפסקות בעבודה –
לצורך חישוב מספר שנות העבודה שעבד עובד בחברה יכללו הפסקות העבודה שיפורטו להלן בתקופת העבודה :
- חופשות שניתנו לעובד על-פי חוקת העבודה.
 - היעדרות מחמת תאונה בעבודה.
 - הפסקה שחלה בעבודה ושאין לעובד שליטה עליה.
 - שירות צבאי כמשמעותו בחוק החיילים המשוחררים (החזרה לעבודה) תשי"ט – 1949 וכל היעדרות שלאחריו אם הוא חל בתקופה שדינה כדין שירות לפי סעיף 12 של החוק הנ"ל.
 - שירות צבאי חלקי כמשמעותו בחוק החיילים משוחררים הנ"ל.
 - היעדרות לתקופה של עד שנה אחת עקב השתלמותו או שליחותו של העובד מטעם המוסדות, בהסכמת החברה בכתב. מקרים של היעדרות מהעבודה לתקופה העולה על שנה אחת יובאו לדיון בין הנהלת החברה וועד העובדים.
- 6.4 זכאות מוחלטת לקצבה ליתום –
זכותו של היתום לקבל קצבה, לפי תקנון זה, היא מוחלטת ואינה תלויה במצבו הכלכלי, התעסוקתי, או המשפחתי של ההורה החי.
- 6.5 אחריות ההורה החי לקצבה ליתום -
האלמן או האלמנה יהיו אחראים להוצאת הקצבה לטובת היתומים לשם פרנסתם. אם יוכח שכספי הקצבה המשולמים לטובת היתומים, אינם משמשים את המטרה שלשמה הם ניתנים,

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

רשאית חברת החשמל ו/או הקופה ו/או החברה המנהלת לשלם את הקצבה ליתומים האמורים בדרך נאותה אחרת.

6.6 דרך תשלום קצבה להורים –
קצבה להורים תשולם להם במישרין, ביחד או בנפרד, בהתאם לרצונם.

6.7 תשלומי סכומים חד פעמיים והיוון קצבאות –
הקופה אינה רשאית לשלם לעובד זכאי או לשאיריו סכומים חד פעמיים, לרבות היוון קצבתו, למעט ההיוון המותר בהסכמי העבודה כפי תוקפם ביום ההצטרפות או על-פי כל דין, ובכפוף להוראות תקנות קופת הגמל המרכזית לקצבה ולתקנות מס הכנסה. בהתקיים האמור לעיל, עובד הפורש לגמלאות או גמלאי שלא עברו שנתיים ממועד פרישתו, זכאי להיוון עד 25% מקצבתו. ההיוון הוא למשך 6 שנים. למהוון תשולם קצבה מוקטנת בשיעור ההיוון למשך 6 שנים. בעת פטירת גמלאי זכאים שאיריו לקצבה, בהתאם לתקנות הפנסיה, כאילו לא נעשה היוון.

6.8 מניעת כפל קצבאות -
הזכאי לשתי קצבאות מאותו סוג לפי תקנון זה – הברירה בידו לבחור באחת מהן בלבד. לעניין זה יראו כל אחד מאלה סוג נפרד: קצבת פרישה, קצבת שאירים, קצבת נכות.

6.9 קצבת מינימום
עובד הפורש פרישת גיל או פרישת נכות ושיעור הקצבה שלו נמוך מ- 40%, ניתן להגדיל את שיעור הקצבה ל- 40% ובלבד שיתקיימו שני התנאים שלהלן:

- הקצבה המשולמת לו על-פי תקנון זה מהווה את הכנסתו היחידה של הגמלאי וכל עוד היא מהווה את הכנסתו היחידה. קצבה מהמוסד לביטוח לאומי לא תחשב כהכנסה נוספת לעניין זה.

- הגמלאי התקבל לעבודה בחברה לפני הגיעו לגיל 55.

6.10 זכויות עובדי חברה שהם בני משפחות שכולות -

6.10.1 על-פי החוק חלה חובה להעסיק אלמן/ה או הורה של נספה (חייל/שוטר/סוהר שנספו, וכן נפגע פעולות איבה אשר נפטר כתוצאה מהפגיעה) לרבות הורה חורג והורה מאמץ (בכפוף לחוק משפחות חיילים שנספו במערכה, תשי"י - 1950) הכשיר לעבודה, במשך תקופה שלא תעבור כדלקמן:

גבר עד להגיעו לגיל 72 ואישה עד להגיעה לגיל 67, זאת בעקבות תיקון מס' 35 לחוק "משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום)". בתחולה מ-1/1/2014.

6.10.2 קצבת הורה שכול (הורה של חייל שנספה) בגמלאות/ פורש לגמלאות תוגדל לכדי 50% ובלבד שלא תעלה על הכפלה מלאה של הקצבה בגין תקופת שירותו הממשי של ההורה השכול בחברה.

למרות האמור לעיל, אם מגיעה להורה שכול, לפני הגדלת שיעור הקצבה, קצבה בשיעור של 45% ויותר, תוגדל קצבתו ב- 6% בלבד עד למקסימום של 70% פנסיה.

a. זכויות עובד שילדו נפטר.

החל מחודש ינואר 2018, עובד שהינו הורה שילדו נפטר והגיע לגיל פרישה יוכל לפנות בבקשה להמשיך בעבודתו למשך עד 4 שנות עבודה (לתקופה שלא תעבור את מועד הגיעו לגיל 71), וזאת במידה והועסק בחברה לפחות 7 שנים בתכופ לפני הגיעו לגיל פרישת חובה. הוראת שעה זו הוארכה עד דצמבר 2023

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

7. קצבה לשאירים בסמוך למועד פטירת עובד/גמלאי

7.1 שאירי עובד/גמלאי שנפטר יקבלו, בהתאמה, במשך שלושת החדשים הראשונים שלאחר יום הפטירה את המשכורת הקובעת לקצבה (100%) או את הקצבה המלאה ששולמה לגמלאי המנוח לפני פטירתו. תשלום הקצבה לשאירים לפי תקנות הפנסיה יחול מהחודש הרביעי שלאחר הפטירה של העובד/גמלאי.

7.2 שאירי עובד שנפטר כתוצאה מתאונה בעבודה יקבלו במשך ששת החודשים הראשונים שלאחר יום הפטירה את המשכורת הקובעת לקצבה (100%) ששולמה לעובד. תשלום הקצבה לשאירי עובד שנפטר לפי תקנות הפנסיה יחול מהחודש השביעי שלאחר הפטירה של העובד.

7.3 שיעור הקצבה לשאירי גמלאי שהיוון ונפטר, יהיה בשיעור הקצבה ללא היוון.

8. אין הקפאת זכויות

אין הקפאת זכויות בחברה (כנהוג בשירות המדינה), קרי, המתפטר מהחברה לא יהא זכאי לפנסיה עם הגיעו לגיל פרישה.

9. אין רצף זכויות עם מעסיקים קודמים.

שיעורי הפנסיה מחושבים אך ורק על-פי שנות העבודה בחברה.

10. החוק לחלוקת חיסכון פנסיוני בין בני זוג שנפרדו, התשע"ד – 2014, נכנס לתוקפו ביום 6/2/2015. החברה מיישמת את החוק כלשונו.

11. מעבר של חברי ההנהלה המועסקים במתכונת העסקה קיבוצית להעסקה בחוזים אישיים.

החל ממועד כניסת ההסכם הקיבוצי מיום 17 במאי 2018 לתוקף, החברה רשאית להעסיק מנהלים במתכונת העסקה בחוזה אישי נכון ליום 30 ביוני 2021 רוב העובדים הבכירים (מרמת סגן מנהל אגף) עברו מהעסקה בהסכם הקיבוצי להעסקה בחוזה אישי (עובדים בכירים בהסדר פנסיה תקציבית ובכירים המבוטחים בצוברת).
סה"כ כמות העובדים בחוזה אישי כולל עובדים בכירים שנקלטו בחוזה אישי הינה כ-100 עובדים.
להלן עיקר התנאים בחוזה האישי לעובדים הבכירים שהועסקו במסגרת הסכם קיבוצי והיו מבוטחים בפנסיה תקציבית:

השכר בחוזים האישיים ייגזר כאחוז משכר מנכ"ל חברת החשמל, בסיווג 10 (1) של סיווג החברות הממשלתיות. אחוז שכרו של העובד יקבע על-פי הגדרת תפקידו. בנוסף יהיו עובדים אלו זכאים להוצאות אש"ל גלובלי, קצובת ביגוד, שי לחג (בהתאם להסכם הקיבוצי), שי ליום הולדת, הבראה (בהתאם לסכומים ולמכסות שבהסכם הקיבוצי), קרן השתלמות, מכסת ימי חופשה של 24 ימים, מכסת ימי מחלה של 30 ימים (קלנדריים), הפרשות פנסיוניות בעד תקופת העסקה בחוזה אישי.

שכר קובע לפנסיה תקציבית - זכויותיו הפנסיוניות של העובד בפנסיה תקציבית יוקפאו עם המעבר לחוזה אישי, וזכויותיו הפנסיוניות בעד תקופת העסקתו בחוזה האישי יבוטחו בפנסיה צוברת. המתווה כולל הגדלת השכר הקובע בגין כל שנת עבודה בפועל בחוזה האישי בשיעור של 2%, בתוספת שיעור השינוי במדד המחירים לצרכן באותה שנה, וזאת לתקופה של עד 7 שנות העסקה בחוזה האישי. בנוסף לעובד בכיר אשר לא השלים 70% פנסיה, העובד יהיה זכאי להגדלת הצבירה לפנסיה תקציבית בשיעור של עד 10%, אך בכל אופן לא מעל 70% ולא מעל שיעור שהיה צובר העובד לו המשיך לעבוד בהסכם הקיבוצי עד הגיעו לגיל פרישת חובה, או עד סיום העסקתו בחברה.

פיטורין - במקרה של פיטורי העובד העובר טרם הגעתו לגיל פרישת חובה, יהיה זכאי העובד לפנסיית גישור ולמענקים כדלקמן:

הסכם ראשון לעוברים לחוזה אישי עד 31/3/2019 (כולל) – לעובדים בהסדר פנסיה תקציבית.

אלן פפרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

פנסיות גישור - הפנסיה תחושב לפי ממוצע משוקלל של השכר הקובע לפנסיה תקציבית ומשכורתו הכוללת של העובד ערב סיום עבודתו. הממוצע המשוקלל יחל מיחס של 25:75 (שכר קובע לפנסיה תקציבית: משכורת כוללת) ויעלה בכל שנת העסקה בחוזה אישי ב 5%, עד ליחס של 50:50 לכל היותר. כעבור 5 שנות העסקה בחוזה אישי, בתוספת גידול ב-7 השנים הראשונות של 2% או 1,250 ש"ח הגבוהה מבין השניים. המשכורת הקובעת לפנסיות הגישור תוכפל באחוז הצבירה לפנסיה תקציבית של העובד (כולל הגדלת אחוזי פנסיה בעד 10% ולא יותר מסה"כ 70%, כאמור לעיל תחת "שכר קובע לפנסיה תקציבית").

הפקדות בתקופת הגישור-שמירת זכויות - במהלך תקופת הגישור יבוצעו הפקדות עובד ומעסיק בשיעורים המקובלים לפנסיה צוברת על בסיס הפער בין גמלתו של העובד בתקופת הגישור לבין גמלתו בפנסיה תקציבית נכון למועד הפרישה, ועד לתקרה של 15,000 ₪, צמוד מדד. (סיום העסקה פחות מ-7 שנים-בשנה ראשונה הפרשה על מלוא פנסיות הגישור).

מענק פיטורין במקרה של פיטורי עובד טרם הגעתו לגיל פרישת חובה - יחושב ביום המעבר לחוזה האישי כהפרש בין גיל פרישת חובה (67 שנים) לגילו של העובד ערב המעבר, כפול משכורתו הכוללת בחוזה האישי במועד סיום עבודתו, אך בכל מקרה לא מעל 1 מיליון ₪. -המענק שחושב יופחת לינארית החל מיום המעבר ועל פני 7 שנים, עד לשווי של 3 משכורות לכל הפחות.

הסכם שני לעוברים לחוזה אישי בין 1/4/2019 ועד 1/6/2019 (כולל) – לעובדים בהסדר פנסיה תקציבית.

פנסיות גישור - הפנסיה תחושב לפי המשכורת הקובעת לפנסיה ערב המעבר להעסקה בחוזה אישי, כשהיא צמודה למדד מיום המעבר עד יום הפרישה, ומוכפלת במקדם של 140%. המשכורת הקובעת לפנסיות הגישור תוכפל באחוז הצבירה לפנסיה תקציבית של העובד (כולל הגדלת אחוזי פנסיה בעד 10% ולא יותר מסה"כ 70%, כאמור לעיל תחת "שכר קובע לפנסיה תקציבית").

הפקדות בתקופת הגישור-שמירת זכויות - במהלך תקופת הגישור יבוצעו הפקדות עובד ומעסיק בשיעורים המקובלים לפנסיה צוברת על בסיס הפער בין גמלתו של העובד בתקופת הגישור לבין גמלתו בפנסיה תקציבית נכון למועד הפרישה, ועד לתקרה של 15,000 ₪, צמוד מדד. (סיום העסקה פחות מ-7 שנים-בשנה ראשונה הפרשה על מלוא פנסיות הגישור).

מענק פיטורין במקרה של פיטורי עובד טרם הגעתו לגיל פרישת חובה - יחושב ביום המעבר לחוזה האישי כהפרש בין גיל פרישת חובה (67 שנים) לגילו של העובד ערב המעבר, כפול משכורתו הכוללת בחוזה האישי במועד סיום עבודתו, אך בכל מקרה לא מעל 1 מיליון ₪. -המענק שחושב יופחת לינארית החל מיום המעבר ועל פני 7 שנים, עד לשווי של 3 משכורות לכל הפחות.

זכאות לתוספת רפורמה - אין זכאות.

הסכם שלישי לעוברים לחוזה אישי בין 2/6/2019 ועד 31/12/2025 – לעובדים בהסדר פנסיה תקציבית.

פנסיות גישור - הפנסיה תחושב לעובד זכאי לפי המשכורת הקובעת לפנסיה ערב המעבר להעסקה בחוזה אישי, כשהיא צמודה למדד מיום המעבר עד יום הפרישה, ומוכפלת במקדם שיקבע בהתאם לחודש המעבר לחוזה אישי, 140% והפחתה בשיעור 0.65% עבור כל חודש מעבר מאחור מינואר 2021 כולל. לדוגמא: עובד שיעבור לחוזה אישי ביולי 2023, (30 חודשים לאחר ינואר 2021 כולל), יהיה זכאי למקדם בשיעור 120.5%.

- המשכורת הקובעת לפנסיות הגישור תוכפל באחוז הצבירה לפנסיה תקציבית של העובד (כולל הגדלת אחוזי פנסיה בעד 10% ולא יותר מסה"כ 70%, כאמור לעיל תחת "שכר קובע לפנסיה תקציבית").

הפקדות בתקופת הגישור-שמירת זכויות - במהלך תקופת הגישור יבוצעו הפקדות עובד ומעסיק בשיעורים המקובלים לפנסיה צוברת על בסיס הפער בין גמלתו של העובד בתקופת הגישור לבין גמלתו בפנסיה תקציבית נכון למועד הפרישה, ועד לתקרה של 15,000 ₪, צמוד מדד. (סיום העסקה פחות מ-7 שנים-בשנה ראשונה הפרשה על מלוא פנסיות הגישור).

אלן פרמן - שירותים אקטואריים בע"מ

מענק פיטורין במקרה של פיטורי עובד טרם הגעתו לגיל פרישת חובה - בסיום העסקה ישולם מענק בגובה של 3 משכורות.

זכאות לתוספת רפורמה - יש זכאות בהתאם לאבני דרך שהתממשו עד למועד המעבר לחוזה אישי.

לעניין ההסכם השלישי, החברה תוכל להעביר עד 30 עובדים (תקציבית וצוברת) בתנאי הסכם זה.

הסכם ראשון + שני לעובדים לחוזה אישי עד 1/6/2019 (כולל) – לעובדים בהסדר פנסיה צוברת.

פנסיות גישור - תחושב לעובד זכאי ביום המעבר לחוזה אישי תחושב בהתאם להסכם הקיבוצי מיום 17/5/2018 (הסכם הרפורמה). לסכום פנסיות הגישור יתווסף סכום של 1,250 ₪, והסכום המתקבל מחישוב פנסיות הגישור בצירוף 1,250 ₪ יוכפל במקדם של 140%. המקדם האמור יפחת בתוואי לינארי מגיל 52 ועד גיל 62, כך שיעמוד על 100% לעובד שגילו במועד סיום העסקתו הוא 62, ובלבד שבמועד סיום ההעסקה עברו 5 שנים לפחות ממועד המעבר לחוזה האישי. פנסיות הגישור תוצמד למדד המחירים לצרכן ותתעדכן פעם בשנה. פנסיות הגישור החודשית תחושב לפי הסכום הנמוך מבין הרשום מעלה ו – 26,000 ₪.

הפקדות בתקופת הגישור-שמירת זכויות - במהלך תקופת הגישור יבוצעו הפקדות עובד ומעסיק, לפנסיה צוברת מ- 100% פנסיות הגישור בשיעורים המקובלים.

מענק פיטורין במקרה של פיטורי עובד טרם הגעתו לגיל פרישת חובה - המענק יחושב ביום המעבר לחוזה האישי כהפרש בין גיל פרישת חובה (67 שנים) לגילו של העובד ערב המעבר, כפול משכורתו הכוללת בחוזה האישי במועד סיום עבודתו, אך בכל מקרה לא מעל 1 מיליון ₪. המענק שחושב יופחת לינארית החל מיום המעבר ועל פני 7 שנים, עד לשווי של 3 חודשי הסתגלות לכל הפחות.

זכאות לתוספת רפורמה - אין זכאות.

הסכם שלישי לעובדים לחוזה אישי בין 2/6/2019 ועד 31/12/2025 – לעובדים בהסדר פנסיה צוברת.

פנסיות גישור - תחושב ביום המעבר לחוזה אישי בהתאם להסכם הקיבוצי מיום 17/5/2018 (הסכם הרפורמה). הסכום האמור יוכפל במקדם שיקבע בהתאם לחודש המעבר לחוזה אישי, 140% והפחתה בשיעור 0.65% עבור כל חודש מעבר המאוחר מינואר 2021 כולל. לדוגמא: עובד שיעבור לחוזה אישי ביולי 2023, (30 חודשים לאחר ינואר 2021 כולל), יהיה זכאי למקדם בשיעור 120.5%. טבלת מדמי הכפלה. פנסיות הגישור תוצמד למדד המחירים לצרכן ותתעדכן פעם בשנה. פנסיות הגישור החודשית תחושב לפי הסכום הנמוך מבין הרשום מעלה ו – 26,000 ₪.

הפקדות בתקופת הגישור-שמירת זכויות - במהלך תקופת הגישור יבוצעו הפקדות עובד ומעסיק, לפנסיה צוברת מ- 100% פנסיות הגישור בשיעורים המקובלים.

מענק פיטורין במקרה של פיטורי עובד טרם הגעתו לגיל פרישת חובה - בסיום העסקה ישולם מענק בגובה של 3 משכורות.

זכאות לתוספת רפורמה - יש זכאות בהתאם לאבני דרך שהתממשו עד למועד המעבר לחוזה אישי. לעניין ההסכם השלישי החברה תוכל להעביר עד 30 עובדים (תקציבית וצוברת) בתנאי הסכם זה.

יש לציין כי קיימים מספר עובדים בודדים (בהסדר תקציבית וצוברת) שהיו אמורים להיות בהסכם השלישי ושויכו להסכם השני באישור מיוחד של הממונה על השכר במשרד האוצר.

זכויות נוספת אשר אינן מובאת בחשבון בקביעת המחויבות האקטוארית בגין הטבות לאחר סיום העסקה

1. לפורש בתקציבית

מענק בפרישה מוקדמת לפנסיה עקב פיטורין -

מענק בגובה של 50% מהמשכורת לכל שנת עבודה. המענק מחושב על בסיס שכר רגיל בתוספת שכר י"ג. מענק זה אינו מחושב על השנים שלגביהן זכאי העובד הפורש למענק שנים עודפות. שיעור המענק (50%) יקוזז בשיעור של 1.111% עבור כל חודש עבודה מעבר לגיל 62 ועד לגיל 65, כך יוצא שהחל מגיל 65 שיעור המענק, לאחר הקיזוז, הינו 10% (בדומה למענק עד 35 שנות עבודה).

נציין, כי אם עובדת בוחרת להמשיך לעבוד בחברה לאחר גיל פרישה, ופורשת פרישת פיטורים מהחברה, תהא זכאית למענק בגובה 50% מהשכר, בהתאם ובכפוף לאמור לעיל, ככל עובד אחר.

פיצויי פיטורין בפרישה ללא פנסיה -

בעת פיטורין, ללא זכאות לפנסיה, זכאי העובד לתשלום פיצויי פיטורין בגובה של משכורת לכל שנת עבודה. בעת התפטרות לאחר תקופת עבודה ממושכת, משולמים פיצויים כאמור באם התקבל לכך אישור הרשויות המוסמכות. הפיצויים מחושבים על בסיס שכר רגיל בתוספת שכר י"ג.

2. זכויות והטבות נוספות לגמלאים

בנוסף לאמור, גמלאי החברה זכאים למספר זכויות והטבות נוספות כמפורט :

- מענקי נישואין ולידה (כולל גילום המס)
- שי לילדי פנסיונרים ושאיירים המשרתים בצה"ל (כולל גילום המס).
- השתתפות החברה בעלות הקמת מצבה – במקרי פטירה מתאונת עבודה בלבד.
- פיצויים במקרי מוות כתוצאה מפטירה בתאונת עבודה.
- השתתפות חלקית של החברה בארוחות במתקני החברה – עד 10 ארוחות בחודש.
- מלגות לימודים לילדי אלמנות הלומדים לתואר (אלמנות של עובדים שנפטרו במהלך עבודתם בחברה).
- טיול לאלמנות של עובדים שנפטרו במהלך עבודתם בחברה.
- הנחה בחיבור החשמל לדירה וכן בהעתקה או הגדלה של חיבור קיים.

הטבות אלו אינן מהותיות, ולא מחושבת התחייבות אקטוארית בגינן.

3. תשלום פיצויים למנהלים בכירים הכפופים לחוזים האישיים של רשות החברות הממשלתיות

מנהלים בכירים המועסקים בחוזים אישיים של רשות החברות הממשלתיות, זכאים, באישור הדירקטוריון, לתשלום פיצויים נוספים בשיעור של עד 100% במועד סיום תפקידם בחברה. כיום בחברה מועסקים עד 15 מנהלים כנ"ל.

4. תקופת הודעה מוקדמת

הינה משך הזמן שבין ההודעה על סיום העסקת העובד לבין מועד כניסתה לתוקף, הנקבע בהתאם לתקופת העבודה בחברה. החברה רשאית בתקופת ההודעה המוקדמת להמשיך להעסיק את העובד או לוותר, בנסיבות מיוחדות, על עבודתו בפועל בתקופת ההודעה המוקדמת (כולה או חלקה) ואז ישולם לו שכר רגיל, תוספות קבועות שאינן תלויות בנוכחות וכן הפרשות סוציאליות. במקרים מיוחדים בהם החליטה החברה לפטר את העובד ללא מתן הודעה מוקדמת בפועל (באופן מלא או חלקי) תשלם החברה לעובד פיצוי חלף הודעה מוקדמת: שכרו הרגיל ושכר י"ג בלבד ללא תנאים סוציאליים. יש לציין כי במקרה של פרישת חובה/פטירת עובד קיים פטור מחובת הודעה מוקדמת.